

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ኣብ 2005 ዓ.ም

ዝወፁ ሕጊታት

ጥራዝ ሸሞንተ

መጽሐፍ:

ሕጊታት /አዋጃትን ደንብታትን/ ክልልና ሓደ ግዛ ብነጋሪት ጋዜጣ ምስ ተሓተሙ ዳግም ዝሕተምሉ ዕድል ፀቢብ ብምዃኑ እዞም ሕጊታት ይትረፍዶ ንጠቐላላ ህዝቢ ክልልና ብቐሊሉ ተበፃሒ ክኾኑ ምስ ባህርይ ስራሕቶም ተተሓሒዞ ዝለዓለ ተደላይነት ንዘለዎም ንኣካላት ፍትሒ ብፍላይ ኣብ ኣብያተ ፍርዲ እውን ሕፅረታት እንተጋጥሞ ይርእ። ኣብያተ ፍርዲ ንዝህብዎም ዝተፈላለዩ ትእዛዛት፣ ብይናትን ፍርድታትን መሰረት ዝኾንዎም ብነጋሪት ጋዜጣታት ዝተሓተሙ ሕጊታት እምበር ነቶም ሕጊታት/ነጋሪት ጋዜጣታት ኣጣቂሶም ዝተዳለዉ ኻልኦት ፅሑፋት ወይ መፃሕፍቲ ክኾኑ ስለዘይኸእሉ እዞም ነጋሪት ጋዜጣታት ብቐረባ ክረኽቡዎም ግድን እዩ።

ቅድም ክብል ካብ 1985 ዓ.ም ጀሚሮም ካብ ዝወፁ ሕጊታት ገሊኦም ዝተስዓሩ እኳ እንተኾነ እቶም ዝተስዓሩ ሕጊታት መሰረት ገይሮም ዝተረኽቡ መሰላትን ግቡኣትን ዝምልከት ክትዕ እንተጋጥሞ ዳይነት ዝርእ ነቶም ዝተስዓሩ ሕጊታት መሰረት ብምግባር ብምዃኑ ድሕሪ ምስዓሮም እውን ኣድለይቲ ከምዝኾኑን ብተወሳኺ እዞም ሕጊታት ኣካል ታሪኽ ክልልናን ሃገርናን ብምዃናም ብዝግባእ ተወዲቦምን ተሰኪዶምን ክዕቀቡን ንቐድሚት ንዝግበር ኩለመዳይ ዓውደ መፅናዕትታትን ስራሕቲ ምርምርን ዝህልዎም ኣበርክቶ ኣዚዩ ልዑል ብምዃኑ ፡-

ሕጊ ዘይምፍላጥ ይቐረታ ኣየውህብን ዝብል ኣባሃህላ ሓቂ እኳ እንተኾነ ህዝቢ ኣብ ሕጊታት ኣፍልጦ ንክህልዎ ናይ ምግባር ሓላፍነት ናይ መንግስቲ እዩ። ስለዚ ኣብ ክልልና ንዝወፁ ሕጊታት እናተኸታተለ ዳግም ክሕተሙ ብምግባር ንተገልገልቲ ዘቐርብ ሓላፍነት ወሲዱ ብቐፃልነት ዝሰርሕ ኣካል ብዘይምህላዉ፣ ላዕለዎይ ቤት ፍርዱ ክልል ትግራይ ካብ 1985 ዓ.ም ክሳብ 1999 ዓ.ም ዝወፁ ሕጊታት ዘጠሪዞ ዝነኣድ ተበፃሖ ኮይኑ ንኣተሓሕዛን ኣጠቓቕማን ብዝምቹ ብዘይምንባሩ፣ ድሕሪኡ እውን ዝቐፀለ ተመሳሳሊ ስራሕ ብዘይምህላዉ ኣግኣዚ ማእኸል መሰልጠኒ ሰብ ሞያ ኣካላት ፍትሒ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ነቲ ዘሎ ክፍተትን ኣድላይነት እዚ ስራሕን ብውኑ ብምርዳእ ካብ 1985 ዓ.ም - 2007 ዓ.ም ኣብ ውሽጢ 23 ዓመታት ኣብ ክልልና ዝወፁ ሕጊታት ብምትእኽኻብ ንተገልገልቲን ተጠቀምትን ንኣተሓሕዛን ኣጠቓቕማን ብዝምቹ ተኸፋፊሉ ከምብሓድሽ ክሕተምን ክጥረዝን ገይሩ ኣሎ።

ቤት ፅሕፈት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዚ ስራሕ ኣብዚ ብርኪ ንክበፅሕ ዝነበሮ ድልየት ፣ ፃዕርን ሕግታት ኣብ ምትእኽኻብ ዝገበሮ ምትሕብባርን ኣዚዩ ዝነኣድ ኾይኑ ንዕውትነት እዚ ስራሕ ግደ ቤት ምክሪ ዝለዓለ ብምዃኑ ካብ ልቢ ነመስግን ።

ኪኢላታትን ሰራሕተኛታትን ትካልና ንዘርኣይዎ ፅቡቕ ተበፃሖን ውፍይነትን እዚ ስራሕ ኣብ መወዲእታ ብምብፅሒ እንኳን ደስ በለኩም እናበልና ኣብ ብጣዕሚ ዝሓፀረ እዋን ሕቶና ተቐቢሎም ደረጃ ፅሬቱ ብዝሓለወ ኣገባብ ኣብዝደለናዮ ግዛ ተሓቲሙን ተጠሪዞን ክበፅሐልና ንዝገበሩ ኣመራርሓን ሰራሕተኛታትን ትካል ሕትመት ብርሃንን ሰላምን ካብ ልቢ ነመስግን።

ኣባዲ ወ/ሩፋኤል

ዋና ኣካያዲ ስራሕ ኣግኣዚ ማእኸል መሰልጠኒ ሰብ ሞያ

ኣካላት ፍትሒ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ግንቦት 2008 ዓ.ም

ተ.ቁ.	አዋጅ ደንብን ቁፅሪ	ሽም አዋጅን ደንብን	ገፅ
1.	አዋጅ ቁፅሪ 227/2005	አብ ብ/ክ/መ/ትግራይ ን2005 በጀት ዓመት ንምውሳኔ ዝወፀ አዋጅ	1-43
2.	አዋጅ ቁፅሪ 228/2005	ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን ተርጓሚ ሕገ-መንግስቲ ብ/ክ/መ/ትግራይ ንምውሳኔ ዝወፀ አዋጅ	44-56
3.	አዋጅ ቁፅሪ 229/2005	ጉባኤ መፃሪይ ጉዳያት ሕገ-መንግስቲ ብ/ክ/መ/ትግራይ ስልጣንን ሓላፍነትን ንምውሳኔ ዝወፀ አዋጅ	57-71
4.	አዋጅ ቁፅሪ 230/2005	ቤት ዕሕፈት ዋና ኦዲተር ብ/ክ/መ/ትግራይ ስልጣንን ተግባርን ንምውሳኔ ተመሓትኹ ዝወፀ አዋጅ	72-87
5.	አዋጅ ቁፅሪ 231/2005	ብሕብረት ስራሕ ማሕበራት ንሓረስቶት ዝከፋፈል ኣታወታት መግዝእ ዝውዕል ልቓሕ በጀት ውሕስና ንምሃብ ዝወፀ	88-90
6.	አዋጅ ቁፅሪ 232/2005	ኣተኣኻኸባን ኣጠቓቕማን ውሽጢ እቶት ማእኸል መሰልጠኒ ኣረስቶት ንምውሳኔ ዝወፀ አዋጅ	91-98
7.	አዋጅ ቁፅሪ 233/2005	ስልጣንን ተግባርን ጣብያ ኣኸባሪ ሕገ ዳግም ንምውሳኔ ተመሓይኹ ዝወፀ አዋጅ	99-119
8.	አዋጅ ቁፅሪ 234/2005	ማእኸልት ክላስተር ደቶችን ኣናእሽተይን ንግዲ ትካላት ንምጥያሽን ንምምሕዳርን ዝወፀ	120-133
9.	አዋጅ ቁፅሪ 235/2005	አብ ብ/ክ/መ/ትግራይ ን2005 በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ንምውሳኔ ዝወፀ	134-147
10.	አዋጅ ቁፅሪ 236/2005	መንግስታዊ ፖሊ ቴክኒክ ኮሌጃት ፣ ኮሌጃት ፣ ማእኸል መሰልጠኒ ቴክኒክን ሞያንን ማእኸላት መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለትን ክልል ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ አዋጅ	148-157
11.	አዋጅ ቁፅሪ 237/2005	አዋጅ ኣታዊ ግብሪ ብ/ክ/መ/ትግራይ ንምምሕያሽ ዝወፀ አዋጅ	158-163
12.	አዋጅ ቁፅሪ 238/2005	ን2006 በጀት ዓመት ንምውሳኔ ዝወፀ አዋጅ	164-204
13.	ደንቢ ቁፅሪ 75/2005	መንግስታዊ ኮሌጃት ት/ቲ መምህራን ኣመራርሓ ትምህርትን ዓብዩ ዓዲን ዓድዋን	205-225
14.	ደንቢ ቁፅሪ 76/2005	ቦታ ከተማ ብሊዝ ንምምሕዳር ተመሓይኹ ዝወፀ ደንቢ	226-298
15.	ደንቢ ቁፅሪ 77/2005	ምውዳብን ምስፍሕፋሕን ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ብ/ክ/መ/ትግራይ ንምውሳኔ ዝወፀ ደንቢ	299-314
16.	ደንቢ ቁፅሪ 78/2005	ብውልቅ ንክስርሑ ዝተፈቐደሎም ኦዲተራትን ናይ ሒዳብ ፈላጠትን ንምምሕዳር ተመሓይኹ ዝወፀ ደንቢ	315-327
17.	ደንቢ ቁፅሪ 79/2005	አብ መንግስታዊ ኣዋህህባ ግልጋሎት ኣመልኪቱ ንዝላዓል ጥርዓንን ቅሬታን ኣቀራርባን ኣወሳስናን ንምውሳኔ ዝወፀ ደንቢ ብ/ክ/መ/ትግራይ	328-343
18.	ደንቢ ቁፅሪ 80/2005	ኣተኣኻኸባን ኣጠቓቕማን ውሽጢ እቶት ኣብያተ ት/ቲ ክልል ትግራይ ንምውሳኔ ዝወፀ ደንቢ	344-355
19.	ደንቢ ቁፅሪ 81/2005	ደንቢ ኣተሓሕዛን ኣታኣለልያን ዓሓፍ ከተማታት ብ/ክ/መ/ትግራይ	356-372

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቅ. 1 መቸለ
228/2005 ዓ.ም

ብሔራዊ ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

20ኛ ዓመት ቅ. 1 መቸለ
228/2005 ዓ/ም

ቁፅሪ አዋጅ 228/2005

ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን ተርጓሚ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳኔ ዝወፀ አዋጅ

ብመሰረት ሕገ-መንግስቲ ክልልና መሰላትን ናፅነታትን ህዝቢ ዝተኸበሩ ብምጥገና፤

ብሕገ-መንግስትን ካልኦት ሕግታትን ስልጣን ዝተውሃቦም ኣካላት ስልጣናዎን ተግባሮምን ሕግን ሕገ-መንግስትን ብምክባር ይፍፅሙ ምህላዎም ምርግጋፅ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካብ፤

ኣብዚ ክልል ዋሒን ክርክር ሕገ-መንግስቲ ወይ ሕቶ ትርጉም እንትልዓል ዝስየምን ዝውስንን ኮሚሽን ተርጓሚ ሕገ-መንግስቲ ምህላውን ዝርዝር ስልጣንን ተግባርን ብሕጊ ምውሳኔ ከምዘድሊ ብዝተመሓየሸ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 68 ዝተደነገገ ብምጥገና፡-

ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብዝተመሓየሸ ሕገ-መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49 /3/ሀ/ መሰረት ዝስዕብ አዋጅ ኣውጂኡ ኣሎ።

አዋጅ ቁጥር 228/2005

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሕገ-መንግስት ተርጓሚ ኮሚሽን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ

በክልላችን ሕገ-መንግስት መሰረት የህዝብ መብቶችና ነፃነቶች የተከበሩ በመሆናቸው፤

በሕገ-መንግስት እና በሌላ ህግ ስልጣን የተሰጣቸው ኣካላት ስልጣናቸውን እና ተግባራቸውን ሕግና ሕገ-መንግስትን በማክበር እያከናወኑ መሆናቸውን ማረጋገጥ ኣስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በክልሉ የሕገ-መንግስት ክርክር ጉዳይ ወይም የትርጉም ጥያቄ ሲነሳ የሚሰየምና የሚወሰን የሕገ-መንግስት ተርጓሚ ኮሚሽን የተቋቋመና ዝርዝር ስልጣንና ተግባሩም በሕግ እንደሚወሰን በተሻሻለው የክልሉ ሕገ-መንግስት አንቀፅ 68 የተደነገገ በመሆኑ፤

የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት በተሻሻለው የክልሉ ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49 /3/ሀ/ መሰረት የሚከተለውን ኣውጃል።

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ

ብር 4.10

ነጋሪት ጋዜጣ ቅ.፲.ሳ
ነጋሪት ጋዜጣ ፓ.ሳ.ቁ

291

ክፍሉ ሓደ

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1. ሓፂር ርእሲ፤

እዚ አዋጅ ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን ተርጓሚ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳኔ ዝወፀ ቁፅሪ አዋጅ 228/2005 ዓ.ም ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ዓንቀፅ 2. ትርጉም

አግባብ እቲ ቃል ካልእ ትርጉም ዝውሃብ እንተዘይኮይኑ ኣብ ውሽጢ እዚ አዋጅ

1. “ኮሚሽን” ማለት ብሕገ-መንግስቲ ዝተጣየሽን ብመሰረት እዚ አዋጅ ኣብ ዝለዓሉ ሕጽታት ትርጉም ሕገ-መንግስቲ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ዝህብ ኣካል’ዩ
2. “ሕጊ” ማለት ብኣካላት መንግስቲ እዚ ብሄራዊ ክልል ዝወፀ አዋጃት፣ ደንብታትን ከምኡ’ውን መምርሕታት ዘካተተ’ዩ።
3. “ኣካላት መንግስቲ” ማለት ሕጊ መውፅኢ፣ ፈፃሚ ሕግን ተርጓሚ ሕግን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ እዮም።
4. “ቤት ምክር” ማለት ብመሰረት ዝተመሓየሸ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ዝተጣየሸ ቤት ምክር ክልል እዩ።
5. “ሕገ-መንግስቲ” ማለት ዝተመሓየሸ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
6. “ጉባኤ መፃረይ ጉዳያት ሕገ-መንግስቲ” ማለት ጉባኤ መፃረይ ጉዳያት ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

ዓንቀፅ 1. አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሕገ-መንግስት ተርጓሚ ኮሚሽን ስልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 228/2005 ዓ.ም ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ዓንቀፅ 2. ትርጉም

የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጉም የሚሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

1. “ኮሚሽን” ማለት በሕገ-መንግስቲ የተቋቋመና በዚህ አዋጅ መሰረት በሚነሱ የሕገ-መንግስት ትርጉም ጥያቄዎች ላይ የመጨረሻ ውሳኔ የሚሰጥ ኣካል ነው።
2. “ሕግ” ማለት በብሄራዊ መንግስቲ ኣካላት የሚወጡ አዋጆች፣ ደንቦች እንዲሁም መመሪያዎችን ያካትታል።
3. “የመንግስት ኣካል” ማለት የብሄራዊ ክልሉ መንግስት ሕግ አውጪ፣ ሕግ አስፈፃሚ፣ የዳኝነት ኣካል ወይም በሕግ የዳኝነት ስልጣን የተሰጠው ሌላ ኣካል ነው።
4. “ምክር ቤት” ማለት በተሻሻለው የብሄራዊ ክልሉ ሕገ-ምንግስት መሰረት የተቋቋመው የክልሉ ምክር ቤት ነው።
5. “ሕገ-መንግስት” ማለት የተሻሻለው የብሄራዊ ክልሉ ሕገ-መንግስት ነው።
6. “የሕገ-ምንግስት ጉዳዮች ኣጣሪ ጉባኤ” ማለት የብሄራዊ ክልሉ የሕገ-መንግስት ጉዳዮች ኣጣሪ ጉባኤ ነው።

- 7.. “ቤት ፍርድ” ማለት አብ ዝኾነ ብርኪ ዝርከብ ቤት ፍርድ ክልል እዩ።
8. “ውሳኔ” ማለት ብብደረጅኡ ዘለው መንግስታውን ዘይመንግስታውን አካላት ዝህብዎ ውሳኔ እዩ
9. “አፈ-ጉባኤ” ማለት አፈ-ጉባኤ ቤት ምክር ክልል ትግራይ እዩ፤
10. “ቤት ፅሕፈት” ማለት ቤት ፅሕፈት ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ
11. “ሰብ” ማለት ናይ ተፈጥሮ ሰብ ወይ ድማ ብሕጊ ናይ ሰብነት መሰል ዝተውሃቦ ትካል እዩ።

ዓንቀፅ 3. ወሰን ተፈፃሚነት

እዚ አዋጅ አብ ዋኒናት ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተፈፃሚ ይኸውን።

ዓንቀፅ 4. አገላለፃ ይታፍ

አብዚ አዋጅ ብተባባታይ ይታ ዝተደንገገ ንኣንስተይቲ ይታውን ዝሓወሰ እዩ።

ዓንቀፅ 5. አባላት እቲ ኮሚሽን፤

እቲ ኮሚሽን ዝስዕቡ አባላት ይህልውዎ

1. ካብ ክልል ቤት ምክር ንቤት ምክር ፌደረሽን ዝተመረፀ አባላት
2. ካብ ሕድሕድ ወረዳን ከተማን ኣብያተ ምክር ዝተመረፀ ሓደ ሓደ አባል ዝሓዘ ሓፈሻዊ ጉባኤ።

ዓንቀፅ 6. ስራሕ ዘመን አባላት እቲ ኮሚሽን፤

ስራሕ ዘመን አባላት እቲ ኮሚሽን ሓሙሽተ ዓመት ይኸውን፤

7. “ፍርድ ቤት” ማለር በማንኛውም ደረጃ የሚገኝ የክልሉ ፍርድ ቤት ነው፤
8. “ውሳኔ” ማለት በየደረጃው የሚገኙ መንግስታውና መንግስታዊ ያልሆኑ አካላት የሚሰጡት ውሳኔ ነው።
9. “አፈ-ጉባኤ” ማለት የምክር ቤቱ አፈ-ጉባኤ ነው።
10. ፅሕፈት ቤት ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ፅሕፈት ቤት ነው።
11. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ድርጅት ነው።

ዓንቀፅ 3. የአፈፃፀም ወሰን፤

ይህ አዋጅ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በህገ-መንግስት ጉዳዮችን ተፈፃሚ ይሆናል።

ዓንቀፅ 4. የይታ አገላለፅ፤

በዚህ አዋጅ በወንድ ይታ የተደነገገው የሴት ይታም ይካትታል።

ዓንቀፅ 5. የኮሚሽኑ አባላት፤

ኮሚሽኑ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል

1. ከክልሉ ምክር ቤት ለፌደራሽን ምክር ቤት የተመረጡ አባላት
2. ከይንዳንዱ ወረዳና ከተማ ምክር ቤት የሚመረጡ አንድ አንድ አባል የያዘ አጠቃላይ ጉባኤ።

ዓንቀፅ 6. የኮሚሽኑ አባላት የስራ ዘመን፤

የኮሚሽኑ አባላት የስራ ዘመን አምስት አመት ይሆናል።

ዓንቀጽ 7. ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን

እቲ ኮሚሽን፡-

1. ካብ ጉባኤ መፃሪይ ጉዳያት ሕገ-መንግስቲ ኣብ ዝቐርበሉ ሕገ-መንግስታዊ ዋኒን መርሚሩ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ይህብ፤
2. በዚ ዓንቀጽ ንኡስ ዓንቀጽ 1 ዝተጠቐሰ እንተሃለወ'ውን እቲ ኮሚሽን ኣብ ትርጉም ሕገ-መንግስቲ ናይ ምክሪ ግልጋሎት ንምሃብ ኣይግደድን፤
3. ናይ ባዕሉ ኣካቢን ምክትል ኣካቢን ካብ መንጎ ኣባላቱ ይመርፅ፤
4. ውሳኔታት ንህዝቢ ግልፂ ንምግባር መፅሄትን ካልኦት ፅሑፋትን ምስ ቤት ፅሕፈት ክልል ቤት ምክሪ ብምትሕብባር ንክሕተም ይገብር፤
5. ስርዓት ኣሰራርሕኡ፣ ተግባራትን ሓላፍነትን ኣባላቱ ዝውስን መምርሒ ክወፅእ ይኽእል።

ዓንቀጽ 8. ስልጣንን ተግባርን ኣካቢ ኮሚሽን

ኣካቢ እቲ ኮሚሽን

1. ኣኼባ እቲ ኮሚሽን ይፅውዕን ይመርሕን
2. ነቲ ኮሚሽን ዝቐርቡ ዋኒናት ወዲቡ ንኣባላቱ ንክባዓሕ ይገብር፤
3. ምልኣተ ጉባኤ እቲ ኮሚሽን ምምልኡ የረጋግፅ፤
4. ነቲ ኮሚሽን ኣብ ልዕሊ ዝቐረበ ዋኒን ከም ኣድላይነቱ ረቂቕ ውሳኔ ሓሳብ ዘዳልው ካብ መንጎ ኣባላት እቲ ኮሚሽን ክስይም ይኽእል
5. ውሳኔታት እቲ ኮሚሽን ሕቶ ንዝቐረበ በዓል ዋኒንን ንዝምልከቶም ኣካላትን የመሓላፍ፤

ዓንቀጽ 7. የኮሚሽኑ ስልጣንና ተግባር

ኮሚሽኑ፡-

1. የክልሉ ሕገ-መንግስታዊ ጉዳዮች ኣጣሪ ጉባኤ በሚያቀርብለት ሕገ-መንግስታዊ ጉዳይ ላይ መርምሮ የመጨረሻ ውሳኔ ይሰጣል፤
2. በዚህ አንወጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተጠቀሰው ቢኖርም ኮሚሽኑ በሕገ-መንግስት ትርጉም ረገድ የምክር ኣገልግሎት ለመስጠት ኣይገደድም።
3. የራሱን ሰብሳቢና ምክትል ሰብሳቢ ከኣባላቱ መካከል ይመርጣል፤
4. ውሳኔዎች ለህዝብ ይፋ የሚሆንበትን መጽሄት ከክልሉ ምክር ቤት ጽ/ቤት ጋር በመተባበር እንዲታተም ያደርጋል፤
5. የአሰራር ስርዓቱና የኣባላቱን ተግባርና ሃላፊነት የሚወስን መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

ዓንቀጽ 8. የኮሚሽኑ ሰብሳቢ ስልጣንና ተግባር

የኮሚሽኑ ሰብሳቢ፡-

1. የኮሚሽኑን ሰብሳቢ ይጠራል፤ ሰብሳቢውን ይመራል፤
2. ለኮሚሽኑ የሚቀርቡ ጉዳዮችን ኣቀናብሮ ለኣባላቱ እንዲደርስ ያደርጋል፤
3. የኮሚሽኑ ምልኣተ ጉባኤ መሟላቱን ያረጋግጣል፤
4. ለኮሚሽኑ የቀረበ ጉዳይ ላይ እንዳስፈላጊነቱ የውሳኔ ረቂቅ ሃሳብ የሚያዘጋጁ ከኮሚሽኑ ኣባላት መካከል ሊሰይም ይችላል።
5. የኮሚሽኑ ውሳኔዎች ጥያቄውን ላቀረበው ባለጉዳይና ለሚመለከታቸው ኣካላት ያስተላልፋል፤

6. አሰራርላን ስነ-ስርዓትን እቲ ኮሚሽን የክብር ክብር ይገባር።

ዓንቀፅ 9. ስልጣንን ተግባርን ምክትል አካቢ ኮሚሽን

ምክትል አካቢ፣

1. አካቢ እቲ ኮሚሽን እንተዘይሃልዩ ተኪኡ ይሰርሕ
2. ብአካቢ ተፈልዮም ዝውሃብዎ ስራሕቲ ይፍፅም

ዓንቀፅ 10. መፀዋዕታ አኼባ አባላት ኮሚሽን፤

አኼባ እዚ ኮሚሽን ንክካየድ ቅድሚ ሸውዓተ መዓልቲ አቕዲሙ ንአባላት መፀዋዕታ አኼባ ክበፅሖም ይግባእ።

ዓንቀፅ 11. እዋን አኼባ ኮሚሽን፤

1. እቲ ኮሚሽን ብመፃሪይ ዋኒናት ሕገ-መንግስቲ ተፃርዖ ዝቐረበሉ ዋኒን እንትበዝሕ አብ ውሽጢ ሽድሽተ ወርሒ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ይህብ፤
2. እቲ ኮሚሽን አብ ዓመት ክልተ ጊዜ ይእከብ
3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተደንገገ ዝተሓለ ወ ኮይኑ አድላይ ኮይኑ እንትርከብ ካብ ሓደ ጊዜ ንሓፅሊ ክእከብ ይኽእል፤

ዓንቀፅ 12. መሰልን ጉብእን አባላት ኮሚሽን፤

1. መሰል አባላት ኮሚሽን

ሀ. ዝኾነ አባል ኮሚሽን አብ አኼባታት ሓሳቡ ብነፃ ናይ ምግላፅ መሰል አለዎ፤

ለ. ዝኾነ አባል ኮሚሽን ንስራሕ አብ ዝንቀሳቀሱ እዋን አበልን ናይ ትራንስፖርት ወፃኢን ናይ ምርካብ መሰል አለዎ

6. የኮሚሽኑን የአሰራር ስነ-ስርዓት ያከብራል ያስከብራል።

ዓንቀፅ 9. የኮሚሽኑ ምክትል ሰብሳቢ ስልጣንና ተግባር

ምክትል ሰብሳቢው፡-

1. የኮሚሽኑ ሰብሳቢ በማይኖርበት ጊዜ እርሱን ተክቶ ይሰራሕ፤
2. በሰብሳቢው ተለይተው የሚሰጡትን ተግባራት ይፈፅማል።

ዓንቀፅ 10. የኮሚሽኑ አባላት የሰብሳቢ ጥሪ፤

የኮሚሽኑ ሰብሳቢ ከመካሄዱ በፊት አስቀድሞ በሰባት ቀናት ለአባላት የሰብሳቢ ጥሪ መድረስ አለበት።

ዓንቀፅ 11. የኮሚሽኑ ሰብሳቢ ጊዜ፤

1. ኮሚሽኑ በህገ-መንግስት ጉዳይ አጣሪዎች ተጣርቶ የቀረበለትን ጉዳይ ሲበዛ በስድስት ወር ውስጥ የመጨረሻው ውሳኔ ይሰጣል፤
2. ኮሚሽኑ በአመት ሁለት ጊዜ ይሰበሰባል፤
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከአንድ ጊዜ በላይ ሊሰበሰብ ይችላል።

ዓንቀፅ 12. የኮሚሽኑ አባላት መብትና ግዴታ፤

1. የኮሚሽኑ አባላት መብት

ሀ. ማንኛውም የኮሚሽኑ አባል ኮሚሽኑ ብሚያካሂዳቸው ሰብሳቢዎች ላይ ሃሳቡን በነፃ የመግለፅ መብት አለው።

ለ. ማንኛውም የኮሚሽኑ አባል ለስራ በሚንቀሳቀስበት ወቅት አበልና የትራንስፖርት ወጪ የማግኘት መብት አለው።

2. ጉብኝ አባላት ኮሚሽን

- ሀ. ዝኾነ አባል ኮሚሽን እዋን አኼባ ኮሚሽን አኼቢሩ ክርክብ ይገባል
- ለ. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 2 /ሀ/ ዝተደነገገ ዝተሓለወ ኮይኑ እቲ አባል ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ምክንያት ኣብ አኼባ ክርክብ ዘይክእል እንተኾይኑ አቐዲሙ ንኣካቢ እቲ ኮሚሽን ከፍልጥ ይግባእ
- ሐ. ዝኾነ አባል ናይቲ ኮሚሽን ስርዓትን ድስጥሊንን ከምኡ'ውን ደንብታት እቲ ኮሚሽን ከክብር ኣለዎ።

ዓንቀፅ 13. ኮሚቴ ምጥያሽ

- 1. እቲ ኮሚሽን ካብ መፃሪይ ጉባኤ ዋኒናት ሕገ-መንግስቲ ዝቐርበሉ ውሳኔ ሓሳባትን ብይግባኣኒ ዝመፁ ዋኒናትን እናመርመረ ውሳኔ ሓሳብ ዘቐርብ ካብ መንጎ አባላቲ ዝተውፃዕኦ ኮሚቴ ከጣይሽ ይክእል፤
- 2. እቲ ኮሚቴ ውሳኔ መፃሪይ ጉባኤ ጉዳያት ሕገ-መንግስቲ ብምቅዋም ብይግባኣኒ ዝቐርቡ ዋኒናት ነቲ ኮሚሽን ክቐርብ ይግባእ ወይ ኣይግባእን ብምባል ንክውሰን ውክልና ክውሃቦ ይክእል ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

ዓንቀፅ 14. አባላት ኮሚሽን ካብ ስራሕ ዝሰናበትሉ ኩነታት፤

- 1. አባላት ኮሚሽን ብዝወከልዎም ኣካላት ካብ ሓላፍነት ክለዓሉ ይክእሉ
- 2. በዚ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 1 ብዝተደነገገ መሰረት ዝውሰድ ስጉምቲ ኣብ ብቑዕ ምክንያት ዝተመሰረተ ክኸውን ኣለዎ

2. የኮምሽኑ አባላት ግዴታ

- ሀ. ማንኛውም የኮሚሽኑ አባል የኮምሽኑ የስብሰባ ጊዜ ኣክብሮ መገኘት ኣለበት
- ለ. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 2 /ሀ/ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አባሉ ከኣቅም በላይ በሆነ ምክንያት በስብሰባው ለመገኘቱ የማይችል ከሆነ ኣስቀድሞ ለስብሰባ ማሳወቅ ኣለበት።
- ሐ. ማንኛውም አባል የኮሚሽኑን ስርአትና ድስጥሊን እንዲሁም የኮሚሽኑን ደንቦች ማክበር ኣለበት፤

ዓንቀፅ 13. ኮሚቴ ስለማቋቋም

- 1. ኮሚሽኑ ከሕገ-መንግስት ጉዳዮች አጣሪ ጉባኤ የሚቀርብለትን የውሳኔ ሃሳቦችና በይግባኝ የሚመጡ ጉዳዮችን እየመረመረ የውሳኔ ሃሳብ የሚያቀርብ ከአባላቱ መካከል የተውጣጣ ኮሚቴ ሊያቋቁም ይችላል።
- 2. ኮሚቴው በሕገ-መንግስት ጉዳዮች አጣሪ ጉባኤ ውሳኔ በመቃወም በይግባኝ የቀረበ ጉዳይ ለኮሚሽኑ መቅረብ ይገባዋል ወይም ኣይገባውም በማለት እንዲወሰን ውክልና ሊሰጠው ይችላል። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወስናል።

ዓንቀፅ 14. የኮምሽኑ አባላት ከስራ የሚሰናበት በት ሁኔታዎች

- 1. የኮሚሽኑ አባላት በወከሏቸው ኣካላት ከሃላፊነት ሊነሱ ይችላሉ
- 2. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 1 በተደነገገው መሰረት የሚወሰደው እርምጃ በበቂ ምክንያት የተመሰረተ መሆን ኣለበት

3. ስጉምቲ ዝወሰደ ኣካል ስጉምቲ ንኸወስድ ዘኸኸሉ ሎዎኒን ከምኡውን ብመሰረት ስርዓት ኣብቲ ቦታ ዝተተከለ ሓድሽ ኣባልን ኣብ ውሽጢ ክልተ ወርሒ ንኣፈ-ጉባኤ ክልል ከፍልጥ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 15. ምትካእ ዝጎደሉ ኣባላት ኮሚሽን

1. ብመሰረት ብኣካቢ እቲ ኮሚሽን ዝቐርበሉ ፀብዓብ ብዝተፈላለዩ ምክንያታት ዝጎደሉ ኣባላት ኮሚሽን ኣፈ-ጉባኤ ክልል ንዝምልከቶ ኣካል የፍልጥ
2. መልእኽቲ ዝበፅሖ ቤት ምክሪ መልእኽቲ ካብ ዝበፅሖ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሰለስተ ወርሒ ኣብ ዝወፀ ኣባል ቦታ ዝተተከለ ሰብ ንክልል ኣፈ-ጉባኤ ከፍልጥ ይግበኦ።

ዓንቀፅ 16. ኣወሃህባ ውሳኔን ስነ-ስርዓትን ኮሚሽን

1. እቲ ኮሚሽን ምልኣተ ጉባኤ ዝኸውን ካብ መንጎ ኣባላቱ 2/3 እንተተረኽቦም ይኸውን፤
2. እቲ ኮሚሽን ኣብ ልዕሊ ዝቐረበ ዋኒን ብሙሉእ ድምዒ ክውስን ዘይክኣለ እንተኾይኑ ኣብ ኣኼባ ካብ ዝተረኸቡ ኣባላት ኣብዝሓ ድምዒ ዝደገፎ ውሳኔ እቲ ኮሚሽን ይኸውን፤
3. ዝተውሃበ ድምዒ ማዕረ እንተኾይኑ ኣካቢ ዝደገፎ ሓሳብ ናይቲ ኮሚሽን ውሳኔ ይኸውን፤
4. ኣበዚ ዓንቀፅ ካብ ንኡሰ ዓንቀፅ 1 ክሳብ 5 ዝሰፈሩ ድንጋጌታት እንተሃለውውን እቲ ኮሚሽን ውሽጣዊ ኣሰራርሕኡን ከይዲ ውሳኔ ኣወሃህባን ኣመልኪቱ ዝርዝር መምርሕታት ከውፅእን ኣብ ስራሕ ክውዕልን ይኸእል።

3. እርምጃ የወሰደው ኣካል እርምጃውን ለመውሰድ ያስቻለው ጉዳይ እና እንዲሁም በስርዓቱ መሰረት በቦታው የተተካ አዲስ አባል በሁለት ወራት ውስጥ ለክልሉ ኣፈ-ጉባኤ ማሳወቅ ኣለበት።

ዓንቀፅ 15. የጎደሉ የኮሚሽኑ ኣባላትን ስለመተካት፤

1. በኮሚሽኑ ሰብሳቢ በሚቀርብ ሪፖርት መሰረት በተለያዩ ምክንያቶች የጎደሉትን የኮሚሽኑ ኣባላት የክልሉ ኣፈ-ጉባኤ ለሚመለከተው ኣካል ያሳውቃል
2. መልእክቱ የደረሰው ምክር ቤት መልእክቱ ከደረሰበት ቀን ጀምሮ በሰወስት ወራት ውስጥ በቦታው የተተካ ሰው ለክልሉ ኣፈ-ጉባኤ ማሳወቅ ኣለበት።

ዓንቀፅ 16. ስለኮሚሽኑ ውሳኔ ኣሰጣጥና የስብሰባ ስነ-ስርዓት፤

1. የኮሚሽኑ ምልኣተ ጉባኤ የሚሆነው ከኣባላቱ መካከል 2/3ኛ የተገኙ እንደሆነ ነው፤
2. ኮሚሽኑ በቀረበለት ጉዳይ ላይ በተባበረ ድምጽ መወሰን ያልቻለ እንደሆነ ውሳኔው በስብሰባው ላይ ከተገኙት ኣባላት በኣብላጫ ድምጽ የተደገፈው ይሆናል
3. የተሰጠው ድምፅ እኩል በእኩል የሆነ እንደሆነ ሰብሳቢው የደገፈው ሃሳብ የኮሚሽኑ ውሳኔ ይሆናል፤
4. በዚህ ኣንቀፅ ከንኡስ ኣንቀፅ 1 እስከ 5 የሰፈሩት ድንጋጌዎች ቢኖሩም ኮሚሽኑ ውስጣዊ ኣሰራሩንና የውሳኔ ኣሰጣጡን ሂደት ኣስመልክቶ ዝርዝር መመሪያዎችን ሊያወጣና በስራ ላይ ሊያውል ይችላል።

ዓንቀፅ 17. ቤት ፅሕፈት ቤት ምክር ክልል፤

እቲ ቤት ፅሕፈት

1. ቤት ፅሕፈት እቲ ኮሚሽን ብምኃን የገልግል
2. እቲ ኮሚሽን ስራሕቱ ኣብ ዘካይደሉ እዋን ንስራሕቱ ዘድሊ ድጋፍን ግልጋሎትን ይህብ፤
3. ካልኣት ነቲ ኮሚሽን ስራሕ ውፅኢታዊነት ዝሕግዙ ተግባራት ይፍፅሙ።

ክፍሊ ክልተ

ምትርጓም ሕገ-መንግስቲ

ዓንቀፅ 18. ትርጉም ምሃብ

1. እቲ ኮሚሽን ጉባኤ መፃሪይ ጉዳያት ሕገ-መንግስቲ ኣፃርዖ ሕገ-መንግስቲ ምትርጓም የድልዮ ብምባል ዘቕርቦ ውሳኔ ኣሳብ መርሚሩ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ይህብ፤
2. ጉባኤ መፃሪይ ጉዳያት ሕገ-መንግስቲ፣ ሕገ-መንግስቲ ምትርጓም ኣየድልዮን ብምባል ውሳኔ ኣብ ዝሃበሎም ዋኒናት ዝተቐመጠ ወገን ይግበኣኒ ናብቲ ኮሚሽን ከቕርብ ይኽእል፤፤

ዓንቀፅ 19. ናብ ጉባኤ መፃሪይ ጉዳያት

ሕገ-መንግስቲ ምልክቲ

እቲ ኮሚሽን ብዝተፈላለዩ ኣካላት ዝቐርቡሉ ሕቶ ትርጉም ሕገ-መንግስቲ ናብ መፃሪይ ጉባኤ ይልክኽ።

ዓንቀፅ 20. ኣብ ትርጉም ሕገ-መንግስቲ ተፈፃሚ

ዝኾኑ መትከላት

1. እቲ ኮሚሽን ዝቐርብሉ ሕገ-መንግስቲ ተንከፍ ጉዳያት መርሚሩ ንምውሳኔ ኣብ ሕግን ኣሳታፋይነትን

ዓንቀፅ 17. ስለክልሉ ምክር ቤት ጽሕፈት ቤት

የክልሉ ምክር ቤት ጽሕፈት ቤት

1. የኮሚሽኑ ጽ/ቤት በመሆን ያገለግላል።
2. ኮሚሽኑ ተግባራቱን በሚያከናውንበት ጊዜ ለስራው የሚያስፈልግ ድጋፍና ኣገልግሎት ይሰጣል፤
3. ሌሎች ለኮሚሽኑ ስራ ስኬታማነት የሚረዱ ተግባሮችን ያከናውናል።

ክፍል ሁለት

ሕገ-መንግስትን ስለመተርጎም

ዓንቀፅ 18. ትርጉም ስለመስጠት

1. ኮሚሽኑ የሕገ-መንግስት ጉዳዮች ኣጣሪ ጉባኤ ሕገ-መንግስትን መተርጎም ያስፈልጋል በማለት በጉዳዩ ላይ የሚያቀርበውን የውሳኔ ሃሳብ መርምሮ የመጨረሻ ውሳኔ ይሰጣል።
2. የሕገ-መንግስቱ ጉዳዮች ኣጣሪ ጉባኤ የሕገ-መንግስት ትርጉም ኣያስፈልገውም በማለት ውሳኔ በሰጠባቸው ጉዳዮች የልተቀበለ ወገን ይግባኙን ለኮምሽኑ ማቅረብ ይችላል።

ዓንቀፅ 19. ለሕገ-መንግስት ጉዳዮች ኣጣሪ ጉባኤ

ስለመላክ

ኮሚሽኑ በተለያዩ ኣካላት የሚቀርብለትን የሕገ-መንግስት ትርጉም ጥያቄ ለኣጣሪ ጉባኤው ይልካል።

ዓንቀፅ 20. በሕገ-መንግስት ትርጉም ተፈፃሚ

ስለሚሆኑ መርሆዎች

1. ኮሚሽኑ የሚቀርብለትን የሕገ-መንግስት ነክ ጉዳዮች መርምሮ ለመወሰን ህግና ተሳትፎን

መሰረት ዝግበሩ መትከላት አተረጓጎማ ሕገ-መንግስቲ ብምክታል ኣብ ስራሕ ከውዕል ይኸክል።

2. እቲ ኮሚሽን ዝቐረበ ሕፃ ኣብ ሕገ-መንግስቲ ዝሰፈሩ መሰረታዊ መሰላትን ነፃነታትን ዝምልከቱ እንትኾኑ ምስ ኢትዮጵያ ዝተቐበለቶም ዓለም ለኽ ድንጋገታት ሰብአዊ መሰላትን ሰነዳት ስምምዕነታትን ብዝተጠባዓመ መንገዲ ይኸውን።

ዓንቀፅ 21. ምትእኻኻብ ተወሳኺ መረዳኢታ

እቲ ኮሚሽን ኣብ ትርጉም ሕገ-መንግስቲ ናይ መወዳኢታ ውሳኔ ቅድሚ ምሃቡ ከምኣድላይነቱ ተወሳኺ ርኢቶታት ክተእኻኻብ ወይ መረዳኢታ ንኸቐርብ ክእዝዝ ይኸክል፤

ዓንቀፅ 22. ሕገ-መንግስታዊነት ዘረድእ ኣካል

1. እቲ ኮሚሽን ናይ ሓደ ሕጊ ወይ ውሳኔ ሕገ-መንግስታዊነት እንተፃሪ ግምቱ ዘፍርስ ካልእ ኩነታት ክሳብ ዘይተፈጠረ ዝወፀ ሕጊ ሕገ-መንግስታዊ እዩ ካብ ዝብል መትከል ይለዓል፤
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተመልከተ ዝተሓለወ ኮይኑ ናይ ሓደ ሕጊ ወይ ውሳኔ ሕገ-መንግስታዊነት ዘክራኽር ኮይኑ እንትርከብ ናይ ምርዳእ ግቡእ ናይቲ ክልል መንግስቲ ኣብ ዋኒናት ሕጊ ናይ ምምኽር ስልጣንን ተግባርን ዝተውሃቦ ቢሮ ፍትሒ ወይ ብሕጊ ናይ ምምኽር ሓላፍነት ዝተውሃቦ ኣካል ይኸውን።

መሰረት ያደረጉ የሕገ-መንግስት አተረጓጎም መርህዎች ስራ ላይ ሊያውል ይችላል።

2. ለኮሚሽኑ የቀረበው ጥያቄ በሕገ መንግስቱ የሰፈሩትን መሰረታዊ መብቶችና ነፃነቶች የሚመለከት ሲሆን ኢትዮጵያ ከተቀበለቻቸው አለም አቀፍ የሰብአዊ መብት ድንጋጌዎችና የስምምነት ሰነዶች በሚስማማ መንገድ ይሆናል።

ዓንቀፅ 21. ተጨማሪ መረጃ ስለማሰባሰብ

ኮሚሽኑ በሕገ-መንግስት ትርጉም ላይ የመጨረሻ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት እንደአስፈላጊነቱ ተጨማሪ አስተያየት ሊያሰባስብ ወይም ማስረጃ እንዲቀርብ ሊያዝ ይችላል።

ዓንቀፅ 22. ሕገ-መንግስታዊነትን ስለሚያስረዳ ኣካል

1. ኮሚሽኑ የአንድን ሕግ ወይም ውሳኔ ሕገ-መንግስታዊነት ሲያጣራ ግምቱን የሚያፈርስ ሌላ ሁኔታ እስካልተፈጠረ ድረስ የወጣው ሕግ ሕገ-መንግስታዊ ነው ከሚል አቋም ይነሳል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተመለከተው እንደ ተጠበቀ ሆኖ የአንድ ሕግ ወይም ውሳኔ ሕገ-መንግስታዊነት አክራካሪ ሆኖ ሲገኝ የማስረዳት ግዴታ የሚጣለው የክልሉን መንግስት የክልል መንግስቱን በሕግ ጉዳዮች ላይ የማማከር ስልጣንና ተግባር በተሰጠው የፍትህ ቢሮ ወይም በህግ የማማከር ሃላፊነት የተሰጠው ኣካል ይሆናል።

3. በዚህ ዓንቀጽ ንዑስ ዓንቀጽ 2 መሰረት መከራከሪያ ኮይኑ ዝተረኸበ ሕጊ ሕገ-መንግስታውን፣ ንኸረድኡ አግባብነት ዘለዎ ቢሮ ፍትሒ ወይ ካሊኦ ኣካል መንግስቲ ክልል እቲ ኮሚሽን ኣብ ዝውስኖ ዕለት ቀሪቡ ንኸረድኡ ክእዝዝ ይኽእሉ፤
4. በዚ ዓንቀጽ ንዑስ ዓንቀጽ /2/ ን /3/ ዝተገለፀ ብተወሳኺ እቲ ኮሚሽን ኣብቲ ዋኒን ውሳኔ ቅድሚ ምሃቡ ከምኣድላይቱ ዋኒኑ ካብ ዝሓዘ ቤት ፍርዲ መብርሂ ምሕታት ወይ ነቲ በዓል ጉዳይ ወይ ካልእ ተኸራኻሪ ወገን ምዝርራብ ይካኣል።

ዓንቀጽ 23. ሪኬቶ ምትእኽኻብ

እቲ ኮሚሽን ኣብ ትርጉም ሕገ-መንግስቲ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ቅድሚ ምሃቡ ኣግባብነት ኣለዎም ኢሉ ዝኣመነሎም ትካላት፣ ሰብ ሙያታት ወይ ሰብ ጉዳይ ቀሪቦም ሪኬቶ ንክህቡ ኽገብር ይኽእሉ።

ዓንቀጽ 24. ውፅኢት ውሳኔ ዋኒናት ሕገ-መንግስቲ

1. ኣብ ልዕሊ ትርጉም ሕገ-መንግስቲ እቲ ኮሚሽን ዝህቦ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ሓፈሻዊ ውፅኢት ይህልዎ። ብምኽኑ ውን ንቅድሚት ኣብ ዝለዓሉ ተመሳሳልቲ ሕገ-መንግስታዊ ጉዳያት ባህሪ መገደዳይነት ይህልዎ።
2. ውሳኔ እቲ ኮሚሽን ሕ/ሰብ ንክፈልጦ ነዚ ዕላማ ተባሂሉ ብዝዳሎ መፅሄትን ካልኦት ፅሑፋትን ተሓቲሙ ንክወፅእ ይግበር

ዓንቀጽ 25. ሕገ-መንግስታዊ ኣይኮነን ዝተባሃለ ሕጊ ወይ ውሳኔ

ድንጋገ ኣካል ሓደ ሕጊ ሕገ-መንግስታዊ ኣይኮነን ብዝብል ውሳኔ ዝተውሃበ እንተኾይኑ ኣድላይ ኮይኑ እንተዘይተረኸቡ ውፅኢቱ ተወሲኑ ዝተርፍ ኣብ ልዕሊ እቲ ድንጋገ ጥራሕ ይኸውን።

3. በዚህ ዓንቀጽ ንዑስ ዓንቀጽ 2 መሰረት ኣከራካሪ ሆኖ የተገኘው ሕግ ሕገ-መንግስታ ዊነቱን እንዲያስረዳ አግባብነት ያለው ፍትህ ቢሮ ወይም ሌላ የክልሉ መንግስት ኣካል ኮምሽኑ በሚወስነው ቀን ቀርቦ እንዲያስረዳ ሊታዘዝ ይችላል።
4. በዚህ ዓንቀጽ ንዑስ ዓንቀጽ 2 እና 3 ከተገለፀ ው በተጨማሪ ኮምሽኑ በጉዳዩ ላይ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት እንዳስፈላጊነቱ ጉዳዩን ከያዘው ፍርድ ቤት ማብራሪያ መጠየቅ ወይም ባለጉዳዩን ወይም ሌላውን ተከራካሪ ወገን ማነጋገር ይችላል።

ዓንቀጽ 23. አስተያየት ስለማሰባሰብ

ኮሚሽኑ በሕገ-መንግስት ትርጉም የመጨረሻ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት አግባብነት አላቸው ብሎ የሚያምንባ ቸውን ተቋማት፣ ባለሙያዎች ወይም ባለጉዳዮች ቀርቦው አስተያየት እንዲሰጡ ሊያደርግ ይችላል።

ዓንቀጽ 24. የሕገ-መንግስት ጉዳዮች ውሳኔውጤት

1. በሕገ-መንግስት ትርጉም ላይ ኮሚሽኑ የሚሰጠው የመጨረሻ ውሳኔ አጠቃላይ ውጤት ይኖረዋል። በመሆኑም ወደፊት በሚነሱ ተመሳሳይ ሕገ-መንግስታዊ ጉዳዮች ላይ የአስገዳችነት ባህርይ ይኖረዋል።
2. የኮሚሽኑ ውሳኔ በሁሉም ዘንድ እንዲታወቅ ለዚህ አላማ በሚዘጋጅ መፅሄትና ሌሎች ዕውቂቶች ታትሞ እንዲወጣ ይደረጋል።

ዓንቀጽ 25. ሕገ-መንግስታዊ አይደለም ስለተባለ ሕግ ወይም ውሳኔ

የአንድ ሕግ ኣካል ድንጋጌ ሕገ-መንግስታዊ አይደለም የሚል ውሳኔ የተሰጠበት እንደሆነ አስፈላጊ ሆኖ ካልተገኘ በቀር ውጤቱ ተወስኖ የሚቀረው በዚያው ድንጋጌ ላይ ብቻ ይሆናል።

ዓንቀጽ 26. ውሳኔ ዝውሃበሉ እዋን

እቲ ኮሚሽን ካብ መፃሪይ ጉባኤ ጉዳያት ሕገ-መንግስቲ ኣብ ልዕሊ ዝቐረበሉ ውሳኔ ኣሳብ ካብ ዝቐረበሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሽድሽተ ወርሒ ውሳኔ ክህብ ይግባእ።

ዓንቀጽ 27. ትሕዝቶ ውሳኔ፤

ውሳኔ እቲ ኮሚሽን መግለፂ ዝርዝር እቲ ዋህን፤ ትርጉም ሕገ-መንግስቲ የድሊ ወይ ኣየድልን ዝበለሉ ምክንያት፤ ዝቐረበ ሕቶን ዝበፅሖ መደምደምታን ብግልፂ ዘርእ ክኸውን ይግባእ።

ዓንቀጽ 28. ኣብ ዋህን ሕገ-መንግስቲ ዝውሃብ ውሳኔ ተፈፃሚ ምዃን ዝጅምረሉ እዋን፤

1. ኣብ ልዕሊ ትርጉም ሕገ-መንግስቲ እቲ ኮሚሽን ዝህቦ ውሳኔ ብግልፂ ዘይተመልከተ እንተዘይኮይኑ ተፈፃሚ ዝኸውን ውሳኔ ካብ ዝተውሃበሉ እዋን ጀሚሩ እዩ።
2. ኣብዚ ዓንቀጽ ንኡስ ዓንቀጽ 1 ዝተጠቐሰ እንተሃለውን ኣደ ሕጊ ወይ ውሳኔ ሕገ-መንግስታዊ ኣይኮነን ተባሂሉ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ቅድሚ ምሃቡ እቲ ኮሚሽን ሕጊ ንዘውፅእ ወይ ውሳኔ ንዝሃበ ኣካል ኣብ ውሽጢ ሽድሽተ ወርሒ እቲ ሕጊ ክመሓየሽ ወይ ክልወጥ ወይ ክስረዝ ክገልፀሉ ይኽእል።

ዓንቀጽ 26. ውሳኔ ስለሚሰጥበት ጊዜ

ኮሚሽኑ ከሕገ-መንግስት ጉዳዮች አጣሪ ጉባኤ በቀረበለት የውሳኔ ሃሳብ ላይ የውሳኔ ሃሳቡ ከቀረበበት ቀን ጀምሮ በስድስት ወር ውስጥ ውሳኔ መስጠት አለበት።

ዓንቀጽ 27. የውሳኔው ይዘት፤

የኮሚሽኑ ውሳኔ የጉዳዩን ዝርዝር መግለጫ፣ የሕገ-መንግስት ትርጉም ያስፈልጋል ወይም አያስፈልግም ያለበትን ምክንያት፣ የቀረበ ጥያቄና የደረሰበትን መደምደሚያ በግልጽ የሚያሳይ መሆን ይኖርበታል።

ዓንቀጽ 28. በሕገ-መንግስት ነክ ጉዳዩ ላይ የሚሰጥ ውሳኔ ተፈፃሚ መሆን ስለሚጀምርበት ጊዜ፤

1. በሕገ-መንግስት ትርጉም ላይ ኮሚሽኑ በሚሰጠው ውሳኔ በግልጽ ካልተመለከተ በስተቀር ተፈፃሚ የሚሆነው ውሳኔው ከተሰጠበት ጊዜ ጀምሮ ነው።
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተጠቀሰው ቢኖርም አንድ ሕግ ወይም ውሳኔ ሕገ-መንግስታዊ አይደለም ብሎ የመጨረሻ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት ኮሚሽኑ ሕጉን ላወጣው ወይም ውሳኔ ለሰጠው አካል በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ ሕጉን እንዲያሻሽል፣ እንዲለወጥ ወይም እንዲሰርዝ ሊገለጽለት ይችላል።

ክፍሉ ሰለስተ

ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

ዓንቀፅ 29. በጀት

1. በጀት እቲ ኮሚሽን ብመቐረባይነት ቤት ፅሕፈት ቤት ምክሪ ክልል ብቤት ምክሪ ክልል ትግራይ ይምደብ
2. ቤት ፅሕፈት ቤት ምክሪ ክልል ኣጠቓቕማ በጀት ዘርኢ ትክክለኛ ናይ ሒሳብ ሰነዳትን መዛግብትን ክሕዝ ይግባእ፤

ዓንቀፅ 30. ባህሪ መወዳእታ እቲ ውሳኔን ኣይሊ መገደዳይነትን

1. እቲ ኮሚሽን ኣብ ልዕሊ ዝቐረበሉ ዋኒን ዝህቦ ውሳኔ ናይ መወዳእታ ይኸውን
2. ዋኒኑ ዝምልከቶም ወገናት ነቲ ውሳኔ ናይ ምክባርን ናይ ምፍፃምን ጉብእ ይህልዎም።

ዓንቀፅ 31. ክፍሊት

ናብቲ ኮሚሽን ዝቐርብ ሕቶ ትርጉም ሕገ-መንግስቲ ካብ ክፍሊት ነፃ እዩ።

ዓንቀፅ 32. ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕጎታት

ነዚ አዋጅ ዝጓነፅ ዝኾነ አዋጅ፣ ደንቢ፣ መምርሕን ልማዳዊ ኣሰራርሓን ነዚ አዋጅ ኣብ ዝምልከቱ ጉዳያት ተፈፃሚነት ኣይህልዎን።

ክፍሉ ሦስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

ዓንቀፅ 29. ስለ በጀት

1. የኮሚሽኑ በጀት በክልሉ ምክር ቤት ጽ/ቤት ኣቅራቢነት በክልሉ ምክር ቤት ይመደባል፤
2. የትግራይ ክልል ምክር ቤት ጽ/ቤት የበጀት ኣጠቓቀሙን የሚያሳይ ትክክለኛ የሂሳብ ሰነድና መዛግብት መያዝ ይኖርበታል፤

ዓንቀፅ 30. የውሳኔው የመጨረሻነት ባሕሪና የኣስገዳጅነት ሃይል

1. ኮሚሽኑ በቀረበለት ጉዳይ ላይ የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል።
2. ጉዳዩ የሚመለከታቸው ወገኖች ውሳኔውን የማክበርና የመፈፀም ግዴታ ይኖርባቸዋል።

ዓንቀፅ 31. ስለ ክፍያ

ለኮሚሽኑ የሚቀርብ የሕገ-መንግስት ትርጉም ጥያቄ ከክፍያ ነፃ ነው።

ዓንቀፅ 32. ተፈፃሚነት የሌላቸው ህጎች

ይህን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም አዋጅ፣ ደምብ፣ መምሪያና ልማዳዊ ኣሰራር ይህን አዋጅ በሚመለከቱ ጉዳዮች ተፈፃሚነት ኣይኖረውም።

ዓንቀፅ 33. ስልጣን ምውፃእ መምርሒ

እቲ ኮሚሽን ነዚ አዋጅ ንምፍፃም ዝሕግዙ መምርሒታት ናይ ምውፃእ ስልጣን ይህልዎ።

ዓንቀፅ 34. እዚ አዋጅ ዝፀንዐሉ ግዝ

እዚ አዋጅ ብብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ 29 ጥቅምቲ 2005 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

**አባይ ወልዱ
ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ**

ዓንቀፅ 33. መመሪያ የማውጣት ስልጣን

ኮሚሽኑ ይህን አዋጅ ለማስፈፀም የሚረዱ መመሪያዎችን የማውጣት ስልጣን ይኖረዋል።

ዓንቀፅ 34. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ከፀደቀበት ጥቅምት 29/2005 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

**አባይ ወልዱ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕረዚዳንት**

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቁ. 2 መቸለ
229/2005 ዓ/ም

ብሔራዊ ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

20ኛ ዓመት ቁ. 2 መቸለ
229/2005 ዓ/ም

ቁፅሪ አዋጅ 229/2005 ዓ/ም

ጉባኤ መፃረይ ጉዳያት ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ስልጣንን ሓላፍነትን ንምውሳኔ ዝወፀ አዋጅ፤

ጉባኤ መፃረይ ጉዳያት ሕገ መንግስቲ ሕገ-መንግስቲ ክልል ንምትርጓም ስልጣን ዝተውሃቦ ኮሚሽን ተርጓሚ ሕገ-መንግስቲ ሙያዊ ድጋፍ ንምሃብ ብዝተመሓየሸ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 69 ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ዝተጣየሸ ብምዃን ዝርዝር ስልጣኑን ሓላፍነቱን ብሕጊ ምውሳኔ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካብ ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 49 ንኡስ ዓንቀፅ 3/ሀ/መሰረት ዝስዕብ አዋጅ ኣውግዑ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ፤

ሓፈሻዊ ደንጋጌታት፤

ዓንቀፅ 1. ሓፂር ርእሲ

እዚ አዋጅ “ስልጣንን ሓላፍነትን ጉባኤ መፃረይ ጉዳያት ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳኔ ዝወፀ ቁፅሪ አዋጅ 229/2005 ዓ/ም” ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል ።

አዋጅ ቁጥር 229/2005 ዓ/ም

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሕገ- መንግስት ጉዳዮች ኣጣሪ ጉባኤ ስልጣንና ትግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ

የሕገ መንግስት ጉዳዮች ኣጣሪ ጉባኤ የክልሉ ህገ-መንግስት ለመተርጎም ስልጣን የተሰጠው የህገ መንግስት ተርጓሚ ኮሚሽን የሙያ ደጋፊ ለሚሰጠት በተሻሻለው የትግራይ ሕገ መንግስት ኣንቀፅ 69 ንኡስ ኣንቀፅ 1 መሰረት የተቋቋመ በመሆኑ ዝርዝር ስልጣንና ሃላፍነቱን በህግ መወሰን ኣስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት ኣንቀፅ 49 ንኡስ ኣንቀፅ 3/ሀ/ መሰረት የሚከተለው አዋጅ ኣውጥቶዋል።

ክፍል ኣንድ

ጠቕላላ ድንጋጌ፤

ኣንቀፅ 1. ኣጭር ርእስ

ይህ አዋጅ “የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሕገ መንግስት ኣጣሪ ጉባኤ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 229 /2005 ዓ/ም” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ

ብር 4.10

ነጋሪት ጋዜጣ ቁጥሩ
ነጋሪት ጋዜጣ ፓላቁ

291

ዓንቀጽ 2 ትርጉም ፤

አብዚ አዋጅ አጠቃቅማ እቲ ቃል ካልእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኮይኑ ፤

1. "ሕገ መንግስቲ" ማለት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፤
2. "ቤት ምክር" ማለት ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፤
3. "ኮሚሽን" ማለት ኮሚሽን ተርጓሚ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፤
4. "ጉባኤ መፃረዪ" ማለት ጉባኤ መፃረዪ ጉዳያት ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፤
5. "ቤት ፍርድ" ማለት አብ ዝኾነ ብርኪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝርከብ ቤት ፍርድ እዩ፤
6. "አፈ ጉባኤ" ማለት አፈ-ጉባኤ ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ፤
7. "ሕጊ" ማለት ብብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ አዋጃት፣ ደንብታትን መምርሒታትን ዘጠቓለለ እዩ፤
8. "አካላት መንግስቲ" ማለት መውፅኢ ሕጊ፣ ፈፃሚ ሕግን ተርጓሚ ሕግን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
9. "ቤት ፅሕፈት" ማለት ቤት ፅሕፈት ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
10. "ሰብ" ማለት ናይ ተፈጥሮ ሰብ ወይ ብሕጊ ናይ ሰብነት መሰል ዝተውሃቦ አካል እዩ።

አንቀጽ 2 ትርጉም

የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጉም የሚሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ።

1. "ሕገ መንግስት" ማለት ተሻሽሎ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ነው፤
2. "ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ነው፤
3. "ኮሚሽን" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሕገ መንግስት ተርጓሚ ኮሚሽን ነው።
4. "አጣሪ ጉባኤ" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሕገ መንግስት ጉዳዮች አጣሪ ጉባኤ ነው።
5. "ፍርድ ቤት" ማለት በማንኛውም ደረጃ ብትግሃት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሚገኝ ፍርድ ቤት ነው።
6. "አፈ-ጉባኤ" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት አፈ ጉባኤ ነው።
7. "ሕግ" ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የወጡ አዋጃት፣ ደንቦችና መምሪያዎችን ያካተተ ነው።
8. "የመንግስት" አካላት ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልሉ መንግስት ሕግ አውጪ፣ ሕግ አስፈፃሚና ሕግ ተርጓሚ አካል ነው።
9. "ፅሕፈት ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክርቤት ጽሕፈት ቤት ነው።
10. "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

ዓንቀጽ 3. አገልግሎት

አብዚ አዋጅ ብተባዕታይ ያታ ዝተገለፀ ኹሉ ንኣነስታይ ያታውን ዘካትት እዩ።

ክፍሊ ክልተ

ስልጣንን ሓላፍነትን አባላት ጉባኤ

መፃረዪ

ዓንቀጽ 4 አባላት ጉባኤ መፃረዪ

አባላት ጉባኤ መፃረዪ ሕገ መንግስቲ እዞም ዝስዕቡ ዝሓዘ ይኸውን ነፃ

1. ፕሬዚደንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክልል ትግራይ
----- አካቢ
2. ም/ፕሬዚደንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክልል ትግራይ----- ም/አካቢ
3. ብመቐረባይነት ርእሰ ምምሕዳር ብቤት ምክር ዝሸየሙ ብሞያ ብቕዱዳምን ስነ-ምግባርምን ዝተኣመነሎም ሽዱሽተ /6/ ሰብ ሙያ ሕጊ ---
-----አባላት
4. ብመቐረባይነት አፈ ጉባኤ ካብ መንጎ አባላት ቤት ምክር ብመረፃ ዝሸየሙ ሰለስተ/3/ -----
----- አባላት።

ዓንቀጽ 5. ዘመን ስራሕ አባላት መፃረዪ ጉባኤ ነፃ

1. ዘመን ስራሕ መፃረዪ ጉባኤ ሓሙሽተ/5/ ዓመት ይኸውን፤
2. አብዚ ዓንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ ሕልው ኾይኑ አባላት ጉባኤ መፃረዪ ብድጋሚ ክምረፁ ይኸእሉ፤

አንቀጽ 3 የያታ አገልግሎት

በዚህ አዋጅ በወንድ ያታ የተደነገገው ሁሉ ለሴት ያታም የካትታል፤፤

ክፍል ሁለት

የአጣሪ ጉባኤው አባላት ስልጣንና

ሃላፊነት

አንቀጽ 4 የአጣሪ ጉባኤው አባላት

የህገ መንግስት አጣሪ ጉባኤው የሚከተሉትን አባላት ይኖሩታል፤፤

1. የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚደንት -----
----- ሰብሳቢ
2. የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚደንት-----
----- ም/ሰብሳቢ
3. በርእሰ መስተዳደሩ አቅራቢነት በክልሉ ምክርቤት የሚሸሙ በሞያ ብቃታቸውና ብስነ-ምግባራቸው የታመነላቸው ስድስት /6/ የሕግ ባለሙያዎች ----- አባላት
4. በአፈ ጉባኤው አቅራቢነት በክልሉ ምክር ቤት አባላት ብምርጫ የሚሸሙ ሦስት /3/ -----
--- አባላት።

አንቀጽ 5. የአጣሪ ጉባኤው አባላት የሥራ

ዘመን፤

1. የአጣሪ ጉባኤው የሥራ ዘመን አምስት/5/ ዓመት ይሆናል።
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የአጣሪው ጉባኤው አባላት በድጋሚ ሊመረጡ ይችላሉ፤፤

ዓንቀጽ 6. ስልጣንን ተግባርን ጉባኤ መሻረይ፤

ጉባኤ መሻረይ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ፤

1. ሕገ-መንግስቱ መሰረት ብምግባር ካብ እዚ ብሄራዊ ክልል ዝፍልፍሉ ሕገ-መንግስታዊ ጉዳያት ናይ ምዕራይ ስልጣን ይህልዎ
2. ሕገ-መንግስቱ እዚ ክልል ምትርጓም አድላይ ኾይኑ እንትረኽቦ ኣብቲ ዛዕባ ናይ ባዕሉ ውሳኔ ሓሳብ ብምድላው ንኮሚሽን ተርጓሚ ሕገ-መንግስቱ የቕርብ፤
3. ብክልል መንግስታዊ አካላት ዝወፁ አዋጃት፤ ደንብታት፤ መምርሒታትን ውሳኔታትን ምስ ሕገ-መንግስቱ ይጓነፁ እዮም ዝብል ሕቶ ብዝኾነ አካል እንትልዓል እቲ ዛዕባ ብዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ወይ ሰብ ጉዳይ እንትቐርበሉ ምስ አፃረሪ ትርጉም ዘድሊ ኮይኑ እንተረኽብዎ ንመወዳእታ ውሳኔ ንኮሚሽን የቅርብ።
4. ብኣብያተ ፍርዲ ሕቶ ሕገ መንግስታዊ ትርጉም እንትልዓል፤
ሀ. ምትርጓም ሕገ መንግስቱ አድላይ ኾይኑ ኣብ ዘይረኽብሉ እዋን እቲ ጉዳይ ካብ ዝቐርበሉ ጊዜ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ንዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ይምልስሉ፤
ለ. ሕቶ ትርጉም ምህላው ዝአምነሉ እንተኾይኑ ኣብቲ ጉዳይ ዝህቦ ትርጉም ሕገ-መንግስቱ አዳልዩ ካብ ዝቐርበሉ ጊዜ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 60 መዓልቲ ነቲ ኮሚሽን ንመወዳእታ ውሳኔ የቕርብ ።

አንቀጽ 6. የአጣሪ ጉባኤው ሥልጣንና ተግባር

አጣሪ ጉባኤው የሚከተሉት መሰልጠንና ተግባር ይኖርታል

1. ከብሄራዊ ክልል የሚመነጭ ሕገ መንግስታዊ ጉዳዮችን የማጠራት ስልጣን ይኖርዋል።
2. የክልሉን ሕገ መንግስት መተርጎም አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በጉዳዩ በማጠራት የራሱ የውሳኔ ሃሳብ ኣዘጋጅቶ ለሕገ መንግስት ተርጓሚ ኮሚሽን ያቀርባል።
3. በክልሉ መንግስት አካላት የሚወጡ አዋጆች፤ ደንቦች፤ መመርያዎችና ውሳኔዎችን ከሕገ መንግስቱ ጋር ይቃረናሉ የሚል ጥያቄ በማንኛውም ሁኔታ ሲነሳና ጉዳዩ የሚመለከተው ፍርድ ቤት ወይም ባለ ጉዳዮች አማካኝነት ሲቀርብለት ከጠራ ብኃላ ትርጉም የሚያስፈልግ ሆኖ ሲያገኘው ለመጨረሻ ውሳኔ ለኮሚሽኑ ያቀርባል።
4. በፍርዲ ቤቶች ዘንድ የሕገ መንግስት ጥያቄ ሲነሳ፦
ሀ. ሕገ መንግስቱ መተርጎም አስፈላጊ ሆኖ ሳያገኘው ሲቀር ጉዳዩ ከቀረበለት ጊዜ ጀምሮ በ30 ቀናት ውስጥ ለሚመለከተው ፍርድ ቤት ወድያውኑ ይመለሳል።
ለ. የትርጉም ጥያቄ መኖሩን ያመነበት እንደሆነ በጉዳዩ ላይ የሚሰጠውን ሕገ-መንግስታዊ ትርጉም ከቀረበለት ጊዜ ጀምሮ በ60 ቀናት ውስጥ አሰናድቶ ለኮሚሽኑ ለመጨረሻ ውሳኔ ያቀርባል።

ዓንቀፅ 7. አባላት ጉባኤ መፃረዱ ካብ ስራሕ

ዝለዓልሉ ኩነታት፤

አካብን ምክትል አካብን ከይሓወሰ ካልኣት አባላት ጉባኤ መፃረዱ ብክልል ቤት ምክር ብኣብዝሓ ድምፂ ብብቐዕ ምክንያት ካብ አባልነቶም ክልዓሉ ይኸእሉ።

ዓንቀፅ 8. ኩነታት ስራሕን ግልጋሎት ክፍሊትን

አባላት ጉባኤ መፃረዱ፤

አባላት ጉባኤ መፃረዱ ኣብ ምፅራይ ንዝህብዎ ግልጋሎት ብመሰረት ሕጊ ፋይናንስ ውዕሊ ዓስቢ ይረኽቡ።

ዓንቀፅ 9. ስልጣንን ተግባርን ኣካቢ መፃረዱ

ጉባኤ ፤

1. ኣኼባ ጉባኤ መፃረዱ ይፅውዕን ይመርሕን ፤
2. ገባኤ መፃረዱ ዝቐርበሉ ጉዳያት ብስርዓት ኣዋዲዱ ንኣባላት ጉባኤ መፃረዱ ክበፅሕ ይገብር ፤
3. ምልኣተ ጉባኤ ምምልኡ የረጋግፅ
4. ካብ መንጎ አባላት ጉባኤ መፃረዱ ነቲ ጉባኤ ዝቐረበ ጉዳይ ረቂቕ ውሳኔ ሓሳብ ክዳልው ክገብር ይኸእል።
5. ውሳኔታት ጉባኤ መፃረዱ ንሰብ ዋኒንን ንዝምልከቶም ኣካላት የመሓላልፍ
6. ኣሰራርሓ ስነ ስርዓት ጉባኤ መፃረዱ የክብር፤ክክበር ይገብር፤
7. ብቲ ጉባኤ መፃረዱ ዝተሰርሐ ስራሕቲ ንኣካቢ ኮሚሽን ፀብዓብ የቐርብ።

ኣንቀፅ 7. የኣጣሪው ጉባኤው ኣባላት ክስራ

ስለሚነሱበት ሁኔታ፤

ክሰብሳቢውና ከምክትል ሰብሳቢው በስተቀር የአጠሪ ጉባኤው ኣባላት በክልሉ ምክር ቤት በአብላጫ ድምፅ በበቂ ምክንያት ክኣባልነታቸው ሊነሱ ይችላሉ፤

ኣንቀፅ 8. የኣጣሪ ጉባኤው ኣባላት የሥራ

ሁኔታና ኣገልግሎት ክፍያ፤

የኣጣሪ ጉባኤው ኣባላት ጉዳዮች በሚያጣሩበት ጊዜ ለሚሰጡት ኣገልግሎት በፋይናንስ ህግ መሰረት የውል ኣበል ያገኛሉ።

ኣንቀፅ 9. የኣጣሪ ጉባኤው ሰብሳቢሥልጠና

ተግባር፤

1. የኣጣሪ ጉባኤውን ስብሰባ ይጠራል ፤ ይመራል፤
2. ለኣጣሪ ጉባኤው የሚቀርቡለትን ጉዳዮች ብስርዓት ኣቀናብሮ ለኣጠሪው ጉባኤው ኣባላት እንዲደርስ ያደርጋል፤
3. ምልኣተ ጉባኤ መኖሩን ያረጋግጣል፤
4. ክኣጣሪ ጉባኤው ኣባላት መካከል ለኣጠሪ ጉባኤው በቀረበ ጉዳይ ላይ የውሳኔ ሃሳብ ረቂቅ እንዲያዘጋጁ ያደርጋል
5. የኣጣሪ ጉባኤው ውሳኔዎች ለባለጉዳዮችና ለሚመለከታቸው ኣካላት ያስተላልፋል፤
6. የኣጣሪ ጉባኤው የኣሰራር ስነ-ስርዓት የክብራል፤ያስክብራል
7. የኣጣሪ ጉባኤውን የሥራ ክንውን ሪፖርት ለኮሚሽኑ ያቀርባል።

ዓንቀፅ 10. ስልጣንን ተግባርን ምክትል ጉባኤ

መፃረዱ ፤

1. አካቢ ጉባኤ መፃረዱ አብ ዘይህልውሉ እዋን ተኪሑ ይሰርሕ
2. ብአካቢ ጉባኤ መፃረዱ ዝውሃብዎ ካልኡት ተግባራት ይፍፅም፤

ዓንቀፅ 11. ተግባርን ሓላፍነትን አባላት ጉባኤ

መፃረዱ፤

ዝኾነ አባል ጉባኤ መፃረዱ፤

1. ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ዝኾነ ምክንያት እንተዘየጋጥምዎ ጉባኤ መፃረይ አብ ዝፅውዖ አብ ዝኾነ አኼባ ክርከብ ኣለዎ፤
2. ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ዝኾነ ምክንያት አብ አኼባ ዘይርከብ እንተኾይኑ አቕዲሙ ንኣካቢ ክፍልጥ ኣለዎ፤
3. አብ ጉባኤ መፃረዱ አኼባ ብኣጀንዳ ዝቐርቡ ዛዕባታት ተሳታፋይ ብምዃን ናይቲ ጉባኤ ስራሕ ዝተማልአ ውፅኢት ንክርከብ ግቡእ ፃዕሪ ምግባር፤
4. ናይ ጉባኤ አሰራርሓ ሰርዓት ምክባር ሓላፍነት ኣለዎ።

ዓንቀፅ 12. አኼባ ጉባኤ መፃረዱ፤

1. ጉባኤ መፃረዱ አብ ዓመት 3 ጊዜ ስራዕ አኼባ ይህልዎ
2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ከምዘለዎ ኮይኑ ከከም ኣድላይነቱ ብአካቢ እቲ ጉባኤ ዝፅዋፅ ህፁፅ አኼባ ክገብር ይኽእል

አንቀፅ 10. የአጣሪው ጉባኤ ም/ሰብሳቢ

ሰንጠንና ተግባር ፤

1. የአጣሪ ጉባኤው ሰብሳቢ በማይኖርበት ጊዜ ተክቶ ይሰራል፤
2. በሰብሳቢው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ይፈፅማል።

አንቀፅ 11. የአጣሪ ጉባኤው አባላት ተግባርና

ሃላፊነት፤

ማንኛውም የአጣሪ ጉባኤው አባል፤

1. ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ካላጋጣሚው በስተቀር አጠሪ ጉባኤው በሚጠራው ማንኛውም ስብሰባ ላይ መገኘት ይኖርታል፤
2. ከአቅም በላይ የሆነ ምክንያት ስብሰባ ላይ የማይገኝ ከሆነ ይህንኑ ሰብሳቢው አስቀደሞ ማሳወቅ ኣለበት፤
3. በአጣሪ ጉባኤው ስብሰባ ላይ በኣጀንዳ በሚቀርበው ጉዳይ ተካፋይ በመሆን የጉባኤው ስራ የተሟላ ውጤት እንዲያገኝ ተገቢውን ጥረት ማድረግ ይኖርበታል።
4. የአጣሪ ጉባኤውን የአሰራር ስነ ሥርዓት ማክበር ይኖርበታል።

አንቀፅ 12. የአጣሪ ጉባኤው ስብሰባ፤

1. አጣሪ ጉባኤው በአመት 3 ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ይኖረዋል
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በጉባኤ ሰብሳቢ የሚጠራ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።

3. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2ን ዝተደገገ እንተሃለወ እውን ጉባኤ መፃረዩ ዓርሱ ዝምረሐሉ ናይ ኣኼባ ስነ ሰርዓት መምርሒ ከውፅኦ ይኸእል።

ክፍሊ ሰለስተ

ምትርጓም ሕገ መንግስቲ፤

ዓንቀፅ 13. ጉባኤ መፃረዩ ዝኸተሎም

ተግባራት፤

1. ጉባኤ መፃረዩ ኣብ ዋኒናት ሕገ መንግስቲ እዚ ክልል ናይ ምፅራይ ስልጣን ይህልዎ፤
2. ጉባኤ መፃረዩ ዝኸነ ሕጊ ወይ ውሳኔ ኣካላት መንግስቲ በዓል ስልጣን ምስ ሕገ-መንግስቲ ይጓነፅ'ዩ ዝብል ሕቶ እንትቐርቡሉ መርሚሩ ንመወዳእታ ውሳኔ ንኮሚሽን የቐርብ፤
3. ጉባኤ መፃረዩ ኣብ ከይዲ ምርመራ ዝቐረበሉ ጉዳይ ምትርጓም ሕገ መንግስቲ ኣድላዩ ኾይኑ ኣብ ዘይረኽበሉ እዋን ዝቐርቡሉ ሕቶ ውድቂ ብምግባር ሕቶ ንዘቐረበ ኣካል ብውሳኔ የፍልጥ።

ዓንቀፅ 14. ንኮሚሽን ይግበኣኒ ምቕራብ፤

1. በዚ አዋጅ ዓንቀፅ 13 ንኡስ ዓንቀፅ 3 መሰረት ጉባኤ መፃረዩ ብዝገበ ውሳኔ ቅሬታ ዘለዎ በዓል ጉዳይ ቅሬታኡ ንኮሚሽን ብይግበኣኒ ክቐርብ ይኸእል።
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ዝቐርብ ሕቶ ይግበኣኒ እቲ ውሳኔ ንበዓል ጉዳይ ምስ በፅሖ ኣብ ውሽጢ 60 መዓልቲ ክቐርብ ይግበኣ።

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 እና 2 ድንጋጌ ቢኖርም ኣጣሪ ጉባኤው የራሱን ስብሰባ ስነ ሰርዓት የሚመራበት መመርያ ሊያወጣ ይችላል።

ክፍል ሦስት

ሕገ መንግስቱ ስለ መተርጎም፤

አንቀፅ 13. ኣጣሪ ጉባኤው የሚከተላቸው

ተግባራት፤

1. ኣጣሪ ጉባኤው የክልሉ ሕገ መንግስታዊ ጉዳዮች የማጣራት ስልጣን ይኖረዋል።
2. ኣጣሪ ጉባኤው ማንኛውም ሕግ ወይም የመንግስት ኣካላት ወይም የባለ ስልጣን ውሳኔ ከሕገ መንግስቱ ጋር ይቃረናሉ የሚል ጥያቄ ሲቀርብለት መርምሮ ለመጨረሻ ውሳኔ ለኮሚሽኑ ያቀርባል
3. ኣጣሪ ጉባኤው በምርመራ ሂደት ህገ መንግስቱን መተርጎም ኣስፈላጊ ሆኖ ሳያገኛቸው ሲቀር የቀረቡለት ጥያቄ ውድቅ በማድረግ ውሳኔውን ጥያቄ ላቀረበው ኣካል የሳውቃል።

አንቀፅ 14. ለኮሚሽኑ ይግባኝ ስለማቅረብ፤

1. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 13 ንኡስ ዓንቀፅ 3 መሰረት ኣጣሪ ጉባኤው በሰጠው ውሳኔ ቅር የተሰኘ ባለ ጉዳይ ቅሬታውን ለኮሚሽኑ ይግባኝ ማቅረብ ይችላል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የሚቀርብ ይግባኝ ውሳኔ ለባለጉዳዩ በደረሰው በ60 ቀናት ውስጥ ሊቀርብ ይገባል።

ዓንቀፅ 15. ውሳኔ ሐሳብ ንኮሚሽን ምቹራብ

1. ጉባኤ መፃረሩ ትርጉም ሕገ መንግስቱ የድሊ እዩ ኢሉ እንትኣምን ናይ ውሳኔ ሐሳብን ከምኡእውን ምስቲ ጉዳይ ዝተትሓዙ መረዳእታታትን ሰነዳትን ኣተሓሒዙ ንኮሚሽን ክበፅሖ ይግበር፤
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ዝልኣኸ ውሳኔ ሐሳብ ኣብ ውሽጢ 60 ማዓልቲ ኣዳልዩ ነቲ ኮሚሽን ንናይ መወዳእታ ውሳኔ የቐርብ፤

ዓንቀፅ 16. ኣብ ምትርጓም ሕገ-መንግስቲ ተፈፀምቲ ዝኾኑ መትከላት

1. ጉባኤ መፃረሩ ዝቐርበሉ ጉዳያት ሕገ-መንግስቲ መርሚሩ ንምውሳኔ ኣብ ሕግን ኣሳታፋይነትን መሰረት ዝገበሩ መትከላት ኣተረጓጎማ ሕገ- መንግስቲ ብምኽታል ኣብ ስራሕ የውዕል፤
2. ንጉባኤ መፃረሩ ዝቐረበ ሕቶ ኣብ ሕገ-መንግስቲ ዝሰፈሩ መሰረታዊ መሰላትን ነፃነታትን ዝምልከቱ እንትኾኑ ዝውሃብ ትርጉም ምስ ኢትዮጵያ ዝተቐበለቶም ዓለም ለኽ ድንጋጌታት ሰብአዊ መሰላትን ሰነዳት ስምምዕነታትን ብዝተጠየቀ መንገዲ ይኸውን።

ዓንቀፅ 17. ኣብ ቤት ፍርዲ ዝለዓል ሕቶ ትርጉም ሕገ መንግስቲ

1. ኣብ ቤት ፍርዲ ኣብ ዝተተሓዙ ዋኒናት ሕቶ ትርጉም ሕገ መንግስቲ ዝተልዓለ እንተኾይኑ እቲ ሕቶ ብዝሓዞ ቤት ፍርዲ ንጉባኤ መፃረሩ ክቐርብ ይኸእል፤

ኣንቀፅ 15. ውሳኔ ሐሳብለኮሚሽኑ ማቕረብ

1. ኣጣሪ ጉባኤው የሕገመንግስት ትርጉም ያስፈልጋል ብሎ ሲያምን የውሳኔ ሃሳቡን እንዲሁም ከጉዳይ ጋር የተያያዙ መረጃዎች ሰነዶችን ኣያይዞ ለኮሚሽኑ ይልካል፤
2. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀጽ 1 መሰረት የሚላክ የውሳኔ ሂሳብ 60 ቀናት ውስጥ ኣዘጋጅቶ ለመጨረሻ ውሳኔ ለኮሚሽኑ ያቀርባል።

ኣንቀፅ 16. በሕገ መንግስት ትርጉም ተፈፃሚ የሚሆኑ መርሆዎች

1. ኣጣሪ ጉባኤው የሚቀርቡለትን የሕገ መንግስት ነክ ጉዳዮች መርምሮ ለመወሰን ህግና ተሳትፎን መሰረት የሕገ መንግስት ኣተረጓጎም መርሆዎች በመከተል በሥራ ላይ ማዋል ይችላል።
2. ለኣጣሪ ጉባኤው የቀረበው ጥያቄ በሕገ መንግስቱ የሰፈሩትን መሰረታዊ መብቶችና ነፃነቶች የሚመለከት ሲሆን ትርጉሙ ኢትዮጵያ ከተቀበላቻቸው ኣለም ኣቀፍ የሰብአዊ መብቶች ድንጋጌዎች፣ ስምምነቶችና ሰነዶች ጋር በተጣጣመ መንገድ ይሆናል።

ኣንቀፅ 17. በፍርድቤት ስለሚነሳ የሕገ-መንግስት ትርጉም ጥያቄ

1. በፍርድ ቤት በተያዙ ጉዳዮች የሕገ መንግስት ትርጉም ጥያቄ የተነሳ እንደሆነ ጥያቄው ለኣጣሪ ጉባኤው ሊቀርብ ይችላል፤

2. እቲ ጉዳይ ዝሓዞ ቤት ፍርዲ ሕቶ ትርጉም ንጉባኤ መፃረዪ ዝልእኾ እቲ ዋኒን ንምውሳን ትርጉም ሕገ-መንግስቲ የድሊ ኢሉ እንትአምን ጥራሕ እዩ።
3. ቤት ፍርዲ ንጉባኤ መፃረዪ ዝልእኾ ሕገ-መንግስቲ ትርጉም ንምሃብ አድላይ ዝኾነ ናይ ሕጊ ነጥቢ ጥራይ ይኸውን
4. ቤት ፍርዲ ንጉባኤ መፃረዪ ዝላእኾ ሕቶ ሕገ መንግስቲ ውፅኢቲ ክሳብ ዝበፅሖ ዝቐርበሉ ዋኒን ውሳኔ ከይሃበሉ ንክፀንሕ ይገብር፤

ዓንቀፅ 18. ብቤት ፍርዲ አብ ዝተትሓዙ ዋኒናት ትርጉም ሕገ-መንግስቲ ዝቐርበሉ፤

1. አብ ቤት ፍርዲ ክትፅ ዘሎ ዝኾነ በዓል ዋኒን ነቲ ጉዳይ ንምውሳን ሕቶ ትርጉም ሕገ መንግስቲ አድላይ እዩ ኢሉ አብ ዝአመነሉ ሕትኡ ንጉባኤ መፃረዪ የቐርብ
2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ሓፊሻዊ ድንጋጌ እንተሃለወ እውን በዓል ዋኒን ሕትኡ ንጉባኤ መፃረዪ ቐድሚ ምቕራቡ ዋኒኑ ንዝሓዞ ቤት ፍርዲ ከቐርብ አለዎ፤
3. ሕቶ ዝቐረበሉ ቤት ፍርዲ ሕትኡ ዘይተቐበሎ እንተኾይኑ በዓል ዋኒን ውሳኔ ካብ ዝተውሃበሉ አብ ውሽጢ 60 መዓልቲ ንጉባኤ መፃረዪ ከቐርብ አለዎ፤
4. በዓል ዋኒን ንጉባኤ መፃረዪ ዘቐርቦ ሕቶ ትርጉም ሕገ መንግስቲ ንምሃብ አድላይ ዝኾነ ናይ ሕጊ ነጥቢ ጥራይ ይኸውን፤

2. ጉዳዩን የያዘው ፍርድቤት የትርጉም ጥያቄ ለአጣሪ ጉባኤው የሚለካው ጉዳዩን ለመወሰን ሕገ መንግስቱን መተርጎም ያስፈልጋል ብሎ ሲያምን ብቻ ነው
3. ፍርድ ቤቱ ለአጣሪ ጉባኤው የሚለካው የሕገ መንግስት ትርጉም ለመስጠት አስፈላጊ የሆነውን የሕግ ነጥብ ብቻ ነው።
4. ፍርድ ቤቱ ለአጣሪ ጉባኤ የላከው የሕገ መንግስት ትርጉም ጥያቄ ውጤት እስኪ ደርሰው ድረስ የቀረቡለትን ጉዳይ በእንጥልጥል እንዲቆይ ያደርጋል።

አንቀፅ 18. በፍርድ ቤት በተያዙ ጉዳዮች ስለሚቀርብ የሕገ-መንግስት ትርጉም ጥያቄ፤

1. በፍርድ ቤት ክርክር ያለው ማንኛውም በለ ጉዳይ ጉዳዩን ለመወሰን የሕገ መንግስት ትርጉም አስፈላጊ ነው ብሎ ያመነ እንደሆነ ጥያቄውን ለአጣሪ ጉባኤው ማቅረብ አለበት፤
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተጠቀሰው አጠቃላይ ድንጋጌ ቢኖርም ባለ ጉዳይ ጥያቄውን ለአጣሪ ጉባኤው ከማቅረቡ በፊት ጉዳዩን ለያዘው ፍርድ ቤት ማቅረብ ይኖርበታል።
3. ጥያቄው የቀረበለት ፍርድ ቤት ጥያቄው ያልተቀበለው እንደሆነ በለ ጉዳይ ውሳኔውን ከተሰጠ በ60 ቀናት ውስጥ ለአጣሪው ጉባኤው ማቅረብ ይኖርበታል።
4. ባለ ጉዳይ ለአጣሪ ጉባኤው የሚያቀርበው ጥያቄ የሕገ መንግስት ተርጉም ለመስጠት አስፈላጊ የሆነውን የሕግ ነጥብ ብቻ ነው፤

5. ጉባኤ መፃረዱ ካብ በዓል ዋኒን ዝቐርበሉ ሕቶ ትርጉም ፈቲሹ ውሳኔ ክሳብ ዝህብ ቤት ፍርዲ ነቲ ዋኒን ውሳኔ ከይሃበሉ ንክፀንሖ ክእዝዝ ይኽእል።

ዓንቀፅ 19. ካብ ቤት ፍርዲ ወፃኢ ዝለዓሉ ሕቶ ትርጉም ሕገ-መንግስቲ፣

1. አብ ዝኾነ መንግስታውን ዘይመንግስታውን አካል ወይ በዓል ስልጣን ዝውሃብ ናይ መወዳእታ ውሳኔ አብ ሕገ መንግስቲ ዝተደነገጉ መሰረታዊ መሰላትን ነፃነታትን ተጣሒሱ ዝብል ዝኾነ ሰብ ሕቶ ትርጉም ሕገ መንግስቲ ንጉባኤ መፃረዱ ከቐርብ ይኽእል፤
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ንጉባኤ መፃረዱ ሕቶ ትርጉም ሕገ-መንግስቲ ዝቐርብ መሰለይ ተጣሒሱ ዝብል ጥርዓን ዋኒኑ ሪኡ ንምውሳኔ በቢ ብርኩ ስልጣን ንዘለዎ አካል ቐሪቡ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ዝተውሃበሉ እንተኾይኑ ጥራሕ እዩ።
3. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ን2 ብዝተጠቐሱ መሰረት ዝተውሃበ ውሳኔ ናይ መወዳእታን ይግበኣኒ ዘይብሉን ይኸውን።

ዓንቀፅ 20. አቀራርባ ጥርዓን

1. ዝኾነ አካል በዚ አዋጅ መሰረት ዝቐርቡ ሕቶ ሕገ-መንግስቲ ጥርዓናት ንመፃረዱ ጉባኤ ጉዳያት ሕገ-መንግስቲ የቐርብ፤
2. ዝቐርብ ሕቶ ምስ ሕገ-መንግስቲ ዝጓነፅ ሕጊ ወይ ውሳኔ ብምጥቃስን ብምዝርዛርን ኮይኑ ሕገ-መንግስታዊ ሕቶ ጥራሕ ይኸውን

5. አጣሪ ጉባኤው ከባለ ጉዳይ የቀረበላትን የትርጉም ጥያቄ መርምሮ ውሳኔ እሰኪ ሰጥ ድረስ ፍርድ ቤት ያለው ጉዳይ በእንጥልጥል እንዲቆይ ሊያያዝ ይችላል።

አንቀፅ 19. ከፍርድ ቤት ውጭ ስለሚነሱ የሕገ መንግስት ትርጉም ጥያቄ፣

1. ማንኛውም የመንግስት እና መንግስታዊ ያልሆነ አካል ወይም ባለ ስልጣን የመጨረሻ ውሳኔ በሕገ መንግስቱ የተደነገገው መሰረታዊ መብቱና ነፃነቱ ተጥሏል የሚል ማንኛውም ሰው የሕገ መንግስቱ ትርጉም ጥያቄ ለአጣሪ ጉባኤው ማቅረብ ይችላል።
2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት አጣሪ ጉባኤው የሕገ መንግስት ትርጉም ጥያቄ የሚቀርበው የመበት መጓደል አቤቱታው ጉዳዩን አይቶ ለመወሰን በየደረጃው ስልጣን ላለው የመንግስት አካል ቀርቦ የመጨረሻ ውሳኔ የተሰጠበት ከሆነ ብቻ ነው።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 እና 2 መሰረት የመጨረሻ ውሳኔ ማለት ታይቶ ያለቀና ይግባኝ የሌለው ውሳኔ ነው።

ዓንቀፅ 20. የአብዮቱታ አቀራረብ፣

1. ማንኛውም አካል በዚህ አዋጅ መሰረት የሚቀርቡ የሕገ-መንግስት ጥያቄ አቤቱታዎችን ለሕገ-መንግስት አጣሪ ጉባኤ ያቀርባል፤
2. የሚቀርበው ጥያቄ ከህገ-መንግስት ጋር የሚቃረነው ህግ ወይም ውሳኔ በመጥቀስና በመዘርዘር ሆኖ ሕገ-መንግስታዊ ጥያቄ ብቻ ይሆናል።

ዓንቀፅ 21. መልሲ ምሃብ፤

ንጉሣኤ መፃረይ ዝቐረበ ሕቶ አብ አብያተ ፍርዲ እናተርአየ ዘሎ ዋኒን ዝተተሓሓዘ ኾይኑ ብሓዲኡ ተኸረኻራይ ወገን ዝቐረበ እንተኾይኑ ከም ኣድላይነቱ እቲ ካልእ ወገን ሪኢትኡ ንክህበሉ ወይ መርትዖታት ንክቐርብ ዕድል ክውሃቦ ይኽእል፤

ዓንቀፅ 22. ሕገ-መንግስታዊነት ዘረድእ አካል፤

1. ጉባኤ መፃረዩ ናይ ሓደ ሕጊ ወይ ውሳኔ ሕገ-መንግስታዊነት እንትፃረይ ነቲ ግምት ዘፍርስ ካልእ ኩነታት ክሳብ ዘይሃለወ ዝወፀ ሕጊ ሕገ-መንግስታዊ እዩ ካብ ዝብል ግምት ይብገስ።
2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ ዝተሓለወ ኾይኑ ናይ ሓደ ሕገ-መንግስታዊነት መካትዒ ኮይኑ እንትርከብ ናይ ምርዳእ ጉቡእ ዝህልዎ ቢሮ ፍትሒ ወይ ብሕጊ ናይ ምምኽር ሓላፍነት ዝተውሃቦ አካል ይኽውን።
3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት መካትዒ ኾይኑ ዝተረኸበ ሕጊ ወይ ውሳኔ ሕገ-መንግስታዊነቱ ከረድእ ዝተጠቐሰ አካል ጉባኤ መፃረይ አብ ዝውሰኖ ዕለት ቀሪቡ ንክርድእ ክእዝዝ ይኽእል፤
4. ጉባኤ መፃረዩ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2,3 ካብ ዝተገለፁ ብተወሳኺ አብቲ ዋኒን ውሳኔ ቅድሚ ምሃቡ ከም ኣድላይነቱ ነቲ ዋኒን ዝሓዘ ቤት ፍርዲ ወይ ንሱብ ዋኒን መብርሂ ክሓትት ይኽእል።

ዓንቀፅ 21. መልስ ስለመስጠት፤

ለአጣሪው ጉባኤው የቀረበው ጥያቄ በፍርድ ቤት በመታየት ላይ ካለ ጉዳይ ጋር የተያያዘ ሆኖ በአንደኛው ተካራካሪ ወገን የቀረበ እንደሆነ እንደየ አስፈላጊነቱ ሌላው ወገን አስተያየቱን እንዲሰጥ ወይም ማስረጃዎቹን እንዲያቀርብ እድል ሊሰጠው ይችላል።

ዓንቀፅ 22. ሕገ-መንግስታዊነቱን የሚያስረዳ አካል፤

1. አጣሪ ጉባኤው የአንድ ሕግ ወይም ውሳኔ ሕገ-መንግስታዊነት ሲያጣራ ግምቱን የሚያፈርስ ሌላ ሁኔታ እስካልተፈጠረ ድረስ የወጣው ሕግ ሕገ-መንግስታዊ ነው ከሚል ግምት ይነሳል፤
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ የአንድ ሕግ ሕገ-መንግስታዊነት አከራካሪ ሆኖ ሲገኝ የማስረዳት ግዴታ የሚጣለው በፍትህ ቢሮ ወይም በሕግ ጉዳዮች ላይ የማማከር ሃላፊነት በተሰጠው አካል ይሆናል።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት አከራካሪ ሆኖ የተገኘ ሕግ ወይም ውሳኔ ሕገ-መንግስታዊነቱን እንዲያስረዳ የተጠቀሰው አካል አጣሪ ጉባኤው በሚወስነው ቀን ቀርቦ እንዲያስረዳ ሊያዝዝ ይችላል፤
4. አጣሪ ጉባኤ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 እና 3 ከተገለፁ በተጨማሪ በጉዳዩ ላይ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት እንደየአስፈላጊነቱ ከያዘው ፍርድ ቤት ወይም ባለ ጉዳዮች ማነጋገር ይችላል።

ዓንቀጽ 23. ሞያዊ ሪኬቶታት ምቕባል፤

ጉባኤ መፃረዪትርጉም ሕገ-መንግስቱ ውሳኔ ቅድሚያ ምሃቡ አግባብነት አለዎም ኢሉ ዝአመነሎም ትካላት ወይ ሰብ ሞያ ቀሪቦም ሪኬቶ ክህብሉ ወይ አድላይ ኮይኑ እንተተረኽቡ ተወሳኺ መድረኻት ብምፍጣር ሪኬቶ ክእከብ ክገብር ይኽእሉ።

ዓንቀጽ 24. አቀራርባ አጀንዳ

1. ጉባኤ መፃረዪ አብ ዝቐረቡ ዋኒናት ከም አቀራርብኦም ቅደም ሰዓብ አጀንዳ ብምሓዝ ምይይጥ ይገብር፤
2. ናይዚ ዓንቀጽ ንኡስ ዓንቀጽ 1 ድንጋገ እንተሃለወውን ጉባኤ መፃረይ ህፁፅ እዩ ኢሉ ንዝአመነሉ ዛዕባ ቀዳምነት ሂቡ ክመያየጡ ይኽእሉ።

ዓንቀጽ 25. አሰራርሓ ጉባኤ መፃረዪ፤

ጉባኤ መፃረዪ ዘዓርዮም ዋኒናት ንሕ/ሰብ ብዝተፈላለዩ ሜላ መራኽቢ ሓፋሽ ክፈልጦም ይገብር።

ዓንቀጽ 26. ስነ-ስርዓት ኣኼባን ኣወሃህባ ውሳኔን

1. ጉባኤ መፃረዪ ምልኣተ ጉባኤ ዝኸውን ካብቶም ኣባላት ክልተ ሲሶ (2/3) እንትርከቡ ጥራሕ እዩ፤
2. ዝቐረበ ውሳኔ ሓሳብ ተቃውሞ ዘይብሉ እንተኾይኑ እቲ ዋኒን ብጉባኤ መፃረይ ኣባላት ብሓደ ዓይነተ ድምዒ ከምዝተወሰነ ይቐጥር፤

ዓንቀጽ 23. የሞያ አስተያየት ስለመቀበል፤

አጣሪ ጉባኤው የሕገ-መንግስት ትርጉም አስተያየት ከመስጠቱ በፊት አግባብነት አላቸው ብሎ የሚያምንባቸውን ተቋማት ወይም ባለሞያዎች ቀርበው አስተያየት እንዲሰጡ ወይም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ተጨማሪ መድረኮች በመፍጠር አስተያየቶችን እንዲሰበሰብ ሊያደርግ ይችላል።

ዓንቀጽ 24. ስለ አጀንዳ አቀራረብ

1. አጣሪ ጉባኤው በቀረቡለት ጉዳዮች ላይ እንደ አቀራረባቸው ቅደም ተከተል አጀንዳ በመያዝ ውይይት ያደርጋል።
2. የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ ቢኖርም አጣሪ ጉባኤው አጣዳፊ ነው ብሎ ለመነበት ጉዳይ ቅድሚያ ሰጥቶ ሊወያይ ይችላል።

ዓንቀጽ 25. የአጣሪ ጉባኤው አሰራር፤

አጣሪ ጉባኤው ያጣራቸው ጉዳዮች በተለያዩ መገናኛ ብዙሃን ሀ/ሰቡ እንዲያቃቸው ያደርጋል።

ዓንቀጽ 26. ስለ ውሳኔ አሰጣጥና የስብሰባ ስነ-ስርዓት

1. የአጣሪ ጉባኤው ምልኣተ ጉባኤ የሚኖረው ከአባላቱ መካከል ሁለት ሦስተኛ የተገኙ እንደሆነ ነው፤
2. በቀረበው ውሳኔ ሓሳብ ላይ ተቃውሞ የሌለ እንደሆነ ጉዳዩ በአጣሪ ጉባኤው ኣባላት የተባበረ ድምፅ እንደተወሰነ ይቆጠራል፤

1. ጉባኤ መፃረሩ ብሔዊ ዓይነት ድምፂ ምውሳኔ እንተዘይኸኢሉ እቲ ውሳኔ ሓሳብ አብ ኣኼባ ካብ ዝተረኸቡ ኣባላት ብኣብዝሓ ድምፂ ዝተደገፈ ሓሳብ ይኸውን።
2. ናይ ዝወሓደ ድምፂ ሪኢቶ ወይ ሓሳባት ምስ ጉባኤ መፃረሩ ውሳኔ ይትሓሓዝ፤
3. ዝተውሃበ ድምፂ አብ ክልተ ማዕረ አብ ዝኾነሉ እዋን ኣካቢ ዘለዎ ወገን ወሳኒ ይኸውን።

ዓንቀፅ 27. ትሕዝቶ ውሳኔ ሓሳብ፤

ጉባኤ መፃረሩ ዘቐርቦ ናይ ውሳኔ ሓሳብ ዋኒን ዝርዝር መግለፂ ትርጉም ሕገ-መንግስቲ የድሊ ወይ ኣየድልን ዝብለሉ ምክንያትን ዝበፅሖ መደምደምታ ን ብግልፂ ዘርኢ ክኸውን ይግባእ።

ዓንቀፅ 28. ዋኒናት አብ ዝሓፀረ ግዜ ምውሳኔ፤

ጉባኤ መፃረሩ ዝቐረበሉ ዋኒን መርሚሩ እንተብዝሓ አብ ውሽጢ 60 መዓልቲ ውሳኔ ክህብ ይግባእ።

ክፍሊ ኣርባዕተ፤

ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት፤

ዓንቀፅ 29. ቤት ፅሕፈት ቤት ምክር ክልል፤

ቤት ፅሕፈት ቤት ምክር፤

1. ቤት ፅሕፈት ጉባኤ መፃረሩ ኾይኑ የገልግል፤
2. ንጉባኤ መፃረሪን ዝተፈላለዩ ኮሚቴታትን ናይ መኣከቢ ቦታ የዳልው፤

3. ኣጣሪ ጉባኤው በተባበረ ድምፅ መወሰን ያልቻለ እንደሆነ የውሳኔ ሃሳብ የሚሆነውና በስብሰባው ከተገኙት ኣባላት በአብላጫ ድምፅ የተደገፈ ሃሳብ ነው።
4. የአነስተኛ ድምፅ አስተያየቶች ወይም ሃሳቦች ከኣጣሪ ጉባኤው ውሳኔ ጋር ይያያዛል፤
5. የተሰጠው ድምፅ በሁለቱም ወገን እኩል በሚሆንበት ጊዜ ሰብሳቢው ያለበት ወገን ወሳኝ ይሆናል።

ዓንቀፅ 27. የውሳኔ ሃሳብ ይዘት፤

የኣጣሪ ጉባኤው የውሳኔ ጉዳዩ ዝርዝር መግለጫ ፣የሕገ-መንግስት ትርጉም ያስፈልጋል ወይም ኣያስፈልግም ያለበትን ምክንያትና የደረሰበት ትን ድምዳሜ በግልጽ የሚያሳይ መሆን ይኖርበታል።

ዓንቀፅ 28. ጉዳዮችን ብኣጭር ጊዜ ስለመወሰን፤

ኣጣሪ ጉባኤው የቀረበለትን ጉዳይ መርምሮ ከ60 ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ውሳኔ መስጠት ይኖርበታል።

ክፍል አራት፤

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ 29. ስለክልሉ ምክር ቤት ጽ/ቤት

የምክር ቤቱ ጽ/ቤት፤

1. የኣጣሪ ጉባኤው ጽ/ቤት በመሆን ያገለግላል፤
2. ለኣጣሪ ጉባኤውና ለልዩ ልዩና ኮሚቴዎች የመሰብሰብያ ኣደራሾችን ያዘጋጃል፤

1. ናይ ጉባኤ መፃረሩ ውሳኔ ቃለ ጉባኤ ካልአት ሰነዳትን ብዝገባእ ተመዝጊቦም ንክሕልው ይግበር፤
2. ጉባኤ መፃረሩ ዘውፀኦም መፅሄታት ፅሑፋትን የሕትም ይዘርግሕን ይክታተልን፤
3. ነቲ ጉባኤ ግልጋሎት ፋይናንስ ይህብ፤
4. ካልአት ንጉባኤ መፃረሩ ውፅኢታዊ ስራሕቲ ዝሕግዙ ተግባራት ይሰርሕ።

ዓንቀፅ 30. በጀት፤

ናይ ጉባኤ መፃረሩ በጀት ብመቐረባይነት ቤት ፅሕፈት ቤት ምክር ብክልል ቤት ምክር ዝምደብ ይኸውን፤

ዓንቀፅ 31. ግብአ ምትሕብባር፤

ዝኾነ ናይቲ ክልል መንግስቲ ኣካል ወይ በዓል ስልጣን ጉባኤ መፃረሩ ኣብ ክሊ ስልጣኑ ዝኾኑ ዋኒናት ዝህቦ ትእዛዝ ናይ ምፍፃም ግብአ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 32. ክፍሊት፤

ንጉባኤ መፃረሩ ሕገ-መንግስቲ ዝቐርብ ሕቶ ሕገ-መንግስታዊ ካብ ክፍሊት ነፃ እዩ።

ዓንቀፅ 33. ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕግታት፤

ነዚ ኣዋጅ ዝንነፅ ዝኾነ ኣዋጅ፤ ደንቢ፤ መምርሕን ልማዳዊ ኣሰራርሓ ነዚ ኣዋጅ ኣብ ዝምልከቱ ጉዳያት ተፈፃሚነት ኣይህልዎን።

3. የአጣሪ ጉባኤው ቃለ ጉባኤ፤ውሳኔ እና ሌሎች ሰነዶች በሚገባ ተመዝግበው እንዲጠብቁ ይደርጋል
4. አጣሪ ጉባኤው የሚያወጣውን መጽሔትና ጽሕፎች ያሳትማል፤ ያሰራጫል ይክታተላል።
5. ለጉባኤው የፋይናንስ አገልግሎት ይሰጣል፤
6. ሌሎች ለአጣሪ ጉባኤው ሥራ ስኬታማነት የሚረዱ ተግባሮችን ያከናውናል።

ዓንቀፅ 30. ስለበጀት፤

የአጣሪ ጉባኤው በጀት በምክር ቤት ጽ/ቤት ኣቅራቢነት በክልሉ ምክር ቤት የሚመደብ ይሆናል፤

ዓንቀፅ 31. የመተባበር ግዴታ፤

ማንኛውም የክልሉ መንግስት ኣካል ወይም ባለ ስልጣን አጣሪ ጉባኤው የስልጣን ክልሉ በሆኑ ጉዳዮች ላይ የሚሰጠውን ትእዛዝ የማስፈፀም ግዴታ ኣለበት።

ዓንቀፅ 32. ስለ ክፍያ፤

ለሕገ-መንግስት አጣሪ ጉባኤ የሚቀርብ ሕገ-መንግስታዊ ጥያቄ ከክፍያ ነፃ ነው።

ዓንቀፅ 33. ተፈፃሚነት የሌላቸው ሕጎች፤

ይህን ኣዋጅ የሚቃረን ማንኛውም ኣዋጅ፤ ደንብ፤ መመሪያና ልማዳዊ ኣሰራር ይህንን ኣዋጅ በሚመለከት ጉዳዮች ተፈፃሚነት ኣይኖረውም።

ዓንቀፅ 34. ስልጣን ምውፃእ መምርሒ

ነዚ አዋጅ ንምፍፃም ዝሕገዙ አሰራር-ሓታትን ማንዋላትን መፃረይ ጉባኤ ጉዳያት ሕገ-መንግስቲ ናይ ምውፃእ ስልጣን ይህልዎ።

ዓንቀፅ 35. እቲ አዋጅ ዝፀንዐሉ ግዝ፤

እዚ አዋጅ ብብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ 29 ጥቅምቲ 2005 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

አባይ ወልዱ

ፕሬዚዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ዓንቀፅ 34. መመሪያ የማውጣት ስልጣን፤

ይህን አዋጅ ለማስፈፀም የሚረዱ አሰራሮችና ማንዋሎች የሕገ-መንግስት ጉዳዮች አጣሪ ጉባኤ የማውጣት ስልጣን ይኖረዋል።

ዓንቀፅ 35. አዋጁ የሚፈፀምበት ጊዜ፤

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ከፀደቀበት ጥቅምት 29/2005 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አባይ ወልዱ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕሬዚዳንት

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቁ. 3 መቸለ
230/2005 ዓ.ም

ብሔራዊ ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

20ኛ ዓመት ቁ. 3 መቸለ
230/2005 ዓ.ም

ቁፅሪ አዋጅ 230/2005 ዓ/ም

ቤት ፅሕፈት ዋና አዲተር ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ ስልጣንን ተግባርን ንምውሳኔ
ተመሓይሹ ዝወፀ አዋጅ፤

ናይዚ ክልል ኢኮኖሚያዊን ማህበራዊን ምንቅስቃሴታት
ብዝግባእ ንምምራሕን ንምምሕዳርን ዘኸለል ዘተኣማምን
መረዳእታ ኣብ ምርካብ ንስርዓተ ኦዲት ምጥንኻር ዝለዓለ
አበርክቶ ዘለዎ ብምዃኑ

ኣብ ግልፅነትን ተሓታትነትን ዝተመስረተ ስርዓት ሰናይ
ምምሕዳር ንምፅላል ኣብ መንግስታዊ ኣብያተ ዕዮን
ትካላትን ስሉዋ ፍትሓዊን ውፅኢታዊን ስርዓተ ኦዲት
ምዝርጋሕን ምትግባርን ኣድላዪ ምዃኑ ስለዝተኣመነሉ
ሃገርና ሓዘቶ ምስዘላ ፖሊስን ስትራቴጅን ዝመጣጠን ሜላ
ኦዲት ምጥቃምን ብግልፂ ምድንጋግ ስለዘድለየ፤

ናይዚ ክልል ቤት ፅሕፈት ዋና አዲተር ሓላፍነቱ ብዝግባእ
ንክፍፀም ሞያዊ ነፅነቱ ንምርግጋፅ ኣድላይ ኮይኑ
ስለዝተረኸበ፤ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ
ዓንቀፅ 49 ንኡስ ዓንቀፅ 3/ሀ/ን /ሸ/ ብዝተውሃበ ስልጣን
መሰረት ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
እዚ አዋጅ ወፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ ድንጋጌታት

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ አዋጅ “ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ዋና አዲተር

አዋጅ ቁጥር 230/2005 ዓ/ም

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና
አዲተር ፅሕፈት ቤት ስልጣንና ተግባር ለመወሰን
ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ

የክልሉ ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ እንቅስቃሴዎች በተገቢው
ለመምራትና ለማስተዳደር የሚያስችል አስተማማኝ መረጃ
ለማግኘት የኦዲት ስርዓቱን ማጠናከር ከፍተኛ አስተዋፅኦ
ያለው በመሆኑ

ግልፅነትና ተጠያቂነት ያለበት የመልካም አስተዳደር
ስርዓት ለማስፈን በመንግስታዊ መስሪያቤቶችና ተቋማት
ፈጣን ፍትሃዊና ውጤታማ የኦዲት ስርዓቱን መዘርጋትና
ተግባራዊ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑን ስለታመነበት

በኣገር ደረጃ ከተያዘው ፖሊሲና ስትራቴጂ የሚመጣጠንና
ልማትን ለማፋጠን የሚያገለግል ኣዲስ የኦዲት አሰራር
መጠቀም የግድ ሆኖ ስለተገኘና በግልፅ መደንገግ
ስላስፈለገ፤

የክልሉ ዋና አዲተር ፅሕፈት ቤት ሃላፊነቱ በሚገባ
እንዲፈፅም የሙያ ነፃነቱን ለማረጋገጥ አስፈላጊ ሆኖ
በመገኘቱ ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀጽ 49 ንኡስ አንቀጽ 3/ሀ/
እና /ሸ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይህ አዋጅ
አውጥተዋል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና
አዲተር

ናይ ሓደ ዋጋ

ያንዱ ዋጋ

ብር 4.10

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.፳.ላ

ነጋሪት ጋዜጣ ፳.ላ.ቁ

291

1

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳኔ ተመሓይሹ ዝወፀ መጣየሺ አዋጅ ቁፅሪ 230/2005 ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2. ትርጉም

አብዚ አዋጅ፡-

1. ‘ቤት ምክሪ’ ማለት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
2. ‘መንግስታዊ ቤት ዕዮ’ ማለት ክሳብ ታሕተዎይ ብርኪ ዘሎ መሓውር ሓዊሱ ቢር፣ ኮምሽን፣ ቤት ፅሕፈት፣ ብዓል መዚ፣ ትካል፣ ኤጀንሲ ወይ ዝኾነ ሽም ይወሃቦ ብሕጊ ዝተጣየሸ መንግስታዊ ቤት ዕዮ እዩ።
3. ‘ትካል’ ማለት ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብክፋል ናይዚ ክልል መንግስቲ በጀት ዝምደበሉ ዝኾነ መፍረዪ ፣ መከፋፈሊ፣ ውሃቢ ግልጋሎት ወይ ካልእ ትካል ንግዲ ኮይኑ ብመዳይ ከባብያዊ ኦዲት ድማ ናይ ውልቀ ትካል እውን ዝሓወሰ እዩ።
4. ‘ከባብያዊ ኦዲት’ ማለት ምስ ከባቢ ድሕንነት ምሕላው ተዛማዲ ዝወፀ ሕግታትን ስምምዓትን ብዝተቐመጠሎም አንፈት ምፍፃምምን ንምርግጋፅ ዝግበር ዓይነት ኦዲት እዩ።
5. ‘ወሽጢ ኦዲተር’ ማለት አብ ክልል ብርኪ ይኹን አብ ወረዳ ብርኪ ናይ ዝርከባ አብያተ ዕዮ ሰራሕተኛ ኮይኑ ብፅሒት ስራሕ ኦዲት ተዋሂብዎ ዝሰርሕ ኦዲተር እዩ።
6. ‘ላዕለዎይ ሓላፊ’ ማለት ኦዲት ንዝግበር ቤት ዕዮ ብላዕለዎይነት ክመርሕ ዝተመደበ ወይ ዝተሸመ ሓላፊ እዩ።

3. አገላለፃ ይታ

አብዚ አዋጅ ብተባዕታይ ይታ ዝተደንገገ ንአንስታይ ይታ’ውን ዝሓውስ እዩ።

ፅሕፈት ቤትን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 230/2005 ተብሎ” ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ፡-

1. ምክር ቤት ማለት የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ነው።
2. “የክልል መንግስት መሥሪያ ቤት” ማለት እስከታችኛው የአስተዳደር እርከን ያሉትን ጨምሮ ቢር፣ ኮምሽን፣ ፅህፈት ቤት፣ ባለስልጣን ድርጅት ወይም ሌላ በሕግ የተቋቋመ መንግስታዊ መስራቤት ነው።
3. “ድርጅት” ማለት በሙሉ ወይም በክፍል በክልሉ መንግስት በጀት የተመደበለት ማናቸውም የማምረቻ ፣ የማከፋፈያ፣ የአገልግሎት ሰጭ ወይም ሌላ የንግድ ድርጅት ሆኖ በአከባቢያዊ ኦዲት አንፃር ደግሞ የግል ድርጅትንም ይጨምራል።
4. “ከባብያዊ ኦዲት” ማለት ከአከባቢ ድህንነት ጥበቃ በማዛመድ የሚወጡ ህጎችና ስምምነቶችን በተቀመጠላቸው አቅጣጫ መፈፀማቸውን ለማረጋገጥ የሚካሄድ የኦዲተ አይነት ነው።
5. የውስጥ ኦዲተር ማለት በክልልና በወረዳ ደረጃ በሚገኙ የመንግስት መስሪያ ቤቶች ውስጥ በኦዲት ስራ ተመድቦ የሚሰራ ኦዲተር ነው።
6. የበላይ ሃላፊ ማለት ኦዲት ለሚደረገው መስሪያቤት በበላይነት አንዲያስተዳድር የተመደበ ወይም የተሾመ ሃላፊ ነው።

3. የይታ አገላለፅ

በዚህ አዋጅ በወንድ ይታ የተደነገገው የሴት ይታም ያካትታል።

4. ዕላማታት እዚ ቤት ፅሕፈት

እዚ ቤት ፅሕፈት ቀጺሎም ዘለዉ ዕላማታት ይህልውዎ፡-

1. ትልምን በጀትን መንግስቲ ብዝግባእ ንምምራሕን ንምምሕዳርን ዘኸለል ዘተኣማምን መረዳእታ ንምርኅብ ዝሕገዝ ስርዓት ኣዲት ምዝርጋሕን ምጥንኻርን።
2. ተቐባልነት ዘለዎም መለክዒታት ተጠቐሙ ፋይናንሻል ፐርፎርማንስን ከባቢያዊ ኣዲትን ካልኦት ዓይነታትን ስራሕቲን ኣዲት ተግባራዊ ምግባር፤
3. ሒሳብ ኣብያተ ዕዮን ትካላትን መንግስቲ ኣዲት ዝግበረሉ ብርኪ /ስታንዳርድ/ምውፃእን ተግባራዊነቲ ምክትታልን።

5. ኣወዳድባ እዚ ቤት ፅሕፈት

1. ቤት ፅሕፈት ዋና ኣዲተር ክልል ትግራይ ካብዙይ ንደሓር ቤት ፅሕፈት እናተባህለ ዝፅዕዕ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ኮይኑ ተፀዋዕነቲ ንቤት ምክሪ ክልል ትግራይ እዩ፤
2. እዚ ቤት ፅሕፈት ቀጺሎም ዘለዉ ኣካላት ይህልውዎ፡
 - ሀ. ዋና ኣዲተር
 - ለ. ምክትል ዋና ኣዲተር
 - ሐ. ከምኡውን ንስርሒ ዘድልዩዎ ካልኦት ከይዲ ስራሕቲን ፈፀምቲ ስራሕን ይህልውዎ

6. ማእኸል ቤት ፅሕፈት

ዋና ማእኸል እዚ ቤት ፅሕፈት መቐለ ኮይኑ ከከም ኣድላይነቲ ኣብዚ ክልል ዝተፈላለዩ ቦታታት ጩንፈር ቤት ፅሕፈት ከጣይሽ ይኸእል እዩ።

ክፍለ ክልተ

ስልጣንን ተግባርን

7. ስልጣንን ተግባርን እዚ ቤት ፅሕፈት

ቤት ፅሕፈት ዋና ኣዲተር ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ።

4. የመሥሪያ ቤቱ ዓላማዎች

ፅሕፈት ቤቱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል

1. የመንግስት እቅድና በጀት በሚገባ ለመምራትና ለማስተዳደር የሚያስፈልገውን አስተማማኝ መረጃ ለማግኘት የሚረዳ የኣዲት ስርዓት መመሥረትና ማጠናከር
2. ተቀባይነት ባላቸው መመዘኛዎች ተጠቅሞ ፋይናንሻል፣ፐርፎርማንስ፣ አከባቢ ኣዲትና ሌሎች የኣዲት ዓይነቶችን ስራዎች ተግባራዊ ማድረግ
3. የመንግስት መስሪያ ቤቶችና ድርጅቶች ሂሳብ ኣዲት የሚደረግበትን ደረጃ /ስታንዳርድ/ማውጣትና ተግባራዊ መሆኑን መከታተል።

5. የፅህፈት ቤቱ አደረጃጀት

1. የትግራይ ክልል ዋና ኣዲተር ፅህፈት ቤት ከዚህ በኋላ ፅህፈት ቤት እየተባለ የሚጠራ የመንግስት መስሪያቤት ኣካል ሆኖ ተጠሪነቱ ለትግራይ ክልል ምክርቤት ነው
2. ፅህፈት ቤቱ የሚከተሉት ኣካላት ይኖሩታል
 - ሀ. ዋና ኣዲተር
 - ለ. ምክትል ዋና ኣዲተር
 - ሐ. እንዲሁም ለስራው አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች የስራ ሂደቶችና ስራ ፈፃሚዎች ይኖሩታል

6. ዋና ፅሕፈት ቤት

የፅህፈት ቤቱ ማእከል መቐለ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በዚሁ ክልል ውስጥ በተለያዩ ስፍራዎች ቅርንጫፍ ጽ/ቤት ሊያቋቁም ይችላል።

ክፍል ሁለት

ሥልጣንና ተግባር

7. የፅህፈት ቤቱ ስልጣንና ተግባር

የዋና ኣዲተር ፅህፈት ቤት ቀጥሎ ያሉትን ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል

1. ሒሳብ አብያተ ዕዮን ትካላትን መንግስቲ አዲት ይገብር
2. ንአብያተዕዮን ትካላትን መንግስቲ ዝተውሃቡ ሓገዛትን ልቓሕን አዲት ይገብር።
3. አብያተ ዕዮን ትካላትን መንግስቲ ዘመዝግብኦ ውፅኢት ሕጊ ዝተኸተለ፡እቲ ዝድለ ሽቶ ምውቅዑን ውፅኢታዊን ፍትሓዊን ቆጣባይን ብዝኸነ አገባብ ዝተፈፀመ ምዃኑ ንምርግጋፅ ናይ አፈፃፅማ /ፐርፎርማንስ/ አዲት ይገብር።
4. ብርሰትን ብኸለትን ከባቢ ንምክልኻል ዝወፁ ፖሊሲታትን ስትራቴጂታትን መሰረት ጌሩ ከባብያዊ አዲት ይገብር
5. ተጠቃምነት ደቂ አንስትዮን መናእሰይን ንምርግጋፅ ዝተቐመጡ ፖሊሲታትን ስትራቴጂታትን መንግስቲ አብ ገጠርን ከተማን ብአግባቡ ይትግበሩ ምህላዎም ዝስማዕማዕ ሚላ ተጠቒሙ አብ መንግስታዊ አብያተ ዕዮ አዲት ይገብር።
6. አብያተ ዕዮን ትካላትን መንግስቲ ዝተመደበሎም ሃፍቲ ብሕጋዊ መንገዲ ይጥቀሙ ምህላዎም ቁፅፅር ሃፍቲ አዲት ብምግባር የረጋግፅ።
7. መንግስቲ ንውልቀ ስራሕ ተኳናተርቲ ብውዕሊ ዝህቦ ስራሕቲ ይኹን ልምዓት ንምቅልጣፍ ዝወሃቡ ልቓሓት እንትህሉ መንግስቲ ተንክፍ ዝኸነ ሒሳብ አብ ካልእ ትካልውን አዲት ክገብር ይኸእል።
8. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ዝተገለፀ አገባባት አዲት ምስ አካዩ ውፅኢት እቲ አዲት ንላዕለዋይ ሓላፍን ላዕለዋይ ተቐፃፃርን አዲት ዝተገበረ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ወይ ትካልን ክልል ቢሮ ትልምን ፋይናንስን ብቕዳሕ የፍልጥ።
9. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 8 ዝተገለፀ እንተሃለወ እውን እዚ ቤት ፅሕፈት ንላዕለዋይ ሓላፊ ናይቲ አዲት ዝተገበረ ቤት ዕዮ ብገበን ከሕትቶ ዝኸእል ዋኒን ኣሎ ኢሉ እንተአሚኑ ውፅኢት አዲት ናብቲ ቤት ዕዮ ኣይልእኽን።

1. የመንግስት መሥሪያ ቤቶችና ድርጅቶች ሂሳብ አዲት ያደርጋል።
2. ለመንግስት መሥሪያ ቤቶችና ድርጅቶች የተሰጡ እርዳታዎችንና ብድር አዲት ያደርጋል።
3. የክልሉ መንግስት መሥሪያቤቶችና ድርጅቶች ያስገኙት ውጤት ሕጉን የተከተለ ውጤታማ ፍትሓዊ እና ቆጣቢ ኢኮኖሚያዊ በሆነ አጨራር የተፈጸመ መሆኑንና ተፈላጊውን ግብ መምታቱን ለማረጋገጥ የክዋኔ/ፐርፎርማንስ/አዲት ያደርጋል።
4. ውድመት እና ብክለት አከባቢው ለመከላከል የወጡ ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች መሰረት አድርጎ አከባብያዊ አዲት ያደርጋል።
5. የሴቶችና ወጣቶች ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ የተቀመጡ የመንግስት ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች በገጠርና በከተማ በአግባቡ እየተሰሩ መሆናቸውን የሚስማማ ዘዴ ተጠቅሞ በመንግስታዊ መስሪያቤቶች አዲት ማድረግ።
6. የመንግስት/ቤቶችናድርጅቶች የተመደበላቸውን ሃብት ህጋዊ በሆነ መንገድ እየተጠቀሙ መሆናቸውን ለማወቅ የሃብት ቁጥጥር አዲት በማድረግ ያረጋግጣል።
7. መንግስት ለግል ስራ ተቋራጮች በውል የሰጠው ስራና ልማትን ለማፋጠን ተብሎ ለሌላ ተቋም የሚሰጥ ብድር ሲኖር ይህንኑ በተመለከተ መንግስት ነክ የሆነ ሂሳብ ለተቋሙ አዲት ሊያደርግ ይችላል።
8. በዚህ አንቀፅ የተገለፁት አገባቦች ያከናወናቸው የአዲት ሥራ ውጤቶች አዲት ለተደረገው መሥሪያ ቤት ወይም ድርጅት የበላይ ሃላፊ እና የበላይ ተቆጣጣሪ አካል እንዲሁም ለክልል ዕቅድና ፋይናንስ ቢሮ በፅሁፍ ያሳውቃል።
9. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 8 የተገለፀውን ቢኖርም አዲት የተደረገው መስሪያ ቤት የበላይ ሃላፊ በወንጀል የሚያስጠይቀው ነገር ኣለ ብሎ ፅሕፈት ቤቱ ሲያምን ወደዚሁ መስሪያቤት የአዲት ውጤት ሪፖርት አይልክም።

10. ከከምኦድላይነቱ ምስ ዝምልከቶም ኣብያተ ዕዮን ትካላትን እዚ ክልልን ከምኡውን ምስ ፌደራልን ካልኦት ክልላዊ ናይ ኦዲት ኣብያተ ዕዮን ብምምኽኻር ብርኪ /ስታንዳርድ/ ኦዲትን ስርዓት ኣሰራርሓን የውፅእ።
 11. ኣድላዩ ኮይኑ ኣብ ዝተረኽበሉ እዋን ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ንመንግስታዊ ኣብያተ ዕዮን ንውሽጢ ኦዲተርን ብምእዛዝ ፀብዓብ ውሽጢ ኦዲት እቲ ቤት ዕዮን ብትሕቲኡ ናይ ዝርከባ ትካላትን ክቐርቡ ይገብር።
 12. ገበን ዝተፈፀመሉን እምነት ዝጎደሎን ኣተሓሕዛ ሒሳብ ምዃኑ ዘርኢ መበገሲ እንትህሉ ነዚ ሒሳብ እዚ ዝምልከቱ ሰነዳት፣ ካልኦት ምስዚ ሒሳብ ምትእስሳር ዘለዎም መረዳእታታትን ክሳብ ምፅራዮም ዝውዱኡን ቤት ፍርዲ ውሳኔ ዝህበሎምን ክፅሻግ ይኽእል።
 13. ኣብዚ ክልል ኣብ መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ኣካላት ኣተሓሕዛ ሒሳብን ኣጠቓቕማ ሃፍቲን ንክዓቢ ምኽሪን ስልጠናን ከምኡውን መፅናዕቲ የካይድ
 14. ኣብ ዝዳለው ገንዘብን ኣተሓሕዛ ሒሳብን ዝምልከቱ ረቀቕቲ ሕግታት ምስ ካልኦት ኢትዮጵያ ዝተቐበለቶም ዓለማውን ሃገራውን ብርክታት ኦዲት ከይጓነፁ ምኽርን ርኢቶን ይህብ።
 15. ኣተሓሕዛ ሒሳብን ሞያ ኦዲትን ንምፅባይ ምስ እዚ ሞያ እዚ ርክብ ምስ ዘለዎም ማሕበራትን ሰብሞያን ከምኡውን ካልኦት ኣግባብነት ዘለዎም ኣካላት ተሓባቢሩ ይሰርሕ።
 16. ኣብዚ ክልል ብሞያ ኦዲትን ብኣተሓሕዛ ሒሳብን ንዝተዋፈሩ ኦዲተራትን ሒሳብ ፈላግትን ኣብቲ ዘፈር ስራሕ ንምውፋር ዘኽእሎም መመዘኒታት ብምውፃእ ናይ ስራሕ ምስክር ወረቐት ይህብ
10. እንደአስፈላጊነቱ ከሚመለከታቸው የክልሉ መሥሪያቤቶች እና ድርጅቶች እንዲሁም ከፌደራልና ከሌሎች ክልላዊ የኦዲት መ/ቤቶች ጋር በመመካከር የኦዲት ደረጃ /ስታንዳርድ/ የአሰራር ሥርዓት መመሪያዎች ያወጣል።
 11. የዋና ኦዲተሩ ፅህፈት ቤት አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ለመንግስታዊ መስሪያቤቶችና የውስጥ ኦዲተር በማዘዝ የመስሪያቤቱና በስሩ የሚተዳደሩ ተቋማት የውስጥ ኦዲት ሪፖርት እንዲቀርብለት ሊያደርግ ይችላል።
 12. ወንጀል የተፈፀመበትና ታማኝነት የጎደለው የሒሳብ አያያዝ መኖሩን የሚያሳይ መነሻ ሲኖር ይህንን ሂሳብ የሚመለከቱ መዝገቦች፣ ሰነዶችና ከእነዚህ ጋር ግንኙነት ያላቸው ሌሎች መረጃዎች ፍርድ ቤት ውሳኔ እስኪ ሰጥላቸው ድረስ ይሸጋገራል።
 13. በክልሉ ውስጥ ባሉት መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑት ተቋማትና መስሪያቤቶች ያለ ሂሳብ አያያዝና የሃብት ኣጠቃቀም ምክርና ስልጠና እንዲሁም ጥናት ያካሂዳል
 14. ገንዘብና የሂሳብ አያያዝ በሚመከት የሚዘጋጁ ረቂቅ ህጎች ኢትዮጵያ ከተቀበለቻቸው አለም አቀፍና ሃገራዊ የኦዲት ደረጃዎች እንዳይጋጩ ምክርና አስተያየት ይሰጣል።
 15. የሂሳብ አያያዝና የኦዲት ሙያ ለማጠናከር ከሞያው ጋር ግንኙነት ካላቸው ማህበራትና ባለሞያዎች እንዲሁም ሌሎች አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር ይሰራል።
 6. በክልሉ በኦዲት ሞያና በሒሳብ አያያዝ ለሚሰማሩ ኦዲተሮችና የሒሳብ ባለሞያዎች በስራ ዘርፉ ለመሰማራት የሚያስችላቸው መመዘኛ በማውጣት የስራ ምስክር ወረቀት ይሰጣል።

ሀ. ውልቀ ኦዲተራትን ሒሳብ ኪሊላታትን ስሉዋን ፅሬቱ ዝሓለወ ግልጋሎት ንኸህቡ ጨንፈር ቤት ፅሕፈት ከፊቶም ክሰርሑ ምስክር ወረቀት ይህብ።

ለ. ብማሕበር ንዝተወደቡ ውልቀ ኦዲተራትን ሒሳብ ኪሊላታትን ምስክር ወረቀት ይህብ ይድግፍ

ሐ. ምስክር ወረቀት ኣብ ምሃብ መመዘንታትን ዓይነት ትምህርትን ሕዚ ኣብ ላዕለዎት ትካላት ትምህርቲ ይውሃብ ምስ ዘሎ ዓይነት ትምህርቲ ተጠዓሚ ክወፅእ ይገብር። ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን።

17. ብኦዲት ውፅኢት ዝተረኸቡ ናይ ገበን ይኹን ፍታብሔር ጥርጣረታት ናብ ምፅራይ ዘካይድ ወይ ንምኽላስ ስልጣን ንዘለዎ ኣካል የፍልጥ ኩነታቱ ኣበይ ክምዝበፅሐ ድማ ይከታተል፣ ሪፖርት ናብ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ይልእኽ።

18. መማሓደሪ ሕጊ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ትግራይ ተኸቲሉ ኣብ ዝተፈቐደሉ መሓውርን በጀትን ሰራሕተኛታቱ የማሓድር፣ የዕቢ፣ የሰናብት ከምኡ እውን ኣብ ክሊ ዝተፈቐደሉ መሓውር ክፍቲ ቦታ እንትህሉ ብሕጊ ሰራሕተኛታት መንግስቲ መሰረት ይቆፅር።

19. ናይቲ ቤት ፅሕፈት በጀት ኣዳልዩ ናብ ቤት ምኽሪ የቐርብ ምስ ፀደቐሉ ብሕጊ ፋይናንስ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይገብር።

8. ብዛዕባ ውክልና ምሃብ

1. እቲ ቤት ፅሕፈት በዚ አዋጅ ዓንቀፅ 6 ንኡስ 1 ክሳብ 5 ኣብ ዘለዉ ድንጋጌታት ዝተቐመጡ ስልጣንን ተግባርን ከከምኣላይነቱ ንዋና ኦዲተር ፌደራልን ንካልኦት ክልላዊ ኣብያተ ዕዮ ኦዲት ወይድማ ንውልቀ ትካላት ስራሕቲ ኦዲት ብውክልና ክህብ ይኸእል። ውክልና ብዝተውሃቦም ኣካላት ዝተኻየደ ስራሕቲ ኦዲት ባቲ

1. ሀ. የግል ኦዲተሮችና የሂሳብ ባለሞያዎች ቀልጣፋና ጥራት ያለው አገልግሎት ለመስጠት ቅርንጫፍ ፅሕፈት ቤት ከፍተው እንዲሰሩ የምስክር ወረቀት ይሰጣል።

ለ. ብማህበር ለተደራጁ የግል ኦዲተሮችና የሂሳብ ባለሞያዎች የምስክር ወረቀት ይሰጣል ድጋፍ ያደርጋል።

ሐ. የምስክር ወረቀት ሲሰጥ መመዘኛዎች እና የትምህርት አይነት አሁን ከፍተኛ ትምህርት ተቋሞች በመሰጠት ላይ ያለው የትምህርት አይነት ተጣጥሞ እንዲወጣ ያደርጋል። ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

17. በኦዲት ውጤት መሰረት የተገኙት የወንጀል ይሁን ፍትሐብሔር ጥርጣሬዎች ምርመራ ለማካሄድ ወይም ለመክሰስ ስልጣን ላላቸው ኣካላት ያሳውቃል ሁኔታዎች የት እንደደረሱ ይከታተላል ሪፖርት ወደ ምክርቤት ፅህፈት ቤት ይልካል።

18. የክልሉ የመንግስት ሰራተኞች ማስተዳደርያ ህግ ተከትሎ በተፈቀደለት መዋቅርና በጀት መሰረት ሰራተኞችን ያስተዳድራል፣ እድገት ይሰጣል፣ ያሰናብታል እንዲሁም በተፈቀደለት መዋቅር ክፍት ቦታ ሲኖር በመንግስት ሰራተኞች ህግ መሰረት ሰራተኞች ይቀጥራል

19. የፅህፈት ቤቱ በጀት አዘጋጅቶ ለምክር ቤት ያቀርባል፣ ከፀደቀለት በኋላ በፋይናንስ ህግ መሰረት ስራ ላይ ያውላል።

8. ውክልና ስለመስጠት

1. ፅሕፈት ቤቱ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 ንኡስ 1 እስከ 5 በሰፈሩት ድንጋጌዎች ሥር የተመለከቱትን ስልጣንና ተግባራት እንደ አስፈላጊነቱ ለፌደራል ዋና ኦዲተር መሥሪያቤት እና ሌሎች ክልላዊ የኦዲት መ/ቤቶች ወይም ለግል የኦዲት ሥራ ድርጅቶች በውክልና ሊሰጥ ይችላል። ውክልና በተሰጣቸው ኣካላት

ዝተነፀረ ብርኪ /ስታንዳርድ/ኦዲት ዝተፈፀመ ምዃኑ የረጋግፅ።

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ውክልና ዝተውሃበም ኣካላት ኦዲት እቲ ቤት ፅሕፈት ብዝነፀሮ ብርኪ/ስታንዳርድ/ኦዲትን ስርዓት ኣሰራርሕኡን ተኸቲሎም ክሰርሑን ኣብ ከይዲ ስራሕ እውን ክትትል ክግበረሉን ኣብ መወዳእታ ዝረኽብዎ ውፅኢት ነዚ ቤት ፅሕፈት ከፍልጡ ሕጋዊ ግቡእ ኣለዎም።
3. ብውክልና ንዝሰርሑ ኦዲት ስራሕቲ ዝኸውን ወፃኢ በቲ ኦዲት ዝተገበረ ቤት ዕዮ ወይ ትካል ወይ ዝኣዘዘ ኣካል ዝሸፈን ኮይኑ ናይቲ ዝወፅእ ፀብዓብ ተኣማንነትን ብቕዓትን ንምሕላው እቲ ዝካየድ ኦዲት ብምሉእ ቁፅፅርን ኣመራርሓን ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ዝፍፀም ይኸውን። ዝርዝር ኣፈፃፀምኡ ብመምርሒ ይውሰን

ክፍሊ ሰለስተ

ስርዓት ኣሻውማ ዋና ኦዲተርን

ምክትል ዋና ኦዲተርን

9. ስነ-ስርዓት ኣሻውማ

1. ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን ብመቐረባይነት ርእሰ ምምሕዳር ብቤት ምክሪ ክልል ይሸየሙ።
2. ተሸወምቲ
- ሀ. ንሕገ-መንግስትን ሕገ-መንግስታዊ ስርዓትን እዛ ሃገር ተኣመንቲ ዝኾነ
 - ለ. ንለውጢ ቁሩባት፣ ኣብ ፖሊስን ስትራተጂን መንግስቲ እኹል ፍልጠትን ብቕዓትን ዘለዎም፣
 - ሐ. ብኣመራርሓ ስራሕ ፋይናንስን ካልኦት ተዛመድቲ ሞያታትን ልምዲን ዘለዎም።
 - መ. ስራሕቲ ኦዲት ውፅኢታዊ፣ ሚዛናዊን ብዝኾነ ኣገባብ ንምፍፃም ዘኸኸል ስነ-ምግባር ዘለዎም

የተደረገው የኦዲት ስራ ደረጃውን /ስታንዳርድ/ተክትሎ የተሰራ መሆኑን ያረጋግጣል።

2. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ መሠረት ውክልና የተሰጣቸው የኦዲት ደረጃና የአሠራር ሥነ ሥርዓት ተክትለው እንዲሰሩና በስራው ሂደትም በዋናው ኦዲተር ባለሞያዎች ክትትል ተደርጎ የደረሱበትን ውጤት ለመ/ቤቱ የማሳወቅ ሃላፊነት ይኖርባቸዋል።
3. ብውክልና ለሚሰሩ የኦዲት ስራዎች የሚሆን ወጪ ኦዲት በተደረገው ፅህፈት ቤት ወይም ኦዲት እንዲደረግ ባዘዘው ኣካል የሚሸፈን ሆኖ ለሚወጣው የኦዲት ሪፖርት ትክክልኛነትና ተማኝነት እንዲሁም ብቃት ለመጠበቅ ሲባል የሚካሄደውን ኦዲት በዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ሙሉ ቁጥጥርና ኣመራር የሚፈፀም ይሆናል። ዝርዝር ኣፈፃፀሙ በመመርያ ይወሰናል

ክፍል ሶስት

የዋና ኦዲተር እና ምክትል ዋና ኦዲተር

የአሻሻም ሥነ-ሥርዓት

9. የአሻሻም ሥነ-ሥርዓት

1. የክልሉ ዋና ኦዲተር እና ምክትል ዋና ኦዲተር በክልሉ ርዕሰ መስተዳደር አቅራቢነት በምክር ቤቱ ይሾማሉ።
2. ተሸሚዎች
- ሀ. ለሀገሪቱ ሕገ መንግስትና ሕገ መንግስታዊ ስርዓት ታማኝ ይሆኑ
 - ለ. ለለውጥ ዝግጁ የሆነና በመንግስት ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች በቂ እውቀት እና ብቃት ያላቸው
 - ሐ. በፋይናንስ ስራ አመራርና ለሌሎች ተዛማጅ ሞያዎች ያላቸው።
 - መ. የኦዲት ስራ ውጤታማና ሚዛናዊ በሆነ መንገድ ለመምራት የሚያስችል ስነ ምግባር ያላቸው

ገፅ 8 ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ አዋጅ ቁ 230/2005

ገፅ 8 የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ አዋጅ ቁ 230/2005

10. ዘበን ስራሕ

1. ዘበን ስራሕ ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን 6/ሽድሽተ/ ዓመት ይኸውን።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተቐመጠ ዘበን ስራሕ እንተሃለወ'ውን ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን ብቤት ምክሪ እንተተአሚኑሎም ዳግም ክሸየሙ ይኸእሉ።

11. ተፀዋዕነት

1. ዋና ኦዲተር ተፀዋዕነቱ ንቤት ምክሪ ክልል ትግራይ ይኸውን
2. ምክትል ዋና ኦዲተር ተፀዋዕነቱ ንዋና ኦዲተርን ንቤት ምክሪ ክልልን ይኸውን

12. ተሸያምቲ ካብ ሓላፍነት ዝለዓለሉ ኩነታት

ዝኾነ ናይዚ ቤት ፅሕፈት ተሸያሚ ቀደሎም ካብ ዘለዉ ምክንያታት ብሓዲኡ ወይ ብኻልእ ካብ ሓላፍነት ክሰናበት ይኸእሉ።

1. ብምክንያት ሕማም ስርሑ ብግቡእ ንምፍፃም ዘይኸእል ምዃኑ እንትረጋገፅ
2. ግልፂ ዝኾነ ምንኣስ ክእለት ስራሕ ዝርኣየሉ ኮይኑ እንትርከብ
3. ኣብ ስራሕ ብዘርእየ ሸለልተኝነት ምክንያት ጥፍኣት ወይ ጉድለት ስነ-ምግባር ዘርኣየ ኮይኑ እንትርከብ
4. ግዕዝይና ወይ ገበን ዝፈፀመ፣ ወይ ሕጊ ዝፃረር ተግባር ዝፈፀመ ምዃኑ እንትረጋገፅ፣
5. እቲ ቤት ምክሪ ኣድላዩ ኮይኑ እንትረኽቦ ግልጋሎቱ ንክናውሕ ዘለዎ ስልጣን ሕሉዉ ኮይኑ ብሕጊ ብዝተወሰነ ጡረታ መውፅኢ ዕድሚኡ እንትበፅሕ
6. ዘበን ስርሑ እንተተብቅፅ
7. ብናይ ባዕሉ ፍቓድ ስራሕ መልቀቂ ሕቶ ንርእሰ ምምሕዳርን ንኣፈ-ጉባኤን ብፅሑፍ እንተቐርብ ካብ 3 ወርሒ ኣብ ዘይበዝሐ ጊዜ መልሲ ይወሃቡ።

10. የሥራ ዘመን

1. የዋና ኦዲተርና ምክትል ዋና ኦዲተር የሥራ ዘመን 6/ስድስት/ ዓመት ይሆናል
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከተው የሥራ ዘመን ቢኖርም ዋና ኦዲተርና ምክትል ዋና ኦዲተር በምክር ቤቱ ከታመነባቸው እንደገና ሊሸሙ ይችላሉ።

11. ተጠሪነት

1. ዋና ኦዲተር ተጠሪነቱ ለትግራይ ክልል ምክር ቤት ይሆናል
2. ምክትል ዋና ኦዲተር ተጠሪነት ለዋና ኦዲተርና ለክልል ምክር ቤት ይሆናል

12. ተሻሚዎች ከሃላፊነት ስለሚነሱበት ሁኔታ

ማንኛውም የፅሕፈት ቤቱ ተሻሚ ከሚከተሉት ምክንያቶች በአንዱ ወይም በሌላው ከሃላፊነት ሊሠናበት ይችላል።

1. በሕመም ምክንያት የሥራውን በሚገባ ለማከናወን የማይችል መሆኑ ሲረጋገጥ
2. ግልጽ የሆነ የሥራ ችሎታ ማነስ የሚታይበት ሆኖ ሲገኝ
3. በሥራው ላይ በሚያሳየው ቸልተኝነት ሃቢያ ጥፋት ወይም የስነ ምግባር ጉድለት ያሳየ ሆኖ ሲገኝ
4. ሙስና ወይም ወንጀል የፈፀመ ወይም ህግ የሚፃረር ተግባር የፈፀመ መሆኑ ሲረጋገጥ፣
5. ምክር ቤቱ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው አገልግሎቱን ለማራዘም የሚኖረው ስልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ በሕግ ከተወሰነው የጡረታ መውጫ እድሜው ሲደርስ
6. የሥራ ዘመኑ ሲያበቃ
7. በገዛ ፍቃዱ በጽሁፍም የሥራ መልቀቂያ ጥያቄ ለርእሰ መስተዳድርና ለኣፈ-ጉባኤው በፅሁፍ ሲያቀርብ ከ3 ወር በማይበልጥ ጊዜ መልስ ይሰጠዋል።

8. ብመንግስቲ አመኔታ እንትሰኣና።

13. ብዛዕባ ክፍቲ ስራሕ ቦታ ምምላእ

1. ናይዚ ክልል ዋና ኦዲተር ብምኽንያት ናይዚ አዋጅ ዓንቀፅ 12 ዝተዘርዘሩ ካብ ሓላፊነት ዝተልዕለ እንተኾይኑ ዋና ኦዲተር ክሳብ ዝምደብ ምክትል ዋና ኦዲተር ንዕኡ ተኪኡ እናሰርሐ ይፀንሖ።
2. ናይ ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን ቦታ ኣብ ተመሳሳሊ እዋን ክፍቲ እንተኾይኑ ናይቲ ክልል ርእሰ ምምሕዳር ብመሰረት ሕገ-መንግስቲ ሓደሻቲ ክሳብ ዝሸወሙ ብግዝያውነት ክሳብ ዝቐፅል ጉባኤ ቤት ምኽሪ ብምምዳብ ክሰርሖ ይኽእል።

ክፍሊ አርባዕተ

ስልጣንን ተግባርን ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና

ኦዲተርን

14. ስልጣንን ተግባርን ዋና ኦዲተር

ዋና ኦዲተር ላዕለዋይ መራሒ እቲ ቤት ፅሕፈት ኮይኑ ዝስዕብ ስልጣንን ሓላፍነትን ይህልዎ

1. ኣብዚ አዋጅ ኣብ ዓንቀፅ 6 ዝተገለፁ ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ ክውዕሉ ይገብር
2. ትልምን በጀትን እቲ ቤት ዕዮ የዳሉ ብቤት ምኽሪ እንትፀድቑ ኣብ ስራሕ ክውዕሉ ይገብር
3. ቢሮ ትልሚን ፋይናንስን ኣብ ዝልእኾ ዝተጠቓለለ ሒሳብ መንግስቲ እዚ ክልል ኣብ ውሽጢ 3/ሰለስተ/ወርሒ ኦዲት ብምግባር ዝተረኸበ ውፅኢትን ዘለዎ ሪኬቶን ብምግላፅ ናብቲ ቢሮ ይልእኽ
4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተረኸበ ውፅኢት ኦዲት ናብ ቤት ምኽሪ ምስ ዘቐርቦ ፀብዓብ ኣጠቓሊሉ የቐርብ
5. ፀብዓብ ኣፈፃፀማ ስራሕ እቲ ቤት ፅሕፈት ኣብ መወዳእታ ዓመት ሓደ ግዜ ናብ ቤት ምኽሪ የቐርብ

8. በመንግስት አመኔታ ሲያጣ።

13. ክፍት የሥራ ቦታን ስለመሙላት

1. የክልሉ ዋና ኦዲተር በዚህ አዋጅ አንቀጽ 12 ሥር በተዘረዘሩት ምክንያቶች ከሃላፊነት የተነሣ እንደሆነ ዋና ኦዲተር እስኪመደብ ድረስ ምክትል ዋና ኦዲተር እሱን ተክቶ እየሰራ ይቆያል።
2. የክልሉ ዋና ኦዲተር እና ምክትል ዋና ኦዲተር ቦታ በተመሳሳይ ጊዜ ክፍት የሆነ እንደሆነ የክልሉ ርእሰ መስተዳድር በህገ-መንግስቱ መሰረት በቀጣይ የምክር ቤቱ ስብሰባ አዲስ ሓላፊዎች እስከሚሸሙ ድረስ በጊዜያዊነት መድቦ ሊያሰራ ይችላል።

ክፍል አራት

የዋና ኦዲተርና ምክትል ዋና ኦዲተር

ስልጣንና ተግባር

14. የዋና ኦዲተር ስልጣንና ተግባር

ዋና ኦዲተር የፅሕፈት ቤቱ የበላይ መሪ በመሆን የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተገለፁትን ስልጣንና ሓላፊነት በስራ ላይ እንዲውሉ ያደርጋል
2. የፅሕፈት ቤቱ ዕቅድ እና በጀት ያዘጋጃል ዘፀደቀ በኋላ ተግባራዊ ያደርጋል
3. የዕቅድና ፋይናንስ ቢሮ አዘጋጅቶ የሚልከውን የክልሉን መንግስት የተጠቃለለ ሂሳብ በ3 ወር /በሶስት ወራት/ውስጥ ኦዲት አድርጎ የተገኘውን ውጤት ከነአስተያየቱ በመግለፅ ለቢሮው ይልካል።
4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 በኦዲት የተገኘውን ውጤት ለምክር ቤት ከሚያቀርበው ሪፖርት ጋር አካትቶ ያቀርባል።
5. ፅሕፈት ቤቱ የዓመቱ የስራ ክንውን የሚመለከት በዓመት መጨረሻ አንድ ጊዜ ለምክር ቤቱ ሪፖርት ያቀርባል።

6. ፀብዓብ ውፅኢት ኦዲት ዝተገበራ ኣብያተ ዕዮን ትካላት መንግስትን ሓደ ግዜ ፕሮጀክትን ሓደግዜ ድማ ፋይናንሻል ኣብ ዓመት ክልተ ጊዜ ንቤት ምኽሪ የቕርብ
7. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 6 ዝተገለፀ እንተሃለወ እውን ንስሩዕ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ንምፅባይ ግዜ ዘይህብ ኩነታት እንተጋጥሞ ስሩዕ ፀብዓብ ዝቐርበሉ ግዜ ምፅባይ እንተየድለየ ፍሉይ ፀብዓብ ኣዳልዩ ንቤት ምኽሪ ከቕርብ ይኽእል
8. ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐረቡ ፀብዓባት ኣብያተ ዕዮን ትካላትን መንግስቲ ንኣፈፃፅምኡ ግቡእ ክትትል ይገብር። ኣፈፃፅምኡ ንዝምልከቶ ኣካል ሪፖርት የቕርብ።
9. ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ብመሰረት ኣዋጅ ምምሕዳር ፋይናንስ መንግስቲ እዚ ክልል ውሳኔ ዝውውር ውሽጢ በጀት ይገብር
10. ትልሚ ናይዚ ቤት ፅሕፈት ዝተፈቐደሉ ሓፈሻዊ በጀትን ዕማምን ሓላፍነትንን ብዝገባእ ንምፍፃም እኹል እንተዘይኮይኑ ተወሳኺ በጀት ኣዳልዩ ንክፀድቀሉ ናብ ቤት ምኽሪ የቕርብ። ምስተፈቐደ ድማ ብመሰረት ናይ በጀት ምምሕዳር ስርዓት ኣብ ስራሕ ክውዕል ይገብር።
11. ናይዚ ቤት ፅሕፈት ኦዲተራት ክኸተልዎ ዝግባእ ናይ ሙያ ስነ ምግባር ብዝምልከት ኣዳልዩ ክፀድቕ ይገብር ንተግባራዊነቱ ይከታተል
12. ኣድላይ ኮይኑ እንትረኽቦ ካብ ደገ ግልጋሎት ሙያ ንክረክብ ኢሉ ውዕል ክፍፅም ይኽእል
13. ዝተውሃቦ ሓላፍነት ብዝተማልአ ምውፃእ ዘኽእሎ መፃሕፍቲ መዘክራት መዛግብቲ ሰነዳትን ካልኣት መረጃእታታትን ክርኢን ኣድላይ ኮይኑ እንትረኽቦ ህዝባዊ ግልጋሎት ይኹን ካብ ውልቀ ንግዲ ትካላት መረጃእታታት ፀብዓባትን ትንተናታትን ሓቲቱ ክቐበል መሰል ይህልዎ

6. የመንግስት ፅሕፈት ቤቶችና ድርጅቶች የኦዲት ስራዎች ውጤት ሪፖርት ኣንድግዜ ፕሮጀክትን ኣንድግዜ ፋይናንሻል በአመት ሁለት ጊዜ ለምክርቤቱ ያቀርባል።
7. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 6 የተገለፀ ቢኖርም መደበኛው የስብሰባ ጊዜ ለመጠበቅ ጊዜ የማይሰጥ ሁኔታ ሲያጋጥም መደበኛ ሪፖርት የሚቀርብበትን ጊዜ መጠበቅ ሳያስፈልግ ልዩ ዘገባ አዘጋጅቶ ለምክር ቤቱ ያቀርባል።
8. ለምክር ቤቱ በሚቀርቡ የመንግስት መሥሪያቤቶችና ድርጅቶች የኦዲት ሪፖርት ላይ ተገቢውን ክትትል እያደረገል። ኣፈፃፀሙ ለሚመለከተው ኣካል ሪፖርት ያቀርባል።
9. አስፈላጊ ሆኖ ባገኘው ጊዜ በክልሉ መንግስት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ መሰረት በመስሪያቤቱ የውስጥ በጀት ዝውውር ያደርጋል።
10. የመስሪያቤቱን የበጀት ዕቅድ የተፈቀደለት አጠቃላይ በጀት፣ የፅህፈት ቤቱ ተግባርና ኋላፊኔትን በተሟላ ሁኔታ ለመወጣት በቂ ሆኖ ባልተገኘ ጊዜ ተጨማሪ በጀት አዘጋጅቶ እንዲፀድቅለት ለምክር ቤቱ ያቀርባል። ሲፈቅድም በበጀት አስተዳደር ስርዓት መሰረት ሥራ ላይ ያውላል።
11. የፅህፈት ቤቱ ኦዲተሮች ሊከተሉት የሚገባውን የሙያ ሥነ-ምግባር የሚመለከት አዘጋጅቶ እንዲፀድቅ ያደርጋል ተግባራዊነቱም ይከታተላል።
12. ፅህፈት ቤቱ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ከውጭ ሙያዊ አገልግሎት ለማግኘት ይቻለው ዘንድ ውሎችን ሊዋዋል ይችላል።
13. ሃላፊነቱን በተሟላ ሁኔታ ለመወጣት ይቻለው ዘንድ መጽሐፎችን፣ መዘክሮችን፣ መዝገቦችን፣ ሰነዶችንና ሌሎች መረጃዎችን ለመመልከትና አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ከህዝብ አገልግሎት ሰጪና የግል የንግድ ተቋማት መረጃዎችን ዘገባዎችንና ትንተናዎችን ጠይቆ እንዲቀበል መብት ይኖረዋል።

14. ናብ ቤት ምክሪ ኣብ ዝቐርቡ ሓፈሻዊ ኦዲት ፀብዓብን ፍሉይ ፀብዓብን ምፍራም እንተይሓወሰ ኣብዚ ኣዋጅ ካብ ዝተውሃብዎ ስልጣንን ተግባርን ብውክልና ከፍዕም ይኸእል

15. ስልጣንን ተግባርን ምክትል ዋና ኦዲተር

ምክትል ዋና ኦዲተር ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ

1. ስራሕቲ ኦዲት ቤት ዕሕፈት ኣብ ምትላም ኣብ ምውዳብ ኣብ ምምራሕ ኣብ ምውዳድን ኣብ ምቁፅፃርን ንዋና ኦዲተር ይሕግዝ
2. ዋና ኦዲተር ኣብ ዘይህልወሉ እዋን ንዕኡ ተኪኡ ይሰርሕ
3. ቦቲ ዋና ኦዲተር ዝወሃብዎ ካልኦት ዕማማት ይፍዕም

ክፍሊ ሓሙሽተ

ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

16. ምምሕዳር ሓይሊ ሰብ ናብ በጀትን ሒሳብን ኦዲት ምግባር ዝምልከት

ምምሕዳር ሓይሊ ሰብ በጀትን ሒሳብን እዚ ቤት ዕሕፈት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብዝስይሞ ኣካል ኦዲት ይግበር።

17. ብዛዕባ ስርዓት ወሰንን ገደብ ግዜን ኦዲት

1. እዚ ቤት ዕሕፈት ሓደ ሒሳብ ኦዲት እንትገብር ከከም ኩነታቱ ብዝርዝር ሓደ ብሓደ ወይ ብመርኣዩ ኣወሳስዳ ሚላ ኦዲት ክጥቀም ይኸእል።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ እንተሃለወ እውን ብመሰረት ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 6 ካብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ክሳብ 4 ብዘለዉ ድንጋጌታት መሰረት ሒሳባት ኦዲት ገይሩ ኣብ ዘቐርቡ ፀብዓብ ውሽጢ ንሕድሕድ ሒሳብ ኦዲት ዝተጠቐመሉ ናይ ኦዲት ሚላ ኩነታትን ዕሙቀትን ክገልፅ ኣለዎ።

14. ለምክር ቤቱ ከሚቀርቡት አጠቃላይ ኦዲት ሪፖርትና ልዩ ሪፖርት ላይ ከመፈረም በስተቀር በዚህ አዋጅ የተሰጡትን ስልጣንና ተግባራት በውክልና ማስፈፀም ይችላል።

15. የምክትል ዋና ኦዲተሩ ሥልጣንና ተግባር

ምክትል ዋና ኦዲተሩ የሚከተለውን ስልጣንና ተግባር ይኖረዋል።

1. የኦዲት ሥራዎች በማቀድ፣ በማደራጀት፣ በመምራት፣ በማስተባበርና በመቆጣጠር ዋና ኦዲተሩን ይረዳል።
2. ዋና ኦዲተሩ በማይኖርበት ጊዜ እሱን ተክቶ ይሠራል
3. በዋና ኦዲተሩ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

ክፍል አምስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

16. የሠው ሃይል አስዳደር፣በጀትና ሂሳብ መመርመር

የዋናው ኦዲተር ጽሕፈት ቤት የሠው ሃይል አስተዳደር ሂሳብና በጀት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት በሚሰይመው ኣካል ኦዲት ይደረጋል።

17. ስለ ኦዲት ሥርዓት፣ወሰንና የጊዜ ገደብ

1. መሥሪያ ቤቱ አንድን ሂሳብ ኦዲት ሲያደርግ እንደነገሩ ሁኔታ አንድ በአንድ ወይም በናሙና የኦዲት ዘዴ ሊጠቀም ይችላል።
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተገለፀውን እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 ንኡስ አንቀጽ 1 እስከ 4 በሰፊሩት ድንጋጌዎች መሠረት ሂሳቦችን ኦዲት አድርጎ በሚያቀርበው ዘገባ ውስጥ ለእያንዳንዱ ሂሳብ የተጠቀመውን የኦዲት ዘዴ፣ ሁኔታና ጥልቀት መግለጽ ኣለበት።

3. ዝክየድ ናይ ፋይናንሻል ኦዲት ንልምዓት ሓጋዛይ ተራ ንክህልዎ፤

ሀ. በብርብዒ ዓመቱ ወይ ኣብ ዓመት ኦዲት ክገብር ይኽእል

ለ. ኣብ መወዳእታ ዓመት ጥሙር ፀብዓብ ናይቲ ዓመት የቕርብ፤ ኣድላይ እንተኾይኑውን ንድሕሪት ተመሊሲ ኦዲት ክገብር ይኽእል

18. ግቡእ ኦዲት ዝግበሩ ኣካላት

1. ኣብያተዕዮን ትካላትን መንግስቲ ብመሰረት ኣዋጅ ምምሕዳርን ፋይናንስን ክልልና በቢርብዒ ዓመቱን መወዳእታ ዓመትን ሒሳብም ንኦዲት ድሉው ክገብሩን በቢግዚኡ ንዝወሃቦም መሰረምታ ኣድላይ ስጉምቲ ክወስዱን ግቡእ ኣለዎም።

2. ኣብያተ ዕዮን ትካላትን መንግስቲ እዚ ክልል ኣብ ኮምፒውተርም ዘሎ ንኦዲት ኣድላይ ዝኾነ ማእኸል መረዳእታን ዳታ ቤዝን ንቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ክፍቲ ናይ ምግባር ግቡእ ኣለዎም

3. ዝኾነ ሰራሕተኛ ኣብያተ ዕዮን ትካላትን መንግስቲ ሓደ ኦዲተር ኦዲት ኣብዝገብረሉ እዋን ንሰራሕቲ ኦዲት ኣድለይቲ እዮም ዝበሎም ሰነዳት ናይ ቃል ይኹን ፅሑፍ መረዳእታታት ከቕርብ እንተሕተት ናይ ምቕራብ ግቡእ ኣለዎ።

4. ብመሰረት እዚይ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፃት 2 ን 3ን ናይዚ ዓንቀፅ ኣብ ዘቕርቦም መረዳእታታትን በቶም ኦዲተር ዝወሃቡ መግለፅታት መረጋገዒ ፊርማ ናይ ምህብ ግቡእ ኣለዎ

5. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4 ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኮይኑ ዘይኣመነሎም ነጥብታት እንተሃልዮምውን ዝተፈለየሉ ሓሳብ ኣብ ነብሲ ወክፍ መተኣመመኒ ካብ ሰለስተ መስመር ብዘይበልፅ ሓሳብ ብምግላፅ ክፍርም ኣለዎ

3. የሚካሄድ የፋይናንሻል ኦዲት ለልማት የደጋፊነት ሚና እንዲኖረው

ሀ. በየሩብ ዓመቱ ወይም በአመት ኦዲት ሊያደርግ ይችላል፤

ለ. በመጨረሻ አመት የአመቱ አጠቃላይ ሪፖርት ያቀርባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ወደ ኋላ ተመልሶ ኦዲት ማድረግ ይችላል።

18. የኦዲት ተደራጊዎች ግዴታ

1. መንግስታዊ መስሪያቤቶችና ድርጅቶች በክልላችን ፋይናንስ እና አስተዳደር አዋጅ በሚያዝዘው መሰረት በየሩብ ዓመቱና በዓመቱ መጨረሻ ሒሳባቸው ለኦዲት ዝግጁ እንዲያደርጉ በየጊዜው ለሚሰጣቸው ማስተካከያዎች አስፈላጊውን እርምጃ የመውሰድ ግዴታ አለባቸው።

2. የክልሉ መንግስታዊ መስሪያ ቤቶችና ድርጅቶች በኮምፒውተራቸው ያለውን ለኦዲት አስፈላጊ የሆነ የመረጃ ማእከልና ዳታ ቤዝ ለኦዲት ፅሕፈት ቤቱ ክፍት የማድረግ ግዴታ አለባቸው

3. ማንኛውም በመንግስት መስሪያ ቤቶችና ድርጅቶች የሚሰራ ሰራተኛ ኦዲተሩ ለኦዲት ሥራ አስፈላጊ ናቸው ያላቸውን ሰነዶች፣የቃል ማስረጃዎች ሌሎች መረጃዎች እንዲያቀርብ በተጠየቀ ጊዜ የማቅረብ ግዴታ አለበት።

4. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 እና 3 መሰረት ባቀረባቸው ማስረጃዎችና በማስረጃዎቹ መሰረት በኦዲተሩ የሚሰጡ መግለጫዎች ላይ የማረጋገጫ ፊርማ የመስጠት ግዴታ አለባቸው።

5. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ 4 እንዳለ ሆኖ የማይስማማባቸው ጉዳዮች ሲኖሩት በልዩነቶቹ በእያንዳንዱ መተማመኛ ክሰወስት መስመር በማይበልጥ ሃሳቡን በመግለፅ መፈረም አለበት።

6. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4^ኛ ዘሎ ከምዘሎ ኮይኑ መረጋገጫ ፊርማ አይህብን ዝብል መረዳኢታ ዝሃበ አካል እንትህሉ ኦዲተር 2^ኛ ካብኡ ንሓዕልን መሰኻኽር አፈሪሙ ስርሑ ይቕፅል።

7. እቲ ቤት ፅሕፈት በዚ አዋጅ ኦዲት ንክገብሮም ስልጣን ናይ ዝተወሃብዎ አካላት ገንዘብ ወይ ንብረት ዝተረከበ ወፃኢ ዝገበረ ዝኸፈለ ወይ ናይ ሒሳብ መረዳኢታ ዝሓዘ ዝምልከቶ ዝኾነ ሰብ እንትሕተት ሒሳቡ ኦዲት ከግብር ግቡእ አለዎ።

8. ኦዲት ዝኾነ አብያተ ዕዮን ትካላትን ንዝተወሃቡዎም ኦዲት ርካብ አብ ውሽጢ 10 /ዓሰርተ/ መዓልቲ ስጉምቲ ብምውሳድን ዘለዎም ርኢቶ ብምሕዋስ መልሶም ብፅሑፍ ክህቡ አብ መወዳኢታ ብፅብዓብ ንዝተልእኹን መማሓየሺ ሓሳባትን ርእይቶታትን መሰረት ግቡእ ናይ መስተኻኽሊ ስጉምቲ ንኸውሰደሎም ካብ ዝተላእኹሉ ዕለት ጀሚሩ ካብ 30 /ሳላስ/ አብዘይበልፁ መዓልታት ውሽጢ ስጉምቲ ናይ ምውሳድን ውፅኢቲ ናይ ምፍላጥን ግቡእ ዘለዎ ኮይኑ፤

ሀ. ንአብያተ ዕዮ ከምኡድላይነቱ በብርብዒ፣ ፍርቅን ሙሉእ ዓመትን ኦዲት ክገብር ይኽእል

ለ. አብ ዓንቀፅ 17 ንኡስ 3 /ሀ/ ዘሎ ሕልው ኮይኑ አድላይ ኮይኑ እንትርከብ ንድሕሪት ተመሊሱ ኦዲት ክገብር ይኽእል

9. ዝኾነ ኦዲት ዘግብር ቤት ዕዮ ይኹን ትካል እዚ ቤት ፅሕፈት ዝመደቦ ኦዲተር አብቲ ቤት ዕዮ /ትካል/ ምስበፅሖ ስርሑ ንክሳልጥ ዘድልዩ ከም መስርሒ ክፍሊ ናይ ምቕራብ ግቡእ አለዎ።

19. ግቡእ ምትሕብባር

ዝኾነ ቤት ዕዮ ወይ ትካል ከምኡውን ሰራሕተኛ መንግስቲ እዚ ቤት ፅሕፈት ዝተወሃቦ ስልጣንን ተግባርን ብአግባቡ ንምፍፃም ደገፍ እንትሕተት ናይ ምትሕብባር ግቡእ አለዎ።

6. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 4እና 5የተጠቀሰ እንደተጠበቀ ሆኖ የማረጋገጫ ፊርማ አልሰጥም የሚል መረጃ የሰጠ አካል ሲያጋምጥ ኦዲተሩ ሁለት/2/ እና ከዛ በላይ እማኞችን አስፈርሞ ስራውን ይቀጥላል።

7.ፅህፈት ቤቱ ኦዲት እንዲያደርጋቸው በዚህ አዋጅ ስልጣን የተሰጠውን አካላት ገንዘብ ወይም ንብረት የተረከበው፤ ያደረገ የክፍለ ወይም የሂሳብ መረጃ የያዘ የሚመለከተው ማንኛውም ሰው ሲጠየቅ ሂሳቡን ኦዲት የማስደረግ ግዴታ አለበት።

8. ኦዲት የተደረጉ መስሪያቤቶች እና ድርጅቶች የተሰጣቸው የኦዲት ግኝቶች 10 /ዓሰርተ/ ቀናት እርምጃ በመውሰድ ያላቸውን አስተያየት ጭምር መልሳቸውን በፅሑፍ መስጠት አለባቸው በመጨረሻ በሪፖርት የተላኩትን ማሻሻያ ሃሳቦችና አስተያየቶች መሰረት ግዴታ የማስተካከያ እርምጃ እንዲወሰድላቸው ከተላከበት ቀን ጀምሮ ከ30 /ሳላስ/ የማይበልጡ ቀናት ውስጥ እርምጃ የመውሰድ እና የማሳወቅ ግዴታ ያለው መሆኑ፤

ሀ. ፅህፈት ቤቶች እንደየ አስፈላጊነቱ በሩብ፣ ግማሽና ሙሉ አመት ኦዲት ሊያደርግ ይችላል።

ለ. በአንቀፅ 17 ንኡስ 3 /ሀ/ ያለው እንደተጠበቀ ሆኖ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ወደኋላ ተመልሶ ኦዲት ሊያደርግ ይችላል።

9. ማንኛውም ኦዲት ተደራጊ አካል ፅህፈት ቤቱ ለመደበው ኦዲተር ወደ መስሪያ ቤቱ /ድርጅቱ/ቦታ ሲደርስ ሥራውን ለማካሄድ የሚያስችለው መስሪያ ክፍል የመስጠት ግዴታ አለበት።

19. የመተባበር ግዴታ

ፅህፈት ቤቱ ስልጣኑና ተግባሩን ሥራ ላይ ለማዋል እንዲችል ማንኛውም መንግስታዊ መስሪያቤት ወይም ድርጅት እንዲሁም ሰራተኛ ሲጠየቅ አስፈላጊውን ድጋፍ የመስጠት ግዴታ አለበት።

20. ናይ ምሕባር ግቡእ

ቤት ዕሕፈት ዋና ኦዲተር ስራሕ ኦዲት አብ ዘካይደሉ እዋን ገበን ከምዝተፈፀመ ዘመላኽት እንተረኺቡ ገበንን ፍታብሂርን ናይ ምሕታትን ምምርማርን ስልጣን ንዘለዎ አካል የፍልጥ ውፅኢቱ እውን ይከታተል።

21. ናይ ኦዲተር ተሓታትነትን ነፃነትን

ሀ. ነፃነት ኦዲተር፣

ኦዲተር ንዝተወገበ ሓላፍነት ብግቡእ ምእንታ ክፍፅም ንስራሑ ዘድልዩዎ መረዳእታታት ናይምርኣይን ሞይኡ መሰረት ጌሩ ብዝተቐመጠ ናይ ኦዲት መዐቀኒታት ንዝህበ ሕጋዊ ናይኦዲት ርእሶ ንምቕያር ካብ ዝግበር ዕዕንቶታት ነፃ ክኸውንን ብኦዲት ርእሶኡ ጥራሕ ተሓታቲ ኣይኸውንን

ለ. ተሓታትነት ኦዲተር

1. ናይ ስራሕ ግቡኡ ንምፍፃም ወይ ብሓላፍነቱ ወይ ብናይ ስራሕ ግቡኡ ክገብሮ ዝግበኦ ንዘይምግባር ወይ ክገብሮ ንዘይግባእ ንምፍፃም ውህብቶ ገንዘብ ወይ ካልእ ጥቕሚ ንክረክብ ዝሓተተ ናይ ተስፋ ቻል ዝተቐበለ ወይ ዝቐረበሉ ዝወሰደ ወይ
2. አብ ዝገብሮ ናይ ሒሳብ ምርመራ ተመርማራይ ዘቐረበሉ ሰነድ ሓሶት ምዃኑ እናፈለጠ ከምትኸክለኛ መረዳእታ እንተሒዙሉ ወይ ትኸክለኛነቱ እናፈለጠ ክሕዘሉ ንዝግበኦ ብሰነድ እንተይተቐበሎ ዝተረፈ ወይ
3. ናይ መንግስቲ ገንዘብን ንብረትን ዘጭበርበረ ወይ ካልእ ሰብ ከጭበርብር ኩነታት ብምምቕቻው ዝተሓሳበረ ፣ ዝተተናኸለ ፣ ግቡእ ዘይኮነ ጥቕሚ ንባዕሉ ንምርካብ ፣ ንካልእ ሰብ ንምርካብ ወይ ካልእ ሰብ ንምጉዳእ ብምሕሳብ መረዳእታታት ንክጠፍእ

20. የማስታወቅ ግዴታ

የዋና ኦዲተር ዕህፈት ቤት የኦዲት ሥራ በሚያከናውንበት ጊዜ ወንጀል መፈፀሙን የሚያመለክት ያገኘ እንደሆነ ወንጀል እና ፍታብሂር የመመርመር እና የመጠየቅ ስልጣን ላለው አካል ያሳውቃል ውጤቱም ይከታተላል።

21. የኦዲተር ተጠያቂነትና ነፃነት፡-

ሀ. የኦዲተር ነፃነት

ኦዲተር ለተሰጠው ሐላፊነት ለመወጣት እንዲችል ለስራው የሚያስፈልጉት መረጃዎች የመየትና ሞያውን መሰረት አድርጎ በተቀመጠለት የኦዲት መለኪያ ለሚሰጠው ህጋዊ አስተያየት ለመቀየር ከሚደረጉ ጫናዎች ነፃ መሆን ይኖርበታል በኦዲት አስተያየቱ ብቻ ተጠያቂ ኣይሆንም

ለ. የኦዲተር ተጠያቂነት

1. የሥራ ግዴታውን ለመፈጸም ወይም በኃላፊነቱ ወይም በሥራ ግዴታው ማድረግ የሚገባውን ላለማድረግ ወይም ማድረግ የማይገባውን ለማድረግ ስጦታ፣ገንዘብ ወይም ሌላ ጥቅም እንዲሰጠው የጠየቀ፣ የተስፋ ቃል የተቀበለ ወይም የቀረበለትን የወሰደ፤ ወይም
2. ለሚያደርገው የሂሳብ ምርመራ ተመርማሪው ያቀረበለት ሰነድ ሐሰተኛ መሆኑን እያወቀ እንደትኸክለኛ ሰነድ ከያዘለት ወይም ትኸክለኛነቱን እያወቀ ሊይዝለት የሚገባውን በሰነድ ሳይቀበለው የቀረ፤ ወይም
3. የመንግሥት ገንዘብና ንብረት ያጭበረበረ ወይም ሌላ ሰው እንዲያጭበረብር ሁኔታዎችን በማመቻቸት የተባበረ ወይም ያሴረ፤ ወይም ተገቢ ያልሆነ ጥቅም ለራሱ ለማግኘት ፣ለሌላ ሰው ለማስገኘት፣ለሌላ ሰውን ለመጉዳት ማስረጃዎችን እንዲጠፋ ያደረገ ወይም

ዝገበረ ወይ ናብ ሓሶት ዝለወጠ ወይ ክልወጥ ዝገበረ ብገበን መቐፅላ ሕጊ ካብኡ ንሓፅሊ ዘቕፅፅ እንተዘይኮይኑ ካብ 5 ክሳብ 10 ዓመታት ዝበፅሕ እስራትን ካብ ብር 10,000 ክሳብ ብር 15,000 ዝበፅሕ ገንዘብ ቅፅዓት ይቕፅብ።

22. ጥፍኣትን ቅፅዓትን

ዝኾነ ተመርማሪ ኣካል

1. ንስራሕቲ ኦዲት ኣግባብነት ዘለዎም ሰነዳት፣ናይ ቃል ወይ ካልኦት መረዳእታታት ንናይዚ ቤት ፅሕፈት ኦዲተራት ወይ ንካልኦት ተወካልቲ ንክቕርብ እንትሕተት ዘየቕረበ ዘይትክክል ምዃኑ እናፈለጠ ወይ ትክክል እዩ ኢሉ ንምእማን ዘክእል ምክንያት እንተይሃለዎ ዝኾነ መረዳእታ ንኦዲተራት ወይ ተወካልቲ ዝሃበ
2. እዚ ቤት ፅሕፈትን ተወካልቲን ስራሕቶም ብግቡእ ንክይፍፅሙ ዘተፃናቐፈ
3. በዚ ቤት ፅሕፈት ዝቐረበ ፀብዓብ ኦዲት ዝተውሃቡ ናይ መማሓየሺ ሓሳባትን ርእይቶታትን እኹልን ሕጋውን ምክንያት እንተይሃለዎ እዋናውን ሕጋውን ስጉምቲ ዘይወሰደ
4. ዝኾነ ሰብ ኣብዚ አዋጅ ንዘለዉ ድንጋገታት ዝጠሓሰ ብናይ ኢፌድሪ ገበን መቐፅላ ሕግን ካልኦት ኣግባብነት ብዘለዎም ሕጋታትን ተሓታቲ ይኸውን።

23. ስልጣን ምውፃእ ደንብን መምርሕን

1. ነዚ አዋጅ መፈፀሚ ደንቢ ቤት ምክር ክልል ትግራይ ከውፅእ ይክእል።
2. ነዚ አዋጅ ስዒቡ ዝወፅእ ደንቢ መፈፀሚ ዝኸውን ዝርዝር መምርሒ እዚ ቤት ፅሕፈት የውፅእ።

ወደ ሐሰት የለወጠ ወይም እንዲለወጡ ያደረገ እንደሆነ በወንጀለኛ ህግ ከዝያ በላይ የሚያስቀጣ ካልሆነ ከአምስት እስከ አሥር ዓመት በሚደርስ እሥራት እና ከብር 10,000 እስከ ብር 15,000 በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

22. ጥፋትና ቅጣት

ማንኛውም ተመርማሪ ሰው

1. የፅህፈት ቤቱ ኦዲተሮች ወይም ሌሎች ተወካዮች ለኦዲት ስራ እንዲቀርቡላቸው የሚጠይቃቸውንና ተገቢነት ያላቸውን ሰነዶች፣ የቃል ማስረጃዎችና ሌሎች መረጃዎች ያላቀረበ ትክክለኛ ያለመሆኑን እያወቀ ወይም እውነተኛ መሆኑን ለማመን ምክንያት ሣይኖረው ማናቸውንም መረጃ ለኦዲተሮች ወይም ለተወካዮች የሰጠ
2. ፅህፈት ቤቱና ተወካዮቹ ሥራቸውን በሚገባ እንዲያከናውኑ ያሰናከለ
3. በቂና ህጋዊ ምክንያት ሳይኖረው ከመሥሪያቤቱ በቀረቡ የኦዲት ሪፖርቶች ላይ በተሰጡ የማሻሻያ አስተያየቶችና ሃሳቦች መሠረት ወቅታዊ እና ህጋዊ እርምጃ ያልወሰደ
4. ማንኛውም ሰው በዚህ አዋጅ ላሉት ድንጋጌዎች የተላለፈ በኢፌዴሪ የወንጀል ህግና ሌሎች ኣግባብነት ባላቸው ህጎች ተጠያቂ ይሆናል።

23. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

1. ለዚህ አዋጅ ማስፈፀሚያ ደንብ ምክር ቤቱ ሊያወጣ ይችላል።
2. መሥሪያ ቤቱ ይህን አዋጅ ተከትሎ ለሚወጣው ደንብ ማስፈፀሚያ ዝርዝር መመሪያ ያወጣል።

24. ተፈፃሚነት ዘይብሎምን ዝተስዓሩን ሕግታት

1. ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምጥያሽ ዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ 170/2002 ዓ/ም በዚ አዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።
2. ምስ እዚ አዋጅ ዝጓነፅ ዝኾነ አዋጅ ፣ደንቢ፣መምርሒ ወይ ዝተለመደ ኣሰራርሓ ኣብ ውሽጢ እዚ አዋጅ ንዝተሸፈኑ ዋኒናት ተፈፃሚነት የብሉን።

25. አዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ አዋጅ ብብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ 29 ጥቅምቲ 2005 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

አባይ ወልዱ

ኘረዚደንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ

24. የተሻሩና ተፈፃሚነት የሌላቸው ሕጎች

1. የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤትን እንደገና ለማቋቋም የወጣው አዋጅ ቁጥር 170/2002 ዓ/ም በዚህ አዋጅ ተሸረዋል።
2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማንኛውም አዋጅ፣ደንብ፣መመሪያ ወይም የተለመደ አሠራር በዚህ አዋጅ ውስጥ በተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈፃሚነት የለውም።

25. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ከፀደቀበት ጥቅምት 29/2005 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አባይ ወልዱ

ኘረዚደንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ትግራይ

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቁ. 4 መቸለ
231/2005 ዓ.ም

ብሔላዊት ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

20ኛ ዓመት ቁ. 4 መቸለ
231/2005 ዓ/ም

አዋጅ ቁፅሪ 231/2005

አብ በጀት ዓመት 2005 ዓ/ም

ብሕብረት ስራሕ ማህበራት ንሓረስቶት ዝከፋፈል
እታዎታት መግዝኢ ዝውዕል ልቓሕ በጀት ውሕስና

ንመሃብ ዝወፀ

ብብርኪ ክልል ውሕስና ምግቢ ንምርግጋፅን ድኽነት ንምጥፋእን ምጥቃም እታዎታት ንምስላን ምህርቲ ሕርሻ ወሳኒ ተራ ከምዘለዎ ስለዝተሓመነሉ፣

ሕድሕድ ውልቀ ገባር ዝድለ እታዎት ሕርሻ ዝዚኡ ንምጥቃም አፀጋሚ ስለዝኾነ ሕብረት ስራሕ ማህበራት ብልቓሕ ዓቕመን ብምጥንኻር ምሩፅ ዘርእን ዘበናዊ ድኽ-ዕን ዝዚእን ነቲ ኣረስታይ ከቕርባ ምግባር ኣገዳሲ ብምኻኑ፣

ቤትምክሪ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ዝተመሓየሸ

ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3//ሀ/ ዝስዕብ አዋጅ አውጊኡ አሎ።

ዓንቀፅ 1. ሓፂር ርእሲ

እዚ አዋጅ "አብ በጀት ዓመት 2005 ዓ/ም ብሕብረት ስራሕ ማህበራት ንሓረስቶት ዝከፋፈል እታዎታት መግዝኢ ዝውዕል ልቓሕ

አዋጅ ቁጥር 231/2005

በ2005 ዓ/ም በጀት አመት

በህብረት ስራማህበራት ለገበሬዎች የሚከፋፈል
ግብአቶች መግዣ የሚውል ብድር የበጀት ዋስትና

ለመስጠት የወጣ

በክልል ደረጃ የምግብ ዋስትና ለማረጋገጥና ድህነት ለማጥፋት ግብአቶችን መጠቀም የእርሻ ምርት ለመጨመር ወሳኝ ሚና እንዳለው ስለታመነበት፣

እያንዳንዱ ገበሬ ኣስፈላጊውን የእርሻ ግብአቶች ገዝቶ ለመጠቀም ኣስቸጋሪ ስለሆነ የህብረትስራ ማህበራት በብድር ኣቕማቸውን በማጠናከር ምርጥ ዘርና ዘመናዊ ማደበሪያ ገዝተው ለገበሬው እንዲያቀርቡ ማድረግ ኣስፈላጊ በመሆኑ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት በተሻሻለው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ዓንቀፅ 49/3/ሀ መሰረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥተዋል።

ዓንቀፅ 1. አጭር ርእሰ

ይህ አዋጅ "በ2005 ዓ/ም በጀት ዓመት በህብረት ስራማህበራት ለገበሬዎች የሚከፋፈል ግብአቶች መግዣ የሚውል ብድር የበጀት ዋስትና

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ

ብር 16.10

ነጋሪት ጋዜጣ ቁጥሩ
ነጋሪት ጋዜጣ ፓሳቁ

291

በጀት ውሕስና ንምሃብ ዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ 231/2005" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከካል

ዓንቀፅ 2. ውሕስና ዝተውሃበ መጠን ልቓሕ

ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ካብዚ ንደሓር "ተለቓሓይ" እናተብሃሉ ዝፅውቡ

ንዘበነ ምህርቲ 2005/2006 ዓ.ም ግልጋሎት ዝውዕል

ንዘበናዊ ማዳበሪያ መግዝኢ ዝኸውን 1,000,000,000 .00/ሓደ ቢሊዮን ብር /

ንምሩፅ ዘርኢ መግዝኢ ዝኸውን 190000000/ሓደ ሚሊትን ቴስዓን ሚሊዮን

ብር/ ብድምሩ 1,190,000,000.00/ ሓደ ቢሊዮንን ሓደ ሚሊትንቴስዓን ሚሊዮንን ብር/

ካብ ንግዲ ባንኪ ኢትዮጵያ ክልቅሑ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ውሕስና ሂቡ ኣሎ።

ዓንቀፅ 3. ኣፈፃፀማ እቲ ልቓሕ

1. እቲ ልቓሕ ዝውሃብ ተለቓሓይ፣ ንግዲ ባንኪ ኢትዮጵያን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይን ውዕሊ ካብ ዝኣሰሩሉ ዕለት ጀሚሩ ይኸውን

2. እቲ ልቓሕ ዝምለስ እቲ ውዕሊ ካብ ዝተኣሰረሉ ግዜ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ኾይኑ መጠን ወለድን ኣግባብ ኣመላልሳን ተለቓሓይ መለቓሓይ ንግዲ ባንኪ ኢትዮጵያን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይን ብዝገብርዎ ስምምዕነት ይኸውን።

መስጠት የወጣ አዋጅ ቁ 231/2005" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ዓንቀፅ 2. ዋስትና የተሰጠበት የብድር መጠን

የህብረት ስራ ማህበራት ከዚህ በኋላ ተበዳሪ እየተባሉ የሚጠሩ፡-

ለ2005 /2006 ምርት ዘመን ኣገልግሎት የሚውል

ለዘመናዊ ማዳበሪያ መግዣ የሚሆን

1,000,000,000.00 /ኣንድ ቢሊዮን ብር/

ለምርጥ ዘር መግዣ የሚሆን 190,000,000.00 /ኣንድ መቶ ዘጠና ሚሊዮን ብር

ብድምሩ 1,190,000,000.00 / ኣንድ ቢሊዮን ኣንድ መቶ ዘጠና ሚሊዮን ብር/ ከኢትዮጵያ

ንግድ ባንክ እንዲበደሩ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋስትና ሰጥተዋል።

ዓንቀፅ 3. የብድሩ ኣፈፃፀም

1. ብድሩ የሚሰጠው ተበዳሪው፣ የኢትዮጵያ ንግድ ባንክና የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ውል ከፈፀመበት ዕለት ጀምሮ ይሆናል

2. ብድሩ የሚመለሰው ውሉ ከተፈፀመበት ጊዜ ጀምሮ በኣንድ ዓመት ውስጥ ሆኖ የወለድ መጠንና የኣመላለስ ኣግባብ ኣበዳሪው የኢትዮጵያ ንግድ ባንክና የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በሚያደርጉት ስምምነት መሰረት ይሆናል

4. ግብአ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

1. ተለቃሓይ ዝተለቅሖ ገንዘብ ብሙሉእ ወይ ብክፋል ብእዋኑ እንተዘይከፈሉ ካብ በጀት እዚ ክልል ተነክዩ ምስወለዱ ዝኸፈል ይኸውን
- 2 ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ነቲ ዘይተመለሰ ልቓሕ ካብ ተለቃሓይ ብምእካብ ወይ ሕጋዊ ብዝኾነ አግባብ ብምምላስ ነቲ ዝተነከዩ በጀት ምስ ወለዱ ክትክእ አለዎ።

ዓንቀፅ 5. ግብአ ተለቃሓይ

ተለቃሓይ ብውሕስና ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወሰዶ ልቓሕ እቲ ውዕሊ ካብ ዝተኣሰረሉ ግዜ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ምስ ሕጋዊ ወለዱ ናይ ምምላስ ግብአ አለዎ

ዓንቀፅ 6. እዚ አዋጅ ዝፀንግሉ ግዜ

እዚ አዋጅ ብብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ 29 ጥቅምቲ 2005 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንፀ ይኸውን።

አባይ ወልዱ
ፕሬዝዳንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ
ትግራይ

4. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ግዴታ

1. ተበዳሪው የተበደረውን ገንዘብ በሙሉ ወይም በከፊል በጊዜው ካልከፈለ ክክልሉ በጀት ተቀንሶ ከነ ወለዱ የሚከፈል ይሆናል።
2. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ያልተመለሰው ብድር ከተበደረው በመሰብሰብ ወይም ህጋዊ በሆነ አገባብ በማስመለስ ለተቀነሰው በጀት ከነ ወለዱ መተካት አለበት

ዓንቀፅ 5. የተበዳሪው ግዴታ

ተበዳሪው በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋስትና የወሰደውን ብድር ውሉ ከተፈፀመበት ጊዜ ጀምሮ በአንድ አመት ውስጥ ከነ ሕጋዊ ወለዱ የመመለስ ግዴታ አለበት ።

ዓንቀፅ 6. የህ አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ከፀደቀበት ጥቅምት 29/2005 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አባይ ወልዱ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዝዳንት

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቁ. 5 መቸለ
232/2005 ዓ/ም

ብሔላዊት ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

20ኛ ዓመት ቁ. 5 መቸለ -
232/2005 ዓ/ም

አዋጅ ቁፅ 232/2005 ዓ/ም

አተኣኻኸባን አጠቓቕማን ውሽጢ እቶት
ማእኸል መሰልጠኒ ሓረስቶት ንምውሳኔ ዝወፀ
አዋጅ

ሓረስታይ ካብ ባህላውን ልማዳውን ሜላ ሕርሻ ወዲኡ
ዘበናዊ ሜላ ሕርሻ ክጥቀም ዘኸኸል ስልጠና ዝረኽቡሉ
ኸነታት ብምፍጣር ማእኸል መሰልጠኒ ሓረስቶት
ዘይትካእ ግደ ኸምዘለዎን ብምእማን ነተን ማእኸላት
ምጥንኻር አገዳሲ ኾይኑ ብምርካብ፤

ሓረስታይ ብሉፃት ተሞክሮታት ብምግፋሕን ሓደሽቲ
አሰራርሓታትን መሳርሕታትን ብተግባር ብምርኣይ
ብቐሊሉ ዝመሃረሉን ናብ ተግባር ዝኣትወሉን ምቕው
ኩነታት ንምፍጣር አብ ማእኸል መሰልጠኒ ሓረስቶት
ዘሎ ነዊሕን ሕልኸላኸን ምሕደራ በጀት ብምውጋድ
ዘተኣማምን ፍልፍል ውሽጢ እቶት አማዕቢለን
ኣታዊእን ባዕለን ዘመሓድራሉ አሰራርሓ ብሕጊ ምውሳኔ
ኣድላይ ብምኻኑ፤

ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
ብመሰረት ዝተመሓየሸ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ ዝስዕብ አዋጅ
አውጂኡ ኣሎ።

አዋጅ ቁጥር 232/2005 ዓ/ም

የገበሬዎች ማሰልጠኛ ማእኸልን የውስጥ ገቢ
አስባሰብና አጠቓቀም ለመወሰን የወጣ አዋጅ

አርሶ አደር ከባህላዊና ልማዳዊ የእርሻዘዴወጥቶዘመናዊ
የእርሻ ዘዴ እንዲጠቀም የሚያስችልስልጠናየሚያገኝበት
ሁኔታ በመፍጠር የገበሬዎችማሰልጠኛማእኸል የማይተካ
ሚና እንዳላቸው በማመንማእከላቱን ማጠናከር ኣስፈላጊ
ሆኖ በመገኘቱ፤

አርሶ አደር ምርጥ ተሞክሮዎችን በማስፋፋትና ኣዳዲስ
አሰራሮችና መሳርያዎችን በተግባር በማየት በቃላሉ
የሚማርበትንና ወደ ተግባር የሚገባበትን ምቹ ሁኔታ
ለመፍጠርና በገበሬዎች ማሰልጠኛ ማእከላት ያለው
ረጅምና ውስብስብ የበጀት ኣስተዳደር በማስወገድ
ኣስተማማኝ የውስጥ ገቢ ኣሳድገው ገቢያቸውን ራሳቸው
የሚያስተዳድሩበትን ኣሰራር በህግ መወሰን ኣስፈላጊ
በመሆኑ፤

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት
በተሻሻለው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ህገ-
መንግስት ዓንቀፅ 49/3/ሀ መሰረት የሚከተለውን አዋጅ
አውጥቷል።

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ

ብር 1.87

ነጋሪት ጋዜጣ ቁጥሩ
ነጋሪት ጋዜጣ ፓላቁ

291

ክፍሉ ሓደ

ሓፈሻዊ

1. ሓፂር ርእሰ

እዚ አዋጅ “አተኣኻኸባን አጠቓቅማን ውሽጢ እቶት ማእኸል መሰልጠኒ ሓረስቶት ቅፅሪ አዋጅ 232/2005” ተባሂሉ ክጥቀስ ይክእል።

2. ትርጉም

ኣብዚ አዋጅ፡-

1. “ማእኸል መሰልጠኒ ” ማለት ንሓረስቶት ዝተፈላለዩ ስልጠና ዝወሃቡ ማእኸል ምንቅስቃስ ልምዓት ሕርሻ፣ ምኽርን ሓበሬታን ብምጻንንኻኸባልግል ኣብ ምምሕዳር ገጠር ጣቢያ ዝተጣየሽ እዩ፤
2. “ሕርሻ ወኪል” ማለት ብሞያ ልምዓት ሃፍቲ እንስሳት ወይ ብሃፍቲ ተፈጥሮ ወይ ብዘራእቲ ወይ ብልምዓት መስኖ ወይ ብተመሳሳሊ ተመሪቑ ኣብ ሕድ ሕድ ጣቢያ ተመዲቡ ግልጋሎት ሕርሻ ኤክስቴንሽን ዝህብ እዩ፤
3. “ቢሮ” ማለት ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ገጠርን ክልል ትግራይ እዩ።
4. “ቤት ፅሕፈት” ማለት ቤት ፅሕፈት ልምዓት ሕርሻን ገጠርን ወረዳ እዩ
5. “ኮሚቴ ማእኸላት መሰልጠኒ” ማለት ብመዳይ ፋይናንስን ንብረትን ንማእኸል መሰልጠኒ ሓረስቶት ብላዕለዎይነት ዝመርሕ ኣካል እዩ፤
6. “ኣታዊ በጀት” ማለት ኣብ ሓደ በጀት ዓመት ንመምሃርን ሰሪሕኻ መርኣዪን ተባሂሉ ካብ ዝተኣታቶን ዝስራሕን ዝርከብ ፍርያት ሕርሻ ብምሻጥን ናውቲ ብምክራይን ዝመሳሰሉን ዝርከብ ኣታዊ እዩ።
7. “ወፃኢ በጀት” ማለት ኣብ ሓደ በጀት ዓመት ንማእኸል መሰልጠኒ መጠናኸሪ፣ ሰሪሕኻ መርኣዪ ወይ ንመሰልጠንን ዝመሳሰሉን ዕላማታት ዝውዕሉ ናውቲ ፣ እታውታት መግዝእን ግልጋሎት ንምርካብ

ክፍል አንድ

ጠቕላላ

1. አጭር ርእሰ

ይህ አዋጅ “የገበሬዎች ማሰልጠኛ ማእኸል የውስጥ ገቢ ኣሰባሰብና ኣጠቓቀም አዋጅ ቁጥር 232/2005” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ፡-

1. “ማሰልጠኛ ማእኸል” ማለት ለገበሬዎች የተለያዩ ስልጠና የሚሰጥበት የእርሻ ልማት እንቅስቃሴ፣ የምክርና የመረጃ ማእኸል በመሆን የሚያገለግል በገጠር ቀበሌ ኣስተዳደር የተቋቋመ ነው፤
2. “እርሻ ወኪል” ማለት በእንስሳት ሃብት ልማት ወይም በተፈጥሮ ሃብት ወይም በኣዝርእት ወይም በመስኖ ልማት ወይም በተመሳሳይ ሞያ ተመርቆ በኢያንዳንዱ ቀበሌ ተመድቦ የግብርና_የኤክስቴንሽን ኣገልግሎት የሚሰጥ ነው፤
3. “ቢሮ” ማለት የትግራይ ክልል እርሻና ገጠር ልማት ቢሮ ነው
4. “ፅሕፈት ቤት” ማለት የወረዳ እርሻና ገጠር ልማት ፅሕፈት ቤት ነው
5. “የማሰልጠኛ ማእኸላት ኮሚቴ” ማለት በፋይናንስና ንብረት በኩል የገበሬዎች ማሰልጠኛ ማእኸልን በበላይነት የሚመራ ኣካል ነው።
6. “ገቢ በጀት” ማለት በኣንድ የበጀት ኣመት ለመማርያና ለስርቶ ማሳያ ተብሎ ከሚገባና ከሚሰራው የሚገኝ የእርሻ ምርት በመሸጥ፣ ንብረት በማከራየትና ከመሳሰሉት የሚገኝ ገቢ ነው
7. “የወጪ በጀት” ማለት በኣንድ የበጀት ኣመት ለማሰልጠኛ ማእኸል ማጠናከርያ፣ ሰርቶ ማሳያ ወይም ለማሰልጠኛና ለመሳሰሉ ኣላማዎች የሚውሉ መሳርያዎች፣ ግብኣቶች መግዣና ግልጋሎት

ዝወፅኦ በጀት እዩ፤

8. "ሰብ" ማለት ተፈጥሮ ሰብ ወይ ብሕሪ መሰል ሰብነት ዝተወሃቦ አካል እዩ፤
9. "ሞዴል" ማለት ሓረስታይ ንምምሃር፣ ንሰሪሕኻ መርኣዪ ወይ ንምስልጣን ተባሂሉ ኣብ ሃፍቲ እንስሳ፣ ዘራእቲ ፣ ልምዓት መስኖን ሃፍቲ ተፈጥሮን ምስ ሕርሻ ዝዛመድ ተመሳሳሊ ስራሕቲ ዝስራሕን ኣብ ትሕቲ ማእኸል መሰልጠኒ ዝመሓደርን እዩ፤
10. "ሰሪሕኻ መርኣዪ" ማለት ኣብ ውሽጢ ክልል ማእኸል መሰልጠኒ ሓረስቶት ብተግባር ንምስልጣን ወይ ንምምሃር ተባሂሉ ዝስራሕ ናውቲ ወይ ስራሕ እዩ፤
11. "ፍልፍል እቶት" ማለት ማእኸል መሰልጠኒ ንምጥንኻር ብማእኸል መሰልጠኒ ዝፈረዩ ውፅኢት ሃፍቲ እንስሳት፣ ዘራእቲን ሃፍቲ ተፈጥሮን ብምሻጥ ከምኡውን ናውቲ ብምክራይን ግልጋሎት ዝወድኡ ናውቲ ብምሻጥ፣ ብመንግስታውን ዘይመንግስታውን ኣካላት ዝግበር ደገፍን ልቓሕን ኢዩ፤

3. ወሰን ተፈጻምነት

እዚ አዋጅ ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝርከባ ማእኸላት መሰልጠኒ ሓረስቶት-ተፈጻሚ ይኸውን።

ክፍሊ ኸልተ

ምጥያሽ ኮሚቴ ማእኸል መሰልጠኒ

4. ምጥያሽ

1. ነዘም ቐፂሎም ዝተዘርዘሩ ኣባላት ዘካተተ ኮሚቴ ማእኸል መሰልጠኒ ተጣይኹ ኣሎ ፣
 - ሀ. ኣቦወንበር ማሕበር ሓረስቶት ጣብያ ኣካቢ፣
 - ለ. ጣብያ ስራሕ መካየዲ ኣባል ፣
 - ሐ. ጣብያሕርሻ ገጠር ልምዓት ኣባልንፀሓፍን፣
 - መ. ጣብያ ፋይናንስ ኣባልን ገንዘብ ታሓዚን ፣
 - ረ. ኣዶወንበር ጣብያ ማሕበር ደቂ ኣንስትዮ ኣባል፣
 - ሰ. ኣቦ ወንበር ማሕበር መናእሰይ ጣብያ ኣባል

ለማግኘት የሚወጣ በጀት ነው፤

8. "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
9. "ሞዴል" ማለት ገበሬን ለማስተማር፣ ለሰርቶ ማሳያ ወይም ለማሰልጠን ተብሎ በእንስሳት ሃብት ፣ ኣዝርእት ፣ የመስኖ ልማት፣ ተፈጥሮ ሃብትና ከእርሻ ጋር ተዛማጅነት ያላቸው ተመሳሳይ ስራዎች የሚሰራና በማስልጠኛ ማእኸል ስር የሚተዳደር ነው፤
10. "ሰርቶ ማሳያ" ማለት በገበሬዎች ማሰልጠኛ ማእኸል ክልል ግቢ ውስጥ ገበሬን በተግባር ለማስልጠን ወይም ለማስተማር ተብሎ የሚሰራ መሳርያ ወይም ስራ ነው፤
11. " የገቢ ምንጭ " ማለት የማሰልጠኛ ማእኸልን ለማጠናከር በማሰልጠኛ ማእኸል የሚመረቱ የእንስሳት ሃብት ፣ ኣዝርእትና የተፈጥሮ ሃብት በመሸጥ እንደዚሁም እቃዎች በማከራየትና ኣገልግሎት የጨረሱ እቃዎችን በመሸጥ፣ በመንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ኣካላት የሚደረግ ድጋፍና ብድር ነው፤

3. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በሚገኙ የገበሬዎች ማሰልጠኛ ማእኸላት ተፈጻሚ ይሆናል።

ክፍል ሁለት

የማሰልጠኛ ማእኸል ኮሚቴን ማቋቋም

4. ማቋቋም

1. ቀጥለው የተዘረዘሩትን ኣባላት ያካተተ የማሰልጠኛ ማእኸል ኮሚቴ ተቋቁሟል ፣
 - ሀ. የቀበሌ ገበሬዎች ማህበር ሊቀመንበር ሰብሳቢ፣
 - ለ. የቀበሌ ስራ ኣስኪያጅ ኣባል ፣
 - ሐ. የቀበሌ እርሻ ገጠር ልማት ኣባልናፀሃፊ፣
 - መ. የቀበሌ ፋይናንስ ኣባልና ገንዘብ ያዠ፣
 - ረ. የቀበሌ ሴቶች ማህበር ሊቀመንበር ኣባል፣

2. ካብ ሕርሻ ወኪል ወፃኢ ካብ ሞንጎ አባላት እቲ ኮሚቴ ሒሳብ ሹም ይምረፅ።

5. ስራሕን ሓላፍነትን ተፀዋዕነትን ኮሚቴ

እቲ ኮሚቴ ተፀዋዕነቱ ንጣብያ ዋና አማሓዳሪ ኾይኑ፣ ዝስዕብ ስራሕን ሓላፍነትን ይህልዎ፡-

1. እቶት እቲ ማእኸል መንግስታዊ ስርዓት አተኣኻኽባ እቶት ዝተኸተለ ምዃኑ ይቆፃፀር፣
2. ዝተኣከበ እቶት ኣብ መዓልኡ ይውዕል ምህላው ይቆፃፀር፣ ይከታተላል፣
3. ወፃኢታት እቲ ማእኸል ይውሰን፣ ይከታተላል፣ ይቆፃፀር፣
4. ካብ ቤት ምክሪ ጣብያ ዝፀደቐ በጀትን ብጣብያ ስራሕ ፈፃሚት ዝተኣንፀፀ መደባት መሰረት ገይሩ መደባት የወፅእ ፣የፅደቑ ፣
5. መደባቱ ይግምገም ፣አዋናዊ ፀብባብ ኣፈፃፀማ ስራሕቲ ናብ ዝምልከቶ የቕርብ ፣
6. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1-5 ዝተጠቐሱ ሕልዋት ኾይኖም ዝርዝር ስራሕን ሓላፍነትን እቲ ኮሚቴ ቢሮ ብዘውፅእ መምርሒ ይውሰን፣

ክፍሊ ሰለስተ

አተኣኻኽባን ኣጠቓቕማን እቶት ማእኸል

መሰልጠኒ

6. ፍልፍል እቶት

ፍልፍል እቶት ማእኸል መሰልጠኒ ኣረስቶት ቐፂሎም ዝተዘርዘሩ ክኾኑ ይኽእሉ፡-

1. ካብ ሽይጣት ስራሕቲ ሰራሕኻ መርኣዪ፣
2. ካብወፊያ ውልቀ ሰባት፣ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት፣
3. ካብ ክራይ ህንፃን ናውትን
4. ካብ ውሽጣዊ እቶት ዝዓደጎም ከም ወንበር፣ ጠረጴዛን ዝመሳሰሉን ግልጋሎቶም ዝውድኡ አቐሓት ሽይጣት

ሰ. የቀበሌ ወጣቶች ማህበር ሊቀመንበር አባል

2/ ከልማት ሰራተኛው ውጪ ከኮሚቴው አባላት ሒሳብ ሽሙ ይመረጣል

5 . የኮሚቴ ስራና ሃላፊነትና ተጠሪነት

ኮሚቴው ተጠሪነቱ ለቀበሌ ሊቀመንበር ሆኖ የሚከተለው ስራና ሃላፊነት ይኖረዋል፡-

1. የማእከሉ ገቢ መንግስታዊ የገቢ አሰባሰብ ስርዓት የተከተለ መሆኑን ይቆጣጠራል፣
2. የተሰበሰበው ገቢ ለታለመለት ዓላማ እየዋለ መሆኑን ይቆጣጠራል፣ ይከታተላል፣
3. የማእከሉን ወጪዎች ይወስናል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል
4. ከቀበሌ ምክር ቤት የፀደቀ በጀትና በቀበሌ ስራ አስፈፃሚ የተነደፉ እቅዶች መሰረተ በማድረግ ፕሮገራሞችን ያወጣል ያፀድቃል
5. ፕሮግራሞችን ይገመግማል፣ ወቅታዊ የሰራ አፈፃፀም ሪፖርት ለሚመለከተው ያቀርባል
6. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1-5 የተጠቀሱ እንደተጠበቁ ሆነው ዝርዝር የኮሚቴው ስራና ሃላፊነት ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፣

ክፍል ሶስት

የማሰልጠኛ ማእከል የገቢ አሰባሰብና ኣጠቃቀም

6. የገቢ ምንጭ

የማሰልጠኛ ማእከል የገቢ ምንጭ ቀጥለው የተዘረዘሩት ሊሆኑ ይችላሉ፡-

- 1 ከሰርቶ ማሳያ ስራዎች ሽያጭ፣
- 2 ከግለሰቦች፣መንግስታዊናመንግስታዊ ያልሆኑ ተቋማት አበርክቶ
- 3 ከህንፃና ንብረቶች ኪራይ፣
- 4 ከራሱ ውስጣዊ ገቢ የተገዙ እንደ ወንበር፣ ጠረጴዛና የመሳሰሉ አገልግሎታቸውን

7. አተኣኻክባ እቶት

1. ዝሽነ እቶት ማእኸል መሰልጠኒ ሓረስቶት ብጠለብ ቢሮ ልምድ ሕርሻን ገጠርን ቢሮ ትልምን ፋይናንስን ብዘሕትሞ ቅብሊት ጥራሕ ይእከብ።
2. ገንዘብ ክእከብ ስልጣን ዝተውሃቦ ሰብ ዝተቐበለሉን አታዊ ዝገበረሉን ቅብሊት መዝጊቡ ይሕዝ
3. ብሽም ማእኸል መሰልጠኒ ሓረስቶት ዝእከብ ገንዘብ ብመሰረት ሕጊ ብሽም እቲ ማእኸል አብ ዝተኸፈተ ፋሊይ ሒሳብ ባንኪ ይቐመጥ
4. ማእኸል መሰልጠኒ ዝእከቦ እቶት ሰርዓት አተሓሕዞ ሒሳብ መንግስቲ ዝተኸተለ ኾይኑ በቢ ወርሒ ናብ ቤት ፅሕፈት፣ ወረዳ ፋይናንስን ስራሕ ፈፃሚ ጣብያን ሪፖርት ይግበር።
5. ካብ ውልቀ ሰባት፣ መንግስታውን ዘይመንግስታዊ ትካላትን ዝእከብ እቶት ብመሰረት ቢሮ ዘውፅእ መምርሒ ይፍፀም።

8. አጠቓቕማ እቶት

1. ማእኸል መሰልጠኒ ሓረስቶት ናይ ባዕሉ ፋይናንሳውን ፊዚካላውን ትልሚ የዳሉ።
 2. እቲ ማእኸል መሰልጠኒ አብ ጣቢያ ቤት ምኽሪ ቀሪቡ ዝፀደቑ ናይ ባዕሉ ዓመታዊ በጀት ይህልዎ።
 3. እቶት እቲ ማእኸል መሰልጠኒ ቀዲሎም ንዘለው ተግባራት ይውዕል።
- ሀ. ንሰሪሕኻ መርኣዪ ሃፍቲ እንስሳ፣ ዘራእቲ፣ ሃፍቲ ተፈጥሮን መስኖን፣
- ለ. አብ ማእኸል መሰልጠኒ ንዝስርሑ ዝተፈላለዩ አድለይቲ ከም ሓፀርን ዝመሳሰሉን አናእሽቲ ስራሕቲ ህንፃ፣ መስርሕን መፀገንን፣
- ሐ. ንግልጋሎት ማእኸል መሰልጠኒ ዘድሊ ፅሕፈት

7. የገቢ አሰባሰብ

1. ማንኛውም የገበሬዎች ማሰልጠኛ ማእኸል ገቢ በእርሻና ገጠር ልማት ቢሮ ጠያቂነት በኅላንና ፋይናንስ ቢሮ በሚታተም ደረሰኝ ብቻ ይሰበሰባል።
2. ገንዘብ እንዲ ሰበሰብ ስልጣን የተሰጠው ሰው የተቀበለበትና ገቢ ያደረገበትን ደረሰኝ መዝግቦ ይይዛል።
3. በገበሬዎች ማሰልጠኛ ማእኸል ስም የሚሰበሰብ ገንዘብ በሕግ መሰረት በማእከሉ ስም በተከፈተ ልዩ የባንክ ሒሳብ ይቀመጣል።
4. የማሰልጠኛ ማእኸል የሚሰበሰበው ገቢ የመንግስትን የገቢ አሰባሰብ ስርአት የተከተለ ሆኖ በየወሩ ለፅህፈት ቤት፣ ለወረዳ ፋይናንስና ለቀበሌ ስራአስፈፃሚ ሪፖርት ይደረጋል።
5. ከግለሰቦች፣ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ተቋማት የሚሰበሰበው ገቢ ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ይፈፀማል።

8. የገቢ አጠቃቀም

1. የገበሬዎች ማሰልጠኛ ማእኸል የራሱን ፋይናንሲያዊና ፊዚካላዊ ኅላን ያዘጋጃል።
 2. የማሰልጠኛ ማእኸሉ በቀበሌ ምክርቤት ቀርቦ የፀደቀ የራሱ አመታዊ በጀት ይኖረዋል።
 3. የማሰልጠኛ ማእኸሉ ገቢ ቀጥለው ላሉት ተግባራት ይውላል።
- ሀ. ለእንስሳት ሃብት ፣ አዝርእት፣ ተፈጥሮ ሃብትና መስኖ ሰርቶ ማሳያ፣
- ለ. በማሰልጠኛ ማእኸል ውስጥ ለሚሰሩ እንደ አጥርና የመሳሰሉ ትናንሽ የተለያዩ አስፈላጊ የህንፃ ስራዎች መስሪያና መጠገኛ፣

መሳርሒ መግዝኢ፤

መ. ንክፍሊት ጉልበት አብ ማእኸል መሰልጠኒ ዝሰርሒ ጉልበት ስራሕተኛታት፤

ሰ. ንመዕደጊ አብቲ ማእኸል መሰልጠኒ መምሃሪ ዝውዕሉናውቲ ኤሌክትሮኒክስ ፣ ፀሊም ሰሌዳ ፣ ፃዕዳ ሰሌዳ ፣ ወንበርን ጠረጴዛን

ረ. ንመዕደጊ ውፅኢት ባህላውን ኢንዱስትሪያላውን ቀለብ እንስሳት፤

ሸ. ንግልጋሎት ስልኪ፣ መብራህትን ፣ ማይን ክፍሊት፤

ቀ. ብማእኸል መሰልጠኒ ዝተኣከበ ገንዘብ ብዝኾነ ምክንያት ካፍቶም አብ ላዕሊ ዝተጠቐሱ ወፃኢ ንኻልእ ዕላማ አይውዕሉን፤

በ. አብ መወዳእታ በጀት ዓመት አብ ስራሕ ዘይውዓለ እቶት ናብ ካዝና ፈሰስ ከይተገበረ ብኣፍልጦ ቤት ፅሕፈት ትልምን ፋይናንስን ንጣብያ ቤት ምክሪ ኣቕሪቡ ብምፅዳቕ አብ ቀዋሊ በጀት ዓመት አብ ስራሕ ክውዕል ይግበር፤

9. ብእቶት ማእኸል መሰልጠኒ ዘይሸፈኑ

ወፃኢታት

ቐዲሎም ዘለው ወፃኢታት ብውሽጢ ኣታዊ ማእኸል መሰልጠኒ ኣይሸፈኑን፤

1. ንቋሚ ሰራሕተኛ መንግስቲ መሃያ፤
2. ከም ወርክሾኝ ፣ ክፍሊ ሰርሕኻ መርኣዪ፣ መምሃሪ ክፍልን መስርሕን ዝበሉ ዓበይቲ ህንፃታት መስርሒ፤
3. ንውዕሎ ዓስቢ፤
4. ካልኣት ካብ ዕላማታት ማእኸል መሰልጠኒ ወፃኢ ዝኾኑ ተግባራት፤

10. ኣመዘጋገባ ወፃኢ

1. ማእኸል መሰልጠኒ ሓረስቶት ዝእክቦ እቶት ብመሰረት ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ገጠርን ዘፅድቕ ትልሚ አብ ጥቕሚ ብምውዓል እቲ ወፃኢ ኣግባብነት አብ ዘለዎ መደብ ሒሳብ ይምዝገብ፤
2. ማእኸል መሰልጠኒ ዝኸፍሎ ዝኾነ ክፍሊት አብ

ሐ. ለማሰልጠኛ ማእኸል ኣገልግሎት የሚያስፈልጉ የፅህፈት መሳሪያዎች መግዣ፤

መ. በማሰልጠኛ ማእኸል ለሚሰሩ ጉልበት ሰራተኞች የጉልበት ክፍያ፤

ሰ. በማሰልጠኛ ማእኸል ለማስተማሪያ የሚውሉ የኤሌክትሮኒክስ እቃዎች፣ ጥቁር ሰሌዳ ፣ ነጭ ሰሌዳ ፣ ወንበርና ጠረጴዛ መግዣ፤

ረ. ለባህላዊና ኢንዱስትሪያላዊ እንስሳት መኖ መግዣ፤

ሸ. ለስልክ፣ መብራትና፣ ውሃ ኣገልግሎት ክፍያ፤

ቀ. በማሰልጠኛ ማእኸሉ የተሰበሰበ ገንዘብ በማንኛውም ምክንያት ላይ ከተጠቀሱ ውጭ ለሌላ ኣላማ ኣይውልም፤

በ. በበጀት ኣመቱ መጨረሻ ስራ ላይ ያልዋለ ገቢ ወደ ካዝና ፈሰስ ሳይደረግ በእቅድና ፋይናንስ ፅህፈት ቤት እውቅና ለቀበሌ ምክር ቤት ኣቅርቦ በማፅደቅ በቀጣዩ የበጀት ኣመት ስራ ላይ እንዲውል ይደረጋል፤

9. በማሰልጠኛ ማእኸል ገቢ የማይሸፈኑ ወጪዎች

ቀጥለው ያሉት ወጪዎች በማሰልጠኛ ማእኸል የውስጥ ገቢ ኣይሸፈኑም፤

1. ለቋሚ መንግስት ሰራተኛ ደመወዝ፤
2. እንደ ወርክሾኝ፣ ሰርቶ ማሳያ ክፍል፣ መማርያ ክፍልና መስርያ ያሉ ትላልቅ ህንፃዎች መስርያና
3. ለውል ኣበል፤
4. ሌሎች ከማሰልጠኛ ማእኸል ኣለማ ውጪ የሆኑ ተግባራት፤

10. የወጪ ኣመዘጋገብ

1. የማሰልጠኛ ማእኸል የሚሰበሰበው ገቢ የእርሻና ገጠር ልማት ቢሮ በሚያፀድቀው ንላን መሰረት ጥቅም ላይ በማዋል ወጭው ኣግባብነት ባለው ሒሳብ መደብ ይመዘገባል
2. ማሰልጠኛ ማእኸል የሚከፍለው ማንኛውም ክፍያ

ፍሊጅ መዝገብ መዝገቡ ይሕዝ፣

3. ማእከል መሰልጠኒ ካብ ዝእክቦ እቶት ዝገብሮ ወፃኢ ስርዓት ኣፈፃፀማ ወፃኢ መንግስቲ ተኸቲሉ ይኸውን።

11. አቀራርባ ፀብባብ

እቲ ኮሚቴ፡-

1. ዓመታው ትልሚ አጠቓቕማ በጀት ንጣብያ ቤት ምክሪ አቕራቢ የፅድቅ፣
2. ፍፃሜ ስራሕ አተኣኻኽባ እቶት፣ አተሓሕዛን አጠቓቕማን ገንዘብ፣ ዘጋጠመ ፀገምን ዝተወሰደ መፍትሕን ዘርኢ ፀብባብ በቢሰለስተ ወርሒ ንቤት ምክሪ ጣብያ የቐርብ፣

ክፍሊ አርባዕተ

ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

12. ኦዲት

ኣታውን ወፃኢን ማእከል መሰልጠኒ ንዝተዓለመሉ ስራሕ ዝውዕልን ሕጊ ፋይናንስ ዝተኸተለ ምዃኑን ብዋና ኦዲተር ወይ ብዝወከሎ ኦዲት ይግበር፣

13. አተሓሕዛ ሒሳብ መዝገብ

ማእከል መሰልጠኒ ነዞም ቐዲሎም ዝተዘርዘሩ ሰነዳት በአግባቡ ይሕዝ፡-

1. ፍልፍሉ ዝተገለፀ ዝተፈላለየ ሰነድ ኣታዊ
2. ወፃኢታት እቲ ማእከል መሰልጠኒ ዝሓዘ ሰነድ፣
3. ብኦዲተር ዝተመርመረ መግለፂ ኣታውን ወፃኢን፣
4. መግለፂ ሚዛን ሒሳብን ፍሰት ጥረ ገንዘብን።

14. ስልጣን ምውፃእ ደንብን መምርሕን

1. ቤት ምክሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ነዚ አዋጅ መፈፀሚ ደንቢ ከውፅእ ይኸእል።

በልዩ መዝገብ መዝገቡ ይይዛል፣

- 3 ማሰልጠኛ ማእከል ከሚሰበስበው ገቢ የሚያደርገው ወጪ የመንግስት የወጪ ኣፈፃፀም ስርዓትን ተከትሎ ይሆናል።

11. የሪፖርት አቀራረብ

ኮሚቴው፡-

- 1- ኣመታዊ የበጀት ኣጠቓቀም ንኅን ለቀበሌ ምክር ቤት አቅርቦ ያፀድቃል፣
- 2- የገቢ ኣሰባሰብ የሰራ ኣፈፃፀም፣ የገንዘብ ኣያያዝና ኣጠቓቀም፣ ያጋጠመ ችግርና የተወሰደ መፍትሄ የሚያሳይ ሪፖርት በየሰዓት ወሩ ለቀበሌ ምክርቤት ያቀርባል፣

ክፍል አራት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

12. ኦዲት

የማሰልጠኛ ማእከል ገቢና ወጪ ለታለመለት ስራ የሚውልና የፋይናንስ ህግ የተከተለ መሆኑን በዋና ኦዲተር ወይም በወከለው ኦዲት ይደረጋል

13. የሂሳብ መዝገብ ኣያያዝ

የማሰልጠኛ ማእከል ቀጥለው የተዘረዘሩትን ሰነዶች በአግባቡ ይይዛል፡-

1. ምንጩ የተገለጠ የተለያየ የገቢ ሰነድ፣
2. የማሰልጠኛ ማእከሉ ወጪዎች የያዘ ሰነድ፣
3. በኦዲተር የተመረመረ የገቢና ወጪ መግለጫ፣
4. የሂሳብ ሚዛን መግለጫና የጥሬ ገንዘብ ፍሰት።

14. ደንብና መመሪያን የማውጣት ስልጣን

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ ኣስፈፃሚ ምክርቤት ለዚህ አዋጅ ማስፈፀሚያ ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

ገፅ 8 ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ አዋጅ ቁ 232/2005

ገፅ 8 የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ አዋጅ ቁ 232/2005

2. ቢሮ ልምድ አርሻን ገጠርን ክልል ትግራይ ዝርዝር መፈፀሚ መምርሒ የውፅኦ።

15. ተፈጻሚነት ዘይብሎም ሕግታት

ምስዚ አዋጅ ዝንነፅ ዝኾነ አዋጅ፣ ደንቢ ፣ መምርሒ ወይ ልማዳዊ አሰራርታ በዚ አዋጅ ንዝተሸፈኑ ዋኒናት ተፈጻሚነት የብሎምን።

16. አዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ አዋጅ ብብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ 29 ጥቅምቲ 2005 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

አባይ ወልዱ
ፕሬዚደንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ

2. የትግራይ ክልል እርሻና ገጠር ልማት ቢሮ ዝርዝር የማስፈፀሚ መመሪያ ያወጣል።

15. ተፈጻሚነት የሌላቸው ሕጎች

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚጋጭ ማንኛውም አዋጅ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም ልማዳዊ አሰራር በዚህ አዋጅ ለተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈጻሚነት የላቸውም።

16. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ከፀደቀበት ጥቅምት 29/2005 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አባይ ወልዱ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዚዳንት

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቁ. 6 መቼለ
233/2005 ዓ.ም

ብሔላዊት ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

20ኛ ዓመት ቁ. 6 መቼለ
233/2005 ዓ/ም

ቁፅሪ አዋጅ 233/2005

ስልጣንን ተግባርን ጣብያ አኽባሪ ሕጊ ዳግም
ንምውሳኔ ተመሓይሹ ዝወፀ አዋጅ

ስልጣንን ተግባርን ጣብያ አኽባሪ ሕጊ ምስ ጣብያ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝተኣሳሰር ብምኃን ቅድም ኢሉ ዝነበረ ስልጣን ጣብያ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ስለ ዝተመሓየሸ ስልጣን ክልቲኦም አካላት ተጠዓሚ ክወፅእ አድላይ ስለዝኾነ፤

አብቲ ጣብያ ዝርከቡ ዓቅሚ ዘየብሎም ደቂ አንስትዮ፣ አረጋውያንን ህፃናትን ናይ ሕጊ ደገፍ ምሃብ አድላይ ብምኃን

ስራሕን ሓላፍነትን ጣብያ አኽባሪ ሕጊ አብ መትከላት ግልፅነትን ተሓታትነት ዝተደረሸ ስለዘይነበረ ብግልፂ ምቅማጡ አገዳሲ ኮይኑ ስለዝተረኸበ፤

ዝርዝር ስልጣንን ሓላፍነትን ጣብያ አኽባሪ ሕጊ ብግልፂ ምድንጋግ አድላይ ኮይኑ ስለ ዝተረኸበ፤

ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ዝተመሓየሸ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ዝስዕብ አዋጅ አውጊኡ አሎ።

አዋጅ ቁጥር 233/2005

የቀበሌ የህግ አስክባሪ ስልጣንና ተግባር ዳግም
ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ

የቀበሌ የህግ አስክባሪ ስልጣንና ተግባር ከቀበሌው ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ጋር የሚተሳሰር በመሆኑና ቀደም ብሎ የነበረ የቀበሌ ማህበራዊ ፍርድ ቤት ስልጣን ስለተሻሻለ የሁለቱም አካላት ስልጣን ተጣጥሞ መውጣት አስፈላጊ ስለሆነ፤

በቀበሌው የሚገኙ ዓቅም የሌላቸው ሴቶች፣ አረጋውያንና ህፃናት የሕግ ድጋፍ መስጠት አስፈላጊ በመሆኑ፤

የቀበሌ ህግ አስክባሪ ስራና ሃላፊነት በግልፅነትና ተጠያቂነት መርህ የተመሰረተ ስላልነበረ በግልፅ ማስቀመጥ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

የቀበሌ ህግ አስክባሪ ዝርዝር ስልጣንና ኃላፊነት በግልፅ መደንገግ አስፈላጊ ሆነ በመገኘቱ፤

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት በተሻሻለው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ መሰረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል።

ናይ ሓደ ዋጋ } ብር 5.90
ያንዱ ዋጋ }

ክፍል አንድ
ነጋሪት ጋዜጣ ቁጥ. 4 }
ነጋሪት ጋዜጣ ፓ.ሳ.ቁ } 291

ክፍሉ ሐደ

ሐፊሻዊ

ዓንቀፅ 1. ሐፂር ርእሰ

እዚ አዋጅ “ስልጣንን ተግባርን ጣብያ አክባሪ ሕጊ ዳግም ንምውሳኔ ተመሓይሹ ዝወፀ ቁፅሪ አዋጅ 233/2005 ዓ.ም” ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል።

ዓንቀፅ 2. ትርጉም

1. “ጣብያ አክባሪ ሕጊ” ማለት ስልጣን ማሕበራዊ አብያተ ፍርዲ እዚ ክልል አብ ዝኾኑ ዋኒናት ደንቢ ምትሕልላፍን ፍትሃብሄርን እንዳተኸታተለ አብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ቀሪቡ ዝካታዕ አካል እዩ።
2. “ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ” ማለት አብ ገጠርን ከተማን ዝተጣየሹ አብ ስራሕ ዘለው ጣብያ ማሕበራዊ አብያተ ፍርዲ እዮም።
3. “ሰብ ” ማለት ተፎጥራዊ ሰብ ወይ ብሕጊ መሰል ሰብነት ዝተውሃቦ አካል እዩ።
4. “ደንቢ ምትሕልላፍ” ማለት ቀሊል ገበን ደንቢ ምትሕልላፍ ኮይኖም ንጣብያ ማሕበራዊ አብያተ ፍርዲ ዝተውሃቡ ስልጣን እዮም።
5. “ቢሮ” ማለት ቢሮ ፍትሒ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
6. “ዞባ ፍትሒ” ማለት አብ ትሕቲ ቢሮ ፍትሒ ዝተጣየሹ ዞባ ፍትሒ ቤት ፅሕፈት እዩ።
7. “ወረዳ ፍትሒ” ማለት ቤት ፅሕፈት ወረዳ ፍትሒ እዩ።
8. “ስራሕ ፈፃሚ ቤት ምክር” ማለት ቤት ምክር ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

9. “ስራሕ ማዕልቲ ስራሕ” ማለት ጣብያ አክባሪ

ጠቅላላ

አንቀፅ 1. አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ “የቀበሌ የሕግ አስከባሪ ስልጣንና ተግባር ዳግም ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 233/2005 ዓም” ተብሎ ሊጠቀስ የችላል።

አንቀፅ 2. ትርጉም

1. “የቀበሌ የሕግ አስከባሪ” ማለት የማህበራዊ ፍርድ ቤት ስልጣን በሆኑ የደንብ መተላለፍና የፍትሃብሄር ጉዳዮች እየተከታተለ በማህበራዊ ፍርድ ቤት እየ ቀረበ የሚከራከር አካል ነው።
2. “ማህበራዊ ፍርድ ቤት” ማለት በገጠርና በከተማ የተቋቋሙ በስራ ላይ ያሉ የቀበሌ ማህበራዊ ፍርድ ቤቶች ናቸው።
3. “ሰው” ማለት ተፈጥሮአዊ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።
4. “ደንብ መተላለፍ” ማለት ቀላል የደንብ መተላለፍ ወንጀሎች ሆነው ለቀበሌ ማህበራዊ ፍርድ ቤት የተሰጠ ስልጣን ነው።
5. “ቢሮ” ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የፍትህ ቢሮ ነው።
6. “የዞን ፍትህ” ማለት በፍትህ ቢሮ ስር የተቋቋመ የዞን ፍትህ ፅህፈት ቤት ነው።
7. “የወረዳ ፍትህ” ማለት የወረዳ ፍትህ ፅህፈት ቤት ነው።
8. “ስራ አስፈፃሚ የምክርቤት” ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ነው።
9. “መጀመሪያ ስራ ፅህፈት ቤት” ማለት የትግራይ ህግ አስከባሪ በሳምንት በችሎት የሚውልበት ስራ

ሕጊ አብ ሰሙን አብ መጋባእያ ዝውዕለሉ ስራሕ እዩ፤

10. “ዓቕሚ ዘየብሎም አካላት” ማለት አረጋውያን፣ አካል ጉድኣት፣ ዓቕሚ ዘየብለን ደቂ አንስትዮን ትሕቲ 18 ዓመት ዘለው ህፃናትን እዮም።

ዓንቀፅ 3. አገላለፃ ይታ

አብዚ አዋጅ ብዶታ ወዲ ተባዕታይ ዝተገለፀ ኩሉ ንጓለንስተይቲውን ዝሓውስ እዩ።

ዓንቀፅ 4. ወሰን ተፈፃሚነት

እዚ አዋጅ ብብርኪ ማሕበራዊ አብያተ ፍርዲ አኸባሪ ሕጊ አብ ዝተጣየሸለን ኩለን ጣብያታት ገጠርን ከተማን ትግራይ ተፈፃሚ ይኸውን።

ዓንቀፅ 5. ምጥያሽ

ብቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብቐፅሪ አዋጅ 71/1996 ዓንቀፅ 5 ተጣይሾም አብ ስራሕ ዘለው ጣብያ አኸባሪቲ ሕጊ በዚ አዋጅ ከምዝተጣየሹ ይቁፀር።

ክፍሊ ክልተ

ተፀዋዕነት ኣመራርፃ፣ ስልጣንን ተግባርን

ዓንቀፅ 6. ተፀዋዕነት

ተፀዋዕነት ጣብያ አኸባሪ ሕጊ ንጣብያ ዋና አማሓዳርን ንብልዕሊኡ ዘሎ ቤት ፅሕፈት ፍትሕን ይኸውን።

ዓንቀፅ 7. አመራርፃ ጣብያ አኸባሪ ሕጊ

አኸባሪ ሕጊ ብመቐራባይነት ዋና አማሓዳሪ ብጣብያ ቤት ምክሪ ነይሮም ትግራይ አዋጅ ቁጽ 233/2005

ዓንቀፅ 8. ንመረፃ ጣብያ አኸባሪ ሕጊ ዘብቅዑ ረቋሒታት

ነው፤

10. “አቅም የሌላቸው አካላት” ማለት አረጋውያን፣ የአካል ጉዳተኞች፣ አቅም የሌላቸው ሴቶችና ከ18 ዓመት በታች ያሉ ህፃናት ናቸው።

ዓንቀፅ 3. የዶታ አገላለፅ

በዚህ አዋጅ በወንድ ዶታ የተገለፀው ሁሉ የሴትም ዶታ ያጠቃልላል።

ዓንቀፅ 4. የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በማህበራዊ ፍርድ ቤት ደረጃ የሕግ አስከባሪ በተቋቋመባቸው በሁሉም የትግራይ የገጠርና የከተማ ቀበሌዎች ተፈፃሚ ይሆናል።

ዓንቀፅ 5. ማቋቋም

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት በአዋጅ ቁጥር 71/1996 ዓንቀፅ 5 ተቋቋመው በስራ ላይ ያሉ የቀበሌ ህግ አስከባሪዎች በዚህ አዋጅ እንደተቋቋሙ ይቆጠራል።

ክፍል ሁለት

ተጠሪነት ኣመራረጥ፣ ስልጣንና ተግባር

ዓንቀፅ 6. ተጠሪነት

የቀበሌ የሕግ አስከባሪ ተጠሪነቱ ለቀበሌ ዋና አስተዳደርና ለበላዩ ፍትህ ጽህፈት ቤት ይሆናል።

ዓንቀፅ 7. የቀበሌ የህግ አስከባሪ ኣመራረጥ፡-

የሕግ አስከባሪ በቀበሌ ዋና አስተዳደሪ አቅራቢነት በቀበሌ ምክር ቤት ይሾማል።

ዓንቀፅ 8. የቀበሌ የህግ አስከባሪነት ምርጫ

የሚያበቁ መመዘኛዎች፡-

1. ዕድሜው ከ22 ዓመት በላይ የሆነ፤

1. ዕድሜኡ ልዕሊ 22 ዓመት ዝኾነ፤
2. ኣብ ዝነበረሉ ጣብያ ብከባቢ ሕብረተሰብ ዝለዓለ ተአማንነት፣ ዕቡቅ ስነ-ምግባርን ዝሕሸ ኣተሓሳስባ መገልገላይነት ህዝቢ ዘለዎን ልዕልነት ሕጊ ዝኣምንን፤
3. ንህዝቢ ጣብይኡ ከገልግል ሙሉእ ድሌትን ፍቓደኛነትን ዘለዎ፤
4. እንተነኣሰ ኣፀቢቁ ምፅሓፍን ምንባብን ዝኽእል፤
5. ናይ ከበቢኡ ቋንቋ ዝኽእል፤
6. ኣብ ዝነበረሉ ጣብያ እንተነኣሰ 6 ወርሒ ዝተቀመጠ፤

ዓንቀፅ 9. በዝሒ ጣብያ ኣኽበርቲ ሕጊ

1. ኣብ ሕድሕድ ጣብያ 2 ጣብያ ኣኽበርቲ ሕጊ ይህልው፤ እቲ ሓደ ብተተካኢ ይሰርሕ፤
2. ኣብ ሕድሕድ ጣብያ እንተነኣሰ ሓንቲ ንልኣንሱተይቲ ክትህሉ ኣለዎ
3. ኣብቲ ጣብያ ልዕሊ ሓደ መጋባእያ ዝስርሓሉ እንተኾይኑ ከከም ክብደት ስርሒ እንዳራኣየ ኣኽባሪ ሕጊ ምውሳኽ ይካኣል እዩ።
4. ኣብ ሓደ መጋባእያ ጣብያ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ሓደ ኣኽባሪ ሕጊ ይስየም

ዓንቀፅ 10. ዘበን ግልጋሎት

1. ዘበን ግልጋሎት ኣኽባሪ ሕጊ 5 ዓመት ይኸውን
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ እንተሃለወ እውን ብምኽንያት ዕቡቅ ተግባሩ ድጋሚ ክምረፅ ይኽእል እዩ።

ገፅ 5 ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ኣዋጅ ቁ 233/2005

ዓንቀፅ 11. ኩነታት ካብ ስራሕ ምስንባት

- ሀ. ካብ ዝነበረሉ ጣብያ ለቂቹ እንተኸይዱ፤
- ለ. ብጉድለት ስነ-ምግባር ዘጥፍኦ ምኃን

2. በሚኖርበት ቀበሌ ውስጥ በኣከባቢው ሕብረተሰብ ከፍተኛ ታማኝነት፣ ጥሩ ስነ-ምግባርና የተሻለ የህዝብ ኣገልጋይነት ኣስተሳሰብ ያለውና በሕግ የበላይነት የሚያምን፤
3. የቀበሌውን ህዝብ ለማገልገል ሙሉ ፍላጎትና ፍቓደኛነት ያለው፤
4. ቢያንስ በደንብ ማንበብና መፃፍ የሚችል፤
5. የኣከባቢው ቋንቋ የሚችል፤
6. በሚኖርበት ቀበሌ ውስጥ ቢያንስ 6 ወር የኖረ፤

ኣንቀፅ 9. የቀበሌ የህግ ኣስከባሪዎች ብዛት፡-

1. በእያንዳንዱ ቀበሌ 2 የቀበሌ ህግ ኣስከባሪ ይኖራሉ፤ ኣንዱ ተተኪ ሆኖ ይሰራል።
2. በእያንዳንዱ ቀበሌ ቢያንስ ኣንድ ሴት መኖር ኣለበት
3. በቀበሌው ውስጥ ከኣንድ በላይ ችሎት የሚሰራበት ከሆነ እንደየክብደቱ ስራው እየታየ የሕግ ኣስከባሪ መጨመር ይቻላል።
4. በኣንድ የቀበሌ ማህበራዊ ፍርድ ቤት ችሎት ኣንድ የሕግ ኣስከባሪ ይሰየማል።

ኣንቀፅ 10. የኣገልግሎት ዘመን

1. የሕግ ኣስከባሪ የኣገልግሎት ዘመን 5 ዓመት ይሆናል።
2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 የተጠቀሰ ቢኖርም በጥሩ የስራ ተግባሩ ምክንያት በድጋሚ ሊመረጥ ይችላል።

ገፅ 5 የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ኣዋጅ ቁ 233/2005

ኣንቀፅ 11. ከስራ የማሰናበት ሁኔታዎች

- ሀ/ ከሚኖርበት ቀበሌ ለቆ ሲሄድ
- ለ/ በስነ-ምግባር ጉድለት ጥፋተኛ መሆኑን

እንትረጋገፅ፤

ሐ. ግልፂ ዝኾነ ምንጽሕ ዓቕሚ እንትህሉ፤

መ. ከስርሐ ዘይኸእል ፀገም ጥዕና እንተጋጥም፤

ሰ. ብገበን ጥፍኣተኛ ተባሂሉ ልዕሊ 6 ወርሒ ማእሰርቲ እንትፍረዶ፤

ዓንቀፅ 12. ሓፈሻዊ ስልጣንን ተግባርን አኽባሪ

ሕጊ

1. አብ ጣብይኡ ንኣካላት ምምሕዳር አማካሪ ሕጊ ኮይኑ ይሰርሕ፤
2. ስልጣን ጣብያ ማሕበራዊ ቤት ፍርድ አብ ዝኾኑ መንግስታዊ ዋኒናት ደንቢ ምትሕልላፍ ቀሪቡ ይከራኸር፤
3. ስልጣን ጣብያ ማሕበራዊ ቤት ፍርድ አብ ዝኾኑ መንግስታዊ ዋኒናት ፍትሃብሂር ይክታተል፤ ይኸሰስ፤ ጣብያ ምምሕዳር አብ ዝተኸሰሰሎም ዋኒናት ፍትሃብሂር ወኪሉ መልሲ ይህብ፤
4. አብ ጣብይኡ ዝርከቡ ዓቕሚ ንዘይብሎም አረጋውያን፤ አካል ጉድኣት፤ ህፃናትን ደቂ አንስትዮን አብ ዘጋጥሞም ክትዓት ፍትሃብሂር ተወኪሉ ይከራኸር። ዝርዝር አፈፃፀምኡ ብመምርሒ ይውሰን።
5. ካብ ስሩዕ ዓቃቢ ሕጊ ዝምርሕሉ ዋኒናት ደንቢ ምትሕልላፍን ዋኒናት ፍትሃብሂርን ተቀቢሉ ይከራኸር፤
6. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1-5 ዝተደንገጉ ግልፅነት ስልጣን ጥቅምቲ 2005/2005 ደንቢ ምትሕልላፍ ይኸን ፍትሃብሂር ናብ ዝምልከቶ ብልዕሊኡ ዝርከብ ፍትሒ ቤት ፅሕፈት ሕጊ ብመሰነይታ ፅሑፍ ይልእኸ፤

ሲረጋገጥ፤

ሐ/ ግልፅ የሆነ የኣቅም ማነስ ሲኖር

መ/ ሊያሰራው የማይችል የጤና ችግር ሲያጋጥም

ሰ/ በወንጀል ጥፋተኛ ተብሎ ከ 6 ወር በላይ እስራት ሲፈረድበት

አንቀፅ 12. ጠቅላላ የህግ አስከባሪ ስልጣንና

ተግባር

1. በቀበሌው የአስተዳደር ኣካላት የሕግ አማካሪ ሆኖ ይሰራል
2. የቀበሌ ማህበራዊ ፍርድ ቤት ስልጣን በሆኑ መንግስታዊ የደንብ መተላለፍ ጉዳዮች ቀርቦ ይከራከራል፤
3. የቀበሌው ማህበራዊ ፍርድ ቤት ስልጣን በሆኑ መንግስታዊ የፍትሃብሂር ጉዳዮች ይክታተላል፤ ይከሳል ፤ የቀበሌ አስተዳደር በተከሰሰባቸው የፍትሃብሂር ጉዳዮችን ወክሎ መልስ ይሰጣል ።
4. በቀበሌው የሚገኙ ዓቅም ለሌላቸው አረጋውያን፤ አካል ጉዳተኞች፤ ህፃናትና ሴቶች በሚያጋጥማቸው የፍትሃብሂር ክርክሮች ተወክሎ ይከራከራል። ዝርዝር አፈፃፀም በሚወጣ መመርያ ይወሳናል።
5. ከመደበኛ ዓቃቤ ህግ የሚመሩ የደንብ መተላለፍ ጉዳዮችና የፍትሃብሂር ጉዳዮች ተቀብሎ ይከራከራል፤
6. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1-5 የተደንገጉ ግልፅነት ስልጣን ጥቅምቲ 2005/2005 የሆኑ የደንብ መተላለፍም ሆነ የፍትሃብሂር ጉዳዮች ወደሚመለከተው ከሱ በላይ ላለው ፍትህ ጽህፈት ቤት በሽኝ ደብዳቤ ይልካል።

7. አብ ጣብይኡ ንዝርከብ ሕብረተሰብ በቢ እዋኑ ግንዛቤ ሕጊ ንክረክብ ምስ ዝምልከቶ ብምትሕብባር ትምህርቲ ሕጊ ይህብ፤

8. ዝፍፅሞም ተግባራት ስራሕ ናብ ዋና ኣማሓዳሪ ጣብያን ንብልዕሊኡ ዘሎ ቤት ዕሕፈት ፍትሕን ፀብፃብ የቕርብ።

ንኡስ ክፍሊ ሓደ

ዝርዝር ስልጣንን ተግባርን ዋኒናት ደንቢ ምትሕልላፍ ዝምልከት፡-

ዓንቀፅ 13. ዋኒን ደንቢ ምትሕልላፍ ክሲ ዝቀርበሉ ቦታ፡-

ሀ- እቲ ገበን ደንቢ ምትሕልላፍ ኣብ ዝተፈፀመሉ ቦታ

ለ- ውዕኢት ገበን ደንቢ ምትሕልላፍ ኣብ ዝተረኸበሉ ቦታ ይኸውን

ዓንቀፅ 14. ደንቢ ምትሕልላፍ ዝምልከት

ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ስልጣንን ተግባርን ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝርከቡ ዝርዝራት ደንቢ ምትሕልላፍ ዝጠሓሰ ሰብ ጣብያ ኣኸባሪ ሕጊ ካብዚ ንታሕቲ ዝተዘርዘሩ ዋኒናት ክሲ ደንቢ ምትሕልላፍ ከቅርብ ይኸእል።

ዓንቀፅ 15. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ዓንቀፅ

18 ሕጋዊ ገንዘብ ኣለምቀፀል

ዝኾነ ሰብ ብዘይ ብቁፅ ምክንያት ዋጋ ዘለዎ ብማዕድን ወይ ብወረቀት ዝተሰረሐ ሃገራዊ ገንዘብ ኣይቅበልን ዝበለ፤

ዓንቀፅ 16. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ዓንቀፅ

19 ውድቂ ብዝኾነ ወይ ናብ ሓሰት

7. በቀበሌው የሚገኝ ሕብረተሰብ በየጊዜው የሕግ ግንዛቤ እንዲያገኝ ከሚመለከተው ጋር በመተባበር የሕግ ትምህርት ይሰጣል።

8. የሚፈፅማቸው የስራ ተግባራት ወደ ቀበሌው ዋና አስተዳዳሪና፣ ለበላይ ፍትህ ጽህፈት ቤት ሪፖርት ያቀርባል።

ንኡስ ክፍል አንድ

የደንብ መተላለፍ ጉዳዮች ዝርዝር ስልጣንና ተግባሮች የሚመለከት

አንቀፅ 13. የደንብ መተላለፍ ጉዳይ ክስ የሚቀርብበት ቦታ፡-

ሀ- የደንብ መተላለፍ ወንጀል በተፈፀመበት ቦታ፤

ለ- የደንብ መተላለፍ ወንጀል ውጤት በተገኘበት ቦታ ይሆናል።

አንቀፅ 14. ደንብ መተላለፍ በሚመለከት፡-

በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 በማህበራዊ ፍርድ ቤት ስልጣንና ተግባር የሚገኙ የደንብ መተላለፍ ዝርዝሮች የተላለፈ ሰው የቀበሌ የሕግ አስከባሪ ከዚህ በታች የተዘረዘሩ የደንብ መተላለፍ ክስ ሊያቀርብ ይችላል።

አንቀፅ 15. በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 አንቀፅ

18 ሕጋዊ ገንዘብ ኣለምቀፀል

ማንኛውም ሰው ያለ በቂ ምክንያት ዋጋ ያለው በማዕድን ወይም በወረቀት የተሰራ ኣገራዊ ገንዘብ ኣልቀበልም ያለ

አንቀፅ 16. በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 አንቀፅ

ብዝተለወጠ ትኬት መንግሥት ወረቀት
ምጥቃም፤

ዝኾነ ሰብ ውድቂ ብዝኾነ ወይ ናብ ሓሰት ብዝተለወጠ ወይ ኣብ ስራሕ ዝወግለ መንግሥት ትኬት እንተተገልጊሉ፤

ፃንቀፅ 17. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ፃንቀፅ

20 ዝተጠቀሱ ምልክታታት ምቅዳድ
ወይ ምብልሻው

ዝኾነ ሰብ ብዝኾነ ኩነታት ኣብ ኣደባባይ ዝተጠቀሱ ግልፂ ዝኾኑ ምልክታታትን ኣዋጃት ሰሌዳን ኮነ ኢሉ ካብ ቦትኡም ዘልዓለ፤ ዝቀደደ፤ ዝለዋወጠ፤ ዝሰረዘ፤ ዘበላሸወ፤ ወይ ዘርሰሐ፤

ፃንቀፅ 18. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ፃንቀፅ

21 ስልጣን ብዘየብሉ ዝተገልገለ፤

ዝኾነ ሰብ ብሕጊ ዝስኣኖ ስልጣን፤ ንኻልእ ኣካል ኣሕሊፉ ዝሃበ ወይ ብፍርዲ ንጊዚኡ ዝተኸልከለ ወይ ንኣዋሩ ዝተኸልከለ ስልጣን ከምዘለዎ ኣምሲሉ ኮነ ኢሉ ዝተገልገለ።

ፃንቀፅ 19. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ፃንቀፅ

22 ንባዓል መዚ ዘይምትሕብባር

ዝኾነ ሰብ ግቡእ ስርሑ እንዳፈፀመ ዝርከብ ሰራሕተኛ ^{ገፅ 8 የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ኣዋጅ ቁ 233/2005} ብፍላይ ምንጋፅ ሰላም ህዝቢ፤ ተግባር ገበንን ንምክልኻል ዘምልጥ ገበነኛን ኣድላይ ሓገዝ ክገብር እንትሓቶ ካብ ዓቕሙ ንሓፊሊ ብዝኾነ ምክንያት እንተዘየጋጠምዎ፤ እንትሕግዝ ኣብ ልዕሊኡ ዝበፅሕ ሓደጋ እንተዘይሃልዩን እምቢተኛ እንተኾይኑ፤

ፃንቀፅ 20. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ፃንቀፅ

23 ትእዛዝ ንክፍፅም ተሓቲቱ

19 ውድቅ በሆነ ወይም ወደ ሓሰት

በተቀየረ የመንግሥት ትኬት

መጠቀም

ማንኛውም ሰው ውድቅ በሆነ ወይም ወደ ሃሰት በተቀየረ፤ ወይም ስራ ላይ የዋለ የመንግሥት ትኬት ከተገለገለ

ፃንቀፅ 17. በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 ፃንቀፅ

20 የተለጠፉ ማስታወቂያዎች

መቅደድ ወይም ማባላሽት፡-

ማንኛውም ሰው በማንኛውም ሁኔታ ግልፅ የሆኑ በኣደባባይ የተለጠፉ ማስታወቂያዎችና የኣዋጆች ሰሌዳ ሆን ብሎ ከቦታቸው ያነሰ፤ የቀደደ፤ የቀየረ የሰረዘ፤ ያበላሸ ወይም ያቆሸሸ፤

ኣንቀፅ 18 በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 ኣንቀፅ

21 በሌለው ስልጣን የተገለገለ

ማንኛውም ሰው በሕግ ያጣውን ስልጣን ለሌላ ኣካል ኣሳልፎ የሰጠ ወይም ለጊዜው በፍርድ የተከለከለ ወይም ለሁሉ ጊዜ የተከለከለ ስልጣን እንዳለው በማስመሰል ሆነ ብሎ የተገለገለ፤

ኣንቀፅ 19. በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 ኣንቀፅ

^{ገፅ 8 የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ኣዋጅ ቁ 233/2005}

22 ባለስልጣንን ኣለመተባበር

ማንኛውም ሰው መደበኛ ስራው በመፈፀም ላይ የሚገኘው የመንግስት ሰራተኛ ለተወሰነ ኣላማ በተለይ የህዝብ ሰላም መናጋት፤ የወንጀል ተግባርና ለሚያመልጥ ወንጀለኛ ለመከላከል ኣስፈላጊ ትብብር ሲጠይቀው ከኣቅም በላይ የሆነ ምክንያት ከላጋጠመው፤ ሲያግዝ በራሱ ላይ የሚደርስ ኣደጋ ከሌለ እና እምቢተኛ ከሆኑ፤

እምቢተኛ ምኅን

1. ዝኾነ ሰብ ግብጽን ሓላፍነትን እንዳፈፀመ ዝርከብ ሰራሕተኛ መንግስቲ፡-

ሀ. ሽሙ፣ አድራሻኡ፣ መንነቱ ክነግሮ እንትሓቶ ወይ ሓፈሻዊ ውልቃዊ ኩነታቱ አመልኪቱ እንትሓቶ፤

ለ. ጠጠው ክብል፣ ክንቀሳቀስ፣ ካብ ህዝቢ መተላለፊ ቦታታት ክለቅቅ፣ ዝሓዞም ነገራት ወይ ሰነዳት ወይ መጠራጠርቲ ዝኾኑ ነገራት ከፈትሽ ወይ ካልእ ሕጋዊ ትእዛዝ ክፍፅም እንትእዝዞ እምቢተኛ እንተኾይኑ፤

2. ዝኾነ ሰብ ኣብ ውሽጢ እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ 1/ሀ ዝተገለፀ አመልኪቱ ሓሰተኛ መረዳእታ እንተሂቡ፤

ዓንቀፅ 21. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ዓንቀፅ 24 ዝተከለከለ ዕጥቂ ምሓዝን ምግልጋልን፤

ዝኾነ ሰብ ክሕዞ ወይ ክጥቀስ ዘይተፈቀደሉ ዕጥቂ ከምካራ፣ ጎዞም፣ ፋስ፣ ጦርን ዝመሳሰሉ ሓደጋ ከብዕሉ ዝኸእሉ ደቀኞቲ መሳርሒታት ኣብ ዕዳጋ፣ መኣከቢ ህዝብን ቦታታት እምነትን ሒዞ እንተተገኘ፣ ንዚገብሩ ብግራይ ኣዋጅ 233/2005

ዓንቀፅ 22. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ዓንቀፅ 25 ዘሰምብዱ መግለፅታት ወረታት ወይ ዕሑፋት ምንዛሕ፤

ዝኾነ ሰብ ብዝኾነ ኩነታት ሓሰተኛ መግለፅታትን ወረታት ዝነዝሐ ወይ ዘውረየ ወይ ንባዓል ስልጣን ወይ ንዝኾነ ሰብ ዝገለፀ ወይ ሰላምን ቅሳነት ህዝብን ዝህውኹ ዘረባታት ብተንኮል ኣጋኒኑ ክንዝሐ ዝገበረ።

ኣንቀፅ 20. በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 ኣንቀፅ 23 ትእዛዝ ለመፈፀም ተጠይቆ እምቢተኛ መሆን

1. ማንኛውም ሰው ግዴታና ሃላፊነት በመፈፀም ላይ የሚገኘው የመንግስት ሰራተኛ፡-

ሀ. ሰሙ፣ አድራሻው፣ ማንነቱ እንዲነግረው ሲጠይቀው ወይም ኣጠቃላይ የግሉ ሁኔታዎች ኣስመልክቶ ሲጠይቀው

ለ. እንዲቆም፣ እንዲንቀሳቀስ፣ ከህዝብ መተላለፊያ ቦታዎች እንዲለቅ፣ የያዛቸው ነገሮች ወይም ሰነዶች ወይም ኣጠራጣሪ የሆኑ ነገሮች እንዲያስፈትሽ ወይም ሌላ ሕጋዊ ትእዛዝ እንዲፈፅም ሲያዘው እምብተኛ ከሆነ፤

2. ማንኛውም ሰው በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1/ሀ ውስጥ የተገለፀውን ኣስመልክቶ የሃሰት ማስረጃ ከሰጠ፤

ኣንቀፅ 21. በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 ኣንቀፅ 24 የተከለከለ ትጥቅ መያዝና መገልገል

ማንኛውም ሰው ሊይዘው ወይም ሊታጠቅ ያልተፈቀደሉት ትጥቅ እንዲቆላዎ፣ ቆጠራ ፣ ፋስ፣ ጦር የመሳሰሉ ኣደጋ ሊያደርሱ የሚችሉ ጥቃቅን መሳሪያዎች በገበያ፣ የህዝብ መሰብሰብያና የእምነት ቦታዎች ይዞ ከተገኘ፤

ኣንቀፅ 22 በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 ኣንቀፅ 25 የሚያስደነግጡ መግለጫዎች፤ ወሬዎች ወይም ዕሑፍች መንዛት?

ማንኛውም ሰው በማንኛውም ሁኔታ ሓሰተኛ መግለጫዎችና ወሬዎች የነዛ ወይም ያወራ ወይም

ግንቀፅ 23. አብ ቁፅሪ አዋጅ 224/2004 ግንቀፅ

26 ብዘሳቅቅ መንገዲ እንስሳት

ምስቃይ፤

ዝኾነ ሰብ፡-

1. ህዝቢ አብ ዝእክበሎም ቦታታት ወይ አብ ዝኾነ ካልእ ቦታ ብዘይ ሕጋዊ ምክንያት አብ ልዕሊ እንስሳት ተግባራት ጭካነ ዝፈፀመ ብሕማቅ ኩነታት ዘንገላትዎ ወይ ዘሳቀየ፤ አሰቃቂ ተግባር ዝፈፀመ
2. አካል እንስሳት እንዳተቆረፀ፤ እንዳተሳቀዩ ንክሞቱ ዘመቻቸወ ወይ እንስሳት ነንባዕሎም ክዋግኡ፤ ክናኸሱን ክበኣሱን ብምግባር ኮነ ኢሉ ንሓደጋ ክቻልዑ ዝገበረ ወይ እንስሳት ዒላማ ገይሩ ዝተኮሰ ወይ ተመሳሳሊ ኩነታት ዘመቻቸወ፤ ንምርኢት ዘቐረበ።

ግንቀፅ 24. አብ ቁፅሪ አዋጅ 224/2004 ግንቀፅ

27 ምሕላው መንገድታትን ህዝቢ

መኣከቢ ቦታታትን

ዝኾነ ሰብ ዕንቅፋት ክኾነ ዝኸእሉ ወይ አብ ልዕሊ ተጓዓዒ ህዝቢ ጉዳት ምእታዊ ስብሰባ 233/2005 ወይ ንተማሓላለፍቲ ዘጨናንቁ ጨነውቲ ነገራት ወይ ዝኾነ ዓይነት አቅሑ ንስራሕ ዘገልግሉ ነገራት፤ ንሓፋት ፤ ፅራጋት አብ ቦታ መኣከቢ ህዝቢ ወይ መተሓላለፊ መንገዲታት፤ መወፅኢን መእተውን ቦታታት ብምቅማጥ፤ ብምንጥልጣል ፤ ብምርጋፍ ወይ ብምድርባይ፤ ብምፍሳስ፤ ትእዛዛትን ምልክታታትን ክኸበረ ወይ ክግበሩ ዝግበኦም ጥንቃቄታት እንተይሰረሓ እንተተረፉ

ግንቀፅ 25. አብ ቁፅሪ አዋጅ 224/2004 ግንቀፅ

ለባለስልጣን ወይም ለማንኛውም ሰው የገለፀ ወይም የህዝብ ሰላምና መረጋጋት የሚያውኩ ንግግሮች በተንኮል አጋንኖ እንዲበተኑ ያደረገ፤

አንቀፅ 23. በአዋጅ ቁጥር 224/2004 አንቀፅ

26 በሚያሳቅቅ መንገድ

እንስሳትን ማሰቃየት

ማንኛውም ሰው፡-

1. ህዝብ በሚሰበሰባቸው ቦታዎች ወይም በማንኛውም ሌላ ቦታ ያለሕጋዊ ምክንያት በእንስሳት ላይ የጭካኔ ተግባሮች የፈፀመ፤ በመጥፎ ሁኔታ ያንገላታ ወይም ያሰቃየ፤ አሰቃቂ ተግባር የፈፀመ፤
2. የእንስሳት አካል እየተቆረጠ፤ እየተሰቃዩ እንዲሞቱ መንገድ ያመቻቸ ወይም እንስሳት እርስበርሳቸው እንዲዋጉ እንዲናከሱና እንዲጣሉ በማድረግ ሆነ ብሎ ለአደጋ እንዲጋለጡ ያደረገ ወይም እንስሳትን ኢለማኣድርጎ የተኮሰ ወይም ተመሳሳይ ሁኔታዎች ያመቻቸ፤ ለትረኢት ያቀረበ።

አንቀፅ 24. በአዋጅ ቁጥር 224/2004 አንቀፅ

ገፅ 10 የትውልድ ህዝብ ጉዳት ምእታዊ ስብሰባ 233/2005

27 የህዝብ መሳከቢያ

ቦታዎችና መንገዶችን መጠበቅ፡-

ማንኛውም ሰው እንቅፋት ሊሆኑ የሚችሉ ወይም በተጓዥ ህዝብ ጉዳት ሊያደርሱ የሚችሉ ወይም ተላለፊዎችን የሚያጨናንቁ መጥፎ ሽታ ያላቸው ነገሮች ወይም ማንኛውም ዓይነት እቃዎች ፤ ለስራ የሚያገለግሉ ነገሮች ፤ ቆሻሻዎች፤ ጥራጊዎች ፤ በህዝብ መሰብሰቢያ ቦታዎች ወይም መተላለፊያ መንገዶች፤ መውጫና መግቢያ ቦታዎች በማስቀመጥ፤ በማንጠልጠል፤ በማራገፍ ወይም በመወርወር፤ በማፍሰስ፤ ትእዛዞችንና

28 ምቁፅፃር ሓደገኛ ነገራት

ዝኾነ ሰብ:-

1. አብ ምዝርጋሕ መስመር ኤሌክትሪክ ዝፍጠሩ ሓደገኛ ተግባራት፣ መውፅኢ ትኪ ጋዝ፣ መውዓዪ ማይ ወይ ብሓዊ ወይ ብኤሌክትሪክ ዝሰርሑ ነገራትን ስፍራታትን አብ ምቁፅፃርን ምስራሕን ዘድልዩ ጥንቃቄታት እንተዘይገይሩ ወይ ነዚኦም ዝምልከቱ ትእዛዛትን መምርሕታትን እንተጠራሲሱ፣
2. አብ ባዓላት ዝትኮሱ ነተጉቲ ወይ ርችታት፣ ዝትኮሱ ካልኦት መፃወትታት አብ ዝተኸልከለ ቦታ እንተቶኪሱ ወይ አብ ዝትኮሰሉ ቦታን ጊዜን አድላይ ጥንቃቄ ዘይምግባር።

ፃንቀፅ 26. አብ ቁፅሪ አዋጅ 224/2004 ፃንቀፅ

29 ምቁፅፃር ጥዕና ሕብረተሰብ

ዝምልከት

ዝኾነ ሰብ:-

1. ብዛዕባ ማይን መተሓላለፊ መስመር ማይን፣ ቦታታት መአከቢ ህዝቢ፣ ትካላት፣ መንበርን ጥቅሚያ ስፍራታት፣ ፍብጽታት፣ ማህበራዊ ስፍራታት፣ ትካላት፣ ኢንዱስትሪታትን ካልኦት ተግባራት ንገዲ ዝፍፀሙሎም ቦታታትን ፅሬት ጥዕና ንምቁፅፃር አመልኪቶም ዝወፁ ሕግታት፣
2. ሕማም አእምሮ፣ ተመሓላለፍትን ተላበድትን ሕማማት ሰብን እንስሳን ብጥንቃቄ ምሕላው፣ እዚኦምን ነዚኦም ዝመስሉ ሕማማት ምህላው፣ ምእታዎም፣ ምሕካም፣ ምክልኻልን ክታበትን

ማስታወቂያዎችን ሳያከብር ወይም መወሰድ ያለባቸውን ጥንቃቄዎችን ሳይፈፅም ከቀረ፣

አንቀፅ 25. በአዋጅ ቁጥር 22/2004 አንቀፅ

28 አደገኛ ነገሮችን መቆጣጠር

ማንኛውም ሰው:-

1. የኤሌክትሪክ መስመር በመዘርጋት የሚፈጠሩ አደገኛ ተግባራት፣ የጭስ ማውጫጋዝ፣ የውሃ ማሞቅያ ወይም በእሳት ወይም በኤሌክትሪክ የሚሰሩ ነገሮችና ቦታዎችን በመቆጣጠር መስራትና አስፈላጊ ጥንቃቄዎችን ካላደረገ ወይም እነዚህን የሚመለከቱ ትእዛዞችና መመሪያዎችን ከጣሰ፣
2. በበዓላት የሚተኮሱ ርችቶች፣ የሚተኮሱ ሌሎች መጫወቻዎች በተከለከለ ቦታ ከተኮሰ ወይም በሚተኮስበት ቦታና ጊዜ አስፈላጊ ጥንቃቄ አለማድረግ።

አንቀፅ 26. በአዋጅ ቁጥር 224/2004 አንቀፅ

29 የህብረተሰብ ጤና ቁጥጥር

በሚመለከት

ገፅ 11 የትኩረት ስፍራ ስፍራ አዋጅ ቁ 233/2005

ማንኛውም ሰው:-

1. ስለ ውሃና የውሃ መተላለፊያ መስመር፣ የህዝብ መሰብሰቢያ ቦታዎች፣ ድርጅቶች፣ የመኖሪያ የንግድ ቤቶች፣ ፋብሪካዎች፣ አምራች ድርጅቶች፣ እንዲሁም ሌሎች የንግድ ተግባራት የሚፈፀሙባቸው ቦታዎችና የጤና ንፅህና ለመቆጣጠር በሚመለከት የወጡ ሕጎች፣
2. የአእምሮ በሽታ፣ ተላላፊና ወረርሽኝ የሰውና የእንስሳት በሽታዎች በጥንቃቄ መጠበቅ

ብዝተፈላለዩ መንገዲ ምክልኻልን ዝወፁ
ሕግታት ትእዛዛትን ዝጠሓሰ፤

3. ንትሕቲ ዕድመ ቆልዑ ሽሻ፣ ጫትን ካልኣት
ተመሳሰልቲ ቀለልቲ መዐወኒታት ዝሃበ፤

4. ብክለት ከባቢ ንምክልኻልን ምቁፃርን
ኣመልኪቶም ዝወፁ ደንብታትን
መምርሕታትን ዝጠሓሰ እንተኾይኑ

ፃንቀፅ 27. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ፃንቀፅ

31 ግቡእ ኣላዋ ንዝግበኦም ኣካላት

ሓለዋ ዘይምግባር

ዝኾነ ሰብ፡-

ንኣካለ መጠን ዘይበፀሐ፣ ብምክንያት ጉድለት
ኣእምሮ ሙሉእ ኣላፍነት ዘይወስድ ወይ ክፉእን
ፅቡቕን ምፍላይ ዘይክእል ወይ ብሕጊ ኣብ ትሕቲ
ስልጣኑ ዝርከብ ሰብ ናብ ሕጋዊ ሓለዋ ዝግበረሉ ቦታ
ከእትዎ እንዳተገበኦ ከየእተወ እንተተሪፉ ወይ ኣብ
ኣደገኛ ቦታ ወይ ህዝቢ ኣብ ዝእከበሉ ቦታ
እንተኣዲግዎ ወይ ንሕጊ ብዝፃባእ ናብ ሕጋዊ ሓለዋ
ዝግበረሉ ወይ ኣብ ሕጋዊ ሓለዋ ኣይገኝን ዘሉ ሰባት፡፡

ፃንቀፅ 28. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ፃንቀፅ

34 መነወርቲ ሕቶታት ዝሙትን

ተግባራት ብዕልግናን

1. ንፅቡቕ ስነ ምግባር ብዝፃባእ መልክዑ
ንዶታዊ ርክብ ዘይደለዩ ወይ ዘይሓተተ ሰብ
ብምንክኻእ ወይ ብምድርራዝ እንተሃዊኹ፣
ወይ

2. ዶታዊ ርክብ ክፍፅም ወይ ንፅቡቕ ስነ-
ምግባር ተፃባኢ ዝኾነ ተግባር ወይ ባህሊ
ኣነዋሪ ዝኾነ ዓይነት ተግባር ክፍፅም
እንተሃዓዒሉ ወይ እንተደፋፊኡ፣

እነዚህና ተመሳሳይ በሽታዎች መኖራቸው፣
መግባታቸው ፣ ማከም መከላከልና ክትባት፣
በተለያዩ መንገድ ለመከላከል የወጡ ሕጎችና
ትእዛዞች የጣሰ፤

3. ለኣካለ መጠን ላልደረሱ ልጆች ሺሻ፣ ጫትና
ሌሎች ተመሳሳይ ቀለልያሉ ኣደንዛዥ ዕዳች
የሰጠ፤

4. የኣካባቢ ብክለት ለመከላከልና ለመቆጣጠር
ኣስመልክቶ የወጡ ደንቦችና መመሪያዎች
የጣሰ እንደሆነ

ኣንቀፅ 27. በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 ኣንቀፅ

31 ኣስፈላጊ ጥበቃ ለሚገባቸው

ኣካላት ጥበቃ ኣለማድረግ

ማንኛውም ሰው፡-

ለኣካለ መጠን ላልደረሰ፣ በኣእምሮ ጉድለት
ምክንያት ሙሉ ሃላፊነት የማይወስድ ወይም
ጥሩና መጥፎ መለየት የማይችል ወይም በሕግ
በስልጣኑ ስር የሚገኝ ሰው ሕጋዊ ጥበቃ
ወደሚፈጸሙበት ቦታ ለማስገባት ሲገባ፣
ከቀረ ወይም በኣደገኛ ቦታ ወይም ህዝብ
በሚሰበሰብበት ቦታ ከተዎው ወይም ሕግን
በሚፃረር ወደ ሕጋዊ ጥበቃ የሚደረግበት ቦታ
መግባት የማይገባው እያለ ካስገባ፡-

ኣንቀፅ 28. በኣዋጅ ቁጥር 224/2004

ኣንቀፅ 34 ኣስነዋሪ የዝሙትን

ጥያቄዎችና የብልግና ተግባሮች

1. መልካም ስነ ምግባር በሚፃረር መልኩ
የግብረ-ሰጋ ግንኙነት ያልፈለገ ወይም
ያልጠየቀ ሰው በመነካካት ወይም በመደባበስ
ያወከ እንደሆነ ወይም፡-

3. ብዝሙት፣ ሕብረተሰብ ዘነውሮምን ነዚኡም ዝመሳሰሉ ተግባራት ተዋፊሩ ጎረብብቲ ወይ ነበርቲ እቲ ኸባቢ ዝሃወኸ እንተኾይኑ፣

ዓንቀፅ 29 ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ዓንቀፅ 35 ንተግባራት ብዕልግና ዘለዓዕሉ መግለፅታትን ምልክታትን ምውፃእ፣

ዝኾነ ሰብ ካልእ ሰብ ብብዕልግና ዘለዓዕሉ ወይ ብስምዒት ግብረ ስጋ ንምትብባዕ ሓሲቡ ብዝኾነ ጥበብን ሜላን ኣብ ኣደባባይ መግለፂ ምልክታ ዝለጠፈ ወይ ካልኣት ነዚ ተግባርዚ ዘላዓዕሉ ምርኢታት ወይ ስእልታት ዘቅረበ፣ ዘርኣየ እንተኾይኑ፣

ዓንቀፅ 30. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ዓንቀፅ 36 ኣለዋ መንግስታውን ውልቃውን ሃፍትታት

ዝኾነ ጥብቅ ንጥብቅ ብጥብቅ ብጥብቅ ህዝቢ ትሕዝቶ ሓመድ፣ እምኒ፣ ዕንፀይቲ፣ ሑዓ፣ ሳዕሪ፣ ኣትክልቲ፣ ፍራምረ ዝኣመሰሉ እንተወሰዱ

ዓንቀፅ 31. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ዓንቀፅ 41 ብዘይፍቃድ ገንዘብ ምእካብ፣

ዝኾነ ሰብ ብሽም ትካል ብዘይሕጋዊ ፍቃድ ኣብ ኣደባባይ እንዳዘረ ገንዘብ እንተኣከሉ ወይ እንተጠይቁ፣

ዓንቀፅ 32. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ዓንቀፅ 42 ሕጋዊ ትእዛዝ ዘይምቅባል

ዝኾነ ሰብ ክኸሰስ ወይ ሒሳብ ከፃሪ ሓላፍነት ዘለዎ ኣካል ዝሃቦ ሕጋዊ ትእዛዝ ንምፍፃም ፍቃደኛ

2. የግብረ ስጋ ግንኙነት ለመፈፀም ወይም ለመልካም ስነ-ምግባር ተፃራሪ የሆነ ተግባር ወይም በባህል ኣስነዋሪ የሆነ ኣይነት ተግባር እንዲፈፀም ካነሳሳ ወይም ከገፋፋ

3. በዝሙት ፣ ህብረተሰብ ኣስነዋሪ በሚላቸውና እነዚህን በመሳሰሉ ተግባራት ላይ በመሰማራት ጐረቤቶች ወይም የኣከባቢው ነዋሪዎችን ያወከ እንደሆነ፣

ኣንቀፅ 29. በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 ኣንቀፅ 35 ለብልግና ተግባሮች የሚያነሳሱ መግለጫዎችና ማስታወቂያዎች ማውጣት፡-

ማንኛውም ሰው ለሌላ ሰው በብልግና ያነሳሳ ወይም በግብረ-ስጋ ግንኙነት ስሜት ለማደፋፈር በማሰብ በማንኛውም ጥበብና ዘዴ በኣደባባይ መግለጫ ማስታወቂያ የለጠፈ ወይም ሌሎች ይህን ተግባር የሚያነሳሱ ትርኢቶች ወይም ስእሎች ያቀረበ፣ ያሳየ እንደሆነ፣

ገፅ 13 የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ኣዋጅ ቁ 233/2005

ዓንቀፅ 30. በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 ዓንቀፅ 36 የመንግስትና የግል ሃብት ጥበቃ

ማንኛውም ሰው በኣግባቡ ሳይፈቀድለት ከህዝብ ይዞታ ኣፈር፣ ድንጋይ፣ እንጨት፣ ኣሸዋ፣ ሳር፣ ኣትክልት፣ ፍራፍሬ የመሳሰሉት የወሰደ

ኣንቀፅ 31. በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 ኣንቀፅ 41 በማይፈቀድ መንገድ ገንዘብ መሰብሰብ፡-

ማንኛውም ሰው በድርጅት ስም ያለ ሕጋዊ ፍቃድ በኣደባባይ እየዞረ ገንዘብ ክሰበሰበ ወይም ክጠየቀ፣

እንተዘይኮይኑ፦

1. ብዕዳ ፣ ልቃሕ፣ ውሕስና ዝተትሓዘ ንብረት እንተሃሊዎ ወይ ካልእ ግብእ እንተሃሊዎ ክግለፅ ዝግበኦ ነገር ክገልፅ እንትሕተት፣
2. ቃሉ ንክስማዕ ክቐርብ፣ ኣኼባ ክካፈል፣ ኣብ ኣውሃህባ ድምዒ ክሳተፍ፣ ኣክፋፍላ ዕዳ ወይ ካልእ ግብእ ኣብ ምፍፃም ብሕጊ ዝተኣዘዙ ግብኣት ክፍፅም እንትእዘዝ እምቢተኛ እንተኾይኑ፣

ዓንቀፅ 33. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ዓንቀፅ

43 ንማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ

ብኻልኣት ሕግታት ዝተውሃበ

ስልጣን፣

ሀ. ኣብዚ ኣዋጅ ካብ ዓንቀፅ 14 ክሳብ ዓንቀፅ 32 ዝተደነገጉ ስልጣን ጣብያ ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ኣብ ዝኾነ ዋኒናት ደንቢ ምትሕልላፍ ብጣብያ ሕግ ኣካላትን ዝምልከት ስልጣን ዋኒናት ክሰጡ ከምዝኾኑ፣

ለ. ንጣብያ ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ብኻልኣት ሕግታት ዝውሃበዎ ስልጣን ዋኒናት ደንቢ ምትሕልላፍ መንግስቲ ኣብ ዝኾነሉ ግዜ ጣብያ ኣኻባሪ ሕጊ ክከራኽረሎም ይኽእል።

ንኡስ ክፍሊ ክልተ

ዝርዝር ዋኒናት መንግስታዊ ፍትሃብሄርን ዓቕሚ

ዘይብሎም ኣካላትን ዝምልከት ስልጣን ዋኒናት

ፍትሃብሄርን ኣቀራርባ ክሲን፣

ዓንቀፅ 34. ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 224/2004 ዓንቀፅ

15 ኣብ ጣብያ ማሕበራዊ ኣብያተ

ፍርዲ ብጣብያ ኣኻባሪ ሕጊ ዝቀርብ

ኣንቀፅ 32. በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 ኣንቀፅ

42 ሕጋዊ ትእዛዝ ኣለመቀበል

ማንኛውም ሰው የመክሰስ ወይም ሒሳብ የማጣራት ሃላፊነት ያለው ሰው የሰጠውን ሕጋዊ ትእዛዝ ለመፈፀም ፍቃደኛ ካልሆነ

1. በዕዳ ፣ በብድር ፣ ዋሰትና የተያዘ ንብረት ካለው ወይም ሌላ ግዴታ ካለበት መገለፅ የሚገባው ነገር ለመግለፅ ሲጠየቅ፣

2. ቃሉ እንዲሰማ ሲቀርብ፣ ስብሰባ እንዲሳተፍ በድምፅ ኣሰጣጥ እንዲሳተፍ ፣ በዕዳ ኣክፋፊል ወይም ሌላ ግዴታ በመፈፀም በሕግ የታዘዙ ግዴታዎች እንዲፈፀም ሲታዘዝ እምብተኛ የሆነ እንደሆነ፣

ኣንቀፅ 33. በኣዋጅ ቁጥር 224/2004 ኣንቀፅ

43 በሌሎች ህጎች ለማህበራዊ

ፍርድ ቤት የተሰጠ ስልጣን

ሀ- በዚህ ኣዋጅ ከኣንቀፅ 14 እስከ ኣንቀፅ 32 የተደነገጉ የቀበሌ ማህበራዊ ፍርድ ቤቶች ስልጣን በሆኑ የደንብ መተላለፍ ጉዳዮች በቀበሌው ሕግ ኣስከባሪ ክስ የሚቀርብባቸው መሆኑን፦

ለ- ለቀበሌ ማህበራዊ ፍርድ ቤት በሌሎች ሕጎች የሚሰጠው ስልጣን መንግስታዊ የደንብ መተላለፍ ጉዳዮች በሚሆንበት ጊዜ የቀበሌ የሕግ ኣስከባሪ ሊከራከርላቸው ይችላል።

ንኡስ ክፍል ሁለት

ዝርዝር መንግስታዊ የፍትሃብሄር ጉዳዮችና

ዋኒን ፍትሃብሄር

1- ጣብያ አክባሪ ሕጊ አብ ዋኒን መንግስታዊ ፍትሃብሄርን ዓቕሚ ዘየብሎም ሰባት ብኸሳሲ ወይ ዋሃቢ መልሲ ኮይኑ ዝቀርብ፡-

ሀ- ተኸሳሲ አብ ዝነብረሉ ቦታ

ለ- አቅራቢ ጥርዓን አብ ዝነብረሉ ቦታ

ሐ- ክትዕ ዘልዓለ ዘይንቀሳቀስ ንብረት አብ ዝርከበሉ ቦታ ቀሪቡ ክካታዕ ይኸእል።

ዓንቀፅ 35. አብ ቁፅሪ አዋጅ 224/2004 ዓንቀፅ

16 ዝርዝር ስራ-ነገር ዋኒን

መንግስታዊ ፍትሃብሄር ዝምልከት

1. ግምቱ ካብ ብር 10,000/ዓሰርተ ሺሕ ብር/ ዘይበልፅ ዝንቀሳቀስ ይኹን ዘይንቀሳቀስ ንብረት ከይኑ፡-

ገፅ 15 ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ አዋጅ ቁ 233/2005

ሀ- አብ መሬት መንግስቲ ወሪሮም ዝሓረሱ አብኡ ዝፈረየ እኽሊ ወይ ብገንዘብ ተገሚቱ ናብ መንግስቲ አታዊ ክኸውን፣ ተኸታቲሉ አታዊ ክገብር፣

ለ- አብ ጣብይኦም ጠፊኡ ዝተረኸበ እንስሳ ንባዕሎም ተጠቂሞም ገንዘብ ናብ መንግስቲ አታዊ ዘይገበሩ ሰባት እንተሃሊዮም ክምልሱን አታዊ ክገብሩን ምክትታል፣

ሐ- ምምሕዳር ጣብይኡ አብ ዝኸሰሰሉ ዋኒን ፍትሃብሄር ነቲ ምምሕዳር ወኪሉ መልሲ ይህብ

መ- ህዝቢ ዝጥቀመሉ መተሓላለፊ መንገዲ ዝዓፀዉ ንምክፋትን ተመሳሰልቲ ንስልጣን ዝምጥን አብ መሬትን ምስኡ ዝትሓሳስሩ ዋኒናት ህዝብን መንግስትን ወኪሉ

ዓቕም የሌላቸው አካላት የፍትሃብሄር ጉዳዮች

ስልጣንና የክስ አቀራረብ

አንቀፅ 34. በአዋጅ ቁጥር 224/2004 አንቀፅ

15 በቀበሌ ማህበራዊ ፍርድ ቤቶች

በቀበሌ ህግ አስከባሪ የሚቀርብ

የፍትሃብሄር ጉዳይ፡-

1. የቀበሌ ህግ አስከባሪ በመንግስት ፍትሃብሄር ጉዳዮችና አቕም በሌላቸው ሰዎች ከሳሽ ወይም መልስ ሰጪ ሆኖ የሚቀርበው፡-

ሀ- ተከሳሽ በሚኖርበት ቦታ፣

ለ- አቤቱታ አቅራቢ በሚኖርበት ቦታ፣

ሐ- ክርክር ያስነሳ የማይንቀሳቀስ ንብረት በሚገኝበት ቦታ ቀርቦ ሊከራከር ይችላል።

አንቀፅ 35. በአዋጅ ቁጥር 224/2004 አንቀፅ

16 ዝርዝር የፍትሃብሄር የስራ ነገር

ገፅ 15 የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ አዋጅ ቁ 233/2005

ጉዳይ የመንግስት ፍትሃብሄር

የሚመለከት፡-

1. ግምቱ ከብር 10,000 / አስር ሺ/ የማይበልጥ የሚንቀሳቀስም ሆነ የማይንቀሳቀስ ንብረት ሆኖ፡-

2.

ሀ- የመንግስት መሬት በመውረር ያረሱ እዛው የተመረተ እህል ወይም በገንዘብ ተገምቶ ለመንግስት ገቢ እንዲሆን፣ ተከታትሎ ገቢ እንዲያደርግ

ለ- በቀበሌያቸው ጠፍቶ የተገኘ እንስሳ ለራሳቸው ተጠቅመው ገንዘብ ለመንግስት ገቢ ያላደረጉ ሰዎች ካሉ እንዲመልሱና ገቢ እንዲያደርጉ መከታተል፣

ሐ- የቀበሌው አስተዳደር በሚከሰስበት

ይከራኸር

- ሰ- ካልኦት ካብዞም ልዕል ክብሉ ዝተጠቀሱ ወፃኢ ዘለው ዋኒናት ፍትሃብሄር መንግስቲ ወኪሉ ይኸስስ፣ መልሲ ይህብ
- ረ- ኣብቲ ጣብያ ዝርከባ ዓቕሚ ዘየብሎም ደቂ ኣንስትዮ፣ ኣካል ጉድኣት ኣረጋውያንን ህፃናትን፣ ኣብ ቅድሚ ጣብያ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ቀጥታዊ ውክልና ተዋሂብዎ ይካታዕ፣ መልሲ ይህብ።

ዓንቀፅ 36. ኣቀራርባ ክሲ

1. ጣብያ ኣኸባሪ ሕጊ ዘቅርቦም ክስታት ደንቢ ምትሕልላፍ ይኹን ዋኒናት ፍትሃብሄር ብፅሑፍ ይኸውን፣
- ሀ. ዝቐርቡ ክሲታት ብ3ተ ቅዳሕ ንጣብያ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ የቅርብ
- ለ- ኣብ ዝኸፈቶ ፋይል ሓደ ቀራይ ኮፒ የጣብያ ሕግ ትግራይ ኣዋጅ ቁ 233/2005

ዓንቀፅ 37. ምሓዝን ምዕቃብን መዛግብቲ

1. ጣብያ ኣኸባሪ ሕጊ ዝወሰኖምን ዝካትዐሎምን መዛግብቲ ብኸብሪ ዓቂቡ ይሕዝ፣
2. ካብ ዝኾነ በላዒቶን ነቲ ሰነድ ዘበላሹ ነገርን ብምጥንቃቕ ኣድላዪ ሓለዋን ክትትልን ክገብረሉ ኣለዎ፣
3. ነቶም ፋይላት ዝቐመጥሉ ብጣብያ ምምሕዳር ዝብጀት መዐቀቢ መዛግብቲ ክህሉ ብምግባር ብኸንክን ክተሓዝ ኣለዎ።

ንኡስ ክፍሊ-ሰለስተ

ብዛዕባ ኣቀራርባ ክሲ ኣተዓፃፅዎን ምልዓልን

ክሲ ደንቢ ምትሕልላፍ ዝምልከት፤

የፍትሃብሄር ጉዳይ ኣስተዳደሩን በመወከል መልስ ይሰጣል።

መ- ህዝብ የሚጠቀምበት የመተላለፊያ መንገድ የዘጉ ማስከፈትና ተመሳሳይ ስልጣኑን የሚመጥኑ በመሬትና ከመሬት ጋር የሚተሳሰሩ የህዝብና የመንግስት ጉዳዮች በመወከል ይከራከራል

ሰ- ሌሎች ከፍ በሎ ከተጠቀሱት ውጭ ያሉት የመንግስት የፍትሃብሄር ጉዳዮች ወክሎ ይከሳል መልስ ይሰጣል።

ረ- በቀበሌው የሚገኙ ዓቕም የሌላቸው ሴቶች፣ የኣካል ጉዳተኞች ኣረጋውያንና ህፃናትን ውክልና በቀበሌ ማህበራዊ ፍርዲ ቤት ፊት በቀጥታ ውክልና ተሰጥቶት ይከራከራል፣ መልስ ይሰጣል።

ዓንቀፅ 36. የክስ ኣቀራረብ

1. የቀበሌ የሕግ-ኣስተዳደር ዘመን 2007 ደንብ መተላለፍ ይሁን የፍትሃብሄር ጉዳዮች ክሶች በፅሑፍ ይሆናል።
- ሀ. የሚቀርቡ ክሶች በ3 ቅጅ ለቀበሌ ማህበራዊ ፍርድ ቤት ያቀርባል፣
- ለ- በከፈተው ፋይል ኣንድ ኮፒ ቀሪ ያያይዛል ።

ዓንቀፅ 37. መዛግብት መያዝና መጠበቅ፡-

1. የቀበሌ ህግ ኣስከባሪ የወሰናቸውና የሚከራከርላቸው መዛግብት በክብር በማስቀመጥ ይይዛል።
2. ከማንኛውም ነፍሳትና ሰነዱን ከሚያበላሽ ነገር በመጠንቀቅ ኣስፈላጊውን ጥበቃና ክትትል ይደረግለታል።
3. ፋይሎች የሚቀመጡበት በቀበሌ ኣስተዳደር በጀት የመዛግብት ማስቀመጫ እንዲኖ

ዓንቀፅ 38. ብዛዕባ አተዓፃፅዎ ደንቢ

ምትሕልላፍ ዝምልከት፤

1. ናብ ጣብያ ኣኽባሪ ሕጊ ዝቀረበ ክሲ ደንቢ ምትሕልላፍ ዝዓፅወሉ ምኽንያት፡-
 - ሀ. እቲ ዝቀረበ ክሲ ደንቢ ምትሕልላፍ እኹል መረዳእታ እንተዘይ ሃሊዎ፤
 - ለ. ተጠርጣሪ ቅድሚ ክሲ ምምስራቱ ክርከብ እንተዘይኪኡሉን ካብ ከባቢኡ ለቂቁ ኣድራሻኡ ዝተስኣነ ምዃኑ ብጣብያ ዋና ኣማሓዳሪ እንተተረጋገፀ፤
 - ሐ. ጥፍኣት ደንቢ ምትሕልላፍ ካብ ዝፍፅም ሓደ ዓመት ዝሓለፎ እንተኾይ፤
 - መ. ተኸሳሲ እንተሞይቱ፤
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ቁፅሪ 1 ፊደል ሀ፣ለ፣ሐ፣መ ብዝተደንገገ ምኽንያት ጣብያ ኣኽባሪ ሕጊ ቅድሚ ክሲ ምምስራት ነቲ ፋይል ክሲ ክዓፅዎ ይኽእል እዩ። እቲ መዝገብ እንትዓፁ ብቐዳሕ ንብርክሲኡ ዘሎ ቤት ፅሕፈት ፍትሕን ንዋና ኣማሓዳሪ ጣብያን የፍልጥ።

ዓንቀፅ 39. ብዛዕባ ምልዓል ኣብ ከይዲ ዝፀንሐ

ክሲ ደንቢ ምትሕልላፍ፤

1. ዝቀረበ ክሲ ደንቢ ምትሕልላፍ ንማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብምፍላጥ ክልዓል ዝኽእል ፡-
 - ሀ. ተጠርጣሪ ክሲ ተመስሪትዎ ኣብ ከይዲ እንዳሃለወ እንተጠፊኡን ተኣልሹ ክርከብ እንተዘይ ኪኡሉን፤
 - ለ. ነቲ ዝቀረበ ክሲ ዘረድኡ ምስክራት ብኣድራሽኦም ተኣልሾም እንተተሳኢኖም
 - ሐ. እቲ ክሲ ብምኽንያት ተኸሳሲ ወይ ምስክር ምስኣን ንጊዚኡ እንተተላዒሉ ንጣብያ ዋ/ኣማሓዳሪ ብፅሑፍ የፍልጥ፡-
 - መ. ተኸሳሲ ብክትትል ኣካላት ፀጥታ ተኣልሹ

በማድረግ በእንክብካቤ መያዝ ኣለበት።

ንኡስ ክፍል ሶስት

ስለ የደንብ መተላለፍ ክስ ኣቀራረብ፤

ማቋረጥና ማንሳት የሚመለከት

ኣንቀፅ 38. ስለ የደንብ መተላለፍ ክስ ማቋረጥ የሚመለከት

1. ወደ ቀበሌው የሕግ ኣስከባሪ የቀረበ የደንብ መተላለፍ ክስ የሚዘጋበት ምክንያት፡-
 - ሀ. የቀረበው የደንብ መተላለፍ ክስ በቂ ማስረጃ ከሌለው፤
 - ለ. ተጠርጣሪው ክስ ከመመስረቱ በፊት ሊገኝ ያልተቻለ ሲሆንና ኣከባቢው ለቆ በኣድራሻው ሊገኝ ኣለመቻሉን በቀበሌው ዋና ኣስተዳዳሪ ከተረጋገጠ።
 - ሐ. የደንብ መተላለፍ ጥፋት ከተፈፀመ ኣንድ ዓመት ኣልፎበት ከሆነ
 - መ. ተከሳሽ የሞተ እንደሆነ፤
2. በዚህ ዓንቀፅ ቁጥር 1 ሀ፣ለ፣ሐ፣መ በተደነገገው ምክንያት የቀበሌው ህግ ኣስከባሪ ክስ ከመመስረቱ በፊት የክሱ ፋይል ሊዘጋ ይችላል። መዝገቡ ሲዘጋ ክሱ በላይ ላለው ፍትህ ጽ/ቤትና የቀበሌ ዋና ኣስተዳዳሪ ያሳውቃል።

ኣንቀፅ 39. በሂደት ላይ የነበረ የደንብ

መተላለፍ ክስ ስለማንሳት

1. የቀረበው የደንብ መተላለፍ ክስ ለማህበራዊ ፍርድ ቤት በማሳወቅ ሊነሳ የሚችለው፡-
 - ሀ. ተጠርጣሪው ክስ ተመስትርቶበት በሂደት እያለ ከጠፋና ተፈልጎ ሊገኝ ካልተቻለ፤
 - ለ. የቀረበውን ክስ የሚያስረዱ ምስክሮች

እንትርከብ እቲ ተላሊሉ ዝነበረ መዝገብ ተንቀሳቂሱ ክትዕ ይቅፅል

2. እቲ ዝቀረበ ክሲ ደንቢ ምትሕልላፍ ብልዕሊኡ ዘሎ ፍትሒ ቤት ፅሕፈት ብዝቀረበሉ ጥርፃን መርማሩ ዘየኸሰስ ኮይኑ እንተረኺብዎ በዚ ዝሰዕብ ምክንያት ክሲ ንክልዓል ክእዝዝ ይኽእል፡-

ሀ. ዘይተመስከረ እንዳሃለወ ዝተመስረተ ክሲ እንተኾይኑ፤

ለ. ዘበን ይርጋ ዝሓለፎ እንተኾይኑ፤

ሐ. ብገበን ደንቢ ምትሕልላፍ ዘየሕትት እንተኾይኑ፤

መ. ዋኒን ፍትሃብሄር ኮይኑ እንተተረኺቡን እቲ ኣብ ከይዲ ዝነበረ ክሲ ክልዓል ይኽእል።

ገፅ 18 ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ አዋጅ ቁ 233/2005

ዓንቀፅ 40. ተሓታትነት ጣብያ ኣኸባሪ ሕጊ

ጣብያ ኣኸባሪ ሕጊ ንዝፍፅሞ ጥፈኣት ተሓታትነት ገበንን ፍትሃብሄርን ከም ዘሎ ኾይኑ፤ ንዘርኣዩ ዝተፈላለዩ ጉድለታት ስነ-ምግባር እንተሃልዩ ተሓታቲ ይኸውን

ዓንቀፅ 41. ዝርዝር ግድፈታት ስነ-ምግባር

ህዝቢ ዝሃበካ ስራሕን ሓላፍነትን ብዝግባእ ዘይምፍፃም ግድፈት ስነ ምግባር ኮይኑ፡-

ሀ. ብዘይ ብቁፅ ምክንያት ኣብ ሱሩፅ ማዓልቲ ስራሕ ዘይምርካብ ፣

ለ. ሰብ ጉዳይ ቆሂርካ ኣብ ስዓትካ ዘይምርካብ

ሐ. ተደጋጋሚ ኣብ ቆፀሮ መጋባእያ ዘይምርካብ

መ. ምስ ተኸሰሱቲ ብምምሽጣር ኮነ ኢልካ መዝገብ ምብልሻው ግድፈታት ስነ-ምግባር

በኣድራሻቸው ተፈልገው ካልተገኙ

ሐ. ክሱ በተከላሽ ወይም ምስክር ኣለመገኘት ምክንያት ለጊዜው ከተነሳ ለቀበሌ ዋና ኣስተዳዳሪ በፅሑፍ ያሳውቃል።

መ. ተከላሽ በፀጥታ ኣካላት ክትትል ተፈልጎ ሲገኝ የተነሳው መዝገብ ተንቀሳቅሶ ክርክሩ ይቀጥላል።

2. የቀረበው የደንብ መተላለፍ ክስ ክሱ በላይ ያለው ፍትህ ፅሕፈት ቤት በቀረበለት ኣቤቱታ መሰረት መርምሮ የማይስከሰስ ሆኖ ካገኘው በሚከተለው ምክንያት ክሱ እንዲነሳ ሊያዝዝ ይችላል፡-

ሀ. ሳይመሰክርበት የተመሰረተ ክስ ከሆነ፤

ለ. የይርጋ ዘመን ያለፈበት ከሆነ

ሐ. ገብረገብነት ዘመን ያለፈበት ከሆነ፤

መ. የፍትሃብሄር ጉዳይ ሆኖ ከተገኘ በሂደት ላይ የነበረው ክስ ሊነሳ ይችላል።

ኣንቀፅ 40. የቀበሌ የህግ ኣስከባሪ

ተጠያቂነት፡-

የቀበሌ የህግ ኣስከባሪ ለሚፈፅመው የወንጀልና የፍትሃብሄር ጥፋት ተጠያቂነት እንዳለሆኑ፤ ለሚያሳየው የተለያዩ የስነ-ምግባር ጉድለቶች ተጠያቂ ይሆናል።

ኣንቀፅ 41. የስነ-ምግባር ግድፈቶች ዝርዝር፡-

ህዝብ የሰጠህን ስራና ሃላፊነት በሚገባ ኣለመፈፀም የስነ ምግባር ግድፈት ሆኖ፡-

ሀ. ኣለበቂ ምክንያት በመደበኛ የስራ ቀን ኣለመገኘት፤

እየም።

ዓንቀጽ 42. ምጥያሽ መፃረይ ጊዜያዊ ኮሚቴ

ሀ. አብዚ አዋጅ ዓንቀጽ 40 ዝተደንገጉ ግድፈታት ስነ-ምግባር ተግባራዊ ስብል ጥርፃን ወይ ጥቆማ እንትቐርብ ብዋና አመሓደሪ ጣብያ ዝምርሕሉ ክሲ ዲስፒሊን ዘፃሪ ካብ ጣብያ ስራሕ ፈፃሚ ኮሚቴ ዝምረፁ 5 አባላት ዝሓዘ ጊዜያዊ ኮሚቴ ይጣየሽ።

ለ. እቲ ዝጣየሽ ኮሚቴ ዝቐርበሉ ክሲ አብ ውሽጢ ሓፈ ወርሒ ብዝግባእ አፃርዩ ናብ ዋና አመሓደሪ የቐርቡ።

ሐ. ዋና አመሓደሪ ብመሰረት እዚ ዓንቀጽ ፊደል ለ ዝቐርበሉ ውሳኔ ሓሳብ ብእዋኑ ናብ ቤት ምክር ጣብያ የቐርብ

ገፅ 19 ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ አዋጅ ቁጽ 233/2005

መ. ጣብያ ቤት ምክር ነቲ ዝቐርበ ውሳኔ ሓሳብ መርሚሩ ካብ መጠንቀቕታ ክሳብ ምብራር ክውስን ይኽእል።

ክፍል ሰለስተ

ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

ዓንቀጽ 43. ምዕባይ ዓቕሚ

1. ቢሮ ፍትሒ ክልል ትግራይ ሞያዊ ዓቕምን ክእለትን ጣብያ አኽባሪ ሕጊ ንምጉልባት ዝተፈላለዩ ስልጠናታት፣ ትምህርታዊ ሰሚናራትን ይህብ፣ ንስርሖም ዘድሊ ማንዋል መፅሄትን ካልኣት ጠቀምቲ ፅሑፋትን የዳሉ።

2. በቢ ብርኩ ዝርከብ ወረዳ ቤት ፅሕፈት ፍትሒ አብ ትሕቲኡ ዝርከቡ ጣብያ አኽባሪ ሕጊ በቢ እዋኑ ዘለዎም ክፍተት ዓቕሚ እንዳፅንዑ ስልጠና ዝረኽቡሉ ዕድል የመቻቹዎ፣ ምስ ዝምልከቶ አካል በጀት ብምፍቃድ የስልጥን እኹል ደገፍን

ለ. ባለጉዳዮችን ቀጥሮ በሰዓቱ አለመገኘት

ሐ. በተደጋጋሚ በችሎት ቀጠሮ ላይ አለመገኘት

መ. ከተከሳሶች ጋር በመመሳጠር ሆን ብሎ መዝገብ ማበላሸት የስነ ምግባር ጉድለቶች ናቸው።

ዓንቀጽ 42. ጊዜያዊ አጣሪ ኮሚቴ ማቋቋም

ሀ. በዚህ አዋጅ ዓንቀጽ 40 የተደንገጉት የስነ-ምግባር ተግባራት ተጥሰዋል የሚል አብዮቱታ ወይም ጥቆማ ሲቐርብ በቀበሌው ዋና አስተዳዳሪ የተመራለት ክስ የሚያጣራ ከቀበሌው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የሚመረጡ 5 አባላት የያዘ ጊዜያዊ ኮሚቴ ይቋቋማል

ለ. ኮሚቴው የተመራለትን ክስ በአንድ ወር ውስጥ የሚገባት አጣሪ ኮሚቴ ብቻ ነዚ ዋና አስተዳዳሪ የውሳኔ ሃሳቡን ያቀርባል፤

ሐ. ዋና አስተዳዳሪው በዚህ አንቀጽ ፊደል ለ የቀረበለትን ውሳኔ ሃሳብ ወድያውኑ ለቀበሌ ምክር ቤት ያቀርባል።

መ. የቀበሌው ምክር ቤት የቀረበለትን ውሳኔ ሃሳብ በመመርመር ከማስጠንቀቅያ እስከ ማባረር ሊወስን ይችላል።

ክፍል ሶስት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

ዓንቀጽ 43. አቅም ግንባታ

1. የትግራይ ክልል ፍትህ ቢሮ የቀበሌ የሕግ አስከባሪ ሙያዊ አቅምና ችሎታ ለማሳደግ የተለያዩ ስልጠናዎች፣ ትምህርታዊ ሰሚናሮች ይሰጣል፤ ለስራቸው የሚያስፈልግ ማንዋል መፅሔትና ሌሎች ጠቃሚ ፅሑፎች ያዘጋጃል።

ክትትል ስራሕን ይገብር፣ ፀብፃብ ስራሕቶም ይከታተላል፣ እዋን አኼባ ዝግምግመሉ ይወስን፣ አድላይ እንተኾይኑ ምስ ብልዕሊኡ ዘሎ ዞባ ፍትሒ ብምትሕብባር ዘድሊ እዋናዊ ስልጠና መዕበይ ዓቕሚ ንክረኽቡ ይገብር፣

3. ቤት ፅሕፈት ዞባ ፍትሒ አክበርቲ ሕጊ ጣብያ ብወረዳ ቤት ፅሕፈት ፍትሒ እኹል ክትትልን ደገፍ አፈፃፀማ ስርሖምን ይከታተሎም ምህላው ስጡም ክትትል ይገብር።

4. ጣብያ አክባሪ ሕጊ ዘድልዮ ናውቲ ቤት ፅሕፈት ካብቲ ጣብያ ምምሕዳር ዝርከብ እቶት ይብጀተሉ። አብቲ ጣብያ ምምሕዳር ሕፅረት በጀት 2013/2014 ዓ.ም. ምስ ምምሕዳር ብምርድዳእ ፅሕፈት መሳርሕን ዘድሊ ናውትን ደገፍን ይረክብ።

5. ንዝተፈላለዩ መዕበይ ዓቕሚ ዝውሃቡ ስልጠናታት ዝፀወዐ አካል ዝተፈቀደሎም ማዕልታዊ ዓስቢን ብመሰረት ታሪፍ ዘውፅእዎ ወፃኢ መጓፃዝያን ይሸፍኑሎም።

ፃንቀፅ 44. ውዕሎ ዓስቢ ዝምልከት

1. ጣብያ አክባሪ ሕጊ አብ መጋባእያ አብ ዝተሰየመሉ እዋን ንማዕልቲ ብር 50 /ሓምሳ ብር/ ካብ እቶት ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ይኸፈሎ።

2. እዚ መጠን መዕልታዊ ዓስቢ ዝምሓየሸሉ ኩነታት እንተሃልዩ ቤት ምክሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ከማሓይሾ ይኸእል።

ፃንቀፅ 45. ስልጣን ምውፃእ ደንቢ

2. በየደረጃው የሚገኙ የወረዳዎች የፍትህ ፅህፈት ቤቶች በስሩ የሚገኙ የቀበሌ የሕግ አስከባሪዎች ያለባቸው የአቅም ክፍተቶች እያጠኑ በየጊዜው ስልጠና የሚያገኙበት ዕድል ያመቻቻል፣ ከሚመለከተው አካል በጀት በማስፈቀድ ያሰለጥናል፣ በቂ የሰራ ድጋፍና ክትትል ያደርጋል፣ የሰራ ሪፖርታቸው ይከታተላል፣ የሚገመግምበት የስብሰባ ጊዜ ይወስናል አስፈላጊ ከሆነ ከሱ በላይ ካለው የዞኑ ፍትህ ጋር በመተባበር አስፈላጊ ወቅታዊ የአቅም ግንባታ ስልጠና እንዲያገኙ ያደርጋል

3. የዞኑ ፍትህ ፅህፈት ቤት ለቀበሌ የሕግ አስከባሪዎች በወረዳ ፍትህ ፅ/ቤት በቂ ክትትልና የሰራ አፈፃፀም ድጋፍ እያደረገላቸው ይገባቸዋል።

4. የቀበሌ የሕግ አስከባሪ የሚያስፈልገውን የፅህፈት ቤት እቃዎች የቀበሌ አስተዳደር ከሚያገኘው ገቢ ይመደብለታል። በቀበሌ አስተዳደር የበጀት እጥረት ሲያጋጥም ከወረዳ አስተዳደር ጋር በመተባበር የፅህፈት መሳሪያዎችና አስፈላጊ እቃዎች ድጋፍ ያገኛል።

5. ለተለያዩ የአቅም ግንባታ የሚሰጡ ስልጠናዎች የሚጠራ አካል የተፈቀደላቸው የውሎ አበልና ለመጓጓዣ ያወጡትን ውጪ በታሪፍ መሰረት ይሸፍኑላቸዋል።

አንቀፅ 44. የውሎ አበል በተመለከተ

1. የቀበሌ የሕግ አስከባሪ ችሎት ላይ በሚሰየምበት ጊዜ በቀን 50 ብር /ሃምሳ ብር/ ከማህበራዊ ፍርድ ቤት ገቢ ይከፈለዋል።

2. ይህ የውሎ አበል መጠን የሚሻሻለበት ሁኔታ

ቤት ምክር ቤት ፈጣሪ ነዚ አዋጅ መፈፀሚ ደንቢ ከውፅእ ይኸክል፤

ዓንቀፅ 46. ስልጣን ምውጃ መምርሒ

ቢሮ ፍትሒ ክልል ትግራይ ነዚ አዋጅ ስዒቡ ንዝወፅእ ደንቢ መፈፀሚ ዝርዝር መምርሒን ማንዋላትን ከውፅእ ይኸክል።

ዓንቀፅ 47. መሰጋገሪ ድንጋጌ

እዚ አዋጅ ቅድሚ ምውፅኡ ኣብ ከይዲ ዘለው ጉዳያት ብአዋጅ ቁፅሪ 71/1996ን መማሓየሲ አዋጅ ቁፅሪ 102/1998 መሰረት መወዳእታ ይረኽቡ።

ገፅ 21 ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ አዋጅ ቁፅ 233/2005

ዓንቀፅ 48. ዝተሰዓሩ ሕግታት

1. ስልጣንን ተግባርን ጣብያ ኣኸባሪ ሕጊ ንምውሳኔ ዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ 71/1996፤
2. አዋጅ ቁፅሪ 71/1996 ንምምሕያሽ ዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ 102/1998 በዚ አዋጅ ተሳዒሮም ኣለው።
3. ነዚ አዋጅ ዝፃባእ ዝኾነ አዋጅ ፣ ደንቢ፣ መምርሒን ልማዳዊ ኣሰራርሓን ተፈጻምነት የብሉን።

ዓንቀፅ 49. እዚ አዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ አዋጅ ብቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ ወርሒ ጥሪ 22/2005 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀነዐ ይኸውን።

አባይ ወልዱ

ፕሬዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ

ካለ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ ኣስፈጻሚ ምክር ቤት ሊያሻሽለው ይችላል።

አንቀፅ 45. ደንብ የማውጣት ስልጣን

ስራ ኣስፈጻሚ ምክር ቤት የዚህ አዋጅ ማስፈፀሚያ ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

አንቀፅ 46. መመሪያ የማውጣት ስልጣን

የትግራይ ክልል ፍትህ ቢሮ ይህን አዋጅ ቀጥሎ ለሚወጣው ደንብ ማስፈፀም ኣስፈላጊ ዝርዝር መመሪያና ማንዋሎች ማውጣት ይችላል።

ዓንቀፅ 47. የመሰጋገሪያ ድንጋጌ

ይህ አዋጅ ከመውጣቱ በፊት በሂደት ላይ ያሉ ጉዳዮች ~~ብአዋጅ ቁፅሪ 71/1996 እና መሰረት~~ ~~አዋጅ ቁፅሪ 102/1998 መሰረት~~ ~~ፍጻሜ ያገኛሉ።~~

አንቀፅ 48. የተሻሩ ሕጎች

1. የቀበሌ የሕግ ኣስከባሪ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁፅሪ 71/1996
2. አዋጅ ቁፅሪ 71/1996 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁፅሪ 102 /1998 በዚህ አዋጅ ተሽረዋል።
3. ይህን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም አዋጅ፣ ደንብ፣ መመሪያና ልማዳዊ ኣሰራር ተፈጻሚነት የለውም።

አንቀፅ 49. ይህ አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ከፀደቀበት ከጥር ወር 22/2005 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አባይ ወልዱ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዚዳንት

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቁ. 7 መቐለ
234/2005 ዓ.ም

ብሔራዊ ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

20ኛ ዓመት ቁ. 7 መቐለ
234/2005 ዓ.ም

ቁፅሪ አዋጅ 234/2005 ዓ.ም

ማእከላት ክላስተር ደቀችትን አናእሽተይን

ንግዲ ትካላት ንምጥያሽን ንምምሕዳርን ዝወፀ

አዋጅ

አብ ከተማታት ድኽነትን ስእነት ስራሕን ንምንካይ ብመሰረት ዝተቐረፀ ፖሊሲን ስትራቴጂን ደቀችትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት ዝረእ ዘሎ ለውጢ ዘተባብሶ ስለዝኾነ ነዘን ትካላት ምጥንኻር አገዳሲ ብምኻኑ፤

አብ ተመሳሳሊ ዓውደ ስራሕ ዝተዋፈሩ ደቀችትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት ተመሳሳሊ ዕድል ብሓባር ንምጥቃምን ፀገምም ብሓባር ንምፍታሕን ዝኸእልሉ ባይታ ንምምችታውን ንፍርያቶም ተመጣጣኒ ዋጋ ንክረኽቡ ምስ ዕዳጋ ናይ ምትእስሳር ስትራቴጂ ተግባራዊ ንምግባር ዘኸእል መሓውር ምዝርጋሕ አድላዪ ስለ ዝኾነ፤

ርእሰማላውን ቴክኒካውን ዓቕሚ ደቀችትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት ንምጥንኻርን ናብ ማእከለዎትን ዓበይትን ኢንዱስትሪ ንምስግጋር፤ ፋይናንሳዊ፤ ንዋታውን ቴክኒካውን ድጋፍ ዝረኽቡሉ ስርዓት ብምትእትታው ምጥያሽን ምጥንኻርን ማእከላት ክላስተር አድላዪ ብምኻኑ፤

ማእከላት ክላስተር ዝተዓለመለን ዕላማ ንምፍፃም ዘኸእል ስርዓት ምሕደራ ክህልወን፤ መስርሕ

አዋጅ ቁጥር 234/2005 ዓ.ም

የጥቃቅንና አንስተኛ ንግድ ተቋማት ክላስተር

ማእከላትን ለማስተዳደር የወጣ አዋጅ

በከተሞች ድህነትና የስራ እጦትን ለመቀነስ በተቀረፀው የጥቃቅንና አንስተኛ የንግድ ተቋማት ፖሊሲና ስትራቴጂ መሰረት እየታየ ያለው ለውጥ የሚያበረታታ ስለሆነ ተቋሞቹን ማጠናከር አስፈላጊ በመሆኑ፤

በተመሳሳይ የስራ መስክ የተሰማሩ ጥቃቅንና አንስተኛ የንግድ ተቋማት ተመሳሳይ እድልን በጋራ ለመጠቀምና ችግራቸውን በጋራ ለመፍታት የሚችሉበትን ሁኔታ ለማመቻቸትና ለምርቶቻቸው ተመጣጣኝ ዋጋ እንዲያገኙ ከገበያ ጋር የማስተሳሰር ስትራቴጂ ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስችል መዋቅር መዘርጋት አስፈላጊ በመሆኑ፤

የጥቃቅንና አንስተኛ የንግድ ተቋማት ካፒታላዊና ቴክኒካዊ አቅም ለማሳደግና ወደ መካከለኛና ትልልቅ ኢንዱስትሪ ለማሸጋገር፤ ፋይናንሳዊ፤ ማተሚያዊና ቴክኒካዊ ድጋፍ የሚያገኙበትን ስርዓት ለመዘርጋት የክላስተር ማእከላትን ማቋቋምና ማጠናከር አስፈላጊ በመሆኑ፤

የክላስተር ማእከላት የታለመላቸውን አላማ ለመፈፀም የሚያስችል የአስተዳደር ስርዓት

ናይ ሓደ ዋጋ

ብር 8.55

ያንዱ ዋጋ

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.፡፡፡

291

ነጋሪት ጋዜጣ ፓ.ሊ.ቁ

ግልፅነትን ተሓታትነትን ብምዝርጋሕ ደቀኞትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት ማእኸል ቴክኖሎጂን ቁጠባን ክኸና ብምድጋፍ ብፋይናንስ ዓርሰን ክኢለን ክኸፍላን ክጠናኸራን ምግባር አድላይ ምጃኑ ብምእማን፣ ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ ነዚ አዋጅ አውጊኡ አሎ።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1. ሓፂር ርእሲ

እዚ አዋጅ" ማእኸላት ክላስተር ደቀኞትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት ንምጥያሽን ንምምሕዳርን ዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ 234/2005 ዓ.ም" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኣል።

ዓንቀፅ 2. ትርጉም

ኣብዚ አዋጅ፡-

1. "ክልል" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
2. "መንግስቲ" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
3. "ቤት ምክሪ" ማለት ቤት ምክሪ ከተማ ወይ ወረዳ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ 'ዩ።
4. "ኤጀንሲ" ማለት ኤጀንሲ ልምዓት ደቀኞትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

እንዲኖራቸው፣ የግልፅነትና ተጠያቂነትን አሰራር በመዘርጋት ጥቃቅንና አንስተኛ የንግድ ተቋማት የቴክኖሎጂና የኢኮኖሚ ማእከል እንዲሆኑ በመደገፍ በፋይናንስ ራሳቸውን ችለው እንዲቀጥሉና እንዲጠናከሩ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑን በማመን፣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክርቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ህገ -መንግስት ዓንቀፅ 49/3/ሀ መሰረት ይህን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቐላላ

ዓንቀፅ 1. አጭር ርእሰ

ይህ አዋጅ" የጥቃቅንና አንስተኛ የንግድ ተቋማት ክላስተር ማእከላትን ለማቋቋምና ለማስተዳደር የወጣ አዋጅ ቁጥር 234/2005 ዓ.ም" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ዓንቀፅ 2. ትርጉም

በዚህ አዋጅ ፣-

1. "ክልል" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው።
2. "መንግስት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው።
3. "ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተማ ወይም የወረዳ ምክር ቤት ነው።
4. "ኤጀንሲ" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የጥቃቅንና አንስተኛ ንግድ ተቋማት ልማት ኤጀንሲ ነው።

5. "ክላስተር" ማለት አብ ውሱን መስርሐ ቦታ ተወዳደረው ሓደ ዓይነት ወይ ተመጋጋቢ ፍርያት ብምፍራይ ብሓባር ተጠቃሚ ንምኃን ዝሰርሑ ናይ ደቐቕትን ኣናእሽተይን ንግዲ ትካላት እኩብ እዩ።
6. "ማእኸል ክላስተር " ማለት አብ ሓደ ከባቢ ንስራሕ ብዝጥዕም ተወዳደሮም ብዙሓት ተመጋግብቲ ፍርያትን ግልጋሎትን ዘቕርቡ ደቐቕትን ኣናእሽተይን ንግዲ ትካላት ዝሰርሑሉ ትካል እዩ።
7. "ክራይ" ማለት ብመሰረት ውዕሊ ክራይ ኣቕሓ ካፒታል ወይ ህንፃ ተኻራዪ ብዘይ ቅድመ ትሕጃ ክግልገለሉ ዝግበር ውዕሊ' ዩ።
8. "ኣካራይ" ማለት ብመሰረት ስምምዕነት ክራይ ንውሱን እዋን ብዘይ ቅድመ ትሕጃ ኣቕሓ ካፒታል ወይ ህንፃ ተኻራዪ ንክግልገለሉ ዘካሪ ማእኸል ክላስተር 'ዩ።
9. "ተኻራይ" ማለት ብመሰረት ስምምዕነት ክራይ እናኸፈለ ንዝተወሰነ ኣዋን ኣቕሓ ካፒታል ወይ ህንፃ ንምጥቓም ካብ መካሪዪ ዝኻረ ደቐቕትን ኣናእሽተይን ንግዲ ትካል ወይ ተመሳሳሊ ግልጋሎት ዝደሊ ካልእ ትካል ንግዲ 'ዩ።
10. "ከተማ" ማለት ብቤት ምክሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣፍልጦ ከተማነት ዝረኽበ 'ዩ።
11. "መፍረይን መሸጥን ህንፃ" ማለት ደረጃኦም ብዝሓለዉ ኣቐሑት ካብ G+0 ጀሚሮም ዝተሃነፁ ንመፍረይን መሸጥን ፍርያት

5. "ክላስተር" ማለት ብተወሰነ መስሪያ ቦታ ተደራጅተው ኣንድ ዓይነት ወይም ተመጋጋቢ ምርቶች በማምረት ተጠቃሚ ለመሆን የሚሰሩ የጥቃቅንና ኣነስተኛ ንግድ ተቋማት ስብስብ ነው።
6. "የክላስተር ማእኸል" ማለት በአንድ ኣካባቢ ለስራ በሚያመች ተደራጅተው ብዙ ተመጋጋቢ ምርቶችና ኣገልጋሎቶችን የሚያቀርቡ የንግድ ተቋማት የሚሰሩበት ተቋም ነው።
7. "ኪራይ" ማለት በኪራይ ውል መሰረት የካፒታል እቃ ወይም ህንፃ ያለ ቅድመ መያዣ ተካራይ እንዲጠቀምበት የሚደረግ ውል ነው።
8. "ኣካራይ" ማለት በክራይ ስምምነት መሰረት ለተወሰነ ጊዜ ያለ ቅድመ መያዣ የካፒታል ዕቃ ወይም ህንፃ ተካራይ እንዲገለገልበት የሚያከራይ የክላስተር ማእኸል ነው ።
9. "ተካራይ" ማለት በስምምነት መሰረት ኪራይ እየከፈለ ለተወሰነ ጊዜ የካፒታል እቃ ወይም ህንፃ ለመጠቀም ከኣከራይ የሚከራይ የጥቃቅንና ኣነስተኛ የንግድ ተቋም ወይም ተመሳሳይ ኣገልግሎት የሚፈልግ ሌላ የንግድ ተቋም ነው።
10. "ከተማ " ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ ኣስፈፃሚ ምክር ቤት የከተማነት እውቅና የተሰጠው ነው።
11. " ማምረቻና መሸጫ ህንፃ" ማለት ደረጃቸውን በጠበቁ እቃዎች ከ G+0 ጀምሮ የተገነቡ የጥቃቅንና ኣነስተኛ ንግድ ተቋሞች ምርት

ገፅ 4 ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ አዋጅ ቁ 234/2005

ገፅ 4 የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ አዋጅ ቁ 234/2005

ደቀኞችን አናጎሽትን ንግዲ ትካላት ግልጋሎት ዝውዕሉ እየም፣

12. "ዝተመረፁ ሴክተራት ዕቤት ተኮር" ማለት ማኑፋክቸሪንግ፣ ኮንስትራክሽን፣ ሕርሻ ከተማን ግልጋሎትን እየም።

13. "ማዕቆፍ ድጋፍ" ማለት ልምዳት ደቀኞችን አናጎሽተይን ንግዲ ትካላት ንምሕጋዝ መንግስቲ ዘውዕአም መምርሕታትን ማነኗላትን እየም።

14. "ቦርድ" ማለት ንክላስተር ማእከላት ብላዕለዋይነት ዝመርሕ አካል'ዩ።

15. "ሰብ" ማለት ተፈጥሯዊ ሰብ ወይ ብሕጊ መሰል ሰብነት ዝተውሃቦ አካል 'ዩ።

16. "አቕሓ ካፒታል" ማለት ደቀኞችን አናጎሽተይን ንግዲ ትካላት ብኸራይ ክግልገልሉ ብማእከላት ክላስተር ተዓዲጎም ዝኣትዉ ቀወምቲ ናውቲ 'ዮም።

አንቀፅ 3. አገልግሎት

አብዚ አዋጅ ብተባዕታይ ሶታ ዝተገለፀ ንኣንስታይ ሶታ 'ውን ዘጠቓልል እዩ።

ዓንቀፅ 4. ወሰን ተፈጻሚነት

እዚ አዋጅ አብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝርከባ ማእከላት ክላስተር ተፈጻሚ ይኸውን።

ክፍሊ ክልተ

ምጥያሽን ስራሕን ሓላፍነትን ማእከላት

ክላስተር።

ማምረቻና እና መሸጫ አገልጋሎት የሚውሉ ናቸው።

12. "የተመረጡ ዕድገት ተኮር ሴክተሮች" ማለት ማኑፋክቸሪንግ፣ ኮንስትራክሽን ፣ የከተማ ግብርና እና አገልግሎት ናቸው።

13. "የድጋፍ ማእቀፍ" ማለት መንግስት የጥቃቅንና አነስተኛ ንግድ ተቋሞች ልማትን ለማገዝ የሚያወጣቸው መምሪያዎችና ማደሎች ናቸው።

14. "ቦርድ" ማለት የክላስተር ማእከላትን በበላይነት የሚመራ አካል ነው።

15. "ሰው" ማለት ተፈጥሯዊ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

16. 1"የካፒታል እቃ" ማለት የጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ተቋማት በክራይ እንዲገለገሉበት በክላስተር ማእከላት ተገዝተው የሚገቡ ቋሚ መሳርያዎች ናቸው።

አንቀፅ 3. የሶታ አገልግሎት

በዚህ አዋጅ በወንድ ሶታ የተገለፀው ኣንስታይ ሶታንም ያጠቃልላል።

አንቀፅ 4. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በሚገኙ የክላስተር ማእከላት ተፈጻሚ ይሆናል።

ክፍል ሁለት

የክላስተር ማእከላትን ማቋቋምና ስራና

ሃላፊነት።

ዓንቀጽ 5. ምጥያሽ

1. አብ ትሕቲ ኤጀንሲ ብቦርድ ዝምራሓ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎን ማእኸላት ክላስተር አብ ከተማታት ተጣይሽን አለዎ።
2. አብዚ ዓንቀጽ ንኡስ ዓንቀጽ 1 ዝተገለፀ ሕልውኦይኡ ከም አድላይነቱ ድማ አብ ካልኣት ወረዳታት'ውን ክጣየሽ ይኸእል።

ዓንቀጽ 6. ትካላዊ መሓውር

ማእኸል ክላስተር ዝስዕብ መሓውር ይህልዎ፡-

- ሀ . ቦርድ አመራርሓ ስራሕ፣
- ለ. አካዳሚ ስራሕን ማነጅመንት ኮሚቴን፣
- ሐ. ነቲ ስራሕ ዘድልዩ ኻልኣት ሰራሕተኛታት፣

አንቀጽ 7. ስራሕን ሓላፍነትን ማእኸል ክላስተር

ተፀዋዕነት ማእኸል ክላስተር ብመዳይ ሞያ ንቤት ፅሕፈት ደቀኞትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት፣ ብመዳይ ምምሕዳር ንቦርድ ኮይኑ ዝስዕብ ስራሕን ሓላፍነት ይህልዎ፣

1. ብመሰረት ፖሊስን ስትራተጅን ደቀኞትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት መፍረይን መሸጥን ህንፃ የሰርሕ፣
2. ብከተማ ቤት ፅሕፈት ደቀኞትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት ተመልሚሎም ዝቐርቡ ደቀኞትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት አብቲ ማእኸል ክላስተር ዝፀንሖሉ እዋን ተወሲኑ ውዕሊ አሲርም ክሰርሖ ይገብር፣ ፃሒቲ እዋኖም ዝወድኡ እቲ ቦታ ንኻልኣት ክለቂ ይገብር፣ ዝርዝር አፈፃፀምኡ ብመምርሒ ይውሰን።

አንቀጽ 5. ማቋቋም

1. በኤጀንሲው ስር ቦርድ የሚመሩ ህጋዊ ሰውነት ያላቸው የክላስተር ማእኸላት በከተሞች ተቋቁሟል።
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተደነገገውን እንዳለ ሆኖ እንደየአስፈላጊነቱ በሌሎች ወረዳዎችም ሊቋቋም ይችላል።

አንቀጽ 6. ተቋማዊ መዋቅር

የክላስተር ማእኸሉ የሚከተለው መዋቅር ይኖራል፡-

- ሀ. የስራ አመራር ቦርድ፣
- ለ. ስራ አስኪያጅና ማናጅመንት ኮሚቴ፣
- ሐ. ለስራው የሚያስፈልጉ ሌሎች ሰራተኞች፣

አንቀጽ 7. የክላስተር ማእኸል ስራና ሃላፊነት

የክላስተር ማእኸሉ ተጠሪነቱ በሞያ ለጥቃቅንና አነስተኛ ንግድ ተቋማት ፅህፈት ቤት በአስተዳደር በኩል ለቦርዱ ሆኖ የሚከተለው ስራና ሃላፊነት ይኖረዋል፣

1. በጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ተቋማት ፖሊሲና ስትራተጂ መሰረት የማምረቻና መሸጫ ህንፃ ያሰራል፣
2. በከተማ የአነስተኛና ጥቃቅን ንግድ ተቋማት ፅህፈት ቤት ተመልምለው የሚቀርቡ ጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ተቋማት በክላስተር ማእኸሉ የሚቆዩበት ጊዜ ተወስኖ ውል አስረው እንዲሰሩ ያደርጋል ፣ የቆይታ ጊዜያቸውን የጨረሱ ቦታውን ለሌሎች እንዲለቁ ያደርጋል ፣ ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወሰናል።

ገፅ 6 ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ አዋጅ ቁ 234/2005

ገፅ 6 የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ አዋጅ ቁ 234/2005

3. ካብ ተጠቀምቲ ማሽነሪ ማእኸል ክላስተር ግልጋሎት ክራይ ብእዋኑ ይእክብ፣ አታዊ ይገብር፣
4. ብመሰረት ዝተቐመጠ ተመን ክራይ ዝግበር ስምምዕ ማእኸላት ክላስተር ንደቐኹን ኣናእሽተይን ንግዲ ትካላት ከም ኩነታቱ ንኻልኣት ተመሪቓም ዝወፁ ትካላት ኣድላዩ ክፍሊት እንዳኸፈለ ሰሉጥ ግልጋሎት ይህብ፤
5. ናብ ማእኸል ክላስተር ዝኣትው ማሽነሪታት ከይበላሸው ብእዋኑ ኣድላዩ ፅገናታት፣ሓለዋን ክትትልን ይገብር።
6. ንግልጋሎት እቲ ማእኸል ክላስተር ዘድልዩ ማሽነሪታት ይተክል፣ ኣብ ውሽጢ እቲ ማእኸል መሰረተ ልምዓት ይዘርግሕ፣ ህንፃታት እቲ ማእኸል ክላስተር ይፅግን፣ ይቆፃፀር፣ ይከናኸን፣
7. ብሽሙ ሒሳብ ባንኪ ይኸፍት፣
8. ንዝህበም ሞያውን ቴክኒካዊን ግልጋሎታት ክፍሊት ይኸበል፣ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

ዓንቀፅ 8. ስራሕን ሓላፍነትን ኣካያዲ ስራሕ

ተፀዋዕነት ኣካያዲ ስራሕ ብመዳይ ሞያ ንቤት ፅሕፈት ደቐኹን ኣናእሽተይን ንግዲ ትካላት፣ ብመዳይ ምምሕዳር ንቦርድ ኮይኑ ዝስዕብ ስራሕን ሓላፍነት ይህልዎ፣

1. ትልሚ ስራሕን በጀትን ኣዳልዩ ናብ ቦርድ የቐርብ

3. ከክላስተር ማእኸሉ ማሽነሪ ተጠቃሚዎች የኪራይ ኣገልግሎት በወቅቱ ይሰበሰባል ፣ገቢ ይደርጋል፣
4. በተቀመጠው ተመን ኪራይ በሚደረገው ስምምነት መሰረት የክላስተር ማእኸላት ለጥቃቅንና ኣነስተኛ የንግድ ተቋማት እንደ የሁኔታውም ለሌሎች ተመርቀው የወጡ ተቋማት ኣስፈላጊውን ክፍያ እያስከፈለ ቀልጣፋ ኣገልግሎት ይሰጣል፣
5. ወደ ክላስተር ማእኸሉ የሚገቡ ማሽነሪዎች እንዳይበላሹ በወቅቱ ኣስፈላጊውን ጥገና፣ ጥበቃና ክትትል ይደርጋል፣
6. ለክላስተር ማእኸሉ ኣገልግሎት የሚያስፈልጉ ማሽነሪዎችን ይተክላል፣ በማእኸሉ ውስጥ መሰረተ-ልማትን ይዘረጋል፣ የክላስተር ማእኸሉንህንፃዎች ይጠግናል፣ ይቆጣጠራል፣ ይንከባከባል፣
7. በስሙ የባንክ ሂሳብ ይክፍታል፣
8. ለሚሰጣቸው ሞያዊና ቴክኒካዊ ኣገልግሎቶች ክፍያ ይቀበላል፣ ዝርዝሩ በመመርያ ይወሰናል።

ኣንቀፅ 8. የስራ ኣስኪያጅ ስራና ሃላፊነት

ስራ ኣስኪያጁ ተጠሪነቱ በሞያ ለጥቃቅንና ኣንስተኛ ንግድ ተቋማት በኣስተዳደር በኩል ለቦርዱ ሆኖ ከዚህ በታች የተገለፀ ስራና ሃላፊነት ይኖሯዎል፣

1. የስራ እቅድና በጀት ኣዘጋጅቶ ለቦርድ ይቀርባል፣

2. ሰራሕተኛታት ማእከል ክላስተር ብመሰረት ሕጊ ስቪል ሰርቪስ የመሳደር፣ ይመርሕ፣ ይቆጣጠራል፣ ይከታተላል፣ የሰናብታል።
3. ነቲ ማእከል ክላስተር ወኪሉ ምስ ሳልሳይ ወገን ይውግዳል፣ ይደራደር፣
4. ማእከል ክላስተር ዝህቦ ግልጋሎት ብዝድለ መንገዲ ምዃኑ ይከታተላል፣ መማሓየሺ ሓሳባት የቅርብ ፣ በቦርድ እንትፀድቀሉ ይትግብር፣
5. ሪፖርት አፈፃፀማ ስራሕን አጠቓቕማ በጀትን እቲ ማእከል ክላስተር ናብ ቦርድን ቤት ፅሕፈት ደቀኞትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላትን የቅርብ፣
6. ሕጋዊ ተጠቓማይነት ንብረትን ግልጋሎትን ማእከል ክላስተር ከይጓደል ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ እዋኑ ዝሓለወ ፅገና ክግበረሉ ናብ ቦርድ ብእዋኑ የፍልጥ፣
7. አብዚ አዋጅ ዓንቀፅ 7 ዝተዘርዘሩ ስራሕን ሓላፍነትን ማእከል ክላስተር ይፍፅም፣
8. አብዚ ዓንቀፅ ካብ 1-7 ዝተጠቐሱ ዝርዝር ብመምርሒ ይውሰን።

ዓንቀፅ 9. ስራሕን ሓላፍነትን ኤጀንሲ

1. ማእከላት ክላስተር ዝህብኦ ግልጋሎት ብመሰረት ሃገራውን ክልላውን ፖሊስን ስትራተጂን ልምዓት ደቀኞትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት ምዃኑ ይከታተላል።
2. ማእከላት ክላስተር ንምስፍሕፋሕ ምስ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት ብምትሕብባር ሓገዝን ልቓሕን ገንዘብን

2. የክላስተር ማእከሉን ሰራተኞች በስቪል ሰርቪስ ህግ መሰረት ያስተዳድራል፣ ይቆጣጠራል፣ ይከታተላል፣ ያሰናብታል።
3. የክላስተር ማእከሉን ወክሎ ከሶስተኛ ወገን ጋር ይዋዋላል፣ ይደራደራል፣
4. የክላስተር ማእከሉ የሚሰጠው አገልግሎት በሚፈለገው መንገድ መሆኑን ይከታተላል፣ የማሻሻያ ሃሳብ ያቀርባል፣ በቦርድ ሲፀድቅለት ይተገብራል፣
5. የክላስተር ማእከሉን የስራ አፈፃፀምና የበጀት አጠቃቀም ሪፖርት ለቦርድና ለጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ተቋማት ፅህፈት ቤት ያቀርባል፣
6. የክላስተር ማእከሉን ንብረትና አገልግሎት ህጋዊ ተጠቃሚነት እንዳይጓደል ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ ጊዜውን የጠበቀ ጥገና እንዲደረግለት ለቦርድ በወቅቱ ያሳውቃል፣
7. በዚ አዋጅ አንቀፅ 7 የተዘረዘሩ የክላስተር ማእከል ስራና ሃላፊነት ይፈፅማል፣
8. በዚህ አንቀፅ ከ1-7 የተጠቀሱት ዝርዝር በመመርያ ይወሰናል፣፣

አንቀፅ 9. የኤጀንሲ ስራና ሃላፊነት

1. የክላስተር ማእከላት የሚሰጡት አገልግሎት በአገራዊና ክልላዊ የጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ተቋማት ልማት ፖሊሲና ስትራተጂ መሰረት መሆኑን ይከታተላል፣
2. የክላስተር ማእከላትን አገልግሎት ለማስፋፋት ከመንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ተቋማት በመተባበር የገንዘብና ማሻሻሪያ ብድርና እርዳታ

ገፅ 8 ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ አዋጅ ቁጥር 234/2005

ገፅ 8 የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ አዋጅ ቁጥር 234/2005

ማሸነፊን ዝረኽባለብዎት ይህም የመቻቸው።

የሚያገኙበት ሁኔታ ያመቻቸል፤

3. ዓቅሚ ማእከላት ክላስተር ንምዕባይ ቴክኒካዊ ድጋፍ ይህብ፤ ኩነታት የመቻቸው።
4. ግልጋሎት ማእከላት ክላስተር አድለይቲ ዝቸኑ ግልፅነትን ተሓታትነትን ዘረጋግፁ አሰራርሓታት፤ ሜላታትን ቴክኖሎጂታትን ክተሓታተዉ ይገባር።
5. ንደቀቅትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት እኹልን ዘተኣማምንን ቐረብ ግልጋሎት ክላስተር ማእከላት ምህላዉ የረጋግፅ።
6. ምስ ቢሮ ትልምን ፋይናንስን ብምትሕብባር ማእከላት ክላስተር ዝጥቀሙሎም ማንዋላትን መምርሕታትን ፋይናንስን ንብረትን የዳሉ።
7. አብ ማእከላት ክላስተር አትዮም ንዝሰርሑ ደቀቅትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት ወይ አብቲ ክላስተር ብዝአትዉ ማሸነፊታት ብሰዓታት ተኻርዮም ክሰርሑ ንዝደልዩ ንግዲ ትካላት እኹል ቀረብ ግልጋሎት ምሕላዉ የረጋግፅ።
8. ምስ ስራሕ መካየዲ ብምኻን ማእከላት ክላስተር ዝህብኦ ግልጋሎት ክፍሊት ክመሓየሽ የፅንዕቲክፅናፅ ይገባር፤ ነፍሰ ቦርድ አቅራቢ የፅድቅ፤

3. የክላስተር ማእከላትን አቅም ለማሳደግ ቴክኒካዊ ድጋፍ ይሰጣል፤ ሁኔታዎችን ያመቻቸል፤
4. ለክላስተር ማእከላቱ አገልግሎት አስፈላጊ የሆኑ ግልፅነትና ተጠያቂነትን የሚያረጋግጡ አሰራሮች ፤ ዘዴዎችንና ቴክኖሎጂዎችን እንዲዘረጉ ያደርጋል፤
5. ለጥቃቅንና አነስተኛ ንግድ ተቋማት በቂና አስተማማኝ የክላስተር ማእከላት አገልግሎት መኖሩን ያረጋግጣል፤
6. ከፕላንና ፋይናንስ ቢሮ ጋር በመተባበር የክላስተር ማእከላት የሚጠቀሙበትን የፋይናንስን ንብረት ማንዋሎችና መመርያዎችን ያዘጋጃል፤
7. በክላስተር ማእከላቱ ገብተው ለሚሰሩ ጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ተቋማት ወይም በክላስተሩ በሚገቡ ማሸነፊዎች በሰሓታት ተከራይተው መሰራት ለሚፈልጉ ንግድ ተቋማት በቂ የአገልግሎት አቅርቦት መኖሩን ያረጋግጣል፤
8. ከስራ አስኪያጅ በመሆን የክላስተር ማእከላት ለሚሰጡት አገልግሎት ክፍያ እንዲሻሻል ያጠናል፤ እንዲጠና ያደርጋል፤ ለቦርድ አቅርቦ ያፀድቃል፤

ክፍሉ ሰለስተ

ስራሕን ሓላፍነትን አባላት ቦርድ ማእከላት
ክላስተር

አንቀፅ 10. አባላት ቦርድ

ማእከላት ክላስተር አብዝርከቡሉ ቦታ ዘለዉ
ኾይኖሞ:-

1. ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማን ንግድን
ኢንዱስትርን -----አካቢ፣
2. ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ልምዓት ደቀኞትን
አናጸሽተይን ንግዲ ትካላት -----አባል፣
3. አካያዲ ስራሕ እቲ ማእከል ክላስተር -----
----- አባልን ፀሓፍን፣
4. አካያዲ ስራሕ ደደቢት ማይክሮ ፋይናንስ ----
-----አባል፣
5. ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ትምህርትን ስልጠናን፣
ቴክኒክን ሞያን -----አባል፣
6. ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ኮንስትራክሽን መንገድን
ትራንፖርትን -----አባል፣
7. ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ጉዳይ መናጸሰይ-----
-----አባል፣
8. ሓላፊት ቤት ፅሕፈት ጉዳይ ደቂ አንስትዮ-----
----- አባል
9. ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ሰራሕተኛን ማሕበራዊ
ጉዳይን ----- አባል

ክፍል ሶስት

የክላስተር ማእከላት ቦርድ አባላት ስራና
ሃላፊነት

አንቀፅ 10. የቦርድ አባላት

የክላስተር ማእከላቱ በሚገኙበት ቦታያሉ ሆኖው:-

1. የከተማ ልማትና ንግድና ኢንዱስትሪ ፅሕፈት ቤት
ሃላፊ -----ሰብሳቢ፣
2. የጥቃቅንና አነስተኛ ንግድ ተቋማት_ሃላፊ -----
-----አባል ፣
3. የክላስተር ማእከሉ ስራ አስኪያጅ-----
-----አባልና ፀሃፊ፣
4. የደደቢት መይክሮፋይናንስ ስራ አስኪያጅ-----
-----አባል፣
5. የቴክኒክና ሙያ፣ ትምህርትና ስልጠና ፅሕፈት
ቤት ሃላፊ-----አባል፣
6. የኮንስትራክሽን፣ መንገድና ትራንስፖርት
ፅሕፈት ቤት ሃላፊ-----አባል፣
7. የወጣቶች ጉዳይ ፅሕፈት ቤት ሃላፊ
.....አባል፣
8. የሴቶች ጉዳይ ፅሕፈት ቤት ሃላፊ-----
-----አባል፣
9. የሰራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ፅ/ቤት ሃላፊ -----
----- አባል

ዓንቀፅ 11. ስራሕን ሐላፍነትን ቦርድ

1. ንማእኸል ክላስተር ብላዕለዋይነት ይመርሕ፤
2. ናይ ሐፂር፣ ማእኸላይን ነዊሕን እዋን ትልሚ ስራሕን መፈፀሚ በጀትን ማእኸል ክላስተር መርሚሩ ክፀድቕ ናብ ከንቲባ ወይ ዋና አማሓዳሪ የቕርብ፣ ምስ ፀደቅ አፈፃፀምኡ ይከታተል፣ ይቆጣጠር፣
3. ኣብ ከይዲ ስራሕ እቲ ማእኸል ክላስተር ንዝፍጠር ፀገም መፍትሕታት የቕምዋ፣ ንተግባራውነቱ ይከታተል፣ አመራርሓ ይህብ፣
4. ንመዕደጊ ማሸናዮ መፀገኒ ህንፃታትን ማሸነፊታትን ዝውዕል ካብ ዝፀደቅ በጀት ብመሰረት መምርሒ ፋይናንስ አፈፃፀምኡ ይከታተል፣ ይቆጣጠር፣
5. ብቕዓትን ክእለትን ዘለዎ ኣካያዲ ስራሕ ማእኸል ክላስተር ይምድብ።
6. ንዕቤትን ጥንካረን ማእኸል ክላስተር ዝሕግዙ ፍልፍል ሓዛት ገንዘብን ነዋትን የተአኻኽብ፣
7. በቲ ኤጀንሲን ማእኸል ክላስተርን ተፅዕኖ ዝቐርበሉ ክፍሊት ግልጋሎት ይውሰን ፣ አፈፃፀምኡ ይከታተል፤
8. ሪፖርት ኣተሓሕዛ ሒሳብን ንብረትን ምንቅስቃስ ስራሕን ማእኸል ክላስተር ናብ ከንቲባ ወይ ዋና አማሓዳሪ በቢእዋኑ የቕርብ፣
9. ውዕኢት ኦዲት ማእኸል ክላስተር ይሰምዕ፣ውሳኔ የመሓላልፍ፣

ኣንቀፅ 11. የቦርድ ስራና ሃላፊነት

1. የክላስተር ማእከሉን በበላይነት ይመራል፣
2. የክላስተር ማእከሉን የአጭር፣ መካከለኛና የረጅም ጊዜ እቅድና በጀት እንዲፀድቅ ለከንቲባ ወይም ለዋና አስተዳዳሪ ያቀርባል፣ ከፀደቀ በኋላ አፈፃፀሙን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣
3. በክላስተር ማእከሉ በስራ ሂደት ለሚያጋጥም ችግር መፍትሄዎችን ያስቀምጣል፣ ለተግባራውነቱ ይከታተላል፣ አመራር ይሰጣል፣
4. ለማሸናዮ ግዥ፣ ለማሸናዮና ህንፃዎች መጠገኛ የሚውል ከፀደቀው በጀት በፋይናንስ መመርያ መሰረት አፈፃፀሙን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣
5. ብቃትና ችሎታ ያለው የክላስተር ማእከል ስራ አስኪያጅ ይመድባል፣
6. ለክላስተር ማእከሉ እድገትና ጥንካሬ የሚያግዙ የገንዘብና ንብረት እርዳታ ምንጭ ያሰባስባል፣
7. በኤጀንሲውና በክላስተር ማእከሉ ተጠንቶ የሚቀርብለትን የኣገልግሎት ክፍያ ይወስናል፣ አፈፃፀሙን ይከታተላል፣
8. የክላስተር ማእከሉን የሂሳብና ንብረት ኣያያዝና የስራ እንቅስቃሴ ሪፖርት ለከንቲባ ወይም ለዋና አስተዳዳሪ በየጊዜው ያቀርባል፣
9. የክላስተር ማእከሉን የኦዲት ውጤት ይሰማል፣ ውሳኔ ያስተላልፋል፣

10. እቲ ማእኸል ክላስተር ካብ ግልግሎት፣ ክራይ፣ ሓገዛት፣ ልቓሕን ካልኣት ኣታዊታትን ዝእክቦ ገንዘብ ንመስፋሕፋሒ ማእኸል ክላስተር ምውዓሉ ይቆግፀር፤

11. ተገልገልቲ ማእኸል ክላስተር ብመሰረት ድጋፍ ማእቐፍ ፍትሓዊ ግልጋሎት ይረኽቡ ምህላዎም የረጋግፅ፣ ይግምግም፤

ዓንቀፅ 12. አኼባ ኣባላት ቦርድ

1. ስሩዕ አኼባ ኣባላት ቦርድ ኣብ ሰለስተ ወርሒ ሓደ ጊዜ ይኸውን፣ ኾይኑ ግን ኣድላይ ኾይኑ እንተተረኺቡ ፍሉይ አኼባ ክፅውዕ ይክእል።

2. 50%+1 ኣባላት ቦርድ ኣብቲ አኼባ እንተተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን።

3. ኣብቲ አኼባ ካብ ዝተረኸቡ ኣባላት 50%+1 ዝደገፍዎ ውሳኔ ሓሳብ ውሳኔ ቦርድ ይኸውን። እቲ ድምዒ ማዕረ እንተኾይኑ ኣቦ ወንበር ዘለዎ ውሳኔነት ይህልዎ።

ዓንቀፅ 13. ተፀዋዕነትን ተሓታትነትን ቦርድ

1. ተፀዋዕነት ቦርድ ማእኸላት ክላስተር ኣብ ዝተጣየሻሉ ከተማ ወይ ወረዳ ንዘሎ ከንቲባ ከተማ ወይ ዋና ኣመሓዳሪ ይኸውን።

2. ኣባላት ቦርድ ብውልቀን ብሓባርን ንዝውስንዎም ዋኒናት ወይ ንዝፍፅዎም ስራሕቲ ውልቃውን ሓበራውን ተሓታትነት ይህልዎም፤

10. የክላስተር ማእከሉ ከኣገልግሎት ፣ ከኪራይ ፣ ድጋፎች፣ ብድር እና ሌሎች ገቢዎች የሚሰበስበው ገንዘብ ለክላስተር ማእከሉ ለማስፋፋያ መዋሉን ይቆጣጠራል፤

11. የክላስተር ማእከል ተገልጋዮች በማእቀፍ ድጋፍ መሰረት ፍትሃዊ ኣገልግሎት እያገኙ መሆናቸውን ያረጋግጣል፤ ይገመግማል፤

ዓንቀፅ 12. የቦርድ ኣባላት ስብሰባ

1. የቦርድ ኣባላት መደበኛ ስብሰባ በሶስት ወር ኣንድ ጊዜ ይሆናል ፣ኣስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ልዩ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል

2. 50%+1 የቦርድ ኣባላት ስብሰባው ከተገኙ ምልኣተ ጉባኤ ይሆናል ።

3. 50%+1 በስብሰባው ከተገኙ ኣባላት የደገፉት የውሳኔ ሃሳብ የቦርዱ ውሳኔ ይሆናል። እኩል ከሆነ ሊቀመንበር ያለው ውሳኔነት ይኖረዋል።

ዓንቀፅ 13. የቦርድ ተጠሪነትና ተጠያቂነት

1. የቦርድ ተጠሪነት የክላስተር ማእከላቱ በተቋቋሙበት ላለው ከተማ ከንቲባ ወይም ወረዳ አስተዳደሪ ይሆናል።

2. የቦርድ ኣባላት በግልና በጋራ ለሚወስኗቸው ጉዳዮች ወይም ለሚፈፅሟቸው ስራዎች የግልና የጋራ ተጠያቂነት ይኖርባቸዋል።

ክፍሉ አርባዕተ

ፍልፍል በጀት ስምረት ስርብ ስርብ

ዓንቀፅ 14. ፍልፍል እቶት

ፍልፍል እቶት ማእከላት ክላስተር ከምዚ ዝሰዕሰ ይኸውን፡-

ሀ. ካብ መንግስቲ ዝምደብ በጀት፤

ለ. ካብ ክፍሊት ክራይ ዝርከብ እቶት፤

ሐ. ካብ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት ዝርከብ ሓገዝን ልቓሕን፤

መ. ካብ ሽይጣት ተረፍ ምህርቲ ማእከል ክላስተር ዝርከቡ ኣታዊታት እዮም።

ዓንቀፅ 15. ስርዓት ኣጠቓቕማ በጀት

1. ማእከል ክላስተር ብመንግስቲ ዝወሃቦ በጀት ይኸውን ካብ ዝተፈላለዩ ውሽጢ ኣታዊታት ዝእክቦ ኣታዊ ብቤት ምኽሪ እናዕደቐ ይጥቀም፤

2. በጀት ማእከላት ክላስተር ንምስፍሕፋሕን ምጥንኻርን ማእከል ክላስተር ይውዕል፤

3. ኣታውን ወፃኝን ማእከላት ክላስተር ብመሰረት ሕጊ ፋይናንስ ይፍፀም፤

ዓንቀፅ 16. ኣታሕዛሊ ሒሳብ

1. ማእከል ክላስተር ብመሰረት ሕጊ ፋይናንስ ዝተማልአ መዛግብቲ ሒሳብ ይሕዝ።

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ሕልውኹይት ማእከል ክላስተር ኣታውን ወፃኝን ዘርኢ ንፁር ሰነድ ሒሳብ በቢ ዓይነቱ ፊልዩ ክትሕዝ ኣለዎ።

ክፍል አራት

የበጀት ምንጭ የበጀትና የሰው ኣይል

አስተዳደር

አንቀፅ 14. የገቢ ምንጭ

የክላስተር ማእከላት የገቢ ምንጭ እንደሚከተለው ይሆናል፡-

ሀ. ከመንግስት የሚመደብ በጀት፤

ለ. ከኪራይ ክፍያ የሚገኝ ገቢ፤

ሐ. ከመንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ተቋማት የሚገኝ ድጋፍና ብድር፤

መ. ከክላስተር ማእከሉ ተረፈ - ምርት ሽያጭ የሚገኙ ገቢዎች ናቸው።

አንቀፅ 15. የበጀት ኣጠቓቀም ስርአት

1. የክላስተር ማእከል ከመንግስት የሚሰው በጀት ይሁን ከተለያዩ የውስጥ ገቢዎች የሚሰበስው ገቢ በምክርቤት እያዕደቀ ይጠቀማል፤

2. የክላስተር ማእከላት በጀት የክላስተር ማእከላት ለማስፋፋትና ለማጠናከር ይውላል፤

3. የክላስተር ማእከላት ገቢና ወጪ በፋይናንስ ህግ መሰረት ይፈፀማል፤

አንቀፅ 16. የሂሳብ ኣያያዝ

1. የክላስተር ማእከል በፋይናንስ ሕግ መሰረት የተሟላ የሒሳብ መዝገብ ይይዛል።

2. በዚ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተደንገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የክላስተር ማእከል ገቢና ወጪ የሚያሳይ ግልፅ የሂሳብ ሰነድ በየኣይነቱ

ዓንቀፅ 17. ምምሕዳር ንብረት

1. ማእከል ክላስተር ዝተሰርሐሉ ህንፃታት፣ ዝተዘርገሉ መስመራት መብራህቲ፣ ማይ፣ ኻልኦት ተፋሰስ መስመራት፣ መሳርሕታትን ማሽነሪታትን ተረኪቡ የመሓድር፣ ብስርዓት ይጥቀም ፣ ድሕንነቶም ይሕሉ።
2. ዝኾነ ሰብ ንብረት ማእከል ክላስተር ብዘይክፍሊት ምጥቓም ኣይክእልን።

ዓንቀፅ 18. ቛፃርን ምምሕዳርን ሓይሊ ሰብ

ቛፃርን ምሕደራን ሓይሊ ሰብ ማእከላት ክላስተር ብመሰረት አዋጅ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ይኸውን።

ክፍሊ ሓሙሽተ

ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

ዓንቀፅ 19. ስልጣን ምውፃእ ደንብን መምርሕን

1. ቤት ምክሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ነዚ አዋጅ መፈፀሚ ደንቢ ከውፅእ ይክእል።
2. ኤጀንሲ ነዚ አዋጅ መፈፀሚ መምርሒ የውፅእ።

ዓንቀፅ 20. ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕጎታት

ነዚ አዋጅ ዝፃባእ አዋጅ፣ ደንቢ፣ መምሪሒ ወይ ልማዳዊ አሰራርሓ ተፈፃሚነት ኣይህልዎን

ለይቶ መያዝ ኣለበት።

አንቀፅ 17. ንብረት ማስተዳደር

1. የክላስተር ማእከል የተሰራለትን ህንፃዎች፣ የተዘረጉለትን የመብራት መስመሮች፣ ውሃ፣ ሌሎች ተፋሰስ መስመሮች፣ መሳርያዎችንና ማሽነሪዎችን ተረክቦ ያስተዳድራል፣ በስርሓት ይጠቀማል፣ ደህንነታቸውን ይጠብቃል።
2. ማንኛውም ሰው የክላስተር ማእከሉን ንብረት ያለክፍያ መጠቀም ኣይችልም።

አንቀፅ 18. የሰው ሃይል ቅጥርና አስተዳደር

የክላስተር ማእከላት የሰው ሃይል ቅጥርና አስተዳደር በመንግስት ሰራተኞች አዋጅ መሰረት ይሆናል።

ክፍል አምስት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ 19. ደንብና መመሪያን የማውጣት ስልጣን

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ለዚህ አዋጅ ማስፈፀም ደንብ ሊያወጣ ይችላል።
2. ኤጀንሲ ለዚህ አዋጅ ማስፈፀም መመርያ ያወጣል።

አንቀፅ 20. ተፈፃሚነት የሌላቸው ህጎች

ይህን አዋጅ የሚፃረር አዋጅ፣ ደንብ፣ መመርያ፣ ወይም ልማዳዊ አሰራር ተፈፃሚነት ኣይኖረውም።

ገፅ 14 ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ አዋጅ ቁ 234/2005

ገፅ 14 የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ አዋጅ ቁ 234/2005

ዓንቀፅ 21. አዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን

እዚ አዋጅ ብቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ ጥሪ 22/2005 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

አባይ ወልዱ

ፕሬዚደንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ
ትግራይ

ዓንቀፅ 21. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ ምንግስት ምክት ቤት ከፀደቀበት ጥር 22/2005 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አባይ ወልዱ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዚደንት

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቅ. 8 መቸለ
235/2005 ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

20ኛ ዓመት ቅ. 8 መቸለ
235/2005 ዓ/ም

ቁፅሪ አዋጅ 235/2005

አብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ን2005
በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ንምውሳኑ
ዝወፀ

አብ 2005 በጀት ዓመት አብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንዝፍፀሙ መንግስታዊ ስራሕትን ግልጋሎታትን ዝውዕል ተወሳኺ በጀት ብምፅዳቕ አብ ስራሕ ክውዕል ምግባር አድላይ ብምጻኑ፤

ብመሰረት ተማሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ አዋጅ ቁፅሪ 45/1994 ዓንቀፅ 49 (3) (ሀ) (ቸ) ን2005 በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት አብ ስራሕ ዝውዕል ዝስዕብ በጀት አዋጅ ተኣዊጁ ኣሎ።

1) ሓፂር ርእሰ

እዚ አዋጅ አብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ «ናይ 2005 በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ንምውሳኑ ዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ 235/2005 ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2) ፍልፍል በጀት

1. አብ 2005 በጀት ዓመት ካብ ናይ 2004 በጀት ዓመት ተመሳሲ በጀት (ዝተፃረየ ሃፍቲ) ን2005 በጀት ዓመት ዝተመሓየሽ ትልሚ እቶት ወሰኽ ኣፈላላይ ካብ ናይ ትካላት ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን መሰልጠኒ ማእኸላት፤ ካብ

አዋጅ ቁጥር 235/2005

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ2005
በጀት ዓመት ተጨማሪ በጀት ለመወሰን የወጣ

በ2005 በጀት ዓመት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ለሚሰሩ የልማት ስራዎችና ኣገልግሎቶች ማስፈፀሚያ የሚውል ተጨማሪ በጀት ፀድቆ ስራ ላይ እንዲውል ማድረግ ኣስፈላጊ በመሆኑ፤

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት አዋጅ ቁጥር 45/1994 ኣንቀፅ 49 (3) (ሀ) (ቸ) መሰረት ለ2005 በጀት ዓመት በስራ የሚውል ተጨማሪ በጀት የሚከተለው አዋጅ ታውጀዋል።

1) አጭር ርእሰ

ይህ አዋጅ «የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ2005 በጀት ዓመት ተጨማሪ በጀት ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 235/2005 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2) የበጀት ምንጭ

1. በ2005 በጀት ዓመት ከ2004 የበጀት ዓመት ተመሳሽ በጀት (የተጣራ ሃብት)፤ የ2005 በጀት ዓመት የተስተካከለ የገቢ እቅድ ጭማሪ ልዩነት፤ ከቴክኒክ፤ ሙያ፤ ትምህርትና ስልጠና ማሰልጠኛ ማእኸላት፤

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ

ብር 21.85

ነጋሪት ጋዜጣ ቁጥሩ
ነጋሪት ጋዜጣ ፓ.ሳ.ቁ

291

ሆስፒታላት፣ ካብ ኤጀንሲ መራሽቢ ሓፋሽ፣ ካብ አብያተ ህንፀት ውሽጢ አታዊን አብ ሕሉፍ በጀት ዓመት ብተኣካቢ ሒሳብ ተታሒዙ ዝነበረ ፍልፍል በጀት ብምጥቃም ምስዚ አዋጅ ተታሒዞም ዘለው ሰደቓ ንዝተቐመጡ ስራሕትን ግልጋሎትን ዝውዕል እዩ።

ሀ. ካብ ናይ ክልል ተመላሲ በጀት ብር 15,000,000 (ዓሰርተ ሓመሽተ ሚሊዮን ብር)

ለ. አብ 2005 በጀት ዓመት ክእከብ ካብ ዝተሓሰበ ትልሚ እቶት ተወሳኺ ንምእካብ ዝተታሓዘ ትልሚ ብር 200,000,000 (ክልተ ሚሊዲ ሚልዮን ብር)።

ሐ. ካብ ትካላት ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ውሽጢ አታዊ ብር 1,953,228 (ሓደ ሚሊዮንን ትሻዓተ ሚሊትን ሓምሳን ሰለስተን ሺሕን ክልተ ሚሊትን ዒስራን ሸሞንተን ብር)።

መ.ካብ ሆስፒታላት ውሽጢ አታዊ ብር 2,980,933 (ክልተ ሚልዮንን ትሻዓተ ሚሊትን ሰማንያን ሺሕን ትሻዓተ ሚሊትን ሰላሳን ሰለስተን ብር)

ረ. ካብ ኤጀንሲ መራሽቢ ሓፋሽ ናይ ውሽጢ አታዊ ብር 4,800,000 (አርባዕተ ሚልዮንን ሸሞንተ ሚሊዲ ሺሕ ብር)

ሰ. ካብ አብያተ ህንፀት ውሽጢ አታዊ ብር 294,454.29 (ክልተ ሚሊትን ቴስዓን አርባዕተን ሺሕን አርባዕተ ሚሊትን ሓምሳን አርባዕተን 29/100 ብር)

ሸ. አብ ሕሉፍ በጀት ዓመት ብተኣካቢ ሒሳብ ተታሒዙ ዝነበረ ብር 325,730,463.27 (ሰለስተ ሚሊትን ዒስራን ሓመሽተን ሚልዮንን ሸውዓተ ሚሊትን ሰላሳን ሺሕን አርባዕተ ሚሊትን ስልሳን ሰለስተን ብር 27/100) ኮይኑ ሓፈሻዊ ድምር

ከሆስፒታሎች፣ ከመገናኛ ብዙሃን ኤጀንሲ፣ ከማረሚያ ቤቶች የውስጥ ገቢና ባለፈው በጀት ዓመት በተሰብሰቢ ሒሳብ ተይዞ የነበረ የበጀት ምንጭ በመጠቀም ከዚህ አዋጅ ጋር ተያይዘው ካሉት ሰንጠረዥ ለተዘረዘሩት ስራዎችና አገልግሎት የሚውል ነው።

ሀ. ከክልል ተመላሽ በጀት ብር 15,000,000 (አስራ አምስት ሚሊዮን ብር)

ለ. በ2005 የበጀት ዓመት ጊዜ ሊሰበሰብ ከታሰበ ገቢ እቅድ በላይ የተሻሻለ እቅድ ብር 200,000,000 (ሁለት መቶ ሚሊዮን ብር)።

ሐ. ከቴክኒክ፣ ሙያ፣ ትምህርትና ስልጠና ቢሮ የውስጥ ገቢ ብር 1,953,228 (አንድ ሚሊዮን ዘጠኝ መቶ ሃምሳ ሶስት ሺ ሁለት መቶ ሃያ ስምንት ብር)።

መ. ከሆስፒታሎች የውስጥ ገቢ ብር 2,980,933 (ሁለት ሚሊዮን ዘጠኝ መቶ ሰማንያ ሺ ዘጠኝ መቶ ሰላሳ ሶዎት ብር)

ረ. ከመገናኛ ብዙሃን ኤጀንሲ የውስጥ ገቢ ብር 4,800,000 (አራት ሚሊዮን ስምንት መቶ ሺ ብር)

ሰ. ከማረሚያ ቤቶች የውስጥ ገቢ ብር 294,454.29 (ሁለት መቶ ዘጠና አራት ሺ አራት መቶ ሃምሳ አራት ብር 29/100 ብር)

ሸ. ባለፈው በጀት ዓመት በተሰብሰቢ ሒሳብ ተይዞ የነበረ ብር 325,730,463.27 (ሶስት መቶ ሃያ አምስት ሚሊዮን ሰባት መቶ ሰላሳ ሺ አራት መቶ ስልሳ ሶስት ብር 27/100) ሲሆን አጠቃላይ ድምር ብር 550,759,078.56

ብር 550,759,078.56 (ሓሙሽተ ሚሊትን ሓምሳን ሚሊዮንን ሸውዓተ ሚሊትን ሃምሳን ትሻዓተን ሺሕን ሰብዓን ሸምንተን ብር 56/100) እዩ።

3) ድልድል በጀት

ሀ. ብክልል ንዝስርሑ ስራሕትን ግልጋሎትን ዝውዕል ተወሳኺ በጀት፡-

1. ንስሩዕ በጀት ብር 36,709,439.29
 - ንመሃያ ብር 16,701,793
 - ንስራሕ መካየዲ ብር 20,007,646.29
 2. ንካፒታል ብር 450,637,044.27
 3. ንክልል መሐለውታ ብር 16,571,664
 4. ብክልል ዝተማእኸለ መሐለውታ ዝተታሓዘ በጀት ብር 46,840,931
 - ንገፀር መንገዲ URRAP ንፀፀርን ካልእን ድጋፍ ብር 25,000,000
 - ንወሰኽ መምህራን መሃያን ንተግባር ተኮር ትምህርቲ መቁፀሪ ንወረዳታት ዝዛወር ብር 21,840,931
- ኮይኑ ሓፈሻዊ ድምር ብር 550,759,078.56 (ሓሙሽተ ሚሊትን ሓምሳን ሚሊዮንን ሸውዓተ ሚሊትን ሓምሳን ትሻዓተን ሺሕን ሰብዓን ሸምንተን

ብር 56/100)።

4) እዚ አዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን

እዚ አዋጅ ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ ወርሒ ጥሪ 22/2005 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀነዐ ይኸውን።

አባይ ወልዱ

ፕረዝደንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

መቐለ

(አምስት መቶ ሃምሳ ሚሊዮን ሰባት መቶ ሃምሳ ዘጠኝ ሺ ሰባ ስምንት ብር 56/100) ነው።

3) የበጀት ድልድል

ሀ. ብክልል ለሚሰሩ ስራዎችና አገልግሎቶች የሚውል ተጨማሪ በጀት፡-

1. ለመደበኛ በጀት ብር 36,709,439.29
 - ለደመወዝ ብር 16,701,793
 - ለስራ ማስኬጃ ብር 20,007,646.29
 2. ለካፒታል ብር 450,637,044.27
 3. ለክልል መጠባበቂያ ብር 16,571,664
 4. በክልል የተማከለ መጠባበቂያ የተያዘ በጀት ብር 46,840,931
 - ለገጠር መንገድ URRAP ለጠጠርና ሌሎች ድጋፍ ብር 25,000,000
 - ለመምህራን ተጨማሪ ደመወዝና ለተግባር ተኮር ትምህርት መቅጠርና ለወረዳዎች የሚዛወር ብር 21,840,931
- ሲሆን አጠቃላይ ድምር ብር 550,759,078.56 (አምስት መቶ ሃምሳ ሚሊዮን ሰባት መቶ ሃምሳ ዘጠኝ ሺ ሰባ ስምንት ብር 56/100)።

4) አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ከፀደቀበት ከጥር ወር 22/2005 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል ።

አባይ ወልዱ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕረዝደንት

መቐለ

ን2005 በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ዝተደልደለ

ተ. ቁ	ሽም ቤት ዕዮ	ዝፀደቐ በጀት					ድምር
		ካብ መንግስቲ ግምጃ ቤት		ካብ ወሽጢ ኣታዊ		ካብ ተኣካቢ ሒሳብ	
		መሃያ	ካፒታል	መሃያን ስ/መካየዲን	ካፒታል		
1	ብክልል ዝተማእኸለ መሓለወታ						63,412,595
2	ቢሮ ማይ ሃፍቲ						
	ንግድብ ማይ ድሙ መፀገኒ		10,000,000				10,000,000
	ንፕሮክታት ኢሪጌሽን ዝውዕል ስሚንቶ መፅዓኒን መራገፊን		7,000,000				7,000,000
	ሊስተር ፓምፕታት ዕደጋ		15,000,000				15,000,000
	ስረሺሰ ሪግ ማሸን ዕደጋ		16,200,000				16,200,000
	መስኖ ማይ ስራሕቲ ናይ 2004 ዝተኸፈለ መወራረዲ (MDG)					124,576,568.23	124,576,568.23
	ንሳብመርሲብልን ሞኖ ፓምፕን ራይዘር ፓይፕ ዝተኸፈለ መወራረዲ					34,279,715.89	34,279,715.89
	ድምር		48,200,000			158,856,284.12	207,056,284.12
3	ቢሮ ኮንስትራክሽን መንገዲ ትራንስፖርትን						
	ንህንፀት መንገዲ ዕ/ሕብረት ናብ ሚሊ ምስ ወርቂ ኢንቨስትመንት ዝተኣሳሰረ		8,824,647				8,824,647
	ንሓውዜን ቴክኒክን ሞያን መሰ/ማእኸል ህንፃ		4,000,000				4,000,000
	ንፀለምቲ ቴክኒክን ሞያን መሰ/ማእኸል ህንፃ		4,000,000				4,000,000
	ንመደባይ ዛና ቴክኒክን ሞያን መሰ/ማእኸል ህንፃ		5,000,000				5,000,000
	ንወልቃይት ቴክኒክን ሞያን መሰ/ማእኸል ህንፃ		2,000,000				2,000,000

ተ. ቁ	ሽም ቤት ዕዮ	ዝፀደቐ በጀት					ድምር
		ካብ መንግስቲ ግምጃ ቤት		ካብ ውሽጢ ኣታዊ		ካብ ተኣካቢ ሒሳብ	
		መሃያ	ካፒታል	መሃያን ስ/መካየዲን	ካፒታል		
	ናይ መንግሥት ካልኣትን 2004 ዝተሸፈለ መወራረዲ (MDG)					51,784,646.15	51,784,646.15
	ድምር		23,824,647			51,784,646.15	75,609,293.15
4	ኤጀንሲ ልምዓት ደኣንት						
	ንግሸነሪ ዕደጋ ንደኣንት ክላስተራት		13,200,000				13,200,000
5	ኤጀንሲ ማኣድንን ኢነርጅን						
	ኣብ 2004 ንስልጠና ናብ ወረዳታት ዝተልኣሽ መወራረዲ					762,753	762,753
6	ኤጀንሲ መራሽቢ ሓፋሽ						
	ንጊተ ስትድዮ መስተኻሽቢ ግሪድ መስርሒ		5,000,000				5,000,000
	ንፋርኒቸር መዐደጊን ስትድዮ ግሪድ መመልኢ				4,800,000		4,800,000
	ብ2004 ንስትድዮ መሳርሒ መዐደጊ ንጊ/ር ዝተሸፈቶ መወራረዲ					42,002,959	42,002,959
	ድምር		5,000,000		4,800,000	42,002,959	51,802,959
7	ቢሮ ትምህርቲ						
	ንዝተዓደገ ትራንሲሚተር ንጉምሩክን ክራይን መክፈሊ		467,342				467,342
	ንክልላዊን ሃገራዊን ውድድር ስፖርት		5,614,592				5,614,592

ተ. ቁ	ሽም ቤት ዕዮ	ዝፀደቐ በጀት				ድምር	
		ካብ መንግስቲ ግምጃ ቤት		ካብ ውሽጢ ኣታዊ			ካብ ተኣካቢ ሒሳብ
		መሃያ	ካፒታል	መሃያን ስ/መካየዲን	ካፒታል		
	ንናውቲ ትምህርቲ መግዝኢን ሕትመትን ኣብ 2004 ዝተኸፈለ መወራረዲ (MDG)					219,315	219,315
	ድምር		6,081,934			219,315	6,301,249
8	ቢሮ መናእሰይን ስፖርትን						
	ኣብ ወረዳታት ንዝካየድ ኮንፈረንስ		2,800,000				2,800,000
9	ቢሮ ሓለዋ ጥዕና						
	ኣብ ሆስፒታላት ናይ ዝተመደቡ መሃያ ዕብየት	4,280,824					4,280,824
	ንወረዳታት ሓይሊ ሰብ መቁፀሪ	2,200,000					2,200,000
	ብቢሮ ሓለዋ ጥዕናን ቢሮ ት/ፋይናንስን ዝግዛእ መኻይን		6,000,000				6,000,000
	ንስሑል ሆስፒታል			1,183,073			1,183,073
	ንዓድዋ ሆስፒታል			1,097,860			1,097,860
	ንመዓርግ ሆስፒታል			700,000			700,000
	ድምር	6,480,824	6,000,000	2,980,933			15,461,757
10	ኤጀንሲ ልምዓት ኣባይቲ						
	ንመወደኢ ኣባይቲ ኤጀንሲ		20,000,000				20,000,000
	ብ2001 ዝተዓደጋ መኻይን ዝተኸፈለ መወራረዲ					6,936,000	6,936,000
	ድምር		20,000,000			6,936,000	26,936,000

ተ. ቁ	ሽም ቤት ዕቡ	ዝፀደቐ በጀት					ድምር
		ካብ መንግስቲ ግምጃ ቤት		ካብ ውሽጢ ኣታዊ		ካብ ተአካቢ ሓሳብ	
		መሃያ	ካፒታል	መሃያን ስ/መካየዲን	ካፒታል		
11	ቢሮ ት.ሰ.ቴ.ሙ						
	ንማሸነሪ ዕደጋ 2004 ንL/C መክፈቲን ቅድሚያ ክፍሊት መወራረዲ					50,168,506	50,168,506
	ንኣክሱም SDC			457,035			457,035
	ንሽረ SDC			492,457			492,457
	ንዓድግራት ፖሊ ቴክኒክ			548,450			548,450
	ንኣላማጣ TVET			429,286			429,286
	ንኣግባብ ብሄራዊ ግልጋሎት			26,000			26,000
	ድምር			1,953,228		50,168,506	52,121,734
12	ኮሚሽን ፖሊስ						
	ንደንቢ ክዳን ኣብ ሕሉፍ ዓመታት ዝተኸፈለ መወራረዲ					15,000,000	15,000,000
13	ቢሮ ፀጥታን ምምሕዳርን						
	ንዓድግራት ማእኸል ቤት ህንፃት			294,454.29			294,454.29
14	ንክተማ መቐለ						
	ንሓዱሽ መሓውር ቁፃር መግለጺ	10,000,000					10,000,000
	ንመስተ ማይ መዳርግቲ		10,000,000				10,000,000
	ድምር	10,000,000	10,000,000				20,000,000
ጠቅላላ ድምር		16,480,824	135,106,581	5,228,615.29	4,800,000	325,730,463.27	550,759,078.56

ለ2005 በጀት ዓመት ተጨማሪ በጀት የተደለደለ

ተ. ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የፀደቀ በጀት					ድምር
		ከመንግስት ግምጃ ቤት		ከውስጥ ገቢ		ከተሰብሳቢ ሒሳብ	
		ደመወዝ	ካፒታል	ደመወዝና ስ/ማስኬጃ	ካፒታል		
1	በክልል ተማከሎ የተያዘ መጠባበቅያ በጀት						63,412,595
2	ውሃ ሃብት ቢሮ						
	ለማይ ድሙ ግድብ ጥገና		10,000,000				10,000,000
	ለፕሮጀክታት ኢሪጌሽን የሚውል ስሚንቶ መጫኛና ማራገፊያ		7,000,000				7,000,000
	ለሊስተር ፓምፕዎች መግዣ		15,000,000				15,000,000
	ስረገሰ ሪግ ማሽን መግዣ		16,200,000				16,200,000
	ለውሃ መስኖ ስራዎች በ2004 የተሸፈለ ሒሳብ ማወራረጃ (MDG)					124,576,568.23	124,576,568.23
	ለሳብመርሲብል፣ ሞኖ ፓምፕና ራይዘር ፓይፕ የተሸፈለ ሒሳብ ማወራረጃ					34,279,715.89	34,279,715.89
	ድምር		48,200,000			158,856,284.12	207,056,284.12
3	ኮንስትራክሽንና መንገድ ትራንስፖርት ቢሮ						
	ከዕ/ሕብረት ወደ ሚሊ ከወርቅ ኢንቨስትመንት የተሳሰረ የመንገድ ግንባታ		8,824,647				8,824,647
	ለሓውዜን ቴክኒክና ሞያ ማሰ/ማእከል ህንፃ ግንባታ		4,000,000				4,000,000
	ለፀለምቲ ቴክኒክና ሞያ ማሰ/ማእከል ህንፃ ግንባታ		4,000,000				4,000,000
	ለመደባይ ዛና ቴክኒክና ሞያ ማሰ/ማእከል ህንፃ ግንባታ		5,000,000				5,000,000
	ለወልቃይት ቴክኒክና ሞያ ማሰ/ማእከል ህንፃ ግንባታ		2,000,000				2,000,000

ተ. ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የፀደቀ በጀት					ድምር
		ከመንግስት ግምጃ ቤት		ከውስጥ ገቢ		ከተሰብሳቢ ሒሳብ	
		ደመወዝ	ካፒታል	ደመወዝና ስ/ማስኬጃ	ካፒታል		
	ለመንገድና ሌሎች በ2004 የተከፈለ ሒሳብ ማወራረጃ (MDG)					51,784,646.15	51,784,646.15
	ድምር		23,824,647			51,784,646.15	75,609,293.15
4	የጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ተቋማት ኤጀንሲ						
	ለጥቃቅንና አነ/የን/ተቋ ክላስተሮች ማሸነፊ መግዣ		13,200,000				13,200,000
5	ማዕድንና ኢነርጂ ኤጀንሲ						
	በ2004 ወደ ወረዳዎች ለስልጠና የተላኩ ሒሳብ ማወራረጃ					762,753	762,753
6	መገናኛ ብዙሃን ኤጀንሲ						
	ለ2 ስትድዮ ማስተካከያ ግሪድ ማሰሪያ		5,000,000				5,000,000
	ለፋርኒቸር መግዣና ስትድዮ ግሪድ ማሟያ				4,800,000		4,800,000
	በ2004 ለስትድዮ መሳሪያዎች መግዣ L/C የተከፈተበት ሒሳብ ማወራረጃ					42,002,959	42,002,959
	ድምር		5,000,000		4,800,000	42,002,959	51,802,959
7	ትምህርት ቢሮ						
	ትራንሲሚተር የተገዛበት የጉምሩክና ኪራይ መክፈያ		467,342				467,342
	ለክልላዊና አገር አቀፍ የስፖርት ውድድር		5,614,592				5,614,592

ተ. ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የፀደቀ በጀት					ድምር
		ከመንግስት ግምጃ ቤት		ከውስጥ ገቢ		ከተሰብሳቢ ሒሳብ	
		ደመወዝ	ካፒታል	ደመወዝና ስ/ማስኬጃ	ካፒታል		
	ለትምህርት መሳሪያዎች መግዣና ህትመት በ2004 የተከፈለ ሒሳብ ማወራረጃ (MDG)					219,315	219,315
	ድምር		6,081,934			219,315	6,301,249
8	ወጣቶችና ስፖርት ቢሮ						
	በወረዳዎች ለሚካሄደው ኮንፈረንስ		2,800,000				2,800,000
9	ጤና ጥበቃ ቢሮ						
	በሆስፒታሎች ለተመደቡት ሰራተኞች የደመወዝ ዕድገት	4,280,824					4,280,824
	ለወረዳዎች የሰው ሃይል መቅጠሪያ	2,200,000					2,200,000
	በጤና ጥበቃ ቢሮና ፋይናንስ ቢሮ ለሚገዙ መኪናዎች		6,000,000				6,000,000
	ለስራ ሆስፒታል			1,183,073			1,183,073
	ለዓድዋ ሆስፒታል			1,097,860			1,097,860
	ለመዓርግ ሆስፒታል			700,000			700,000
	ድምር	6,480,824	6,000,000	2,980,933			15,461,757
	10	የቤቶች ልማት ኤጀንሲ					
ለቤቶች ልማት ኤጀንሲ ማስፈፀሚያ			20,000,000				20,000,000
በ2001 የተገዙ መኪናዎች የተከፈለ ሒሳብ ማወራረጃ						6,936,000	6,936,000
ድምር			20,000,000			6,936,000	26,936,000

ተ. ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የፀደቀ በጀት					ድምር
		ከመንግስት ግምጃ ቤት		ከውስጥ ገቢ		ከተሰባሳቢ ሒሳብ	
		ደመወዝ	ካፒታል	ደመወዝና ስ/ማስኬጃ	ካፒታል		
11	ቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ቢሮ						
	ለማሸነፍ መግዣ በ2004 L/C መክፈቻ የተከፈለ ሒሳብ ማወራረጃ					50,168,506	50,168,506
	ለአክሱም SDC			457,035			457,035
	ለሽረ SDC			492,457			492,457
	ለዓድግራት ፖሊ ቴክኒክ			548,450			548,450
	ለአላማጣ TVET			429,286			429,286
	ለአግባብ ብሄራዊ አገልግሎት			26,000			26,000
	ድምር			1,953,228		50,168,506	52,121,734
12	ፖሊስ ኮሚሽን						
	ባለፉት ዓመታት ለደንብ ልብስ የተከፈለ ሒሳብ ማወራረጃ					15,000,000	15,000,000
13	ፀጥታና አስተዳደር ቢሮ						
	ለዓድግራት ማረሚያ ቤት			294,454.29			294,454.29
14	ለመቻለ ከተማ						
	ለአዲስ ስትራክቸር ቅጥር ማሟያ	10,000,000					10,000,000
	ለመጠጥ ውሃ ማችንግ ፈንድ		10,000,000				10,000,000
	ድምር	10,000,000	10,000,000				20,000,000
ጠቅላላ ድምር		16,480,824	135,106,581	5,228,615.29	4,800,000	325,730,463.27	550,759,078.56

ን2005 በጀት ዓመት ዝእወጅ ተወሳኺ ናይ ኣታዊ ትልሚ

ተ.ቁ	መግለጺ	መፍለይ ኮድ	ናይ 2005 ትልሚ
	ቀጥታ ኣታዊ	1100-1199	100,000,000
1	ስራሕ ግብሪ	1101	40,000,000
2	ገዛ ክራይ	1102	10,000,000
3	ንግዲ ትርፌ	1103	50,000,000
	ቀጥታ ዘይኮኑ ታክስታት	1200-1285	62,000,000
4	ተወሳኺ እሴት ታክስ	1121-1199	62,000,000
	ታክስ ዘይኮኑ ኣታዊታት	1410-1485	38,000,000
5	ናይ ምምሕዳር ቅፅዓት	1410-1429	38,000,000
	ጠቅላላ ድምር		200,000,000

ለ2005 በጀት ዓመት የሚታወጅ ተጨማሪ የገቢ እቅድ

ተ.ቁ	መግለጫ	መለያ ኮድ	የ2005 እቅድ
	ቀጥታ ገቢ	1100-1199	100,000,000
1	የደመወዝ የስራ ግብር ገቢ	1101	40,000,000
2	የቤት ኪራይ	1102	10,000,000
3	የንግድ ትርፍ	1103	50,000,000
	ቀጥታ ያልሆኑ ታክሶች	1200-1285	62,000,000
4	ተጨማሪ እሴት ታክስ	1121-1199	62,000,000
	ታክስ ያልሆኑ ገቢዎች	1410-1485	38,000,000
5	የአስተዳደር ቅጣት	1410-1429	38,000,000
	ጠቅላላ ድምር		200,000,000

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 19ኛውት ቼ.....
መቶላ 2004/9/ም

ብሓልዮት ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

19ኛ ዓመት ቁ.....

መቶላ/2004 ዓ/ም

አዋጅ ቁፅር236/2005 ዓ/ም
መንግስታዊ ፖሊ ቴክኒክን ኮሌጃት ፤ ኮሌጃት ፤
ማእኸላት መሰልጠኒ ቴክኒክ ሙያንን ማእኸላት
መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለትን ክልል ትግራይ
ንምጥያሽ ዝወፀ አዋጅ

አዋጅ ቁጥር 236/2005 ዓ/ም
የትግራይ ክልል የመንግስት ፖሊ ቴክኒክ
ኮሌጆች ፤ ኮሌጆች ፤ ቴክኒክ ሙያ ማሰልጠኛ
ማእከሎችና መሰረታዊ የክህሎት ማሰልጠኛ
ማእከሎች ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

ጠለብ ዕደጋ ዘማልእ፣ ብቼዕ ሞያዊ ብቕዓትን ክእለትን
ዘለዎ ማእኸላይን ታሕተዋይን ኪሊላ ዘፍርያ መንግስታዊ
ፖሊ ቴክኒክ ኮሌጃት፣ኮሌጃት ማእኸላት መሰልጠኒ ቴክኒክን
ሙያንን ማእኸላት መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለትን ምጥያሽን
ስራሕን ሓላፍነትን ብሕጊ ምድንጋግ አድላይ ብምዃን፡-

የገበያ ፍላጎት የሚያሟላ፣ብቁ የሞያ ብቃትና ክህሎት ያለው
መካከለኛና ዝቅተኛ ባለሙያ የሚያፈራ የመንግስት ፖሊ ቴክኒክ፣
ኮሌጆች፣ ቴክኒክ ሙያ ማሰልጠኛ ማእከሎችና መሰረታዊ ክህሎት
ማሰልጠኛ ማእከሎችና መሰረተዊ የክህሎት ማሰልጠ ማእከሎች
ማቋቋምና ስራና ሃላፊነት በህግ መደንገግ አስፈላጊ በመሆኑ፣

እተን ትካላት ነቲ ዝውሃበን ሓላፍነት ብብቕዓ ንምፍፃም
ዘክእል ማሓወርን ስርዓት ምሕደራን ብምዝርጋሕ ትካላዊ
ዓቕመን ክዕብያን ዘለወን ነፃነት ስርዓት ምሕደራ አፍልጦ
ሕጊ ክረክባ ምግባር አድላይ ምዃን ስለዝተአመነሉ፣

እነዚህ ተቋሞች ለተሰጣቸው ሃላፊነት ባብቃት ለመፈፀም
የሚያስችል አስተዳደር ስርዓትና መዋቅር በመዘርጋት ተቋማዊ
ዓቕማቸው ለማሳደግ ያላቸው ነፃነት አስተዳደር ስርዓት በሕግ
እውቅና እንዲያገኙ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑ ስለታመነበት፣

ቤት ምክር ክልል ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-
መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ
49/3//ሀ/ ነዚ አወጅ አውጊኡ አሎ።

የትግራይ ክልል ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ
ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/ መሰረት ይህንን
አዋጅ አውጥቋል።

ክፍሊ ሓደ **ሓፊሻዊ**

ክፍል አንድ **ጠቅላላ**

1. ሓፂር ርእሲ

1. አጭር ርእሲ

እዚ አዋጅ "መንግስታዊ ፖሊ ቴክኒክ ኮሌጃት ፤
ኮሌጃትን ማእኸላት መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለትን
ክልል ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ አዋጅ ቁፅር
236/2005" ተብሂሉ ይፅዋዕ።

ይህ አዋጅ "የትግራይ ክልል የመንግስት ፖሊ ቴክኒክ ኮሌጅ፣
ኮሌጆችና መሰረታዊ የክህሎት ማሰልጠኛ ማእከሎች ለማቋቋም
የወጣ አዋጅ ቁጥር 236/2005" ተብሎ ይጠራል።

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ

ብር 5.20

ነጋሪት ጋዜጣ ቼ.ፓ.ሳ
ነጋሪት ጋዜጣ ፓ.ሳ.ቁ

291

2. ትርጉም

አብዚ አዋጅ፡-

1. "ክልል" ማለት ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ እዩ።
2. "መንግስቲ" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፤
3. "ቢሮ" ማለት ቢሮ ቴክኒክን ሞያን ትምህርትን ስልጠናን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
4. "ቤት ዕሕፈት" ማለት ቤት ዕሕፈት ቴክኒክን ሞያን ትምህርትን ስልጠናን ዘለወን ወረዳታት እዩ፤
5. "ቴክኒክን ሙያን ትምህርትን ስልጠናን" ማለት ብስሩዕ ወይ ብዘይስሩዕ ሜላ አሰለጣጥና አብ ዝተፈላለየ እዋን ቅድሚ ስራሕን አብ ስራሕ ንዘለዉን ብብርኪ ሰርቲፊኬት ዝወሃብ ስልጠና እዩ፤
6. "አሰልጣኒ" ማለት ነቲ ዘሰልጥኖ ሙያ ምዘና ወሰዱ ብቕዓቱ ዝተረጋገፀን ፔዳጎጂ ስልጠና ዝወሰደን ኮይኑ ፍልጠትን ክእለትን ቴክኒክን ሙያን ትምህርትን ስልጠናን ንምቁባጥ ወይ ንምምዕባል አብ ማእኸል መሰልጠኒ ስልጠና ዝህብ ውልቀ ሰብ እዩ።
7. "ሰልጣኒ" ማለት ፍልጠትን ክእለትን ንምቁባጥ አብ ማእኸል መሰልጠኒ ነቲ ዝሰልጥኖ ደረጃ ዝጠልብ መመዝገቢ ነጥቢ አማሊኡ አብቲ መርሃ ግብሪ ዝሰልጥን ውልቀ ሰብ እዩ፤
8. "ማእኸ መሰልጠኒ" ማለት ብስሩዕ ወይ ብዘይስሩዕ ፕሮግራም ቴክኒክን ሙያን ስልጠና ዝካየዱ መንግስታዊ ፖሊ ቴክኒክ፣ ኮሌጃት፣ ማእኸላት መሰልጠኒ ቴክኒክን ሙያን ማእኸላት መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለትን ትካል እዩ፤
9. "ስሩዕ መርሃ ግብሪ ስልጠና" ማለት ነቲ ስልጠና ዝወፀ መመልመሊ ረጅሒ አማሊኡም ብብርኪ 1፣2፣3፣4፣5ን ሙሉእ ስልጠና ንዝከታተሉ ሰልጠኝቲ ቅድም ሰዓብ ሓልዩ ዝወሃብ ፕሮግራም ስልጠና እዩ፤
10. "ዘይስሩዕ መርሃ ግብሪ ስልጠና" ማለት ብመሰረት ድሌት ጠለብ ዕድጋ ንዘለዎም ክፍተት ክእለት ንምምላእን ብርኪ ዕብየትን ቴክኒክን ሙያን ትምህርትን ስልጠናን ንምክትታል ዝወሃብ ሓፂር ፕሮግራም ስልጠና እዩ፤

2. ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ፡-

1. "ክልል" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ነው፤
2. "መንግስት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው፤
3. "ቢሮ" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቴክኒክን ሙያን ትምህርትና ስልጠና ቢሮ ነው፤
4. "ዕህፈት ቤት" ማለት የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ዕህፈት ቤት ያላቸው ወረዳዎች ናቸው፤
5. "ቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና" ማለት በመደበኛ ወይም መደበኛ ባልሆኑ የአሰልጣጠን ዘዴ በተለያዩ ጊዜ የቅድመ ስራና በስራ ላይ ላሉት በሰርቲፊኬት ደረጃ የሚሰጥ ስልጠና ነው፤
6. "አሰልጣኝ" ማለት ለሚያሰልጥነው ሙያ ተመዝኖ ብቻቱ የተረጋገጠና የፔዳጎጂ ስልጠና የወሰደ ሆኖ እውቀትና ክህሎት ለማስጨበጥ ወይ ለማሳደግ በማሰልጠኛ ተቋም ስልጠና የሚሰጥ ግለሰብ ነው፤
7. "ሰልጣኝ" ማለት ለሚሰልጥነው ደረጃ የመመዝገቢያ ነጥብ አሟልቶ እውቀትና ክህሎት ለመያዝ በመርሃ ግብሩ የሚሰለጥን ግለሰብ ነው፤
8. "ማሰልጠኛ ማእከል" ማለት መደበኛ ወይም መደበኛ ባልሆነ ፕሮግራም የቴክኒክና ሙያ ስልጠና የሚካሄድበት የመንግስት ፖሊቴክኒክ፣ ኮሌጆች፣ ቴክኒክና ሙያ ማሰልጠኛ ማእከሎችና መሰረታዊ የክህሎት ማሰልጠኛ ማእከሎች ተቋም ነው፤
9. "የመደበኛ ስልጠና መርሃ ግብር" ማለት ለስልጠና የወጣ መመልመያ መስፈርት አሟልተው በደረጃ 1፣2፣3፣4፣5ና ስልጠና በሙሉ ለሚከታተሉ ሰልጣኞች በቅደም ተከተል የሚሰጥ የስልጠና ፕሮግራም ነው፤
10. "መደበኛ ያልሆነ ስልጠና መርሃ ግብር" ማለት በገበያ ፍላጎት መሰረት ላለባቸው ክህሎት ክፍተት ለመሙላትና ለደረጃ እድገት የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና በገበያ ፍላጎት ለመከታተል የሚሰጥ አጭር የስልጠና ፕሮግራም ነው፤

11. "ፖሊቴክኒክ" ማለት ብርኪ ሓሙሽተን ትሕቲኡን ስልጠና ዝወሃበሉ ማእኸል መሰልጠኒ እዩ፤
12. "ኮሌጅ" ማለት ብርኪ ኣርባዕትን ትሕቲኡን ስልጠና ዝወሃበሉ ማእኸል መሰልጠኒ እዩ፤
13. "ማእኸል መሰልጠኒ ቴክኒክን ሙያን " ማለት ደረጃ ክልተን ትሕቲኡን ስልጠና ዝወሃበሉ ማእኸል መሰልጠኒ እዩ፤
14. "ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት" ማለት ደረጃ ሓደን ትሕቲኡን ስልጠና ዝወሃበሉ ማእኸል መሰልጠኒ እዩ፤
15. "እቶት" ማለት ማእኸላት መሰልጠኒ ብዝተፈላለየ ኣገባብ ብገንዘብ ወይ ብዓይነት ዝረኽበኦ ኣታዊ እዩ፤
16. "ሰርቲፊኬት" ማለት መረጋገጺ ብቕዓት ከይሓወሰ ኣብ ማእኸላት መሰልጠኒ ስልጠና ንዝወድኡ ሰልጠንቲ ዝወሃብ መረጃእታ ትምህርቲ እዩ፤
17. "ሰብ" ማለት ብተፈጥሮ ወይ ብሕጊ መሰል ሰብነት ዝተውሃቦ ኣካል እዩ።

3. ኣገላልፃ ይታ

ኣብዚ ኣዋጅ ብዎታ ተባዕታይ ዝተገለፀ ንኣንስታይ እውን ዝሓውስ እዩ።

4. ወሰን ተፈፃምነት

ኣብዚ ኣዋጅ ዝተጣየሹ መንግስታዊ ፖሊቴክኒክ ኮሌጃ፣ ኮሌጃ፣ ማእኸላት መሰልጠኒ ቴክኒክን ሙያን ማእኸላት መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ክልል ትግራይን ብቐፃልነት ብስራሕ ፈፃሚት ኣፍልጦ ተዋሂቡዎን ንዝጣየሻ ማእኸላት መሰልጠንን ተፈፃምነት ይህልዎ

ክፍሊ ክልተ

5. ምጥያሽ ማእኸላት መሰልጠኒ

1. ካብዚ ንታሕቲ ኣስማተን ዝተዘርዘሩ መንግስታዊ ፖሊቴክኒክ ኮሌጃት ፣ ኮሌጅን ማእኸላት መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለትን ክልል ትግራይ በዚ ኣዋጅ ተጣይሾን ኣለዎ።

ሀ. ብብርኪ ፖሊቴክኒክ ዝተሰየማ፤

11. "ፖሊቴክኒክ" ማለት ደረጃ ኣምስተና በታች ስልጠና የሚሰጥበት ማሰልጠኛ ማእከል ነው፤
12. "ኮሌጅ" ማለት ደረጃ ኣራትና በታች ስልጠና የሚሰጥበት ማሰልጠኛ ማእከል ነው፤
13. "ቴክኒክና ሙያ ማሰልጠኛ ማእከል" ማለት ደረጃ ሁለትና በታች ስልጠና የሚሰጥበት ማሰልጠኛ ማእከል ነው።
14. "ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት" ማለት ደረጃ ኣንድና በታች ስልጠና የሚሰጥበት ማሰልጠኛ ማእከል ነው፤
15. "ገቢ" ማለት ማሰልጠኛ ማእከላት በተለያዩ ኣግባብ በገንዘብ ወይም በዓይነት የሚያገኙት ገቢ ነው፤
16. ሰርቲፊኬት" ማለት የብቃት ማረጋገጫ ሳይሆን በማሰልጠኛ ማእከሎች ስልጠና ለወሰዱ ስልጣኖች የሚሰጥ የትምህርት ማስረጃ ነው።
17. "ሰው" ማለት በተፈጥሮ ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው ኣካል ነው።

3. የይታ ኣገላለፅ

በዚህ ኣዋጅ በወንድ ይታ የተገለፀ ለሴትም ይጠቃልላል።

4. የተፈፃሚነት ወሰን

በዚህ ኣዋጅ ለተቋቋሙ የትግራይ ክልል የመንግስት ፖሊቴክኒክ ኮሌጃች፣ ኮሌጃች ፣ ቴክኒክና ሙያ ማሰልጠኛ ማእከሎች፣ መሰረታዊ የክህሎት ማሰልጠኛ ማእከሎችና በቀጣይነት በስራ ኣስፈፃሚው እውቅና ተሰጥቶዎቹ ለሚቋቋሙ ማሰልጠኛ ማእከሎች ተፈፃሚነት ይኖረዋል።

ክፍል ሁለት

5. ማቋቋም ማሰልጠኛ ማእከላት

1. ከዚህ በታች ስማቸው የተዘረዘሩ የትግራይ ክልል የመንግስት ፖሊቴክኒክ ኮሌጅ ፣ኮሌጃችና መሰረታዊ የክህሎት ማሰልጠኛ ማእከላት በዚህ ኣዋጅ ተቋቋመዋል ።

ሀ. በፖሊቴክኒክ ደረጃ የተሰየሙ፤

1. ኮሌጅ ፖሊ ቴክኒክ ሐመራ፣
2. ኮሌጅ ፖሊ ቴክኒክ ሸረ፣
3. ኮሌጅ ፖሊ ቴክኒክ ኦሽሱም፣
4. ኮሌጅ ፖሊ ቴክኒክ ዓዲግራት፣
5. ኮሌጅ ፖሊ ቴክኒክ መቐለ፣
6. ኮሌጅ ፖሊ ቴክኒክ ማይጨው፣
7. ኮሌጅ ፖሊ ቴክኒክ ሳይንስ ጥዕና ዶክተር ተወልደ ለገሰ
8. ኮሌጅ ፖሊ ቴክኒክ ሕርሻ ቴክኒክን ሙያን ውቅሮ፣

ለብብርኪ ኮሌጅ ዝተሰየም

1. ኮሌጅ ቴክኒክን ሙያን ሸረ፣
2. ኮሌጅ ሕርሻ ቴክኒክን ሙያን ሸረ፣
3. ኮሌጅ ቴክኒክን ሙያን ኦሽሱም፣
4. ኮሌጅ ሳይንስ ጥዕና ኦርኦፖዲያክ ካሕሱ፣
5. ኮሌጅ ቴክኒክን ሙያን ንግስተ ሳባ፣
6. ኮሌጅ ቴክኒክን ሙያን ነጋ ገብረእግዚያብሄር፣
7. ኮሌጅ ቴክኒክን ሙያን እንትጮ፣
8. ኮሌጅ ቴክኒክን ሙያን ዓዲግራት፣
9. ኮሌጅ ቴክኒክን ሙያን ገብረስላሴ አስገደም፣
10. ኮሌጅ ቴክኒክን ሙያን ውቅሮ፣
11. ኮሌጅ ጋርመንት መቐለ፣
12. ኮሌጅ ሕርሻ ቴክኒክን ሙያን ማይጨው ፣
13. ኮሌጅ ሕርሻ ቴክኒክን ሙያን ጥላሁን ይግዛው፣
14. ኮሌጅ ቴክኒክን ሙያን አላማጣ፣
15. ኮሌጅ ቴክኒክን ሙያን ኮረም፣
16. ኮሌጅ ቴክኒክን ሙያን ዓብይ ዓዲ
17. ኮሌጅ ኪነ ጥበባት ትግራይ።

ሐ. ብብርኪ ማእከል መሰልጠኒ ቴክኒክን ሙያን ዝተሰየማ፡-

1. ማእከል መሰልጠኒ ቴክኒክን ሙያን ጉዳ-አት አካል፣
2. ማእከል መሰልጠኒ ቴክኒክን ሙያን አግባ፣

መ. ብብርኪ ማእከል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ዝተሰየማ፡-

1. ማእከል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ዋጃ፣
2. ማእከል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ጨርጨር፣
3. ማእከል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ሞኾኒ፣
4. ማእከል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ዓዲ ሽሁ፣
5. ማእከል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ዒስራ ዓዲ

1. ሐመራ ፖሊ ቴክኒክ ኮሌጅ ፣
2. ሸረ ፖሊ ቴክኒ ኮሌጅ ፣
3. ኦሽሱም ፖሊ ቴክኒክ ኮሌጅ ፣
4. ዓዲግራት ፖሊ ቴክኒክ ኮሌጅ ፣
5. መቐለ ፖሊ ቴክኒክ ኮሌጅ ፣
6. ማይጨው ፖሊ ቴክኒክ ኮሌጅ ፣
7. ዶክተር ተወልደ ለገሰ ፖሊ ቴክኒክ ጤና ሳይንስ ኮሌጅ
8. ውቅሮ እርሻፖሊ ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ

ለ. በኮሌጅ ደረጃ የተሰየሙ፡-

1. ሸረ፣ ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ፣
2. ሸረ እርሻ ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ፣
3. ኦሽሱም ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ ፣
4. ኦርኦፖዲያክ ጤና ሳይንስ ኮሌጅ ፣
5. ንግስተ ሳባ ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ፣
6. ነጋ ገብረእግዚያብሄር ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ፣
7. እንትጮ ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ ፣
8. ዓዲግራት ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ ፣
9. ገብረስላሴ አስገደም ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ
10. ውቅሮ ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ
11. መቐለ ጋርመንት ኮሌጅ
12. ማይጨው እርሻቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ፣
13. ጥላሁን ይግዛው ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ፣
14. አላማጣ ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ ፣
15. ኮረም ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ ፣
16. ዓብይ ዓዲ ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ
17. ትግራይ ኪነ ጥበባት ኮሌጅ።

ሐ. በቴክኒክና ሙያ ማሰልጠኛ ማእከል ደረጃ የተሰየሙ

1. አካል ጉዳተኞች ቴክኒክና ሙያ ማሰልጠኛ ማእከል፣
2. አግባ ቴክኒክና ሙያ ማሰልጠኛ ማእከል፣

መ. በመሰረታዊ የክህሎት ማሰልጠኛ ማእከል ደረጃ የተሰየሙ ፡-

1. ዋጃ መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእከል፣
2. ጨርጨር መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእከል፣
3. ሞኾኒ መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእከል፣
4. ዓዲ ሽሁ መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእከል፣
5. ዒስራ ዓዲ ወጅራት መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእከል፣

ወጅራት፤

6. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ዓዲ ጉድም፤
7. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ኩላ፤
8. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ሳምረ፤
9. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት አፅቢ፤
10. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት አጉላፅ፤
11. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ገፀር ፅዳጋ ሓሙስ፤
12. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ፍረወይኒ፤
13. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ጋንታ አፈሹም፤
14. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ሃገረ ሰላም፤
15. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ዓዲ ፀርጊ፤
16. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት መረብ፤
17. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ዛና፤
18. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ዓዲ ዳዕሮ፤
19. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት እንዳባጉና፤
20. ማእኸል መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ዲማ፤

2. አብዚ አዋጅ ዝተጣየሻ ማእኸላት መሰልጠኒ ንቕድሚት ብዝህበኦ ግልጋሎት ብርኪ ስልጠና ምውሳኽ ወይ ምንካይ ቦቲ ቢሮ ይውሰን ፤

3. እቲ ቤት ምክሪ ስራሕ ፈፃሚት አብ ክልልና ፍትሓዊ ዝርገሐ ማእኸላት መሰልጠኒ ንክህሉ ሓደሹቲ መሰልጠኒ ማእኸላት የጣይሽ ፤ ደረጃኦን ይውሰን ፤ እቲ ቢሮ አፍልጦ ይህብ።

6. ተፅዕኖነት ማእኸላት መሰልጠኒ

1. ኩለን መንግስታዊ ማእኸላት መሰልጠኒ ቴክኒክን ሞያን ተፅዕኖነትን ንቢሮን ንበቢወረደኦን ንዝርከብ ቤት ፅሕፈትን ይኸውን። አብ ወረደኦን ቤት ፅሕፈት ዘይብለን ተሽይንን ተፅዕኖነትን ብቐጥታ ንቢሮ ይኸውን።

6. ዓዲ ጉድም መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤
7. ኩላ መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤
8. ሳምረ መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤
9. አፅቢ መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤
10. አጉላፅ መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤
11. ገፀር ፅዳጋ ሓሙስ መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤
12. ፍረወይኒ መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤
13. ጋንታ አፈሹም መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤
14. ሃገረ ሰላም መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤
15. ዓዲ ፀርጊ መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤
16. መረብ መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤
17. ዛና መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤
18. ዓዲ ዳዕሮ መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤
19. እንዳባጉና መሰረታዊ ዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤
20. ዲማ መሰረታዊ ክህሎት ማሰልጠኛ ማእኸል ፤

2. በዚህ አዋጅ የተቋቋሙት ማሰልጠኛ ማእኸላት ወደፊት የሚሰጡት የስልጠና አገልግሎት ደረጃቸው የማሳደግ ወይ የመቀነስ በቢሮው ይወሰናል።

3. በክልላችን ፍትሓዊ የማሰልጠኛ ማእኸላት ስርጭት እንዲኖር የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አዳዲስ ማሰልጠኛ ማእኸላት ያቋቁማል፤ ደረጃቸውንም ይወስናል ፤ ቢሮው እውቅና ይሰጣል፤

6. ተጠሪነት ማሰልጠኛ ማእኸላት

1. ሁሉም መንግስታዊ ቴክኒክና ሙያ ማሰልጠኛ ማእኸላት ተጠሪነታቸው ለቢሮና በየወረዳቸው ለሚገኝ ፅህፈት ቤት ይሆናል። በወረዳቸው ፅህፈት ቤት የሌላቸው ከሆኑ ተጠሪነታቸው በቀጥታ ለቢሮ ይሆናል።

2. አብዚ ዓንቀፅ 5/መ/ ዝተደንገገ ሕልው ኹይኑ ማእኸላት መሰልጠኒ መሰረታዊ ክእለት ተፀዋዕነትን ንኸባቢኡን ዝርከባ ፖሊ ቴክኒክን ኮሌጃትን ይኸውን። ዝርዝር ብዝወፅእ መምርሒ ይፍፀም።

7. ነፃነት ማእኸላት መሰልጠኒ

1. ብሕጊ ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ ዘይምእኹል ምሕደራ ይህልወን
2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ ማእኸላት መሰልጠኒ ሀ. አካዳሚያዊ ነፃነት ይህልወን፤ ለ. ፋይናንሳዊ ነፃነት ይህልወን፤ ሐ. ቁፃር፣ ብርኪዕብየትን ፣ ስንብትን ምደባን ሰራሕተኛታት ብመሰረት ሕጊ ሲቪል ሰርቪስ የካይዳ፤ መ. ዝውውር ሰራሕተኛታት ቢሮ ብዘውፀእ መምርሒ ይፍፀም፤ ሰ. ሓይሊ ሰብ፣ ንብረት ፋይናንስን የመሓድራ፤ ሸ. ንአሰራርሓ ዝሕግእ ውሽጣዊ ደንቢ ብምድላው ብቢሮ ብምፅዳቕ ተግባራዊ ይገብራ፤ ረ. ተመሳሳሊ ዕላማ ምስ ዘለወን ትካላት ሓበራዊ መረዳድኢ ሰንድ ብምፍርራም ተግባራዊ ይገብራ።

8. መርሃ ግብሪ ስልጠና

አብ ማእኸላት መሰልጠኒ ዝወሃቡ መርሃ ግብሪ ስልጠና ፦

1. ስሩዕ ስልጠና ፣
2. ዘይስሩዕ ስልጠና፤

9. አወዳድባ ሓይሊ ሰብ

1. ማእኸላት መሰልጠኒ ዝስዕብ አወዳድባ ይህልወን፦ ሀ. ዲን፤ ለ. ምክትል ዲን፤ ሐ. ከይዲ ስራሕቲ፤ መ. ፕሮስስ ካውንስል፤ ሰ. መሰልጠንቲ መምህራንን ቴክኒሻንን፤ ሸ. ካልኣት ድጋፍ ወሃብቲ ሰራሕተኛታት

2. በዚህ አንቀፅ 5/መ/ የተደንገገው እንደተጠበቀ ሆኖ መሰረታዊ የክህሎት ማሰልጠኛ ማክሎት ተጠሪነታቸው በአከባቢያቸው ለሚገኙ ፖሊ ቴክኒክ እና ኮሌጆች ይሆናሉ። ዝርዝሩ በሚወጣው መመርያ ይፈፀማል፤

7. ነፃነት ማሰልጠኛ ማእከላት

1. በሕግ የተደንገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ያልተማእከለ አስተዳደር ይኖራቸዋል፤
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተደንገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማሰልጠኛ ማእከላት፦ ሀ. አካዳሚያዊ ነፃነት ይኖራቸዋል፤ ለ. ፋይናንሳዊ ነፃነት ይኖራቸዋል፤ ሐ. ቅፃር፣ ደረጃ ዕድገት ፣ ስንብትና የሰራተኞች ምደባ በሲቪል ሰርቪስ ህግ መሰረት ያካይዳሉ ፤

መ. የሰራተኞች ዝውውር ቢሮው በሚያወጣው መሰረት ይፈፀማል፤

ሰ. የሰው ሃይል፣ ንብረትና ፋይናንስ ያስተዳድራሉ፤

ሸ. ለአሰራር የሚያግዙ የውስጥ ደንብ በማዘጋጀት በቢሮው በማፀደቅ ተግባራዊ ያደርጋሉ፤

ረ. ተመሳሳይ አላማ ካላቸው ተቋማት የጋራ ስምምነት ሰነድ በመፈራረም ተግባራዊ ያደርጋሉ፤

8. የስልጠና መርሃ ግብር

በማሰልጠኛ ማእከሎች የሚሰጡ የስልጠና መርሃ ግብሮች ፦

1. መደበኛ ስልጠና፤
2. መደበኛ ያለሆነ ስልጠና፤

9. የሰው ሃይል አደረጃጀት

1. ማሰልጠኛ ማከላት የሚከተለው አደረጃጀት ይኖራቸዋል ሀ. ዲን፤ ለ. ምክትል ዲን፤ ሐ. የሰራ ሂደት፤ መ. ፕሮስስ ካውንስል፤ ሰ. አሰልጣኝ መምህራንን ቴክኒሻንን፤ ሸ. ሌሎች ድጋፍ ሰጪ ሰራተኞች

2. አወዳድባ ሓይሊ ሰብ፣ ሕድ ሕድ ስራሕን ሓላፍነትን ሕጊ ሲቪል ሰርቪስ ተከቲሉ ቢሮ ብዘውዕኦ መመርሒ ይውሰን

10. ስልጣንን ተግባርን ማእከላት መሰልጠኒ

1. ትልሚ ሓሙሽተ ዓመትን ዓመታውን ማእከል መሰልጠኒ የዳሉ ፣ ምስ ፀደቅ የተግብር፣
2. ብርኪ ሃገራዊ ሙያ መሰረት ብምግባር ካሪክለም የዳለው፣
3. ብመንግስቲ ፌደራልን ክልልን ዝወፀ ስትራቴጂ ቴክኒክን ሙያንትምህርትን ስልጠናን ተግባራዊ ይገብር፣
4. ዝወፀ ረቋሒ ንዘማልኡ ተቀቢሉ የሰለጥን፣
5. ስልጠንቲ ስልጠንኦም ብብሽዓት ንክፍፅሙ ክትትልን ደገፍን ይገብር፣
6. ወረቅት ምስክር ይህብ፣ ዝለዓለ ውዕኢት ንዘምፅኡ ስልጠንቲ ይሽልም፣
7. ፕሮግራማት ቴክኒክንሙያን ትምህርትን ስልጠናን ምስ ትልሚ ልምዓትን ድልየትን ሓይሊ ሰብን ክልልን ሃገርን ብዝተጠየቀሙ ኩነታት እናተኻየደ ምዃኑ ይከታተል፣
8. ኣብ ዙርያ ቴክኒክን ሙያን ትምህርትን ስልጠናን ምርምራት ክካየድ ይገብራ ፣
9. ብመሰረት መምርሒ ስልጠና ሸርክና የተግብራ
10. ዕውታነትን ውዕኢታውነትን ፕሮግራማት ስልጠና ንምርግጋዕ ክትትል ድሕረ ስልጠና የካይድ፣
11. ብመሰረት መምርሒ ብቴክኒክን ሙያና ትምህርትን ስልጠናን ዝሰለጥና ደቂ-አንስትዮን ጉድኣት ኣካልን ፍሉይ ትኩረት ክረኽቡ ዘኽእል ስርዓት የተግብራ፣
12. ማእከል ስግግር ቴክኖሎጂ ኮይነን የግልግላ፣
13. ኣብ ከባቢኦን ንዝርከባ ደቀኞትን ኣናእሽተይን ትካላት ዝተፈላለዩ ሙያዊ ደገፋት ይህባ፣
14. ኣብ መፅናዕቲ ዝተመሰረተ እቶት ዝረኽቡሉ ምንቅስቃሳት የካይድ፣ ዝረኽቡ እቶት ይጥቀም፣
15. ብቢሮ ወይ ብቤት ዕሕፈት ዝወሃዮም ተወሰኽቲ መደባት ይፍፅሙ፣
16. ዕላሙኡ ንምፍፃም ዘኽእልዎ ካልኣት ስራሕቲ ይፍፅሙ፣

የሰው ሃይል አደረጃጀት፣ የእያንዳንዱ ስራን ሓላፍነት የሲቪል ሰርቪስ ህግ በመከተል ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፣

10. ስልጣንና ተግባር ማሰልጠኛ ማእከላት

1. የማሰልጠኛ ማእከል የአምስት አመትና የአመት እቅድ ያዘጋጃል ፣ ሲፀድቅ ይተገብራል፣
2. አገራዊ የሙያ ደረጃ መሰረት በማድረግ ካሪክለም ያዘጋጃል፣
3. በፌደራልና ክልል መንግስት የሚወጡ ቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ስትራቴጂ ተግባራዊ ያደርጋል፣
4. የወጣውን መመዘኛ የሚያሟሉትን ተቀብሎ ያሰለጥናል
5. ስልጣኖች ስልጠናቸው በብቃት በብቃት እንዲፈፅሙ ክትትልና ድጋፍ ያደርጋል፣
6. የምስክር ወረቀት ይሰጣል፣ ከፍተኛ ውጤት ላገኙ ስልጣኖች ይሸልማል፣
7. የትምህርትና ስልጠና ቴክኒክና ሙያ ፕሮግራሞች ከክልልና ከአገራዊ እቅድ ልማትና የሰው ሃይል ፍላጎት በተጣጣመ ሁኔታ እየተካሄደ መሆኑን ክትትል ያደርጋል፣
8. በትምህርትና ስልጠና ቴክኒክና ሙያ ዙርያ ምርምሮች እንዲካሄዱ ያደርጋል
9. የትብብር ስልጠና በመመርያው መሰረት ይተገብራል
10. የስልጠና ፕሮግራሞች ሰኬታማነትን ለማረጋገጥ የድሕረ ስልጠና ክትትል ያካሂዳሉ፣
11. በቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና የሚሰለጥኑ ሴቶችና ኣካል ጉዳቶች ልዩ ትኩረት እንዲያገኙ ለማድረግ የሚያስችል ስርዓት በመመሪያው መሰረት ይተገብራል፣
12. የቴክኖሎጂ ሽግግር ማእከል ሆነው የገለግላሉ፣
13. በአከባቢያቸው ለሚገኙ የጥቃቅንና ኣነስተኛ ተቋማት የተለያዩ ሞያዊ ድጋፎች ይሰጣሉ፣
14. በጥናት የተመሰረተ ገቢ የሚያገኙበት እንቅስቃሴዎች ማካሄድ ፣ ያገኘው ገቢ መቀጠም፣
15. በቢሮው ወይም በዕህፈት ቤት የሚሰጣቸው ተጨማሪ ስራዎች ይፈፅማሉ
16. ዓላማው መፈፀም የሚያስችሉት ሌሎች ስራዎች ያከናውናል።

ክፍል ሰለስተ

ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

11. ፍልፍል እቶት ማሽላት መሰልጠኒ

ፍልፍል እቶት ነብሲ ወከፍ መሰልጠኒ ካዞም ዝስዕቡ ይኸውን፡-

1. ካብ መንግስቲ ዝምደበሉ በጀትን ድጎማን፤
2. ካብ ዝተፈላለዩ ክፍሊት ሰልጠንቲ፤
3. ካብ ዝተፈላለዩ ፍልፍላት ዝርከብ ውሽጣዊ ኣታዊ
4. ካብ ትካላት መንግስትን ፣ ዘይመንግስታዊን ካብ ትካላትን ውልቀ ሰባትን ዝርከብ ሓገዝ ፣ ካብ ውህብቶን ሽልማትን፤

12. ኣተኣኻኸባን ኣጠቓቕማን እቶት

1. ዝኾነ ኣተኣኻኸባን ኣጠቓቕማን እቶት ማእኸል መሰልጠኒ ብመሰረት ሕጊ ፋይናንስ መንግስቲ ዝፍፀም ይኸውን፤
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተደንገገ እንተሃለው እውን ካብ ዝተፈላለዩ ፍልፍል እቶት ዝርከብ ኣታዊ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ምስ ኣፅደቆ ብመሰረት ቢሮ ዘዳለዎ መምርሒ ዝርኽቦኦ ኣታዊ ኣብ ስራሕ የውዕላ፤

13. ኣታሒሕዛ መዛግብቲ

ኣታዊኤንን ወፃኤንን ዝገልፅ ንፁር ኣሰራርሓ ፣ ሕጊ ፋይናንስ ዝተኸተለ መዝገብ ሒሳብ ይህልወን፤

14. በጀት ዓመት

በጀት ዓመት ማእኸላት መሰልጠኒ ብመሰረት በጀት ዓመት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ይኸውን

15. ኣቀራርባ ፀብዓብ

1. ዝኾነ ማእኸል መሰልጠኒ ዓመታዊ ዝርዝር ትልሚ ንቢሮ ፣ ንቤት ዕሕፈትን ንቤት ዕሕፈት ትልምን ፋይናንስን ወረዳ የቕርብ

ክፍል ሶስተ

የተለያዩ ድንጋጌዎች

11. የገቢ ምንጭ ማሰልጠኛ ማእከላት

እያንዳንዱ ማሰልጠኛ ማእከል የገቢ ምንጭ ከሚከተሉት ይሆናል፡-

1. ከመንግስት የሚመደብ በጀትና ድጎማ፤
2. ከተለያዩ የሰልጣኞች ክፍያ፤
3. ከተለያዩ መንጮች ክፍያ፤
4. ከመንግስት ፣ መንግስታዊ ካልሆኑ ተቋማትና ግለ ሰቦዎች የሚያገኝ ድጋፍ ፣ ሰጦታና ሽልማት

12. የገቢ ኣሰባሰብና ኣጠቓቀም

1. ማንኛውም የማሰልጠኛ ማእከሉ የገቢ ኣሰባሰብና ኣጠቓቀም የመንግስት ፋይናንስ ህግ መሰረት የሚፈፀም ይሆናል፤
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተደነገገው ቢኖርም ከተለያዩ የገቢ ምንጭ የሚገኝ ገቢ የትግራይ ክልል ምክር ቤት ስያፀድቀው ቢሮ በሚያዘጋጀው መመርያ መሰረት ያገኙት ገቢ በስራ ያውላሉ።

13. የመዛግብት ኣያያዝ

ገብያቸውና ወጪያቸው የሚገልፅ የተነፀረ የፋይናንስ ህግ ኣሰራር የተከተለ የሒሳብ መዝግብ ይኖራቸዋል።

14. በጀት ዓመት

የትግራይ ብሄራዊክልላዊ መንግስት የበጀት ዓመት የማሰልጠኛ መእከላት በጀት ዓመት ይሆናል።

15. የሪፖርት ኣቀራረብ

1. ማንኛውም ማሰልጠኛ ማእከል ኣመታዊ ዝርዝር እቅድ ለቢሮ ፣ ለዕህፈት የቤትና ለወረዳ ፕላንና ፋይናንስ ዕህፈት ቤት ያቀርባል።

2. ዝኾነ ማእኸል መሰልጠኒ አፈፃፀም ዝርዝር ስራሕቱ ንቢሮ ፣ ንቤት ፅሕፈትን ትልምን ፋይናንስን ወረዳ በቢሰለስተ ወርሒ ፀብዓብ የቐርብ

16. አዲት

ማእኸላት መሰልጠኒ ብቤት ፅሕፈት ዋና አዲተር ክልል ትግራይ አዲት ይግበራ።

17. ስልጣን ምውፃእ ደንብን መምርሕን

1. ቤት ምክር ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ነዚ አዋጅ መፈፀሚ ደንቢ የውፅእ።
2. ቢሮ ነዚ አዋጅን ስዒቡ ንዝወፅእ ደንብን መፈፀሚ መምርሒ የውፅእ።

18. መሰጋገሪ ድንጋገ

1. እዚ አዋጅ ቅድሚ ምውፅኡ አብ ነብሲወከፍ ማእኸል መሰልጠኒ ዝተፈፀመ መሰልን ግቡእን በዚ አዋጅ ከምዝተፈፀመ ይቐየር።
2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ሕሉው ኮይኑ ብኻልእ ሕጊ ተሓታትነት ንዘስዕቡ ጉዳያት ተፈፃምነት የብሉን።

19. ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕጎታት

ምስዚ አዋጅ ዝፃረር ዝኾነ አዋጅ ፣ ደንቢ ፣ መምርሒን ካልእ ልማዳዊ አሰራርሓን ተፈፃምነት የብሉን

20. አዋጅ ዝፀንዐሉን እውን

እዚ አዋጅ ብቤት ምክር ብ/ክ/መ/ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ ሰነድ 30/2005 ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

አባይ ወልዱ

ፕሬዚደንት ብሄራዊ
ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

2. ማንኛውም ማሰልጠኛ ማእኸል የስራው አፈፃፀም ዝርዝር ሪፖርት በየ ሶስት ወሩ ለቢሮ ፣ ለፅሕፈት - ቤትና ለወረዳ ፕላንና ፋይናንስ ፅሕፈት ቤት ያቀርባል።

16. አዲት

ማሰልጠኛ ማእኸላት በትግራይ ክልል ዋና አዲተር ፅሕፈት ቤት አዲት ይደረጋሉ።

17. ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን

1. የትግራይ ብሄራዊክላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የዚህ አዋጅ ማስፈፀሚያ ደንብ ያወጣል።
2. ቢሮ ለዚህ አዋጅና ለሚውጣው ደንብ ማስፈፀምያ መመርያ ያወጣል።

18. የመሸጋገሪ ድንጋጌ

1. ይህ አዋጅ ከመውጣቱ በፊት በእያንዳንዱ ማሰልጠኛ ማእኸል የተፈፀመ መብትና ግዴታ በዚህ አዋጅ እንተፈፀመ ይቆጠራል
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በሌላ ሕግ ተጠያቂነት ለሚያስከትሉት ተፈፃምነት አይኖረውም

19. ተፈፃሚነት የማይኖራቸው ሕጎች

ከዚህ አዋጅ የሚጋጭ ማንኛውም አዋጅ ፣ ደንብ ፣ መመሪያና ልማዳዊ አሰራር ተፈፃምነት የለውም።

20. አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብ/ክ/መንግስት ምክር ቤ ከፀደቀበት ሰኔ 30/2005ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አባይ ወልዱ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዚዳንት

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 19ኛው ቀን.....
መቶሌ 2004ዓ/ም

ብሔላዊ ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

19ኛ ዓመት ቀን....
መቶሌ 2004 ዓ/ም

አዋጅ ቁፅር 237/2005 ዓ/ም

አዋጅ ግብረ አታዊ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምምሕያሽ ዝወፀ

ነዚ አዋጅ ግብረ አታዊ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅር 68/1995 መሰረት ዝኾነ አዋጅ መንግስቲ ፌዴራል አታዊ ግብረ ብኸፋል ስለዝተምሓየሽ ነዚ መመሓየሺ ሒሳብ መሰረት ብምግባር ብአታዊ ግብረ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ አዋጅ ቁፅር 180/2002 ብኸፋል ተመሓየሹ እኳ እንተነበረ አዋጅ አታዊ ግብረ መንግስቲ ፌዴራል ዳግም ብኸፋል ስለዝተመሓየሽ እቲ መመሓየሺ ሒሳብ ንምክታትን አሰራርሓ ምግፋሕ መሰረት ታክሲ ምንፃርን ዝተጠየቀ ስርዓት ግብረ ንክህሉን አዋጅ ግብረ አታዊ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅር 68/1995ን አዋጅ ቁፅር 180/2002ን ብኸፋል ተወሳኺ ምምሕያሽ አድላይ ብምዃኑ፤

ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓየሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ /ሀ/ እዚ መመሓየሺ አዋጅ አውጧሉ አሎ።

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ አዋጅ "መመሓየሺ አዋጅ ግብረ አታዊ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ አዋጅ ቁፅር 237/2005" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ናይ ሓፂር ዋጋ
ያንዱ ዋጋ

ብር 3.70

አዋጅ ቁጥር 237/2005ዓ/ም

የግብረ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢ ግብር አዋጅ ለማሻሻል የወጣ አዋጅ

ለዚህ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 68/1995 መሰረት የሆነ የፌዴራል መንግስት የገቢ ግብር አዋጅ በከፊል ስለተሻሻለ ለዚህ ማሻሻያ ሒሳብ መሰረት በማድረግ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 180/2002 በከፊል የተሻሻለ ቢሆንም የፌዴራል መንግስት የገቢ ግብር አዋጅ ድጋሚ በከፊል ስለተሻሻለ ይህ ማሻሻያ ሒሳብ ለማካተትና የታክስ መሰረት በማስፋትና አስራርን በመንፀር የተጣጣመ የግብር ስርዓት እንዲኖር የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 68/1995 እና አዋጅ ቁጥር 180/2002 በከፊል ተጨማሪ ማሻሻል አስፈላጊ በመሆኑ፤

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49/3/ /ሀ/ መሰረት ይህንን ማሻሻያ አዋጅ አውጥቷል።

1. አጭር ርእሲ

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢ ግብር አዋጅ/ለማሻሻል/ የወጣ አዋጅ ቁጥር 237/2005" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ነጋሪት ጋዜጣ ቁጥ.ፓ.ላ
ነጋሪት ጋዜጣ ፓ.ላ.ቁ

291

2. መመሳዎሽ

(ሀ) አዋጅ ግብረ ኢታዊ ብሄራዊክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 68/1995 ከም ዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።

1. ኣብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 2 ንኡስ ዓንቀፅ 13 ተሰሪዙ ብዝስዕብ ኣዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ 13 ተተኪኡ ኣሎ።

13. "በዓል መዚ ግብረ" ማለት በዓል መዚ ልምዓት እቶት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

2. ኣብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 37 ቀጺሉ ዝስዕብ ኣዱሽ ዓንቀፅ 37/ሀ/ ተወሲኹ ኣሎ።

37(ሀ)ብኣጋጣሚ ኩነታት ዝተረኸበ እቶት

- (1) በዓል መዚ ብዘውፀኦ መምርሒ ኣብ ዝተጠቐሱ ስራሕቲ ንግዲ ዝርከብ ብኣጋጣሚ ኹነታት ዝተረኸበ እቶት ኣብቲ መምርሒ ብዝተጠቐሰ ክፍሊት መጠን ግብረ ዝኸፈሎ ይኸውን።

- (2) በዓል መዚ ብዘውፀኦ መምርሒ፣

(ሀ) ብኹነታት ኣጋጣሚ ዝተረኸበ ኣታዊ እዩ ክበሃል ዝከኣል መጠን ኣታዊ፣

(ለ) ብኣጋጣሚ ኹነታት ኣብ ዝተረኸበ እቶት በዚ ዓንቀፅ መሰረት ዝውስን ግብረ ክኸፍሉ ዝግበኦም ናይ ንግዲ ስራሕቲ ዓይነት፣

(ሐ) በዚ ዓንቀፅ መሰረት ዝኸፈለ ግብረ ኣብ ስራሕ ዝውዕለሉ ዕለት፣

(መ) ሚላ ኣወሳስና ግብርን ንግብረ ኣወሳስና መሰረት ዝኾኑ ረቂቒታትን ፣ ንኸውስን ስልጣን ተዋሂብዎ ኣሎ።

- (3) በዓል መዚ ባህርያት ንግዲ ስራሕቲ ኣብ ግምት

ብምእታው ንዝተፈላለዩ ስራሕቲ ንግዲ ብኹነታት ኣጋጣሚ ዝተረኸበ ክበሃል ዝከኣል መጠን እቶት ዝተፈላለዩ ክኸውን ከምኡ እውን ዝተፈላለዩ ናይግብረ መኸፈሊ ቀመር ክውስን ይኸእል።

2. መመሳዎሽ

(ሀ) የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢ ግብርአዊ ፍጥር 65/1995 እንደሚከተለው ተሻሽለዋል።

1. በአዋጁ አንቀፅ 2 ንኡስ አንቀፅ 13 ተሰርዞ በሚከተለው ንኡስ አንቀፅ 13 ተተክቷል፣

13 "የግብር ባለ ሥልጣን" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢዎች ልማት ባለ ሥልጣን ነው።

2. በአዋጁ ዓንቀፅ 37 በመቀጠል የሚከተለው አዲስ ዓንቀፅ 37(ሀ) ተጨምሯል፣

37(ሀ) በሁኔታዎች ኣጋጣሚ የተገኘ ገቢ

- (1) ባለ ሥልጣኑ በሚያወጣው መመርያ ከተመለከቱ የንግድ ስራዎች የሚገኝ በሁኔታዎች ኣጋጣሚ የተገኘ ገቢ በመምርያው በተመለከተው የማስከፊያ ልክፅ ግብር ይከፈልበታል።

- (2) ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመርያ፣

(ሀ) በሁኔታዎች ኣጋጣሚ የተገኘ ገቢ ነው ሊባል የሚችለውን የገቢ መጠን፣

(ለ) በሁኔታዎች ኣጋጣሚ በየተገኘ ገቢ ላይ በዚህ ዓንቀፅ የተጣለውን ግብር ሊከፍሉ የሚገባቸውን የንግድ ሥራዎች ዓይነት፣

(ሐ) በዚህ ዓንቀፅ መሰረት የሚከፍለው ግብር ሥራ ላይ የሚውልበትን ቀን፣

(መ) የግብር ኣወሳስኑን ዘዴና ለግብር ኣወሳስኑ መሰረት የሚሆኑ ታሳቢዎችን እንዲወሰን ሥልጣን ተሰጥቶታል።

- (3) ባለ ሥልጣኑ የንግድ ሥራ ባህርያትን ከግምት ውስጥ በማስገባት ለተለያዩ የንግድ ሥራዎች በሁኔታ ኣጋጣሚ የተገኘ የሚባለው የገቢ መጠን እንዲለያይ ለማድረግ እንዲሁም የተለያዩ የግብር ማስከፊያ ልክ ለመወሰን ይችላል።

3. አብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 41(2) ቀዲሉ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ (3) ተወሲኹ ኣሎ።

(3). ኣታዊ ግብሪ አዋጅ ፌዴራል ንምምሕዶሽ ብዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ 693/2003 አብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 38ኮይኑ ዝተደንገገ አብዚ አዋጅ እውን ተፈፃሚ ይኸውን። በዚ መሰረት ባንክታትን ካልኦት ናይ ፋይናንስ ትካላትን ንብረት ብውሕስና ብምሓዝ ልቃሕ ቅድሚያ ምሃቦም ንውሕስና ዝቐረበ ንብረት በዓል ሃፍቲ ኣቐዲሙ ኣብ ስራሕቲ ንግዲ ዝተዋፈረ እንተኾይኑ ካብኡ ዝድለ ግብሪ ናታክስን ቀረፅን ዝኸፈለ ምዃኑ ከረጋግፁ ኣለዎም።

4. አብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 48(2) ቀዲሉ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ (3)፣ (4)ን(5)ን ተወሲኹም ኣለዎ።

(3)ሒሳብ መዝገብ ናይ ምሓዝ ጉቡእ ዘለዎም ወይ ዝሕዙ ግብሪ ከፊልቲ ሒሳብ መዝገብ ካብ ዘይሕዙ ግብሪ ከፊልቲ ግዝኢት እንትፍሙ ናይ ግዝኢት መረዳእትኦም ብኸፍሊት መረጋገዚ ቅብሊት ዘቐርቡሉ ኣገባብ ንምውሳኔ በዓል መዚ መምርሒ ከውፅእ ይኽእል።

(4). ዝኾነ ግብሪ ከፋሊ ዝጥቀሙሉ ቅብሊት ቅድሚያ ምሕታሙ ናይቲ ዓይነትን ብዝሓትን ነቲ በዓል መዚ ከፍቅድ ኣለዎ።

(5). ግልጋሎት ሕትመት ዝህብ ትካል ከፋሊ ግብሪ ዝጥቀሙሉ ቅብሊት ቅድሚያ ምሕታሙ ንሕትመት ዝቐረበ ሕትመት ብዝሓትን ዓይነትን ብብዓል መዚ ዝተፈቐደ ምዃኑ ከረጋግፅ ኣለዎ።

5. አብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 48 ንኡስ (3)ን(4)ን ዘለዉ ድንጋገታት ብቐደም ሰዓቦም ንኡስ ዓንቀፅ (6)ን(7)ን ኮይኖም ተስተኻኺሎም ኣለዉ።

6. አብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 107 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ቀዲሉ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ (3) ተወሲኹ ኣሎ።

3. በአዋጁ አንቀፅ 41(2) ቀጥሎ የሚከተለው አዲስ ንኡስ ዓንቀፅ (3) ተጨምሯል

(3). የፌዴራል የገቢ ግብር አዋጅን ለማሻሻል በወጣው አዋጅ ቁጥር 693/2003 በአዋጁ ዓንቀፅ 38 ሆኖ የተደነገገው በዚህ አዋጅም ተፈፃሚ ይሆናል። በዚህ መሰረት የፋይናንስ ተቋማት ንብረትን በመያዝ ብድር ከመስጠታቸው በፊት ለዋስትናው ንብረት ባለቤት አስቀድሞ በንግድ ሥራ ላይ የተሰማራ ከሆነ የሚፈልግበትን ግብር፣ ግብር ታክስ እና ቀረጥ የከፈለ መሆኑን ማረጋገጥ አለባቸው።

4. በአዋጁ ዓንቀፅ 48(2) በመቀጠል የሚከተለው አዲስ ንኡስ ዓንቀፅ 3)፣ (4)እና(5) ተጨምሯል።

(3)ሒሳብ መዝገብ የመያዝ ግዴታ ያለባቸው ወይም የሚይዙ ግብር ከፋዮች የሒሳብ መዝገብ ከማይዙ ግብር ከፋዮች ግዢ ሲፈፅሙ የግዢ ማስረጃቸው በክፍያ ማረጋገጫ ደረሰኝ የሚያቀርቡበት አግባብ ለመወሰን ባለሥልጣኑ መመርያ ማውጣት ይችላል።

(4) ማንኛውም ግብር ከፋይ የሚጠቀምበትን ደረሰኝ ከማሳተሙ በፊት የደረሰኙ ዓይነትና ብዛት ባለሥልጣኑን ማስፈቀድ አለበት።

(5) ማንኛውም የህትመት አገልግሎት የሚሰጥ ድርጅት ግብር ከፋይ የሚጠቀምበትን ደረሰኝ ከማተሙ በፊት ለህትመት የቀረበ ደረሰኝ ብዛትና ዓይነት ባለሥልጣኑ የተፈቀደ መሆኑ ማረጋገጥ አለበት።

5. በአዋጁ አንቀፅ 48 ንዑስ (3)እና(4) የተደነገጉት እንደ ቅደም ተከተላቸው ንኡስ አንቀፅ (6)እና(7) ሆነው ተስተካክለዋል።

6. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 107 ንኡስ አንቀፅ 2 ቀጥሎ የሚከተለው አዲስ ንኡስ አንቀፅ (3) ተጨምሯል፡

(3) ንኢራዊያን ንኡስ ዓንቀፅ /2/ /ሀ/ እዚ ዓንቀፅ "አከራካሪ ግብር" ማለት ግብር ከፋሊ ዘይኣምነሉ መጠን ግብር ወይ ምምሕዳራዊ መቐጥታ ኮይኑ ግብር ከፋሊ ዘይኣምነሉ መጠን ዘይነፀረ እንተኾይኑ ግን እቲ ዝተወሰነ ግብርን ምምሕዳራዊ መቐጥታን እዩ።

(ለ) ኣዋጅ ኣታዊ ግብር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 180/2002 ከም ዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።

1. ኣብቲ ኣዋጅ "ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን" ወይ "ኤጀንሲ" ዝብል ሽም ተሰሪዙ "በዓል መዚ ልምዓት እቶት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ" ብዝብል ተተኪኡ ኣሎ።

2. ካብ ዓንቀፅ 2 ንኡስ ዓንቀፅ 19 እቲ ኣዋጅ ቀዲሉ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ 20 ተወሲኹ ኣሎ።

20 "ብኢጋጣሚ ኹነታት ዝተረኸበ እቶት" ማለት ዝኾነ ሰብ ብዓዓሪ እንተይኮነስ ኣብ ሃገር ወይ ኣብ ዓለም ኢኮኖሚን ፖለቲካን ኩነታት ብዝተፈጠረ ለውጢ ምክንያት ዝረኸበ ኣታዊ እዩ።

3. ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 91 /ለ/ ንኡስ ዓንቀፅ 6 ቀዲሉ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ /7/ ተወሲኹ ኣሎ።

/7/ ነቲ በዓል መዚ ቅድሚ ክልተ ወርሒ እንተየፍለጠ ናይ ምቕራብ ጉቡኡ እንተቋረፁ ካብ 250 ሽሕ ብር እስካል 500 ሽሕ ብር ይቐጥብ።

4. ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 91 /ሐ/ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ቀዲሉ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ /4/ ተወሲኹ ኣሎ።

(4) ዝኾነ ማእኸል ግልጋሎት ነቲ በዓል መዝን መቐረብን ቅድሚ ኣርባዕተ ወርሒ እንተየፍለጠ ናይ ምዕጋን ጉቡኡ እንተቋረፁ ካብ 100 ሽሕ እስካል 200 ሽሕ ብር ይቐጥብ።

(3) ለዚህ እንቀፅ ንኡስ እንቀፅ /2/ /ሀ/ ኣፈፃፀም "አከራካሪው ግብር" ማለት ግብር ከፋይ የማያምንበትን ግብር ወይም አስተዳደራዊ መቀጥታ ሲሆን ግብር ከፋይ የማያምንበትን መጠን ሳይለይ ቅሬታ የቀረበ እንደሆነ ግን የተወሰነበትን የግብር እና አስተዳደራዊ መቀጥታ ነው።

(ለ) የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢ ግብር ኣዋጅ ቁጥር 180/2002 እንደሚከተለው ተሻሽለዋል፤

1. በኣዋጁ "የፋይናንስ እና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ" እና "ኤጀንሲ" የሚለው ስያሜ ተሰርዞ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢያዎች ልማት ባለ ሥልጣን በሚለው ተተክቷል።

2. ከኣዋጁ አንቀፅ 2 ንኡስ አንቀፅ 19 ቀጥሎ የሚከተለው አዲስ ንዑስ አንቀፅ 20 ተጨምሯል።

20 "በሁኔታዎች ኢጋጣሚ የተገኘ ገቢ" ማለት ማንኛውም ሰው በራሱ ጥራት ሳይሆን በአገር ወይም በዓለም ዐቀፍ የኢኮኖሚና የፖለቲካ ሁኔታ በተፈጠረው ለውጥ ምክንያት የሚያገኘው ገቢ ነው።

3. በኣዋጁ አንቀፅ 91 /ለ/ ንኡስ አንቀፅ 6 የሚከተለው አዲስ ንኡስ አንቀፅ /7/ ተጨምሯል።

/7/ ባለሥልጣኑን ሁለት ወር ቀድሞ ሳያሳውቅ የማቅረብ ግዴታውን ያቋረጠ እንደሆነ ከ250 ሺህ እስከ 500 ሺህ ብር ይቀጣል።

4. በኣዋጁ አንቀፅ 91 /ሐ/ ንኡስ አንቀፅ 3 ቀጥሎ የሚከተለው አዲስ ንኡስ አንቀፅ /4/ ተጨምሯል።

(4) ማንኛውም የግልጋሎት ማእከል ባለሥልጣኑ እና አቅራቢውን አራት ወር ቀደም ሳያሳውቅ የመጠገን ግዴታውን ያቋረጠ እንደሆነ ከ100ሺሕ እስከ 200ሺህ ብር ይቀጣል።

3. ተፈጻሚነት ዘይብሎም ሕግታት

ምስዚ አዋጅ ዝፃረር ዝኾነ አዋጅ ፣ ደንቢ፣ መምርሕን ልማዳዊ አሰራርሓን ተፈጻሚነት አይህልዎን።

4. እዚ አዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ አዋጅ ብቤት ምክር ብ/ክ/መ/ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ ሰኔ 30/2005 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

አባይ ወልዱ

ፕሬዚደንት ብሄራዊ
ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

3. ተፈጻሚነት የሌላቸው ህጎች

ከዚህን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም አዋጅ ፣ ደንቢ ፣ መመርያና ልማዳዊ አሰራር ተፈጻሚነት የለውም።

4. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብ/ክ/መንግስት ምክር ቤት ከፀደቀበት ሰኔ 30/2005 ጀምሮ የፀና ይሆናል፤

አባይ ወልዱ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዚዳንት

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መ/ል19 ዓመት ቁ.---
መቶለ --- /2005ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

19ኛ ዓመት ቁ.-----
መቶለ-----/2005 ዓ/ም

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ ን2006

በጀት ዓመት ንምውሳኔ ዝወፀ

ኣዋጅ ቁፅሪ 238/2005

ኣብ 2006 መበጀት ዓመት ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንዝፍፀሙ መንግስታዊ ስራሕትን ግልጋሎታትን ዝውዕል በጀት ብምፅዳቕ ኣብ ስራሕ ክውዕል ምግባር ኣላይ ብምጻኑ፤

ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ /ሀ/ /ቸ/ ን2006 በጀት ዓመት ኣብ ስራሕ ዝውዕል ዝስዕብ በጀት ኣዋጅ ተኣዊጁ ኣሎ።

1. ኣፃር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ 2006 ዓ/ም በጀት ንምውሳኔ ዝወፀ ቁፅሪ ኣዋጅ 238/2005" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2. ፍልፍል በጀት

- ካብ ኣምላ 1/2005 ክሳብ ሰነ/30/2006ዓ/ም ኣብ ዘሎ በጀት እዋን ካብ ክልል መንግስቲ ዝርከብ ኣታዊ፤ ካብ ፌደራል መንግስቲ ዝውሃብ ድጎማን ፍሉይ ንካፒታል ፕሮጀክት ዝውዕል፤ ካብ ልቓሕን ሓገዝን ዝርከብ ብምጥቃም ምስ እዚ ኣዋጅ ተታሓሒዞም ዘለዉ ሰደቓታት

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ2006

በጀት ዓመት ለመወሰን የወጣ

ኣዋጅ ቁጥር 238/2005

በ2006 በጀት ዓመት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ለሚሰሩ ስራዎችና ኣገልግሎቶች ማስፈፀሚያ የሚውል በጀት ፀድቆ ስራ ላይ እንዲውል ማረጋገጥ ኣስፈላጊ በመሆኑ፤

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት ኣንቀፅ 49/3/ /ሀ/ /ቸ/ መሰረት ለ2006 በጀት ዓመት የሚከተለው በጀት ኣዋጅ ታውጿዋል።

1. ኣጭር ርእሲ

ይህ ኣዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ2006ዓ/ም በጀት ለመወሰን የወጣ ኣዋጅ ቁጥር 238/2005" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. የበጀት ምንጭ

- ከኣምሌ 1/2005 እስክ ሰኔ 30/2006 ዓ/ም ላለው በጀት ዓመት ከክልሉ መንግስት ከሚገኝ ገቢ፤ ከፌደራል መንግስት የሚሰጥ ድጎማና ለካፒታል ፕሮጀክት ብቻ የሚውል፤ ከሚገኘው ብድርና እርዳታ በመጠቀም ከዚህ ኣዋጅ ጋር ተያይዘው በቀረቡ ሰንጠረዦች ለተጠቀሱት

ንዝተጠቀሱ ስራሕትን ግልጋሎትን ዝውዕል ፍልፍል በጀት፡-		ስራዎችና አገልግሎቶች የሚውል የበጀት ምንጭ፡-	
ሀ. ካብ ፌደራል መንግስቲ ዝተረኸበ ድጎማ ብር 3,088,270,000 ካብዚ ውሽጢ ካብ		ሀ. ከፌደራል መንግስት የሚገኝ ድጎማ ብር 3,088,270,000 ከዚህ ውስጥ	
መንግስቲ ግምጃ ቤት	ብር 3,036,000	ከመንግስት ግምጃ ቤት	ብር 3,036,000
ናይ ወፃኢ ልቓሕ	ብር 1,880,000	ከውጭ ብድር	ብር 1,880,000
ናይ ወፃኢ ሓገዝ	ብር 50,310,000	ከውጭ እርዳታ	ብር 50,310,000
ለ. ካብ ፌደራል መንግስቲ ንሸቶታት ልምዓት ሚሊንየም መሳኸሊ ፍሉይ ንካፒታል ፕሮጀክት ዝውዕል ብር 1,077,000,000		ለ. ከፌደራል መንግስት ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች ለማሳካት ለካፒታል ፕሮጀክት ብቻ የሚውል ብር 1,077,000,000	
ሐ. ካብ ክልል ዝእከብ እቶት ብር 2,400,000,000		ሐ. ከክልል የሚሰበሰብ ገቢ ብር 2,400,000,000	
መ. ካ ብ ናይ ቴክኒክ ፣ ሙያ ትምህርትን ስልጠናን ትካላት ውሽጢ ኣታዊ ብር 16,801,860		መ. ከቴክኒክ ፣ ሙያ ትምህርት ስልጠና ተቋሞች ውስጥ ገቢ ብር 16,801,860	
ሰ. ካብ ቢሮ ሓለዋ ጥዕና /ሆስፒታላት/ ውሽጢ ኣታዊ ብር 44,196,161		ሰ. ከጤና ጥበቃ ቢሮ /ሆስፒታሎች/ ውስጥ ገቢ ብር 44,196,161	
ረ. ካብ ኤጀንሲ መራሽቢ ሓፋሽ ውሽጢ ኣታዊ ብር 2,700,000		ረ. ከመገናኛ ብዙሃን ኤጀንሲ ውስጥ ገቢ ብር 2,700,000	
ሸ. ካብ ኣብያተ ህንፃት ውሽጢ ኣታዊ ብር 4,405,575		ሸ. ከማረምያ ቤቶች ውስጥ ገቢ ብር 4,405,575	
ቀ. ካብ ኮለጃት መምህራን ዓብይ ዓድን ዓድዋን ውሽጢ ኣታዊ ብር 4,980,035		ቀ. ከኮሌጅ መምህራን ዓብይ ዓድና ዓድዋ ውስጥ ብር 4,980,035	
በ. ካብ 2005 ተመላሲ በጀት ብር 150,000,000 ሓፈሻዊ ድምር ብር 6,788,353,630 /ብር ሽዱሽተ ቢሊዮንን ሽወዓተ ሚሊትን ሰማንያን ሸሞንተን ሚሊዮንን ሰለስተ ሚሊትን ሓምሳን ሰለስተን ሺሕን ሽድሽተ ሚሊትን ሰላሳን/።		በ. ከ20058 ተመላሽ በጀት ብር 150,000,000 አጠቃላይ ድምር ብር 6,788,353,630 /ብር ስድስት ቢሊዮን ሰባት መቶ ሰማንያ ስምንት ሚሊዮን ሶስት መቶ ሃንሳ ሶስት ሺ ስድስት መቶ ሳሳሳ	
3. ድልድል በጀት		3. የበጀት ድልድል	
ሀ. በክልል ንዝስርሑ ስራሕቲን ግልጋትን		ሀ. በክልሉ ለሚሰሩ ስራዎችና አገልግሎቶች	
1. ንስሩዕ በጀት	ብር 1,129,298,830	1. ለመደበኛ በጀት	ብር 1,129,298,830
• ንመሃያ	ብር 492,192,286	• ለደመወዝ	ብር 492,192,286
• ንመካየዲ ስራሕ	ብር 637,106,544	• ለስራማስኬጃ	ብር 637,106,544
2. ንካፒታል በጀት	ብር 2,481,396,318	2. ለካፒታል በጀት	ብር 2,481,396,318

3. ንክልል መሐለውታ ብር 100,000,000
4. ብክልል ተማእኸሉ ዝተሓዘ በጀት
ብር 13,692,273

ንኡስ ድምር ብር 3,724,387,421 /ሰለስተ ቢሊዮንን
ሺውዓተ ሚሊትን ዒስራን ኣርባዕተን ሚሊዮንን ሰለስተ
ሚሊትን ሰማንያን ሺውዓተን ሺሕን ኣርባዕተ ሚሊትን
ዒስራን ሓደን ብር/

- ለ. ንገፀር ወረዳታት ብር 2,080,560 409
- ብቀመር ዝከፋፈል ብር 1,983,829,355
 - ንዝተፈለየ ዕላማ ብር 96,731,054

- ሐ. ንከተማታት ብር 983,405,800
- ብቀመር ዝከፋፈል ብር 817,600,000
 - ንዝተፈለየ ዕላማ ብር 165,805,800

ሓፊሻዊ ናይ ክልል ንገፀር ወረዳታትን ከተማታትን
ዝተደልደለ በጀት ድምር ብር 6,788,353,630 /ብር
ሺዱሽተ ቢሊዮንን ሺውዓተ ሚሊትን ሰማንያን ሺውዓተን
ሚሊዮንን ሰለስተ ሚሊትን ሓምሳን ሰለስተን ሺድሽተ
ሚሊትን ሰላሳን/።

4. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ብቤት ምክር ብ/ክ/መ/ትግራይ ካብ ዝፀደቀሉ ሰኔ
30/2005 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

አባይ ወልዱ

ፕሬዚደንት ብሄራዊ
ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
መቐለ

3. ለክልል መጠባበቓይ ብር 100,000,000
4. በክልሉ በማእከል የሚገኝ በጀት ብር 13,692,273

ንኡስ ድምር ብር 3,724,387,421 /ሶስት ቢሊዮን ሰባት መቶ ሃያ
አራት ሚሊዮን ሶስት መቶ ሰማንያ ሰባት ሺ አራት ሞቶ ሃያ አንድ
ብር/

- ለ. ለገጠር ወረዳዎች ብር 2,080,560 409
- በቀመር የሚከፋፈል ብር 1,983,829,355
 - ለተለየ ዓላማ ብር 96,731,054

- ሐ. ለከተሞች ብር 983,405,800
- በቀመር የሚከፋፈል ብር 817,600,000
 - ለተለየ ዓላማ ብር 165,805,800

አጠቃላይ ለክልል፣ ለገጠር ወረዳዎችና ከተሞች የተደለደለ በጀት
ድምር ብር 6,788,353,630 /ብር ስድስት ቢሊዮን ሰባት መቶ
ሰማንያ ስምንት ሚሊዮን ሶስት መቶ ሃምሳ ሶስት ሺ ስድስት መቶ
ሰላሳ/።

4. ኣዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ኣዋጅ በትግራይ ብ/ክ/መንግስት ምክር ቤት ከፀደቀበት
ሰኔ30/2005 ዓ/ም ጀምሮ ሰላም ይሆናል።

አባይ ወልዱ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዚዳንት
መቐለ

ገጽ 2006 በጀት ዓመት ንክልል ኢያተ ዕዮ ዝተደለደለ ስሩዕ በጀት

ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕዮ	ዝፀቐደ በጀት			
		ንመሃያን ጥቕማ ጥቕምን	ንስራሕ መካየዲ	ካብ ውሽጢ ኢታዊ ንመሃያን ስ/መካየዲን	ድምር
1	ቤት ዕሕፈት ቤት ምኽሪ	2,601,514	7,763,333		10,364,847
2	ቤት ዕሕፈት ርእሰ ምምሕዳር	3,776,397	20,114,210		23,890,607
	➤ ህዳሴ ግድብ አባይ	394,623	1,006,003		1,400,626
	➤ ምትእንጋድ ጥርዓን	237,664	513,728		751,392
	➤ ዞባ ደቡብ ምም/ር	956,934	2,939,167		3,896,101
	➤ ዞባ ደቡብ ልምዓት ኮሪደር	1,344,696	770,680		2,115,376
	➤ ዞባ ደቡብ ምብራቕ ምም/ር	1,594,539	2,473,336		4,067,875
	➤ ዞባ ምብራቕ ምም/ር	1,475,474	2,519,215		3,994,689
	➤ ዞባ ማእከል ምም/ር	1,729,064	4,763,233		6,492,297
	➤ ዞባ ሰሜን ምዕራ ምም/ር	1,671,637	2,833,757		4,505,394
	➤ ዞባ ምዕራብ ምም/ር	1,451,893	2,530,694		3,982,587
	➤ ዞባ ምዕራብ ልምዓት ኮሪደር	2,910,193	879,570		3,789,763
3	ቤት ዕሕፈት ዋና ኦዲተር	5,911,294	7,530,924		13,442,218
4	ቢሮ ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ	2,108,356	5,165,256		7,273,612
5	ቢሮ ፍትሒ	3,911,115	8,214,170		12,125,285
	➤ ዞባ ደቡብ ፍትሒ	774,704	563,764		1,341,468
	➤ ዞባ ደቡብ ምብራቕ ፍትሒ	557,844	492,375		1,050,219
	➤ ዞባ ምብራቕ ፍትሒ	774,744	679,631		1,454,375
	➤ ዞባ ማእከል ፍትሒ	912,436	898,936		1,811,372
	➤ ዞባ ሰሜን ምዕራብ ፍትሒ	774,689	736,700		1,511,389
	➤ ዞባ ምዕራብ ፍትሒ	1,032,321	855,450,		1,887,771
	ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ	5,579,497	8,630,233		14,209,730
	ዞባ ደቡብ ማእከላይ ቤት ፍርዲ	2,336, 072	965,028		3,301,100
	ዞባ ደ/ምብራቕ ማእከላይ ቤት ፍርዲ	1,193,136	828,939		2,022,075
	ዞባ ምብራቕ ማእከላይ ቤት ፍርዲ	2,317,382	825,685		3,143,067
	ዞባ ማእከል ማእከላይ ቤት ፍርዲ	2,396,472	1,061,818		3,458,290
	ዞባ ሰሜን ምዕራብ ማእከላይ ቤት ፍርዲ	2,107,214	943,645		3,050,859

ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕድሜ	ዝፀቐደ በጀት			
		ንመሃያን ጥቅማ ጥቅምን	ንስራሕ መከየዲ	ካብ ውሽጢ ኣታዊ ንመሃያን ስ/መከየዲን	ድምር
	ዞባ ምዕራብ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ	2,179,999	866,029		3,046,028
7	ኮሚሽን ፖሊስ	27,892,901	27,162,426		55,055,327
	➤ ዞባ ደቡብ ፖሊስ	963,411	884,673		1,848,084
	➤ ዞባ ደቡብ ምብራቕ ፖሊስ	980,525	929,541		1,910,066
	➤ ዞባ ምብራቕ ፖሊስ	1,307,900	790,302		2,098,202
	➤ ዞባ ማእኸል ፖሊስ	939,782	940,385		1,880,167
	➤ ዞባ ሰሜን ምዕራ ፖሊስ	943,413	976,333		1,920,146
	➤ ዞባ ምዕራብ ፖሊስ	1,387,449	1,054,009		2,441,458
8	ኮሚሽን ስነ-ምግባርን ፀረ ግዕዝይናን	3,796,509	9,189,028		12,985,537
9	ቃዲ ቤት ፍርዲ	349,175	238,947		588,122
10	ቢሮ ፀጥታን ምምሕዳርን	6,862,331	14,220,028	183,400	21,265,759
	➤ ቤት ህንፃት ኣላማጣ	3,662,686	2,934,868	762,410	7,359,664
	➤ ቤት ህንፃት ማይጨው	3,634,348	3,560,716	348,200	7,543,264
	➤ ቤት ህንፃት መቐለ	6,433,645	12,544,827	685,591	19,664,063
	➤ ቤት ህንፃት ዓዲ ግራት	3,786,276	5,064,057	545,250	9,395,583
	➤ ቤት ህንፃት ኣኸሰም	4,021,383	3,165,638	345,929	7,532,950
	➤ ቤት ህንፃት ሽረ	4,249,132	6,329,345	503,491	11,081,968
	➤ ቤት ህንፃት ሐመራ	4,932,480	4,341,014	445,819	9,719,313
	➤ ቤት ህንፃት ውቕሮ	3,047,373	3,631,846	384,453	7,063,672
	➤ ቤት ህንፃት ዓድዋ	3,092,039	3,151,644	201,031	6,444,714
11	መሰልጠኒ ማ/ሰ/ሞ/ሕ/ኣካ/ፍትሒ ውቕሮ	1,727,820	10,771,350		12,499,170
12	ቢሮ ትልምን ፋይናንስን	6,412,895	8,931,968		15,344,863
13	ቢሮ ርክብ ህዝብን መንግስትን	3,203,172	10,794,057		13,997,229
	➤ ዞባ ደቡብ ርክብ ህዝብን መንግስትን	31,091	90,176		121,267
	➤ ዞባ ደ/ምብራቕ ርክብ ህዝብን መንግስትን	11,484	67,704		79,188
	➤ ዞባ ምብራቕ ርክብ ህዝብን መንግስትን	11,484	93,265		104,749
	➤ ዞባ ማእኸል ርክብ ህዝብን መንግስትን	11,484	203,514		214,998
	➤ ዞባ ሰሜን ምዕራብ ር/ህዝብን መንግስትን	62,444	125,130		187,574

ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕድሜ	ዝፀቐደ በጀት			
		ንመሃያን ጥቅማ ጥቅምን	ንስራሕ መካየዲ	ካብ ውሽጢ ኣታዊ ንመሃያን ስ/መካየድን	ድምር
	➤ ሞዕራብ ር/ህዝብን መንግስትን	114,969	80,354		195,323
14	ቢሮ ሲቪል ሰርቪስ	5,235,836	6,954,713		12,190,549
15	ኢንስቲትዩት ኣመራረሓ ስራሕ ትግራይ	2,139,509	2,255,992		4,395,501
16	ባዓል መዚ ልምዓት እቶት	5,019,560	5,905,745		10,925,305
17	ኤጀንሲ መራሽቢ ሓፋሽ	3,913,171	6,223,758	2,700,000	12,836,929
18	ኤጀንሲ ሳይንስን ቴክኖሎጂን	3,071,120	3,450,344		6,521,464
19	ቢሮ ሕርሻን ገፀር ልምዓትን	15,874,061	23,953,852		39,827,913
20	ኢንስቲትዩት ምርመር ሕርሻ	1,987,370	2,642,228		4,629,598
	➤ ማእኸል ምርመር ሕርሻ መቐለ	4,688,740	1,670,616		6,359,356
	➤ ማእኸል ምርመር ሕርሻ አበርገለ	1,412,149	588,296		2,000,445
	➤ ማእኸል ምርመር ሕርሻ አክሱም	2,277,882	689,048		2,966,930
	➤ ማእኸል ምርመር ሕርሻ ማይፀብሪ	1,670,283	479,141		2,149,424
	➤ ማእኸል ምርመር ሕርሻ ሐመራ	3,919,270	1,321,307		5,240,577
	➤ ማእኸል ምርመር ሕርሻ ሜካናይዜሽን ኢነርጂ ገፀርን	1,384,121	786,144		2,170,265
	➤ ማእኸል ምርመር ሕርሻ አላማጣ	1,588,236	724,217		2,313,453
	➤ ማእኸል ምርመር ሕርሻ ሓመድ መቐለ	768,125	1,178,490		1,946,615
	➤ ማእኸል ምርመር ሕርሻ ሓመድ ሽረ	572,455	968,838		1,541,293
21	ኤጀንሲ ምስ/ሕ/ስ/ማሕ ልም/ዕዳጋን	2,748,164	1,996,986		4,745,150
22	ኤጀንሲ ሓለዋ ስ/ከ/ምም/ር ኣጠ/ገ/መሬት	3,66,219	3,295,470		6,964,689
23	ቢሮ ማይ ሃፍቲ	15,079,313	20,475,634		35,494,947
24	ኤጀንሲ ማዕድንንን ኢነርጂን	2,162,635	2,803,772		4,966,407
25	ቢሮ ንግድን ኢንዱስትሪን ከ/ልምዓትን	5,712,614	7,726,636		13,439,247
26	ኤጀንሲ ልምዓት ዳ.ኢ.ንት	2,525,051	6,351,968		8,877,019
27	ኤጀንሲ ባህልን ቱሪዝምን	3,280,844	9,625,737		12,906,581
28	ቢሮ ኮን/መንገዲ ትራንስፖርትን	5,859,944	7,076,847		12,936,791
29	ኤጀንሲ ልምዓት አባይቲ	14,109,585	6,679,760		20,789,345
30	ቢሮ ትምህርቲ	6,270,892	32,771,019		39,041,911

ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕድ	ዝፀቐደ በጀት			
		ንመሃያን ጥቅማ ጥቅምን	ንስራሕ መካየዲ	ካብ ውሽጢ ኣታዊ ንመሃያን ስ/መካየድን	ድምር
	➤ ኮሌጅ ትምህርቲ መምህራን ዓድዋ	7,105,808	8,328,046	3,719,500	19,153,354
	➤ ኮሌጅ ት/ቲ መምህራን ዓብይ ዓዲ	7,463,248	7,051,708	1,260,535	15,775,491
	➤ ሓዳሪ ቤ/ት/ቲ መርሃ እውራን መቐለ	461,328	1,188,990		1,650,318
31	ቢሮ ት.ስ.ቴ.መ. +27 መሰልጠኒ ትካላት	93,750,988	78,996,752	16,801,860	189,549,600
32	ኤጀንሲ ምርግጋፅ ብቕዓት ሙያ	2,204,145	2,362,699		4,566,844
33	ቢሮ መናእሰይን ስፖርትን	3,271,244	14,681,127		17,952,371
34	ቢሮ ሓለዋ ጥዕና	8,318,159	17,497,098		25,815,257
	➤ ኣላማጣ ሆስፒታል	5,016,551	4,286,484	2,679,050	11,982,085
	➤ ማይጨው ለምለም ካርል ሆስፒታል	7,329,213	4,152,276	3,202,608	14,684,097
	➤ ኩሓ ሆስፒታል	5,409,390	2,045,299	3,095,050	10,550,339
	➤ መቐለ ሆስፒታል	10,985,664	5,193,137	6,498,121	22,676,922
	➤ ውቕሮ ሆስፒታል	5,077,869	2,961,323	4,899,387	12,938,579
	➤ ዓድግራት ሆስፒታል	8,414,882	3,847,312	5,228,842	17,491,036
	➤ ዓብይ ዓዲ ሆስፒታል	4,674,858	2,721,880	1,100,000	8,496,738
	➤ ዓድዋ ሆስፒታል	5,927,397	3,522,557	1,358,648	10,808,602
	➤ ኣክሱም ቅ/ማርያም ሆስፒታል	7,737,651	4,131,944	6,374,093	18,243,688
	➤ ሽረ ስሑል ሆስፒታል	7,232,761	4,127,774	4,854,540	16,215,075
	➤ ዳንሻ ማዓርግ ሆስፒታል	4,888,145	3,435,259	1,000,000	9,323,404
	➤ ሐመራ ካሕሳይ ኣበራ ሆስፒታል	7,370,070	5,186,779	3,905,222	16,462,071
	➤ ኮረም ሆስፒታል	2,803,896	2,050,021		4,853,917
	➤ ሽራሮ ሆስፒታል	3,183,107	1,565,500		4,748,607
	➤ መቐለ ሳይት ደም ባንኪ	1,271,044	1,542,601		2,813,645
	➤ ኣክሱም ሳይት ደም ባንኪ	444,720	1,542,601		1,987,321
35	ቢሮ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን	2,444,530	10,215,430		12,659,960
36	ኤጀንሲ ፕሮግሽን ዕዳጋ ምህርቲ ሕርሻ ትግራይ	2,283,631	3,516,369		5,800,000
	ጠቐላላ ድምር	480,891,652	575,323,548	73,083,630	1,129,298,830

ለየ2006 በጀት ዘመን ለክልል መስርያ ቤቶች የተደለደለ መደበኛ በጀት

ተ.ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የፀደቀ በጀት			
		ለደሞዝና ጥቅማ ጥቅሞች	ለስራ ማስኬጃ	ከውስጥ ገቢ ለደመወዝና ስራ ማስኬጃ	ድምር
1	ክልል ምክር ቤት ጽ/ቤት	2,601,514	7,763,333		10,364,847
2	ርእሰ መስተዳድር ጽ/ቤት	3,776,397	20,114,210		23,890,607
	➤ የአባይ ህዳሴ ግድብ	394,623	1,006,003		1,400,626
	➤ ቅሬታ ማስተናገጃ	237,664	513,728		751,392
	➤ ደቡባዊ ዞን መስተዳድር	956,934	2,939,167		3,896,101
	➤ ደቡባዊ ዞን ልማት ኮሪዶር	1,344,696	770,680		2,115,376
	➤ ደብባዊ ምስራቅ ዞን መስተዳድር	1,594,539	2,473,336		4,067,875
	➤ ምስራቃዊ ዞን መስተዳድር	1,475,474	2,519,215		3,994,689
	➤ ማእከላዊ ዞን መስተዳድር	1,729,064	4,763,233		6,492,297
	➤ ሰሜን ምዕራብ ዞን መስተዳድር	1,671,637	2,833,757		4,505,394
	➤ ምዕራባዊ ዞን መስተዳድር	1,451,893	2,530,694		3,982,587
	➤ ምዕራባዊ ዞን ልማት ኮሪዶር	2,910,193	879,570		3,789,763
3	ዋና ኦዲተር ጽ/ቤት	5,911,294	7,530,924		13,442,218
4	የሴቶች ጉዳይ ቢሮ	2,108,356	5,165,256		7,273,612
5	ፍርህ ቢሮ	3,911,115	8,214,170		12,125,285
	➤ ደቡብ ዞን ፍትህ	774,704	563,764		1,341,468
	➤ ደቡብ ምስራቅ ዞን ፍትህ	557,844	492,375		1,050,219
	➤ ምስራቅ ዞን ፍትህ	774,744	679,631		1,454,375
	➤ ማእከላዊ ዞን ፍትህ	912,436	898,936		1,811,372
	➤ ሰሜን ምዕራብ ዞን ፍትህ	774,689	736,700		1,511,389
	➤ ምዕራብ ዞን ፍትህ	1,032,321	855,450,		1,887,771
6	ጠቅላላ ፍርድ ቤት	5,579,497	8,630,233		14,209,730
	➤ ደቡብ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት	2,336, 072	965,028		3,301,100
	➤ ደቡብ ምስራቅ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት	1,193,136	828,939		2,022,075
	➤ ምስራቅ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት	2,317,382	825,685		3,143,067
	➤ ማእከላዊ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት	2,396,472	1,061,818		3,458,290
	➤ ሰሜን ምዕራብ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት	2,107,214	943,645		3,050,859

ተ.ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የፀደቀ በጀት			
		ለደሞዝና ጥቅማ ጥቅሞች			ለደሞዝና ጥቅማ ጥቅሞች
	ምዕራብ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት	2,179,999	866,029		3,046,028
7	ፖሊስ ኮሚሽን	27,892,901	27,162,426		55,055,327
	➤ ደብዳቤ ዞን ፖሊስ	963,411	884,673		1,848,084
	➤ ደብዳቤ ምስራቅ ዞን ፖሊስ	980,525	929,541		1,910,066
	➤ ምስራቅ ዞን ፖሊስ	1,307,900	790,302		2,098,202
	➤ ማእከላዊ ዞን ፖሊስ	939,782	940,385		1,880,167
	➤ ሰሜን ምዕራብ ዞን ፖሊስ	943,413	976,333		1,920,146
	➤ ምዕራብ ዞን ፖሊስ	1,387,449	1,054,009		2,441,458
8	ፀረ መብረሻ ስነ-ምግባር ኮሚሽን	3,796,509	9,189,028		12,985,537
9	ቃዲ ፍርድ ቤት	349,175	238,947		588,122
10	ፀጥታ አስተዳደር ቢሮ	6,862,331	14,220,028	183,400	21,265,759
	➤ አላማጣ ማረምያ ቤት	3,662,686	2,934,868	762,410	7,359,664
	➤ ማይጨው ማረምያ ቤት	3,634,348	3,560,716	348,200	7,543,264
	➤ መቀለ ማረምያ ቤት	6,433,645	12,544,827	685,591	19,664,063
	➤ ዓዲግራት ማረምያ ቤት	3,786,276	5,064,057	545,250	9,395,583
	➤ አክሱም ማረምያ ቤት	4,021,383	3,165,638	345,929	7,532,950
	➤ ሽረ ማረምያ ቤት	4,249,132	6,329,345	503,491	11,081,968
	➤ ሐመራ ማረምያ ቤት	4,932,480	4,341,014	445,819	9,719,313
	➤ ውቅሮ ማረምያ ቤት	3,047,373	3,631,846	384,453	7,063,672
	➤ ዓድዋ ማረምያ ቤት	3,092,039	3,151,644	201,031	6,444,714
11	ውቅሮ የፍትህ አካላት ማሰልጠኛ ተቋም	1,727,820	10,771,350		12,499,170
12	ፕላንና ፋይናንስ ቢሮ	6,412,895	8,931,968		15,344,863
13	የመንግስት ኮምዩኒኬሽን ቢሮ	3,203,172	10,794,057		13,997,229
	➤ ደብዳቤ ዞን መንግስት ኮምዩኒኬሽን	31,091	90,176		121,267
	➤ ደብዳቤ ምስራቅ መንግስት ኮምዩኒኬሽን	11,484	67,704		79,188
	➤ ምስራቅ ዞን መንግስት ኮምዩኒኬሽን	11,484	93,265		104,749
	➤ ማእከላዊ ዞን መንግስት ኮምዩኒኬሽን	11,484	203,514		214,998
	➤ ሰሜን ምዕራብ ዞን መንግስት ኮምዩኒኬሽን	62,444	125,130		187,547

ተ.ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የፀደቀ በጀት			
		ለደሞዝና ጥቅማ ጥቅሞች			ለደሞዝና ጥቅማ ጥቅሞች
	➤ ምዕራብ ዞን መንግስት ኮምፒውተር	114,969	80,354		195,323
14	ሲቪል ሰርቪስ ቢሮ	5,235,836	6,954,713		12,190,549
15	ትግራይ ስራ አመራር ኢንስቲትዩት	2,139,509	2,255,992		4,395,501
16	የገቢዎች ልማት ባለ ስልጣን	5,019,560	5,905,745		10,925,305
17	መገናኛ ብዙሃን ኤጀንሲ	3,913,171	6,223,758	2,700,000	12,836,929
18	ሳይንስና ቴክኖሎጂን ኤጀንሲ	3,071,120	3,450,344		6,521,464
19	ግብርና ገጠር ልማት ቢሮ	15,874,061	23,953,852		39,827,913
20	ግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት	1,987,370	2,642,228		4,629,598
	➤ መቀለ ግብርና ምርምር ማእከል	4,688,740	1,670,616		6,359,356
	➤ አበርገለ ግብርና ምርምር ማእከል	1,412,149	588,296		2,000,445
	➤ አክሱም ግብርና ምርምር ማእከል	2,277,882	689,048		2,966,930
	➤ ማይፀብሪ ግብርና ምርምር ማእከል	1,670,283	479,141		2,149,424
	➤ ሐሙራ ግብርና ምርምር ማእከል	3,919,270	1,321,307		5,240,577
	➤ የገጠር ሜካናይዘሽን ኢንሮጂ ግብርና ምርምር ማእከል	1,384,121	786,144		2,170,265
	➤ አላማጣ ግብርና ምርምር ማእከል	1,588,236	724,217		2,313,453
	➤ መቀለ አፈር ምርምር ማእከል	768,125	1,178,490		1,946,615
	➤ ሽረኦ ፈር ምርምር ማእከል	572,455	968,838		1,541,293
21	ሐብ/ስ/ማህበራት ልማት ግብይት ኤጀንሲ	2,748,164	1,996,986		4,745,150
22	የአካባቢ ጥ/መሬት አስተዳደር ኤጀንሲ	3,66,219	3,295,470		6,964,689
23	ውሃ ሃብት ቢሮ	15,079,313	20,475,634		35,494,947
24	ማዕድንና ኢንሮጂ ኤጀንሲ	2,162,635	2,803,772		4,966,407
25	ከተማ ልማትና ንግድ ኢንዱስትሪ ቢሮ	5,712,614	7,726,633		13,439,247
26	የጥቃቅንና አካ/የንግድ ተቋማት ኤጀንሲ	2,525,051	6,351,968		8,877,019
27	ባህልና ቱሪዝም ኤጀንሲ	3,280,844	9,625,737		12,906,581
28	ኮስትራክሽንና መን/ትራንስፖርት ቢሮ	5,859,944	7,076,847		12,936,791
29	የቤቶች ልማት ኤጀንሲ	14,109,585	6,679,760		20,789,345
30	ትምህርት ቢሮ	6,270,892	32,771,019		39,041,911

ተ.ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የፀደቀ በጀት በጀት			
		ለደሞዝና ጥቅማ ጥቅሞች			ለደሞዝና ጥቅማ ጥቅሞች
	➤ ዓድዋ መምህራን ኮሌጅ	7,105,808	8,328,046	3,719,500	19,153,354
	➤ ዓይ ዓዲ መምህራን ኮሌጅ	7,463,248	7,051,708	1,260,535	15,775,491
	➤ መቀለ መርሃ እውራን አዳሪ ት/ቤት	461,328	1,188,990		1,650,318
31	ቴ.ሞ.ት.ስ.ቢሮ +27 ማሰልጠኛ ተቋማት	93,750,988	78,996,752	16,801,860	189,549,600
32	የሞያ ብቃት ማረጋገጫ ኤጀንሲ	2,204,145	2,362,699		4,566,844
33	ወጣቶችና ስፖርት ቢሮ	3,271,244	14,681,127		17,952,371
34	ጤና ጥበቀ ቢሮ	8,318,159	17,497,098		25,815,257
	➤ አላማጣ ሆስፒታል	5,016,551	4,286,484	2,679,050	11,982,085
	➤ ማይጨው ለምለም ሆስፒታል	7,329,213	4,152,276	3,202,608	14,684,097
	➤ ኩላ ሆስፒታል	5,409,390	2,045,299	3,095,650	10,550,339
	➤ መቐለ ሆስፒታል	10,985,664	5,193,137	6,498,121	22,676,922
	➤ ውቅሮ ሆስፒታል	5,077,869	2,961,323	4,899,387	12,938,579
	➤ ዓድግራት ሆስፒታል	8,414,882	3,847,312	5,228,842	17,491,036
	➤ ዓብይ ዓዲ ሆስፒታል	4,674,858	2,721,880	1,100,000	8,496,738
	➤ ዓድዋ ሆስፒታል	5,927,397	3,522,557	1,358,648	10,808,602
	➤ አክሱም ቅ/ማርያም ሆስፒታል	7,737,651	4,131,944	6,374,093	18,243,688
	➤ ሽረ ስሐል ሆስፒታል	7,232,761	4,127,774	4,854,540	16,215,075
	➤ ዳንሻ ማዓርግ ሆስፒታል	4,888,145	3,435,259	1,000,000	9,323,404
	➤ ሐመራ ካሕሳይ አበራ ሆስፒታል	7,370,070	5,186,779	3,905,222	16,462,071
	➤ ኮረም ሆስፒታል	2,803,896	2,050,021		4,853,917
	➤ ሽራሮ የደም ባንክ ሳይት	3,183,107	1,565,500		4,748,607
	➤ መቐለ የደም ባንክ ሳይት	1,271,044	1,542,601		2,813,645
	➤ አክሱም የደም ባንክ ሳይት	444,720	1,542,601		1,987,321
	ሰራሐተኛና ማሕበራዊ ጉዳይ ቢሮ	2,444,530	10,215,430		12,659,960
	የግብርና ምርት ግብይት ፕሮሞሽን ኤጀንሲ	2,283,631	3,516,369		5,800,000
	ጠቅላላ ድምር	480,891,652	575,323,548	73,083,630	1,129,298,830

ን2006 በጀት ዓመት ንክልል አብያተ ፅዮ ዝተደልደለ ካፒታል በጀት

ተ.ቁ	ሽም ቤት ፅዮ	ፍልፍል በጀት			
		ግምጃ ቤት	ሓገዝ	ልቓሕ	ድምር
1	ቢሮ ማይ ሃፍቲ				
	ንገረብ ሰገን 2000ሄር ዘልምዕ ንሽቶታት ልምዓት ሚሊንየም (MDG) ዝውዕል	100,000,000			100,000,000
	ንምሕፃብ ኣዝማቲ 2000ሄር ዘልምዕ ንሽቶታት ልምዓት ሚሊንየም (MDG) ዝውዕል	163,830,435			163,830,435
	ንሰሉሕ ክልተ 400ሄር ዘልምዕ ንሽቶታት ልምዓት ሚሊንየም (MDG) ዝውዕል	50,000,000			50,000,000
	ንሸተት/ሴሳ መጠቓለሊ ንሽቶታት ልምዓት ሚሊንየም (MDG) ዝውዕል	7,278,880			7,278,880
	ንመሲሓ 500ሄር ዘልምዕ ንሽቶታት ልምዓት ሚሊንየም (MDG) ዝውዕል	40,000,000			40,000,000
	ንደራ ሕንጣሎ ዋጅራት 300ሄር ዘልምዕ ንሽቶታት ልምዓት ሚሊንየም (MDG) ዝውዕል	40,000,000			40,000,000
	ንገሪንዳዎ ክ/አውላዕሎ 400 ሄር ዘልምዕ	40,000,000			40,000,000
	ን5 ኢሮብ ሚኒዳም 50 ሄር ዘልምዕ ንሽቶታት ልምዓት ሚሊንየም (MDG) ዝውዕል	30,000,000			30,000,000
	ን37 ማእኸሎት ኅዳጉዲ 500 ሄር ዘልምዕ ፖምፕ ዕደጋን ተኸላን	10,000,000			10,000,000
	ንተከዘ፣ ታ/አድያቦን አበርገለን ፖምፕ ኦሪፔሽን 7300 ዘልምዕ	40,000,000			40,000,000
	ንባሕረ ሰላም 20 ዓበይቲ ፖምፕ 2000 ሂክታር ዘልምዕ	15,000,000			15,000,000
	ንወረዳታት 1000 ናይ ሓባር ዒላ 3000 ሂክታር ዘልምዕ	40,000,000			40,000,000

ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕድሜ	ፍልፍል በጀት			
		ግምጃ ቤት	ሓገዝ	ልቃሕ	ድምር
	ንመስተ ማይ ነባርን ሓዱሽን ፕሮጀክትታት ንሽቶታት ልምዓት ሚሊንየም (MDG)	105,296,290			105,296,290
	ንመስተ ማይ ሓደሽቲን ነባራትን ህንፃት	86,265,300			86,265,300
	ንመቐለ መስተ ማይ ግድብ መዳርግቲ (Matching Fund)	50,000,00			50,000,00
	ንመዳርግቲ (Matching Fund)	42,141,000			42,141,000
	ንቀረብ መስተ ማይ ካብ UNICEF		3,520,000		3,520,000
	ማሕበረሰብ መሰረት ዝገበረ ፅፋይ መስተ ማይ ካብ Finland		8,000,00		8,000,00
	ንልምዓት ሃፍቲ ማይ ፈንድ ካብ Italy			1,880,000	1,880,000
	ድምር	859,811,905	11,520,000	1,880,000	873,211,905
2	ቢሮ ሕርሻን ገጠር ልምዓትን				
	ንዘርእን ፈልሰን ፍረምረን ዕደጋን	15,000,000			15,000,000
	ንምድላው ፈፀምቲ ዓቕምታት ካብ ክልል ክሳብ ሞዴል ሓረስቶት	7,000,000			7,000,000
	ንህንፃት ናይ ዘርኢ ላብራቶሪን እፅዋት ክለኒክን	5,000,000			5,000,000
	ንመፅናዕቲ መፋሰስን ገፋሕቲ ደንን ዋዕላ ተጠቀምትን መዳርግቲ	5,080,280			5,080,280
	ንፕሮጀክት ልምዓት ደን እታወታት ሕርሻ መሳርሒ ዕደጋ	26,700,00			26,700,00
	ንዝተዋደደ ልምዓት መፋሰስ እታወታትን መሳርሒ ዕደጋ	25,000,000			25,000,000
	ንዓቕሚ ምዕባይ ተሞክሮ ልውውጥ ተጠቀምትን መዳርግቲን ኣብ ሃ/ተፈጥሮ	2,500,000			2,500,000
	ንሓለውቲ ደን ኩንትራት ስራሕተኛ	8,000,000			8,000,000
	ንምክልካል ደን ዋዕላ ምክያድ	1,125,000			1,125,000
	ደን ሓለውቲ ገምጋማዊ ስልጠናን ንሕትመት መምርሕታት	600,000			600,000

ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕድሜ	ፍልፍል በጀት			
		ግምጃ ቤት	ሐገዝ	ልቃሕ	ድምር
	ንእታወታት ዘራኢቲ ምሩፅ ዘርኢ ኣሕምልትን ኬሚካልን	30,000,000			30,000,000
	ንእታወታት ቴክኖሎጂ ሕርሻን መስኖን	18,000,000			18,000,000
	ንእታወታት ሃፍቲ እንስሳት ዘመናዊ ቆፎን ሽምቢን	10,000,000			10,000,000
	ንኖውቲ ዕሬትን ቁፅፅርን ግዝኢትን መፅለሊ እንስሳትን	1,879,700			1,879,700
	ንዓቕሚ ምዕባይ ኪኢላታት ሃ/እንስሳ	1,600,000			1,600,000
	ንምጥንኻር ሰብ ስራሕ ምድቃል	28,000,000			28,000,000
	ንልምዓት ስግግር ቴክኖሎጂን መስኖ ፕሮጀክት ፀባ፣ ጤል በጊዕ፣ ንደርሆ ንህቢን	8,500,000			8,500,000
	ንሓለዋ ጥዕና እንስሳ ኻራንቲን ቁፅፅርን	15,000,000			15,000,000
	ንማእኸል መዕቆቢን መማሓየሺ መባዝሒን በጋይት ዓሌት እንስሳት	15,000,000			15,000,000
	ንመዳርግቲ ሐገዝ ፕሮጀክትታት	27,409,400			27,409,400
	ንቅድመ መጠንቀቅታን ድልውነትን ካብ UNICEF		760,000		760,000
	ድምር	251,394,380	760,000		252,154,380
3	ቢሮ ኮን/መንገድን ትራንስፖርትን				
	ንወረደታት መንገዲ URRAP ንሽቶታት ልምዓት ሚሊንየም (MDG)	406,347,572			406,347,572
	ን7 ^ተ ነባር ገፀር መንገድታት የጭላ -ተከዘ፣ ኣኸሱም -ወለል-ጭላ፣ ኣፅረጋ-ማይ ኩሕሊ፣ ዓ/ሃገራይ-ዓ/ኣውዓላ፣ ማይ ሓነሱ-ዓ/መሐመ ዳይ ፣ ዓ/ዳዕሮ-ዘላዝለ፣ ማይ ካድራ -ሽግሊ	100,335,920			100,335,920
	ንመሬት ካሕሳ	21,040,000			21,040,000
	ንድንገተኛ ፅገና	4,000,000			4,000,000
	ንነባር ህንፃታት መመልኢ	42,000,000			42,000,000
	ን7 ^ተ ገፀር መባእታዊ ሆስፒታላት ንሽቶታት ልምዓት ሚሊንየም የጭላ ፣ ሳምረ፣ ሓውዜን፣ ማይ ፀብሪ፣ ዕ/ዓርቢ፣ ራማ፣ መኸኒ (MDG)	61,834,164			61,834,164
	ንሽራሮ ሆስፒታል ንሽቶታት ልምዓት ሚሊንየም (MDG)	827,445			827,445

ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕድሜ	ፍልፍል በጀት			
		ግምጃ ቤት	ሐገዝ	ልቃሕ	ድምር
	ንሐመራ ራንች ንሽቶታት ልምዳት ሚሊንየም (MDG)	9,717,564			9,717,564
	ንሐ/ስ/ማሕበር ውቅሮ መክበን ንሽቶታት ልምዳት ሚሊንየም (MDG)	262,085			262,085
	ንሐ/ስ/ማሕበር ኢሮብ መክበን ንሽቶታት ልምዳት ሚሊንየም (MDG)	700,000			700,000
	ንሐ/ገጠር ልምዳት እታወታት መክበን ንሽቶታት ልምዳት ሚሊንየም (MDG)	905,565			905,565
	ንሐፅለዋይ ቤት ፍርድ ክልል ትግራይ ህንፃ መስርሐ	34,200,000			34,200,000
	ንህንፀት ምዝገባ መሬትን መሬት ተንከፍ ቀዋሚ ንብረት ህንፃ 5 ^ተ ከተማታት ሽረ እንዳስላሴ ፣ ዓዲግራት ፣ አክሱም ፣ መቐለ 2	45,000,000			45,000,000
	ድምር	727,170,315			727,170,315
4	ንቢሮ ንግድን ኢንዱስትሪን ከተማ ልምዳትን				
	ንፕሮጀክት ምዝገባ መሬት	9,943,449			9,943,449
	ን4 ^ተ ከተማታት መዋቅራዊ ፕላን /አክሱም ፣ ዓዲዋ፣ ሽረን ዓዲግራት/	6,177,375			6,177,375
	ብመማክርቲ ዝዳለው ናይ ከተማ ዲዛይን ማንዋል	100,000			100,000
	ንፎረም ኢንቨስትመንት	800,000			800,000
	ን5 ^ተ ዕሽል ከተማታት ፕላን ምድላው	3,000,000			3,000,000
	ንስልጠናን ፈፀምቲ ምድላውን	2,000,000			2,000,000
	ድምር	22,020,824			22,020,824
5	ቢሮ ሓለዋ ጥዕና				
	ንህንፀት ምስፍሕፋሕ አክሱም ሆስፒታል	3,000,000			3,000,000
	ንህንፀት 6 ^ተ መባእታዊ ሆስፒታላት ከተማ ንጉስ ሰለክልኻ ፣ ሰመማ፣ እንትጮ፣ አዕቢ ፣ ዓ/ጉዶም	25,000,000			25,000,000
	ንህንፀት ምስፍሕፋሕን ሳኒተሪን ናውቲ መማልኢ ዓዲግራት ሆስፒታል	5,000,000			5,000,000

ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕድሜ	ፍልፍል በጀት			
		ግምጃ ቤት	ሐገዝ	ልቃሕ	ድምር
	ንህንፀት ምስፍሕፋሕ ዓድዋ ሆስፒታል	2,000,000			2,000,000
	ንምምላእ ፈርዲናንድ 8 ^ተ መባእታዊ ሆስፒታል	4,000,000			4,000,000
	ንምምላእ ፈርዲናንድ 14 ^ተ ጥዕና ጣብያታት	1,500,000			1,500,000
	ንፅገና 40 መዋለዲ ህንፃ ጥ/ጣብያታት	3,000,000			3,000,000
	ንፅገና ካሕሳይ አባራ ሆስፒታል	2,000,000			2,000,000
	ንፅገና ቢሮ ሐላዋ ጥዕና	1, 300,000			1, 300,000
	ንህንፃ ለቫራቶሪን ስቶር ውቅሮ ሆስፒታል	1,000,000			1,000,000
	ንሳኒተሽንን ሃይጅንን ካብ UNICEF		1,400,000		1,400,000
	ንስነ ተዋልዶ ጥዕና ካብ UNICEF		1,450,000		1,450,000
	ንኤች.አይቪ /HIV/ADS/ ፕሮግራም ካብ UNICEF & UNFPA		1,130,000		1,130,000
	ንጥዕና ፕሮግራም ካብ UNFPA		7,990,000		7,990,000
	ንስነ መዓዛ (Nutrition) UNICEF		3,050,000		3,050,000
	ድምር	47,800,000	15,20,000		62,820,000
6	ቢሮ ትምህርቲ				
	ንሕትመት መፃሕፍቲ	22,965,206			22,965,206
	ንአመራርሓን ሰብ መደን ስልጠና	400,000			400,000
	ንልምዓት መምህራን አመራርሓን ትምህርትን ስልጠናን ዓቕሚ ምዕባይ	19,000,000			19,000,000
	ንኮምፒውተር ፕላንኒንግ ትራንስሚ ተርን ካልኦት ናውቲ መዕደጊ	10,000,000			10,000,000
	ንዓድዋ 2 ^ይ ብርኪ ንቫት መክፈሊ	6,571,156			6,571,156
	ንፌስቲቫል ሽልማት ዝውዕል	900,000			900,000
	ንናይ ት/ቲ ዕፊትን ክይዲ አመሃህራ መፅናዕቲ (Learning Assessment)	1,000,000			1,000,000
	ንህንፀት ዓድዋ 2 ^ይ ብርኪ ቤ/ት/ቲ ካብ S.korea		15,450,000		15,450,000
	ንመሰረታዊ ትምህርቲ ካብ UNICEF		4,990,00		4,990,00
	ድምር	64,436,362	20,440,000		84,876,362

ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕድሜ	ፍልፍል በጀት			
		ግምጃ ቤት	ሐገዝ	ልቃሕ	ድምር
7	ቢሮ ት.ሰ.ቴ.ሙ				
	ንጥረ ነገረ ነገሥት መምህራና ዓቅሚ መዕበይ	2,500,000			2,500,000
	ንኢግዜቤሽን	5,000,00			5,000,00
	ንመምህራና ክረምታዊ ስልጠና	11,130,000			11,130,000
	ን70,000 ስራሕ ደለይቲ ውዕኢት መሰረት ዝገበረ ስልጠና	10,000,000			10,000,000
	ንምርምር ስግግር ቴክኖ ኢብ 7 ^ተ ዞባታት	2,500,000			2,500,000
	ንዲ.አ.ን.ት ኤክስቴንሽን ስልጠና	7,497,495			7,497,495
	ንአካል ጉድኣት መሰልጠኒ ማእኸል ንህንፃ	5,000,000			5,000,000
	ንኪነ ጥበባት ንህንፃን ማሸነሪን	3,000,000			3,000,000
	ንዶ/ር ተወልደ ለገሰ ንህንፃን ማሸነሪን	3,500,000			3,500,000
	ንውቅሮ መሰልጠኒ ማእኸል ንማሸነሪ	4,000,000			4,000,000
	ንዕዳጋ ሓሙስ መሰልጠኒ ማእኸል ንህንፃ	2,000,000			2,000,000
	ንጥላውን ይዛው መሰልጠኒ መእኸል ንህንፃን ማሸነሪን	3,500,000			3,500,000
	ንሽራሮ መሰልጠኒ ማእኸል ንህንፃ	2,000,000			2,000,000
	ንጋርመንት መሰልጠኒ ማእኸል ንህንፃን ማሸነሪን	4,000,000			4,000,000
	ንሕንጣሎ ዋጅራት መሰልጠኒ ማእኸል ንማሸነሪ	2,000,000			2,000,000
	ንዓድግራት ኢን/ኮሌጅ መሰልጠኒ ማእኸል ንማሸነሪ	1,000,000			1,000,000
	ንአኸሱም SDC ንማሸነሪ	1,000,000			1,000,000
	ንመቐለ ፖሊ ቴክኒክ ንማሸነሪ	1,000,000			1,000,000
	ን18 ማክስማታት መጠናኸሪ ንማሸነሪ	7,000,000			7,000,000

ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕድሜ	ፍልፍል በጀት			
		ግምጃ ቤት	ሐገዝ	ልቃሕ	ድምር
	ንውሽሮ ሕርሻ ኮሌጅ ማይ ኳዕቲ	1, 607,930			1,607,930
	ንኣክሱም ፖሊ ቴክኒክ ኣይቲ መምሃሪ ኮምፒውተር መዐደጊ	652,000			652,000
	ንኣስገደ ዕምብላ መሰልጠኒ ማእኸል ንህንፃ	2,000,000			2,000,000
	ንደጉዓ ተምቤን መሰልጠኒ ማእኸል ንህንፃ	2,000,000			2,000,000
	ንኣዕቢ ወንበርታ መሰልጠኒ ማእኸል ንህንፃ	2,000,000			2,000,000
	ንመረብ ለሽ መሰልጠኒ ማእኸል ንህንፃ	2,000,000			2,000,000
	ድምር	87,887,425			87,887,425
8	ቢሮ ጉዳይ መናእሰይን ስፖርትን				
	ንክረምታዊ ወፍሪ ተምሃሮ ዩኒቨርሲቲ	2,973,060			2,973,060
	ንመላእ ፀወታታት ትግራይ	5,365,439			5,365,439
	ድምር	8,338,499			8,338,499
9	ቢሮ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይ				
	ንማእኸል ህፃናት	3,000,000			3,000,000
	ንማእኸል ኣረጋውያን	3,000,000			3,000,000
	ንማሕበራዊ ጉዳይን ድሕንነትን ካብ UNICEF		1,850,000		1,850,000
	ድምር	6,000,000	1,850,000		7,850,000
10	ባዓል መዚ ልምዓት እቶት				
	ንዝተፈላለዩ ስልጠናታት እቶት ሪፎርም	5,000,000			5,000,000
11	ቢሮ ትልምን ፋይናንስን				
	ንነባር መዕናዕታት ማ/ኢኮኖሚያዊ ኩነታት ንመረዳእታ ስርዓት፣ ንኢንቨስትመንትን ምግቢ ውሕስናን	5,602,800			5,602,800
	ንሶፍትዌር ስልጠና ንምሃብ ንሒሳብ ፣ መረዳእታን ንብረት ምምሕዳርን	634,600			634,600

ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕድሜ	ፍልፍል በጀት			
		ግምጃ ቤት	ሐገዝ	ልቃሕ	ድምር
	ንወረዳታት ዕድገት ኮምፒውተር	780,000			780,000
	ንንብረት ምም/ር ሶፍትዌር ንምስፋሕ	2,000,000			2,000,000
	ድምር	9,017,400			9,017,400
12	ቢሮ ሲቪል ሰርቪስ				
	ንዓቅሚ መዕበይ ስልጠና	1,200,000			1,200,000
	ንሶፍት ዌር መዕደጊ	1,000,000			1,000,000
	ንዝርድ ዌር ዕገና ስልጠና	250,000			250,000
	ንኢይስቲ ማህበረ ሰብ መጣየሻ	1,000,000			1,000,000
	ንመረዳኢታ ኢይስቲ መጣየሻን ዕገና	2,250,000			2,250,000
	ንቢራሰሊን በፒኦርን መጠናከሪ	650,000			650,000
	ንዋዕላ ሰናይ ምምሕዳር	1,500,000			1,500,000
	ንወረዳ ፈፀምቲ ምምሕዳር	259,899			259,899
	ንስልጠና ፈንድ	2,000,000			2,000,000
	ድምር	10,059,899			10,059,899
13	ኤጀንሲ ባህልን ተሪዝመን				
	ብኢደ ጥበብ ንዝተወደቡ ተዘዋዋሪ ፈንድ	380,000			380,000
	ንምስፍሕፋሕ ማእኸል ባህላዊ ኢደ ጥበባት ውቅሮ	300,000			300,000
	ንህንፀት ሙዝየም ብሄር ብሄረሰባት	2,000,000			2,000,000
	ንህንፀት ኦርኪኦሎጂካል ሙዝየም	600,000			600,000
	ድምር	3,280,000			3,280,000
14	ኤጀንሲ መራኸቢ ሓፋሽ				
	ንፍርያት ቴሌቪዝን ኦክሰስሪይስ	41,616,071			41,616,071
	ንህንፀት ምምሕዳራዊ ህንፃ	1,419,522			1,419,522
	ድምር	43,035,593			43,035,593
15	ኤጀንሲ ሳይንስን ቴክኖሎጂን				
	ንኢኮኖሚያዊ ረብሓ ዘለዎ መቀነሳበሪ ቴክኖሎጂ ምትእትታው	150,000			150,000
	ንጨረር ዝቻልዑ ሕ/ሰብ ዕንፃት ምክያድ	250,000			250,000

ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕድሜ	ፍልፍል በጀት			
		ግምጃ ቤት	ሐገዝ	ልቃሕ	ድምር
	ንተረፍ ምህርቲ ናብ ሓይሊ መቅያር	130,000			130,000
	ንአጠቓቅማ ነዳዲ ዕንፀይቲ መፅናዕቲ	140,000			140,000
	ንምድላው ቴክኖሎጂ ትራንስፈር ጋዴድላይን ማንዋል	50,000			50,000
	ንወረቀት ተረፍ ምህርቲ ቴክኖሎጂ	200,000			200,000
	ንድጋፍ ምርምር ሳይንስን ቴክኖሎጂን	350,000			350,000
	ንምትእስሳር ዩኒቨርሲቲን ኢንዱስትሪን	150,000			150,000
	ንማእኸል መረዳኦታ ፓተንት ኢንዱስትሪን ስልጠና	180,000			180,000
	ንላብረሪ ሳይንስን ቴክኖሎጂን ስልጠና	130,000			130,000
	ንምቅራፅ ዳታ ቤዝን ዌብሳይትን	180,000			180,000
	ድምር	1,910,000			1,910,000
16	ቤት ፅሕፈት ቤት ምክር				
	ንግዝኢት ናውቲ ዳዳራሽ	37,902,250			37,902,250
	ንዌብ ሳይት መጽተዊ	300,000			300,000
	ንመልምዒ ግሪንሪ ሓዱሽ ህንፃ	200,000			200,000
	ድምር	38,402,250			38,402,250
17	ኮሚሽን ፖሊስ				
	ንህንፀት ሐመራ ካምፕ	2,000,000			2,000,000
	ንሓደሽቲ ፖሊሳት ስልጠና	5,815,800			5,815,800
	ን100 ሓደሽቲ መኮነናት ስልጠና	1,187,200			1,187,200
	ኣብ ስልጠና ንዘለዉ ፕሊሳት	426,000			426,000
	ንግዝኢት ራዳር	231,6000			231,6000
	ድምር	9,660,600			9,660,600
18	ቢሮ ፀጥታን ምምሕዳርን				
	ን70 ምልምል ፖሊሳት ስልጠና	1,338,688			1,338,688
	ንውቕሮ ቤት ህንፀት ፅገና	252,645			252,645
	ንቤት ህንፀት ሐመራ ሓደሽ ህንፃ	3,000,000			4,000,000
	ንቤት ህንፀት ሽረ ንተወሳኺ ክፍልታት መስርሒ	1,000,000			
	ድምር	5,641,333			5,641,333

ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕድ	ፍልፍል በጀት			
		ግምጃ ቤት	ሐገዝ	ልቃሕ	ድምር
19	ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር				
	ንምምሕዳር ህንፃ ዕገና	3,000,000			3,000,000
20	ኤጀንሲ ምስ/ሕ/ስ/ማሕ ልም/ዕዳጋን				
	ንመዳርግቲ (Matching Fund)	507,455			507,455
	ንሩዝን ዓሳን ካልኦት መሳርሒታት ዕደጋ	3,000,000			3,000,000
	ንዓቅሚ መዕበይ፣ ገምጋማዊ ስልጠናን ልምዲ ልውውጥን	1,500,000			1,500,000
	ንኮፈረንስ መካየዲ	1,500,000			1,500,000
	ድምር	6,507,455			6,507,455
21	ኤጀንሲ ዳኣንት				
	ንክላስተር ግልጋሎት ማሸነፊ መዕደጊ	63,700,000			63,700,000
	ንመፍረይን መሸጥን /ሺድ/ ኣብ ከተማታት መስርሒ ንሽቶታት ልምዓት ሚሊንየም (MDG)	100,000,000			100,000,000
	ንሲቪል ሰርቫንት ኣመራርሓን ኪኢላታትን ስልጠና	2,000,000			2,000,000
	ንዳኣንት ሞዴልን ቅድመ ሞዴልን ኣመራርሓ ስልጠና	5,000,000			5,000,000
	ንድኣንት ደቂ ኣንስትዮ መንቀሳቀስቲ ስልጠና	300,000			300,000
	ንኢተርፕሩነር ሽፕ ስልጠና	1,000,000			1,000,000
	ንፎረም ዳኣንት መንቀሳቀስቲ	300,000			300,000
	ንዳኣንት ዕደጋ ምትእስሳር ስልጠና	200,000			200,000
	ንክኢላታትን መተሓባበርትን ሞተር ሳይክልን ሳይክልን መዕደጊ	500,000			500,000
	ድምር	173,000,000			173,000,000
22	ኤጀንሲ ምርግጋፅ ብቅዓት				
	ንመፅናዕቲ ምክያድ	521,100			521,100

ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕድሜ	ፍልፍል በጀት			
		ግምጃ ቤት	ሐገዝ	ልቃሕ	ድምር
	ንስልጠና	664,000			664,000
	ድምር	1,185,100			1,185,100
23	ኤጀንሲ ማዕድንን አነርጅን				
	ንመዳርግቲ (Matching Fund)	1,002,578			1,002,578
	ንነባር ፕሮጀክት-ታት ባዮጋዝ መፈፀሚያ	3,644,400			3,644,400
	ንሓደሽቲ ፕሮጀክት-ታት መፈፀሚያ ስልጠና-ታት	2,000,000			2,000,000
	ድምር	6,646,978			6,646,978
24	ኢንቲቲቲዮት ምርምር ሕርሻ				
	ንነባር ምርመር ፕሮጀክት-ታት አብ ኩለን ምርምር ማእከላት	15,000,000			15,000,000
	ንሓደሽቲ ምርምር ፕሮጀክት-ታት	5,000,000			5,000,000
	ድምር	20,000,000			20,000,000
25	ኤጀንሲ ሓለዋ ስነ ከባቢ ምምሕዳር አጠ/ገጠር መሬት				
	ንጣቢያ መሓውርን መዳርግቲ ገምጋማዊ ስልጠና	3,000,000			3,000,000
	ንካዳስተር ገጠር መሬት	15,000,000			15,000,000
	ድምር	18,000,000			18,000,000
20	ቢሮ ጉዳይ ደቂ አንስትዮ				
	ንስርዓተ ሥራ ከለላ ካብ UNICEF		720,000		720,000
	ጠቅላላ ድምር	2,429,206,318	50,310,000	1,880,000	2,481,396,318

ለ2006 የበጀት ዓመት ለክልል መስሪያ ቤቶች የካፒታል በጀት ድልድል

ተ.ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የበጀት ምንጭ			
		ግምጃ ቤት	እርዳታ	ብድር	ድምር
1	ውሃ ሃብት ቢሮ				
	ለገረብ ሰገን 2000% የሚያለማ ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች (MDG) ለማሳካት	100,000,000			100,000,000
	ለምሕዋብ አዝማቲ 2000% የሚያለማ ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች (MDG)	163,830,435			163,830,435
	ለሰሌሕ 2,400% የሚያለማ ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች (MDG) ለማሳካት	50,000,000			50,000,000
	ለሸተት/ሴሳ ማጠቻለያ የሚያለማ ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች (MDG) ለማሳካት	7,278,880			7,278,880
	ለመሲሓ 500% የሚያለማ ሰ/ምዕራብ	40,000,000			40,000,000
	ለደራ ሕንጣሎ ዋጅራት 300% የሚያለማ የሚያለማ ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች (MDG) ለማሳካት	40,000,000			40,000,000
	ለገሪንዳሆ ክ/አውላዕሎ 400 % የሚያለማ	40,000,000			40,000,000
	ለ5 ኢሮብ ሚኒዳም 50 % የሚያለማ ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች (MDG) ለማሳካት	30,000,000			30,000,000
	ለ37 መካከለኛ ጉደጓዶች 500 % የሚያለማ ፖምፕ ግዥና ግንባታ	10,000,000			10,000,000
	ለተከዘ፣ ታ/አድያቦና አበረገለ ፖምፕ ኢረጌሽን 7300 % የሚያለማ	40,000,000			40,000,000
	ለባሕረ ሰላም 20 ትላልቅ ፖምፕ ግዥ 2000 % የሚያለማ	15,000,000			15,000,000
	ለወረዳዎች 1000 የጋራ ኩሬ 3000 % የሚያለማ	40,000,000			40,000,000

ተ.ቁ	የመሰሪያ ቤት ስም	የበጀት ምንጭ			
		ግምጃ ቤት	እርዳታ	ብድር	ድምር
	ለነባርና አዲሶች የመጠጥ ውሃ ፕሮጀክቶች የሚያለማ ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች (MDG) ለማሳካት	105,296,290			105,296,290
	ለነባርና አዲሶች መጠጥ ውሃ ግንባታ	86,265,300			86,265,300
	ለመቸለ የመጠጥ ውሃ ግድብ ማችንግ ፈንድ (Matching Fund)	50,000,00			50,000,00
	ለማችንግ ፈንድ (Matching Fund)	42,141,000			42,141,000
	ለመጠጥ ውሃ አቅርቦት UNICEF		3,520,000		3,520,000
	ማህበረሰብ መሰረት ያደረገ ንፁህ የመጠጥ ውሃ Finland		8,000,00		8,000,00
	ለውሃ ሃብት ልማት ፈንድ Italy			1,880,000	1,880,000
	ድምር	859,811,905	11,520,000	1,880,000	873,211,905
2	ግብርናና ገጠር ልማት ቢሮ				
	ለዘር፣ ለችግኝና ፍራፍሬ ግዥ	15,000,000			15,000,000
	ከክልል እስከ ሞዴል ገበሬዎች አስፈፃሚ አካላት ዝግጅት	7,000,000			7,000,000
	ለዘር ላብራቶሪና እፅዋት ክሊኒክ ግንባታ	5,000,000			5,000,000
	ለሰፋፊ ደን ተፋሰስ ጥናት ተጠቃሚዎች ማችንግ	5,080,280			5,080,280
	ለደን ልማት ፕሮጀክት የመሳሪያ ግዥ አቅርቦት	26,700,000			26,700,000
	ለተቀናጀ የልማት ተፋሰስ መሳሪያ ግዥ አቅርቦት	25,000,000			25,000,000
	በተፈጥሮ ሃብት ለአቅም ግንባታና ተሞክሮ ልውውጥ ተጠቃሚዎች ማችንግ	2,500,000			2,500,000
	ለደን ጠባቂዎች ኩንትራት ሰራተኛ	8,000,000			8,000,000
	ለደን መከላከል ኮፈረንስ ማካሄድ	1,125,000			1,125,000
	ለደን መጠባቂዎች ገምጋማዊ ስልጠናና መመሪያዎች ህትመት	600,000			600,000

ተ.ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የበጀት ምንጭ			
		ግምጃ ቤት	እርዳታ	ብድር	ድምር
	ለምርጥ ዘር ግብአትና ኬሚካል	30,000,000			30,000,000
	ለግብርናና መስኖ ቴክኖሎጂ አቅርቦት	18,000,000			18,000,000
	ለእንስሳ ሃብት ዘመናዊ ቆፎና ስም አቅርቦት	10,000,000			10,000,000
	ለጥራትና ቁጥጥር መሳሪያ ግዥና ለእንስሳት መጠልያ	1,879,700			1,879,700
	ለእንስሳ ሃብት ባለ ሙያዎች አቅም ግንባታ	1,600,000			1,600,000
	ለሰው ሰራሽ ማዳቀል ማጠናከሪያ	28,000,000			28,000,000
	ለቴክኖሎጂ ትራንስፈር ልማት ለመስኖ ፕሮጀክት ለውተት፣ ፍየል በግ ፣ ዶሮና ንብ	8,500,000			8,500,000
	ለእንስሳ ጤና አጠባበቅና ኻራንቲና ቁጥጥር	15,000,000			15,000,000
	ለበጋይት ዝርያ እንስሳ ማቆያና ማራቢያ ማእከል	15,000,000			15,000,000
	ለፕሮጀክቶች ማችንግ (Matching Fund)	27,409,400			27,409,400
	ለቅድመ ማስጠንቀቂያና ዝግጁነት UNICEF		760,000		760,000
	ድምር	251,394,380	760,000		252,154,380
3	ኮንስትራክሽንና መ/ትራንስፖርት ቢሮ				
	ለወረዳዎች መንገድ URRAP ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች (MDG) ለማሳካት	406,347,572			406,347,572
	ንፖተ ነባር ገፀር መንገድታት የጭላ -ተከዘ፣ አኸሱም -ወለል-ጭላ፣ አፅረጋ-ማይ ኩሕሊ፣ ዓ/ሃገራይ-ዓ/አውዓላ፣ ማይ ሐነሱ-ዓ/መሐመ ዳይ ፣ ዓ/ዳዕሮ-ዘላዝለ፣ ማይ ካድራ -ሽግሊ	100,35,920			100,35,920
	ለመሬት ካሳ	21,040,000			21,040,000
	ለድንገተኛ ጥገና	4,000,000			4,000,000
	ለነባር ህንፃዎች ማሟያ	42, ,000,000			42, ,000,000
	ንፖ ገፀር ሆስፒታሎች ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች የጭላ ፣ ሳምረ፣ ሐውዜን፣ ማይ ፀብሪ፣ ዕ/ዓርቢ፣ ራማ፣ መኾኒ (MDG) ለማሳካት	61,834,164			61,834,164
	ንሽራሮ ሆስፒታል ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች (MDG) ለማሳካት	827,445			827,445

ተ.ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የበጀት ምንጭ			
		ግምጃ ቤት	እርዳታ	ብድር	ድምር
	ለሁመራ ራንች ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች (MDG) ለማሳካት	9,717,564			9,717,564
	ለውቅሮ ህ/ስ/ማህበር መጋዘን ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች (MDG) ለማሳካት	262,085			262,085
	ለኢሮብ ህ/ስ/ማህበር መጋዘን ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች (MDG)	700,000			700,000
	ለግብርናና ገጠር ልማት መጋዘን ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች (MDG)	905,565			905,565
	ለጠቅላይ ፍርድ ቤት ህንፃ ግንባታ	34,200,000			34,200,000
	ለመሬት ምዝገባ ግንባታና መሬት ነክ ቋሚ ንብረት ህንፃ 5 ^ኛ ከተሞች ሸረ እንዳስላሴ ፣ ዓዲግራት ፣ አኸሱም ፣ መቀለ 2	45,000,000			45,000,000
	ድምር	727,170,315			727,170,315
4	ከተማ ልማት ንግድና ኢንዱስትሪ ቢሮ				
	ለመሬት ምዝገባ ፕሮጀክት	9,943,449			9,943,449
	ለ4 ^ኛ ከተሞች መዋቅራዊ ፕላን /አኸሱም ፣ ዓዲግራት ሸረና ዓዲግራት/	6,177,375			6,177,375
	በአማካሪዎች የሚዘጋጅ የከተማ ዲዛይን ማንዋል	100,000			100,000
	ለፎረም ኢንቨስትመንት	800,000			800,000
	ለ5 ^ኛ ታደጊ ከተሞች ፕላን ማዘጋጀት	3,000,000			3,000,000
	ለስልጠና	2,000,000			2,000,000
	ድምር	22,020,824			22,020,824
5	ጤና ጥበቃ ቢሮ				
	ለአክሱም ሆስፒታል ማስፋፊያ	3,000,000			3,000,000
	ለ6 ^ኛ መሰረታዊ ሆስፒታሎች ግንባታ ከተማ ንጉስ ሰለክለኻ ፣ ሰመማ ፣ እንትጮ ፣ አፅቢ ፣ ዓ/ጉደም	25,000,000			25,000,000
	ለዓድግራት ሆስፒታል ማስፋፊያ ሳኒተሪ መሳሪያ ግዥ	5,000,000			5,000,000

ተ.ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የበጀት ምንጭ			
		ግምጃ ቤት	እርዳታ	ብድር	ድምር
	ለዓድዋ ሆስፒታል ማስፋፊያ	2,000,000			2,000,000
	ለ8 መስሪታዊ ሆስፒታሎች ፈርኒቸር ግዥ	4,000,000			4,000,000
	ለ14 ጤና ጣቢያዎች ፈርኒቸር ግዥ	1,500,000			1,500,000
	ለ40 ማዋለጃ ጤና ጣቢያዎች ጥገና	3,000,000			3,000,000
	ለካሕሳይ አበራ ሆስፒታል ህንፃ ጥገና	2,000,000			2,000,000
	ለጤና ጥበቃ ቢሮ ጥገና	1, 300,000			1, 300,000
	ለውቅሮ ሆስፒታል ላቫራቶሪና ስቶር ህንፃ	1,000,000			1,000,000
	ለሳኒተሽንና ሃይጅን UNICEF		1,400,000		1,400,000
	ለስነ ተዋልዶ ጤና UNICEF		1,450,000		1,450,000
	ለኤች.አይቪ/HIV/ADS/ ፕሮግራም UNICEF & UNFPA		1,130,000		1,130,000
	ለጤና ፕሮግራም UNFPA		7,990,00		7,990,00
	ለተጨማሪ ምግብ(Nutrition) UNICEF		3,050,000		3,050,000
	ድምር	47,800,000	15,20,00		62,820,000
6	ትምህርት ቢሮ				
	ለመፃህፍት ህትመት	22,965,206			22,965,206
	ለአመራሮችና ባለ ሙያዎች ስልጠና	400,000			400,000
	ለልማት መምህራንና አመራሮች ትምህርትና ስልጠና አቅም ግንባታ	19,000,000			19,000,000
	ለኮምፒውተር ፕላዝማና ትራንስሚተር መሳሪያ ግዥ	10,000,000			10,000,000
	ለዓድዋ 2 ^ይ ደረጃ ት/ቤት ቫት መክፈያ	6,571,156			6,571,156
	ንፌስቲቪል ሽልማት	900,000			900,000
	ለትምህርት ጥራትና አስተምሮ ጥናት(Learning Assessment)	1,000,000			1,000,000
	ለዓድዋ 2 ^ይ ደረጃ ት/ቤት ካብ S.korea		15,450,000		15,450,000
	ንመስሪታዊ ትምህርቲ UNICEF		4,990,00		4,990,00
	ድምር	64,436,362	20,440,000		84,876,362

ተ.ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የበጀት ምንጭ			
		ግምጃ ቤት	እርዳታ	ብድር	ድምር
7	ቴክኒክና ፕሮጀክት ትምህርትና ስልጠና ቢሮ				
	ለፔዳ የሚሰለጥኑ መምህራን አቅም ግንባታ	2,500,000			2,500,000
	ለኢግዚቢሽን	5,000,000			5,000,000
	ለመምህራን የክረምት ስልጠና	11,130,000			11,130,000
	ለ70,000 ስራ ፈላጊዎች ውጤት መሰረት ያደረገ ስልጠና	10,000,000			10,000,000
	ለምርምር ስግግር ቴክኖሎጂ በ7 ዞኖች	2,500,000			2,500,000
	ለጥቃቅንና አነስተኛ ኤክስቴንሽን ስልጠና	7,497,495			7,497,495
	ለአካል ጉዳተኞች ማሰልጠኛ ማእከል ለህንፃ	5,000,000			5,000,000
	ንኪነ ጥበባት ለህንፃና ማሽነሪ	3,000,000			3,000,000
	ለዶ/ር ተወልደ ለገሰ ለህንፃና ማሽነሪ	3,500,000			3,500,000
	ለውቅሮ ማሰልጠኛ ማእከል ለማሽነሪ	4,000,000			4,000,000
	ለዕዳጋ ሓሙስ ማሰልጠኛ ማእከል ለህንፃ	2,000,000			2,000,000
	ለጥላሁን ይግዛው ማሰልጠኛ ማእከል ለህንፃና ማሽነሪ	3,500,000			3,500,000
	ለሽራሮ ማሰልጠኛ ማእከል ለህንፃ	2,000,000			2,000,000
	ለጋርመንት ማሰልጠኛ ማእከል ለህንፃና ማሽነሪ	4,000,000			4,000,000
	ለሕንጣሎ ዋጅራት ማሰልጠኛ ማእከል ለማሽነሪ	2,000,000			2,000,000
	ለዓድግራ ኢን/ኮሌጅ ማሰልጠኛ ማእከል ለማሽነሪ	1,000,000			1,000,000
	ንጽሕፍት SDC ለማሽነሪ	1,000,000			1,000,000
	ለመቀለ ፖሊ ቴክኒክ ለማሽነሪ	1,000,000			1,000,000
	ለ18 ማክስማዎች ማጠናከሪያ ለማሽነሪ	7,000,000			7,000,000

ተ.ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የበጀት ምንጭ			
		ግምጃ ቤት	እርዳታ	ብድር	ድምር
	ለውቅሮ ግብርና ኮሌጅ ውሃ ቁፋሮ	1,167,930			1,167,930
	ለአክሱም ፖሊ ቴክኒክ አይቲ መምሃሪ ኮምፒውተር ግዥ	652,000			652,000
	ለአስገደ ፅምብላ ማሰልጠኛ ማእከል ለህንፃ	2,000,000			2,000,000
	ለደጉዓ ተምቤን ማሰልጠኛ ማእከል ለህንፃ	2,000,000			2,000,000
	ለአፅቢ ወንበርታ ማሰልጠኛ ማእከል ለህንፃ	2,000,000			2,000,000
	ለመረብ ለሽ ማሰልጠኛ ማእከል ለህንፃ	2,000,000			2,000,000
	ድምር	87,887,425			87,887,425
8	ወጣቶችና ስፖርት ጉዳይ ቢሮ				
	ለክረምት የዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች ዘመቻ	2,973,060			2,973,060
	ለትግራይ ስፖርታዊ ውድድር	5,365,439			5,365,439
	ድምር	8,338,499			8,338,499
9	ሰራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ቢሮ				
	ለህፃናት ማእከል	3,000,000			3,000,000
	ለአረጋዊያን ማእከል	3,000,000			3,000,000
	ለማህበራዊ ጉዳይና ድህነት UNICEF		1,850,000		1,850,000
	ድምር	6,000,000	1,850,000		7,850,000
10	የገቢዎች ልማት ባለስልጣን				
	ለተለያዩ የገቢዎች ሪፎርም ስልጠናዎች	5,000,000			5,000,000
11	ፕላንና ፋይናንስ ቢሮ				
	ለነባር ጥናቶች ኢኮኖሚያዊ ሁኔታዎች ለመረጃ ስርዓት፣ ንዲንሽስትመንት ምግብ ዋስትና	5,602,800			5,602,800
	ንሶፍትዌር ፣ ለሒሳብ፣ ለመረጃና ንብረት አስተዳደር ስልጠና	634,600			634,600

ተ.ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የበጀት ምንጭ			
		ግምጃ ቤት	እርዳታ	ብድር	ድምር
	ለወረዳዎች ኮምፒውተር ግዥ	780,000			780,000
	ለንብረት አስተዳደር ሶፍትዌር ማስፋፊያ	2,000,00			2,000,00
	ድምር	9,017,400			9,017,400
12	ሲቪል ሰርቪስ ቢሮ				
	ለአቅም ግንባታ ስልጠና	1,200,000			1,200,000
	ለሶፍት ዌር ግዥ	1,000,000			1,000,000
	ለሃርድ ዌር ጥገና ስልጠና	250,000			250,000
	ለአይሲቲ ማህበረሰብ ማቋቋሚያ	1,000,000			1,000,000
	ለአይሲቲ መረጃዎች ማቋቋሚያና ጥገና	2,250,000			2,250,000
	ለቢሌሲና ቢፒኦር ማጠናከሪያ	650,000			650,000
	ለመልካም አስተዳደር	1,500,000			1,500,000
	ለወረደ ፈፃሚዎች ማስተማሪያ	259,899			259,899
	ለስልጠና ፈንድ	2,000,000			2,000,000
	ድምር	10,059,899			10,059,899
13	ባህልና ቴሪዝም ኤጀንሲ				
	በኢደ ጥበብ ለተደራጁ ተዘዋዋሪ ፈንድ	380,000			380,000
	ለውቅሮ ኢደ ጥበባ ባህላዊ ማእከል ማስፋፊያ	300,000			300,000
	ለብሄር ብሄረሰቦች ሙዝየም ግንባታ	2,000,000			2,000,000
	ለአርኪኦሎጂካል ሙዝየም ግንባታ	600,000			600,000
	ድምር	3,280,000			3,280,000
14	መገናኛ ብዙሃን ኤጀንሲ				
	ለቴሌቪዥን አክሰስሪይስ	41,616,071			41,616,071
	ለአስተዳደር ህንፃ ግንባታ	1,419,522			1,419,522
	ድምር	43,035,593			43,035,593
15	ሳይንስና ቴክኖሎጂ ኤጀንሲ				
	ለኢኮሚያዊ ማቀ/ቴክኖሎጂ ማስፋፋት	150,000			150,000
	ለጨረር የሚጋለጡ ሕ/ሰብ ጥናት ማካሄድ	250,000			250,000

ተ.ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የበጀት ምንጭ			
		ግምጃ ቤት	እርዳታ	ብድር	ድምር
	ተረፈ ምርት ወደ ሃይል መቀየር	130,000			130,000
	ለእንጨት ነዳጅ አጠቃቀም ጥናት	140,000			140,000
	ለቴክኖሎጂ ዝግጅት ትራንስፈር ጋዴዳላይን ማንዋል	50,000			50,000
	ለወረቀት ተረፍ ምርት ቴክኖሎጂ	200,000			200,000
	ለሳንሰና ቴክኖሎጂ ምርመር	350,000			350,000
	ለዩኒቨርሲቲና ኢንዱስትሪ ማስተሳሰር	150,000			150,000
	ለፓተንትና መረጃ ማእከል ኢንዱስትሪ ስልጠና	180,000			180,000
	ለሳብረሪ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ስልጠና	130,000			130,000
	ዳታ ቤዝና ወብሳይት መቅረፅ	180,000			180,000
	ድምር	1,910,000			1,910,000
16	ክልል ምክር ቤት ጽ/ቤት				
	ለአዳራሽ ማተሪያል ግዥ	37,902,250			37,902,250
	ለዌብ ሳይት ማስገቢያ	300,000			300,000
	ለአዲስ ህንፃ አትክልት ቦታ ማልሚያ	200,000			200,000
	ድምር	38,402,250			38,402,250
17	ፖሊስ ኮሚሽን				
	ለሁመራ ካምፕ ግንባታ	2,000,000			2,000,000
	ለአዲሶች ፖሊስ አባላት ስልጠና	5,815,800			5,815,800
	ለ100 አዳዲስ መኮነኖች ስልጠና	1,187,200			1,187,200
	በስልጠና ላይ ላሉት ፖሊሶች	426,000			426,000
	ለራዳር ግዥ	231,6000			231,6000
	ድምር	9,660,600			9,660,600
18	ፀጥታና አስተዳዳር ቢሮ				
	ለ70 አዳዲስ ፖሊሶች ስልጠና	1,138,688			1,138,688
	ለውቅሮ ማረሚያ ቤት ጥገና	252,645			252,645
	ለሁመራ ማረሚያ ቤት አዲስ ህንፃ ግንባታ	3,000,000			4,000,000
	ለሽረ መረምያ ቤት ተጨማሪ ክፍሎች ግንባታ	1,000,000			
	ድምር	5,641,333			5,641,333

ተ.ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የበጀት ምንጭ			
		ግምጃ ቤት	እርዳታ	ብድር	ድምር
19	ርእሰ መስተዳድር ጽ/ቤት				
	ለአስተዳደር ህንፃ ጥገና	3,000,000			3,000,000
20	የህብ/ስራ መሀ/ልማ/ግብይት ኤጀንሲ				
	ለማችንግ ፈንድ (Matching Fund)	507,455			507,455
	ለሩዝ ዓሳና ሌሎች መሳሪያዎች ግዥ	3,000,000			3,000,000
	ለአቅም ግንባታ፣ ለገምጋማዊ ስልጠናና ተሞክሮ ልውውጥ	1,500,000			1,500,000
	ለኮንፈረንስ	1,500,000			1,500,000
	ድምር	6,507,455			6,507,455
21	የጥቃቅንና አነ/ንግ/ተቋ ኤጀንሲ				
	ለክላስተር አገልግሎት ማሸነፊ ግዥ	63,700,000			63,700,000
	ለምርትና መሸጫ /ሼድ/ በከተሞች ግንባታ ለምዕተ ዓመቱ የልማት ግቦች(MDG) ለማሳካት	100,000,000			100,000,000
	ለሲቪል ሰርቫንት አመራርና ባለ ሙያዎች ስልጠና	2,000,000			2,000,000
	በጥቃቅንና አነስተኛ ሞዴልና ቅድመ ሞዴል አመራር ስልጠና	5,000,000			5,000,000
	ለጥቃቅንና አነስተኛ ተቋም የተሰማሩ ሴቶች ስልጠና	300,000			300,000
	ለኢንተርፕራይዝ ሽጥ ስልጠና	1,000,000			1,000,000
	የጥቃቅንና አነስተኛ ተቋም ፎረም	300,000			300,000
	ለጥቃቅንና አነስተኛ ተቋም የገበያ ትስስር ስልጠና	200,000			200,000
	ለባለ ሙያዎችና አስተባባሪዎች ሞተር ሳይክልና ብስክሊት ግዥ	500,000			500,000
	ድምር	173,000,000			173,000,000
22	የብቃት መረጋገጫ ኤጀንሲ				
	ጥናት ለማካሄድ	521,100			521,100

ተ.ቁ	የመስሪያ ቤት ስም	የበጀት ምንጭ			
		ግምጃ ቤት	እርዳታ	ብድር	ድምር
	ስልጠና	664,000			664,000
	ድምር	1,185,100			1,185,100
23	ማዕድንና ኢነርጂ ኤጀንሲ				
	ለማችንግ ፈንድ (Matching Fund)	1,002,578			1,002,578
	ለነባር ፕሮጀክቶች ባዮጋዝ ማስፈጸሚያ	3,644,400			3,644,400
	ለአዳዲስ ፕሮጀክቶች ትግበራ ስልጠና	2,000,000			2,000,000
	ድምር	6,646,978			6,646,978
24	የግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት				
	ለነባር ምርምር ፕሮጀክቶች በሁሉም ምርምር ማእከላት	15,000,00			15,000,00
	ለአዳዲስ ፕሮጀክቶች ምርምር	5,000,000			5,000,000
	ድምር	20,000,000			20,000,000
25	የአካባቢ ጥበቃና መሬት አስተዳደር ኤጀንሲ				
	ለቀበሌ አመራር አካላት ገምጋማዊ ስልጠና	3,000,000			3,000,000
	ለገጠር መሬት ካዳስተር	15,000,000			15,000,000
	ድምር	18,000,000			18,000,000
20	የሴቶች ጉዳይ ቢሮ				
	ለስርዓተ ሥራ ክለሳ UNICEF		720,000		720,000
	ጠቅላላ ድምር	2,429,206,318	50,310,000	1,880,000	2,481,396,318

ን2006 በጀት ዓመት ንገፀር ወረዳታት ዝተመደበ በጀት

ተ.ቁ	ሽም ወረዳታት	ብቀመር ዝተመደበ በጀት	ንዝተፈለየ ዕላማ ንክውዕል ዝተመደበ በጀት		
			ንቆላ አባል	ንኩናማን ኢሮብን ብሂረሰባት ዝተመደበ	ድምር
1.	ራያ አላማጣ	51,914,738			51,914,738
2.	አፍላ	62,488,125			62,488,125
3.	ራያ ዓዘቦ	61,297,875			61,297,875
4.	እንዳ መኾኒ	48,324,150			48,324,150
5.	እምባ አላጀ	55,664,025			55,664,025
6.	ሕንጣ ዋጅራት	66,296,925			66,296,925
7.	እንደርታ	57,665,175			57,665,175
8.	ሳሕርቲ ሳምረ	54,196,050			54,196,050
9.	ደጉዓ ተምቤን	50,823,675			50,823,675
10.	ክልተ አውላዕሎ	63,579,188			63,579,188
11.	አፅቢ ወንበርታ	56,040,938			56,040,938
12.	ሓውዜን	57,786,638			57,786,638
13.	ሳዕስዕ ዓዕዳ እምባ	65,305,050			65,305,050
14.	ጋንታ አፈሹም	52,609,050			52,609,050
15.	ጎሎ መኸዳ	52,929,450			52,929,450
16.	ኢሮብ	33,168,800		12,000,000	45,168,800
17.	አሕፈሮም	80,560,088			80,560,088
18.	ገፀር ዓድዋ	57,211,350			57,211,350
19.	ላዕላይ ማይጨው	52,271,813			52,271,813
20.	ታሕታይ ማይጨው	50,671,163			50,671,163
21.	ወርዲ ለኸ	67,963,275			67,963,275
22.	መረብ ለኸ	57,727,125			57,727,125
23.	ቆላ ተምቤን	61,397,063			61,397,063
24.	ናዕዲ ዓዲት	59,790,225			59,790,225
25.	ጣንቋ አበርገለ	53,481,900			53,481,900
26.	መደባይ ዛና	54,592,800			54,592,800
27.	ታሕታይ ቆራሮ	49,514,400			49,514,400
28.	አስገደ ፅምብላ	65,939,850	5,541,627		71,481,477
29.	ላዕላይ አድያቦ	52,628,888			52,628,888
30.	ታሕታይ አድያቦ	55,802,888	11,515,034	2,000,000	69,317,922
31.	ፀለምቲ	61,813,650	12,691,295		74,504,945
32.	ቃፍታ ሐመራ	75,223,800	17,116,103	2,000,000	94,339,903
33.	ፀገዴ	67,308,638	14,711,778		82,020,416
34.	ወልቃይት	69,451,087	19,155,217		88,606,304
	ጠቅላላ ድምር	1,983,829,355	80,731,058	16,000,000	2,080,560,409

ለ2006 በጀት ዓመት ለገጠር ወረዳዎች የተመደበ በጀት

ተ.ቁ	የወረዳዎች ስም	ብቀመር የተደለደለ በጀት	ለተለያየ የተመደበ በጀት		
			ንቁላ አባል	ለኩናማና ኢሮብ ብሄረሰቦች የተመደበ በጀት	ድምር
1.	ራያ አላማጣ	51,914,738			51,914,738
2.	አፍላ	62,488,125			62,488,125
3.	ራያ ዓዘቦ	61,297,875			61,297,875
4.	እንዳ መኾኒ	48,324,150			48,324,150
5.	እምባ አላጀ	55,664,025			55,664,025
6.	ሕንጣ ዋጅራት	66,296,925			66,296,925
7.	እንደርታ	57,665,175			57,665,175
8.	ሳሕርቲ ሳምረ	54,196,050			54,196,050
9.	ደጉዓ ተምቤን	50,823,675			50,823,675
10.	ክልተ አውላዕሎ	63,579,188			63,579,188
11.	አፅቢ ወንበርታ	56,040,938			56,040,938
12.	ሐውዜን	57,786,638			57,786,638
13.	ሳዕስዕ ዓዕዳ እምባ	65,305,050			65,305,050
14.	ጋንታ አፈሹም	52,609,050			52,609,050
15.	ጎሎ መኸዳ	52,929,450			52,929,450
16.	ኢሮብ	33,168,800		12,000,000	45,168,800
17.	አሕፈሮም	80,560,088			80,560,088
18.	ገፀር ዓድዋ	57,211,350			57,211,350
19.	ላዕላይ ማይጨው	52,271,813			52,271,813
20.	ታሕታይ ማይጨው	50,671,163			50,671,163
21.	ወርዲ ለኸ	67,963,275			67,963,275
22.	መረብ ለኸ	57,727,125			57,727,125
23.	ቆላ ተምቤን	61,397,063			61,397,063
24.	ናዕዴር ዓዴት	59,790,225			59,790,225
25.	ጣንቋ አበርገለ	53,481,900			53,481,900
26.	መደባይ ዛና	54,592,800			54,592,800
27.	ታሕታይ ቆራሮ	49,514,400			49,514,400
28.	አስገደ ፅምብላ	65,939,850	5,541,627		71,481,477
29.	ላዕላይ አድያቦ	52,628,888			52,628,888
30.	ታሕታይ አድያቦ	55,802,888	11,515,034	2,000,000	69,317,922
31.	ፀለምቲ	61,813,650	12,691,295		74,504,945
32.	ቃፍታ ሐመራ	75,223,800	17,116,103	2,000,000	94,339,903
33.	ፀገዴ	67,308,638	14,711,778		82,020,416
34.	ወልቃይት	69,451,087	19,155,217		88,606,304
	ጠቅላላ ድምር	1,983,829,355	80,731,058	16,000,000	2,080,560,409

ን2006 በጀት ዓመት ከተማታት ዝተመደበ በጀት

ተ.ቁ	ሽም ወረደታት	ብቀመር ዝተመደበ በጀት	ንዝተፈለየ ዕለማ ንክውዕል ዝተመደበ በጀት			
			ንቆላ አባል	ንULGDP መዳርግቲ	ንከተማታት ኮቭል ስቶን መስርሒ በጀት	ድምር
1.	መቐለ	241,192,000		31,584,721		272,776,721
2.	አላማጣ	48,238,400			15,000,000	63,238,400
3.	ማይጨው	50,691,200			15,000,000	65,691,200
4.	ኮረም	33,521,600			11,000,000	44,521,600
5.	ዓድግራት	77,672,000		8,353,258		86,025,258
6.	ውቕሮ	50,691,200			15,000,000	65,691,200
7.	ከተማ ዓድዋ	64,590,400			7,000,000	71,590,400
8.	ዓብይ ዓዲ	34,339,200			11,000,000	45,339,730
9.	አኸሱም	64,590,400		6,841,330		71,431,730
10.	ሽረ እንዳስላሴ	64,590,400		6,841,330		71,431,730
11.	ሽራሮ	35,156,800	4,441,804		11,000,000	50,601,604
12.	ሒመራ	52,326,400	7,740,357		15,000,000	75,066,757
	ጠቕላላ ድምር	817,600,00	12,185,161	53,620,639	100,000,000	983,405,800

ን2006 በጀት ዓመት ንከተማታት ዝተመደበ በጀት

ተ.ቁ	የከተማ ስም	ለቀመር የተደለደለ በጀት	ለተለያዩ ዓላማ የተመደበ በጀት			
			ለቆላ አባል	ለULGDP ማችንግ ፈንድ	ለከተሞች ኮቭል ስቶን ማስሪያ በጀት	ድምር
1.	መቐለ	241,192,000		31,584,721		272,776,721
2.	አላማጣ	48,238,400			15,000,000	63,238,400
3.	ማይጨው	50,691,200			15,000,000	65,691,200
4.	ኮረም	33,521,600			11,000,000	44,521,600
5.	ዓድግራት	77,672,000		8,353,258		86,025,258
6.	ውቕሮ	50,691,200			15,000,000	65,691,200
7.	ከተማ ዓድዋ	64,590,400			7,000,000	71,590,400
8.	ዓብይ ዓዲ	34,339,200			11,000,000	45,339,730
9.	አክሱም	64,590,400		6,841,330		71,431,730
10.	ሽረ እንዳስላሴ	64,590,400		6,841,330		71,431,730
11.	ሽራሮ	35,156,800	4,441,804		11,000,000	50,601,604
12.	ሐመራ	52,326,400	7,740,357		15,000,000	75,066,757
	ጠቅላላ ድምር	817,600,00	12,185,161	53,620,639	100,000,000	983,405,800

ናይ 2006 እቶት ትልሚ

ተ.ቁ	አታዊ ሒሳብ መደብ	መፍለጫ ኮድ	ናይ 2006 ትልሚ
	ቀጥታ አታዊ		
1	ካብ ቀጥታ ግብሪ አታዊ	1100-1199	1,176,193,000
	ቀጥታ ዘይኮነ ታክስታት አታዊ		
2	ካብ ቀጥታ ዘይኮነ ታክስ አታዊ	1200-1285	772,507,000
	ታክስ ዘይኮነ አታዊታት		
3	ካብ ታክስ ዘይኮነ አታዊታት	1410-1485	450,000,000
	ካፒታል አታዊ		
4	ካብ ካፒታል አታዊ	1500-1506	1,3000,000
	ጠቅላላ ድምር		2,400,000,000

የ2006 ገቢ እቅድ

ተ.ቁ	የገቢ ሒሳብ	መለያ ኮድ	የ2006 እቅድ
	ቀጥታ ገቢ		
1	ከቀጥታ ግብር ገቢ	1100-1199	1,176,193,000
	ቀጥታ ያልሆኑ ታክሶች ገቢ		
2	ከቀጥታ ያልሆኑ ታክስ ገቢ	1200-1285	772,507,000
	ታክስ ያልሆኑ ገቢዎች		
3	ከታክስ ያልሆኑ ገቢ	1410-1485	450,000,000
	ካፒታል ገቢ		
4	ከካፒታል ገቢ	1500-1506	1,3000,000
	ጠቅላላ ድምር		2,400,000,000

ናይ 2006 እቶት ትልሚ ወረደታት

ተ.ቁ	ወረዳ/ከተማ	ናይ 2006 ትልሚ
1.	መቐለ	650,000,00
2.	ክልል ሴክተር	727,500,00
3.	ራያ አላማጣ	12,000,000
4.	ከተማ አላማጣ	30,000,000
5.	አፍላ	11,000,000
6.	ከተማ ኮረም	10,000,000
7.	ራይ ዓዘቦ	23,000,000
8.	እንዳ መኸኒ	8,500,000
9.	ከተማ ማይጨው	20,000,000
10.	እምባ አላጀ	12,000,000
11.	ሕንጣሎ ዋጅራት	17,000,000
12.	ሰሓርቲ ሳምረ	11,000,000
13.	እንደርታ	24,000,000
14.	ደጉዓ ተምቤን	11,000,000
15.	ክልተ አውላዕሎ	16,000,000
16.	ከተማ ውቕሮ	30,000,000
17.	አፅቢ ወንበርታ	12,000,000
18.	ሳዕስዕ ዓዕዳ እምባ	17,000,000
19.	ሓውዜን	17,000,000
20.	ጋንታ አፈሹም	10,000,000
21.	ከተማ ዓድግራት	64,000,000
22.	ጎሎ መኸዳ	10,000,000
23.	ኢሮብ	5,500,000
24.	አሕፈሮም	17,000,000
25.	ገፀር ዓድዋ	15,000,000
26.	ከተማ ዓድዋ	47,000,000
27.	ወርዲ ለኸ	14,000,000
28.	መረብ ለኸ	13,000,000
29.	ናዕዴር ዓዴት	10,000,000
30.	ላዕለዋይ ማይጨው	10,000,000
31.	ከተማ ኦኸሱም	52,500,000
32.	ታሕታይ ማይጨው	11,000,000
33.	ቆላ ተምቤን	12,000,000
34.	ከተማ ዓብይ ዓዲ	18,000,000
35.	ጣንቋ አበርገለ	11,000,000
36.	መደባይ ዛና	12,000,000
37.	ታሕታይ ቆራሮ	10,000,000
38.	ከተማ ሸረ እንዳስላሴ	56,000,000
39.	አስገደ ፅምብላ	40,000,000
40.	ከተማ ሸራሮ	21,000,000
41.	ላዕላይ አድያቦ	18,000,000
42.	ታሕታይ አድያቦ	16,000,000
43.	ፀለምቲ	21,000,000
44.	ቃፍታ ሐመራ	130,000,000
45.	ከተማ ሰቲት ሐመራ	42,000,000
46.	ወልቃይት	30,000,000
47.	ፀገዴ	25, 000,000
	ጠቅላላ ድምር	2,400,000

የ2006 የወረዳዎች የገቢ እቅድ

ተ.ቁ	ወረዳ/ከተማ	ኛይ 2006 ትልሚ
1.	መቐለ	650,000,00
2.	ክልል ሴክተር	727,500,00
3.	ራያ አላማጣ	12,000,000
4.	ከተማ አላማጣ	30,000,000
5.	አፍላ	11,000,000
6.	ከተማ ኮረም	10,000,000
7.	ራይ ዓዘቦ	23,000,000
8.	እንዳ መኸኒ	8,500,000
9.	ከተማ ማይጨው	20,000,000
10.	እምባ አላጆ	12,000,000
11.	ሕንጣሎ ዋጅራት	17,000,000
12.	ሰሐርቲ ሳምረ	11,000,000
13.	እንደርታ	24,000,000
14.	ደጉዓ ተምቤን	11,000,000
15.	ክልተ አውላዕሎ	16,000,000
16.	ከተማ ውቅሮ	30,000,000
17.	አፅቢ ወንበርታ	12,000,000
18.	ሳዕስዕ ዓዕዳ እምባ	17,000,000
19.	ሓውዜን	17,000,000
20.	ጋንታ አፈሹም	10,000,000
21.	ከተማ ዓድግራት	64,000,000
22.	ጎሎ መኸዳ	10,000,000
23.	ኢሮብ	5,500,000
24.	አሕፈሮም	17,000,000
25.	ገፀር ዓድዋ	15,000,000
26.	ከተማ ዓድዋ	47,000,000
27.	ወርዲ ለኸ	14,000,000
28.	መረብ ለኸ	13,000,000
29.	ናዕዴር ዓዴት	10,000,000
30.	ላዕለዋይ ማይጨው	10,000,000
31.	ከተማ ኦኸሱም	52,500,000
32.	ታሕታይ ማይጨው	11,000,000
33.	ቆላ ተምቤን	12,000,000
34.	ከተማ ዓብይ ዓዲ	18,000,000
35.	ጣንቋ አበርገለ	11,000,000
36.	መደባይ ዛና	12,000,000
37.	ታሕታይ ቆራሮ	10,000,000
38.	ከተማ ሸረ እንዳስላሴ	56,000,000
39.	አስገደ ፅምብላ	40,000,000
40.	ከተማ ሸራሮ	21,000,000
41.	ላዕላይ አድያቦ	18,000,000
42.	ታሕታይ አድያቦ	16,000,000
43.	ፀለምቲ	21,000,000
44.	ቃፍታ ሐመራ	130,000,000
45.	ከተማ ሰቲት ሐመራ	42,000,000
46.	ወልቃይት	30,000,000
47.	ፀገዴ	25, 000,000
	ጠቅላላ ድምር	2,400,000

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቁ. 1 መቐለ
75/2005 ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

20ኛ ዓመት ቁ. 1 መቐለ
75/2005 ዓ.ም

ቁፅሪ ደንቢ 75/2005

ደንቢ መንግስታዊ ኮለጃት ትምህርቲ

መምህራንን አመራርሓ ትምህርትን ዓብይ ዓዲን ዓድዋን

አብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብሙያ መምህርነትን አመራርሓ ትምህርትን ብብቅዓት ዝሰልጠነ ሓይሊ ሰብ ብዝድለ መጠንን ዓይነትን ምፍራይ ኣድላዪ ብምዃኑ፤

ኮለጃት ነፃ ምሕደራን መሓውርን ተዘርጊሑለን ትካላዊ ዓቕመን ንክዕብያ ኣካዳሚያዊ ነፃነቱን ዝተሓለወ ብሕጊ ኣፍልጦ ዝተወሃበን ኮለጃት ዝርዝር መፈፀሚ ደንቢ ምውፃእ ኣገዳሲ ስለዝኾነ፤ ብመሰረት መንግስታዊ ኮለጃት ትምህርቲ መምህራንን አመራርሓ ትምህርትን ዓብይ ዓዲን ዓድዋን ንምጥያሽ ዝወፀ ቁፅሪ ኣዋጅ 201/2003 ዓንቀፅ 26 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተውሃቦ ስልጣን ቤት ምክር ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝስዕብ ደንቢ ኣውጺኡ ኣሎ፡፡

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ፤

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ መንግስታዊ ኮለጃት ትምህርቲ መምህራንን አመራርሓ ትምህርትን ዓብይ ዓዲን ዓድዋን ቁፅሪ ደንቢ 75/2005 ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል፡፡

ደንብ ቁጥር 75/2005

የዓብይ ዓዲ እና የዓድዋ የመምህራን እና የትምህርት አመራር የመንግስት ትምህርት ኮሌጆች የወጣ ደንብ

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በመምህርነት ሙያ እና በትምህርት አመራር በብቃት የሰለጠነ የሰው ሃይል፤ በሚፈለገው መጠን እና ዓይነት ማፍራት አስፈላጊ በመሆኑ፤

በኮሌጆች ነፃ የሆነ አመራርና መዋቅር በመዘርጋት ተቋማዊ ዓቅማቸውን ለማሳደግ፤ ኣካዳሚያዊ ነፃነታቸውን የተጠበቀና በህግ እውቅና የተሰጣቸው ኮሌጆች ዝርዝር ማስፈፀም ደምብ ማውጣት አስፈላጊ በመሆኑ፤ የዓብይ ዓዲ እና የዓድዋ የመምህራን ትምህርት እና የትምህርት አመራር የመንግስት ኮሌጆች ለማቋቋም በወጣው ኣዋጅ ቁጥር 201/2003 ዓንቀፅ 26 ንኡስ ዓንቀፅ 1 በተሰጠው ስልጣን መሠረት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የክልሉ ሥራ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የሚከተለውን ደንብ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ፤

1. አጭር ርእስ

ይህ ደንብ “የዓብይ ዓዲ እና የዓድዋ የመምህራን እና የትምህርት አመራር የመንግስት ትምህርት ኮሌጆች ደንብ ቁጥር 75/2005” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጉም

አብዛኛው ደንብ፤

1. “መንግስቲ” ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
2. “ስራሕ ፈፃሚ” ማለት ቤት ምክር ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
3. “ቢሮ” ማለት ቢሮ ትምህርቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
4. “ኮለጅ” ማለት አብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ቁፅሪ አዋጅ 201/2003 ዝተጣየሽ መንግስታዊ ትካል እዩ።
5. “ቦርድ” ማለት ብመሰረት ቁፅሪ አዋጅ 201/2003 ንዝተጣየሽ ኮለጃት ትምህርቲ መምህራንን አመራርሓ ትምህርትን ንምምራሕ ዝተጣየሽ አካል እዩ።
6. “ዲን” ማለት ንሕድሕድ ኮለጅ ንክመርሕ ብቢሮ ተመልሚሉ ሽመቱ ብቦርድ ዝፀደቐ ተፀዋዕነቱ ንቢሮን ንቦርድን ዝኾነ ተፈጥሮዊ ሰብ እዩ።
7. “አካዳሚክ ኮሚሽን” ማለት ብመሰረት እዚ ደንብ አብ ነብሲ ወከፍ ኮለጅ ዝጣየሽ አካዳሚክ ኮሚሽን እዩ።
8. “አካዳሚክ ሰራሕተኛ” ማለት አብ ምስትምሃር ወይ አብ ተግባር ምርምርን መፅናዕትን ዝተዋፈረ ሰራሕተኛ እዩ።
9. “ምምሕዳር ሰራሕተኛ” ማለት ብመሰረት ሕጊ ሰራሕተኛ መንግስቲ ወይ ካሊእ አገባብ ብዘለዎ ሕጊ ዝቐፀር ሰራሕተኛ እዩ።
10. “ማኔጅመንት ካውንስል” ማለት መዓልታዊ ሰራሕቲ ሕድሕድ ኮለጅ ንምስላጥ ዝተወሰነ ስልጣንን ሓላፍነትን ተዋሂብዎ ዝተጣየሽ ፈፃሚ አካል እዩ።
11. “ክይዲ ስራሕ” ማለት ተመሳሳልቲ ስራሕቲ ተወዲቦም አብ ሓደ ቦታን አብ ዝሓፀረ እዋንን ንምፍፃም ብመሰረት ሓዱሽ መሰረታዊ ለውጢ ክይዲ ስራሕ አብ ሕድሕድ ኮለጅ ዝተጣየሽ ክይዲ ስራሕ እዩ።
12. “ተኸታታሊ ትምህርቲ” ማለት ካብ ስራዕ ፕሮግራም ትምህርቲ ወፃኢ ብክረምታዊ፣ ብርሕቐትን ብምሽታዊን ፕሮግራማት ዝወሃብ ትምህርቲ እዩ።

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ፤

1. “መንግስት” ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው።
2. “ሥራ አስፈፃሚ” ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሥራ አስፈፃሚ ምክርቤት ነው።
3. “ቢሮ” ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የትምህርት ቢሮ ነው።
4. “ኮሌጅ” ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በአዋጅ ቁጥር 201/2003 የተቋቋመ መንግስታዊ ተቋም ነው።
5. “ቦርድ” ማለት በአዋጅ ቁጥር 201/2003 የተቋቋሙትን የመንግስት መምህራን ትምህርት እና የትምህርት አመራር ኮሌጆች እንዲመራ የተቋቋመ አካል ነው።
6. “ዲን” ማለት እያንዳንዱን ኮሌጅ ለመምራት በቢሮ ተመልምሎ ሹመቱ በቦርድ የፀደቀ ተጠሪነቱ ለቢሮ እና ለቦርድ የሆነ የተፈጥሮ ሰው ነው።
7. አካዳሚክ ኮሚሽን” ማለት በዚህ ደንብ መሰረት በእያንዳንዱ ኮሌጅ የሚቋቋም አካዳሚክ ኮሚሽን ነው።
8. “የአካዳሚክ ሰራተኛ” ማለት በማስተማር ወይም በጥናትና ምርምር ላይ የተሰማራ ሰራተኛ ነው።
9. “የአስተዳደር ሰራተኛ” ማለት በመንግስት ሰራተኛ ህግ ወይም አግባብ ባለው ሌላ ህግ መሰረት የሚቀጠር ሰራተኛ ነው።
10. “ማኔጅመንት ካውንስል” ማለት የእያንዳንዱ ኮሌጅ የዕለት ተዕለት የሥራ እንቅስቃሴ ለማቀላጠፍ የተወሰነ ስልጣን እና ሃላፊነት ተሰጥቶት የተቋቋመ አስፈፃሚ አካል ነው።
11. “የሥራ ሂደት” ማለት ተመሳሳይ የሥራ ዓይነቶችን ተቀናጅተው ባንድ ቦታ እና ባጠረ ጊዜ ለማስፈፀም በአዲሱ መሠረታዊ የሥራ ሂደት ለውጥ መሰረት በእያንዳንዱ ኮሌጅ የተቋቋመ የሥራ ሂደት ነው።
12. “ተከታታይ ትምህርት” ማለት ከመደበኛው የትምህርት ፕሮግራም ውጭ በክረምት፣ በርቀት እና በማታ ፕሮግራሞች የሚሰጥ ትምህርት ነው።

13. “ሓፂር ስልጠና” ማለት ብመሰረት ድሌት ተጠቀምትን አስራሕትን አብ ውሱን ዛዕባታት አድሂቡ ብተነፃፃሪ ንሓፂር እዋን ዝወሃብ ዓቕሚ መዕበዪ ስልጠና እዩ።

3. አገላለፃ ምታ

አብዚ ደንቢ ብተባዕታይ ምታ ዝተገለፀ ንኣንስታይ ምታ ውን ዝሓወሰ እዩ።

4. ወሰን ተፈፃሚነት

እዚ ደንቢ አብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብቁፅሪ ኣዋጅ 201/2003 ንዝተጣየሻ መንግስታዊ ኮለጃት ትምህርቲ መምህራንን አመራርሓ ትምህርትን ዓብዪ ዓዲን ዓድዋን ተፈፃሚነት ይህልዎ።

5. ተፀዋዕነት

ኮለጃት ትምህርቲ፣ መምህራን አመራርሓ ትምህርትን ዓብዪ ዓድን ዓድዋን ተፀዋዕነትን ንቦርድን ቢሮን ይኸውን።

6. ንቦርድ ዘለወን ተፀዋዕነት

ኮለጃት ንቦርድ ዝህልወን ተፀዋዕነት አብዞም ዝስዕቡ ነጥብታት ዝተመስረተ ይኸውን

ሀ. ትግበራ ሃገራውን ክልላውን ፖሊሲ ትምህርቲ ብዝምልከት

ለ. ምወሳኔ አወዳድባ ምምሕዳራውን አካዳሚያውን አካላት ብዝምልከት

ሐ. ምዕዳቕ በጀትን ትልምን ዝምልከት

መ. ካብ ስልጣን ኮለጃት ንላዕሊ አብ ዝኾኑ ዋኒናት ውሳኔ አብ ምሃብ

ረ. ብዛዕባ አጠቓቕማ ዊሽጣዊ እቶት ኮለጃት

ሰ. ፀብፃብ ሕድሕድ ኮለጅ በብእዋኑ ምፍታሽን ወሳኔ ምሃብን

ሸ. ምዕዳቕ ምደባ ብዲን ዝቐርቡ ምክትል ዲናት

ቀ. ካልኦት ተመሳሳልቲ ዋኒናትን ብዝምልከት።

13. አጭር ስልጠና ማለት በተጠቃሚዎች እና በአሰሪዎች ፍላጎት መሰረት በተመረጡ ርእሰ ጉዳዮች ትኩረት ሰጥቶ አንፃራዊ በሆነ መልኩ ለአጭር ጊዜ የሚሰጥ የዓቕም ግንባታ ሥልጠና ነው።

3. የምታ አገላለፅ

በዚህ ደንብ በወንድ ምታ የተገለፀ የሴት ምታም ያካትታል።

4. የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ ደንብ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በኣዋጅ ቁጥር 201/2003 ለተቋቋሙት የዓብይ ዓዲ እና የዓድዋ የመንግስት መምህራን ትምህርት እና የትምህርት አመራር ኮለጆች ተፈፃሚነት ይኖረዋል።

5. ተጠሪነት

የዓብይ ዓዲ እና የዓድዋ መምህራን ትምህርትና የትምህርት አመራር ኮለጆች ተጠሪነታቸው ለቦርድ እና ለቢሮ ይሆናል።

6. ለቦርድ ያላቸው ተጠሪነት

ኮለጆች ለቦርድ ያላቸው ተጠሪነት በሚከተሉት ነጠቦች የተመሠረተ ይሆናል።

ሀ. አገራዊ እና ክልላዊ የትምህርት ፖሊሲ አተገባበር በሚመለከት

ለ. የአካዳሚክ እና አስተዳደር አካላት አደረጃጀት ስለመወሰን በሚመለከት

ሐ. የበጀትና ዕቅድ ማዕደቅን በሚመለከት

መ. ከኮለጅ ስልጣን በላይ በሆኑት ጉዳዮች ላይ ውሳኔ በመስጠት

ረ. የኮለጆቹ የውስጥ ገቢ አጠቃቀም በሚመለከት

ሰ. የያንዳንዱ ኮለጅ የሥራ አፈፃፀም ሪፖርት መፈተሽ እና ውሳኔ መስጠት

ሸ. በኮለጁ ዲን አቅራቢነት የምክትል ዲናች ምደባ ማዕደቅ

ቀ. ሌሎች ተመሳሳይ ጉዳዮችን በሚመለከት

7. ንቢሮ ዘለወን ተፀዋዕነት

- ሀ. ምጥያሽ ሓደሽቲ ክፍሊታት ትምህርቲ፤
- ለ. ምውፃእ መመልመሊ ረቋሒታት ሰልጠንቲ፤
- ሐ. ምውሳኔ በዝሒ ቅበላን ምደባን በዝሒ ተምሃሮ ፤
- መ. ትግበራን ክትትልን መደባት ትምህርቲ፤
- ረ. ቴክኒካዊ ስራሕተኛ ናብ አካዳሚክ ስራሕተኛ ክዓቢ ምፍቃድ፤
- ሰ. ሪፖርት ሕድሕድ ኮለጅ በብእዋኑ ምፍታሽን ዉሳኔ ምሃብን፤
- ሸ. ቢሮ ትምህርቲ በጀት መዲቡ ንዘካይዶም ፕሮግራማት ትልምን ክፍሊትን ምውሳኔ፤
- በ. ካልኦት ተዛመድቲ ዋኒናት፤

8. ነፃነት ኮለጃት

አብ ኣዋጅ ቁፅሪ 201/2003 ዝተደንገገ ከም ዘሎ ኮይኑ፤ ኮለጃት በዚ ዝስዕብ ደረጃ ዝግለፅ ነፃነት ዘይምእኹል ምሕደራ ይህልወን።

1. ቁፃር፣ ብርኪ ዕቤት፣ዝውውር፣ ስንብትን ምደባን ስራሕተኛታት ብመሰረት መምርሒን አሰራርሓ ሲቪል ሰርቪስን የካይዳ።
2. ሓይሊ ሰብ፣ ንብረትን ፋይናንስን እተን ኮለጃት የመሓድራ።
3. ስልጣን ብዝተውሃሶ አካል ብምፅዳቕ ውሽጣዊ አወዳድባኡን ይውስና።
4. ምስ ትካላት ዓዲ ውሽጢን ወፃኢን በዚ ዝስዕብ ክግለፅ ዝኽእል ነፃነት ርክብ ይህልወን፤

- ሀ. አብ ሓፂር፣ ማእኸላይን ነዊሕን ትምህርታዊ ስልጠናታት ምትሕግጋዝ፤
- ለ. ምርካብን ምጥቃምን ንዋታዊ ሓገዛት፤
- ሐ. ምርካብን ምጥቃምን ደገፍ ሓይሊ ሰብ ፤
- መ. ምቕራፅን ምትግባርን ሓባራዊ ፕሮጀክትታት
- ረ. ነፃነት ምትእኸኻብ ፋይናንሳዊ ደገፋትን ምጥቃምን ካልኦት ተመሳሰልቲ ስራሕቲ ይህልወን

7. ለቢሮ ያላቸው ተጠሪነት

- ሀ. አዳዲስ የትምህርት ክፍሎች ማቋቋም
- ለ. የሰልጣኞች የመመልመያ መመዘኛዎችን ማውጣት
- ሐ. የተማሪዎች የቅበላ ብዛት እና ምደባ ብዛት መወሰን መ/ የትምህርት ፕሮግራሞች ትግበራና እና ክትትል
- ረ. የቴክኒክ ስራተኛ ወደ አካዳሚክ ስራተኛ እንዲያ ድግ መፍቀድ፤
- ሰ/ የያንዳንዱ ኮለጅ ሪፖርት በየጊዜው መፈተሽ እና ውሳኔ መስጠት
- ሸ/ የትምህርት ቢሮ በጀት መድቦ ለሚያከናውናቸው ፕሮግራሞች የሥራ ዕቅድ እና ክፍያ መወሰን
- በ/ ሌሎች ተመሳሳይ ተግባሮች

8. የኮለጆች ነፃነት

በኣዋጅ ቁጥር 201/2003 የተደነገገውን እንዳለ ሆኖ፤ ኮለጆች በሚከተለው መልኩ ሊገለፅ የሚችል ያልተማከለ የአስተዳደር ነፃነት ይኖራቸዋል።

1. በሲቪል ሰርቪስ አሰራርና መመሪያ መሰረት የሰራተኞች ቅጥር፣ የደረጃ ዕድገት፣ ዝውውር፣ ስንብት እና ምደባ ያካሂዳሉ።
2. የኮለጆቹ የሰው ሃይል፣ ፋይናንስ እና ንብረት ያስተዳድራሉ።
3. ስልጣን በተሰጠው አካል በማፀደቅ የውስጥ አደረጃጀታቸውን ይወስናሉ።
4. ካገር ውስጥ እና ከውጭ አገር ተቋሞች ጋር በሚከተለው ሊገለፅ የሚችል ግንኙነት የመፍጠር ነፃነት ይኖራቸዋል።

- ሀ. ባጭር፣ መካከለኛ እና የረጅም ጊዜ የትምህርት ስልጠናዎች የመተጋገዝ፤
- ለ. የማቴሪያል እገዛዎችን ማግኘትና መጠቀም
- ሐ. የሰው ሃይል ድጋፍ ማግኘት እና መጠቀም
- መ. የጋራ ፕሮጀክቶች መቅረፅና መተግበር
- ረ. የፋይናንስ ድጋፎችን የማሰባሰብ እና የመጠቀምና ሌሎች ተመሳሳይ ስራዎችን የመፈፀም ነፃነት ይኖራቸዋል

9. አካዳሚያዊ ነፃነት ዝምልከት፡-

- ሀ. አብ ዝመረፀኦ ርእሲ መፅናዕትን ምርምርን ምክያድ፤ ምሕታምን ምዝርጋሕን፤
- ለ. አገባብ አዋህባ ስልጠና ኮርስታት ምውሳኔ፤
- ሐ. ምድላውን ምግምጋምን ናውቲ መምሃሪ፤
- መ. ናብ ቢሮ አቕራቢካ ምፍላጥ ከም ዘሎ ኾይኑ፤ ዝተፈላለዩ ዕቤት አካዳሚያዊ መዓርግ መምህራን ይህባ፡፡
- ረ. ካብ ወገናዊነት ፖለቲካ፤ ሃይማኖት፤ ዘርእን ይታን ነፃ ዝኾነን ካልኦት አካዳሚያዊ ነፃነት ይህልወን።

10. መርሃ ግብሪ ትምህርቲ

አዋህባ መርሃ ግብሪ ትምህርትን ስልጠናን ዝምልከት፡-

1. ስሩዕ ትምህርቲ
2. ተኸታታሊ ትምህርቲ
3. ሓፀርቲ ስልጠናታት

11. ትምህርትን ስልጠናን ዝወሃበሉ ቋንቋ፤

1. ስሩዕን ተኸታታሊን ትምህርቲ ዝወሃበሉ ቋንቋ አብያተ ትምህርቲ እዚ ክልል ብዘምህራሉ ቋንቋ ይኸውን።
2. ሓፀርቲ ስልጠናታት ንስልጠንቲ ብዝጥዕም ቋንቋ ይወሃብ

12. ሰራሕተኛታት ኮለጅ

ኮለጃት እዞም ዝስዕቡ ሰራሕተኛታት ክህልወን ይኸእል፡-

1. ሰራሕተኛታት አካዳሚክ
 - ሀ. ብመምህርነትን ብተመራማርነትን ከገልግሉ ዝተቐፀሩ ፕሮፌሰራት፤ ተሓባብርቲ ፕሮፌሰራት፤ ሓገዝቲ ፕሮፌሰራት፤ ሌክቸራት፤ ሓገዝቲ ሌክቸራትን ሓገዝቲ ምሩቃን፤
 - ለ. ከም አካዳሚክ ሰራሕተኛ ዝቐፀሩ ሰራሕተኛታት ቴክኒክ ላቦራቶሪ ሳይንስ፤ ላቦራቶሪ አይ.ሲ.ቲ፤ አተሓባባሪ ጨንፈር ማእኸል፤ ፈፃሚ ሰራሕቲ ዝምድና አብያተ ትምህርትን ካልኦት ተመሳሳልቲ ሰራሕተኛታትን፤

9. አካዳሚያዊ ነፃነት በሚመለከት፡-

- ሀ. በመረጡት ርእሰ ላይ ጥናት እና ምርምር ማካሄድ፤ ማሳተም እና ማሰራጨት፤
- ለ. ኮርሶች የሚሰጡበትን የስልጠና አገባብ መወሰን
- ሐ. የማስተማሪያ ማቴሪያሎች ማዘጋጀት እና መገምገም፤
- መ. ለቢሮ አቅርቦ ማሳወቅ እንዳለ ሆኖ፤ የተለያዩ የመምህራን የአካዳሚክ የመዓርግ እድገት ይሰጣሉ፡፡
- ረ. ከፖለቲካ፤ ሃይማኖት፤ ይታን ዘር ወገናዊነት ነፃ የሆነ እና ሌሎች የአካዳሚክ ነፃነት ይኖራቸዋል፡፡

10. የትምህርት መርሃ ግብር

የትምህርት እና መርሃ ግብር ስልጠና አሰጣጥ የሚመለከት፡-

1. መደበኛ ትምህርት
2. የተከታታይ ትምህርት
3. አጫጭር ስልጠናዎች

11. ትምህርት እና ስልጠና የሚሰጥበት ቋንቋ

1. የመደበኛ እና የተከታታይ ትምህርት የሚሰጥበት ቋንቋ፤ የዚህ ክልል፤ትምህርት ቤቶች ለማስተማሪያ የሚጠቀሙበት ቋንቋ ይሆናል፡፡
2. አጫጭር ስልጠናዎች ፤ ለሰልጣኞች በሚመኙ ቋንቋ ይሰጣል፡፡

12. የኮለጅ ሰራተኞች

ኮለጆቹ የሚከተሉት ሰራተኞች ሊኖራቸው ይችላሉ፡-

1. የአካዳሚክ ሰራተኞች፡-
 - ሀ. ባስተማሪነት እና በተማራማሪነት ለማገልገል የተቀጠሩ ፕሮፌሰሮች፤ተባባሪ ፕሮፌሰሮች፤ ረዳት ፕሮፌሰሮች፤ ሌክቸሮች፤ ረዳት ሌክቸሮች እና ረዳት ምሩቃን፤
 - ለ. እንደ አካዳሚክ ሰራተኞች የሚቆጠሩ የላቦራቶሪ ሳይንስ ፣ቴክኒክ ሰራተኞች፤ የኢይ.ሲ.ቲ ላቦራቶሪ፤ የማእከል ቅርንጫፍ አስተባባሪ፤ የትምህርትቤቶች የሥራ ዝምድና አስፈፃሚ እና ሌሎች ተመሳሳይ ሰራተኞች

2. ብመሰረት መምርሒ ሲቪል ሰርቪስ ዝተቐፀሩ ቀወምትን ጊዚያዊን ምምሕዳር ሰራሕተኛታት ይህልወን።

13. አወዳድባ ኮለጃት

እዘን ኮለጃት ዝስዕብ አወዳድባ ይህልወን፡-

1. ዲን ኮለጅ
2. ምክትል ዲን አካዳሚክን ምርምርን
3. ምክትል ዲን ምምሕዳር፣ ምዕባለን ሓ/ሰብን
4. ከይዲ ስራሕቲ
5. ቢሮ ትም/ቲ ብዘውዕኦ መምርሒ ዝውሰን ንምምሃርን ምስትምሃርን ዝሕገዙ ክፍልታት ትም/ቲ ይህልው

ክፍል ክልተ

14. ስልጣንን ተግባርን ሕድሕድ ኮለጅ

1. ቢሮ ብዘውዕኦ መምርሒ መሰረት ሕፁያት መምህራንን አመራርሓ ትምህርትን ተቀቢለን ብስሩዕን ተኸታታሊን ትምህርቲ አሰልጢንን ምምራቕ፣
2. ብዝተተሓዘ ፕሮግራም መሰረት መጠናኸሪ ሓፀርቲ ስልጠናታት ንመምህራንን አመራርሓ ትምህርትን ምሃብ፣
3. ኩነታት ድሕረ ስልጠና ብምፍታሽ መምህራንን አመራርሓ ትምህርትን ዝሕገዙ ኩነታት ምፍጣር፣
4. መምህራንን አመራርሓ ትምህርትን ዝስልጥንሉ መርሃ ትምህርቲ፣ መፃሕፍትን ሞጽላትን አዳሊኻ ንክይዲ ስልጠና ምውዓል፣
5. ውሽጣዊ ቁፅፅርን ኦዲትን ብምጥንኻር ፋይናንስን ንብረትን እቲ ኮለጅ ብዝግባእ ምምራሕ፣
6. ቢሮ ትልምን ፋይናንስን ብምፍቃድ ቅብሊት መአከቢ ውሽጢ እቶት ምሕታምን ምጥቃምን፣
7. ከይዲ ምምሃር ምስትምሃርን ካልኣት ማሕበራዊ ፀገማትን አብ ምፍታሕ ግደ ዘለዎም መፅናዕትን ምርምርን፣ ሲምፖዜማት፣ ዎርክሾፓትን ሰሚናራትን ብምክያድ ንቢሮ ትምህርትን ካልኣት ሴክተራትን ሓገዝ ምሃብ፣

2. በሲቪል ሰርቪስ መመሪያ መሰረት የተቀጠሩ ቀዋሚ እና ጊዚያዊ የአስተዳደር ሰራተኞች ይኖራቸዋል፡፡

13. የኮሌጆች አደረጃጀት

እነዚህ ኮሌጆች የሚከተለውን አደረጃጀት ይኖራቸዋል፡-

1. የኮሌጅ ዲን
2. የአካዳሚክ እና ምርምር ምክትል ዲን
3. የአስተዳደር እና ልማት ምክትል ዲን
4. የስራ ሂደቶች
5. ትም/ት ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ የሚወሰን ለመማርና ማስተማር የሚያግዙ የትም/ቲ ክፍሎች ይኖራሉ

ክፍል ሁለት

14. የያንዳንዱ ኮሌጅ ስልጣን እና ተግባር

1. ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት እጩ መምህራንና የትምህርት አመራሮችን ተቀብለው በመደበኛ እና በተከታታይ ትምህርት አሰልጥነው ማስመረቅ፣
2. በተያዘው ፕሮግራም መሰረት አጫጭር ማጠናከሪያ ስልጠናዎችን ለመምህራንና ለትምህርት አመራሮች መስጠት፣
3. የድህረ ስልጠና ሁኔታዎችን በመፈተሽ አስተማሪዎች እና የትምህርት አመራሮች እገዛ የሚያገኙባቸውን ሁኔታዎች መፍጠር
4. የመምህራንና የትምህርት አመራሮች የሚሰለጥኑበት መርሃ ትምህርት፣ መፃህፍትና ሞጽሎችን በማዘጋጀት ለስልጠና ሂደት ማዋል፣
5. የውስጥ ቁጥጥር እና ኦዲት በማጠናከር፣ የኮሌጁን ፋይናንስን ንብረት በተገቢው መንገድ መምራት፣
6. የኘላንና ፋይናንስ ቢሮ በማስፈቀድ የውስጥ ገቢ መሰብሰቢያ ደረሰኝ ማሳተምና መጠቀም፣
7. የመማር ማስተማር ሂደት እና ሌሎች ማህበራዊ ችግሮችን በመፍታት ረገድ አስተዋፅኦ ያላቸውን ጥናትና ምርምር፣ ሲምፖዜሞች፣ ዎርክሾፖችና ሰሚናሮች በማካሄድ ለትምህርት ቢሮ እና ሌሎች

8. ፖሊሲ ትምህርቲ ክልልናን ሃገርናን ዘመሓይሹን ፅሬት ትምህርቲ ዘረጋግፁን መማረቂ ሓሳባት ምምንጫውን ሙያዊ ምክሪ ምሃብን፤
9. ብመሰረት መምርሒ ሲቪል ሰርቪስ ቁፃር፣ ዕቤትን ስንብትን ይፍፅም፤
10. ሓይሊ ሰብ፣ ፋይናንስን ንብረትን እቲ ኮለጅ ምንቅስቃስ፣ ምጥቃምን ምምሕዳርን፤
11. ኣብ ዓዲ ውሽጥን ወፃኝን ምስ ዝርከቡ ላዕለዎት ትካላት ትምህርትን ካልኦት መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት ሕጋዊ ርክብ ብምፍጣር እቲ ኮለጅ ኩለመዳያዊ ሓገዝ ዝረኽበሉ ዕድል ምፍጣርን ምጥቃምን፤
12. ምሕታምን ምዝርጋሕን ውፅኢት መፅናዕትን ካልኦት ጠቐምቲ ትሕዝቶ ዝሓዙ ጆርናላት፣ መፅሄታትን ካልኦትን ፅሑፋት፤
13. ብመሰረት ድሌት ተጠቀምቲ ምድላው ሓፀርቲ ስልጠናታት፤
14. ህዝቢ ክልልና ቋንቋኡን ባህሉን ንኸማዕብል ፃዕሪ ምግባር፤
15. ፍሉይ ድሌት ትምህርቲ ብስፋዕ፣ ብተኸታታሊን፣ ብሓፀርትን ፕሮግራማት ምሃብ
16. ምሃብ ሽልማትን ወረቀት ምስክርን
17. መስርሕ ክትትል ፅሬት ትምህርቲ ምቕማጥ ምርግጋዕን ምትግባርን፤
18. ኣብ ከባቢኡን ምስ ዝርከቡ ኣካላት ሕብረተሰብ፣ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት፣ ሲቪክ ማሕበራትን ውልቀ ሰብ ሃፍትን ጥቡቕ ዝምድና ብምፍጣር ስራሕቲ ዓቕሚ ምዕባይ፣ መፅናዕትን ምርምርን ምክርን ምሃብ፤
19. ብመሰረት እዚ ደምቢ ውሽጢ እቶተን ዘማዕብላሉ መንገዲ ምምሃዝ፣ ብመሰረት ዝፀደቐ ትልሚ ምፍፃም ንቦርድ ፀብፃብ ምፍላጥን፣ ዝርዝር ኣፈፃፀምኡ ብመምርሒ ይውሰን
20. ድልየትን ክፍተትን ኣብያተ ትምህርቲ መሰረት ዝገበረ ሙያዊ ስልጠናታት፣ ገንዘባውን ንዋታውን (መፃሕፍቲ፣

ሴክተሮች እገዛ መስጠት፤

8. የአገራችንና ክልላችን የትምህርት ፖሊሲ የሚያሻሽሉና የትምህርት ጥራትን የሚያረጋግጡ አማራጭ ሃሳቦችን ማመንጨትና ሙያዊ ምክር መስጠት፤
9. በሲቪል ሰርቪስ መመሪያ መሰረት ቅጥር እድገትና ስንብት ይፈፅማል።
10. የኮሌጁ የሰው ሃይል፣ ፋይናንስ እና ንብረት ማንቀሳቀስ መጠቀምና ማስተዳደር፤
11. ባሕር ውስጥ እና በውጭ አገር ከሚገኙ የክፍተኛ ትምህርት ተቋማትና ሌሎች መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ጋር ህጋዊ የሆነ ግንኙነት በመፍጠር ኮለጁ ሁለንተናዊ እገዛ የሚያገኝበትን ዕድል መፍጠርና መጠቀም፤
12. የጥናት ውጤቶች እና ሌሎች ጠቃሚ ይዘት ያላቸውን ጆርናሎች፣ መፅሄቶችና ሌሎች ማሳተምና ማስራጨት፤
13. የተጠቃሚዎችን ፍላጎት መሰረት ያደረጉ አጫጭር ስልጠናዎች ማዘጋጀት፤
14. የክልላችን ህዝብ ቋንቋውና ባህሉ፣ እንዲያሳድግ ጥረት ማድረግ፤
15. የልዩ ፍላጎት ትምህርት በመደበኛ፣ በተከታታይ እና ባጫጭር ፕሮግራሞች መስጠት፤
16. የምስክር ወረቀት እና ሽልማት መስጠት፤
17. የትምህርት ጥራትን ለመከታተል የሚያስችል አሰራር ማስቀመጥ፣ ማረጋገጥና መተግበር፤
18. ባካባቢው ከሚገኙ የሕ/ሰብ ክፍሎች፣ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ተቋማት፣ ሲቪክ ማሕበራት እና የግል ባለሀብቶች ጋር የጠበቀ ዝምድና በመፍጠር የዓቅም ግንባታ ስራዎች መስራት፣ ጥናትና ምርምር ማካሄድ እንዲሁም ምክር መስጠት፤
19. በዚህ ደምብ መሰረት የውስጥ ገቢያቸውን የሚያሳድጉበት መንገድ መፍጠር በሚፀድቀው እቅድ መሰረት መፈፀም እና ለቦርድ በሪፖርት መልክ ማሳወቅ፣ ዝረዝር ኣፈፃፀሙ በመምሪያ ይወስናል
20. የትምህርት ቤቶች ፍላጎትና ክፍተት መሰረት ያደረገ ሙያዊ ስልጠናዎች፣ የገንዘብና ማቴሪያል /መፃህፍት፣

ናዉቲ ሳይንስን ካልኦትን) ሓገዝ ምሃብ ፡

- 21. ምውሳኔን ምትግባርን አፈፃፅማ ክፍሊት ብዉልቆም ብተኸታታሊ ትምህርቲ ዝመሃሩ ሰልጠንቲ፤
- 22. ዝኸፈቱ ወይ ዝፅፀዉ ክፍልታት ትምህርቲ እንትህልዉ ናብ ቢሮ ትምህርቲ ብምቕራብ እንትውሰን ምትግባር፤
- 23. ብዩኒቨርሲታት ዝካየዱ ፕሮግራማት ትምህርቲ ብሓበራዊ ስምምዕነት ብዉክልና ምክያድ፤ ኮለጃት ዘካይደኦም ስልጠናታት ድማ ብዉክልና ብዩኒቨርሲታት ክካየድ ዉክልና ምሃብ፤
- 24. ዝርዝር ኣካዳሚያዊ ስራሕቲ እተን ኮለጃት ዝፍፀሙሉ ሓበራዊ መመሓደሪ ውሽጢ-ደንቢ ብምድላው ምትግባር፤
- 25. ብሽመን ክኸላን ክኸሰላን ይኸእላ።

15. አወዳድባ ቦርድ

- 1. ንኸልቲኤን ኮለጃት ዝመርሕ ሓደ ቦርድ ይህልወን፤
- 2. ኣባላት ቦርድ እዞም ዝስዕቡ ዝሓዘ እዩ፡
 - ሀ. ብርእሰ ምምሕዳር ዝምደብ ----- ኣካቢ
 - ለ. ዲን ሕድሕድ ኮለጅ ----- ኣባላት
 - ሐ. ቢሮ ሰቪል ሰርቪስ ----- ኣባል
 - መ. ቢሮ ቴክኒክ ሙያን ትምህርቲን ስልጠናን --- ኣባል
 - ረ. ከንቲባታት እተን ኮለጃት ዝርከባለን ከተማታት --- ኣባላት
 - ሰ. ኮለጃት ዝርከባሉ ዞባ ዋና ኣመሓዳሪ ----- ኣባል
 - ሸ. ተወካሊ ማሕበር መምህራን ትግራይ ----- ኣባል
 - ቀ. ተወከልቲ ጉዳይ ደ/ኣንስትዮ እተን ኮለጃት ዝርከባሉ ከተማ ----- ኣባላት
 - በ. ቢሮ ትምህርቲ ----- ፀሓፊ
 - ተ. ቦርድ ኣገደስቲ ኢሊ ዝኣመነሎም ትካላትን ውልቀ ሰባትን ----- ኣባላት

የሳይንስ ማቴሪያሎች እና ሌሎች/ እገዛ መስጠት፤

- 21. በግላቸው በተከታታይ ትምህርት የሚማሩ ሰልጣኞች የክፍያ አፈፃፀም መወሰንና መተግበር
- 22. የሚከፈቱ ወይም የሚዘጉ የትምህርት ክፍሎች ሲኖሩ ለትምህርት ቢሮ በማቅረብ ሲወሰን፤ መተግበር፤
- 23. በዩኒቨርሲቲዎች የሚካሄዱ የትምህርት ፕሮግራሞች በጋራ ስምምነት በውክልና ማካሄድ፤ ኮሌጆቹ የሚያካሂዱትን ስልጠናዎች ደግሞ በዩኒቨርሲቲዎች እንዲካሄድ ውክልና መስጠት፤
- 24. የኮሌጆቹ ዝርዝር የኣካዳሚክ ሥራዎች የሚፈፀሙበት የጋራ መተዳደሪያ ውሰጠ ደንብ ማዘጋጀትና መተግበር፤
- 25. በስማቸው መክሰስና መክሰስ ይችላሉ፤

15. የቦርድ አደረጃጀት

- 1. ሁለቱን ኮሌጆች የሚመራ አንድ ቦርድ ይኖራቸዋል፡፡
- 2. የቦርዱ አባላት የሚከተሉት ይሆናሉ፡፡
 - ሀ. በርእሰ መስተዳድር የሚመደብ ----- ሰብሳቢ
 - ለ. የያንዳንዱ ኮሌጅ ዲን..... ኣባላት
 - ሐ. የሲቪል ሰርቪስ ቢሮ ኣባል
 - መ. የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ቢሮ ... ኣባል
 - ረ. ኮሌጆቹ የሚገኙባቸው ከተሞች፤ ከንቲባዎች ኣባላት
 - ሰ. ኮሌጆቹ የሚገኙባቸው የዞን መስተዳድር ዋና አስተዳዳሪ ኣባል
 - ሸ. የትግራይ መምህራን ማሕበር ተወካይ ኣባል
 - ቀ. ኮሌጆቹ የሚገኙበት ከተማ የሴቶች ጉዳይ ተወካይ---- ኣባል
 - በ. ትምህርት ቢሮ ፀሓፊ
 - ተ. ቦርዱ አስፈላጊ ናቸው ብሎ ያመነባቸው ተቋማትና ግለሰቦች ኣባላት

16. ስልጣንን ተግባርን ቦርድ

አብዚ ደንብ ዓንቀጥ 5/1/ ዝተገለፁ ተግባራት ሕልዋት ኮይኖም እቲ ቦርድ ኮለጃት ውሽጣዊ እቶተን ብመሰረት ሕጊ ፋይናንስ ይእክባ፤ የመሓድራ፤ ይጥቀማን ይፅብፅባን ምህላወን የረጋግፅ።

ክፍሊ ሰለስተ

ስልጣንን ተግባርን አካላት ኮለጅ

17. ስልጣንን ተግባርን ዲን ኮለጅ

ሕድሕድ ዲን ኮለጅ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፤

1. ኩለመዳያዊ ስራሕቲ ኮለጅ ብላዕለዋይነት ይመርሕ።
2. ትልምን በጀትን እቲ ኮለጅ ክዳሎ ይገብር፤ ናብ ቦርድ አቅሪቡ ብምፅዳቕ ተፈፃሚ ይገብር፤
3. ብመሰረት መምርሒ ስቪል ሰርቪስ ቁፃር፤ ብርኪ ዕቤትን ስንብትን ሰራሕተኛታት ኮለጅ የፅድቅ።
4. ነቲ ኮለጅ ወኪሉ ምስ ሳልሳይ ወገን ርክብ ስራሕ ይገብር
5. እዋናዊ ፀብዓብ አፈፃፀማ ስራሕ ንቢሮን ቦርድን የቐርብ።
6. ካብ ዝመልከቶም አካላት ዝቐርብ ዉሳኔ ሓሳብ ዲስፕሊን መርሚሩ የፅድቅ።
7. ስራሕቲ ንምስላጥ ኣብ ትሕቲኡ ንዘለው ሓለፍቲ ስራሕን ሰራሕተኛታትን ስልጣኑ ብሙሉእ ወይ ብኸፋል ብውክልና ክህብ ይኽእል
8. ሓዱሽ ዝኸፈት ወይ ዝቐነስ ክፍሊ ትምህርቲ እንትህሉ ፕሮፖዛል ናብ ቢሮ ብምቕራብ እንትፀድቀሉ ተግባራዊ ይገብር፤
9. ንአካዳሚክ ኮሚሽንን ማኔጅመንት ካውንስልን ብኣቦ ወንበርነት ይመርሕ፤
10. ምክትል ዲናት ሓፀዩ ናብ ቦርድ የቐርብ
11. ብመሰረት ዝፀደቐ በጀት ገንዘብ ወፃኢ ክኸውን ይፈቅድ፤
12. አካዳሚያውን ምምሕዳራውን ስራሕቲ እቲ ኮለጅ አንፈት ላዕለዎት ትካላት ትምህርቲ ዝተኸተለ ምዃኑ

16. የቦርድ ስልጣንና ተግባር

በዚህ ደንብ አንቀጥ 5/1/ የተገፀሙ ተግባራት እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ ኮሌጆች በፋይናንስ ሕግ መሰረት የውስጥ ገቢያቸውን እየሰበሰቡ፣ እያስተዳደሩ፣ እየተጠቀሙና ሪፖርት እያቀረቡ መሆናቸውን ያረጋግጣል።

ክፍል ሦስት

የኮሌጅ አካላት ስልጣንና ተግባር

17. የኮሌጅ ዲን ስልጣንና ተግባር

እያንዳንዱ የኮሌጅ ዲን የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል።

1. የኮሌጁ አጠቃላይ ስራዎች በበላይነት ይመራል።
2. የኮሌጁ የስራ እቅድና በጀት እንዲዘጋጅ ያደርጋል፤ ለቦርድ አቅርቦ በማፅደቅ ተፈፃሚ ያደርጋል።
3. በሰቪል ሰርቪስ መመሪያ መሰረት የኮሌጁ የሰራተኞች ቅጥር፤ የእድገት የደረጃና ስንብት ያፀድቃል።
4. ኮሌጁን ወክሎ ከሦስተኛ ወገን ጋር የስራ ግንኙነት ያደርጋል።
5. ወቅታዊ የስራ አፈፃፀም ሪፖርት ለቢሮና ለቦርድ ያቀርባል።
6. ከሚመለከታቸው አካላት የሚቀርብለት የዲስፕሊን የውሳኔ ሓሳብ መርምሮ ያፀድቃል።
7. ስራዎችን ለማቃላጠፍ በስሩ ላሉ የስራ ሃላፊዎችና ሰራተኞች ስልጣኑ በሙሉ ወይም በክፊል በውክልና መስጠት ይችላል
8. አዲስ የሚከፈት ወይም የሚቀነስ የትምህርት ክፍል ሲኖር ፕሮፖዛል ለቢሮ በማቅረብ ሲፀድቅለት ተግባራዊ ያደርጋል።
9. አካዳሚክ ኮሚሽንና ማኔጅመንት ካውንስልን በሊቀመንበርነት ይመራል።
10. ምክትል ዲናትን አጭቶ ለቦርድ ያቀርባል።
11. በፀደቀው በጀት መሰረት ገንዘብ ወጪ እንዲሆን ይፈቅዳል።
12. የኮሌጁን አካዳሚያዊና አስተዳደራዊ ስራዎች፣ ከፍተኛ የትምህርት ተቋማት የሚከተሉትን አቅጣጫ የተከተለ

የረጋግ፤

13. እቲ ኮለጅ ዝተፈላለዩ ውሽጣዊ እቶት ዝፍጠርሉ ኩነታት የናዲ፤ አገባብ አተሓሕዝን አጠቓቕማን እቶት ብመሰረት መምርሒ የተግብር፤
14. ስሩዕ እዋን ብምንፃር ኣብ ትሕቲኡ ዘለዉ ሓለፍቲ ስራሕ ኣፈፃፀማ ስርሖም ይግምግምን ይመልእን።
15. ስራሕቲ ኮለጅ ንምስላጥ ዝሕገዙ ግዚያዊን ቀዋሚን ኮሚቴታት ከጣይሽ ይኸእል።
16. ካልኣት ብቦርድን ቢሮን ዝወገቡዎ ስራሕቲ ይፍፅም።

18. አባላት ኣካዳሚክ ኮሚሽን

ሕድሕድ ኣካዳሚክ ኮሚሽን ዝሰብሉ አባላት ይህልዎ፡-

1. ዲን ኮለጅ ----- ኣካቢ
2. ምክትል ዲን ኣካዳሚክን ምርምርን ----- ኣባል
3. ምክትል ዲን ምምሕዳርን ምዕባለን ----- ኣባል
4. መተሓባበሪ ንኡስ ከይዲ ስራሕ ምድላውን ትግበራን ስርዓተ ትምህርቲ ----- ኣባል
5. መተሓባበሪ ንኡስ ከይዲ ስራሕ ልምዓት መምህራንን ኣመራረሓ ትምህርትን -----ኣባል
6. መተሓባበሪ ንኡስ ከይዲ ስራሕ መፅናዕትን ምርምርን ሕትመትን ----- ኣባል
7. መተሓባበሪ ንኡስ ከይዲ ስራሕ ዕዳጋ፣ ፋይናንስን ምምሕዳር ንብረትን -----ኣባል
8. ተፀዋዕቲ ክፍሊ ትምህር -----ኣባላት
9. መተሓባበሪ ኬዝ ቲም ምምሕዳር ሓይሊ ሰብን ጥቕማጥቕምን ----- ኣባል
10. ብማሕበረሰብ ኮለጅ ዝምረፁ ክልተ ሰባት ----- ኣባላት
11. መተሓባበሪ ቤተ ንባብ ----- ኣባል
12. ሬጅስትራር -----ኣባል
13. ተፀዋዒት ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ -----ኣባል

መሆኑን ያረጋግጣል፡፡

13. የተለያዩ ለኮሌጁ የውስጥ ገቢ ሊሆኑ የሚችሉ ነገሮች የሚፈጠሩበትን ሁኔታ ያፈላልጋል፤ እንዲሁም የተገኘው ገቢ ኣያያዝና ኣጠቓቀም በመመሪያ መሰረት ተግባራዊ ያደርጋል፡፡
14. መደበኛ ጊዜ በማስቀመጥ በስሩ ያሉትን የስራ ሓላፊዎች የስራ ኣፈፃፀም ሁኔታ በመገምገም ይሞላል፡፡
15. የኮሌጁ የስራ ሁኔታ ሊያቀላጥፉ የሚችሉ ቋሚና ጊዚያዊ ኮሚቴዎችን ሊያዋቅር ይችላል፡፡
16. ሌሎች በቦርድና ቢሮ የሚሰጡትን ስራዎች ይፈፅማል፡፡

18. የኣካዳሚክ ኮሚሽን አባላት

እያንዳንዱ የኣካዳሚክ ኮሚሽን የሚከተሉት ኣካላት ይኖሩታል

1. የኮሌጁ ዲን ሰብሳቢ
2. የኣካዳሚክና ምርምር ምክትል ዲን ኣባል
3. የአስተዳደርና ልማት ምክትል ዲን ኣባል
4. የስርአተ ትምህርት ዝግጅትና ትግበራ ንኡስ የስራ ሂደት አስተባባሪ ኣባል
5. የመምህራንና የትምህርት አመራር ልማት ንኡስ የስራ ሂደት አስተባባሪ ኣባል
6. የጥናት፣ ምርምርና ሕትመት ንኡስ የስራ ሂደት አስተባባሪ ኣባል
7. የግዢ፣ ፋይናንስና ንብረት አስተዳደር ንኡስ የስራ ሂደት አስተባባሪ ኣባል
8. የትምህርት ክፍል ተጠሪዎች ኣባላት
9. የሰው ሃይል አስተዳደርና ጥቅማ ጥቅም ኬዝ ቲም አስተባባሪ ኣባል
10. በኮሌጁ ማ/ሰብ የሚመረጡ ሁለት ሰዎች ኣባላት
11. የቤተ ንባብ አስተባባሪ ኣባል
12. ሬጅስትራር ኣባል
13. የሴቶች ጉዳይ ተጠሪ ኣባል

14. ተወካሊ ተምሃሮ -----አባል

19. ስልጣንን ተግባርን አካዳሚክ ኮሚሽን

ሕድሕድ አካዳሚክ ኮሚሽን ኮለጅ እዞም ዝሰብሱ ስልጣንን ተግባርን ይህልዉዎ፤

1. ብምክትል ዲን ተዳልዩ ዝቐርብ ትልምን ፀብዓብ አፈፃፀማ መደባት ትምህርቲን ገምጊሙ የፅድቕ ተግባራዊነቱ ይከታተል፤
2. ቅበላ ተምሃሮ ብመሰረት መምርሒ ምፍፃሙ ይከታተል፤ የረጋግፅ፤
3. አዋህባ ስልጠና፤ ፈተናን ካልኡት አካዳሚያዊ ክይዲታት አመልኪቱ አንፈት የቐምጥ፤
4. አካዳሚያዊ ዋኒን መሰረት ገይሩ ዝለዓል ጥፍኣት ዲስፕሊን መርማሩ ውሳኔ ይህብ።

አብዚ ደንብ አካዳሚክ ተንከፍ ዝባሃሉ ፡-

ሀ. አብ ውሽጢ ቀፅሪ ኮለጅ ንዝፍፀሙ ግድፈታት ስነ-ምግባር ተምሃሮን ሰራሕተኛታትን፤

ለ. መሰረቶም ምስ ክይዲ ምምሃር-ምስትምሃር ዝተተሓሓዙ ኮይኖም ካብ ቀፅሪ ኮለጅ ወፃኢ ዝፍጠሩ ግድፈታት ስነ-ምግባር፤

ሐ. ብማሕበረሰብ እቲ ኸባቢ ተቐባልነት ዘይብሎም ግድፈታት ስነ-ምግባር ሰልጠንቲ፤

መ. ካልኡት ተዛመድቲ ጉድለታት ድስፕሊን እንትኾኑ እዞም ጥፍኣታት ብምፅራይ ስጉምቲ ንኸወስድ ከከም አድላይነቱ ንኮሚቴ ዲስፕሊን ወይ ንኸሊእ አካል ሓላፍነት ክህብ ይኸእል፤ አፋፃፀምኡ ብወሽጦ ደንብ ኮለጃት ይዉሰን

5. ንዝተፈላለዩ ኮርሶታት ዝወሃብ መጠን ክረዲት ብደረጃ ሃገር ምስ ዝተቐመጠ አጣፃፂሙ ውሳኔ ይህብ፤
6. ፍተሻ ድሕሪ ስልጠና ንኸካየድ አንፈት የነፅር ብመሰረት ዝርከብ ውፅኢት መማሓየሺ ሓሳብ የቐርብ።
7. ልውውጥ ተሞክሮ ዝካየድሎም አንፈት ብምንፃር ብሉፃት ተመክሮታት ዝጋፍሕሉ አማራጺ የቐምጥ፤

14. የተማሪዎች ተወካይ አባል

19. የአካዳሚክ ኮሚሽን ስልጣንና ተግባር

እያንዳንዱ የኮሌጆቹ አካዳሚክ ኮሚሽን የሚከተሉትን ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፡፡

1. በምክትል ዲን ተዘጋጅቶ የሚቀርብ የትምህርት ፕሮግራም አፈፃፀም እቅድና ሪፖርት ገምግሞ በማፅደቅ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፡፡
2. የተማሪዎች ቅበላ በመመሪያው መሰረት መፈፀሙን ይከታተላል ያረጋግጣል፡፡
3. የስልጠና አሰጣጥ፤ የፈተናና ሌሎች የአካዳሚ ሂደቶችን አስመልክቶ አቅጣጫ ያስቀምጣል፡፡
4. አካዳሚያዊ ጉዳይ መሰረት አድርገው የሚነሱ የድስፕሊን ጥፋቶች መርምሮ ውሳኔ ይሰጣል፡፡

በዚህ ደንብ አካዳሚክ ነክ የሚባሉ፡-

ሀ. በኮሌጁ ቅጥር ግቢ ውስጥ በተማሪዎችና ሰራተኞች ለሚፈፀሙ የስነ ምግባር ግድፈቶች

ለ. መሰረታቸው ከመማር ማስተማር ሂደት ጋር ተያያዥነት ያላቸው ሆነው ከኮሌጁ ቅጥር ግቢ ውጪ የሚፈፀሙ የስነ ምግባር ግድፈቶች

ሐ. በሰልጣኞች የሚታዩ በአካባቢው ማ/ሰብ ተቀባይነት የሌላቸው የስነ ምግባር ግድፈቶች

መ. ሌሎች ተዛማጅ የዲስፕሊን ግድፈቶች ሆነው እነዚህ ግድፈቶች በማጣራት እርምጃ ለመውሰድ እንደየአስፈላጊነቱ ለዲስፕሊን ኮሚቴ ወይም ለሌላ አካል ሓላፊነት ሊሰጥ ይችላል፡፡ አፈፃፀሙ በኮሌጆች የውስጥ ደንብ ይወሰናል

5. ለተለያዩ ኮርሶች የሚሰጥ የክረዲት መጠን በሃገር ደረ ከተቀመጠው ጋር በማጣጣም ውሳኔ ይሰጣል፡፡
6. የድህረ ስልጠና ፍተሻ እንዲካሄድ አቅጣጫ ያስቀምጣል፤ የተገኘው ውጤት መሰረት በማድረግ የማሻሻያ ሓሳብ ያቀርባል፡፡
7. የተሞክሮ ልውውጥ የሚካሄዱባቸው አቅጣጫዎችን በማስቀመጥ ከልምድ ልውውጡ የሚገኙትን ምርጥ ተሞክሮዎች የሚስፋፉበትን አማራጭ ያስቀምጣል፡፡

8. መደባት ትምህርቲ ብመሰረት ዝተቐመጠ ትልሚ ይፍፀሙ ምህላዎም ይግምግም፤ ፀገማት ኣብ ዝተርእየሎም መደባት መፍትሒ ሓሳብ የቅምጥ

10. ሓደሽትን ብሉፃትን ኣሰራርሓታት ብምልላይ መምህራንን ሰራሕተኛታትን እቲ ኮለጅ ግንዛብ ዝሕዝሉ መድረኻት ንክህሉ ኣንፈት የቐምጥ፤ ዓቕሚ መምህራንን ሰራሕተኛታትን ብምዕባይ ፅሬት ትምህርቲ ንምርግጋፅ ዝተፈላለዩ መማረፅታት የቐምጥ፡፡

11. መምህራን ኣብ መፅናዕትን ምርምርን ብቐፃልነት ዝሳተፍሉ ኣንፈት የነፅር፤

12. ፅሬት ትምህርቲ ንምርግጋፅ ኣብ መንጎ መምህራን፣ ምምሕዳር ሰራሕተኛታትን ተምሃሮን ዝተዋደደ ስራሕ ዝስርሓሉ ኣንፈት የነፅር፤

13. ተዳሊዩ ዝቐርብ ትምህርቲ ጊዜ ንሮግራም ወይ ካላንደር የፅድቕ ኣፈፃፀምኡ ይግምግም፤

14. ኣብ መንጎ መምህራን፣ ሰራሕተኛታትን ተምሃሮን ክልቲኦን ኮለጃት ክህሉ ዝግበኦ ርክብ የነፅር፤

15. ኣፈፃፀማ ከይዲታት ስራሕ፣ ክፍልታት ትምህርትን ካልኦት ኣካላት ኮለጅን ቦቲ ዝተቐመጠ ኣንፈት እንዳተኻየደ ምዃኑ ይግምግም የረጋግፅ፤

16. ኣድላይ ኣብ ዝኾነ እዋን ዝተፈላለያ ኮሚቴታት የጣይሽ፤

17. ውሽጢ ደንቢ ኮለጅ ክዳሎ ብምግባር ኣፅዳቕ ተፈፃሚ ይገብር፤

18. ኣድላይ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ዝኾነ ኣካል እቲ ኮለጅ ንመረዳእታ ክፅድም ይኽእል፤

19. ስነ-ስርዓት ኣኼባ ኣባላት ዝምርሕሉ ውሽጢ ደንቢ ይህልዎ፤

20. እቲ ኮለጅ ንስልጠና ዝተቐበሎም ተምሃሮ ናብ ዝተፈላለዩ ክፍልታት ትምህርቲ ዝምደብሉ ኣሰራርሓ የነፅር፤

21. ብቢሮ ትምህርቲ መቐረባይነት ካብ ዝካየዱ ወፃኢ ኮለጃት ንዝህብዎ ትምህርትን ስልጠናን ዘድሊ

8. የትምህርት ፕሮግራሞች ብተቀመጠላቸው እቅድ መሰረት እየተፈፀሙ ስለመሆናቸው ይገመግማል፤ ችግር በታየባቸው ፕሮግራሞች የመፍትሄ ሂሳብ ያስቀምጣል፤

10. አዳዲስና ምርጥ አሰራሮችን በመለየት የኮሌጁ መምህራንና ሰራተኞች ግንዛቤ የሚያገኙበትን መድረክ እንዲኖር አቅጣጫ ያስቀምጣል፡፡ የመምህራንና ሰራተኞች አቅም በማሳደግ የትምህርት ጥራት ለማረጋገጥ የተለያዩ አማራጮችን ያስቀምጣል፡፡

11. መምህራን በጥናትና ምርምር በቀጣይነት የሚሳተፉበት አቅጣጫ ያስቀምጣል፡፡

12. የትምህርት ጥራት ለማረጋገጥ በመምህራን፣ አስተዳደር ሰራተኞችና ተማሪዎች መካከል የተቀናጀ ስራ የሚሰራበትን አቅጣጫ ያስቀምጣል፡፡

13. ተዘጋጅቶ የሚቀርብ የትምህርት የጊዜ ፕሮግራም ወይም ካላንደር ያፀድቃል፤ ኣፈፃፀሙም ይገመግማል፡፡

14. በሁለቱም ኮሌጆች መምህራን፣ ሰራተኞችና ተማሪዎች መካከል ሊኖር የሚገባው ግንኙነት ያስቀምጣል፡፡

15. የስራ ሂደቶች፣ የትምህርት ክፍሎችና ሌሎች የኮሌጅ ኣካላት የስራ ኣፈፃፀም በተቀመጠው አቅጣጫ መሰረት እየተካሄደ መሆኑን ይገመግማል፤ የረጋግጣል፡፡

16. አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ የተለያዩ ኮሚቴዎችን ያቋቁማል፡፡

17. የኮሌጁ ውስጠ ደንብ እንዲዘጋጅ በማድረግ አፅድቆ ተፈፃሚ ያደርጋል፡፡

18. አስፈላጊ ሲሆን ማንኛውም የኮሌጁ ኣባል ለመረጃ ሊጋብዝ ይችላል፡፡

19. ኣባላቱ የሚመሩበት የስብሰባ ስነ-ስርዓቱ ውስጥ ደምብ ይኖረዋል፡፡

20. ኮሌጁ ለስልጠና የተቀበላቸው ተማሪዎች ወደ ተለያዩ የትምህርት ክፍሎች የሚመደቡበት አሰራር ያስቀምጣል፡፡

21. በትምህርት ቢሮ አቅራቢነት ከሚሰጥ ትምህርትና ስልጠና ውጪ ኮሌጆች ለሚሰጡት ትምህርትና

ክፍሊት ትምህርትን ግልጋሎትን መበገሲ ሓሳብ ብምድላው ናብ ቦርድ አቅራቢ የወሰነ፡፡

22. እቲ ኮለጅ ምስ ላዕለዎት ትካላት ትምህርቲ፤ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት ውሽጢ ዓድን ወፃኢን ገበርቲ ሰናይ ውልቀ ሰባትን ጥቡቕ ርክብ ዝፍጠረሉ አንፈት የነፅርን ውፅኢታውነቱ ይግምግም፤

23. ዝስዕቡ መደባት ትምህርቲ የፅድቅ፡
ሀ. ሽንሸና ኮርስታትን ፕሮግራም ትምህርትን
ለ. አፈፃፅማ ሓፀርቲ ስልጠናታት
ሐ. ምረቃ፤ ዳግመ ቅበላን ስንብትን
መ. ተዳልዩ ዝቐረበ ሓፂር፤ ማእኸላይን ነዊሕን ግዜ ትልሚ ስራሕን በጀትን የፅድቅ

24. ስራሕ እዋን ግምገማ ብምንፃር አጠቓላሊ ከይዲ ስራሕቲ እቲ ኮለጅ ይግምግም፤ መመሓየሺ ሓሳባት የቐምጥ፤ ብደረጃ ውልቀሰብ ይኹን ክፍሊ አድላዩ ዘበለ ስጉምቲ ንኸወሰድ ውሳኔ ሓሳብ ንዲን የቐርብ፤

25. በብእዋኑ ዝበለፀ ስራሕ ሰራሐም ተባሂሎም ንዝቐርብሉ ብሉፃት ስራሕተኛታትን ተምሃሮን ዓይነት ሽልማት ብምንፃር ንክሽለሙ የፅድቅ፤

26. ካልኣት ተመሳሰልቲ ዋኒናት ይፍፅምን የፈፅምን፡፡

20. ማኔጅመንት ካውንስል

ሕድሕደ ኮለጅ ናይ ባዕሉ ማናጅመንተ ኮሚቴ ይህልዎ፡፡ ዝርዝር አባላትን ስራሕን ሓላፍነትን እቲ ኮሚቴ ብቢሮ ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን፡፡

21. ስልጣንን ተግባርን ምክትል ዲን አካዳሚክን ምርምርን

ምክትል ዲን አካዳሚክን ምርምርን ብአቕራብነት ዲን ኮለጅ ብቦርድ ዝምደብን ተፀዋዕነቱ ንዲን እቲ ኮለጅ ኮይኑ እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፡፡

1. ስራሕቲ ንኡሳት ከይዲ ስራሕ ምድላውን ትግበራን ስርዓተ ትምህርቲ፤ ልምዓት መምህራንን አመራርሓ ትምህርትን፤ መፅናዕትን፤ ምርምርን ሕትመትን

ስልጠና ለትምህርትና አገልግሎት የሚያስፈልግ የክፍያ መነሻ ሓሳብ በማዘጋጀት ለቦርድ አቅርቦ ያስወስናል፤

22. ኮለጁ ከክፍተኛ የትምህርት ተቋማት፤ ከመንግስታዊና መንግስታዊ ካልሆኑ የውስጥና የውጭ አገር ተቋሞችና በጎአድራጊ ግለሰቦች ጋር የጠበቀ ግንኙነት የሚፈጠርበትን አቅጣጫ ያስቀምጣል፤ ውጤቱም ይገመግማል፡፡

23. የሚከተሉት የትምህርት ፕሮግራሞች ያፀድቃል፡፡
ሀ/ የኮርሶች ሽንሸናና የትምህርት የጊዜ ፕሮግራም
ለ/ የአጫጭር ስልጠናዎች አፈፃፀም
ሐ/ ምረቃ፤ ዳግመ ቅበላና ስንብት
መ/ ተዘጋጅቶ የቀረበ አጭር፤ መካከለኛና የረጅም ግዜ ስራ እቅድና በጀት ያፀድቃል፡፡

24. መደበኛ የሆነ የግምገማ ጊዜ በማስቀመጥ አጠቃላይ የኮለጅ የስራ ሂደት ይገመግማል፤ ማሻሻያ ሓሳቦችን ያስቀምጣል፤ በግለሰብም ሆነ በክፍል ደረጃ አስፈላጊ የሆነ እርምጃ እንዲወሰድ የውሳኔ ሓሳብ ለዲን ያቀርባል፡፡

25. በየወቅቱ የተሻለ ስራ ስርተዋል ተብለው ለሚቀርቡለት የተሻሉ ስራተኞችና ተማሪዎች የሚሰጣቸው የሽልማት አይነት በመለየት እንዲሸለሙ ያፀድቃል፡፡

26. ሌሎች ተመሳሳይ ጉዳዮች ይፈፅማል፤ ያስፈፅማል፡፡

20. ማኔጅመንት ካውንስል

እያንዳንዱ ኮለጅ የራሱ ማናጅመንተ ኮሚቴ ይኖረዋል፡፡ የአባላቱ ዝርዝር እና የስራ ሃላፊነት ቢሮው በሚያወጣው መምሪያ ይወሰናል፡፡

21. የአካዳሚና ምርምር ምክትል ዲን ስልጣንና ተግባር

የአካዳሚክና ምርምር ምክትል ዲን በኮለጁ ዲን አቅራቢነት በቦርድ የሚመደብ ሲሆን ተጠሪነቱ ለኮለጅ ዲን ሆኖ፤ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፡-

1. የስርአተ ትምህርት ዝግጅትና ትግበራ፤ የመምህራንና የትምህርት አመራር ልማት የጥናት፤ ምርምርና ሕትመት ንኡስ የስራ ሂደቶች ይመራል፤

ይመርሱ፤ የተሳባብር፤

2. ትልሚ አብ ትሕቲኡ ዝርከባ ንኡስ ከይዲታት ስራሕ ገምጊሙ የፅድቕ፤
3. ምረቃ፤ ዳግመ ቅበላን ስንብትን ተምሃሮ ብመሰረት መምርሒን ውሳኔ አካዳሚክ ኮሚሽንን እናተፈፀመ ምዃኑ የረጋግፅ፡፡
4. አዋህባ ስልጠናን ፈተናን ከምኡውን ስራሕቲ ክለባት ብመሰረት ዝተቐመጠ ትልሚን መምርሒን እንደተፈፀመ ምዃኑ የረጋግፅ፡፡
5. ንተመረቕቲ ዝወሃብ ወረቐት ምስክርን ዲፕሎማን ብመሰረት ዝተቐመጠ መምርሒ ይፍፀም ምህላዉ ይከታተል፤
6. ከይዲ ምምሃር-ምስትምሃር ብዝምልከቶም አካላት እንዳተገምገመ ይካየድ ምህላዉ የረጋግፅ፤
7. እቲ ኮለጅ ካብ ዝተፈላለዩ ትካላት ትምህርቲ ተመኩሮ ዝርከበሉ ኩነታት የናድን ናብ ቦርድ ኣቕሪቡ ብምፅዳቕ የፈፅሙ፤
8. መምህራን ዘካይድዎም መፅናዕታዊ ስራሕቲ፤ ንሕብረተሰብ ዝህብዎ ግልጋሎትን ኣፈፃፀማ ፤ መደበኛ ስርሖምን ኣብ ግምት ብምእታው ንብሉፃት መምህራን ደረጃ ዕቤት ዝረኽቡሉ ኣሰራርሓ ብምሕንፃፅ ናብ አካዳሚክ ኮሚሽን ኣቕርቡ የፅድቑን የተግብርን፤
9. መምህራን ዕድል ስራዕ ትምህርትን ሓፀርቲ ስልጠናታትን እናረኽቡ ዓቕሞም ዘዕብይሉ መስርሕ ብምንፃርን ክፅድቑ ብምግባርን የፈፅሙ፤
10. ዲሲፕሊን ስራሕ መምህራን ዝተሓለወ ኮይኑ ንክኸይድ ክትትል፤ ቁፅፅርን ደገፍን ይገብር፤
11. ስራዕ ስርዓት ክትትልን ገምጋምን ደገፍን ብምትእትታዉ ስራሕቲ ንኡስ ከይዲ ስራሕ ይግምግም፤ ይከታተልን ይድግፍን፤
12. ደረጃ ኣፈፃፀማ ስራሕ መተሓባበርቲ ከይዲ ስራሕ ብምንፃር ውፅኢት ይመልእ፤
13. ኣፈፃፀማ ስራሕ መምህራን ብኣግባቡ ዝፈሊ መስርሕ ብምቕማጥ መንፈስ ውድድር ዘስፍን መመዘኒ ረጃሒ

ያስተባብራል፡፡

2. በስሩ የሚገኙትን ንኡስ የስራ ህደቶች እቅድ ገምግሞ ያፀድቃል፡፡
3. የተማሪዎች ምረቃ፤ ዳግመ ቅበላና ስንብት በመመሪያና የአካዳሚክ ኮሚሽን ውሳኔ መሰረት እየተፈፀመ መሆኑን ያረጋግጣል፡፡
4. የስልጠናና ፈተና አሰጣጥ እንዲሁም የክለሶች የስራ አፈፃፀም በተቀመጠው እቅድና መመሪያ መሰረት እየተፈፀመ መሆኑን ያረጋግጣል፡፡
5. ለተመራቂ ተማሪዎች የሚሰጥ የምስክር ወረቀትና ዲፕሎማ በተቀመጠው መመሪያ መሰረት እየተፈፀመ መሆኑን ይከታተላል፡፡
6. የመማር ማስተማር ሂደት በሚመለከታቸው አካላት እየተገመገመ የሚካሄድ መሆኑን ያረጋግጣል፡፡
7. ኮሌጁ ከተለያዩ የትምህርት ተቋሞች ልምድ የሚያገኝበትን ሁኔታ ያፈላልጋል እንዲሁም ለቦርድ አቅርቦ በማፀደቅ ተፈፃሚ ያደርጋል፡፡
8. መምህራን የሚያካሂዱዋቸው የጥናት ስራዎች ለሕ/ሰቡ በሚያበረክቱት አገልግሎት እና የመደበኛ ስራቸው አፈፃፀም ግምት ውስጥ በማስገባት የተሻሉ መምህራን የደረጃ እድገት የሚያገኙበትን ኣሰራር በመለየት ለአካዳሚክ ኮሚሽን አቅርቦ ያፀድቃል፤ ይተገብራል፡፡
9. መምህራን መደበኛ የትምህርት እድል እና አጫጭር ስልጠናዎች እያገኙ አቅማቸው የሚያሳድጉበትን ኣሰራር ለይቶ እንዲፀድቅ በማድረግ ተፈፃሚ ያደርጋል፡፡
10. የመምህራን የስራ ዲስፕሊን ተጠብቆ እንዲሄድ ክትትል፤ ቁጥጥርና ድጋፍ ይሰጣል፡፡
11. መደበኛ የክትትል ስርአት፤ ገምገማና ድጋፍ እንዲኖር በማድረግ የንኡስ የስራ ሂደት ስራዎች ይገመግማል፤ ይከታተላል ይደግፋል፡፡
12. የስራ ሂደት አስተባባሪዎች የስራ ደረጃ አፈፃፀም በመለየት ውጤት ይሞላል፡፡
13. የመምህራን የስራ አፈፃፀም በአግባቡ የሚለይ ስርአት በማስቀመጥ የውድድር መንፈስ የሚያሰፍን መመዘኛ

የነፅርን የተግባርን፤

- 14. ብለዓት መምህራን ተሐርዮም ሽልማትን አፍልጦን ንክረኽቡ ንማኔጅመንት ካውንስል የቅርብ፤
- 15. በብእዋኑ ፀብዓብ አፈፃፀማ ስራሕ ናብ ዲን የቅርብ፤
- 16. ካልኦት አብ መዘርዘር ስራሕ ዝተቐመጡ ተግባራትን ብዲን ዝወሃብዎ ተወሰኽቲ ስራሕትን ይፍፅም፤

22. ስልጣንን ተግባርን ምክትል ዲን

ምምሕዳርን ምዕባለን ሓይሊ ሰብን

ምክትል ዲን ምምሕዳርን ምዕባለን ብኣቕራቢነት ዲን እቲ ኮሌጅ ብቦርድ ዝምደብን ተፀዋዕነቱ ንዲን እቲ ኮሌጅን ኮይኑ እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፤

- 1. ንስራሕቲ ንኡስ ከይዲ ስራሕ ዕደጋ ፋይናንስን ምምሕዳር ንብረትን፤ ምምሕዳር ግልጋሎት ተምሃሮን ኬዝ ቲምን ምምሕዳር ሓይሊ ሰብን ጥቕማጥቕምን ይመርሕ፤ ይክታተል፤ ይደግፍን፤
- 2. ቁፃር፤ ዕብየትን ስንብትን ሰራሕተኛታት ኮሌጅ ብመሰረት ሕጊ ሲቪል ሰርቪስን መምርሒን ይፍፅምን የፈፅምን፤
- 3. ከይዲ ስራሕ ዕደጋ ፋይናንስን ምምሕዳር ንብረትን ብሕጊ ፋይናንስ ይካየድ ምህላው ይክታተል፤ ብዘመናዊ አገባብ ማህደርን ስታትስቲክስን ሰራሕተኛታት ክውደብ፤ ክዕቀብን አብ ተግባር ክውዕልን ይገብር፤
- 4. ግልጋሎት መባዝሕን ፎቶኮፒን ብሓላፍነቱ የፈፅምን ይክታተልን፤
- 5. ብኣካዳሚክ ኮሚሽን ዝፀደቐ ዕብየትን ሽልማትን ሰራሕተኛታት ተፈፃሚ ይገብር፤
- 6. ከይዲ ምምሃር ምስትምሃርን መነባብሮ ተምሃሮን መምህራንን ጥጡሕ ዝገብሩ ቀረብ ማይ፤ መብራህቲ፤ ወንበርን፤ መምህራን ክፍልታት፤ መዘናግዲ ቦታን ናዉትን ክቐርቡ ይገብር፤ አፈፃፀመኦም ይክታተል፤
- 7. ስሩዕ እዋን ብምንፃር አብ ትሕቲኡ ዘለዎ ክፍልታት ከይዲ አፈፃፀማ ስራሕ ይግምግም፤ ይክታተልን እዋናዊ ሓገዝ ይህብን፤

መስፈርት ያስቀምጣል፤ ይተገብራል፡፡

- 14. ጠንካራ የሆኑ መምህራን ተለይተው እውቅናና ሽልማት እንዲያገኙ ለማኔጅመንት ካውንስል ያቀርባል፡፡
- 15. የስራ አፈፃፀም ሪፖርት በየወቅቱ ለዲን ያቀርባል፡፡
- 16. ሌሎች በስራ መዘርዘሩ ላይ የተቀመጡ ተግባሮችን ብዲን የሚሰጡት ተጨማሪ ስራዎችን ይፈፀማል፡፡

22. የአስተዳደርና ልማት ምክትል ዲን ስልጣንና

ተግባር

የአስተዳደርና ልማት ምክትል ዲን በኮሌጁ ዲን አቅራቢነት በቦርድ የሚመደብና ተጠሪነቱ ለኮሌጁ ዲን ሆኖ ከዚህ በታች የተዘረዘሩ ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፡፡

- 1. ለግዢ፤ ፋይናንስና ንብረት አስተዳደር ንኡስ የሥራ ሂደት፤ የተማሪዎች አስተዳደር አገልግሎትና የሰው ሃይል አስተዳደርና ጥቅማ ጥቅም ኬዝቲም ይመራል፤ ይክታተላል፤ ይደግፋል፡፡
- 2. በሲቪል ሰርቪስ ሕግና መመርያ መሰረት የኮሌጁ ሰራተኞች ቅጥር፤ እድገትና ስንብት ይፈፅማል፤ ያስፈፅማል፡፡
- 3. የግዢ፤ ፋይናንስና ንብረት አስተዳደር የሥራ ሂደት በፋይናንስ ሕግ እየተካሄደ መሆኑ ይክታተላል፤ በዘመናዊ አገባብ የሰራተኞች ማህደርና ስታትስቲክስ እንዲደራጅ፤ እንዲታቀብና ተግባር ላይ እንዲውል ያደርጋል፡፡
- 4. የፎቶ ኮፒና መባዣ አገልግሎት በሃላፊነቱ ያስፈፅማል፤ ይክታተላል፡፡
- 5. በኣካዳሚክ ኮሚሽን የፀደቀ የሰራተኞች እድገትና ሽልማት ተፈፃሚ ያደርጋል፡፡
- 6. የመማር ማስተማር ሂደት፤ የተማሪና የመምህራን ኑሮ የተመቻቸ የሚያደርጉ ፤ የውሃ አቅርቦት፤ መብራት፤ ወንበርና የመማርያ ክፍሎች፤ የመዝናኛ ቦታና እቃዎችን እንዲቀርቡ ያደርጋል፤ አፈፃፀማቸውን ይክታተላል፡፡
- 7. መደበኛ ጊዜ በማውጣት በሥሩ የሚገኙ ክፍሎችን የስራ አፈፃፀም ሂደት ይገመግማል፤ ይክታተላል፤ ወቅታዊ ድጋፍ ይሰጣል፡፡

8. አብ ትሕቲኡ ካብ ዝርከቡ ክፍልታት ዝበለፀ ኣፈፃፀማ ስራሕ ዘርእዩ ሰራሕተኛታት ብምምራፅ ሕፁያት ተሸለምቲ ናብ ማናጅመንት ካውንስል የቐርብ፤
9. ኣፈፃፀማ ስራሕ ንኡስ ከይዲ ስራሕ ዕደጋ ፋይናንስን ምምሕዳር ንብረትን፣ ምምሕዳር ግልጋሎት ተምሃርን መተሓባበሪ ኬዝ ቲም ምምሕዳር ሓይሊ ሰብን ጥቕማጥቕምን ይመልእ፤
10. ስራሕ ፀብፃብ ኣፈፃፀማ ስራሕ ናብ ዲን የቐርብ፤
11. ሰራሕተኛታት ምምሕዳር ፣ ዕድል ስራሕ ትምህርትን ሓፀርቲ ስልጠናታትን እናረኽቡ ዓቕሞም ዘዕብይሉ መስርሕ ብምንፃርን ክፀድቑ ብምግባርን የፈፅም፤
12. ካልኣት አብ መዘርዘር ስራሕ ዝተቐመጡ ተግባራትን ብዲን ዝወሃብዎ ተወሰኽቲ ስራሕታትን ይፍፅም፤

23. ፍልፍል እቶት

አብ ኣዋጅ መጣየሺ መንግስታዊ ኮሌጃት ዓንቀፅ 24 ዝተቐመጠ ሕሉው ኾይኑ፣ ቀንዲ ፍልፍል ውሽጣዊ እቶት ኮሌጃት እዞም ዝስዕቡ ይኾኑ፡-

1. ክፍሊት መመዝገቢ መደበኛን ተኸታታሊን ሰልጠንቲ፤
2. ክፍሊት መምህራ ሰልጠንቲ ተኸታታሊ ትምህርቲ፤
3. መስርሒ ቀዋሚ ዲፕሎማን መልእኽ ኦፊሻል ትራንስክርቢትን፤
4. ዳግማይ ካብ ዝወሃቡ ዝተፈላለዩ ግልጋሎታት፤ ከም መለለይ መንነት፣ ስቱደንት ኮፒ፣ ግዝያዊ ዲፕሎማ፣ ኦሪጂናል ዲፕሎማ፣ ሞጁላትን ካልኣትን፤
5. ሽይጣት ውፅኢት ሕርሻ ተኸልታት ገደና፣ ሳዕሪ፣ ንቁፅ ዕንፀይቲ፣ ፀባ፣ ክፍትን ካልኣትን ፤
6. ውህብቶ መንግስታዊን ዘይመንግስታውን ትካላትን ገበርቲ ሰናይ ውልቀ ሰባትን፤
7. ብመፅናዕትን ምርምርን፣ ብሓፀርቲ ስልጠናታትን ካልኣት መያዊን ቴክኒካዊ ሓገዛት ምኽንያት ዝርከብ ኣታዊ፤

8. በሥሩ ከሚገኙ ክፍሎች የተሻለ ስራ ኣፈፃፀም ያገኙ ሰራተኞችን በመምረጥ ዕጩ ተሸላሚዎችን ወደ ማናጅመንት ካውንስል ያቀርባል።
9. የግዢ፣ ፋይናንስና ንብረት ኣስተዳደር ንኡስ የስራ ሂደት፣ የተማሪዎች ኣስተዳደር ኣገልግሎት፣ የሰው ሃይል ኣስተዳደርና ጥቅማጥቅም ኬዝቲም ኣስተባባሪ የስራ ኣፈፃፀም ይሞላል።
10. መደበኛ የስራ ኣፈፃፀም ሪፖርት ለዲን ያቀርባል።
11. የኣስተዳደር ሰራተኞች፣ የመደበኛ ትምህርትና ኣጫጭር ስልጠናዎች እድል እያገኙ ኣቅማቸውን የሚያሳድጉበት ኣሰራር በማውጣት እንዲፀድቅ በማድረግ ያስፈፅማል።
12. ሌሎች በስራ መዘርዘሩ የተቀመጡ ተግባሮችና በዲን የሚሰጡት ተጨማሪ ስራዎችን ይፈፅማል።

23. የገቢ ምንጭ

በመንግስታዊ ኮሌጆች ሟቃቋምያ ኣዋጅ ኣንቀፅ 24 የተቀመጠው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የኮሌጆች ዋነኛ የውስጥ ገቢ ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ይሆናል።

1. የመደበኛና የተከታታይ ትምህርት ሰልጣኞች የመመዝገብያ ክፍያ።
2. የተከታታይ ትምህርት ሰልጣኞች የትምህርት ክፍያ
3. የኦርጂናል ዲፕሎማ መስርያና የኦፊሻል ትራንስክርቢት መላክያ።
4. ዳግም ከሚሰጡ የተለያዩ ግልጋሎቶች፣ እንደ መታወቅያ፣ ስቱደንት ኮፒ ግዝያዊ ዲፕሎማ፣ ኦርጂናል ዲፕሎማ፣ ሞጁሎችና ሌሎችም።
5. ከእርሻ ውጤት ሽያጭ ፣ የጓሮ ኣትክልት፣ ሳር፣ የደረቀ እንጨት፣ ወተት፣ ከብትና ሌሎችም።
6. ከመንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ተቋማትና ከበጎ አድራጊ ግለ ሰቦች የሚሰጥ የገንዘብ ስጦታ፤
7. በጥናትና ምርምር፣ በኣጫጭር ስልጠናዎችና በሌሎች ሞያዊና ቴክኒካዊ እገዛ ምክንያት የሚገኝ ገቢ።

8. ፕሮጀክትታት ብምቕራፅ ካብ ዝተፈላለዩ ትካላት ዝርከብ ሓገዝ ገንዘብ፣ ንብረትን ግልጋሎትን፤
9. ኣብ ዝተፈላለዩ ክፍልታት እቲ ኮለጅ ካብ ዝወሃቡ ግልጋሎታት ፅሕፈት፣ ምብዛሕ፣ ምጥራዝን ካልኣትን ዝርከብ እቶት፤
10. ካብ ክራይ ህንፃ፣ ንብረት፣ ካፍተርያ፣ ኣዳራሽ፣ መሬት ሕርሻን ካልኣት ግልጋሎታትን ዝርከብ እቶት፤
11. ካብ ውሽጢ እቶት ተገዚኦም ካብ ዝውገዱ ንብረታት ሽይጣት ዝርከብ እቶት
12. ዘንጊያም ካብ ዝመፁ ተምሃሮ ቅፅዓት ዝርከብ እቶት፤
13. ካብ ዝተፈላለዩ ግልጋሎትን ውፅኢትን ክለባት፣ ኮሚቴታትን ውዳበታትን ዝርከብ እቶት፤
14. ብዝተፈላለዩ መልክዕ ካብ ዝርከቡ ሽልማታት፤

24. ኣጠቓቕማ ውሽጢ እቶት

ኮለጃት ኣብዚ ደንብ ዓንቀፅ 21 ካብ ዝተቐመጡ ፍልፍላት ውሽጢ እቶት ምእካብ፣ ምምዕባልን ምጥቃምን መሰል ዘለዎን ኮይኑ፣ ከይዲ ኣጠቓቕመኡን ከምዝስዕብ ይኸውን።

1. ሕድሕድ ኮለጅ ዝእክቦ ውሽጢ እቶት ነዞም ዝስዕቡ ስራሕቲ ንምስላጥ ክጥቀሙሎም ይኸእል፤

ሀ. እቲ ኮለጅ ኣገዳሲ ንዝበሎምን ብትልሚ ንዝሓዘምን ስልጠናታት፤

ለ. ፅሬት ትምህርቲ ንምርግጋፅ ዝሕግዙ መፅናዕቲ፣ ምርምርን ሕትመትን፤

ሐ. ንመሳለጢ ዝተፈላለዩ ኣገደስቲ ስራሕቲ፣ ህንፃን ፅገናታት ዝተፈላለዩ ዓይነታት ቀወምቲ ንብረትን፣ መንትምህርትን ስልጠናን ዘገልግሉ ቀወምትን ሃላቕትን ናዉቲ ትምህርቲ ንምዕዳ፤

ረ. ንመሳለጢ ዝተፈላለዩ ግልጋሎታት መሳለጢ ፕሮግራም ልውውጥ ተመክሮን ካልኣት ተመሳሰልቲ ተግባራትን፤

ሰ. ንመሳለጢ ከባብያዊን ማሕበረሰባዊን ልምዓት ንዝግበር ደገፍ፤

ሸ. ንመጠናኸሪን መንቀሳቐስን ዝተፈላለያ ውዳበታት፣ ኮሚቴታትን ክለባትን፤

8. ፕሮጀክት በመቅረፅ ከተለያዩ ተቋማት የሚገኝ የገንዘብ እገዛ፣ ንብረትና ግልጋሎት።
9. በኮሌጁ የተለያዩ ክፍሎች ከሚሰጡ ግልጋሎቶች ፅሕፈት፣ ማባዣ፣ ማሸግና ሌሎችም የሚገኝ ገቢ።
10. ከህንፃ ክራይ፣ ከንብረት፣ ካፍተርያ፣ ኣዳራሽ፣ የእርሻ መሬትናሌሎች ግልጋሎቶች የሚገኝ ገቢ።
11. ከውስጥ ገቢ ተገዝተው ከሚወገድ ንብረት ተሽጦ የሚገኝ ገቢ
12. ዘግይተው ከሚመጡ ተማሪዎች ቅጣት የሚገኝ ገቢ።
13. ከተለያዩ ግልጋሎቶች፣ ከክለብ፣ ኮሚቴዎችና ኣደረጃጀቶች የሚገኝ ገቢ።
14. በተለያዩ መንገድ ከሚገኙ ሽልማቶች።

24. የውስጥ ገቢ ኣጠቃቀም

ኮሌጆች በዚህ ደንብ ኣንቀፅ 21 ከተቀመጡ ምንጮች የውስጥ ገቢ የመሰብሰብ፣ የማሳደግና የመጠቀም መብት ያላቸው ሆኖ፣ የኣጠቃቀም ሂደቱ እንደሚከተለው ይሆናል።

1. እያንዳንዱ ኮሌጅ የሚሰበሰበው የውስጥ ገቢ ከዚህ በታች የተመለከቱ ስራዎችን ለማቀላጠፍ ሊጠቀምባቸው ይችላል።

ሀ/ ኮሌጁ ኣስፈላጊ ላላቸውና በእቅዱ ሊያዛቸው ስልጠናዎች።

ለ/ የትምህርት ጥራትን ለማረጋገጥ የሚያግዙ ጥናት፣ ምርምርና ህትመት።

ሐ/ ለተለያዩ ኣስፈላጊ የህንፃ ስራዎች ማቀላጠፍያና ለተለያዩ ቋሚ ንብረቶች ጥገና

መ/ ለትምህርትና ስልጠና የሚያገለግሉ ቋሚና ኣላቂ የትምህርት እቃዎች መግዣ።

ረ/ ለተለያዩ ኣገልግሎቶች ማቀላጠፍያ የተመክሮ ልውውጥና ንሮግራም ማቀላጠፍያና ሌሎች ተመሳሳይ ተግባራት።

ሰ/ ለኣከባብያዊና ማሕበረሰባዊ ልማት ማቀላጠፍያ ለሚደረግ ድጋፍ።

ሸ/ ለተለያዩ ክለቦች፣ ኮሚቴዎችና ኣደረጃጀቶች ማጠናከርያና ማንቅሳቀሻ።

- ቀ/ ብትምህርትን ስራሕን ብሉፅ አፈፃፀም ንዘርእይ ንዝወሃብ መተባብሩ ሽልማት፤
- በ/ ፋሉያት ስራሕቲ እንተጋጥሙንግልጋሎታት ማይ፤ ፖስታ፤ መብራህቲ፤ ኢንተርኔት፤ ቴሌፎን፤ ነዳዲ፤ መብራህትን ካልኦትን
- ተ/ ንመዐደጊ ዝተፈላለዩ ማሸናትን ኤለክትሮኒክስን፤ ቸ/ ንምትእትታው ሓደስቲ ቴክኖሎጂታት፤
- ነ/ ንመፈፀሚ ካልኦት ኣብ ዚ ዘይተኻተቱን ብቦርድ ዝውሰኑን ስራሕቲ፡፡
2. ሕድሕድ ኮለጅ ካብ ዝእክቦ ውሽጢ እቶት በዚ ዝስዕብ ኣገባብ መሰል ምጥቃም ኣለዎ፡-
- ሀ/ ብትኽክል ክርከብ ዝኽእል እቶት ውሽጥን ዝድለ ወፃኢን ብምንፃር ብትልሚ ኣደጊፋ ናብ ቦርድ ብምቕራብን ብምፅዳቕን፤
- ለ/ ብመሰረት ሕጊ ፋይናንስ ዝፍፀም ኮይኑ ፋሉያትን ኣገደስትን ዝኾኑ ወፃኢታት እንተጋጥሙ ብማኔጅመንት ካውንስል ብምውሳኑ ይፍፅም፡፡ እቲ ውሳኔ ናብ ቦርድ ቀሪቡ ይፀድቕ፡፡
- ሐ/ ብሓገዝን ብፕሮጀክትን ዝርከብ ፍልፍል እቶት ሓገዝ ምስ ዝህቡ ኣካላት ብዝግበር ስምምዕነትን ብዝዳሎ ሓበራዊ መፈፀሚ ትልምን ይፍፀም፤
- መ/ ኩሎም ዓይነታት ኣጠቓቕማ እቶት ውሽጢ ብትልሚ ዝድገፉ፤ ብኦዲት ዝሓልፉን ብፀብፃብ ዝረእዩን ይኾኑ፤
- ረ/ ብፍቓድ ቢሮ ትልምን ፋይናንስን ኮሌጃት ነናይ ባዕለን ሒሳብ ባንኪ ውሽጢ እቶት ይህልወን፤
- ሰ/ ኮሌጃት ናይ ባዕለን ደረሰይ ቅብሊት እቶት ውሽጢ ይህልወን፤
- ሸ/ ኮሌጃት፤ ኣብ መወዳእታ በጀት ዓመት ኣብ ስራሕ ዘየውዓለኦ ውሽጢ ኣታዊ ዘዋሪ ሒሳብ ምስ ቀፃሊ ዓመታዊ እቶትን ብቤት ምኽሪ ክልል ኣፅዲቀን ኣብ ስራሕ ከውዕላ መሰል ኣለወን፡፡

25. ክፍሊት ግልጋሎትን ጥቕማጥቕምን

1. መምህራን ብምኽንያት ባህሪ ስርሖም ዝምልከቶም ስራሕተኛታት ምምሕዳርን ዝግበኦም ጥቕማ ጥቕሚ

- ቀ/ በትምህርትና በስራ የላቀ ኣፈፃፀም ላሳዩ የሚሰጥ የማበረታቻ ሽልማት፡፡
- በ/ የተለዩ ስራዎች ሲያጋጥሙ ለውሃ፤ ፖስታ፤ መብራት፤ ኢንተርኔት፤ ቴሌፎን፤ ነዳጅና ሌሎች ኣገልግሎቶች
- ተ/ ለተለያዩ ማሸናችና ኤሌክትሮኒክስ መግዣ
- ቸ/ ኣዳዲስ ቴክኖሎጂዎችን ለመዘርጋት
- ነ/ እዚህ ውስጥ ያልተካተቱና በቦርድ የሚወሰኑ ሌሎች ስራዎች ማስፈፀምያ፡፡
2. እያንዳንዱ ኮሌጅ ከሚሰበስበው የውስጥ ገቢ በሚከተለው መንገድ የመጠቀም መብት ኣለው፡፡
- ሀ/ በተጨማሪ ሊገኝ የሚችል የውስጥ ገቢና ወጪ በመለየት በእቅድ ኣስደግፎ ለቦርድ በማቅረብና በማፀደቅ፡፡
- ለ/ በፋይናንስ ህገ መሰረት የሚፈፀም ሆኖ ልዩና ኣስፈላጊ የሆኑ ወጪዎች ሲያጋጥሙ በማነጅመንት ካውንስል በማስወሰን ይፈፅማል፡፡ ውሳኔው ወደ ቦርድ ቀርቦ ይፀድቃል፡፡
- ሐ/ በእርዳታና በፕሮጀክት የሚገኝ ገቢ እርዳታውን ከሚያደርጉ ኣካላት ጋር በሚደረግ ስምምነትና በሚዘጋጀው የጋራ የማስፈፀምያ እቅድ ይፈፅማል፡፡
- መ/ ሁሉም ዓይነት የውስጥ ገቢ ኣጠቃቀም በእቅድ የሚደገፉ፤ በኦዲት የሚያልፉና በሪፖርት የሚታዩ መሆን ኣለባቸው፡፡
- ረ/ ፕላንና ፋይናንስ ቢሮ በማስፈቀድ ኮሌጆች የየራሳቸው የውስጥ ገቢ የባንክ ሂሳብ ይኖራቸዋል፡፡
- ሰ/ ኮሌጆች የየራሳቸው የውስጥ ገቢ ደረሰኝ ይኖራቸዋል፡፡
- ሸ/ ኮሌጆች በበጀት ዓመቱ መጨረሻ ስራ ላይ ያላዋሉት የውስጥ ገቢ፤ ለቀጣዩ ዓመት ዚሪ ሒሳብ በክልል ምክሪ ቤት በማስፀደቅ ስራ ላይ የማዋል መብት ኣላቸው፡፡

25. የኣገልግሎትና ጥቕማጥቕም ክፍያ

1. መምህራን በስራቸው ባህሪ ምክንያትና የሚመለከታቸው የኣስተዳደር ስራተኞች የሚገባቸው ጥቕማ ጥቕም

ይወግዳል፡፡ አፈፃፀምኡ ቢሮ ብዙወፅኦ መምርሒ ይወሰን

2. አብቲ ኮለጅ አብ ዝተፈላለዩ ሓላፍነት ስራሕ ዝሸየሙን ዝምደቡን ሓለፍትን መተሓባበርትን ኣግባብ ዘለዎ ኣበልን ካልኦት ጥቕማጥቕምን ይኸፈሎም፡፡ አፈፃፀምኡ ቢሮ ብዙወፅኦ መምርሒ ይወሰን
3. ካብ መደበኛ ስልጠና ወፃኢ ኮለጃት ንዝህብኦም ዝተፈላለዩ ግልጋሎታት ዘድሊ ዓይነትን መጠን ክፍሊት ክልቲኦን ኮለጃት ብሓባር ወይድማ ብውልቀ ብምድላው ናብ ቦርዲ ብምቕራብ የወስኑ፡፡

26. አተሓሕዛ መዛግብቲ ሒሳብ

ብኻሊኦሽ ሕጊ ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ሕድሕድ ኮለጅ ብኣግባቡ ዝተሓዙ እዞም ዝስዕቡ መዛግብቲ ሒሳብ ክህልዎ ይግባእ፡-

1. ፍልፍሎ ብንፁር ዘርኢ ዝተፈላለዩ መዛግብቲ ኣታዊ፤
2. ዝተፈላለዩ ወፃኢታት ኮለጅ ዝምዝገብሎም መዛግብቲ፤
3. ብኦዲተር ዝተመርመረ መግለፂ ኣታዊ፤ ወፃኢ፤ ፋይናንስን ንብረትን፤
4. መግለፂ ሚዛን ሒሳብን ፍሰት ጥረ ገንዘብን ዘርኢ ሰነድ፡፡
5. ብዘመናዊ ቴክኖሎጂ ዝተደገፈ አተሓሕዛ ሰነዳት፤ መዛግብትን ፋይላትን፤
6. ስራዕ ቅብሊት ኣታዊ ውሽጢ እቶት፤
7. ካልኦት ኣግባብነት ዘለዎም ሰነዳት፤

27. ርክብ ኮለጃት

ክልቲኦን ኮለጃት ኣካዳሚያዊን ምምሕዳራውን ስራሕተን ኣዋዲደን ንምምራሕ ዝሕገዘን ሓባር ኮሚቴ ከጣይሻ ይኸእላ፡፡

28. ኣካዳሚክ ዘበንን በጀት ዓመትን

1. በጀት ዓመት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ በጀት ዓመት እዘን ኮለጃት እዩ፡፡
2. መደበኛ ዘበን ትምህርቲ እተን ኮለጃት ብክልተ ማዕረ ሰሚስተራት ዝኸፈል ኮይኑ ሕድሕድ ሰሚስተር

ይሰጣቸዋል፡፡ አፈፃፀሙ ቢሮ በሚያወጣው መመርያ ይወሰናል፡፡

2. በኮሌጁ በተለያዩ የስራ ሓላፊነት የሚሾሙና የሚመደቡ ሓላፊዎችና አስተባባሪዎች ኣግባብነት ያለው ኣበልና ሌሎች ጥቅማ ጥቅሞች ይከፈላቸዋል፡፡ አፈፃፀሙ ቢሮ በሚያወጣው መመርያ ይወሰናል
3. ኮሌጆች ከመደበኛ ስልጠና ውጪ ለሚሰጡት የተለያዩ አገልግሎቶች የሚያስፈልጉ ዓይነትና መጠን ክፍያ የሁለቱም ኮሌጆች በህብረት ወይም ለብቻ በማዘጋጀት ለቦርድ በማቅረብ ያስወስናሉ፡፡

26. የሒሳብ መዝገብ ኣያያዝ

በሌላ ህግ የተደነገገው እንዳለ ሆኖ እያንዳንዱ ኮሌጅ በኣግባቡ የሚያዙ ከዚህ በታች የተዘረዘሩ የሒሳብ መዛግብት ሊኖራቸው ይገባል፡፡

1. ምንጩን በግልፅ የሚያሳይ የተለያዩ የገቢ መዛግብት
2. የኮሌጁ የተለያዩ ወጪዎች የሚመዘገቡበት መዛግብት
3. በኦዲተር የተመረመረ የገቢ፣ የወጪ፣ ፋይናንስና ንብረት መግለጫ
4. የሒሳብ ሚዛን መግለጫና የጥሬ ገንዘብ ፍሰት የሚያሳይ ሰነድ፡፡
5. በዘመናዊ ቴክኖሎጂ የተደገፈ የሰነድ ኣያያዝ፤ መዛግብትና ፋይሎች
6. መደበኛ የውስጥ ገቢ፣ የገቢ ደረሰኝ፡፡
7. ሌሎች ኣግባብነት ያላቸው ሰነዶች፡፡

27. ኮሌጆች ግንኙነት

ሁለቱ ኮሌጆች ኣካዳሚያዊና ኣስተዳደራዊ ስራቸውን በማቀናጀት ለመምራት የሚያግዛቸው የጋራ ኮሚቴ ሊያቋቁሙ ይችላሉ፡፡

28. የኣካዳሚክ ዘመንና የበጀት ዓመት

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የበጀት ዓመት የነዚህ ኮሌጆችም የበጀት ዓመት ነው፡፡
2. የኮሌጆቹ መደበኛ የትምህርት ዘመን በሁለት እኩል ሰሚስተሮች የሚከፈል ሆኖ እያንዳንዱ ሰሚስተር

ትምህርቲ እንተነአሰ 16 ሰሙናት ይህልዎ።

3. ካለንደር ወሰን ትምህርቲ ሕድሕድ ሰሚስተር ብኣካዳሚክ ኮሚሽን ሕድሕድ ኮለጅ ይውሰን።

29. ምውፃእ መምርሒ

1. ንኣፈፃፀማ እዚ ደንብ ዝሕግዝ መምርሒ ቢሮ ትምህርቲ ክልል ትግራይ ከውፅእ ይኸእል እዩ፤
2. ዝርዝር ስራሕቲ ከይዲታት ስራሕ፣ ክፍልታት ትምህርትን ውሽጣዊ ኣሰራርሓ እተን ኮለጃት ብሓባር የዳልዋ፡፡

30. መሰጋገሪ ድንጋጌታት

1. እዚ ደንብ ቅድሚ ምውፅኡ ብኮለጅ ትምህርቲ መምህራን ዓብይ ዓድን ዓድዋን ዝተፈፀሙ ሕጋዊ ተግባራት ብመሰረት እዚ ደንብ ከም ተፈፀሙ ይቐፀር።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ እንተሃለውን ንዝተፈፀሙ ዘይሕጋዊ ተግባራት ካብ ተሓታትነት ኣየድሕንን፡፡

31. ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕግታት

ምስዚ ደንብ ዝንነፅ ዝኾነ ይኹን ደንብ፣ መምርሒ፣ ልምዳዊ ኣሰራርሓ ተፈፃሚነት ኣይህልዎን።

32. ደንብ ዝፀንዑ ግዜ

እዚ ደንብ ብስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ 29 ጥቅምቲ 2005 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

አባይ ወልዱ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስቲ ትግራይ

ቢያንስ 16 ሳምንታት ይኖሩታል።

3. የክለጃቹ የእያንዳንዱ ሰሚስተር ወሰን ትምህርት ካለንደር በክለጃቹ ኣካዳሚክ ኮሚሽን ይወሰናል።

29. መመሪያ ማውጣት

1. የትግራይ ክልል ትምህርት ቢሮ ለዚህ ደንብ ማስፈፀም የሚረዳ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።
2. የነዚህ ክሊጆች ዝርዝር የስራ ሂደቶች ስራ፣ የትምህርት ክፍልና የኮለጃቹ የውስጥ ኣሰራር በጋራ ያዘጋጃሉ፡፡

30. መሸጋገርያ ድንጋጌዎች

1. ይህ ደንብ ከምወጣቱ በፊት በኣድዋ መምህራን ትምህርት ኮሌጅና በዓብይ ዓዲ መምህራን ትምህርት ኮሌጅ የተፈፀሙ ህጋዊ ተግባሮች በዚህ ደንብ እንደተፈፀሙ ይቆጠራሉ።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ያለ እንደለ ሆኖ ለተፈፀሙ ህጋዊ ያልሆኑ ተግባራት ከተጠያቂነት ኣያድንም፡፡

31. ተፈፃሚነት የሌላቸው ሕጎች

ከዚህ ደንብ ጋር የሚጋጭ፣ ማንኛውም ደንብ መመሪያና ልማዳዊ ኣሰራር ተፈፃሚነት ኣይኖረውም።

32. ደንቡ የሚፀናበት ግዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ ኣስፈፃሚ ከፀደቀበት ጥቅምት 29/2005 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አባይ ወልዱ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስት ፕረዚዳንት

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቁ. 2 መቼለ
76/2005 ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምክራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

20ኛ ዓመት ቁ. 2 መቼለ
76/2005 ዓ/ም

ቐፅሪ ደንቢ 76/2005

ቦታ ከተማ ብሊዝ ንምምሕዳር ተመሓይሹ

ዝወፀ ደንቢ

ኣብ ሃገራውን ክልላውን ሕገ መንግስታትና መሬት ኣበራዊ ሃፍቲ ህዝብን መንግስትን ከም ዝኾነ፣ ክሸየጥን ክልወጥን ከም ዘይኸእል ዝተደንገገ ብምዃኑ፣

እዛ ሃገር ምስ እትኸተሎ ፖሊሲ ኢኮኖሚ ስርዓት ነፃ ዕዳጋ ብምጥዕዓም ቐረብ መሬት፣ መሰል ተጠቓምነትን መሰል ተጠቓምነት ብሊዝ ምትሕልላፍን ንሕብረተሰብ ግልፂ ብምግባር ዝያዳ ተጠቓሚ ዝገብር ቅልጡፍ ልምዓት ንምርግጋፅ ዘኸእል ዝተመሓየሽ ደንቢ ምውፃእ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካብ፣

ከተማታት ክልልና ምስቲ ዝወፀ ኣዱሽ ሃገራዊ ኣዋጅ ዝሳነን ወጥነት ብዘለዎ ስርዓት ሊዝ ክመሓደራ ብምግባር ልምዓታዊ ብዓል ሃፍቲ ንምድጋፍን ተጠቓምነት ህዝቢ ቐፃልነት ንክህልዎ ኣብቲ ነባር ሕጊ ሊዝ ዝነበሩ ፀገማት ምእላይ ኣድላይ ምዃኑ ስለዝተሓመነሉ፣

ደንብ ቁጥር 76/2005

የከተማ ቦታን በሊዝ ለማስተዳደር ተሻሽሎ

የወጣ ደንብ

በሃገራዊና ክልላዊ ህገ-መንግስታት መሬት የህዝብና የመንግስት የጋራ ሃብት እንደሆነ፣ ሊሸጥና ሊለወጥ እንደማይችል የተደነገገ በመሆኑ፣

ሃገሪቱ ከምትከተለው የነፃ ገበያ የኢኮኖሚ ፖሊሲ ስርዓት በማጣጣም የመሬት ኣቅርቦት፣ የመጠቀም መብትና የመጠቀም መብትን በሊዝ የማስተላለፍ ለህብረተሰብ ግልፅ በማድረግ የበለጠ ተጠቓሚ በሚያደርግ ቀልጣፋ ልማትን ለማረጋገጥ የሚያስችል የተሻሻለ ደንብ ማውጣት ኣስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የክልላችን ከተሞች ከወጣው ኣዲስ ሃገራዊ ኣዋጅ ጋር በሚጣጣምና ወጥነት ባለው የሊዝ ስርዓት እንዲተዳደሩ በማድረግ ልማታዊ ባለሃብቱ ለመደገፍና የህዝብ ተጠቓሚነት ቀጣይነት እንዲኖረው በነባሩ የሊዝ ህግ የነበሩ ችግሮች ማስወገድ ኣስፈላጊ መሆኑን ስለታመነበት፣

ናይ ኣደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ

ብር 10.05

ነጋሪት ጋዜጣ ቐ.ፓ.ሳ
ነጋሪት ጋዜጣ ፓ.ሳ.ቁ

291

ከተማታት ክልልና ተግባራዊ ንምግባር ዘኸኸል ዝርዝር ደንብ ምውፃእ ኣብዛ ሃገር ሓደ ዝተጠናኸረ ማሕበረሰብ ኢኮኖሚ ንምህናፅ ኣገዳሲ ከምዝኾነ ብምእማን፤

ቤት ምክሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ቁፅሪ ኣዋጅ 721/2004 ዓንቀፅ 33/2 ዝተውሃቦ ስልጣን ዝስዕብ ደንብ ኣውጺኡ ኣሎ፡፡

ክፍሊ ሓደ፡

ሓፈሻዊ

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንብ “ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቦታ ከተማ ብሊዝ ንምምሕዳር ተመሓይሹ ዝወፀ ቁፅሪ ደንብ 76/2005” ተባሂሉ ክጥቀስ ይኸኸል፡፡

2. ትርጉም

1. “ኣዋጅ” ማለት ብመንግስቲ ፌዴራል ቦታ ከተማ ብሊዝ ንምሓዝ ተመሓይሹ ዝወፀ ቁፅሪ ኣዋጅ 721/2004 ዓ/ም እዩ፡፡
2. “ሊዝ” ማለት መሰል ምጥቃም ቦታ ከተማ ብግዜ ዝተገደበ ውዕሊ ዝመሓላለፈሉ ወይ ዝተሓዘሉ ዓይነት ስሪት መሬት እዩ፡፡
3. “ከተማ” ማለት ቤት ማዘጋጃ ወይ ምምሕዳር ከተማ ዝተጣየሻ ወይ ክልተ ሽሕን ልዕሊኡን በዝሒ ህዝቢ ዘለዎን ካብዚ 50 ሚሊታዊ ዝኸውን ሓይሊ ሰብ ካብ ሕርሻ ወፃኢ ኣብ ዝኾነ ተዋፊሩላ ትርኩብ ከባቢ እያ፡፡

በክልላችን ከተሞች ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስችል ዝርዝር ደንብ ማውጣት በኣገሪቱ ኣንድ የተጠናኸረ የኢኮኖሚ ማህበረሰብ ለመገንባት ኣስፈላጊ መሆኑን ስለታመነበት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ ኣስፈፃሚ ምክርቤት በኣዋጅ ቁጥር 721/2004 ዓንቀፅ 33/2 በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለው ደንብ ኣውጥቷል

ክፍል ኣንድ፡

ጠቅላላ

1. ኣጭር ርእስ

ይህ ደንብ “በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተማ ቦታ በሊዝ ለማስተዳደር ተሻሽሎ የወጣ የሊዝ ደንብ ቁጥር 76/2005” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

1. “ኣዋጅ” ማለት በፌዴራል መንግስት የከተማ ቦታን በሊዝ ለመያዝ ተሻሽሎ የወጣው ኣዋጅ ቁጥር 721/2004 ዓ.ም ነው፡፡
2. “ሊዝ” ማለት የከተማ ቦታ የመጠቀም መብት በጊዜ በተገደበ ውል የሚተላለፍበት ወይም የሚያዝበት የመሬት ስሪት ኣይነት ነው፡፡
3. “ከተማ” ማለት ማዘጋጃ ቤት ወይም የከተማ ኣስተዳደር የተቋቋመበት ወይም ሁለት ሺ ወይም ከዚያ በላይ የህዝብ ቁጥር ያላትና ከዚህ ውስጥ 50 በመቶ የሚሆነው የሰው ሃይል ከግብርና ውጭ በሆነ ስራ ላይ ተሰማርቶባት የሚገኝ ኣካባቢ ናት፡፡

4. “አግባብ ዘለዎ አካል” ማለት ምምሕዳር ከተማን አብ ትሕቲኡ ዝርከቡ መሬት ከተማ ናይ ምምሕዳር ሓላፍነት ዘለዎም አካላትን እዮም፡፡
5. “ቦታ ከተማ” ማለት አብ ውሽጢ ዝተሽለለ ምምሕዳር ከተማ ዝርከብ መሬት’ዩ፡፡
6. “ክልል” ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ’ዩ፡፡
7. “ነባር ትሕዝቶ” ማለት እቲ ከተማ ብስርዓት ሊዝ ምምሕዳር ችድሚ ምጅማሩ ብሕጋዊ መንገዲ ዝተትሓዘ ወይ ድሕሪ ስርዓት ሊዝ ተግባራዊ ምዃኑን ንነባር ትሕዝቶ ተልዓልቲ ብመተካእታ ዝተውሃበ ወይ ስርዓት ሊዝ ችድሚ ምትግባሩ ዝተትሓዘ ኮይኑ፤ አግባብ ብዘለዎ አካል ካብ ስሪት ሊዝ ወፃኢ ንክቕፅል ብሕጊ አፍልጦ ዝተውሃቦ ቦታ እዩ፡፡
8. “መረዳእታ አልቦ ትሕዝቶ” ማለት ብሕጋዊ መንገዲ ዝተትሓዘ ወይ ብዝተፈላለየ መንግስታዊ መሓውር አፍልጦ ዝተውሃቦ ትሕዝቶ ኮይኑ፤ አግባብ ብዘለዎ አካል ዝተውሃቦ ትሕዝቶ ምስክር ወረቐት ዘይብሉ እዩ፡፡
9. “ዘይሕጋዊ ትሕዝቶ” ማለት ብዝምልከቶ አካል አፍልጦ ዘይተውሃቦን ብዘይሕጋዊ መንገዲ ዝተትሓዘ ቦታ እዩ፡፡
10. “ንረብሓ ህዝቢ ዝውዕል ቦታ” ማለት ብቐጥታ ወይ ብተዘዋዋሪ መንገዲ ህዝቢ አብ ልዕሊ መሬት ዘለዎ ማሕበረ ኢኮኖሚያዊ ተጠቓምነት ንምርግጋፅን

4. “አግባብ ያለው አካል” ማለት የከተማ አስተዳደርና ከሱ ስር የሚገኙ የከተማ መሬት የማስተዳደር ሃላፊነት ያላቸው አካላት ናቸው፡፡
5. “የከተማ ቦታ” ማለት በከተማ አስተዳደር ውስጥ ተከልሎ የሚገኝ መሬት ነው፡፡
6. “ክልል” ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው፡፡
7. “ነባር ይዞታ” ማለት ከተማው በሊዝ ስርአት መተዳደር ከመጀመሩ በፊት በህጋዊ መንገድ የተያዘ ወይም ሊዝ ተግባራዊ ከሆነ በኋላ ለነባር ይዞታ ተነሿ በምትክ የተሰጠ ወይም ሊዝ ከመተግበሩ በፊት የተያዘ ሆኖ፤ አግባብ ባለው አካል ከሊዝ ስሪት ውጭ እንዲቀጥል በህግ እውቅና የተሰጠው ቦታ ነው፡፡
8. “ሰነድ አልባ ይዞታ” ማለት በህጋዊ አግባብ የተያዘ ወይም በተለያዩ የመንግስት መዋቅር እውቅና የተሰጠው ይዞታ ሆኖ አግባብ ባለው አካል የተሰጠ የይዞታ ምስክር ወረቀት የሌለው ይዞታ ነው፡፡
9. “ህገወጥ ይዞታ” ማለት በሚመለከተው አካል እውቅና ያልተሰጠው እና በህገወጥ መንገድ የተያዘ ቦታ ነው፡፡
10. “ለህዝብ ጥቅም የሚዉልል ቦታ” ማለት በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መንገድ ህዝብ በመሬት ላይ ያለው የማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ተጠቃሚነት ለማረጋገጥና

ልምዓት ከተማ ብቸካልነት ንምዕባይ ዝምልከቶ ኣካል ብመዋቕራዊ ፕላን ከተማ ወይ ብመሰረት ትልሚ ልምዓት ንረብሓ ህዝቢ ክውዕል ኢሉ ዝወሰኖ ቦታ እዩ፡፡

11. “ፕላን ከተማ” ማለት ስልጣን ብዘለዎ ኣካል ዝፀደቐን ሕጋዊ ተፈጻሚነት ዘለዎ መዋቕራዊ ፕላን ከተማ፣ ከባቢያዊ ልምዓት ፕላን ወይ መሰረታዊ ፕላን ከተማን ምስ እዚ ዝተትሓሓዙ ሕዛል ዕሑፋትን መብራህርሂታትን ይሓውስ፡፡
12. “ጨረታ” ማለት ብመሰረት ትሕዝቶ መሬት ከተማ ብስርዓት ውድድር ዕዳጋ ብዝወፅእ መወዳደሪ መዐቀኒ ንተጠቓሚ ወይ ንመልማዓይ መሬት ብሊዝ ዝተሓላለፈሉ ሚላ እዩ፡፡
13. “ፍሉይ ጨረታ” ማለት ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ፍሉይ ክልላውን ሃገራዊን ረብሓ ንዘለዎ ነፎጆክት ብኣገባብ ጨረታ ዝወሃበሉ ዓይነት ጨረታ እዩ፡፡
14. “ጉጅለ ፈፃሚ ጨረታ” ማለት ኣገባብ ዘለዎ ኣካል ከይዲ ጨረታ ንክፈፅሙ ብመሰረት ሕጊ ሲቪል ሰርቪስ ብቐዋሚነት ካብ ዝተቆፀሩን ዝምልከቶም ሰብ ሞያ ዘካተተን ኩነታት ጨረታ መሬት ሊዝ ናይ ምምችቻው ተግባራት ንክካይዱ ዝተሰየሙ ኣባላት ዝሓዘ ጉጅለ እዩ፡፡

የከተማ ልማትን በቀጣይነት ለማጎልበት የሚመለከተው ኣካል በከተማው መዋቕራዊ ፕላን ወይም በልማት እቅድ መሰረት ለህዝብ ጥቅም እንዲውል ተብሎ የተወሰነ ቦታ ነው፡፡

11. “የከተማ ፕላን” ማለት ስልጣን ባለው ኣካል የፀደቀና ህጋዊ ተፈጻሚነት ያለው የከተማ መዋቕራዊ ፕላን፣ የኣካባቢ ልማት ፕላን ወይም መሰረታዊ የከተማ ፕላን እና ከነዚህ ጋር የተያያዙ ኣባሪ የዕሁፍ ማብራሪያዎችን ይጨምራል፡፡
12. “ጨረታ” ማለት የከተማ የመሬት ይዞታ በገበያ የውድድር ስርዓት በሚወጣ የውድድር መስፈርት መሰረት ለተጠቃሚው ወይም ለኣልሚው መሬት በሊዝ የሚተላለፍበት ዘዴ ነው፡፡
13. “ልዩ ጨረታ” ማለት በኣዋጁ መሰረት ልዩ ክልላዊና ሃገራዊ ፋይዳ ያለው ፕሮጀክት በጨረታ ኣግባብ የሚሰጥበት የጨረታ ኣይነት ነው፡፡
14. “የጨረታ ኣስፈፃሚ ቡድን” ማለት ኣግባብ ባለው ኣካል የጨረታ ሂደቱን እንዲያስፈፅሙ በሲቪል ሰርቪስ ህግ መሰረት በቋሚ ቅጥር ከተቀጠሩ እና ተገቢ ባለሙያዎች ያሉት የመሬት የሊዝ ጨረታ ሁኔታዎችን የማመቻቸት ተግባራትን እንዲያከናውኑ የሚሰየሙ ኣባላት ያሉት ቡድን ነው፡፡

15. “ምደባ” ማለት መሬት ከተማ ካብ ጨረታ ወፃኢ ብመንፅር ዘለዎም ማሕበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊን ፖለቲካውን ረብሓ እናተመዘኑ ብኣገባብ ሊዝ መሬት ንልምዓት ዝፍቀደሉ ሜላ እዩ፡
16. “መበገሲ ዋጋ ሊዝ” ማለት ዋና ዋና ወፃኢታት ዝርግሖ መሰረተ ልምዓት፣ ንዝለዓሉ ነባር ህንፃታት ኣብ ዘለዎ ከባቢ ዝለዓሉ ህንፃታትን ንብረትን ንምልዓል ዘድሊ ወፃኢን ንተልዓልቲ ዝኸፈል ካሕሳን ካልኦት ኣግባብ ዘለዎም ረቋሒታት ተሓሳቢ ዝገበረ ዋጋ መሬት ሊዝ እዩ፡፡
17. “መተሓላለፊ ዋጋ መሰል ሊዝ” ማለት ህንፃት ዘይተኻየደሉ ወይ ፍርቅን ትሕቲ ፍርቅን ህንፃት ዝተኻየደሉ እንተኾይኑ መሰል ምጥቃም መሬት ሊዝ ብመሰረት ሕጊ እንትመሓላለፍ ኣገባብ ብዘለዎ ኣካል ናይቲ ኸባቢ ሊዝ መሬት ዋጋ ጨረታ መሰረት ብምግባር ዝውሰን ዋጋ እዩ፡፡ መሰል ሊዝ ቦቲ ሸያጣይ ዝተገዝአሉ እንትድመር ዕድጊት ኣብ ዝፍፀመሉ እዋን ናይቲ ኸባቢ ዝለዓለ ዋጋ ጨረታ ድምር ንኸልተ ተመቐሉ ዝርከብ ውፅኢት ሒሳብ ወይ ብመሰረት ኣገባብ ዘለዎ ኣካል ኣብ ደንቢ ብዝተቀመጠ ዝተስማመዐሉ ዋጋ እዩ፡፡

15. "ምደባ" ማለት የከተማ መሬት ከጨረታ ውጭ ባላቸው ማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ ፋይዳ እየተመዘኑ በሊዝ ኣግባብ መሬት ለልማት የሚፈቀድበት ስልት ነው፡፡
16. “የሊዝ መነሻ ዋጋ” ማለት ዋና ዋና የመሰረተ ልማት ኣውታሮች የመዘርጊያ ወጪን፣ ነባር ግንባታዎች ባሉበት ኣካባቢ የሚነሱ ግንባታዎችና ንብረቶችን ለማንሳት የሚያስፈልገውን ወጪና ለተነሿዎች የሚከፈል ካሳ እና ሌሎች ኣግባብ ያላቸው መስፈርቶችን ታሳቢ ያደረገ የመሬት የሊዝ ዋጋ ነው፤
17. “የሊዝ መብት ማስተላለፊያ ዋጋ” ማለት ግንባታ ያልተከናወነበት ወይም ግማሽ እና ከግማሽ በታች የተገነባ ግንባታ ያረፈበትን የሊዝ መሬት የመጠቀም መብት በህጉ መሰረት ሲተላለፍ ኣግባብ ባለው ኣካል የኣካባቢውን የሊዝ መሬት ጨረታ ዋጋ መሰረት በማድረግ የሚወሰን ዋጋ ነው፡፡ የሊዝ መብቱ በሻጭ የተገዛበት ሲደመር ግብይቱ በሚከናወንበት ወቅት ያለው የኣካባቢ ከፍተኛ የጨረታ ዋጋ ድምር ለሁለት ተካፍሎ የሚገኝ የሂሳብ ውጤት ወይም ኣግባብ ያለው ኣካል በደንቡ በተቀመጠው መሰረት ስምምነት የሰጠበት ዋጋ ነው፡፡

18. “ግዜ እፎይታ” ማለት መሬት ብሊዝ ዝተፈቀደሉ ሰብ ወይ ነባር ስሪት ካብ ውርሲ ወፃኢ ዝተመሓላለፈሉ ሳልሳይ አካል ካብ ጠቕላላ ዋጋ መሬት ሊዝ ውሽጢ በቢዓመቱ ክኸፍሎ ካብ ዝግባእ ምኽፋል ቅድሚያ ምጽማሩ ካብ ዓመታዊ ክፍሊት ነፃ ኮይኑ ንክፀንሕ ዝፍቀደሉ ግዜ እፎይታ እዩ፡፡
- 19 “ህንፀት ምጽማር” ማለት ኣብቲ ቦታ ክስራሕ ካብ ዝተፈቀደ ህንፀት ወይ ህንፃ እንተነኣሰ ስራሕ ሰረት፤ ህንፀት ኮለን ንምስራሕ ዘኸለሉ ብረታት ኩለን ጠጠው ናይ ምባል ስራሕ ምጥቅላል እዩ፡፡
20. “ህንፀት ብፍርቂ ምውዳእ” ማለት፡-
- ሀ. ቪላ እንተኾይኑ ሰረቱ፤ ኮለኖትን ንቆርቆሮ ኬንቲ ዝሸከም ስራሕቲ ቢማትን ምውዳእ፤
 - ለ. ፎቕ እንተኾይኑ ሰረቱን ካብ ጠቕላላ ዝህደሙ ውሽጢ 50 ሚኢታዊ ዝኾኑ ስራሕቲ ሶሌታ ምውዳእ፤ ወይ
 - ሐ. ሪል ስቴት እንተኾይኑ ህንፀት ኩሎም ብሎካት ብሙሉእ ምትሕልላፍ እንትደሊ፤ ኩሎም ብሎካት ብተናፀል ምምሕልላፍ እንትደሊ፤ ሕድ ሕድ ህንፃ ኣብዚ ንኡስ ዓንቀፅ ፊደል (ሀ) ወይ (ለ) ብዝተሓበረብርኪ ምውዳእ ማለት እዩ፡፡

18. የችሮታ ጊዜ” ማለት መሬት በሊዝ የተፈቀደለት ሰው ወይም ነባር ስሪት ከውርስ በስተቀር የተላለፈለት ሶስተኛ አካል ከጠቅላላ የመሬቱ ሊዝ ዋጋ ውስጥ በየአመቱ መከፈል ያለበትን መከፈል ከመጀመሩ በፊት ከአመታዊ ክፍያ ነፃ ሆኖ እንዲቆይ የሚፈቀድለት የእፎይታ ጊዜ ነው፡፡
19. “ግንባታ መጀመር” ማለት ቢያንስ በቦታው ላይ ለመስራት ከተፈቀደው ግንባታ ወይም ህንፃ ቢያንስ የመሰረት ስራ፤ የኮለን ግንባታ ለማከናወን የሚያስችሉ የኮለን ብረቶች የማቆም ስራ ማጠናቀቅ ነው፡፡
20. “ግንባታን በግማሽ ማጠናቀቅ” ማለት፡-
- ሀ) ቪላ ሲሆን የመሰረቱን፤ የኮለኖችና ለጣሪያ ውቅር የሚሸከሙ የሚያስፈልጉ ቢሞችን ስራ ማጠናቀቅ፤
 - ለ) ፎቕ ሲሆን የመሰረቱንና ከጠቅላላው ወለሎች ውስጥ 50 በመቶ የሚሆኑትን የሶሌታ ስራ ማጠናቀቅ፤ ወይም
 - ሐ) ሪል ስቴት ሲሆን የሁሉንም ብሎኮች ግንባታ ሁሉንም ማስተላለፍ ሲፈልግ፤ የሁሉንም ብሎኮች በተናጠል ማስተላለፍ ሲፈልግ፤ የተናጠሉን ህንፃ በዚህ ንኡስ አንቀፅ ፊደል (ሀ) ወይም (ለ) በተመለከተው ደረጃ ማጠናቀቅ ማለት ነው፡፡

- 21 “ህንፃው ምውዳኝ” ማለት ብመሰረት ሊዝ አብ ዝተፈቐደ ቦታ ንክህነፅ ዝተፈቐደ ህንፃው ብቲ ዝተውሃቦ ፍቓድ ህንፃው ሙሉእ ብሙሉእ ምስራሕን ቀንዲ ቀንዲ ግልጋሎታት ተማሊኦምሉ ንግልጋሎት ድልው ምግባር እዩ።
22. “ገዛ” ማለት አብ ከተማ ወይ አብ መስፋሕፍሒ ከባቢ ንመንበሪ፣ ንንግዲ፣ ንማሕበራዊ ወይ ንዝኾነ ካሊእ ግልጋሎት ዝተሰርሐ ወይ አብ ምስራሕ ዝርከብ ዝኾነ ሕጋዊ ወይ አግባብ ብዘለዎ አካል ፍቓድ ህንፃው ተዋሂብዎ ዝተካየደ ህንፃው እዩ።
23. “ፍሉይ ሃገራዊ ረብሓ ዘለዎም ፕሮጀክትታት” ማለት ንዕብየትን ስግግርን ኢትዮጵያ ልዑል ለውጢ ዘምፅኡ ፕሮጀክትታት ልምዓት፣ ወይ ንምግፋሕ ዘርፍታት ምትሕብባር አብ ዝግበሩ ምንቕስቓሳት እዛ ሃገር ምስ ካልኦት ሃገራት ንዝህልዎ ዝተመሓየሸ ርክብ እምነኩርናዕ ንኸንፅፉ ብመንግስቲ ዝተተለሙን ውሳኔ ዝረኽቡን ፕሮጀክትታት እዮም።
24. “ሚኒስትር” ማለት ሚኒስትር ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን እዩ።
25. “ቢሮ” ማለት ቢሮ ልምዓት ከተማ ንግድን ኢንዱስትሪን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
26. “ዓርሰ ምትሕግጋዝ” ማለት ብዓርሰ ምትሕግጋዝ ዝስራሕ ሓበራዊ መንበሪ አባይቲ እዩ።
21. “ግንባታ ማጠናቀቅ” ማለት በሊዝ በተፈቀደ ቦታ ላይ እንዲገነባ የተፈቀደ ግንባታ በተሰጠው የግንባታ ፈቃድ መሰረት ሙሉ በሙሉ መስራትና ዋና ዋና አገልግሎቶች ተሟልተውለት ለአገልግሎት ዝግጁ ማድረግ ነው።
22. “ቤት” ማለት በከተማ ወይም በማስፋፊያ አካባቢ ለመኖሪያ፣ ለንግድ፣ ለማህበራዊ ወይም ለማንኛውም ሌላ አገልግሎት የተሰራ ወይም በመሰራት ላይ ያለ ማንኛውም ህጋዊ ወይም የግንባታ ፍቃድ አግባብ ባለው አካል ተሰጥቶት የተካሄደ ግንባታ ነው።
23. “ልዩ ሀገራዊ ፋይዳ ያላቸው ፕሮጀክቶች” ማለት ለኢትዮጵያ እድገትና ትራንስፎርሜሽን ከፍተኛ ለውጥ የሚያመጡ የልማት ፕሮጀክቶች፣ ወይም የትብብር መስኮች ለማስፋት በሚደረጉ እንቅስቃሴዎች ሃገሪቱ ከሌሎች ሃገሮች ጋር ለሚኖራት የተሻለ ግንኙነት መሰረት እንዲጥሉ በመንግስት የታቀዱ እና የተወሰኑ ፕሮጀክቶች ናቸው።
24. “ሚኒስቴር” ማለት የከተማ ልማትና የኮንስትራክሽን ሚኒስቴር ነው።
25. “ቢሮ” ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተማ ልማት ንግድና ኢንዱስትሪ ቢሮ ነው።
26. “ራስ አገዝ” ማለት እርሰ በርስ በመተጋዝዝ የሚሰራ የጋራ መኖሪያ ቤቶች ነው።

27. “ሰብ” ማለት ዝቸነ ተፈጥሮአዊ ሰብ ወይ ብሕጊ መሰል ሰብነት ዝተውሃቦ ኣካል እዩ፡፡

28 “መሊስካ ምልማዕ ማለት” ብመሰረት ነፋን ከተማ ዳግም ንምልማዕ ዝተኸለለ ቦታ እዩ፡፡

3. ወሰን ተፈጻምነት፤

1. እዚ ደንቢ፡-

ሀ. ካብ ዝወፀሉ ግዜ ብዝቸነ ሰብ ኣብ ዘይተትሓዘ ቦታ ከተማ ፤

ለ. ብመሰረት ነፋን እቲ ከተማ ብመሊስካ ምልማዕ ፕሮግራም ፈሪሱ ዳግም ንክለምዕ ኣብ ዝግበር ቦታ ከተማ፤

ሐ. ብሊዝ ንምሓዝ ኣብ ዝተሓተተ ዝቸነ ነባር ትሕዝቶ፤

2. ብመሰረት ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 6 ዝተደንገጉ ኣብ ካልኣት ነባር ትሕዝቶታት ተፈጻሚ ይኸውን

3. ብነባር ሕጊ ሊዝ ዝተውሃቡ ውሳኔታትን ዝተፈረሙ ውዕሊ ሊዝን ተፈጻምነቶም ብመሰረት ነባር ሕጊ ይቕፅሉ፡፡

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ መሬት ከተማ ብሊዝ ምምሕዳር

4. መሬት ብሊዝ ዝወሃበሉ ሜላን ኣገባብ ፕላንን

1. ድንጋገ እዚ ደንቢ ዓንቀፅ 6 ሕልው ኮይኑ ዝቸነ ቦታ ከተማ ብዋናነት ዝትሓዝ ብሊዝ ጥራሕ እዩ፡፡

27. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው ኣካል ነው፡፡

28. “የመልሶ መልማት” ማለት በከተማ ነፋን መሰረት መሰል ለማልማት የተከለለ ቦታ ነው፡፡

3. የተፈጻሚነት ወሰን፤

1. ይህ ደንብ፡-

ሀ. ከወጣበት ጊዜ በማንም ሰው ባልተያዘ የከተማ ቦታ ፤

ለ. በከተማው ነፋን መሰረት በመልሶ ማልማት ፕሮግራም ፈርሶ መልሶ እንዲለማ በሚደረግ የከተማ ቦታ ፤

ሐ. በሊዝ ለመያዝ በተጠየቀ ማንኛውም ነባር ይዞታ፤

2. በሌሎች ነባር ይዞታዎች በኣዋጁ ኣንቀፅ 6 በተደነገጉ መሰረት ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

3. በነባሩ የሊዝ ህግ የተሰጡ ውሳኔዎችና የተፈረሙ የሊዝ ውሎች ተፈጻሚነታቸው በነባሩ ህግ ይቀጥላል፡፡

ክፍል ሁለት

የከተማ መሬትን በሊዝ ስለማስተዳደር

4. መሬት በሊዝ ስለሚሰጥበት ስልት እና የፕላን ኣግባብ

1. የዚህ ደንብ ኣንቀፅ 6 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም የከተማ ቦታ በዋናነት የሚያዘው በሊዝ ብቻ ነው፡፡

2. ቦታ ከተማ ብሊገዝ ዝፍቀድ፡-

ሀ) ብዋናነት በጨረታ ኮይኑ ከከም አድላይነቱ ብምደባ ይኸውን

3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ብሊገዝ ዝፍቀድ ቦታ ከተማ ፕላንን ካልኦት ግቡኣት ዝኾኑ ፕላን አጠቃቕማ መሬት ጥራሕ መሰረት ዝገበረ ይኸውን፤ ንህዝቢ ግልፂ ይግበር፤

4. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ምፍፃም ኣብ ዘይከኣለሎም ከተማታት ቦታ ብሊገዝ ዝፍቀድ ብመሰረታዊ ፕላን ወይ ከም ጭቡጥ ኩነታቱ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እዚ ክልል ብዝወሰኖ ኣገባብ ይኸውን፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

5. ብዛዕባ ናብ ስርዓት ሊዝ ዝኣትወኩምታት

1. ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 5 ንኡስ ዓንቀፅ 4 ኣብ ክልልና ዝርከባ ከተማታት ኣብ ውሽጢ ሓሙሽተ ዓመት ጠቕሊለን ናብ ስርዓት ሊዝ ይኣትዋ፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተቀመጠ ገደብ ግዜ መዓዝ እንመን ናብ ሊዝ ከምዝኣትዎ በቲ ቢሮ ዝርዝር መርሃ ግብሪ ተፀኒዑ እንትቐርብ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እዚ ክልል ይፀድቕ፤

3. ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 5 ንኡስ 4 ኣብ ዝተነፀሩ ከተማታት ብዓመታዊ ኪራይ ተመን መሬት መበገሲ ብኣገባብ ጨረታ ንዝተመሓለፈ መሬት ዝዳሎ ትሕዝቶ

2. የከተማ ቦታ በሊዝ የሚፈቀደው፡-

ሀ. በዋናነት በጨረታ ሆኖ እንደየአስፈላጊነቱ በምደባ ይሆናል፡

3. በዚህ አንቀፅ መሰረት በሊዝ የሚፈቀደው ቦታ የከተማውን ፕላንና ሌሎች ተገቢ የሆኑ የመሬት አጠቃቀም ፕላኖችን ብቻ መሰረት ያደረገ ይሆናል፤ ለህዝቡ ይፋ ይደረጋል፤

4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት መፈፀም በማይቻልባቸው ከተሞች ቦታ በሊዝ የሚፈቀደው በመሰረታዊ ፕላን ወይም የክልሉ ስራ-አስፈፃሚ ምክርቤት እንደተጨባጭ ሁኔታው በሚወሰነው ኣግባብ ይሆናል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

5. ወደ ሊዝ ስርዓት ስለሚገቡ ከተሞች

1. በኣዋጁ አንቀፅ 5 ንኡስ አንቀፅ 4 መሰረት በክልላችን የሚገኙ ከተሞች በአምስት ኣመት ጊዜ ውስጥ ወደ ሊዝ ስርዓት ተጠቃልለው ይገባሉ፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 በተቀመጠው የጊዜ ገደብ መቼ እና እንማን ወደ ሊዝ እንደሚገቡ በቢሮው ዝርዝር መርሃ ግብር ተዘጋጅቶ ሲቀርብ በክልል ስራ አስፈፃሚ ምክርቤት ይፀድቃል፡፡

3. በኣዋጁ አንቀፅ 5 ንኡስ አንቀፅ 4 መሰረት በተለዩት ከተሞች በኣመታዊ የመሬት ኪራይ ተመን መነሻነት በጨረታ ኣግባብ ለተላለፈ መሬት የሚዘጋጀው የይዞታ

ምስክር ወረቀት ብመሰረት ነባር አሰራር ላይ ይኸውን፡፡ ኮይኑ ግና አብ ልዕሊ እቲ ዝተመሓላለፈ መሬት ዝህሉ ግብኝ ልምዓትን እቲ ልምዓት ብዘይምኽያድ ዝውሰድ ስጉምቲ ብመሰረት ዝወፅእ ዝርዝር መምርሒ ይውሰን፤

6. ምምሕዳር ነባር ቦታ ከተማ ብዝምልከት

አብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 6 ንኡስ ዓንቀፅ 3፣ 4፣ 6ን ዝተገለፁ ሕልዋት ኮይኖም ነባር ትሕዝቶታት ብመሰረት አብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 6 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝርዝር ፅንዓት ተኻይዱ ምስ ህዝቢ ምይይጥ ተገይሩ እስካብ ዝውሰን ብዘለዎ ኩነታት ብነባር ትሕዝቶነት ዝቕፅሉ ይኾኑ፡፡

7. ነባር ቦታ ከተማ ብስሪት ሊዝ ምምሕዳር

1. ብመሰረት እቲ አዋጅ ዓንቀፅ 6 ንኡስ ዓንቀፅ 3 ብዘይካ ብውርሲ ብዝኾነ መንገዲ ናብ ሳልሳይ ወገን ዝመሓላለፍ ነባር ትሕዝቶ ናብ ስሪት ሊዝ እንትትሓላለፍ ብመበገሲ ዋጋ ሊዝ ኮይኑ፡-

ሀ. ትሕዝቶ ዝተመሓላለፈሉ ሰብ ግልጋሎት ትሕዝትኡ ብፕላን ከተማ ዝውሰን ኮይኑ፤ ዘበን ውዕሉ ብመሰረት ዝህቦ ግልጋሎት አብቲ አዋጅ ብዝተቐመጠ ዘበን ሊዝ ይኸውን፡፡

ለ. እቲ ትሕዝቶ ዝህቦ ዝነበረ ግልጋሎት ንትካልን ንመንበርን ወይ ሕዋስ እንተኾይኑ ውዕሊ ዝፍፀም ብመሰረት ፕላን አጠቓቕማ መሬት ከተማ ብዝሕብሮ ይኸውን፡፡

ምስክር ወረቀት በነባር አሰራር መሰረት ይሆናል፡፡ ሆኖም በተላለፈው መሬት ላይ የሚኖረው የልማት ግዴታ እና ልማቱን ባለማከናወን የሚወሰደው እርምጃን በሚወጣው ዝርዝር መመሪያ መሰረት ይወሰናል፤

6. ነባር የከተማ ቦታ አስተዳደርን በተመለከተ

በአዋጁ አንቀፅ 6 ንኡስ አንቀፅ 3፣4፣ እና 6 የተመለከቱት እንደተጠበቁ ሆኖው ነባር ይዞታዎች በአዋጁ አንቀፅ 6 ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት ዝርዝር ጥናት ተከናውኖ ከህዝብ ጋር ዉይይት ተደርጎ እስከሚወሰን ድረስ ባሉበት ፀኒታ በነባር ይዞታነት የሚቀጥሉ ይሆናል፡፡

7. ነባር የከተማ ቦታን በሊዝ ስሪት

ስለማስተዳደር

1. በአዋጁ አንቀፅ 6 ንኡስ አንቀፅ 3 መሰረት ከውርስ በስተቀር በማናቸውም መንገድ ወደ ሶስተኛ ወገን የሚተላለፍ ነባር ይዞታ ወደሊዝ ስሪት ሲሸጋገር በሊዝ መነሻ ዋጋ ሆኖ፡-

ሀ. ይዞታ የተላለፈለት ሰው የይዞታው አገልግሎት በከተማው ፕላን መሰረት የሚወሰን ሆኖ፤ የውል ዘመኑም በአዋጁ ለአገልግሎቱ በተወሰነው የሊዝ ዘመን መሰረት ይሆናል ፡፡

ለ. ይዞታው አግልጋሎት እየሰጠ የነበረው ለድርጅት እና ለመኖሪያ ወይም ጥምር ከሆነ ውል የሚፈፀመው በከተማው ፕላን የመሬት አጠቃቀሙ ባመለከተው መሰረት ይሆናል፡፡

እዚውን ብቲ ፕላን ተቐባልነት እንተረኺቡ ውዕሊ ዝፍፀም ዓዳጋይ ብዝመረፀ ግልጋሎት ይኸውን፡፡ ኸይኑ ግና እቲ ትሕዝቶ ብዝነበሮ አገባብ ክቕፅል ድሊት እንተሃልዩዎን ምስ ፕላን ዘይፃባእ እንተኾይኑን ውዕሊ ዝእቶ ዝበለፀ ብቲ ስፍሓት መሬት ዝሓዘ ግልጋሎት ይኸውን፡፡

ሐ. ናብ ሳልሳይ ወገን ዝትሓላለፍ ነባር ትሕዝቶ ናብ ሊዝ ዝኣቱ ብመሰረት ኣብ ሰነድ ዝተመልከተ ስፍሓት ቦታ ይኸውን፡፡ ይኹን እምበር ኣብ መሬት ተጓቂኑ ዝተረኸበ ስፍሓት ኣብ ሰነድ ካብ ዘሎ እንተበሊፁ ወይ እንተኒኢሱ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

መ. ዓመታዊ ክፍሊት ዝምልከት ንቕድም እንትብል ዝኸፈል ዝነበረ ዓመታዊ ኪራይ ቦታ ይተርፍ፤ መበገሲ ዋጋ ሊዝ እቲ ቦታ ብስፍሓት እቲ ቦታ ተባዚሑ ዝርከብ መጠን ገንዘብ ነቲ ግልጋሎት ብዝተቐመጠ እዋን መኸፈሊ መጠን ተኻፊሉ ዝርከብ ውዕኢት ነቲ ግልጋሎት ዝተቐመጠ መኸፈሊ እዋን ገደብ በቢዓመቱ ይኸፈል፤

ሰ. ናብ ሳልሳይ ወገን ዝተሓላለፉ ነባር ትሕዝቶታት ብዘይካ ውርሲ ናብ ካሊእ እንትትሓላለፉ ናብ ሊዝ ምእታዎም ሕልው ኮይኑ ቅድመ ክፍሊት ክኸፍሉ ግን አይግደዱን፡፡

ይህም በፕላኑ ተቐባይነት ካገኘ ውል የሚፈፀመው ገዢው በመረጠው አገልግሎት ይሆናል፡፡ ሆኖም ግን ይዞታውን በነበረበት አግባብ እንዲቀጥል ፍላጎት ያለው እና ከፕላኑ ጋር የማይጋጭ ከሆነ ውል የሚገባው የበለጠ የመሬት ስፋት በያዘው አገልግሎት ይሆናል፡፡

ሐ. ወደ ሶስተኛ ወገን የሚተላለፍ ነባር ይዞታ ወደሊዝ የሚገባው በሰነድ በተመለከተው የቦታ ስፋት መሰረት ይሆናል፡፡ ሆኖም በመስክ ልኬት የተገኘው በሰነድ ከተገኘው ከበለጠ ወይም ካነሰ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

መ. አመታዊ ክፍያን በተመለከተ ቀደም ሲል ሲከፈል የነበረው አመታዊ የቦታ ኪራይ ቀሪ ይሆናል፤ የቦታው የሊዝ መነሻ ዋጋ በቦታው ስፋት ተባዝቶ የሚገኘውን የገንዘብ መጠን ለአገልግሎቱ በተቀመጠው የመክፈያ ጊዜ መጠን ተካፍሎ የሚገኘው ውጤት ለአገልግሎቱ በተቀመጠው የክፍያ ጊዜ ገደብ በየአመቱ ይከፈላል፡፡

ሰ. ወደ ሶስተኛ ወገን የሚተላለፉ ነባር ይዞታዎች ከውርስ በስተቀር ወደ ሌላ ሲተላለፉ ወደ ሊዝ መግባታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ የቅድሚያ ክፍያ እንዲከፍሉ ግን አይገደዱም፡፡

ረ. በዓል መሰል ሕትኡ ብፅሐፍ እንተቸርብ ብዝምልከቶ አካል ክልተ ዓመት ግዜ እፎይታ ክውሃቦ ይኸእል፡፡

ሸ. ዘበን ውዕሊ ምቹዓር ዝጅምር ውዕሊ ሊዝ ካብ ዝተፈረመሉ ዕለት ጀሚሩ ይኸውን፡፡

ቐ. እቲ ትሕዝቶ ሓበራዊ ግቢ ብምጻኑ ስፍሓት እቲ ገዛ ምስ መጠን እቲ ቦታ ብፅሒት ክፍፍል ስፍሓት ተሓሲቡ ዝወሃብ ሰነድ መረጋገጺ ብዘይካ ውርሲ ናብ ሳልሳይ ወገን እንትትሓላፍ ካብቲ ሓበራዊ ግቢ መጠን ክፍፍል ብፅሒቱ ብመበገሲ ዋጋ ሊዝ ይኸውን፤

2. ክሳብ 1979 ዓ/ም መጨረሻ ብዘይ ፍቃድ ዝተትሓዙ ትሕዝቶታት ሕጋዊ እንትግበሩ ብመሰረት ከባቢ ልምዓት ፕላንን ሽንሸና ፕላንን ሕጋዊ ተገይሮም ናብ ሊዝ እንትሰጋገሩ፤ መበገሲ ዋጋ ሊዝ መሰረት ብምግባር፡-

ሀ) ፕላን ከተማ ብዘቐመጠ ዓይነት ግልጋሎት መበገሲ ዋጋ ሊዝ መሰረት ብምግባር ውዕሊ ይወፃዓል፤ ዘበን እቲ ውዕሊ ብመሰረት ነቲ ግልጋሎት ዝተቀመጠ ገደብ ጊዜ ይኸውን፡፡

ለ) ዘበን ውዕሊ ሊዝ ምቹዓር ዝጅምር ውዕሊ ካብ ዝተወፃለሉ ዕለት ጀሚሩ ይኸውን፡፡

ሐ. አብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 20 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተመልከተ ቅድመ ክፍሊት ሊዝ ከምዘለዎ ኾይኑ በዓል ትሕዝቶ ኪራይ

ረ. ባለመብት ጥያቄውን በፅሁፍ ሲያቀርብ የሁለት አመት የችሮታ ጊዜ አግባብ ባለው አካል ሊሰጠው ይችላል፡፡

ሸ. የውል ዘመን መቆጠር የሚጀምረው የሊዝ ውል ከተፈረመበት ቀን ጀምሮ ይሆናል፡፡

ቀ. ይዞታው የጋራ ግቢ በመሆኑ የቤቱ ስፋት ከቦታው ስፋት ምጣኔ የክፍፍል ድርሻ ተሰልቶ በሚሰጥ የንብረት ባለቤትነት ማረጋገጫ ሰነድ የተያዘ ንብረት ከውርስ በስተቀር ወደ ሶስተኛ ወገን ሲተላለፍ ከጋራ ግቢው የክፍፍል ምጣኔ ድርሻው በሊዝ መነሻ ዋጋ ይሆናል፤

2. እስከ 1979 አ/ም መጨረሻ ያለፈቃድ የተያዙ ይዞታዎች ህጋዊ ሲደረጉ የአካባቢ ልማት ፕላን እና የሽንሸና ፕላንን መሰረት በማድረግ ህጋዊ ተደርገው ወደ ሊዝ ሲሸጋገሩ፤ የሊዝ መነሻ ዋጋን መሰረት በማድረግ፡-

ሀ) የከተማ ፕላን ባስቀመጠው የአገልግሎት አይነት መሰረት የሊዝ መነሻ ዋጋውን መሰረት በማድረግ ውል ይዋዋላል፤የውል ዘመኑም ለአገልግሎቱ በተቀመጠው የጊዜ ወሰን መሰረት ይሆናል፡፡

ለ. የሊዝ ውል ዘመን መቆጠር የሚጀምረው ውል ከተዋዋለበት ቀን ጀምሮ ይሆናል፡፡

ሐ) በአዋጁ አንቀፅ 20 ንኡስ አንቀፅ 2 የተመለከተው የሊዝ ቅድመ ክፍያ እንዳለ ሆኖ የመሬት ኪራይ

መሬት ነቲ መሬት ካብ ዝሓዘሉ እዋን ጀሚሩ ዘለዎ ክፍሊት ኣጠቓሊሉ ክኸፍል ይግበር። ቅድመ ክፍሊት ምስተኸፈለ ዝተረፈ ዋጋ ሊዝ ኣብቲ መኸፈሊ ዘበን ማዕረ ዓመታዊ ክፍሊት ዝፍፀም ይኸውን።

መ) ኣገባብ እቲ ህንፀት ኣብ ፕላን ካብ ዝተፈቀደ ስታንዳርድ ንታሕቲ እንተኾይኑ በዓል መሰልን ከተማታትን ብመሰረት ዝተስማምዕሉ መርሃ ግብሪ ከባቢያዊ ልምዓት ፕላን ብዝሓቶ ኣገባብ ውዕሊ ብምውዕዓል ተግባራዊ ይኸውን።

3. ብነባርን ብስሪት ሊዝን ዝመሓደሩ ትሕዝቶታት ተቐባልነት ዘለዎ ፍቓድ ህንፀት እንትህልዎምን ምትሕውዋስ እቶም ትሕዝቶታት ስታንዳርድ ሽንሸና ዝሓለወ ኮይኑ እቲ ነባር ናብ ሊዝ እንትሰጋገር ባዓል መሰል፡-

ሀ. ግልጋሎት እቲ ቦታ ብመሰረት ፕላን ከተማ ብዝፈቐደ ይኸውን፤

ለ. እቲ ነባር ትሕዝቶ ናብ ሊዝ ዝኣቲ ብመበገሲ ዋጋ ሊዝ እንትኸውን፤ ኣቐዲሙ ብሊዝ ዝተረኸበ ትሕዝቶ ግን ኣብቲ ቅድም ኢሉ ብዝተወዓዓሎ ውዕል ብዝሰፈረ ዋጋ ይቕፅል፤

ሐ. ዘበን እቲ ሊዝ ቕድም ኢሉ ብሊዝ ዝተረኸበ ቦታ ዝተፈቀደሉን ዝተጠቀመሉን ግዜ ታሓሳቢ ብምግባር

ባለይዞታ መሬቱን ከያዘበት ጊዜ ጀምሮ ያለውን ክፍያ ኣጠቓሎ እንዲከፍል ይደረጋል። የቅድሚያ ክፍያው ከተከፈለ በኋላ የሚቀረው የሊዝ ዋጋ በመክፈያ ዘመኑ እኩል ኣመታዊ ክፍያ የሚፈፀም ይሆናል።

መ) የግንባታው ኣግባብ በፕላን ከሚፈቀደው ስታንዳርድ በታች ከሆነ ባለመብቱ እና ከተሞች በሚስማሙበት መርሃ ግብር መሰረት የኣካባቢ ልማት ፕላን በሚጠይቀው ኣግባብ ውል በመዋዋል ተግባራዊ ይሆናል።

3. በነባር እና በሊዝ ስሪት የሚተዳደሩ ይዞታዎች ተቀባይነት ያለው የግንባታ ፈቓድ ሲኖራቸው እና የይዞታዎቹ መቀላቀል የሽንሻኖ ስታንዳርድን የጠበቀ ሆኖ ነባሩ ወደ ሊዝ ሲሸጋገር ባለመብቱ፡-

ሀ. የቦታው ኣገልግሎት የከተማው ፕላን በሚፈቐደው መሰረት ይሆናል፤

ለ. ነባሩ ይዞታ በሊዝ መነሻ ዋጋ ወደ ሊዝ የሚገባ ሲሆን፤ ቀድሞ በሊዝ የተገኘው ይዞታ ግን ቀደም ብሎ በተዋዋለው ውል ላይ በሰፈረው ዋጋ ይቀጥላል፤

ሐ. የሊዝ ዘመኑ ቀድሞ በሊዝ የተገኘው ቦታ የተፈቀደለትና የተጠቀመበትን ጊዜ ታሳቢ በማድረግ

ሓዲሽ ናብ ሊዝ ንዝኣቱን ነባር ትሕዝቶ ዝፍቀድን ዘበን ሊዝ ክልቲኦም ብምድማር ማእኸላይ ውዕኢት ብምስላሕ ይውስን፡፡

መ. ብነባር ውዕሊ ሊዝ ንኸውድእ ዓሰርተ ዓመትን ካብኡ ዝነኣሰን ዝተረፎ እንተኾይኑ ሕቶ ምትሕውዋስ ተቐባልነት የብሉን፡፡

ረ. ውዕሊ ክፍሊት ክልቲኦም ትሕዝቶታት ብተናፀል በቢ ናይ ባዕሉ ዝፍፀም ይኸውን፡፡

8. ብዛዕባ ናብ ስሪት ሊዝ ዘይኣትዉ ነባር ትሕዝቶታት

ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 6 ንኡስ ዓንቀፅ 1ን በዚ ደንብ ዓንቀፅ 6 ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ እዞም ዝስዕቡ ነባር ትሕዝቶታት ናብ ስሪት ሊዝ ኣይኣትዉን፡፡

1. ብኣገባብ ውርሲ ዝተረኸበ ነባር ትሕዝቶ ሰብ መሰል ንምክፍፋል ሕቶ ኣቕሪቦም እቲ ሽንሸና ብፕላን ተቐባልነት ረኺቡ እንትፍቀደሎም፤
2. ነባር ትሕዝቶ ዘለዎም ሰብ ሓዳር ብፍትሕ እንትፈላለዩ ብመሰረት ሕጊ ብዝተወሰነ ኣገባብ እቲ ሽንሸና ፕላን ተቐባልነት ረኺቡ ትሕዝቶኦም እንትከፋፈሉ፤
3. ብፍትሕ ዝተፈላለዩ ነባር ትሕዝቶ ዘለዎም ሰብኣይን ሰበይትን ወይ ሰብ መሰል ውርሲ ኣብቲ ትሕዝቶ ውሳኔ ምክፍፋል ዝተወሃቦን ካብ ክልቲኦም ሓዲሖ ወይ ካብ ሰብ መሰል ውርሲ ፍርቆም ግምት ከፊሎም እቲ ትሕዝቶ ዘጠቃለሉን እቲ ሽንሸና ብፕላን ተቐባልነት ዝረኸበ እንተኾይኑ፤

ኣዲስ ወደ ሊዝ ለማገባው ለነባሩ ይዞታ የሚፈቀደውን የሊዝ ዘመን ሁለቱን በመደመር ኣማካዩን በማስላት ይወሰናል፡፡

መ. በነባሩ ሊዝ ውል ለማጠናቀቅ ኣስር ኣመት እና ከዚ ያነሰ የቀረው ሲሆን የማቀላቀል ጥያቄ ተቀባይነት ኣይኖረውም፡፡

ረ.የሁለቱ ይዞታዎች ክፍያ በተናጠል በየራሳቸው ውል የሚፈፀም ይሆናል፡፡

8. ወደ ሊዝ ስሪት ስለማይገቡ ነባር ይዞታዎች

በኣዋጁ ኣንቀፅ 6 ንኡስ ኣንቀፅ 1 እና በዚህ ደንብ ኣንቀፅ 6 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የሚከተሉት ነባር ይዞታዎች ወደ ሊዝ ስሪት ኣይገቡም፡፡

1. በውርስ ኣግባብ የተገኘ ነባር ይዞታ ባለመብቶች ለመከፋፈል ጥያቄ ኣቅርበው ሽንሻኖው በፕላን ተቀባይነት ኣግኝቶ ሲፈቀድላቸው፤
2. በፍቺ የተለያዩ ነባር ይዞታ ያላቸው ባልና ሚስት በህግ በተወሰነው ኣግባብ ሽንሻኖው በፕላን ተቀባይነት ኣግኝቶ ይዞታቸውን ሲከፋፈሉ፤
3. በፍቺ የተለያዩ ነባር ይዞታ ያላቸው ባልና ሚስት ወይም የውርስ ባለመብቶች በይዞታው ላይ የክፍፍል ውሳኔ የተላለፈበት እና ከሁለቱ ኣንደኛው ወይም ከውርስ ባለመብቶቹ ከፊሎቹ ግምቱን ከፍለው ይዞታውን ያጠቃለሉት እና ሽንሻኖው በፕላን ተቀባይነት ያገኘ ሲሆን፤

4. ንጥቅሚ ህዝቢ እንትብሃል ካብ ነባር ትሕዝትኦም ተላዓልቲ ንዝኾኑ ሰብ መሰል ብመተካእታ ዝረኽቡዎ ቦታ፤
5. ሰነድ ኣልቦ ወይ ውዙፍ ትሕዝቶታትን ብመሰረት እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ሰነድ መረጋገጺ ትሕዝቶ ክረኽቡ እንትግበር፤
6. ብቁፅሪ ኣዋጅ 47/67 ዝተወረሱን ብዝምልከቶ መንግስታዊ ኣካል ንናይ ቀደም ሰብ ትሕዝቶ ንኽምለሱ ዝውሰኑ ትሕዝቶታት፤
7. እቲ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ተሓቲሙ ቅድሚ ምውፅኡ፤
 - ሀ. ውዕሊ ንኽምዝግብ ስልጣን ብዝተውሃቦ ኣካል ዝተመዝገበ ወይ ብዝተፈላለየ ምክንያት ብቤት ፍርዲ ዝፀደቐ ወይ ኣገባብ ናብ ዘለዎ ኣካል ኣታዊ ዝተገበረሎም ነባር ትሕዝቶታት፤
 - ለ. ብባንክታት ተመላሲ ንዘይተገበረ ልቓሕ መኽፈሊ ብሓራጅ ዝተሸጡ፤
 - ሐ. ንረብሓ ህዝቢ እንትብሃል ተልዓሊ ንዝኾነ ብዕድጊት ወይ ብኣገባብ ውህብቶ ዝተረኸበ ሰነድ ኣልቦ ትሕዝቶ፤

ክፍሊ ሰለስተ

ቦታ ከተማ ብሊዝ ጨረታ ወይ ብምደባ

ምሃብ

9. **ብዛዕባ ንጨረታ ወይ ንምደባ ዝቐርብ መሬት መረዳእታ ንህዝቢ ግልፂ ምግባር**
ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 8 ዝተጠቀሰ ሕልው ኮይኑ

4. ለህዝብ ጥቅም ሲባል ክነባር ይዞታቸው ተነሺ የሆኑ ባለመብቶች በምትክነት የሚያገኙት ቦታ፤
5. ሰነድ ኣልባ ወይም ውዝፍ ይዞታዎች ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ መሰረት የይዞታ ማረጋገጫ ሰነድ እንዲያገኙ ሲደረግ፤
6. በኣዋጅ ቁጥር 47/67 የተወረሱ እና በሚመለከተው መንግስታዊ ኣካል ለቀድሞ ባለይዞታዎች እንዲመለሱ የሚወሰኑ ይዞታዎች፤
7. ኣዋጁ በነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከመውጣቱ በፊት፤
 - ሀ. ውል እንዲመዘግብ ስልጣን በተሰጠው ኣካል የተመዘገበ ወይም በተለያዩ ምክንያት በፍርድ ቤት የፀደቀ ወይም ኣግባብ ላለው ኣካል ገቢ የተደረገባቸው ነባር ይዞታዎች፤
 - ለ. በባንኮች ተመላሽ ላልተደረገ ብድር ማስከፈያ በሃራጅ የተሸጡ
 - ሐ. ለህዝብ ጥቅም ሲባል ተነሺ የሆነ በግዥ ወይም በስጦታ ኣግባብ የተገኘ ሰነድ ኣልባ ይዞታ፤

ክፍል ሶስት

የከተማ ቦታን በሊዝ ጨረታ ወይም በምደባ

ስለመስጠት

9. **ለጨረታ ወይም ለምደባ የሚቀርብ መሬት መረጃን ለህዝብ ይፋ ስለማድረግ**
በኣዋጁ ኣንቀፅ 8 የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ

መሬት ንጨረታ ዝቐርብ እዞም ዝስዕቡ ኩነታት እንትማልኡ እዩ፡፡

1. ከተማታት ዘለዎም ዓቕሚ ምድላውን ምልማዕን መሬት መሰረት ብምግባር በቢዓመቱ ንጨረታ ዝቐርብ ወይ ብምደባ ንዝወሃብ መጠን መሬት ትኹረት ዝግበረሎም ዘርፍታት ልምዓት ብምፍላይን ዓመታዊ ትልሚ ብምውፃእ፡-

ሀ. ንመንበሪ፤

ለ. ንንግዲ፤

ሐ. ንትምህርቲ፤ ንጥዕና፤ ንባህሊ፤ ንስፖርት ወይ ንማሕበራዊ ግልጋሎት፤

መ. ንኢንዱስትሪ ወይ ንከተማ ግብርና

ሰ. ንካልኦት ብዝብል ኣብ ፈለማ ርብዒ ዓመት ዓመታዊ ትልሚ ንህዝቢ ግልፂ ይግበር፡፡

2. ከተማታት ጨረታ ንምውፃእ ብመሰረት ትልሞም ንህዝቢ ግልፂ ዝገበርዎ፤ ኣግባብ ዘለዎ ኣካል ግቡእ ምፍፃምን ተሓታትነትን ይህልዎ፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፤

3. መበገሲ ዋጋ ጨረታ፤ ቅድሚኡ ዝነበረ ከባቢያዊ ዋጋ ጨረታ፤ ናይቲ ከባቢ ትልሚ ልምዓትን ተዛመድቲ መረዳእታታትን ህዝቢ ብግልፂን ብቀሊሉን ክረኽቦ ብዝኽእለሉ ኣግባብ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይግበር፡፡ እዙይ ብዘይ ምፍፃም ተሓታትነት የስዕብ፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

ለጨረታ የሚቀርበው መሬት የሚከተሉት ሁኔታዎች መሟላት ኣለበት፡፡

1. ከተሞች የመሬት ልማት እና መሬት የማዘጋጀት ኣቅማቸውን መሰረት በማድረግ በየኣመቱ ለጨረታ የሚቀርበውን ወይም በምደባ የሚሰጠውን የመሬት መጠን እና ትኩረት የሚደረግባቸው የልማት መስኮች በመለየትና ዓመታዊ እቅድ በማውጣት፡-

ሀ. ለመኖሪያ፤

ለ. ለንግድ፤

ሐ. ለትምህርት፤ ለጤና፤ ለባህል ለስፖርት ት ወይም ለማህበራዊ ኣገልግሎት፤

መ. ለኢንዱስትሪ ወይም ለከተማ ግብርና

ሰ. ለሌሎችም በሚል በኣመቱ የመጀመሪያ ሩብ ኣመት የኣመት እቅዱ ለህዝብ ይፋ መደረግ ኣለበት፡፡

2. ከተሞች ጨረታ ለማውጣት እቅዳቸውን ለህዝብ ይፋ ባደረጉት መሰረት፤ ኣግባብ ያለው ኣካል የመፈፀም ግዴታ እና ተጠያቂነት ይኖርበታል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

3. የጨረታ መነሻ ዋጋ፤ የቀድሞ የኣካባቢው የጨረታ ዋጋ፤ የኣካባቢው የልማት እቅድ እና ተዛማጅ መረጃዎች ህዝቡ በግልፅ እና በቀላሉ ሊያገኘው በሚችልበት ኣግባብ በስራ ላይ እንዲውል ይደረጋል፡፡ ይህንን ኣለመፈፀምም ተጠያቂነትን ያስከትላል፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

4. ከተማታት ንቅድሚት ዝጫረት ቦታ ምድላውን ዝሓለፉ ጨረታታትን ንህዝቢ ግልፂ ክግበር ኣለዎ፡፡

10. አቐራርባ ጨረታ

1. ጨረታ ከከም ባህርያት እቲ ፕሮጀክት ስሩዕ ጨረታ ወይ ፍሉይ ጨረታ ብምባል ብተናጠል ወይ ብጥማር ክወፅእ ይኽእል፡፡
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተመልከተ ስሩዕ ጨረታ ብስሩዕ መርሃ ግብሪ ዝወፅእን ኣብ ፈላማይ ዙር እንተነኣሰ ሰለስተ ተጫራቲ እንተዘይቀሪቦም ጨረታ ይስረዝ፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይወፅእ፡፡
3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ኣብ ፍሉይ ጨረታ ዝካተቱ ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 11 ንኡስ ዓንቀፅ 7ን 8ን ተፈልዮም ብኣገባብ ጨረታ ዝተኣናገዱ ኮይኖም ኣብ ፈላማይ ዙር ኣደ ተጫራታይ እንተቐሪቡ ክተኣናገድ ይኽእል፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡
4. በዚ ደንብን ነዚ ደንቢ ስዒቡ ብዝወፅእ መምርሒ ዘይተሸፈኑ ዋኒናት ኣግባብ ብዘለዎም ሕግታት እዛሃገር ይሸፈኑ፡፡

11. ምልክታ ጨረታ

1. ምልክታ ጨረታ፡ ብጨረታ ንዝወፅእ መሬት ዝርዝር መረዳእታ ብዝህብ መልክዑ ክዳለው ይግባእ፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

4. የከተሞች የወደፊት ቀጣይ የጨረታ ቦታ ዝግጅት እና ያለፉ ጨረታዎች ዝርዝር መረጃ ለህዝብ ይፋ መደረግ ኣለበት፡፡

10. የጨረታ አቀራረብ

1. ጨረታ እንደየፕሮጀክቱ ባህሪ መደበኛ ጨረታ ወይም ልዩ ጨረታ በመባል ብተናጠል ወይም በጣምራ ሊወጣ ይችላል፡፡
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተመለከተው መደበኛ ጨረታ በመደበኛ መርሃ ግብር የሚወጣ እና በመጀመሪያው ዙር ቢያንስ ሶስት ተጫራቾች ካልቀረቡ ጨረታው ይሰረዛል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወጣል፡፡
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 በልዩ ጨረታ የሚካተቱት በኣዋጁ አንቀፅ 11 ንኡስ አንቀፅ 7 እና 8 መሰረት ተለይተው በጨረታ ኣግባብ የሚስተናገዱ እና በመጀመሪያው ዙር ኣንድ ተጫራቾች ቢቀርብም ሊስተናገድ ይችላል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡
4. በዚህ ደንብና ይህንን ደንብ ተከትሎ በሚወጣ መመሪያ የማይሸፈኑ ጉዳዮች ኣግባብ ባላቸው የሃገሪቱ ህጎች ይሸፈናሉ፡፡

11. የጨረታ ማስታወቂያ

1. የጨረታ ማስታወቂያ፡-በጨረታ ስለሚወጣው መሬት ዝርዝር መረጃን በሚሰጥ መልኩ መዘጋጀት ይገባል፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

2. ምልክታ ጨረታ ሕድሕድ ከተማ ብቋንቋ ትግርኛን አምላርኛን ይዳሎ። ፍሉይ ጨረታ አብ ዝኾነሉ እዋን ብቋንቋ እንግሊዝኛን ዝዳሎ ይኸውን። እቲ ፍሉይ ጨረታ አብ ዕሽል ከተማ እንተኾይኑ ብትግርኛን ብአምላርኛን ዝዳሎ ይኸውን።

3. ምልክታ ጨረታ ቅድሚ ጨረታ ምክያዱ ዓሰርተ መዓልታት ስራሕ ብዝምኹሉ ሚላ መራኽብቲ ሓፋሽ ይፍኖ። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይወፅእ፤

12. ብዛዕባ አወፃፅኦ ምልክታ ጨረታ ሊዝ መሬት

አብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 9 ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ፤ ቦታ ከተማ ብጨረታ ንምፍቃድ ምልክታ ጨረታ እንተነኣሰ ብመንግስቲ መራኽቢ ሓፋሽ፤ ብፊደዮ ኤፍኤም፤ ብምልክታ ሰሌዳ፤ ብከተማ ወይ ብክልል ድረ-ገፅን ብዝምልከቶ አካል አቢሉ ንህዝቢ ግልፂ ክግበር አለዎ።

13. ቀረብን ትሕዝቶን ሰነድ ጨረታ

1. ሰነድ ጨረታ፤ ዝርዝር ሓበሬታ እቲ ጨረታ፤ ዋጋ ጨረታ መቐረቢ፤ መወዳደሪ ረቋሒታት፤ ንተጫራቲ ዝርዝር መረዳእታ ብዝህብ አገባብ ዝዳሎ ኮይኑ ትሕዝትኡ ብመምርሒ ይውሰን።

2. ትሕዝቶ ሰነዳት ጨረታ ዝልውጥ ዝኾነ ይኹን መመሓየሺ እንተተገይሩ፤ እቲ

2. የጨረታ ማስታወቂያ እያንዳንዱ ከተማ ቦትግርኛ እና በአማርኛ ቋንቋ ይዘጋጃል። ልዩ ጨረታ በሚሆንበት ጊዜ በእንግሊዝ ኛ ቋንቋም ጭምር የሚዘጋጅ ይሆናል። ልዩ ጨረታው በታዳጊ ከተማ ከሆነ በትግርኛና በአማርኛ የሚዘጋጅ ይሆናል።

3. የጨረታ ማስታወቂያ ጨረታው ከሚካሄድበት ከአስር የስራ ቀናት በፊት አመቺ በሆኑ የብዙሃን መገናኛ ዘዴዎች ይተላለፋል። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወጣል።

12. የመሬት ሊዝ ጨረታ ማስታወቂያ ስለማውጣት

በአዋጁ አንቀፅ 9 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ የከተማ ቦታ በጨረታ ለመፍቀድ የጨረታ ማስታወቂያ ቢያንስ በመንግስት የመገናኛ ብዙሃን፤ በኤፍ ኤም ሬዲዮ፤ በማስታወቂያ ሰሌዳዎች፤ በከተማው ወይም በክልሉ ድህረ ገፅ እና በሚመለከተው አካል አማካኝነት ለህዝብ ይፋ መደረግ አለበት።

13. የጨረታ ሰነድ ይዘት እና አቅርቦት

1. የጨረታ ሰነድ፤ የጨረታውን ዝርዝር መረጃ፤ የጨረታ ዋጋ፤ የመወዳደሪያ መስፈርት ማቅረቢያ፤ ለተጫራች ዝርዝር መረጃን በሚሰጥ አግባብ የሚዘጋጅ ሆኖ ይዘቱ በመመሪያ ይወሰናል።

2. የጨረታ ሰነድ ይዘት የሚለውጥ ማናቸውም ማሻሻያ ከተደረገ፤ የተሻሻለው የጨረታ

ዝተመሓየሸ ሰነድ ጨረታ ንኹሎም ሰነድ ጨረታ ዓዲጎም ንዝፀንሑ ብምልክታ ሰሌዳ፣ ብስልኪ፣ ብፋክስን ካልኣት መራኽቢ ሓፋሽን ብምግላፅ ክወስዱ ይግበር፡፡

3. ዝኾነ ተጫራታይ ብመሰረት ዝወፀ ግዜ ሰሌዳ ሰነድ ጨረታ ብዕድጊት ጥራሕ ዝረክብ ይኸውን፡፡
4. ዋጋ ሰነድ ጨረታ ንጨረታ መፈፀሚ ዝወፅእ ወፃኢ ዝትክእ ክኸውን ኣለዎ፤
5. ኣብ መጠን ግዝኢት ሰነድ ጨረታ ብዝኾነ መልክዑ ገደብ ኣይህሉን፡፡ ኮይኑ ግና ሓደ ተጫራታይ ንሓደ ቦታ ካብ ሓደ ሰነድ ጨረታ ንላዕሊ ምዕዳግ ኣይኽእልን፤
6. ሰነድ ጨረታ ናብ ሳንዱቅ ኣብ ዘይኣትወሉ እዋን ሰነድ ዝተቐበለ ሰብ መተኣማመኒ ቅብሊት ደረሰኝ ንተጫራቲ ክህቦ ኣለዎ፡፡
7. መሸጣ ሰነድ ጨረታ ዝውዳእ ሳንዱቅ ጨረታ ንክዕደ ካብ ዝተቐመጠሉ ገደብ ግዜ ክሳብ ሰዓት 9 ኣብ ዘሎ እዋን ኮይኑ፣ እቲ ጨረታ ኣብ ዝቐፅል መዓልቲ ስራሕ ይኸፈት፡፡
8. ሳንዱቅ ጨረታ ዝፅሸግ ልክዕ ሰዓት 11 ብጉጅለ ፈፃሚ ጨረታን ኣገባብ ዘለዎ ኣካል ብዝስይሞ ሓደ ተዓዛቢ ኣብ ዘለዎን እዚውን ኣብቃለ ጉባኤ እቲ ኮሚቴ ዝካተትን ይኸውን፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

ሰነድ የጨረታውን ሰነድ ለዝቡ ሁሉ በማስታወቂያ ሰሌዳ፣ በስልክ፣ በፋክስና ሌሎች የመገናኛ ዘዴዎች ኣማካኝነት ተገልፆ እንዲወስዱ ይደረጋል፡፡

3. ማንኛውም ተጫራች በወጣው የጊዜ ሰሌዳ መሰረት የጨረታውን ሰነድ በግዥ ብቻ የሚያገኝ ይሆናል፡፡
4. የጨረታ ሰነድ ዋጋ ለጨረታው ማስፈፀሚያ የሚወጣውን ወጪ የሚተካ መሆን ኣለበት፤
5. በጨረታ የሰነድ ግዢ መጠን ላይ በምንም መልኩ ገደብ ኣይኖርም፡፡ ሆኖም ኣንድ ተጫራች ለኣንድ ቦታ ከኣንድ የጨረታ ሰነድ በላይ መግዛት ኣይችልም፤
6. የጨረታ ሰነድ በሳጥን የሚገባ ባልሆነበት ጊዜ የጨረታ ሰነድ የተቐበለ ሰው የመተማመኛ ደረሰኝ ለተጫራች መስጠት ኣለበት፡፡
7. የጨረታ ሰነድ ሽያጭ የሚጠናቀቀዉ የጨረታ ሳጥኑን ለመዝጋት በተቐመጠው ቀን ገደብ እስከ 9 ሰዓት ባለው ጊዜ ሆኖ፣ ጨረታው በሚቀጥለው የስራ ቀን ይከፈታል፡፡
8. የጨረታ ሳጥን የሚታሸገዉ ከቀኑ በ11 ሰዓት በጨረታ ኣስፈፃሚ ቡድኑ እና ኣግባብ ያለው ኣካል በሚሰይመው ኣንድ ታዛቢ ኣማካኝነት እና ይህም ባለበትና በኮሚቴው ቃለጉባኤ የሚካተት ይሆናል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

14. ውሕስና መክበሪ ጨረታ

1. ዝኾነ አብ ጨረታ ክሳተፍ ዝደለዩ ተጫራቲ መክበሪ ውሕስና ጨረታ ከትሕዝ አለዎ፤ መጠን ውሕስና መክበሪ ጨረታ፤ ጠቐላላ ስፍሐት ቦታ ብመበገሲ ዋጋ ተራቢሑ ካብ ዝርከብ ውፅኢት ካብ 5 ሚሊታዊ ዝንአሰ ክኸውን የብሉን፤ መጠኑን ካልኣት ተጫራታይ ከማልኦም ዝግባእ ቅድመ ኩነታት ዝምልከት ብመምርሒ ይውሰን፤
2. ሕድ ሕድ ተጫራታይ ቅድሚ ምጭራቱ ግቡእ መክበሪ ውሕስና ጨረታ ከትሕዝ አለዎ፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡
3. ሕድ ሕድ ተጫራታይ ቅድሚ ምጭራቱ ግቡእ መክበሪ ውሕስና ጨረታ ከትሕዝ አለዎ፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡
4. ውሕስና መክበሪ ጨረታ ንዝተሰዓሩ ተጫራቲ በዚ ደንቢ አብ ዝተወሰነ ግዝን ኩነታትን ተመላሲ ይኸውን፡፡
5. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተጠቐሰ ሕልው ኮይኑ ዝሰዓረ ተጫራታይ ግቡእ ውዕሊ ንምፍፃም አብ ዕፅው ሒሳብ ዘቐመጦ መክበሪ ውሕስና ጨረታ ዝሕሰበሉ ይኸውን፡፡ እንተኾነ ግን ሰዓራይ ተጫራታይ በዚ ደንቢ አብ ውሽጢ ዝተወሰነ ገደብ ዕለት ቀሪቡ እንድሕር ዘይተወዓሉ ሰዓራይነቱ ይሰረዝ፤ ዘትሓዞ መክበሪ ውሕስና ጨረታ ንከተማ ምምሕዳር ኣታዊ ይግበር፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን

14. የጨረታ ማስከበሪያ ዋስትና

1. ማንኛውም በጨረታው ለመሳተፍ የፈለገ ተጫራች የጨረታ ማስከበሪያ ዋስትና ማስያዝ አለበት፤ የጨረታ ማስከበሪያ ዋስትናው መጠን፤ የጠቐላላ የቦታው ስፋት በመነሻ ዋጋው ተባዝቶ ከሚገኝው ውጤት 5 በመቶ ያነሰ መሆን የለበትም፡፡ መጠኑና ሌሎች ተጫራች ሊያሟላቸው የሚገባው ቅድመ ሁኔታዎችን የሚመለከት በመመሪያ ይወሰናል፡፡
2. እያንዳንዱ ተጫራች ከመጨረቱ በፊት የጨረታ ማስከበሪያ ዋስትና የማስያዝ ግዴታ አለበት፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡
3. እያንዳንዱ ተጫራች ከመጨረቱ በፊት የጨረታ ማስከበሪያ ዋስትና የማስያዝ ግዴታ አለበት፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡
4. የጨረታ ማስከበሪያ ዋስትና ለተሸናፊ ተጫራቶች በዚህ ደንብ በተወሰነው ጊዜ እና ሁኔታ ተመላሽ ይሆናል፡፡
5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ አሸናፊ የሆነው ተጫራች የውል ግዴታውን ለመፈፀም የጨረታ ዋስትና ማስከበሪያ በዝግ ሂሳብ ያስያዘው ገንዘብ የሚታሰብለት ይሆናል፡፡ ሆኖም አሸናፊው ተጫራች በዚህ ደንብ በተወሰነው ቀን ገደብ ውስጥ ቀርቦ ካልተዋዋለ አሸናፊነቱ ይሰረዛል፤ ያስያዘውም የጨረታ ማስከበሪያ ዋስትና ለከተማ አስተዳደሩ ገቢ ይደረጋል፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፤

6. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4 ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ክልተ ግዜ ሰዓራይነቱ ተገሊፁ ቀሪቡ ዘይተወዓለን ጨረትኡ ዝተሰረዘን ተጫራታይ ንክልተ ዓመት ኣፍቲ ከተማ ኣብ ዝካየድ ጨረታ ይእገድ፡፡

6. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 4 መሰረት በኣንድ ኣመት ውስጥ ሁለት ጊዜ ኣሸናፊነቱ ተገልፆ ቀርቦ ያልተዋዋለ እና ጨረታው የተሰረዘበት ተጫራች ለሁለት ኣመት በከተማው ውስጥ ከሚካሄድ ጨረታ ይታገዳል፡፡

15. ከይዲ ምውድዳር ተጫራትን ምፍላይ ሰዓርትን

1. ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 11 ንኡስ ዓንቀፅ 7 ካብ ዝተጠቐሰ ወፃኢ ንሓደ ቦታ ጨረታ እቲ ቦታ ንፈለማ ግዝ ዝወፀ እንድሕር ኮይኑ እንተነኣሰ ሰለስተ ተጫራቲ ክቐርቡ ኣለዎም፤ ኣብ ፈለማይ ዙር ጨረታ እኹላት ተወዳዳርቲ እንድሕር ዘይቀሪቦም እቲ ጨረታ ተሰሪዙ ንካልኣይ ግዜ ክወፅእ ይግበር፤ ብተመሳሳሊ ኣብ ካልኣይ ጊዜ ጨረታ ሰለስተን ካብኡ ንላዕልን ተወዳደርቲ እንድሕር ዘይቀሪቦም እቲ ጨረታ ንላዕላይ ግዜ ወዲኡ ብዝቐረበ መጠን ተወዳዳሪ ይካየድ፡፡

2. ኣብ ከይዲ ምውሳኔ ሰዓርቲ ጨረታ ነዞም ዝስዕቡ መወዳደሪ ረቋሒታት መሰረት ብምግባር ግልፂ ብዝኾነ ኣገባብ ተገምጊሙ ይውሰን፡፡

ሀ. ተጫራቲ ነቲ ቦታ ዘቐረብዎ ዝለዓለ ዋጋ ጨረታ 80% ምዃኑ፤

ለ. መጠን ቅድመ ክፍሊት ሊዝ 20% ምዃኑ፤

15. ተጫራቶችን የማወዳደርና አሸናፊዎችን የመለየት ሂደት

1. በኣዋጁ ኣንቀፅ 11 ንኡስ ኣንቀፅ 7 ከተጠቀሰው ውጪ ለኣንድ የቦታ ጨረታ ቦታው ለመጀመርያ ጊዜ የወጣ ከሆነ ቢያንስ ሶስት ተጫራቶች መቅረብ ኣለባቸው፡፡ በመጀመሪያው ዙር ጨረታ በቂ ተወዳዳሪዎች ካልቀረቡ ጨረታው ተሰርዞ ለሁለተኛ ጊዜ እንዲወጣ ይደረጋል፤ በሁለተኛው ጊዜ በተመሳሳይ ሶስት እና ከዚያ በላይ ተወዳዳሪዎች ካልቀረቡ ለሶስተኛ ጊዜ ወጥቶ በቀረበው ተወዳዳሪ መጠን ጨረታው ይካሄዳል፤

2. የጨረታ ኣሸናፊዎችን በመወሰኑ ሂደት የሚከተሉትን የማወዳደሪያ መስፈርቶችን መሰረት በማድረግ ግልፅ በሆነ ኣግባብ ተገምግሞ ይወሰናል፡

ሀ. ተጫራቶች ለቦታው ያቀረቡት ክፍተኛ የጨረታ ዋጋ 80% መሆኑን፤

ለ. የሊዝ ቅድመ ክፍያ መጠን 20% መሆኑን፤

3. አብ ውፅኢት እቲ ጨረታ ተጫራቲ ዘቐረብዎ ዋጋን ዝኣተውዎም ግቡአትን ተመሳሰልቲ ኮይኖም ካብ ሚኢቲ ማዕረ ነጥቢ እንተረኸቦም ካብ ተጫራቲ ብሕታዊት ጓል እንስተይቲ እንተሃልያ ሰዓሪት እቲ ጨረታ ትኸውን፡፡ ካብዚ ወፃኢ እንተኾይኑ ሓፈሻዊ ሰዓርቲ ጨረታ ብዕፃ ይፍለዩ፡፡
4. አብ ዝተጫረቶ ቦታ ብኩሎም መዐቀኒታት ብዝረኸቦ ድምር ውፅኢት ካብ ሚኢቲ ዝለዓለ ነጥቢ ዝረኸበ ተጫራታይ ሰዓሪይ ጨረታ ይኸውን፡፡ ቀዳማይ ዝወፀ ተጫራታይ እንተደኣ ዘይቀረቡ ካብ ካልኣይ ክሳብ ሳልሳይ ዝወፀ ተጫራቲ ብቐደም ሰዓብ እናተገለፀሎም እቲ ቀዳማይ ዝወፀ ተጫራታይ ንጨረታ ብዘቐመጦ ዋጋ ከፊሉ ነቲ ቦታ ንክርከብ ፍቓደኛ ዝኾነ መሰሉ ይሕለወሉ፡፡ ክሳብ ሳልሳይ ዝወፀ ተጫራቲ ነቲ ቦታ ንምርካብ ፍቓደኛ እንተዘይኮይኖም እቲ ጨረታ ይስረዝ፡፡
5. አብ ከይዲ ጨረታ ተሳቲፎም ሰዓሪይነቶም ዝተረጋገፀሎም ተጫራቲ ክስዕሩ ዘኽኣሎም ረቂቅ፣ አድራሻ ዝሰዓርሉ ቦታ ሙሉእ ሽም ሰዓሪይ ብዝርዝር አብ ምልክታ ሰሌዳ ብምጥቃዕ ንህዝቢ ግልፂ ይግበር፡፡
6. ሰዓሪይ ጨረታ ብመሰረት አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 5 ብዝምልከቶ አካል ከይዲ

3. በጨረታ ውጤቱ ተጫራቾች ያቀረቡት ዋጋና የገቧቸው ግዴታዎች ተመሳሳይ ሆነው ከመቶ እኩል ነጥብ ካገኙ ከተጫራቾች ብቸኛ ሴት ካላች የጨረታው አሸናፊ ትሆናለች፡፡ ከዚህ ውጭ ከሆነ አጠቃላይ የጨረታ አሸናፊዎች በእጣ ይለያሉ፡፡
4. በተጫረተበት ቦታ በሁሉም መስፈርቶች በሚያገኘው ድምር ውጤት ከፍተኛውን ነጥብ ከመቶ ያገኘ ተጫራች የጨረታው አሸናፊ ይሆናል፡፡ አንደኛ የወጣው ተጫራች ካልቀረበ ከሁለተኛ እስከ ሶስተኛ የወጡት ተጫራቾች በቅደም ተከተል እየተገለፀላቸው አንደኛ የወጣው ተጫራች ለጨረታ በሰጠው ዋጋ ከፍሎ ቦታውን ለመረከብ የፈለገ ካለ መብቱ ይጠበቅለታል፡፡ እስከ ሶስተኛ ከወጡት ተጫራቾች ቦታውን ለመረከብ ፍቃደኛ ካልሆኑ ጨረታው ይሰረዛል፡፡
5. በጨረታ ሂደት ተሳትፈው አሸናፊነታቸው የተረጋገጠላቸው ተጫራቾች ለማሸነፍ ያበቃቸው መስፈርት፣ ያሸነፈበት ቦታ አድራሻ፣ የአሸናፊው ሰው ሙሉ ስም በዝርዝር በማስታወቂያ ሰሌዳ በመለጠፍ በግልፅ ለህዝብ ይፋ ይደረጋል፡፡
6. የጨረታ አሸናፊ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 5 መሰረት በሚመለከተው አካል የጨረታ ሂደቱ

እቲ ጨረታን ትክክለኛነት ሰነድ እቲ ተጫራታይ ከምኡ ውን ፅሬት አሰራርሓ ተረጋጊፁ ብምልክታን ብፅሑፍን መፀዋዕታ ካብ ዝቐረበሉን ዝተገለፀሉን ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 10 መዓልቲ ስራሕ ቀሪቡ ኣገባብ ምስ ዘለዎ ኣካል ውዕሊ ሊዝ ክወዓዓል ኣለዎ። ውዕሊ ሊዝ ቦታ ከተማ ፀዲቁ ክሳብ ዝፍረም በዓል መሰል ምዃኑ ኣይረጋገፅን።

7. ሰዓራይ ጨረታ ዝኾነ ሰብ ሰዓራይነቱ ንቐፃሊ ዝፍፅሞም ተግባራትን ኣገባብ ካብ ዘለዎ ኣካል ምስ መጠንቐቕትኡ ብፅሑፍ ተገሊፅሉ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ 6ን ብዓንቀፅ 17 ንኡስ ዓንቀፅ 4ን ኣብ ዝተጠቐሰ ገደብ ግዜ ውሽጢ ቀሪቡ ውዕሊ እንተዘይኣሲሩ ሰዓራይነቱ ይስረዝ፤ ዘትሓዞ መኽበሪ ውሕስና ጨረታ ነቲ ከተማ ኣታዊ ይኸውን።

16. ብዛዕባ ምምርማር ጨረታ

1. ጉጅለ ፈፃሚ ጨረታ መሬት እቲ ጨረታ ዝተማለኸ እዩ ኢሉ ቅቡል ክገብሮ ዝኸእል ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ዝተዘርዘሩ ተደለይቲ ነጥባታት ተማሊኦም እንትርከቡ ጥራሕ እዩ፤
2. ኣብ ዝቐረበ ሰነድ ጨረታ ካብ ዝተዘርዘሩ ባህርያት፤ ኩነታት ቃላት ውዕሊን ከምኡ እውን ተደለይቲ ነጥባታት ብዝተወሰነ ደረጃ ፍልልይ እንተተራእዩን እዚ ፍልልይ መሰረታዊ ዝኾነ ለውጢ ዘየስዕብን ቁምነገር

እና የተጫራቹ ሰነድ ትክክለኛነት እንዲሁም የአሰራር ጥራቱ ተረጋግጦ በማስታወቂያና በፅሁፍ ጥሪ ከቀረበለትና ከተገፀለት ጀምሮ ባሉት 10 የስራ ቀናት ውስጥ ቀርቦ ኣግባብ ካለው ኣካል ጋር የሊዝ ውል መዋዋል ኣለበት። የከተማ ቦታ ሊዝ ውል ፀድቆ እስኪፈረም ድረስ ባለመብትነት ኣይረጋገጥም።

7. የጨረታ አሸናፊ የሆነ ሰው አሸናፊነቱና የሚፈፅማቸው ቀጣይ ተግባራት ኣግባብ ባለው ኣካል ከነማስጠንቀቂያው ጭምር በፅሑፍ ተገልፃለት በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 6 እና በኣንቀፅ 17 ንኡስ ኣንቀፅ 4ን በተጠቀሰው ቀነ-ገደብ ውስጥ ቀርቦ ውል ካልተዋዋለ ኣሸናፊነቱ ይሰረዛል፤ ያስያዘውም የጨረታ ማስከበሪያ ዋስትና ለከተማው ገቢ ይሆናል።

16. ጨረታን ስለመመርመር

1. የመሬት ጨረታ አስፈፃሚ ቡድን ጨረታውን የተሟላ ነው ብሎ ሊቀበል የሚችለው በጨረታ ሰነድ ላይ የተዘረዘሩት ተፈላጊ ነጥቦች ተሟልተው ሲገኙ ብቻ ነው።
2. በጨረታ የቀረበው ሰነድ ከተዘረዘሩ ባህሪዎች፤ የውሉ ቃላትና ሁኔታዎች እንዲሁም ተፈላጊ ነጥቦች ጋር በተወሰነ ደረጃ ልዩነት ቢታይበትና ይሄው ልዩነት መሰረታዊ የሆነ ለውጥ የማያስከትልና የጨረታውን ቁምነገር

እቲ ጨረታ ከይተለወጠ ብቐሊሉ ክእረም ዝኸእል ደቀኹቲ ጌጋታት ወይ ግድፈት ዝሓዘ ምዃኑ ብኣፈፃሚ ኣካል ጨረታ እንትእመን እቲ ጨረታ ከምዝተማለኣ ተገይሩ ክቐበሎ ይኸእል። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

3. ዝምልከቶ ኣካል ነቲ ጨረታ ብሙሉእ ወይ ብኸፋል ንኸስረዝ መሰሉ ብሕጊ ዝተሓለወ እዩ።

4. ዝምልከቶ ኣካል ንተጫራቲ ጭቡጥ ብዝኾነ ምክንያት ካብ ጨረታ ክእግድ ስልጣን ዘለዎ ኮይኑ፤ ነቲ ተጫራታይ ካብ ከይዲ ጨረታ ንምእጋድ ዘብቅዑዎ መሰረታዊ ዋኒናትን ዝርዝር ምክንያታትን ብመምርሒ ይውሰን።

17. ብዛዕባ ምፅዳቕ ውፅኢት ጨረታ

1. ብመሰረት እቲ ኣዋጅን ደንብን መሬት ንጨረታ ሊዝ ከውፅእ ስልጣን ብዝተውሃቦ ሓላፊ ቤት ዕዮ ውፅኢት ጨረታ ይፀድቕ።

2. ጉጅለ ፈፃሚ ስራሕ ጨረታ ሊዝ መሬት ውፅኢት ጨረታ ብምግምጋም ስዓራይን ካብ ካልኣይ ክሳብ ሳልሳይ ዝወፁን ብምፍላይ እቲ ጨረታ ናብ ዘፅድቕ ኣካል የቐርብ።

3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ውፅኢት ንኸፅድቕ ስልጣን ዝተውሃቦ ኣካል ውፅኢት ካብ ዝቐረበሉ ኣብ ውሽጢ ክልተ

ሳይለውጥ በቀላሉ ሊታረም የሚችል ጥቃቅን ስህተት ወይም ግድፈት የያዘ መሆኑ በጨረታ ኣስፈፃሚ ኣካሉ ሲታመን ጨረታውን እንደተሟላ ኣድርጎ ሊቀበለው ይችላል። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።

3. የሚመለከተው ኣካል ጨረታን በሙሉ ወይም በከፊል የመሰረዝ መብቱ በህግ የተጠበቀ ነው።

4. የሚመለከተው ኣካል ተጫራችን ተጨባጭ በሆነ ምክንያት ከጨረታው የማገድ ስልጣን ያለው ሲሆን፤ ተጫራቹን ከጨረታ ሂደት ለማገድ የሚያበቁ መሰረታዊ ጉዳዮች እና ዝርዝር ምክንያቶች በመመሪያ ይወሰናል።

17. የጨረታ ውጤት ስለማፅደቅ

1. በኣዋጁ እና በደንቡ መሰረት መሬትን ለሊዝ ጨረታ ለማውጣት ስልጣን በተሰጠው የመስሪያ ቤት ሃላፊ የጨረታ ውጤት ይፀድቃል።

2. የመሬት ሊዝ ጨረታ ስራ ኣስፈፃሚ ቡድን የጨረታ ውጤቱን በመገምገም ኣሸናፊውና ከሁለተኛ እስከ ሶስተኛ የወጡትን በመለየት ጨረታውን ለሚያፀድቅ ኣካል ያቀርባል።

3. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 የተጠቀሰውን ውጤት እንዲያፀድቅ ስልጣን የተሰጠው ኣካል ውጤቱ በቀረበለት በሁለት

መዓልቲ ስራሕ ብምፅዳቕ አገባብ ብዘለዎ ምልክታን ቦቲ ከተማ ወይ ክልል ድረ-ገፅ ንህዝቢ ግልፂ ይገብር፡፡

4. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተገለፀ ሰዓራይ ተጫራታይ፤ ውዕኢቱ አግባብ ብዘለዎ መንገዲ ካብ ዝተገለፀሉ እዋን ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 10 መዓልቲ ስራሕ ቀሪቡ ቅድመ ክፍሊት ብምፍፃምን ተደላይ ቅድመ ኩነት ብምምላእን ውዕሊ ክፍርም ይግበር፡፡

5. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4 ሰዓራይ ተጫራቲ ግቡኡ አማሊኡ ውዕሊ እንተዘይፈሪመ ኣብ ውሽጢ ተወሰኽቲ ሰለስተ መዓልቲ ስራሕ ቀሪቡ ቅድመ ኩነት አማሊኡ ውዕሊ ንክፍርም ኣብ ምልክታ ሰሌዳ እቲ ቤት ዕዮ መጠንቐቕታ ክልጠፈሉ ይግበር፡፡

6. ሰዓራይ ጨረታ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 5 ኣብ ውሽጢ ዝተውሃቦ ሰለስት ተወሰኽቲ መዓልቲ ስራሕ ቀሪቡ ቅድመ ክፍሊት እንተዘይፈፂሙ እቲ ቦታ ከምዘይደልዮ ተቆፂሩ ኣብ ሲፒኦ ዘትሓዞ መኽበሪ ጨረታ ገንዘብ ነቲ ከተማ ኣታዊ ይግበር፡፡

7. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 6 ውዕሊ ንዘይተፈፀሞ ቦታ ጉጅለ ፈፃሚ ጨረታ ካልኣይ ንዝወፀ ተጫራታይ እቲ ቀዳማይ ተጫራቲ ብዘቐመጦ ዋጋ ተመሳሳሊ መፀዋዕታ ብምግባር በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4ን 5ን ብዝተደንገገ ገደብ ግዜ ተደላይ

የስራ ቀናት ውስጥ በማፅደቕ አግባብ ባለው ማስታወቂያ እና በከተማው ወይም ክልል ድህረ ገፅ ለህዝብ ይፋ ያደርጋል፡፡

4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 መሰረት የተገለፀው አሸናፊ ተጫራች ውጤቱ አግባብ ባለው መንገድ ከተገለፀለት ጊዜ ጀምሮ ባሉት 10 የስራ ቀናት ውስጥ ቀርቦ ቅድመ ክፍያ በመፈፀም እና ተገቢውን ቅድመ ሁኔታ በማሟላት ውል እንዲፈርም ይደረጋል፡፡

5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 4 መሰረት አሸናፊው ተጫራች ግዴታውን አሟልቶ ውል ካልፈረመ በሶስት ተጨማሪ የስራ ቀናት ቀርቦ ቅድመ ሁኔታውን አሟልቶ ውል እንዲፈርም በፅህፈት ቤቱ የማስታወቂያ ሰሌዳ ማስጠንቀቂያ እንዲለጠፍለት ይደረጋል፡፡

6. የጨረታው አሸናፊ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 5 በተሰጠው ሶስት ተጨማሪ የስራ ቀናት ውስጥ ቀርቦ ቅድመ ክፍያ ያልፈፀመ ከሆነ ቦታውን እንደማይፈልገው ተቆጥሮ በሲፒኦ ያስያዘውን የጨረታ ማስከበርያ ገንዘብ ለከተማው ገቢ ይደረጋል፡፡

7. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 6 ውል ላልተፈፀመበት ቦታ የጨረታ ኣስፈፃሚ ቡድኑ ሁለተኛ ለወጣው ተጫራች ኣንደኛ የወጣው ተጫራች በሰጠው ዋጋ መሰረት ተመሳሳይ ጥሪ በማድረግ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 4 እና 5 በተደነገገው የጊዜ ገደብ

ቅድመ ኩነት ከማልእን ውዕሊ ክፍልምን ይገባር፡፡

8. ብመሰረት አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 7 አብ ዝተውሃበ ገደብ ግዜ ውሽጢ ካልኣይ ዝወፀ ተጫራቲ እንተዘይቀሪቡ ሳልሳይ ንዝወፀ ተጫራቲ ተመሳሳሊ ዕድል ይወሃቦ፡፡ እዚ እንተዘይተሳኽቡ እቲ ጨረታ ከምዝተሰረዘ ይቐፀር

18. ብዛዕባ ምምላስ ሲፒኦ ዋጋ መኽበሪ ጨረታ

1. ብምኽንያት እኹላት ተጫራቲ ዘይምቕራቦም ካብ ጨረታ ዝተሰረዙ ተጫራቲ መኽበሪ ዘትሓዝዎ ሲፒኦ ተመሳሳይ ይግበር፤

2. ሰዓርቲ ጨረታ ውፅኢት ካብ ዝተገለፀሉ ግዜ ጀሚሩ እቶም ዝተረፉ ተጫራቲ ንመኽበሪ ጨረታ ዘትሓዙዎ ሲፒኦ ካብ ዝቐፅል መዓልቲ ስራሕ ጀሚሩ ይምለሰሎም፤

3. አብ ውፅኢት እቲ ጨረታ ካልኣይን ሳልሳይን ዝወፀ ተጫራቲ ሰዓራይ ቀሪቡ ውዕሊ ምውዕዓሉ ክሳብ ዝረጋገፅ ሰዓራይ እንተዘይቀሪቡ ወይ ውፅኢቱ እንተዘይፀዳቐሉ ቀዳማይ ሰዓሪ ብዘቐመጦ ዋጋ ነቲ ቦታ ንምቕባል ድሌት እንተሃልዩዎም ብማመልከቻ ንጉጅለ ፈፃሚ ጨረታ እንድሕር ገሊፆም፤ ዘትሓዙዎ ሲፒኦ እንተይተመለሰ ተመዝጊቡ ክፀንሕ ይኽእል፡፡ እንተዘይኮይኑ ሲፒኦ ይምለሰሎም፡፡

ውስጥ ተገቢውን ቅድመ ሁኔታ እንዲያሟላ እና ውል እንዲፈፅም ያደርጋል፡፡

8. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 7 መሰረት በተሰጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ ሁለተኛ የወጣው ተጫራች ካልቀረበ ሶስተኛ ለወጣው ተጫራች ተመሳሳይ እድል ይሰጠዋል፡፡ ይህም ካልተሳካ ጨረታው እንደተሰረዘ ይቆጠራል፡፡

18. የጨረታ ማስከበሪያ ሲፒኦ ዋጋ ተመሳሽ ስለማድረግ

1. በቂ ተጫራቾች ባለመቅረባቸው ምክንያት ከጨረታው የተሰረዙ ተጫራቾች ለማስከበርያ ያስያዙት ሲፒኦ ተመሳሽ ይደረጋል፡፡

2. የጨረታ አሸናፊዎች ውጤት ከተገለፀ ጊዜ ጀምሮ ቀሪዎቹ ተጫራቾች ለጨረታ ማስከበርያ ያስያዙት ሲፒኦ ከሚቀጥለው የስራ ቀን ጀምሮ ይመለስላቸዋል፡፡

3. በጨረታው ውጤት ሁለተኛ እና ሶስተኛ የወጡት ተጫራቾች አሸናፊው ቀርቦ ውል መዋዋሉ እስኪረጋገጥ ድረስ አሸናፊው ካልቀረበ ወይም ውጤቱ ካልፀደቀለት አንደኛ አሸናፊው በሰጠው ዋጋ ቦታውን ለመቀበል ፍላጎት ካለቸው ይህንንም በማመልከቻ ለጨረታ አስፈፃሚ ቡድን ከገለፁ ያስያዙት ሲፒኦ ሳይመለስ ተመዝግቦ ሊቆይ ይችላል፡፡ ካልሆነም ሲፒኦአቸው ይመለስላቸዋል፡፡

19. ብዛዕባ ምውዳብ አፈፀሚ ጨረታ ሊዝ

1. ከተማታት አፈፃሚ ጨረታ ሊዝ እንትውድቡ ቀዋሚ ቁፃር ሰራሕተኛ ምምዳቦም የረጋግፁ፡፡
2. ተግባርን ሐላፍነትን ሞያዊ ዝንቅን አፈፃሚ ጨረታ ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን፡፡

20. ሐላፍነት አፈፃሚ ጨረታ ሊዝ

1. ንሊዝ ጨረታ ዝተዳለው ቦታታት ካብ ዝኾነ ዓይነት ትሕዝቶ ነፃ ምኃኖም፣ ሽንሸና ዘለዎም ምኃኑን መሰረተ ልምዓት ዝተዘርገሐሎም ምኃኑን ናብቲ ቦታ ከይዱ ብምርግጋፅ ርኽክብ ይገብር፡፡
2. ዝርዝር ሰነድ መፀዋዕታ ጨረታ የዳሉ፡፡
3. ምልክታ ዓውዲት ጨረታ ይገብር፡፡
4. ግምት መሸጢ ዋጋ ሰነድ ጨረታ የውፅእ፣ መሸጣ ይፍፀም፡፡
5. ሰነድ ጨረታ ዝኣትወሉ ሳንዱኽ የዳሉ፣ ይፅሸግ፡፡
6. ከይዲ ጨረታ ይመርሕ፡፡
7. ሰዓራይ ጨረታ ብዝተቐመጠ መገምገሚ ረቓሒ ይፈሊ፣ ውሳኔ ሐሳብ ወዲቡ ንኸውሰን ስልጣን ናብ ዝተውሃበ ኣካል ኣቕርቡ የፅድቑ፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡
8. ኣብ ሕድሕድ ጨረታ ሊዝ ሓፈሻዊ ከይዲ ጨረታ ዘርኢ ብፍላይ ስርዓት አፈፃፀማ እቲ ጨረታ፣ ሕድሕድ ተጫራታይ ነቲ መፀቀኒ ዘቕረቦ ሐሳብ፣ ዝኣተዎም ግቡኣት፣ ዘቕረቦም

19. የሊዝ ጨረታ አስፈፃሚ ስለማደራጀት

1. ከተሞች የሊዝ ጨረታ አስፈፃሚ ሲያደራጁ የቋሚ ቅጥር ሰራተኞችን መመደባቸውን ያረጋግጣሉ፡፡
2. የጨረታ አስፈፃሚ የሙያ ስብጥር ተግባር እና ሃላፊነት በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

20. የሊዝ ጨረታ አስፈፃሚ ሃላፊነት

1. ለሊዝ ጨረታ የተዘጋጁትን ቦታዎች ከምንም ኣይነት ይዞታ ነፃ መሆናቸውን፣ ሽንሸና ያላቸው መሆኑንና መሰረተ ልማት የተዘረጋላቸው መሆኑን ወደ ቦታው ሂዶ በማረጋገጥ ርኽክብ ያደርጋል፡፡
2. ዝርዝር የጨረታ ጥሪ ሰነድ ያዘጋጃል፡፡
3. የጨረታ ማስታወቂያ ጥሪ ያደርጋል፡፡
4. የጨረታ ሰነድ መሸጫ ዋጋ ግምት ያወጣል፣ ሽያጭ ያከናውናል፡፡
5. የጨረታ ሰነድ ማስገቢያ ሳጥን ያዘጋጃል፣ ያሽጋል፡፡
6. የጨረታውን ሂደት ይመራል፡፡
7. የጨረታ ኣሸናፊን በተቀመጠው የግምገማ መስፈርት ይለያል፣ የውሳኔ ሃሳብ ኣደራጅቶ ለማስወሰን ስልጣን ለተሰጠው ኣካል ኣቅርቦ ያፀድቃል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡
8. በእያንዳንዱ የሊዝ ጨረታ የጨረታውን ኣጠቃላይ ሂደት የሚያሳይ በተለይም የጨረታውን አፈፃፀም ስርዓት፣ እያንዳንዱ ተጫራች ለመስፈርቱ ያቀረበውን

ዝተፈላለዩ ሰነዳት፣ ብፍሉይ ኩነት ዝቐረበ ማመልከቻ እንተሃልዩ፣ ሰዓሪ እቲ ጨረታ፣ ሰዓሪይ ዝኾነሉ ምክንያትን ካልኦት ተጫራቲ ዘይሰዓርሉ ምክንያት ዝሓዘ ቃለ ጉባኤ የዳሉ፡፡

9. ንመኸፈሊ ውዙፍ ዕዳ ሊዝ ዝተትሓዘ መሬትን መሬት ተንከፍ ንብረትን ብመጠን እቲ ዕዳ ጥራሕ መሸጣ የፈፀም፡፡ ነቲ ስራሕ ዝተፈላለዩ አግባብነት ዘለዎም ሓገዝቲ ሰብ ሞያ የተሓባብር፣ ይመርሕ፣ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

ክፍሊ አርባዕተ

ቦታ ከተማ ብምደባ ሊዝ ምሃብ

21. መሬት ብምደባ ሊዝ ዝወሃበሉ አገባብ

1. ብመሰረት አብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 12 ብምደባመሬትሊዝ ክውሃብ ንዝተፈቐደሎም ነፎጀክትታትን ዘርፍታትን ብውሳኔ ኮሚቴ ከንቲባ ከተማ ወይ ብኮሚቴ ስራሕ ፈፃሚ ወረዳ ዝፍፀም፡-

ሀ. ማእኸሎም አብታ ከተማ ንዝኾኑ አብያተ ዕዮን ትካላት መንግስትን

ለ. አብ ኢንዱስትሪ ዞን ዝትኣናገዱ ትካላት መፍረይቲ፣

ሐ. ብጊዚያዊነት ንደቀኞትን አናእሸተይን ንግዲ ትካላት ዝወሃብ ቦታ

መ. ብምክንያት ልምዓት ትሕዝትኦም ንዝለቁ መተካእታ ዝውሃብ መሬት፣

ሃሳብ፣ የገባቸውን ግዴታዎች፣ ያቀረባቸውን ልዩ ልዩ ሰነዶች፣ በተለየ ሁኔታ የቀረበ ማመልከቻ ካለ፣ የጨረታውን አሸናፊ፣ አሸናፊ የሆነበትን ምክንያት፣ሌሎች ተጫራቾች ያላሸነፉበትን ምክንያት የያዘ ቃለ ጉባኤ ያዘጋጃል፡፡

9. ለሊዝ ውዝፍ እዳ መክፈያ የተያዘ መሬትና መሬት ነክ ንብረት በእዳው ልክ ብቻ ሽያጭ ያስፈፀማል፣ ለስራውም የተለያዩ አግባብነት ያላቸው አጋዥ መያተኞችን ያስተባብራል፣ ይመራል፣ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወስናል፡፡

ክፍል አራት

የከተማ ቦታ በሊዝ ምደባ መስጠት

21. መሬት በሊዝ ምደባ የሚሰጥበት አገባብ

1. መሬት በአዋጁ አንቀፅ 12 መሰረት በሊዝ ምደባ ለመስጠት ለተፈቐደላቸው ነፎጀክቶችና ዘርፎችን በከተማ ኮሚቴ ከንቲባ ወይም በወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ውሳኔ የሚፈፀመው፡-

ሀ. ማእከላቸው በከተማው የሆኑ መስሪያ ቤቶችና የመንግስት ድርጅቶች፣

ለ. በአምራች ድርጅቶች ለሚስተናገዱ የኢንዱስትሪ ዞን

ሐ. በጊዚያዊነት ለጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ድርጅቶች የሚሰጥ ቦታ

መ. በልማት ምክንያት ይዞታቸው ለሚለቁ በምትክነት የሚሰጥ መሬት፣

2. ብመሰረት አብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 12/1/ሰ ብውሳኔ ቤት ምክር ስራሕ ፈፃሚ እዚ ክልል ዝወሃቡ ትካላት፡-

ሀ. ፍሉይ ረብሓ ዘለዎም ነፕሮጀክትታት፤

ለ. ኤምባሲታትን ንዓለም ለኽ ትካላትን

ዝውሃቡ፤

ሐ. ንመስርሒ ትካል መምለኽ እምነት፤

መ. ብመንግስቲ ወይ ብትካላት ገበርቲ ሰናይ ንዝካየዱ ማሕበራዊ ግልጋሎት መውሃቢ ትካላት ንዝውዕሉ ቦታታት፤

ረ. ክልላውን ሃገራዊን ባህሪ ዘለዎም መንግስታዊ አብያተ ዕዮን ትካላትን፡፡

22. ስርዓት አወሳስናን አቀራርባ ሕቶን

ብምደባ ሊዝ ዝወሃቡ ቦታታት

1. እቲ ሕቶ ብበዓል በጀት ቤት ዕዮ እንተኾይኑ ዝቐፅል ቅድመ ኩነት ክማልኡ አለዎም፡፡

ሀ. መረጋገጺ ላዕለዋይ ሓላፊ በዓል በጀት ቤት ዕዮ ክልል ወይ ዋና አማሓዳሪ ከተማ ወይ ምምሕዳር ወረዳ ፤

ለ. መረጋገጺ እቲ ዝድለ ቦታ አፍቲ በጀት ዓመት ንክፍፀሙ ካብ ዝተተለሙ ስራሕቲ ምዃኑ፤

ሐ. መረጋገጺ ነቲ ነፕሮጀክት ዝተፈቐደ በጀት ምህላው፤

2. እቲ ሕቶ ብገባሪ ሰናይ ንማሕበራዊ ግልጋሎት ዝወሃበሉ ትካል ንምህናፅ ዝቐረበ እንተኾይኑ፤ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1

2. በአዋጅ አንቀፅ 12/1/ሰ መሰረት በክልል ስራ አስፈፃሚ ምክርቤት ውሳኔ የሚሰጡ ድርጅቶች፡-

ሀ. ልዩ ጥቅም ያላቸው ነፕሮጀክቶች፤

ለ. ለኤምባሲዎችና ለአለምአቀፍ ድርጅቶች የሚሰጥ፤

ሐ. ለእምነት ማምለክያ ድርጅቶች መስርያ፤

መ. በመንግስት ወይም በበጎ አድራጎት ድርጅቶች ለሚካሄድ የማህበራዊ አገልግሎት መስጫ ተቋማት የሚውሉ ድርጅቶች ቦታዎች፤

ረ. ክልላውና ሃገራዊ ባህሪ ያላቸው የመንግስት መስሪያ ቤቶችና ተቋሞችን

22. በሊዝ ምደባ ስለሚሰጡ ቦታዎች የጥያቄ

አቀራረብና የአወሳስን ስርዓት

1. ጥያቄው በባለ በጀት መስሪያ ቤት ከሆነ የሚቀጥለው ቅድመ ሁኔታ መሟላት አለበት፡፡

ሀ. የክልሉ መስሪያቤት ባለበጀት የበላይ ሓላፊ ወይም የከተማ ወይም የወረዳ ዋና አስተዳደሪ የበላይ ሃላፊ ማረጋገጫ፤

ለ. የሚፈለገው ቦታ በበጀት አመቱ ሊከናወኑ ለታቀዱት ስራዎች መሆኑ ማረጋገጫ፤

ሐ. ለነፕሮጀክቱ የተፈቀደ በጀት መኖሩን ማረጋገጫ፤

2. ጥያቄው በበጎ አድራጎት ድርጅት ለማህበራዊ አገልግሎት መስጫ ተቋም ለመገንባት የቀረበ ከሆነ፤ በዚህ አንቀፅ

ዝተጠቐሰ ቅድመ ኩነት ሕልው ኮይኑ ቀዲሎም ዝተቐመጡ ክማልኡ አለዎም፡፡

ሀ. አብቲ ዘበን ዝተሓደሰ ፍቓድ ምዝገባ፤

ለ. እቲ ስራሕ ንምስራሕ ካብ ክልል ወይ ምምሕዳር ከተማ ዝተውሃበ ፍቓድ፤

ሐ. እቲ ክስራሕ ዝተሓሰበ ፕሮጀክት ተቀባይነት ዝረኸበ ምዃኑ ካብ ክልል ወይ ምምሕዳር ከተማ ዝተውሃበ መረጋገጺ ፅሁፍ፤

መ. ነቲ ፕሮጀክት መስርሒ ዝተትሓዘ በጀት ምህላው ካብ ዝምልከቶ ዝቐርብ መረጋገጺ ፅሁፍ

ረ. እቲ መረጋገጺ ትሕዝቶ ሰነድ አብቲ ከተማ ወይ ክልል ብዘሎ ዝምልከቶ ሽም መንግስታዊ ትካል ዝተዳለወ ምዃኑ፤

3. እቲ ሕቶ ንትካላት መምለኽ እምነት እንተኾይኑ እቲ ክልል ብዘፅድቕ አገባብ ተወሲኑ ዝውሃብ ይኸውን፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

4. እቲ ሕቶ ብመሰረት ፖሊሲ መንግስቲ መንበሪ አባይቲ ከተማ ንህንፃት መንበሪ ገዛ ንዝቐርብ መሬት እንተኾይኑ ብዝወፅእ ፖሊሲን ስዒቦም ብዝወፁ ዝርዝር መምርሒታት ይትግበር፡፡

5. ንማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪን ካልኣት አብቲ አዋጅ ንዝተመልከቱ ምደባታት ዝርዝር ፅንዓት እቲ ፕሮጀክት ክማላእ አለዎ።

ንኡስ አንቀፅ 1 ላይ የተጠቀሰው ቅድመ ሁኔታ እንደተጠበቀ ሆኖ ቀጥሎ የተቀመጡት ቅድመ ሁኔታዎች፡- መሟላት አለባቸው፡፡

ሀ. የዘመኑ የታደሰ የምዝገባ ፍቃድ፤

ለ. ስራውን ለመስራት ከክልሉ ወይም ከከተማ አስተዳደሩ የተሰጠው ፍቃድ፤

ሐ. ለመስራት የታሰበው ፕሮጀክት ተቀባይነት ያገኘ መሆኑ ከክልሉ ወይም ከከተማ አስተዳደር የተሰጠ ማረጋገጫ ፅሁፍ፤

መ. ለፕሮጀክቱ መስርያ የተያዘ በጀት ስለመኖሩ ከሚመለከተው የሚቀርብ ማረጋገጫ ፅሁፍ፤

ረ. የይዞታ ማረጋገጫ ሰነዱ በከተማው ወይም በክልሉ የሚመለከተው መንግስታዊ ተቋም ስም የተዘጋጀ መሆኑን፤

3. ጥያቄው ለእምነት ተቋማት ማምለኪያ ከሆነ ክልል በሚያፀድቀው አገባብ ተወስኖ የሚሰጥ ይሆናል፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

4. ጥያቄው በመንግስት የከተማ የመኖሪያ ቤት ፖሊሲ መሰረት ለመኖሪያ ቤት ግንባታ ለሚቀርብ መሬት ከሆነ በሚወጣው ፖሊሲና ተከትለው በሚወጡ ዝርዝር መመሪያዎች ይተገበራል፡፡

5. ለማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ እና ሌሎች በአዋጁ ለተመለከቱ ምደባዎች የፕሮጀክቱ ዝርዝር ጥናት መሟላት አለበት፡፡

6. ብመሰረት አብዚ ዓንቀፅ ካብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ክሳብ 5 ዝግባእ ቅድመ ኩነት ዝተጠናቐቐን ከይዲ ምፅራይ ብኣግባቡ ዝተፈፀመን ፕሮጀክት ወይ ዘርፊ ብመሰረት ስታንዳርድ ግቡእ ዝኾነ ስፍሓት ቦታ ብምደባ ይወሃቦ፡፡

23. ብምኽንያት ልምዓት ንዝለዓሉ ነበርቲ

መሊሰካ ንምስፋር ብዛዕባ ዝውሃብ ቦታ፤

ቦታ ከተምኡም ብምኽንያት ልምዓት ወይ ብመሊሰካ ምልማዕ ከተማ ንዝለቁ ነበርቲ ዝግበር ስርዓት ኣክፋፍላ ካሕሳ ኣገባብ ብዘለዎ ሕጊ መሰሎም ሕሉው ኮይኑ፡-

1. ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 12 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ትሕዝትኡ ክለቕቕ ዝተገበረ በዓል ነባር ትሕዝቶ ምስ ደረጃ ቦታ፤ ስታንዳርድ ሽንሸናን ተበፀሓይነትን ግልጋሎታትን ዘገናዘበ ተለዋጢ ቦታ ብነባር ስሪት ይውሃቦ፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

2. በዓል መሰል ትሕዝቶ ሊዝ ቅድሚ ዘበን ውዕሉ ምእኻሉ ቦትኡ ክለቕቕ ኣይግበርን፡፡ ኮይኑ ግን ንረብሓ ህዝቢ ክበሃል ትሕዝትኡ ተደላይ እንትኸውን ትሕዝቶ ሊዝ ክለቕቕ ዝተገበረ ሕጋዊ በዓል መሰል ንዝተረፎ ዘመን ሊዝ ተመሳሳሊ ስፍሓትን ደረጃን ዘለዎ ተለዋጢ ቦታ ብኣገባብ ነባር ሊዝ ይወሃቦ፡፡ ካብቲ ቦታ ዝለዓል ንብረት እንተሃልዩ ብመሰረት መምርሒ ካሕሳ ይኸፈሎ፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

3. ብዘይሕጋዊ መንገዲ ኣብ ዝተትሓዘ ቦታ ዝሰፈረ ንብረት ብዝተፈላለዩ ምኽንያታት

6. በዚህ ኣንቀፅ ከንኡስ ኣንቀፅ 1 እስከ 5 መሰረት ተገቢው ቅድመ ሁኔታ የተጠናቐቐ እና የማጣራት ሂደቱን በኣግባቡ የፈፀመ ፕሮጀክት ወይም ዘርፍ በስታንዳርዱ መሰረት ተገቢ የሆነ የቦታ ስፋት በምደባ ይሰጣል፡፡

23. በልማት ምኽንያት የሚነሱ ነዋሪዎችን

መልሶ ለማስፈር ስለሚሰጥ ቦታ

የከተማ ቦታቸውን በልማት ምኽንያት ወይም በከተማ መልሶ ማልማት ለሚለቁ ነዋሪዎች የሚደረገው የካሳ ኣክፋፊል ስርአት ኣግባብ ባለው ህግ መብታቸው የተጠበቀ ሆኖ፡-

1. በኣዋጁ ኣንቀፅ 12 ንኡስ ኣንቀፅ 2 መሰረት ይዞታውን እንዲለቅ የተደረገ ህጋዊ የነባር ባለይዞታ ከቦታ ደረጃ፤ የሽንሻኖ ስታንዳርድና የኣገልግሎቶች ተደራሽነትን ያገናዘበ ምትክ ቦታ በነባሩ ስሪት ይሰጠዋል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፤

2. የሊዝ ይዞታ ባለመብት የውል ዘመን ከመድረሱ በፊት ቦታውን እንዲለቅ ኣይደረግም፡፡ ሆኖም ይዞታው ለህዝብ ጥቅም ሲባል የሚፈለግ ሲሆን የሊዝ ይዞታውን እንዲለቅ የተደረገ ህጋዊ ባለመብት ለቀሪው የሊዝ ዘመን ተመሳሳይ ስፋት እና ደረጃ ያለው ምትክ ቦታ በነባሩ ሊዝ ኣግባብ ይሰጠዋል፡፡ ከቦታው የሚነሳ ንብረት ካለ በካሳ መመሪያ መሰረት ይከፈላል፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

3. በህገ-ወጥ መንገድ በተያዘ ቦታ ላይ ለሰፈረ ንብረት በተለያዩ ምኽንያት እንዲነሳ ሲወሰን

ንክለዓል እንትውሰን ካሕሳን ተለዋጢ ቦታን አይወሃብን፡፡

4. ሓበራዊ ህንፃ ዝተሃነፀሉን ፕሮግራም ልምዓት አባይቲ አብ ከይዲ ዘለዎን ከተማ ብምክንያት ፕሮግራም መሊስካ ምልማዕ ከተማ ተላዓሊ ዝኾኑ፤ አብ ሓበራዊ መንበሪ ገዛ ብዕድጊት ብቀዳምነት ዝረኽበሉ ኩነታት የመቻቹ፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውስን፡፡

5. አብ ውሽጢ ክልል ከተማ ብምክንያት ልምዓት መንበሪ ቦትኦም ህንፃ ዝዓረፎ ቦታን፤ ንክለቁ ዝተወሰነሎም ሓረስቶት፡-

ሀ- አገባብ ብዘለዎ ሕጊ ተወሲኑ ነቲ መሬትን ንብረትን ካብ ዝኸፈል ካሕሳ ብተወሳኺ ብመሰረት ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ንመህንዲ ህንፃ ተለዋጢ ቦታ ብነባር ስሪት ይወሃቦም፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውስን፡፡

ለ. ብመሰረት አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ 5 አብ ውሽጢ ክልል ከተማ ብምክንያት ልምዓት ቦታ ሕርሻን መግሃጫን ንክለቁ ዝተወሰነሎም ሓረስቶት ብመሰረት መምርሒ መሰል ምርካብ ካሕሳ ተሓሊዩ ካብ ትሕዝትኦም ይላዓሉ፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውስን፡፡

24. ንሓፂር እዋን ብሊዝ ዝወሃቡ ቦታታት

1. ብመሰረት አብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 18 ንኡስ ዓንቀፅ 2/ለ/ ዝተጠቐሰ አብ ውሽጢ ሓፂር እዋን አብ ጥቕሚ ዘይውዕሉ ቦታታት ከተማ

ካሳ እና ምትክ ቦታ አይሰጥም፡፡

4. የጋራ ህንፃ በተገነባበት እና የቤት ልማት ፕሮግራም በሂደት ላይ ባለባት ከተማ፤ በከተማው መልሶ ማልማት ፕሮግራም ምክንያት ተነሺ የሆኑ፤ የጋራ መኖሪያ ቤት በግዥ በቅድሚያ የሚያገኙበት ሁኔታ ያመቻቻል፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

5. በከተማ ክልል ውስጥ በልማት ምክንያት የመኖሪያ ቦታቸው፤ ህንፃ ያረፈበት ቦታን እንዲለቁ የተወሰነባቸው ገበሬዎች፡-

ሀ. አግባብ ባለው ህግ ተወስኖ ለንብረቱና ለመሬቱ ከሚከፈለው ካሳ በተጨማሪ ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ለህንፃ ግንባታ ተለዋጭ ቦታ በነባሩ ስሪት ይሰጣቸዋል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

ለ. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ቁጥር 5 መሰረት በከተማ ክልል ውስጥ በልማት ምክንያት የእርሻ ቦታና መጋጫን እንዲለቁ የተወሰነባቸው ገበሬዎች በመመሪያው መሰረት ካሳ የማግኘት መብታቸው ተጠብቆ ከይዞታቸው ይነሳሉ፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

24. ለአጭር ጊዜ በሊዝ ስለሚሰጡ ቦታዎች

1. በአዋጁ አንቀፅ 18 ንኡስ አንቀፅ 2/ለ/ በተጠቀሰው መሰረት በአጭር ጊዜ ጥቅም ላይ የማይውሉ የከተማ ቦታዎች ለሚከተለው

ንዝስዕብ ግልጋሎት ይውሰዳል፡-

- ሀ) ምስ ከተማ ሕርሻን ሓምለዋይ ተንከፍ ስራሕቲ ልምዓትን ዝተተሓሓዙ ንኣትክልቲ፣ዕምበባ፣ ምርባሕ ደርሁ፣ ሓምለዋይ መናፈሻን መዘናግዕን

ለ. ንመፍረይ ወይ ንመሸጢ ብሎኬት፤

ሐ. ንመትከሊ ሰሌዳ ምልክታ፤

መ. ኣብ እዋን ህንፀት ንመቐመጢ ማሸነሪን ናውቲ ህንፃ መሳርሕን

2. ኣጠቓቕማን ኣተሓሕዛን ንሓፂር ግዘ ብሊዝ ዝተውሃበ ትሕዝቶ ቦታ ውዕሊ ከምዝስዕብ ይኸውን፡-

- ሀ) ብመሰረት ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1/ሀ/ ምስ ከተማ ሕርሻን ሓምለዋይ ተንከፍ ስራሕቲ ልምዓትን ተተሓሓዙ ዝወሃብ ዘበን ውዕሊ ቦታ ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ክሳብ 15 ዓመት ይኸውን፡፡

ለ/ ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1/ለ/ሐ/መ ዘበን ውዕሊ ንሓፂር እዋን ብሊዝ ዝወሃቡ ቦታታት ክሳብ 5 ዓመት ጥራሕ ይኸውን፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

ሐ) ንሓፂር እዋን ዝተውሃበ ቦታ ቅድሚ እዋን ውዕሊ ምእኻሉ ንልምዓት እንትድለ ነቲ ንብረት መልዓሊ ዝኣክል ግምት ይወሃቦ፡፡ኣድላይነቱ እንዳተርኣየ ንዝቐረቦ ግዘ ውዕሊ ጥራሕ መጥቀሚ ዝኸውን ተለዋጢ ቦታ ክወሃብ ይኸእል፡፡

ኣገልግሎት ይውላል፡-

- ሀ) ከከተማ ግብርና እና ከከተማ ኣረንጓዴ ነክ ልማት ስራጋር የተያያዙ ለኣትክልት፤ ኣበባ፤ ዶሮ እርባታ፤ ኣረንጓዴ መናፈሻ እና ኣረንጓዴ መዝናኛ፤

ለ. ለብሎኬት ማምረቻ ወይም መሸጫ

ሐ. ለማስታወቅያ ሰሌዳ መትከያ

መ. በግንባታ ጊዜ ለማሸነሪ እና ቁሳቁስ የህንፃ መሳሪያዎች ማስቀመጫ

2. በኣጭር ጊዜ በሊዝ ይዞታ የተሰጠ ቦታ ኣጠቓቀምና የውል ኣያያዝ እንደሚከተለው ይሆናል፡-

- ሀ) በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1/ሀ/ መሰረት ከከተማ እርሻና ኣረንጓዴ ነክ የልማት ስራዎችን ተያይዞ የሚሰጥ የቦታ ውል ዘመን በኣዋጁ መሰረት እስከ 15 ኣመት ይሆናል፡፡

ለ/ በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1/ለ/ሐ/መ መሰረት በሊዝ ውል ለኣጭር ጊዜ የሚሰጥ ቦታ እስከ 5 ኣመት ብቻ ይሆናል፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

ሐ) ለኣጭር ጊዜ የተሰጠ ቦታ የውል ጊዜው ከማብቃቱ በፊት ለልማት ሲፈለግ ንብረቱን ለማንሳት የሚበቃ ግምት ይሰጠዋል፡፡ ኣስፈላጊነቱ እየታየም ለቀሪው የውል ጊዜ ብቻ መጠቀሚያ የሚሆን ምትክ ቦታ ሊሰጥ ይችላል፡፡

3. አከፋፍላ ቦታ ኪራይ ወይ ሊዝ ብጊዚያዊ መጥቀሚያ ንሓፂር እዋን ዝወሃብ ቦታ ከምዝስዕብ ይኸውን፡-

ሀ. ብጊዚያዊ ውዕሊ ንሓፂር እዋን ዝተፈቀደሎም አካላት ብተመን ኪራይ ቦታ ከተማ ወይ ብመበገሲ ዋጋ ሊዝን ዋጋ ጨረታ ሊዝን መሰረት ብምግባር ብኮሚቴ ኮንቲባ ወይ ብስራሕ ፈፃሚ ወረዳ ፅንዓት ተገይሩ ብዝወሰን ናይ ሓፂር እዋን ወይ ዓመታዊ ቦታ ኪራይ ወይ ክፍሊት ሊዝ ክኸፍሉ ይግበር፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይወሰን፡፡

25. ንሓፂር እዋን ንደቀኞትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት ዝወሃብ ቦታ

1. አብታ ከተማ አብ ውሽጢ ሓፂር እዋን አብ ጥቕሚ ዘይውዕሉ ቦታታት እንዳተፀንዑ ንግልጋሎት ደቀኞትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት ንክውዕሉን ክዳለውን ብጊዚያዊ ውዕሊ ንሓፂር እዋን ክወሃቡ ይግበር፤

2. ንሓፂር እዋን ንግልጋሎት መሸጥን መፍረይን ዝወሃብ ቦታ ካብ ኪራይ ወይ ክፍሊት ሊዝ ነፃ ይኸውን

3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ንዝተውሃቡ ቦታታት ዘበን ውዕሊ ካብ 1 ክሳብ 5 ዓመት ጥራሕ ይኸውን፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይወሰን

4. ብጊዚያዊ ውዕሊ ንሓፂር እዋን ንደቀኞትን አናእሽተይን ንግዲ ትካላት ዝወሃብ ቦታ ቅድሚ ውዕል ምእኻሉ ንልምዓት እንትድለ

3. ለአጭር ጊዜ በጊዚያዊ መጠቀምያ የሚሰጥ ቦታ የሊዝ ወይም የቦታ ኪራይ አከፋፈል እንደሚከተለው ይሆናል፡-

ሀ. በጊዚያዊ ውል ለአጭር ጊዜ የተፈቀደላቸው አካላት በከተማ የኪራይ ቦታ ተመን ወይም በሊዝ መነሻ ዋጋና የጨረታ የሊዝ ዋጋ መሰረት በማድረግ በከንቲባ ኮሚቴ ወይም ብወረዳ ስራ አስፈፃሚ ጥናት ተደርጎ በሚወሰን የአጭር ጊዜ ወይም አመታዊ የቦታ ኪራይ ወይም የሊዝ ክፍያ እንዲከፍሉ ይደረጋል፡፡

25. ለአጭር ጊዜ ለጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ድርጅቶች የሚሰጥ ቦታ፡-

1. በከተማው በአጭር ጊዜ ውስጥ ጥቅም ላይ ያልዋሉ ቦታዎች እየተጠኑ ለጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ድርጅቶች አገልግሎት እንዲውሉና እንዲዘጋጁ በጊዚያዊ ውል ለአጭር ጊዜ እንዲሰጡ ይደረጋል፡፡

2. ለአጭር ጊዜ ለማምረቻና መሸጫ አገልግሎት የሚውል ቦታ ከኪራይ ወይም ከሊዝ ክፍያ ነፃ ይሆናል

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ለተሰጡ ቦታዎች የውል ዘመን ከ1 እስከ 5 አመት ብቻ ይሆናል፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል

4. በጊዚያዊ ውል ለአጭር ጊዜ ለጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ድርጅቶች የሚሰጥ ቦታ ውል ከማለቁ በፊት ለልማት ሲፈለግ አስፈላጊነቱን

አድላይነቱ እንዳተረአየ ንዝቕረዮ ግዘ ውዕሊ ጥራሕ ተለዋጢ መጥቀሚያ ቦታ ክወሃበ ይኸእል፤ ንዝተኣመነሎም መልዓሊ ንብረት ወፃኢታት ግምት ክኸፈሎ ይኸእል፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

ክፍሊ ሓሙሽተ

ብዛዕባ ውዕሊ ሊዝን ኣዋህባ ምስክር ወረቀትን

26. ውዕሊ ሊዝ ዝምርሓሎም መትከላት

ድንጋገታት እዚ ኣዋጅን እዚ ደንብን ሕልዋት ኮይኖም ውዕሊ ሊዝ ብመሰረት ቤት ዕዮታት ዝወፃዕዎም ኣብ ሕጊ ፍትሃብሄር ውዕል ምምሕዳር ሕጊ ብዝተደንገገ ይምራሕ፡፡

27. ብዛዕባ ምፍራም ውዕሊ ሊዝ

1. በቲ ኣዋጅን በዚ ደንብን ቦታታት ከተማ ብሊዝ እንትፍቀዱ ሰነድ ውዕል፤ መሰልን ግቡእን ተጫረቲ፤ ተግባርን ሓላፍነትን ውዕል ወሃቢ፤ ሓፈሻዊ ኩነታት ምሕደራ ትሕዝቶ ሊዝ፤ ገደብ ግዜ መጀመርን መወድእን ህንፃት፤ ብተወሳኺ ምስቲ ቦታ ዝተፈለየ ባህሪ ዝኸይድ ፍሉይ ኩነታት ዘመላኸት ክኸውን ኣለዎ፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

2. ኩነታትን ቃላት ረቂቅ ውዕሊን ኣብቲ ጨረታ ሰነድ ከም ሓደ ክፋል ኮይኑ ክቐርብ ኣለዎ፡፡

እየታየ ለቀሪው የውል ጊዜ ብቻ ተለዋጭ የመጥቀምያ ቦታ ሊሰጠው ይችላል፤ ለታመነበት የንብረቱ ማንሻ ወጪ ግምቱን ሊከፈለው ይችላል፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

ክፍል ኣምስት

ስለሊዝ ውል እና የምስክር ወረቀት ኣሰጣጥ

26. የሊዝ ውል የሚመራባቸው መርሆዎች

የኣዋጁ እና የዚህ ደንብ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፤ የሊዝ ውል በፍትሃብሄር የኣስተዳደር ህግ መሰረት መስሪያ ቤቶች ስለሚያደርጓቸው ውሎች በተደንገገው መሰረት ይመራል፡፡

27. የሊዝ ውል ስለመፈረም

1. በኣዋጁና በዚህ ደንብ የከተማ ቦታዎች በሊዝ ሲፈቀዱ የውሉ ሰነድ፤ የተጫራሾችን መብትና ግዴታ፤ የውል ሰጪ ተግባርና ሃላፊነት፤ ጠቅላላ የሊዝ ይዞታ ኣስተዳደር ሁኔታዎችን፤ የግንባታ መጀመሪያና ማጠናቀቂያ የጊዜ ገደብ፤ በተጨማሪ ከቦታው የተለየ ባህሪ ጋር የሚሄዱ ልዩ ሁኔታዎችን የሚያመለክት መሆን ኣለበት፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

2. የውሉ ረቂቅ ቃሎችና ሁኔታዎች ከጨረታው ሰነድ ጋር እንደ ኣንድ ክፍል ሆነው መቅረብ ኣለበት፡፡

3. ብጨረታ ዝተውሃቡ ቦታታት ኣብ ቤት ዕዮን ካልኣት ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ፀገም ምኽንያት ኣብ ውዕሊ ዝተቐመጠ ዕለት ምርካብ እንተዘይተኻኢሉ ዳግም ውዕሊ ይሕደስ፤ ግዜ እፎይታ፤ ግዝ መጀመርን መወደእን ህንፀት፤ ግዝ መወደኢ ክፍሊት ሊዝ ከምብሓዱሽ ይውሰን፤ ዋጋ ሊዝ ብመሰረት ኣቀዲሙ ዝተውሃበ ጨረታ ይኸውን፡፡

4. ኣብ ውዕሊ ሊዝ ዝተገለፁን ኣካል ሰነድ ውዕሊ ኮይኖም ዝተፈረሙን ዋኒናት ኣብ መንጎ ብሊዝ ዝወሰደ ሰብን ወሃቢ ውዕሊ ሊዝን ከም ሕጊ ኮይኖም የገልግሉ፡፡

5. ውዕሊ ሊዝ ብጨረታ ዝሰዓረ፤ ብምደባ ዝተውሃቦ ፣ በቲ ኣዋጅን በዚ ደንብን ናብ ስሪት ሊዝ ክኣቱ ዝተወሰነሉ ቦታ ከተማ፤ ኣብ መንጎ በዓል መሰል ሊዝን ውዕሊ ወሃብን ነዚ ደንቢ ንምፍፃም ብዝወፅእ መምርሒ ዝቐመጥ ሰሌዳ ግዜ ዝርዝር ከይዲ ኣፈፃፀማን ክፍረም ኣለዎ፡፡

6. ኣድላይ ቅድመ ክፍሊት ወዲኡ ውዕሊ ሊዝ ዝተወፃዓለ ሰብ ብዓይነትን ብርክን ህንፀት ተፈልዩ ብዝተቐመጠ ገደብ ግዜ ውሽጢ ህንፀት ክጅምርን ክውድእን ኣለዎ፡፡

28. ወረቀት ምስክር ትሕዝቶ ሊዝ

1. ቦታ ከተማ ብሊዝ ዝተፈቀደሉ ሰብ ወረቀት ምስክር ትሕዝቶ ሊዝ ይወሃቦ

3. በጨረታ የተሰጡ ቦታዎችን በመስሪያ ቤቱ እና ሌላ ከአቅም በላይ በሆነ ችግር ምክንያት በውሉ በተጠቀሰው ቀን መሰረት ማስረከብ ካልተቻለ ውሉ እንደገና ይታደሳል፤ የችሮታ ጊዜ፤ የግንባታ መጀመሪያ እና ማጠናቀቂያ ጊዜ፤ የሊዝ ክፍያ ማጠናቀቂያ ጊዜ እንደ ኣዲስ ይወሰናል፤ የሊዝ ዋጋው ቀደም ሲል በጨረታው በተሰጠው መሰረት ይሆናል፤

4. በሊዝ ውሉ ላይ የተገለፁና የውሉ ሰነድ ኣካል ሆነው የተፈረሙ ጉዳዮች በሊዝ በወሰደው ሰው እና በሊዝ ውል ሰጪው በኩል እንደ ህግ ሆነው ያገለግላሉ፡፡

5. የሊዝ ውል በጨረታ ያሸነፈ፤ በምደባ የተሰጠው፤ በኣዋጁና በዚህ ደንብ ወደ ሊዝ ስሪት እንዲገባ የተወሰነበት የከተማ ቦታ በሊዝ ባለሙብትና በውል ሰጪው መካከል ይህን ደንብ ለማስፈፀም በሚወጣው መመሪያ በሚቀመጠው የጊዜ ሰሌዳና ዝርዝር የኣፈፃፀም ሂደት መፈረም ኣለበት፡፡

6. ኣስፈላጊውን ቅድመ ክፍያ ኣጠናቅቆ የሊዝ ውል የተዋዋለ ሰው በግንባታው ኣይነትና ደረጃ ተለይቶ በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ ግንባታ መጀመርና ማጠናቀቅ ኣለበት፡፡

28. የሊዝ ይዞታ ምስክር ወረቀት

1. የከተማ ቦታ በሊዝ የተፈቀደለት ሰው የሊዝ ይዞታ ምስክር ወረቀት ይሰጠዋል፤

2. ወረቀት ምስክር ትሕዝቶ ሊዝ ዝህልዎ መግለፅታት፡-

ሀ. ሙሉእ ሽም ምስ አቦሓጎ ቦታ ብሊዝ ዝተፈቐደሉ፤ ሽም ትካልን ጉርዲ ፎቶግራፍ ባዓል ትሕዝቶ፤

ለ. ስፍሓትን አድራሻን እቲ ቦታ፤

ሐ. ዓይነት ግልጋሎት እቲ ቦታ፤ ብርክን ቁፅሪ ፕሎትን፤

መ. ጠቅላላ ዋጋ ሊዝ እቲ ቦታን መጠን ቅድመ ክፍሊትን

ረ. በቢዓመቱ ዝኸፈል መጠን ክፍሊት ሊዝን እቲ ክፍሊቱ ዝወድአሉ እዋንን፤

ሰ. ትሕዝቶ ሊዝ ፀኒዑ ዝፀንሓሉ ዘበን

ሸ. ቁፅሪ ትሕዝቶ ምስክር ወረቀት፤

ቀ. ሓባሪ ሰሜናዊ አንፈት እቲ ቦታ መለክዒ ስኬልን ኩርናዕ መራሽቢ ወይ ኤክስ ዋይ ኮኦርድኔት አካቲቱ ክሕዝ አለዎ፡፡

ክፍሊ ሽዱሽተ

ዋጋ ሊዝ ቦታ ከተማን አፈፃፀማ ክፍሊትን

29. መበገሲ ዋጋ ሊዝ ቦታ ከተማ

1. መበገሲ ዋጋ ሊዝ ቦታ ከተማ ዝትመን ከም ኣወቓቕራን ነባራዊ ኩነታት ከተማታትን መሰረት ብምግባርን እዞም ዝስዕቡ ኩነታት አብ ግምት ውሽጢ ብምእታው እዩ፡-

2. የሊዝ ይዞታ የምስክር ወረቀት የሚኖረው መግለጫዎች፡-

ሀ. ቦታ በሊዝ የተፈቀደለትን ሰው ሙሉ ስም ከነአያት፤ የድርጅቱ ስም እና የባለይዞታው ጉርድ ፎቶ ግራፍ፤

ለ. የቦታውን ስፋትና አድራሻ፤

ሐ. የቦታውን የአገልግሎት አይነት፤ ደረጃና የፕሎት ቁጥር፤

መ. የቦታውን ጠቅላላ የሊዝ ዋጋና የቅድመ ክፍያ መጠን፤

ረ. በየአመቱ የሚከፈል የሊዝ ክፍያ መጠንና ክፍያው የሚጠናቀቅበትን ጊዜ፤

ሰ. የሊዝ ይዞታው ፀንቶ የሚቆይበትን ዘመን፤

ሸ. የይዞታ የምስክር ወረቀት ቁጥር

ቀ. የቦታው የሰሜን አቅጣጫ አመልካች፤ የስኬሉ መለኪያ እና የማእዘን መገናኛዎች ወይም ኤክስ ዋይ ኮኦርድኔትን አካቶ መያዝ አለበት፡፡

ክፍል ስድስት

የከተማ ቦታ የሊዝ ዋጋ እና የክፍያ አፈፃፀም

29. የከተማ ቦታ የሊዝ መነሻ ዋጋ

1. የከተማ ቦታ የሊዝ መነሻ ዋጋ ትመና እንደ ከተሞቹ ኣወቃቀርና ነባራዊ ሁኔታ መሰረት በማድረግ እና የሚከተሉትን ሁኔታዎች ግምት ውስጥ በማስገባት ነው፡-

ሀ. መበገሲ ዋጋ ሊዝ ቦታ ከተማ ሚላ ሰሊሒቱ ብርክት ዝበሉ መሬትን መሬት ተንከፍ ዕድገታት፣ መስተካከሊ አፈላላይ ግዜ፣ማሕበራውን ኢኮኖሚያውን ከነታት፣ መፅናዕቲ ህልውን ቀፃሊ ዕብየት ብምክያድ፣ አጠቃቅማ መሬትን ብርኪ ቦታን አብ ግምት ብምእታው ክዳሎ አለዎ፤

ለ. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1/ሀ ዝተገለፀ ሕልው ኮይኑ፣ እቲ ቦታ ንምድላው ንተልዓልቲ ዝተፈፀመ ክፍሊት ካሕሳ፣ ምድላው ቦታ፣ ዝርገሐ መሰረተ ልምዓት፣ ንመካየዲ ስራሕን ካልኦት ጭቡጣት ተዛመድቲ ወፃኢታት ዘገናዘበ ይኸውን፡፡

2. ቦታ ከተማ ብዋጋ ቀጠና ምክፍፋልን አፈፃፀምኡን፡-

ሀ. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተሰልሐ ዝርዝር መበገሲ ዋጋ ሊዝ ቦታታት ከተማ መሰረት ብምግብር ዋጋ ቀጠና ካርታ ክዳለው አለዎ፤

ለ. መበገሲ ዋጋ ሊዝ እዋናውነቱ ሓልዩ ንክኸይድ በቢ በጀት ዓመቱ ወይ በቢ ክልተ ዓመት ዝግበሩ ጨረታት መሬት ሊዝ ኩሎም ቀጠና ቦታን ዓይነት ግልጋሎትን ተሓሳቢ ብምግብር ክዳሎ አለዎ፤

ሀ. የከተማ ቦታ የሊዝ መነሻ ዋጋ የቅመራ ስልቱ በርካታ መሬትና መሬት ነክ ግብይቶች፣ የጊዜ ልዩነት ማስተካከያን፣ የማሕበራዊና ኢኮኖሚያዊ ሁኔታዎችን፣ ወቅታዊና የወደፊት የእድገት ጥናቶችን በማካሄድ፣ የመሬት አጠቃቀም እና የቦታ ደረጃን ታሳቢ በማድረግ መዘጋጀት አለበት፤

ለ. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1/ሀ የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ቦታውን ለማዘጋጀት ለተነሺዎች የተፈፀመ የካሳ ክፍያ፣ የቦታ ዝግጅት፣ የመሰረተ ልማት ዝርጋታ፣ የስራ ማስኬጃ እና ሌሎች ተጨባጭነት ያላቸው ተጓዳኝ ወጪዎችን ያገናዘበ ይሆናል፡፡

2. የከተማ ቦታን በዋጋ ቀጠና መከፋፈል እና አፈፃፀሙን፡-

ሀ. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የተሰላውን የከተማ ቦታዎች ዝርዝር የሊዝ መነሻ ዋጋ መሰረት በማድረግ የዋጋ ቀጠና ካርታ መዘጋጀት አለበት፤

ለ. የሊዝ መነሻ ዋጋ ወቅታዊነቱ ጠብቆ እንዲካሄድ በየበጀት አመቱ ወይም በየሁለት አመቱ የሚካሄዱትን የመሬት ሊዝ ጨረታዎች ሁሉንም የቦታ ቀጠና እና የአገልግሎት አይነት ታሳቢ በማድረግ መዘጋጀት አለበት፤

ሐ. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 (ሀ) ዝተዳለወ መበገሲ ዋጋን ዋጋ ቀጠና ካርታን ብካቢኔ ከተማ ወይ ወረዳ ብምፅዳቅ ብከተማ መሰረታዊ ካርታን ብፅሑፍን ተዳልዩ ተበፃሓይ ብዝኾነ መርበብ ሓበሬታን ኣብ ዝረኣይ ሰሌዳ ምልክታን ንህዝቢ ግልፂ ክግበር ኣለዎ፡፡

3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝፀደቐ መበገሲ ዋጋ ኣብ ልዕሊ ብጨረታ ንዝቐርቡን ብምደባ ንዝውሃቡን ቦታታት ተግባራዊ ይኸውን፡፡

4. ዝኾነ ቦታ ነቲ ብርኪ ቦታ ካብ ዝተቀመጠሉ መበገሲ ዋጋ ንታሕቲ ብጨረታ ክትሓላለፍ ኣይከኣልን፡፡

5. ንዓርሰ ምትሕግጋዝን ትሑት እቶት ንዘለዎም ክፋላት ሕብረተሰብን ብዝወፅእ ሃገራዊ ፖሊሲ ገዛ ከተማ ንግልጋሎት መንበሪ ዝወሃብ ቦታ፣ ንማኑፋክቸሪንግ፣ ንሕርሻ ከተማን ንግልጋሎት ንግድን ከከም ግልጋሎቱ ዝተፈለየ መበገሲ ዋጋ ብምፅናዕ ምትግባር ይከኣል፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

6. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተጠቀሰ ሕልውኡ ኮይኑ፣ ኣብዚ ሕዚ እዋን መበገሲ ዋጋ ሊዝ ዘለወን ከተማታት ዝተወሰነ ኣድላይ ዝኾነ መስተኻኸሊ ብምግባር እቲ ኣዋጅ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ክሓብ ክልተ ዓመት ዘሎ ጊዜ መበገሲኡ ከይተቐየረ ክፀንሕ ይከኣል፡፡

ሐ. በዚዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 (ሀ) የተዘጋጀ የመነሻ ዋጋ እና የዋጋ ቀጠና ካርታ በከተማ ወይም በወረዳ ካቢኔ በማስፀደቅ በከተማው መሰረታዊ ካርታ እና በፅሑፍ ተዘጋጅቶ በማንኛውም ተደራሽ የመረጃ መርበብና ለእይታ በሚመች የማስታወቂያ ሰሌዳ ለህዝብ ይፋ መደረግ ኣለበት፡፡

3. በዚዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት የፀደቀው የመነሻ ዋጋ በጨረታ ለሚቀርቡና በምደባ ለሚሰጡ ቦታዎች ላይ ተግባራዊ ይሆናል ፡፡

4. ማንኛውም ቦታ ለቦታው ደረጃ ከተቀመጠው የመነሻ ዋጋ በታች በጨረታ ሊተላለፍ ኣይችልም፡፡

5. ለራስዓገዝ እና ኣነስተኛ ገቢ ላላቸው የህብረተሰብ ክፍሎች በሚወጣው የሃገራችን የከተማ የቤት ፖሊሲ ለመኖሪያ ኣገልግሎት ለሚሰጥ ቦታ፣ ለማኑፋክቸሪንግ፣ ለከተማ ግብርና እና ለንግድ ኣገልግሎት እንደየ ኣገልግሎቱ የተለየ መነሻ ዋጋ በማጥናት ሊተገብር ይችላል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

6. በዚዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ በኣሁኑ ወቅት የሊዝ መነሻ ዋጋ ያላቸው ከተሞች የተወሰነ ኣስፈላጊ የሆነ ማስተካከያ በማድረግ ኣዋጁ ከወጣበት ቀን ጀምሮ እስክ ሁለት ኣመት ድረስ ባለው ጊዜ መነሻውን ሳይከለስ ሊቆይ ይችላል፡፡

30. ዋጋ ሊዝ መሬት

1. ዋጋ ጨረታ መሬት ከተማ ንሕድሕድ ቦታ ወይ ቁፅሪ ጨረታ ሰዓራይ ተጫራቲ ዝሃበ ዝለዓለ ዋጋ እዩ፡፡
2. ብምደባ ዝተሓላለፈ ቦታ ዋጋ ሊዝ ብዓይነት ግልጋሎቱ፣ ብተናፀል ተፈላልዩ ክትመን ይኽእል፡፡ እንተዘይኮይኑ መበገሲ ዋጋ ሊዝ ብምደባ ንዝተውሃበ ክፍሊት ተግባራዊ ይግበር፡፡
3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተጠቀሰ ሕልው ኮይኑ ንዲፕሎማቲክን ዓለም ለኽ ትካላትን ብመሰረት ስምምዕነት መንግስቲ ዝፍፀም ኮይኑ፣ ምስመንግስቲ ግልፂ ስምምዕነት ኣብ ዘይህልወሉ ግዜ ግን ቦቲ ዝለዓለ ናይቲ ከባቢ እዋናዊ ዋጋ ጨረታ መሰረት ይኸውን፡፡
4. ንትካላት ሃይማኖት አምልኾ መካየድን ንበዓል በጀት መንግስታዊ ትካላት መስርሒ ቦታ ዝምደበሎም ኣብ ልዕሊ መሬት ንዝነበረ ንብረትን እቲ ቦታ ኣብ ኢድ ሓረስቶት እንተኾይኑ ዝተኸፈለ ክፍሊት ካሕሳ ዝትክእ ክፍሊት ብሓደ ግዜ ዝፍፀም ኮይኑ፣ እቲ መሬት ካብ ክፍሊት ሊዝ ነፃ ኮይኑ ኣፈፃፅምኡ ብዝወፅእ መምርሒ ይውስን፡፡

31. ኣፈፃፀማ ክፍሊት ሊዝ

ቦታ ብሊዝ ዝተፈቀደሉ ሰብ፡-

30. የመሬት የሊዝ ዋጋ

1. የከተማ መሬት የጨረታ ዋጋ ለእያንዳንዱ ቦታ ወይም የጨረታ ቁጥር አሸናፊ ተጫራች የሰጠው ከፍተኛ ዋጋ ነው፡፡
2. በምደባ የተላለፈ ቦታ የሊዝ ዋጋ በየአገልግሎቱ አይነት፣ በተናጠል ተለያይቶ ሊተመን ይችላል፡፡ ካልሆነም የሊዝ መነሻ ዋጋ በምደባ ለተሰጠ ክፍያ ተግባራዊ ይደረጋል፡፡
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ለዲፕሎማቲክና ለኣለም አቀፍ ተቋማት በመንግስት ስምምነት መሰረት የሚፈፀም ሆኖ፣ ከመንግስት ግልፅ ስምምነት በማይኖርበት ጊዜ ግን በኣካባቢው ወቅታዊ ከፍተኛ የጨረታ ዋጋ መሰረት ይሆናል፡፡
4. ለሃይማኖት ተቋማት የአምልኮ ማከናወኛ እና ለባለበጀት የመንግስታዊ ተቋማት የመስሪያ ቦታ የሚመደበው በቦታው ላይ ለነበረው ንብረት እና ቦታው በኣርሶ ኣደር እጅ ከሆነም ለዚህ የተከፈለውን ካሳ የሚተካ ክፍያ በኣንድ ጊዜ የሚፈፀም ሆኖ፣ መሬቱ ከሊዝ ክፍያ ነፃ ሆኖ ኣፈፃፀሙ በሚወጣ መመሪያ ይወሰናል፡፡

31. የሊዝ ክፍያ ኣፈፃፀም

በሊዝ ቦታ የተፈቀደለት ሰው፡-

1. ካብቲ መጠን ዋጋ ሊዝ ቅድመ ክፍሊት ብስራሕ ልምዓት ወይ ብዓይነት ግልጋሎት ተፈልዩ ዝውሰን ኮይኑ፤ ተቀባሊ ውዕሊ ዝፍፅሞ ቅድመ ክፍሊት ሊዝ ካብ ጠቅላላ ዋጋ ሊዝ 20 ሚሊታዊ ክንኢስ የብሉን፡፡

2. በዚ ዓንቁፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተመልከተ እንተሃለወ እውን፤ ጠቅላላ ናይቲ ቦታ ክፍሊት ዋጋ ሊዝ ብሓደ ጊዜ ናይ ምኽፋል መሰሉ ይሕለው፤ ይበረታታል፤ ወለድ ክፍሊት ኣይሕሰብን፤ ካብ ጠቅላላ ክፍሊት ሊዝ 3 ሚሊታዊ ይንከየሉ፡፡

3. ቅድመ ክፍሊት ድሕሪ ምኽፋሉ ከም ልምዓቱ ወይ ዓይነት ግልጋሎቱ ዝፈላለ ኮይኑ፡-

ሀ. ብጨረታ ንዝትሓላለፍ ንግልጋሎት መንበሪ እስካብ 50 ዓመት

ለ. ንኻልኦት ግልጋሎታት ክሳብ 30 ዓመት፤

ሐ. ንሕርሻ ከተማ 7 ዓመት፤

መ. ንኻልኦት ልምዓት ኣባይቲ፤ ብምደባ ንዝውሃቡን ብመሰረት ፖሊሲ ኣባይቲ ከተማ ንዝውሃቡ ቦታታት 50 ዓመት መጠናቐቂ ክፍሊት እንትኸውን፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

4. በቢዓመቱ ክፍሊት ሊዝ ክፍፀም ዘለዎ ኮይኑ ካብ ጠቅላላ ዋጋ ቦታ ሊዝ ዝኸፈሎ ቅድመ ክፍሊት ተንክዩ እቲ ዝቀረየ ክፍሊት ነቲ ዝተውሃቦ ክፍሊት መወድኢ ጊዜ ተኻፊሉ ዝርከብ ማእኸላይ ዋጋ ዓመታዊ ክፍሊት ሊዝ ክሳብ መወድኢ ጊዜ በቢዓመቱ ይኸፍል፡፡

1. ከሊዝ ዋጋ የቅድመ ክፍያ መጠን በልማት ስራው ወይም በኣገልግሎቱ ኣይነት ተለይቶ የሚወሰን ሆኖ፤ ውል ተቀባይ የሚፈፅመው የሊዝ ቅድመ ክፍያ ከጠቅላላው የሊዝ ዋጋ 20 በመቶ ማነስ የለበትም፡፡

2. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ላይ የተመለከተው ቢኖርም፤ ጠቅላላ የቦታውን የሊዝ ዋጋ ክፍያ በኣንድ ጊዜ የመክፈል መብቱ ይጠበቃል፤ ይበረታታል፤ በክፍያውም ወለድ ኣይታሰብም፤ ከጠቅላላ የሊዝ ክፍያ 3 በመቶ ይቀነስለታል፡፡

3. ቅድመ ክፍያ ከፈፀመ በኋላ እንደየ ልማቱ ወይም የኣገልግሎት ኣይነት የሚለያይ ሆኖ፡-

ሀ. በጨረታ ለሚተላለፍ የመኖሪያ ኣገልግሎት እስከ 50 ዓመት

ለ. ለሌሎች ኣገልግሎቶች እስከ 30 ኣመት፤

ሐ. ለከተማ ግብርና እስከ 7 ዓመት፤

መ. ለሌሎች የቤቶች ልማት፤ በምደባ ለሚሰጡና በከተማ የቤት ፖሊሲ መሰረት ለሚሰጡ ቦታዎች 50 ኣመት የማጠናቀቂያ ክፍያ ሲሆን፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

4. በየኣመቱ የሊዝ ክፍያ መፈፀም ያለበት ሆኖ ከጠቅላላ የቦታው የሊዝ ዋጋ የከፈለው ቅድመ ክፍያ ተቀንሶና ቀሪው ክፍያ ለተሰጠው የክፍያ ማጠናቀቂያ ጊዜ ተካፍሎ የሚገኘውን ኣማካይ ዋጋ ኣመታዊ የሊዝ ክፍያ እስከ ማጠናቀቂያ ጊዜው በየኣመቱ ይከፍላል፡፡

5. በዚህ ዓንቀጽ ንዑስ ዓንቀጽ 4 ዝተጠቐሰ ሕልውኑ ኮይኑ ተቀባሊ ውዕሊ ዓመታዊ ክፍሊቱ ኣብ ውሽጢ ዓመት ከፋፊሉ ንምኽፋል ሕቶ እንተቅረቡ ዝምልከቶ ኣካል ክፈቕድሉ ይኽእል፤ ኮይኑ ግና ኣፈፃፀሙ ክፍሊት ካብ ሰለስተ ጊዜ ክበልፅ የብሉን፡፡

6. በብዓመቱ ዝኸፈለ ዝቀረየ ክፍሊት ሊዝብ መሰረት ንግድ ባንክ ኢትዮጵያ ተመን ዓመታዊ ወለድ ልቃሕ ይኽፍል፤ ተመን መጠን ወለድ ባንኩ መለቅሒ ክልወጥ ከሎ ሓቢሩ ይልወጥ፡፡

7. ብምኽንያት ግልጋሎት ለውጢ ዋጋ እንተዘይሃልዩ ሓደ ግዜ ውዕሊ ዝተኣተወሉ ክፍሊት ሊዝ ውዕሊ ዘበኑ ክሳብ ዝውዳእ ኣይመሓየሽን፡፡

32. ብዛዕባ ምእካብ ውዝፍ ክፍሊት ሊዝ

1. መሬት ብኣገባብ ሊዝ ዝተፈቀደሉ ሰብ ምስ ዝምልከቶ ኣካል ብመሰረት ዝኣተዎ ውዕል ብእዋኑ ክፍሊቱ ክፍፅም ኣለዎ፡፡

2. ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀጽ 20 ንዑስ ዓንቀጽ 6 በዓል ትሕዝቶ ሊዝ ክፍሊቱ ንምኽፋል ኣብ ዝግብኦ ገደብ ግዜ ውሽጢ ክፍሊት ተዘይክፈሉ በብዓመቱ ብዘይምኽፋሉ ብፅሑፍ መጠንቀቂታ በቢብርኩ ዝወሃብ ኮይኑ፤ ውዝፍ ሰለስተ ዓመት እንተሃሊዎ ካብ ራብዓይ ዓመት ጀሚሩ ዘሎ ግዜ ኣገባብ ዘለዎ ኣካል ንብረቱ ሒዞ ብምሻጥ ንውዝፍ ዕድኡ መኽፈሊ ኸውዕሎ ስልጣን ኣለዎ፡፡

5. በዚህ ዓንቀጽ ንዑስ ዓንቀጽ 4 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ውል ተቀባይ ዓመታዊ ክፍያውን በኣመቱም ውስጥ ከፋፍሎ ለመክፈል ጥያቄ ካቀረበ የሚመለከተው ኣካል ሊፈቅድለት ይችላል፤ ሆኖም የክፍያ ኣፈፃፀሙ ከሶስት ጊዜ መብለጥ የለበትም፡፡

6. በየኣመቱ በሚከፈለው ቀሪ የሊዝ ክፍያ የኣመቱ ወለድ በኢትዮጵያ ንግድ ባንክ ማበደሪያ ተመን መሰረት ይከፍላል፡፡ የወለድ መጠን የባንክ የማበደሪያ ተመን ሲለወጥ ኣብሮ ይለወጣል፤

7. በኣገልግሎት ለዉጥ ምክንያት የዋጋ ለውጥ ከሌለ ኣንዴ ውል የተገባበት የሊዝ ክፍያ የውል ዘመኑ እስኪያበቃ ድረስ ኣይሻሻልም፡፡

32. የሊዝ ውዝፍ ክፍያን ስለመሰብሰብ

1. መሬት በሊዝ ኣግባብ የተፈቀደለት ሰው ከሚመለከተው ኣካል ጋር በገባው ውል መሰረት ክፍያውን በወቅቱ መፈፀም ኣለበት፡፡

2. በኣዋጁ ዓንቀጽ 20 ንዑስ ዓንቀጽ 6 መሰረት የሊዝ ባለይዞታው የሊዝ ክፍያውን ለመክፈል በሚገባው የጊዜ ገደብ ውስጥ ካልከፈለ በየኣመቱ ክፍያውን ባለመክፈሉ የፅሁፍ ማስጠንቀቂያ በየደረጃው የሚሰጠው ሆኖ፤ የሶስት ኣመት ውዝፍ ካለበት ከኣራተኛው ኣመት ጀምሮ ባለው ጊዜ ኣግባብ ያለው ኣካል ንብረቱን ይዞ በመሸጥ ለውዝፍ እዳው መክፈያ የማዋል ስልጣን ኣለው፡፡

3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝሸየጥ ንብረት ብኣገባብ ጨረታ ኮይኑ ነቲ ብሊዝ ዝተትሓዘ መሬትን ኣብ ልዕሊ እቲ መሬት ዝሰፈረ ንብረትን ጥራሕ ዝምልከት ይኸውን፡፡

4. ኣግባብ ዘለዎ ኣካል ብመሰረት ዝኣተዎ ውዕል ዘይተፈፀመ ውዝፍ ሊዝ ኣብ ኣተኣኻኽባ በዓል ትሕዝቶ ሊዝ ዝኾነ ሰብ ኣብ ኢዱ ዝርከብ ገንዘብ ወይ ንብረት ምእካብ ዝሓወሰ ይኸውን፡፡

5. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 8 ዝምልከቶ ኣካል ውዝፍ ዕዳ ንኸምልስ ዘካይዶ መሸጣ፤ ምምሕዳር ንብረት ብመሰረት ሕጊ ንዘይተኸፈለ ዕዳ ሊዝ ንምኽፋል ዝኣክል ንብረት ጥራሕ ይኸውን፡፡

6. ዝምልከቶ ኣካል ሃፍቲ በዓል ትሕዝቶ ሊዝ ምሓዝ ዝኸእል መትሓዚ ትእዛዝ ኣብዝተውሃበሉ እዋን ምስ ውዕሉ ብዝተተሓሓዘ ኣብ ትሕቲ ትሕዝቶ ባዓል ዕዳ ዝርከብ ንብረት ጥራሕ እዩ፡፡

7. ውዝፍ ክፍሊት ሊዝ ዝእክብ ትካል ብዓል ትሕዝቶ ሊዝ ንብረት ኣብ ዝሕዘሉ እዋን ድጋፍ ፖሊስ ክረክብ ክሓትት ይኸእል፡፡

8. ነቲ ንብረት ዝሓዘ ትካል ካብቲ ዝሓዘሉ ዕለት ጀሚሩ ድሕሪ ዓሰርተ መዓልቲ ስራሕ ትሕዝቶ በዓል ንብረት ክሳብ ጠቅላላ መጠን እቲ ዕዳ ዝኸፈል ብሓራጅ ምሻጥ ይኸእል፤

3. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 2 መሰረት የሚሸጠው ንብረት በጨረታ ኣግባብ ሆኖ በሊዝ በተያዘው መሬት እና በመሬቱ ላይ የሰፈረውን ንብረት ብቻ የሚመለከት ይሆናል፡፡

4. ኣግባብ ያለው ኣካል በገባው ውል መሰረት ያልተፈፀመ የውዝፍ ሊዝ ክፍያ ኣሰባሰብ ረገድ የሊዝ ባለይዞታ የሆነ ሰው ገንዘብ ወይም ንብረት በእጁ ከሚገኝ ሰው መሰብሰብ የሚያካትት ይሆናል፡፡

5. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 8 መሰረት የሚመለከተው ኣካል ውዝፍ እዳውን ለማስመለስ የሚያከናውነው ሽያጭ፤ የንብረት ኣስተዳደሩን በህግ ያልተከፈለውን የሊዝ እዳ ለማስከፈል የሚበቃውን ንብረት ብቻ ይሆናል፡፡

6. የሚመለከተው ኣካል የሊዝ ባለይዞታ ሃብት መያዝ የሚችለው የመያዥ ትእዛዝ በተሰጠበት ጊዜ ከውሉ ጋር በተያያዘው ይዞታ ስር የሚገኝ የባለ እዳ ንብረት ላይ ብቻ ነው፡፡

7. ውዝፍ የሊዝ ክፍያ የሚሰበሰበው ተቋም የሊዝ ባለይዞታውን ንብረት በሚይዝበት ጊዜ የፖሊስ ደገፍ እንዲያገኝ ሊጠይቅ ይችላል፡፡

8. ንብረቱን የያዘው ተቋም ከያዘበት ቀን ጀምሮ የሚቆጠር ከኣስር የስራ ቀናት በኋላ በሃራጅ እስከ ጠቅላላ የእዳው ክፍያ ማጠናቀቅ ድረስ የባለይዞታውን ንብረት መሸጥ ይችላል፤

ውዝፍ ዕዳ ክሳብ ዘይመለሰ ብመጠን እቲ ዕዳ ዝተትሓዘ ንብረት ምሻጥ ይከኣል፡፡

9. ብመሰረት እዚ አዋጅን በዚ ደንብን ብምኽንያት ዘይተኸፈለ ክፍሊት ሊዝ በዓል ትሕዝቶ ምስቲ ውዕል ዝተኣሳሰረ እቶት ወይ ካሊእ ንብረት ክትሓዝ ዝኽእል፤ ክፍሊት ሊዝ ንምእካብ ሓላፍነት ዝተውሃቦ ትካል፤ ሃፍቱ ብምሓዝ ውዝፍ ክፍሊት ሊዝ ከምዝእክብ አቐዲሙ ንበዓል ትሕዝቶ ሊዝ ብፅሑፍ ድሕሪ ምፍላጥ ኮይኑ፤ ዝወሃቦ ምልክታ ሃፍቱ ቅድሚ ምትሓዙ ቅድሚ 60 /ስሳ/ መዓልቲ ንሊዝ ክፍሊት በዓል ዕዳ ክበፅሖ ይግባእ

10. ብትእዛዝ ቤት ፍርዲ ዝተኸበረ፤ ወይ ኣብ አፈፃፀም ዘሎ ወይ ብኣገባብ ሕጊ ብውሕስና ዝተትሓዘ እንተዘይኮይኑ ዝኾነ ብምኽንያት ውዝፍ ክፍሊት ሊዝ ዝተትሓዘ ንብረት ኣብ ኢዱ ዝርከብ ሰብ ወይ ንቲ በዓል ዕዳ ውዝፍ ሊዝ ዝኾነ ዓይነት ግቡእ ዘለዎ ሰብ ውዝፍ ክፍሊት ሊዝ ዝእክብ ትካል እንትሓቶ ዝሓዞ ንብረት ከረክብ ግቡእ ኣለዎ፡፡

11. ዝኾነ ሰብ ውዝፍ ክፍሊት ሊዝ ዝእክብ ትካል እንትሓቶ ዝሓዞ ንብረት ንምርካብ ፍቃደኛ እንተዘይኮይኑ ብቲ ዝተትሓዘ መጠን ንብረት ብውልቁ ተሓታቲ ይኸውን፡፡ ኮይኑ ግና ተሓታትነቱ ነቲ ንብረት ንምሓዝ ምኽንያት ካብ ዝኾነ ውዝፍ ክፍሊት ሊዝ መጠንን ካልኣት ሕጋዊ ወፃኢታትን ክበልፅ የብሉን፡፡

ውዝፍን እዳው እስካልመለሰ ድረስ በእዳው መጠን የተያዘውን ንብረት መሸጥ ይችላል፡፡

9. በአዋጁና በዚህ ደንብ መሰረት ባልተከፈለ የሊዝ ክፍያ ምክንያት የባለይዞታው ከውሉ ጋር ተያያዥነት ያለው ገቢ ወይም ሌላ ንብረት መያዝ የሚቻለው፤ የሊዝ ክፍያ ለመሰብሰብ ሃላፊነት የተሰጠው ተቋም፤ ሃብቱን በመያዝ ውዝፍ የሊዝ ክፍያ እንደሚሰበስብ ኣስቀድሞ ለሊዝ ባለይዞታው በፅሁፍ ካስታወቀ በኋላ ሆኖ፤ የሚሰጠው ማስታወቂያ ሃብቱ ከመያዙ ስልሳ (60) ቀናት በፊት ለሊዝ ክፍያ ባለእዳው ሊደርሰው ይገባል፡፡

10. በፍርድ ቤት ትእዛዝ የተከበረ፤ ወይም በአፈፃፀም ላይ ያለ፤ በህግ አግባብ በዋስትና የተያዘ ካልሆነ ማናቸውም በውዝፍ የሊዝ ክፍያ ምክንያት የተያዘ ንብረት በእጁ የሚገኝ ወይም ለውዝፍ ሊዝ ባለእዳው ማናቸውም ግዴታ ያለበት ሰው ውዝፍ የሊዝ ክፍያ የሚሰበስብ ተቋም ሲጠይቀው የያዘውን ሃብት የማስረከብ ግዴታ ኣለበት፡፡

11. ማንኛውም ሰው የውዝፍ ሊዝ ክፍያ የሚሰበስብ ተቋም ሲጠይቀው ኣንድን የተያዘ ንብረት ለማስረከብ ፈቃደኛ ሳይሆን የቀረ እንደሆነ በተያዘው ንብረት መጠን በግል ተጠያቂ ይሆናል፡፡ ሆኖም ተጠያቂነቱ ለንብረቱ መያዝ ምክንያት ከሆነው ውዝፍ የሊዝ ክፍያ መጠን እና ሌሎች ህጋዊ ወጪዎች ሊበልጥ ኣይችልም፡፡

12. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ንውዝፍ ዕዳ መኸፈሊ ንብረት ዝተትሓዞ ሰብ ኣብ ኣፈፃፅምኡ ቅርታ እንተሃሊዎ ዋኒኑ ብቅደም ሰዓብ ክሳብ ክንቲባ ከተማ ቅርትኡ ብፅሑፍ ከቕርብ ይኽእል።

13. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ 9 ቅርታ ዝቐረበሉ ኣካል እቲ ዋኒን መርሚሩ ካብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ኣብ ዘይበልፅ ጊዜ ውሳኔ ክህብ ኣለዎ።

33. ብዛዕባ ምውሳኔ ግዝ እፎይታ

1. ቦታ ከተማ ብሊዝ ዝተፈቀደሉ ሰብ ከም ዓይነት ልምዓቱ ወይ ግልጋሎት ካብ ክልተ ክሳብ ኣርባዕተ ዓመት ዝበፅሖ ኮይኑ፡-

ሀ) ንማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ 4 ዓመት፤

ለ) ንዘርፍታት ኣግሮ ፕሮሰሲንግ 4 ዓመት፤

ሐ) ንዘርፊ ትምህርቲ በቢብርኩ ክሳብ 3 ዓመት፤

መ) ንዘርፊ ጥዕና ክሳብ 3 ዓመት፤

ሰ) ንዓበይቲ ሪል ስቴት 3 ዓመት፤

ረ) ንሆቴላት ክሳብ 3 ዓመት ኮይኑ፤ ከም ኣድላይነቱ ካብ ፊደል ሀ-ረ ዝተጠቐሱ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ ሀ እስካብ ረ ዝተገለፁ ሕልዋት ኮይኖም ጊዜ እፎይታ ዘይተወሰነሎም ዘርፍታት ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እዚ ክልል ካብ ጭቡጥ ኩነታት ብምብጋስ ክሳብ ኣርባዕተ ዓመት ግዝ ንምውሳኔ ይኽእሉ።

12. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 2 መሰረት ንብረቱ ለውዝፍ እዳ መኸፈያ የተያዘበት ሰው በኣፈፃፀሙ ላይ ቅሬታ ካለው ጉዳዩን በተዋረድ እስከ የከተማው ክንቲባ ኮሚቴ ድረስ በፅሁፍ ማቅረብ ይችላል።

13. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 9 መሰረት ኣቤቱታው የቀረበለት ኣካል ጉዳዩን መርምሮ ከኣንድ ወር ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ውሳኔ መስጠት ኣለበት።

33. የችሮታ ጊዜን ስለመወሰን

1. የከተማ ቦታ በሊዝ የተፈቀደለት ሰው እንደ ልማቱ ወይም የኣገልግሎቱ ኣይነት ከሁለት እስከ ኣራት ኣመት የሚደርስ ሆኖ፡-

ሀ) ለማኑፋክቸሪ ንግኢንዱስትሪ 4 ኣመት፤

ለ) ለኣግሮፕሮሰሲንግ ዘርፎች 4 ኣመት፤

ሐ) ለትምህርት ዘርፍ በየደረጃው እስከ 3 ኣመት፤

መ) ለጤና ዘርፍ እስከ 3 ኣመት፤

ሰ) ለግዙፍ ሪል ስቴት 3 ኣመት፤

ረ) ለሆቴሎች እስከ 3 ኣመት ሆኖ፤ እንደኣስፈላጊነቱ ከፊደል ሀ-ረ የተጠቀሱ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።

2. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ከሀ እስከ ረ የተገለፁት እንደተጠበቁ ሆኖ የችሮታ ጊዜን ላልተወሰነላቸው ዘርፎች በክልሉ ስራ ኣስፈፃሚ ምክር ቤት ከተጨባጭ ሁኔታው በመነሳት እስከ ኣራት ኣመት ጊዜ ድረስ ለመወሰን ይችላሉ።

3. ግዜ እፎይታ ዝተወሰነሉ ኣካል መበገሲ ግዜ እፎይታ ውዕሊ ሊዝ ካብ ዝተፈረመሉ ዕለት ጀሚሩ ዝሕሰብ ኮይኑ፤ ዝፍቀደሉ ግዜ እፎይታ ብዝኾነ ዓይነት ኩነታት ካብ መወደኢ ህንፃት ክበልፅ የብሉን፡፡

4. እዚ ደንብ ቅድሚያ ምውፅኡ ቦታ ከተማ ብሊዝ ተፈቂድሉ ብምኽንያት ቦታ መረከባይ ኣካል ቦታ ዘይተረከበ፤ ቦታ ካብ ዝተረከበሉ ጊዜ ጀሚሩ እዚ ደንብ ክሳብ ዝፀንዐሉ ዕለት ዘሎ ልዕሊ 2 ዓመት ዘይገበረ፤ መጠን ቅድመ ክፍሊት ይቀነሰለይ ወይ ክፍሊት መወደኢ ግዜ ይናወሐለይ ብዝብል ቅርታ ኣቕሪቡ ዋኒኑ ዕልባት ክይረኽበ ዝፀንሐ ዝኾነ ሰብ በዚ ዓንቀፅ ዝተቀመጠ ግዜ እፎይታ ተጠቃሚ ክኸውን ይኽእል፡፡

ክፍሊ ሽውዓተ

ብዛዕባ ኣጠቓቕማ ቦታ፣ ህንፃት ምጅማርን መወደኢ ብርክታት ህንፃትን

34. ብርክታት ህንፃት

1) ዝተሓተ ብርኪ ህንፃት ዝምልከት፡-

ሀ) ክሳብ ክልተ ደብሪ ዘለዎ ዝኾነ ህንፃት፤

ለ) ስፍሓት ትሕዝትኡ ክሳብ 500 ሜ.ካሬ ዝህነፁ እዮም፡፡

2) ማእኸላይ ብርኪ ዘለዎም ህንፃታት

ሀ) ካብ 3 ክሳብ 5 ደብሪ ዝኾኑ ህንፃታት፤

3. የችሮታ ጊዜ የተወሰነለት ኣካል የችሮታ ጊዜ መነሻ የሊዝ ውል ከተፈረመበት ቀን ጀምሮ የሚታሰብ ሆኖ፤ የሚፈቀደው የችሮታ ጊዜ በማንኛውም ሁኔታ ከግንባታ ማጠናቀቂያ ጊዜ መብለጥ የለበትም፡፡

4. ይህ ደንብ ከመውጣቱ በፊት የከተማ ቦታ በሊዝ ተፈቅዶለት በቦታ ኣስረካቢው ኣካል ምክንያት ቦታ ያልተረከበ ወይም ቦታ ከተረከበበት ጊዜ ጀምሮ ደንቡ እስከ ፀናበት ቀን ድረስ ከ2 ኣመት በላይ ያልሆነው ወይም የቅድመ ክፍያ መጠን ይቀነሰልኝ ወይም የክፍያ ማጠናቀቂያ ጊዜ ይራዘምልኝ በሚል ኣቤቱታ ኣቅርቦ ጉዳዩ እልባት ሳያገኝ የቆየ ማንኛውም ሰው በዚህ ኣንቀፅ የተመለከተው የችሮታ ጊዜ ተጠቃሚ ሊሆን ይችላል፡፡

ክፍል ሰባት

ስለቦታ ኣጠቓቀም፣የግንባታ መጀመር እና ማጠናቀቂያየግንባታ ደረጃዎች

34. የግንባታ ደረጃዎች

1) ኣነስተኛ ደረጃ ግንባታዎች የሚመለከት፡-

ሀ) እስከ 2ፎቅ ያለው ማንኛውም ግንባታ፤

ለ) የይዞታ ስፋቱ እስከ 500 ካሬ ሜትር የሚገነቡ ናቸው፡፡

2. መካከለኛ ደረጃ ያላቸው ግንባታዎች፡-

ሀ) ከ3 እስከ 5 ፎቅ የሆኑ ግንባታዎች፤

ለ) ንመንበሪ ገዛ ብሓደ ግዜ ክሳብ 80 ነጠላ ገዛውቲ ዝሓዙ፤ ሐ) ንትካላት ትምህርቲ ክሳብ 2^ይ ብርኪ ዘጠቃልሉ ህንፃታት፤ መ) ንማእኸላት ጥዕና ክሳብ ላዕላዊ ፍሉይ ክሊኒክ ዘጠቃልሉ ህንፃታት፤ ሰ) ንቤተ-መፃሕፍትን ንኹለመዳይ ኣዳራሻትን ክሳብ 500 ሰብ ዝሕዙ ህንፃታት፤ ረ) ንስፖርት ሜዳታትን ማእኸላት መዘውተሪ ስፖርትን ክሳብ 500 ሰብ ዝሕዙ ህንፃታት፤ ሰ) ጠቐላላ ግምት ወፃኢኦም ክሳብ ብር 5,000,000 (ሓምሽተ ሚሊዮን ብር) ዝኾኑ ማእኸላይን ኣናእሽተይን ትካላት መፍረይትን መኽዝናትን፤ ሸ) ስፍሓት ትሕዝትኡ ኣብ ልዕሊ ካብ 501 ክሳብ 5000 ሜ.ካሬ ዝህነፁ ህንፃታት፤ 3. ዝለዓለ ብርኪ ዘለዎም ህንፃታት፡- ሀ) 6 ደብሪን ልዕሊኡን ዝኾነ ህንፃት፤ ለ) ብብርኪ ዓለም-ለኽ፣ ሃገራዊን ብብርኪ ከተማ ንዝህነፁ ትካላት ትራንስፖርት መናሃሪያ፤ ሐ) ትካላት ዲፕሎማቲክ ዝሃንፅዎም ህንፃታት፤	ለ) የመኖሪያ ቤት በኣንድ ጊዜ እስከ 80 ነጠላ ቤቶች የያዙ፤ ሐ) ለትምህርት ተቋማት እስከ 2ኛ ደረጃ የሚያጠቃልሉ ግንባታዎች፤ መ) ለጤና ማእከል እስከ ከፍተኛ ልዩ ክሊኒክ የሚያጠቃልሉ ግንባታዎች፤ ሰ) ለቤተ-መፃህፍትና ለሁለገብ ኣዳራሾች እስከ 500 ሰው የሚይዙ ግንባታዎች፤ ረ) ለስፖርት ሜዳዎችና ለስፖርት መዘውተሪያ ማእከላት እስከ 500 ሰው የሚይዙ ግንባታዎች፤ ሰ) ኣጠቃላይ የወጪ ግምታቸው እስከ ብር 5,000,000 (ኣምስት ሚሊዮን) የሆኑ መካከለኛና ኣነስተኛ የማምረቻ እና ማከማቻ ተቋማቶችን ሸ) የይዞታ ስፋቱ ከ501 እስከ 5000 ካ.ሜ ይዞታ ላይ የሚገነቡ ግንባታዎች፤ 3) ከፍተኛ ደረጃ ያላቸው ግንባታዎች፡- ሀ) 6 ፎቅና ከዚያ በላይ ለሆነ ማንኛውም ግንባታ፤ ለ) በኣለምቀፍ፣ ብሄራዊ እና በከተማ ደረጃ፣ ለሚገነቡ የትራንስፖርት የመነሃሪያ ተቋማቶች፤ ሐ) የዲፕሎማቲክ ተቋማት የሚገነቧቸው ግንባታዎችን ፡፡

መ) ስፍሐቱ ካብ 5001 ሜ.ካሬ ንላዕሊ ኣብ ዝኾነ ትሕዝቶ ንዝህነፁ፤

35. ምጅማር ህንፃት

1) ፍቃድ ህንፃት ዝወሃብ ግዝ ውዕሊ ሊዝ ካብ ዝተፈረመሉ ዕለት ጀሚሩ፤

ሀ- ንዝተሓተ ብርኪ ህንፃት ካብ 3 ወርሒ፤

ለ- ንማእኸላይ ህንፃት ካብ 6 ወርሒ

ሐ- ንዝለዓለ ብርኪ ህንፃት ካብ 9 ወርሒ ክበልፅ የብሉን፡፡ ካብዚ ግዜ ገደብ በሊፁ

እንተተረኺቡ እቲ ዋኒን ተመርሚሩ ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዝምልከቶ ኣካል ተሓታቲ ይኸውን፡፡ እዙይ ሕልው ኮይኑ፤ በዓል ትሕዝቶ እቲ ዲዛይን በቲ ዝተቐመጠ ገደብ ግዜ እንተዘየኣቕሪቡ ህንፃት ግዜ ምቹዓር ዝጅምር ውዕሊ ሊዝ ካብ ዝተወፃፀለሉ ዕለት ይጀምር ፡፡

2) ፍቃድ ህንፃት ካብ ዝተወሰደሉ ዕለት ጀሚሩ ህንፃት መጀመሪ ግዜ፡-

ሀ- ንዝተሓተ ብርኪ ህንፃት ክሳብ 6 ወርሒ፤

ለ- ንማእኸላይ ብርኪ ህንፃት ክሳብ 9 ወርሒ

ሐ- ንዝለዓለ ብርኪ ህንፃታት ክሳብ 18 ወርሒ ኮይኑ፤ ኣብ ውዕሊ ሊዝ ይካተት፡፡

3) ዝኾነ ቦታ ብሊዝ ዝተፈቀደሉ ሰብ ፍቃድ ህንፃት ካብ ዝወሰደሉ ዕለት ጀሚሩ ነቲ ብርኪ ህንፃት ዝተቐመጠ ገደብ ጊዜ ውሽጢ ክጅምር ኣለዎ፡፡

መ) ስፍሐቱ ከ5001 ካ.ሜ በላይ በሆነ ይዞታ ላይ ለሚገነቡ፤

35. ግንባታን መጀመር

1) የግንባታ ፈቃድ የሚሰጥበት ጊዜ የሊዝ ውል ከተፈረመበት ቀን ጀምሮ፡-

ሀ- ለኣነስተኛ ግንባታ ከ3 ወር፤

ለ- ለመካከለኛ ግንባታ ከ6 ወር፤

ሐ- ለከፍተኛ ግንባታ ከ9 ወር መብለጥ የለበትም፡፡ የጊዜ ገደቡ በልጦ ከተገኘም

ጉዳዩ ተመርምሮ በኣዋጁ መሰረት የሚመለከተው ተቆጣጣሪ ተጠያቂ ይሆናል፡፡ ይህ እንደተጠበቀ ሆኖ፤ ባለይዞታው ዲዛይኑን በተጠቀሰው ጊዜ ገደብ ካላቀረበ የግንባታ ጊዜው መቆጠር የሚጀምረው የሊዝ ውል ከተዋዋለበት ቀን ይጀምራል፡፡

2) የግንባታ ፈቃድ ከተወሰደበት ጊዜ ጀምሮ የግንባታ መጀመሪያ ጊዜ

ሀ- ለኣነስተኛ ደረጃ ግንባታዎች እስከ 6 ወር፤

ለ. ለመካከለኛ ደረጃ ግንባታዎች እስከ 9 ወር

ሐ- ለከፍተኛ ደረጃ ግንባታዎች እስከ 18 ወር ሆኖ፤ በሊዝ ውሉ ላይ ይካተታል፡፡

3. ማንኛውም ቦታ በሊዝ የተፈቀደለት ሰው የግንባታ ፈቃድ ከወሰደበት ቀን ጀምሮ ለግንባታ ደረጃው በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ መጀመር ኣለበት፡፡

4) ብመሰረት እቲ አዋጅ ዓንቀፅ 22/2 አገባብ ዘለዎ አካል ምስ መጠንቀቅትኡ ዝህቦ መናውሒ መጀመሪ ግዜ ህንፀት፡-

ሀ- ንዝተሓተ ህንፀታት ካብ 6 ወርሒ፤

ለ-ንማእኸላይ ህንፀታት ካብ 9 ወርሒ

ሐ- ንዝለዓል ህንፀት ካብ 1 ዓመት ክበልፅ ኣይከእልን፡፡

5) ኣብዚ ዓንቀፅ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ/2/ን/4ን ዝፍቀዱ ህንፀት መጀመሪ ግዜ ብዝኾነ ኩነት ካብ ህንፀት መወደኢ ጊዜ ንውሓ ንምሕታት ወይ ንምፍቃድ ከም ምክንያት ክቐርቡ ኣይከእሉን፡፡

6) በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 5 ዝተደንገጉ ሕልዋት ኮይኖም ኣብ መሊስካ ምልማዕን ካልኣት ንረብሓ ህዝቢ ክበሃል ብቅልጡፍ ክካየዱ ዘለዎም ህንፀታት ዝምልከቶ አካል ካብቲ ዝተቐመጠ ገደብ ግዜ ብዝሓፀረ ከፈፅም ይከእል፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

36. ምዝዛም ህንፀት

1. ቦታ ብሊዝ ዝተፈቀደሉ ሰብ ብመሰረት ውዕሊ ሊዝ ምስ ዝምልከቶ አካል ተፈራሪመ-ፍቃድ ህንፀት ካብ ዝወሰደሉ ዕለት ጀሚሩ ብብርኪ ህንፀት ወይ ዓይነት ኣብ ውሽጢ ዝተወሰነ ገደብ ጊዜ ህንፀቱ ብምዝዛም ኣብቲ ቦታ ግልጋሎት ምሃብ ክጅምር ኣለዎ፡፡

4. በአዋጁ አንቀፅ 22/2 መሰረት አግባብ ያለው አካል የሚሰጠው የግንባታ መጀመሪያ ጊዜ ማራዘሚያ ከነማስጠንቀቂያ፡-

ሀ- ለአነስተኛ ግንባታ ከ6 ወርሃ፤

ለ- ለመካከለኛ ግንባታ ከ9 ወርሃ

ሐ- ለከፍተኛ ግንባታ ከ1 ዓመት ሊበልጥ ኣይችልም፡፡

5. በዚህ አንቀፅ በንኡስ አንቀፅ /2/ እና /4/ የሚፈቀዱት የግንባታ መጀመሪያ የጊዜ እርዝማኔ በማንኛውም ሁኔታ ከግንባታ ማጠናቀቂያ ጊዜ እርዝማኔ ለመጠየቅ ወይም ለመፍቀድ በምክንያትነት ሊቀርቡ ኣይችሉም፡፡

6. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 5 ስር የተደንገጉት እንደተጠበቁ ሆኖው በመልሶ ማልማትና ሌሎች ለህዝብ ጥቅም ሲባል በፍጥነት መካሄድ ያለባቸው ግንባታዎች ላይ የሚመለከተው አካል ከተቀመጠው ጊዜ ገደብ ባጠረ ሊያስፈፅም ይችላል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

36. ግንባታን ስለማጠናቀቅ፤

1. ቦታ በሊዝ የተፈቀደለት ሰው የሊዝ ውል ከሚመለከተው አካል ጋር በተፈራረመው መሰረት የግንባታ ፈቃድ ከወሰደበት ቀን አንስቶ በግንባታው ደረጃ ወይም ኣይነት በተወሰነው የጊዜ ጣሪያ ውስጥ ግንባታውን በማጠናቀቅ በቦታው ላይ ኣገልግሎት መስጠት መጀመር ኣለበት፡፡

2. ምዝገባም ህንፃው ብዝሃው፡-

ሀ/ ዝተሓተ ብርኪ ህንፃው ክሳብ 24 ወርሒ

ለ/ ማእከላይ ብርኪ ህንፃው ክሳብ 36 ወርሒ

ሐ/ ዝለዓለ ብርኪ ህንፃው ክሳብ 48 ወርሒ
ህንፃው መወደኢ ጊዜ ይህልዎ፡፡

3. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ 2 ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ ተወሳኺ ሓደ ግዝ ምስ መጠንቀቅታ፡-

ሀ- ዝተሓተ ብርኪ ህንፃው 6 ወርሒ

ለ- ንማእከላይ ብርኪ ህንፃው 1 ዓመት

ሐ- ንዝለዓለ ብርኪ ህንፃው 1 ዓመት ይኸውን

4. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3/ ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ ብመሰረት አብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 23 ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተደንገገ ብዝኾነ ዓይነት ኩነታት ፍቃድ ህንፃው ካብ ዝተውግበሉ ዕለት ጀሚሩ፡-

ሀ- ንዝተሓተ $2\frac{1}{2}$ /ክልተ ዓመትን ፈረቃን/

ለ- ንማእከላይ 4 ዓመት /አርባዕተ ዓመት/

ሐ- ንዝለዓለ ብርኪ ህንፃው 5 ዓመት /ሓሙሽተ ዓመት/ ንላዕሊ ህንፃው መወደኢ ግዜ ክፍቀደሎም አይኸእልን፡፡ ኮይኑ ግና ዓብይን ዝተዋደደ ልምዓት ዝሓዘን ስፍሓት ቦታም ልዕሊ ሓደ ሚኢቲ ሸሕ ሜካሬ ዝኾኑን ፕሮጀክታት ብቲ ቢሮ አቢሉ ጭቡጥን ፍሉይ መርሃ ግብርን

2. ግንባታን መጠናቀቅ ቦተመለከተ፡-

ሀ- አነስተኛ ደረጃ ግንባታ እስከ 24 ወር

ለ- መካከለኛ ደረጃ ግንባታ እስከ 36 ወር

ሐ- ከፍተኛ ደረጃ ግንባታ እስከ 48 ወር
የሚደርስ የግንባታ ማጠናቀቂያ ጊዜ ይኖረዋል፡፡

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ቁጥር 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ከአንድ የተጨማሪ ጊዜ ከነማስጠንቀቅታ፡-

ሀ- ለአነስተኛ የግንባታ ደረጃ 6 ወር

ለ- ለመካከለኛ ግንባታ 1 አመት

ሐ- ለከፍተኛ ደረጃ ግንባታ 1 አመት ይሆናል

4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3/ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በአዋጁ አንቀፅ 23 ንኡስ አንቀፅ 3/ ቦተደነገገው መሰረት በማንኛውም ሁኔታ የግንባታ ፈቃድ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ፡-

ሀ/ የአነስተኛ $2\frac{1}{2}$ /ሁለት አመት ተኩል

ለ/ የመካከለኛ 4 አመት /አራት አመት/

ሐ/ የከፍተኛ ደረጃ ግንባታ 5 /አምስት አመት በላይ የግንባታ ማጠናቀቂያ ጊዜ ሊፈቀድላቸው አይችልም፡፡ ሆኖም ግዙፍ እና የተቀናጀ ልማትን የሚጠይቁ የቦታ ስፋታቸው ከአንድ መቶ ሺህ ካሬ ሜትር በላይ የሆኑ ፕሮጀክቶች በቢሮው በኩል ተጨባጭ እና ልዩ መርሃ ግብር

ወዲህም አቅዷል፡፡ ብዝሃነት ስራ ተናፀፈ ስምምነት ብቤት ምክር ስራ ልፃሚ እዚ ክልል ፀዲቆም ክፍፀሙ ይኸእሉ፡፡

5. አብ ትሕቲ እዚ ዓንቀፅ ዝተደንገጉ ሕልዋት ኮይኖም ብመሊስካ ምልማዕን ካልኣት ንረብሓ ህዝቢ ክበሃል ብቅልጡፍ ክካየዱ ዘለዎም ህንፃታት ዝምልከቶ አካል ካብቲ ዝተቐመጠ ገደብ ግዜ ብዝሓፀረ ክፈፅም ይኸእሉ፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

6. ክዛዘሙ ዘለዎም ህንፃታት ፍቃድ ጊዜ ህንፃት፤ ምሕሳብ ዝጅምር ውዕሊ ሊዝ ካብ ዝተፈረመሉ ዕለት ጀሚሩ ይኸውን፤ ጊዜ ህንፃት መጀመርን መዛዘምን ምንዋሕ አይከአልን፡፡

37. ግዜ መጀመሪ ህንፃት ዝሓለፎም ትሕዝቶታት

1. አገባብ ብዘለዎ አካል መሬት ብሊዝ ዝተፈቀደሎም ሰባት ሓበሬታ ብምሓዝ ግዜ መጀመሪ ህንፃት ቅድሚ ምውድኡ እንተነአሰ ቅድሚ ክልተ ወርሒ ከከም ዝጥዕሞ ብኣድራሽኡም ብደብዳቤ ወይ አብቲ ቦታ ምልክታ ብምልጣፍ ወይ አብቲ ከባቢ አብ ዝርከብ ህዝባዊ ሰሌዳ መጠቅዒ ምልክታ ብምጥቓፅ መጠንቐቕታ ክህብ አለዎ፡፡

2. መጀመሪ ህንፃት ገደብ ግዜ ዝሓለፎ ሰብ እቲ ቦታ አብ ዝርከብ ብርኪ ምምሕዳር ዝርከብ አግባብ ናብ ዘለዎ አካል ቐሪቡ ህንፃት ዘይጀመረሉ ምክንያትን ንቐፃሊ ህንፃት

ወጥቶላቸው ቀድሞ በሚደረጉ የተናጠል ስምምነቶች በክልሉ ስራአስፈፃሚ ምክር ቤት ፀድቀው ሊፈፀሙ ይችላሉ፡፡

5. በዚህ አንቀፅ ስር የተደነገጉት እንደተጠበቁ ሆኖ በመልሶ ማልማት እና ሌሎች ለህዝብ ጥቅም ሲባል በፍጥነት መካሄድ ያለባቸው ግንባታዎች ከዚህ ባጠረ ጊዜ ሊያስፈፅም ይችላል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

6. መጠናቀቅ ያለባቸው ግንባታዎች የግንባታ ፈቃድ ጊዜ መቁጠር የሚጀምረው የሊዝ ውሉ ከተፈረመበት ቀን ጀምሮ ይሆናል፤ የግንባታ መጀመሪያና ማጠናቀቂያ ጊዜ ማራዘም አይቻልም፡፡

37. የግንባታ መጀመሪያ ጊዜ ያለፈባቸው ይዞታዎች

1. አግባብ ባለው አካል በሊዝ መሬት የተፈቀደላቸውን ሰዎች መረጃ በመያዝ የግንባታ መጀመሪያ ጊዜ ከማለቁ ቢያንስ ከሁለት ወር ቀደም ብሎ እንደአመቺነቱ በደብዳቤ በኣድራሻቸው ወይም ማስታወቂያ በቦታው ላይ በመለጠፍ ወይም በአካባቢው በሚገኝ የህዝብ የማስታወቂያ ሰሌዳ ላይ በመለጠፍ ማስጠንቀቂያ መስጠት አለበት፡፡

2. የግንባታ መጀመሪያ የጊዜ ገደብ ያለፈበት ሰው ቦታው በተፈቀደበት የአስተዳደር እርከን ለሚገኘው አግባብ ያለው አካል ቀርቦ ግንባታ ያልጀመረበትን ምክንያትና በቀጣይ

ንምጅማር ዘለዎ ድልውነትን ዓቕምን ገደብ ግዜ ቅድሚያ ምውድኡ ወይ ምስ ሓለፈ ካብ ሓደ ወርሒ ኣብ ዘይበልፅ ግዜ ውሽጢ ብፅሑፍ ከቕርብ ኣለዎ፡፡

3. እቲ ቦታ ኣብ ክሊ መሊሰካ ምልማዕ ከተማ እንተዘይኮይኑን እቲ ሕቶ ተቐባልነት እንተሃልይዎ በዚ ደንቢ ዝተቀመጠ ተወሳኺ ጊዜ ክፍቀደሉ ይኸእል፡፡ ኣብ ውሽጢ እዚ ግዝ ዘይቀረበ ሕቶ ግዜ ይናወሓለይ ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ፀገም ከምዘጋጠሞ ብመረዳእታ ምርግጋፅ እንተዘይከኢሉ ተቐባልነት የብሉን፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

4. ተወሳኺ ግዝ መጀመሪያ ህንፀት ተፈቂድሉ ኣብ ውሽጢ ዝተወሰኸሉ ግዜ ህንፀት ዘይጀመረ፣ ሕቶ ተወሳኺ ግዝ ተቐባልነት ዘይረኸበ፣ ቀሪቡ ሕቶ ዘየቕረበ ሰብ፣ ኣግባብ ዘለዎ ኣካል ውዕሉ ብምቁራፅ እቲ ቦታ መሊሱ ክርከቦ ይኸእል፡፡

5. ብምኽንያት ህንፀት ዘይምጅማር ውዕል ሊዝ ዝተቋረጸ ሰብ ብመሰረት እዚ ደንብን እቲ ኣዋጅ ሊዝ ዓንቀፅ 22/4ን ዝተደንገገ ቅፅዓት ኣብ ልዕሊኡ ተፈፃሚ ይኸውን፡፡

38. ብዛዕባ ህንፀት መዛዘሚ ግዜ ዝሓለፎም ትሕዝቶታት

1. ኣግባብ ዘለዎ ኣካል ከከም ብርኪ ህንፀቱ በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 36/2 ዝተቀመጠ ገደብ ግዜ

ግንባታውን ለመጀመር ያለውን ዝግጁነትና ኣቅም የጊዜ ገደቡ ከመጠናቀቁ በፊት ወይም ካለፈ በኋላ ከኣንድ ወር ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ በፅሁፍ ማቅረብ ኣለበት፡፡

3. ቦታው በከተማው የመልሶ ማልማት ክልል ካልሆነ እና ጥያቄው ተቀባይነት ካለው በዚህ ደንብ የተቀመጠው ተጨማሪ ጊዜ ሊፈቀድለት ይችላል፡፡ በዚህ ጊዜ ውስጥ ያልቀረበ የጊዜ ይራዘምልኝ ጥያቄ ከኣቅም በላይ የሆነ ችግር እንዳጋጠመው በማስረጃ ማረጋገጥ ካልቻለ ተቀባይነት የለውም፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

4. ተጨማሪ የግንባታ መጀመሪያ ጊዜ ተፈቅዶለት በተጨማሪው ጊዜ ውስጥ ግንባታ ያልጀመረ፣ ተጨማሪ የጊዜ ጥያቄው ተቀባይነት ያላገኘ፣ ቀርቦ ያልጠየቀን ሰው፣ ውሉ በማቋረጥ ኣግባብ ያለው ኣካል ቦታውን መልሶ መረከብ ይችላል፡፡

5. የሊዝ ውል ግንባታ ባለመጀመር ምክንያት የተቋረጠበት ሰው በዚህ ደንብና በሊዝ ኣዋጁ ኣንቀፅ 22/4 መሰረት የተደነገገው ቅጣት ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

38. የግንባታ ማጠናቀቂያ ጊዜ ስላለፈባቸው ይዞታዎች

1. ኣግባብ ያለው ኣካል እንደግንባታው ደረጃ በዚህ ደንብ ኣንቀፅ 36/2 የተቀመጠው የጊዜ ገደብ

እንተሐሊፉ ካብ ሓደ ወርሒ ኣብ ዘይበልፅ ግዜ ውሽጢ ምክንያት ህንፃት ዘይወደአሉ ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ መዓልቲ ስራሕ በዓል መሰል ሊዝ ቀሪቡ ንኸረድእ ብፅሑፍ ክፅዋዕ ኣለዎ፡፡

2. እቲ በዓል መሰል መፀዋዕታ ካብ ዝተገበረሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ መዓልቲ ስራሕ ቀሪቡ እንተዘየረዱኡ ወይ መልሲ ከይሃበ ዝደንገቦሉ መእመኒ ምክንያት ከቕርብ እንተዘይከኢሉ መወደኡ ህንፃት ገደብ ጊዜ ካብዝሓለፈሉ ዕለት ጀሚሩ መልሲ ክሳብ ዝሃበሉ ዕለትን ዘሎ ግዜ ካብ ጠቅላላ ዋጋ ሊዝ ዝሕሰብ ንሕድሕድ ተወሳኺ ወርሒ 0.15 ሚሊታዊ ቕፅዓት ገንዘብ ብሓደ ግዜ ይኸፍል፤ እዚ ዝፍፀም ህንፃት ዘይዛዘመሉ እኹል ምክንያት እንትህልዎ እዩ፡፡

3. በዓል መሰል ሊዝ ኣብ ውሽጢ ዝተውሃቦ 10 መዓልቲ ቀሪቡ እንተመልኪቱ ወይ ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ብምዝንግቡ ዝተቐፅፀን ህንፃቱ ዘይወደአ ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ብዝኾነ ምክንያት ምዃኑ ብመረዳእታ እንተረጋገፁ ብመሰረት እዚ ደንብ ዓንቀፅ 36/3 ብዘይ ቕፅዓት ተወሳኺ ጊዜ ክፍቐደሉ ይኸእል፡፡

4. በዓል መሰል ሊዝ ኣብ ውሽጢ ተወሳኺ ገደብ ግዜ ህንፃቱ እንተዘይወደአ ኣብ ልዕሊ እቲ ቦታ ዝተሃነፀ ህንፃት ካብ ዝተፈቀደሉ ጠቅላላ

ካለፈ ክኣንድ ወር ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ግንባታውን ያላጠናቀቀበትን ምክንያት በኣስር የስራ ቀናት ውስጥ የሊዝ ባለሙብቱ ቀርቦ እንዲያስረዳ በፅሁፍ መጥራት ኣለበት፡፡

2. ባለሙብቱ ጥሪው ከተላለፈበት ቀን ጀምሮ በ10 የስራ ቀናት ውስጥ ቀርቦ ካላስረዳ ወይም መልስ ሳይሰጥ የዘገየበት ኣሳማኝ ምክንያት ማቅረብ ካልቻለ የግንባታው ማጠናቀቂያ የጊዜ ገደብ ካበቃበት ቀን ጀምሮ መልስ እስክሰጠበት ቀን ድረስ ላለው ጊዜ ከጠቅላላው የሊዝ ዋጋ የሚሰላ ለእያንዳንዱ ተጨማሪ ወር የ0.15 ከመቶ የገንዘብ ቅጣት በኣንድ ጊዜ ይከፍላል፤ ይህ የሚፈፀመው ግንባታው ያልተጠናቀቀበት በቂ ምክንያት ካለው ነው፡፡

3. የሊዝ ባለሙብቱ በተሰጠው 10 ቀናት ውስጥ ቀርቦ ካመለከተ ወይም በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 2 መሰረት በመዘግየቱ ተቀጥቶና ግንባታውን ያላጠናቀቀው ከኣቅም በላይ በሆነ ምክንያት መሆኑን በማስረጃ ካረጋገጠ ያለቅጣት ተጨማሪው ጊዜ በዚህ ደንብ ኣንቀፅ 36/3 መሰረት ሊፈቀድለት ይችላል፡፡

4. የሊዝ ባለሙብቱ በተጨማሪ የጊዜ ገደብ ውስጥ ግንባታውን ካላጠናቀቀና በቦታው ላይ የተገነባው ግንባታ ከተፈቀደው ጠቅላላ

ህንፃው ካብ 10% ዝንኣሰ እንተኾይኑ ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ሊዝ ዓንቀፅ 23/6 ውዕሊ ሊዙ ብምቁራፅ ኣገባብ ዘለዎ ኣካል ነቲ ቦታ ክርከሶ ይኽእል፤ ኮይኑ ግና ኣብ ልዕሊ ቦታ ዝተሃነፀ ካብ ጠቅላላ ዝተፈቀደሉ ህንፃት 10%ን ልዕሊኡን እንተኾይኑ ብኣዋጅ ሊዝ ዓንቀፅ 23/7 ዝተደንገገ ከከም ኩነታቱ ተፈፃሚ ይግበር፡፡

5. በዓል መሰል ሊዝ ኣብ ውሽጢ ተወሳኺ ገደብ ግዜ ህንፃቱ ክውድእ ብዘይምኽኣሉ ኣገባብ ዘለዎ ኣካል ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 23/4/ሀ/ለ/ሐ ዝውሃቦ ገደብ ጊዜ ከም ተወሳኺ መዛዘሚ ህንፃት ዝሕሰብ ይኸውን፡፡

6. ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 23/7 ዝወፀ ጨረታ ተወዳዲሩ ዝሰዓረ በዓል ሃፍቲ ናብ ሽሙ ይዛወረሉ፤ ምስ ኣገባብ ዘለዎ ኣካል ኣዲሽ ውዕል ይወፃዓል፤ መዛዘሚ ህንፃት ግዝ ብዝምልከት እቲ ህንፃት ዘለዎ ብርኪ ተራእዩ ነቲ ዝተረፈ ስራሕ ዘድልዮ ግዝ ብበዓል ሞያ ተረጋጊፁ ይወሃቦ፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

39. ብዛዕባ ምፍቃድ ለውጢ ግልጋሎት ብሊዝ ዝተውሃቡ ቦታታት

1. ብመሰረት መዋቅራዊ ኘላን ከተማ ንኣደ ዓይነት ግልጋሎት ክህብ ዝተውሃበ ቦታ ንተመሳሳልነት ዘለዎ ካሊኦ ዘርፊ ስራሕ ለውጢ ግልጋሎት ቦታ ሕቶ እንትቐርብ

ግንባታ ከ10% ያነሰ ከሆነ በሊዝ ኣዋጅ ኣንቀፅ 23/6 መሰረት የሊዝ ውሉን በማቋረጥ ቦታውን ኣግባብ ያለው ኣካል መረከብ ይችላል፡፡ ሆኖም በቦታው ላይ የተገነባው ከተፈቀደው ጠቅላላ ግንባታ 10% እና ከዚያ በላይ ከሆነ በሊዝ ኣዋጅ ኣንቀፅ 23/7 የተደንገገው እንደ ሁኔታው ተፈፃሚ ይደረጋል፡፡

5. የሊዝ ባለሙብቱ ተጨማሪ የጊዜ ገደብ ውስጥ ግንባታውን ማጠናቀቅ ባለመቻሉ ኣግባብ ያለው ኣካል በኣዋጅ ኣንቀፅ 23/4/ሀ/ለ/ሐ መሰረት የሚሰጠው ጊዜ ገደብ እንደ ግንባታ ማጠናቀቅያ ተጨማሪ ጊዜ የሚታሰብ ይሆናል፡፡

6. በኣዋጅ ኣንቀፅ 23/7 መሰረት በወጣው ጨረታ ተወዳደሮ ያሸነፈ ባለሃብት በስሙ ይዛወርለታል፤ ኣግባብ ካለው ኣካል ጋርም ኣዲስ ውል ይዋዋላል፤ ግንባታ ማጠናቀቅያ ጊዜን በተመለከተ ግንባታው ያለበት ደረጃ ታይቶ ለቀሪው ስራ የሚያስፈልገው ጊዜ በባለሙያ ተረጋግጦ ይሰጠዋል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

39. በሊዝ የተሰጡ ቦታዎች የኣገልግሎት ለውጥ ስለመፍቀድ፤

1. በከተማው መዋቅራዊ ኘላን መሰረት ለኣንድ የኣገልግሎት ኣይነት በተሰጠ ቦታ ላይ ተመሳሳይነት ላለው ሌላ የስራ ዘርፍ የቦታ ኣገልግሎት ለውጥ ጥያቄ ሲቀርብ በኣካባቢው

አብቲ ከባቢ ምስ ዘሎ ወይ ንቐፃሊ ምስ ዝህሉ ግልጋሎት ዘይፃባእ ኮይኑ እንተተረኺቡ ለውጢ ግልጋሎት ክፍቀድ ይኸእል፡፡

2. እቲ ዝቀረበ ሕቶ ለውጢ ግልጋሎት ለውጢ ምድብ ፕላን ዘድልዮ እንተኾይኑ፤ ፈለማ ሕቶ ለውጢ ፕላን፤ አብክትትል አፈፃፀማ ፕላን አገባብ ናብ ዘለዎ ሓላፊ ቤት ዕዮ ቀሪቡ ውሳኔ ክረክብ አለዎ፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

3. ለውጢ ግልጋሎት እንትፍቀድ ብመሰረት አቀዲሙ ዝተኣተወ ውዕሊ ሊዝ ይፍረም፤ ኮይኑ ግና ቅድም ክብል ዝተፈረመ ውዕል ለውጢ ግልጋሎት ክግበር ካብ ዝተኣተተሉ መወደኢ ዘበን ሊዙ እንተበሊፁን ለውጢ ዋጋ እንተሃሊዩን ነቲ ግልጋሎት ብዝተውሃበ መወደኢ ዘበንን ብመሰረት ሓዱሽ ዋጋ ይኸውን፡፡

4. እዚ ደንብ ንቐዲሚ ምውፅኡ አግባብ ዘለዎ አካል ከይፈለጦ ወይ ከየፅደቁ ዝተፈፀመ ዝኾነ ለውጢ ግልጋሎት ምስቲ ፕላን ዘይፃባእ እንተኾይኑ ጥራሕ ካብ ህንፃት ዝርዝር ዋጋ 0.5 ሚሊታዊ ክኸፍሉ ብምግባር እቲ ለውጢ ብመሰረት ድንጋገ እዚ ደንብ ክስተኻኸል ይግበር፡፡

5. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ 4 ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ፤ እዚ ደንብ ድሕሪ ምፅዳቄ አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2ን ካብ ዝተደንገጉ ወፃኢ ብዝኾነ ኩነታት ለውጢ ግልጋሎት

ካለው ወይም ወደፊት ከሚኖረው አገልግሎት ጋር የማይጋጭ ሆኖ ከተገኘ የአገልግሎት ለውጡ ሲፈቀድ ይችላል፡፡

2. የቀረበው የአገልግሎት ለውጥ ጥያቄ የፕላን ምደባ ለውጥ የሚያስፈልገው ከሆነ፤ መጀመሪያ የፕላን ለውጥ ጥያቄው በፕላን አፈፃፀም ክትትል አግባብ ላለው የመስሪያቤቱ ሃላፊ ቀርቦ ውሳኔ ማግኘት አለበት፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

3. የአገልግሎት ለውጥ ሲፈቀድ አስቀድሞ በተገባው ውል መሰረት ሊዝ ውሉ ይፈረማል፤ ሆኖም ቀደም ሲል የተፈረመው ውል የአገልግሎት ለውጥ እንዲደረግ ከተጠየቀበት የሊዝ ዘመን ጣርያ ከበለጠ እና የዋጋ ለውጥ ካለ ለአገልግሎቱ በተሰጠው የዘመን ጣርያ እና በአዲሱ ዋጋ መሰረት ይሆናል፡፡

4. ይህ ደንብ ከመውጣቱ በፊት አግባብነት ያለው አካል ሳያውቀው ወይም ሳያፀድቀው የተፈፀመ ማናቸውም የአገልግሎት ለውጥ ፕላኑ የማይቃረን ከሆነ ብቻ የገንባታውን ዝርዝር ዋጋ 0.5 በመቶ በማስከፈል ለውጡ በዚህ ደንብ ድንጋጌ መሰረት እንዲስተካከል ይደረጋል፡፡

5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 4 ላይ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ ይህ ደንብ ከፀደቀ በኋላ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 እና 2 ስር ከተደነገገው ውጭ በማናቸውም ሁኔታ

ተፈጻሚው እንደተረጋገጠ ብዝሃነት ዋጋ ሊዝ እቲ ከባቢ ጠቅላላ መጠን ትሕዝቶ ስፍራት ተባቢሎ 3 ሚኒስቴሮች መቆጣጠር ተከፍሎ መዋቅራዊ ፕላን ወይ ከባቢያዊ ልምዳት ፕላን ዝፈቅድ ወይ ክስተካክል ዝክእል እንተኾይኑ ለውጡ ክፍቅድ ይክእል። ዋጋ ሊዝ ብመሰረት ዝተቐየረ ሓዱሽ ዓይነት ግልጋሎት ብምስትክኻልን መቆጣጠር ተወሲኽዎ ኣብቲ ዝቀረየ ዘበን መክፈሊ ሊዝ ክውዳእ ይግበር።

6. ድንጋገ እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 5 ሕልውኦይን ንለውጡ ግልጋሎት ዝክፈል ዋጋ ሊዝ ቐዲሙ ዝነበረ ዓይነት ግልጋሎት ዋጋ ሊዝ ዝንእስ ኮይኑ እንደተረጋገጠ፤ ካብቲ ቀዲሙ ዝነበረ ዋጋ ሊዝ 3 ሚኒስቴሮች መቆጣጠር ብምክፋል ለውጡ ክፍቅድ ይክእል።

40. ለውጡ ግልጋሎት ዘይግበረሎም ዋና ዋና ኩነታት

1. ምድብ ፕላንም ንሓምለዎይ፤ ደኒ፤ ንፓርክን ንሕዛእቲ ዝተከለለ ቦታታትን፤
2. ምድብ ፕላንም ኣርኪኦሎጂካል ዝኾኑ ወይ ብተፈጥሮኣዊ ኣቀማምጥኦም ዝተፈለየ ገፅታ ዘለዎም ቦታታትን፤
3. ዝኾነ ዓይነት ብክለት ክፈጥሩ ዝክእሉ ግልጋሎታት ካብ ምድብ ፕላንም ወፃኢ ንምጥያሽ ዝቐርብ ሕቶ ተቐባልነት ኣይህልዎን።

የኣገልግሎት ለውጥ ተፈፅሞ ከተገኘ የኣካባቢው ከፍተኛ የሊዝ ዋጋ በኣጠቃላይ የይዞታው መጠን ተሰልቶ 3 በመቶ ቅጣት ተከፍሎ መዋቅራዊ ፕላኑ ወይም የኣካባቢ ልማት ፕላኑ የሚፈቅድ ወይም ሊስተካከል የሚችል ከሆነ ለውጡ ሊፈቀድ ይችላል። የሊዝ ዋጋውም ኣዲስ በተቀየረው የኣገልግሎት ኣይነት መሰረት ተስተካክሎ እና ቅጣቱ ተደምርቦት በቀሪው የሊዝ የመክፈያ ዘመን እንዲጠናቀቅ ይደረጋል፤

6. የዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 5 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ለኣገልግሎት ለውጡ የሚከፈለው የሊዝ ዋጋ ቀድሞ ከነበረው የኣገልግሎት ኣይነት የሊዝ ዋጋ የሚያንስ ሆኖ ከተገኘ ቀድሞ በነበረው የሊዝ ዋጋ ስሌት 3 በመቶ ቅጣት ተከፍሎ ለውጡ ሊፈቀድለት ይችላል።

40. የኣገልግሎት ለውጥ የማይደረግባቸው ዋና ዋና ሁኔታዎች

- 1) የፕላን ምደባቸው ለኣረንጓዴ፤ ለደን፤ ለፓርክ እና ለጥብቅነት የተከለሉ ቦታዎች፤
- 2) የፕላን ምደባቸው ኣርኪኦሎጂካል የሆኑ ወይም በተፈጥሮኣዊ ኣቀማመጣቸው የተለየ ገፅታ ያላቸው ቦታዎች፤
- 3) ማንኛውንም ኣይነት ብክለት ሊፈጥሩ የሚችሉ ኣገልግሎቶች ከፕላን ምደባቸው ውጭ ለማቋቋም የሚቀርብ ጥያቄ ተቀባይነት ኣይኖረውም።

41. ብፍሉይ ኩነታት ለውጤ ግልጋሎት

ዝፍቻደሉ ኩነታት

1) ከም መትከል ለውጤ ምድብ ፕላን ምግባር ዘይፍቀደሎም በዚ ደንብ ዓንቀፅ 40 ካብ ዝተደነገጉ ወፃኢ ኮይኖም፤ ነገር ግን መገደዲ ወይ መእመኒ ኩነታት እንትህልው ብፍሉይ ኩነታት ኣብዞም ዝስዕቡ ቦታታት ለውጤ ምድብ ፕላን ክፍቀድ ይኽእል፡-

ሀ) ምድብ ፕላኖም ንመዘውተሪ ስፖርቲ ዝተውሃቡ ቦታታት

ለ) ንዕዳጋ፣ ንመናሃሪያ፣ ንትካላት እምነት፣ ንመቓብር ዝተመደቡ ቦታታት ምስ ዝምልክቶም ክፍልታት ሕ/ሰብ ብምምይያጥ ኣብ ምርድዳእ እንትብፃሕ ለውጤ ክግበረሎም ይኽእል፡፡

2) ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ኣብ ዝተመልከቱ ዋኒናት ለውጤ ምድብ ፕላን ክፍቀድ ዝኽእል እቲ ከተማን ንመዋቅራዊ ፕላን ከተማን ንክፈፅም ውክልና ብዝተውሃበ ኣላፊ ቤት ዕዮ እንትፀድቑ ጥራሕ ይኸውን፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

ክፍሊ ሾሞንተ

ብዛዕባ ምትሕልላፍ መሰል ሊዝ

42. ምትሕልላፍ መሰል ሊዝ ህንፀት ኣብ

ዘይተጀመረሉ ቦታ

ኣፈፃፅማ ምትሕልላፍን ብውሕስና ምትሓዝን

41. የአገልግሎት ለውጥ በልዩ ሁኔታ

የሚፈቅድላቸው ሁኔታ

1. በመርህ ደረጃ የፕላን ምደባ ለውጥ የማይፈቀድላቸው እና በዚህ ደንብ በአንቀፅ 40 ከተደነገጉት ውጭ ሆነው፤ ነገር ግን ኣስገዳጅ ወይም ኣሳማኝ ሁኔታዎች ሲኖሩ በልዩ ሁኔታ፤ በሚከተሉት ቦታዎች ላይ የፕላን ምደባ ለውጥ ሊፈቀድ ይችላል፡-

ሀ) ለስፖርት ማዘውተሪያ የፕላን ምደባ የተሰጡ ቦታዎች፤

ለ) ለገበያ፣ ለመናሃሪያ፣ ለእምነት ተቋማትና ለቀብር ቦታ የተመደቡ ቦታዎች የሚመለከታቸውን የህብረተሰብ ክፍሎች በማወያየት መግባባት ላይ ሲደረስ ለውጥ ሊደረግላቸው ይችላል፡፡

2) በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 በተመለከቱት ጉዳዮች ላይ የፕላን ምደባ ለውጥ ሊፈቀድ የሚችለው ከተማው እና የከተማውን መዋቅራዊ ፕላን እንዲያስፈፅም ውክልና በተሰጠው የመስሪያ ቤት ሃላፊ ሲፀድቅ ብቻ ነው፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

ክፍል ስምንት

የሊዝ መብትን ስለማስተላለፍ

42. ግንባታ ያልተጀመረበትን ቦታ የሊዝ

መብት ስለማስተላለፍ

የሊዝ መብትን የማስተላለፍና በዋስትና የማስያዝ

መሰል ሊዝ ብመሰረት እቲ አዋጅ ዓንቀፅ 24 ተግባራዊ ዝግበር ኮይኑ፡-

- 1) ዝኾነ በዓል ትሕዝቶ ሊዝ ህንፀት ንምጅማር በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 35 ዝተቀመጠ መጀመሪ ህንፀት ቅድሚ ምሕላፉ መሰል ሊዙ ናብ ሳልሳይ ወገን ምትሕልላፍ ይኸእል፡፡
- 2) ዝኾነ በዓል መሰል ሊዝ ህንፀት ንምጅማር ዝተመልከተ እዋን ቅድሚ ምሕላፉ መሰል ሊዙ ከመሓላልፍ ከሎ ብዘይካ ብውርሲ ኣብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 24/2 ዝተመልከተ ዝፍፀም ብመሰረት እዚ ደንቢ ዓንቀፅ 45ን ኣግባብ ዘለዎ ኣካል ብዝውስኖ እዋናዊ መሸጢ ዋጋ መሬት መሰል ሊዝ ስልሒት ይኸውን፡፡
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተመልከተ መሰሉ ኣብ ምትሕልላፍ ወይ ኣብ ከይዲ ምሻጥ ቅርታ ዘለዎ ኣካል ቅርትኡ ኣግባብ ናብ ዘለዎ ኣካል ብፅሑፍ ከቐርብ ይኸእል፡፡ ዝምልከቶ ኣካል ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ ሓሙሽተ መዓልቲ ስራሕ ነቲ መሬት ናብ ጨረታ ብምቕራብ ብመሰረት እቲ አዋጅ ዓንቀፅ 24 ንኡስ ዓንቀፅ (2)ን (3)ሀ/ሐ ብዝተጠቐሰ መሰሉ ዝተሓለወ እዩ፡፡
4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተመልከተ ሕልው ኮይኑ በዓል መሰል ብመሸጢ ዋጋ ተዘይተስማዕሚዑን እቲ መሬት ናብ ጨረታ ክወፅእ ፍቓደኛ እንተዘይኮይኑ ዝምልከቶ ኣካል ብመሰረት እቲ አዋጅ ዓንቀፅ 24

ኣፈፃፀም በአዋጁ አንቀፅ 24 መሰረት ተግባራዊ የሚደረግ ሆኖ፡-

1. ማንኛውም የሊዝ ባለይዞታ ግንባታ ለመጀመር በዚህ ደንብ አንቀፅ 35 የተቀመጠው ጊዜ ከማለፉ በፊት የሊዝ መብቱን ለሶስተኛ ወገን ማስተላለፍ ይችላል፡፡
2. ማንኛውም የሊዝ ባለመብት ግንባታ ለመጀመር የተመለከተው ጊዜ ከማለፉ በፊት የሊዝ መብቱን ሲያስተላልፍ ከውርስ በስተቀር በአዋጁ አንቀፅ 24/2 የተመለከተው የሚፈፀመው በዚህ ደንብ አንቀፅ 45 መሰረት ኣግባብ ያለው ኣካል በሚወስነው ወቅታዊ የመሬት ሊዝ መብት የመሸጫ ዋጋ ስሌት ይሆናል፡፡
- 3) በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 በተመለከተው መብቱን በማስተላለፍ ወይም በመሸጥ ሂደት ቅሬታ ያለው ኣካል ቅሬታውን ኣግባብ ላለው ኣካል በፅሁፍ ማቅረብ ይችላል፡፡ የሚመለከተው ኣካልም በኣስራ ኣምስት የስራ ቀናት ውስጥ መሬቱን ለጨረታ በማቅረብ በአዋጁ አንቀፅ 24 ንኡስ አንቀፅ (2) እና (3)ሀ/ሐ በተመለከተው መሰረት መብቱን የተጠበቀ ነው፡፡
4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ባለመብቱ በመሸጫ ዋጋው ካልተስማማ እና መሬቱም ለጨረታ እንዲወጣ ፈቃደኛ ካልሆነ የሚመለከተው ኣካል በአዋጁ አንቀፅ 24

ንኡስ ዓንቀፅ 3(ሀ) ዝተመልከተ ክፍሊት ኣቐዲሙ ብምፍፃም መሊሱ ነቲ ቦታ ይርከቦ፡፡ ኣብ ልዕሊ መሬት ዝሰፈረ ህንፃት ግምት ክፍሊት ብዝተመልከተ እቲ መሬት ናብ ሳልሳይ ወገን ምስተሓላለፈ ናይቲ ከባቢ ዝለዓለ ጨረታ ዋጋ ሊዝ፤ ኣብ ከይዲ ዝወፁ ወፃኢታትን ብመሰረት ሕጊ ኣግባብ ዘለዎም ቕፅዓታት ተቐኒሱ ኣፈላላዩ ንበዓል መሰል ይምለሰሉ፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

5. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4 ኣግባብ ዘለዎ ኣካል ነቲ ቦታ ብሕጊ ዝተቀመጠ ገደብ ግዜ ቅድሚ ምብፅሖ መሊሱ ክረከቦ ዝኽእል እቲ በዓል መሰል ዝተስማዕመዐ ምዃኑ ብፅሑፍ እንተተቐርብ ጥራሕ ይኸውን፡፡

6. ብመሰረት ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ናብ ሳልሳይ ኣካል ብመሸጣ ዝተሓላለፈ መሰል ሊዝ ዝውውር ሽም ዝፍፀም ኣግባብ ዘለዎ ኣካል ብዘስልሖ ወይ ብመሰረት ዝተስማዕመዐሉ ካብ ዝተረኸበ እቶት፤

ሀ) ሽያጢ ቅድመ ክፍሊት ወይ ልዕሊ ቅድመ ክፍሊት፤ ክፍሊት ፈፂሙ እንተኾይኑን እቲ ዝኸፈሎ ገንዘብ ኣብ ባንኪ ንግዲ ኢትዮጵያ ቁጠባ ሒሳብ እንተዝቐመጥ ነይሩ ክወልዶ ዝግባእ ዝነበረ ወለድ ክድመር ዋጋ ቀዳማይ ሊዝን ሕዚ ዝተረኸበ ኣፈላላይ ዋጋ መሸጢ 5 ሚሊታዊ፤

ንኡስ ኣንቀፅ 3 (ሀ) የተመለከተውን ክፍያ በቅድሚያ በመፈፀም ቦታውን መልሶ ይረከበዋል፡፡ በመሬቱ ላይ የሰፈረውን ግንባታ ግምት ክፍያን በተመለከተ መሬቱ ለሶስተኛ ወገን ከተላለፈ በኋላ የኣካባቢው የሊዝ ክፍተኛ የጨረታ ዋጋ፤ በሂደቱ የወጡ ወጪዎችና በህጉ መሰረት ኣግባብነት ያላቸው ቅጣቶች ተቀንሶ ልዩነቱ ለባለሙያ ይመለስለታል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

5. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 4 መሰረት ኣግባብ ያለው ኣካል ቦታውን በህጉ የተቀመጠው ጊዜ ገደብ ከመድረሱ በፊት መልሶ ለመረከብ የሚችለው ባለሙያቱ በፅሁፍ ስምምነቱን ሲያቀርብ ብቻ ይሆናል፡፡

6) በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 መሰረት ወደ ሶስተኛ ኣካል በሽያጭ የተላለፈ የሊዝ ሙብት የስም ዝውውር የሚፈፀመው ኣግባብ ያለው ኣካል ባሰላው ወይም በተስማማው መሰረት ከተገኘ ገቢ ላይ፤

ሀ/ ሻጭ ቅድመ ክፍያው ወይም ከቅድመ ክፍያ በላይም ክፍያ፤ ፈፅሞ ከሆነ እና ይህ ገንዘብ በኢትዮጵያ ንግድ ባንክ በቁጠባ ሂሳብ ቢቀመጥ ኖሮ ያገኘ የነበረው ወለድ ሲደመር በቀድሞው የሊዝ ዋጋ እና ኣሁን የተገኘው የሽያጭ ዋጋ ልዩነት 5 በመቶ፤

ለ) ካብቲ ዝተረኸበ ኣፈላላይ 5 ሚኡታዊ ተቐኒሱ እቲ ዝቐረየ ክፍሊት ንመንግስቲ ኣታዊ እንትግበርን ዓዳጊ ንዝምልከቶ ኣካል ዝግብኦ ክፍሊት ሊዝ ንምፍፃም ውዕል ድሕሪ ምውዕዓሉ ኮይኑ፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

7. ኣገባብ ዘለዎ ኣካል በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 6 ኣታዊ ዝግበረሉ ገንዘብ ከም ስምምዕነቶም ካብ ሸያጢ ወይ ካብ ዓዳጊ ክቐበል ይኽእል፡፡

8. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 6/ሀ/ለን ዝተቐመጡ ክፍሊታት ተፈፃሚ ዝኾኑ ብመሸጣ ካብ ዝተረኸበ ኣታዊ ጥራሕ ይኸውን፡፡

43. ምትሕልላፍ መሰል ሊዝ ፍርቂ ህንፀት

ዝዓረፈ ቦታ

1. ዝኾነ በዓል ትሕዝቶ ሊዝ ቅድሚ ህንፀት መዛዘሚ ግዜ ምሕላፉ፤ ትሕቲ ፍርቂ ህንፀት ዝዓረፈሉ ቦታ መሰል ሊዝ ንሳልሳይ ወገን ከመሓላልፍ ይኽእል፡፡

2. ልምዓት ሪል ስቴት ብዝምልከት ብተናፀል ኣብ ልዕሊ ዝተወደአ ህንፀት እቲ በዓል ሃፍቲ ሪልስቴት ብመሰረት ብተናፀል ዝኣተዎ ውዕል ንተጠቀምቲ ከተሓላልፍ ዝኽእል ምዃኑ ሕልው ኮይኑ፤ እቲ ሪልስቴት ሙሉእ ብሙሉእ ብዘይካ ውርሲ ናብ ሳልሳይ ወገን

ለ/ ከተገኘው ልዩነት ላይ 5 በመቶ ተቀንሶ ቀሪውን ክፍያ ለመንግስት ገቢ ሲደርግ እና ገዥው ለሚመለከተው ኣካል ተገቢውን የሊዝ ክፍያ ለመፈፀም ውል ከተዋዋለ በኋላ ሆኖ፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

7) ኣግባብ ያለው ኣካል በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 6 ገቢ የሚደረገለትን ገንዘብ እንደስምምነታቸው ከሻጭ ወይም ከገዥ ሊቀበል ይችላል፡፡

8) በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 6/ሀ/ ለ ላይ የተመለከቱትን ክፍያዎች ተፈፃሚ የሚሆኑት በሸያጭ ከተገኘው ገቢ ላይ ብቻ ይሆናል፡፡

43. ግማሽ ግንባታ ያረፈበትን ቦታ የሊዝ

መብት ማስተላለፍ

1. ማንኛውም የሊዝ ባለይዞታ የግንባታ ማጠናቀቂያ ጊዜ ከማለፉ በፊት ከግማሽ በታች ግንባታ ያረፈበትን ቦታ የሊዝ መብቱን ለሶስተኛ ወገን ማስተላለፍ ይችላል፡፡

2. የሪል ስቴት ልማትን በተመለከተ በተናጠል በተጠናቀቀ ግንባታ ላይ የሪል ስቴት ባለሀብቱ በተናጠል በገባው ውል መሰረት ለተጠቃሚው ማስተላለፍ የሚችል መሆኑ እንደተጠበቀ ሆኖ፤ ሙሉ በሙሉ ሪል ስቴቱን ወደሶስተኛ ኣካል ከውርስ በስተቀር ለማስተላለፍ ሲፈልግ

ንምትሕልላፍ እንትደሊ ኩሎም ብሎካት ብመሰረት እዚ ደንቢ ዓንቀፅ 2 ንኡስ ዓንቀፅ 21 ዝተወሃበ ትርጉም ህንፀት ከካይድ ኣለዎ፡፡

3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተሓላለፈ ዋጋ መሰል ሊዝ ኣገባብ ንዘለዎ ኣካል ዝቐርብ መሸጢ ዋጋ መሬት መሰል ሊዝን ዋጋ ህንፀትን ብዝብል ይፍለ፡፡

4. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ትሕቲ ፍርቂ ህንፀት ዝተፈፀመሉ ቦታ ዝውውር ዝፍፀም፤ በዓል መሰል ብቀዳምነት ኣግባብ ዘለዎ ኣካል ብዝውሰኖ መሸጢ ዋጋ ሊዝ መሬት እንትስማዕማዕ ይኸውን፡፡

5. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ካብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ክሳብ 3 ዘሎ ብዘይካ ውርሲ ናብ ሳልሳይ ወገን ዝተሓላለፈ መሰል ሊዝ ሽም ዝውውር ዝፍፀም፤ እቲ መሰል ዘተሓላልፍ ሰብ ኣግባብ ንዘለዎ ኣካል ቅድመ ክፍሊት ወይ ተወሳኺ ካሊኦ ክፍሊት እንተፈጸመ እቲ ገንዘብ ኣብ ባንኪ ንግዲ ኢትዮጵያ ቁጠባ ሒሳብ እንተዝቐመጥ ነይሩ ክረኽቦ ዝነበረ ወለድ ተሓሲቡን ንመንግስቲ ኣታዊ ካብ ዝግበር 95 ሚሊታዊ ትርፌ ተቀኒሱ ዝተረፈ ክፍሊት ኣታዊ እንትገብርን ዓዳጊ ኣገባብ ንዘለዎ ኣካል ኣድላይ ክፍሊት ሊዝ ብቀዳምነት ንክፍፀም ድሕሪ ውዕል ምውዕዓል

በሁሉም ብሎካት ላይ በዚህ ደንብ ኣንቀፅ 2 ንኡስ ኣንቀፅ 21 በተሰጠው ትርጉም መሰረት ግንባታውን ማከናወን ይኖርበታል፡፡

3) በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 መሰረት የተላለፈ የሊዝ መብት ዋጋ ኣግባብ ላለው ኣካል የሚቀርበው የመሬት ሊዝ መብት መሸጫ ዋጋ እና የግንባታ ዋጋ በሚል ይለያል፡፡

4) በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 መሰረት ከግማሽ በታች ግንባታ የተፈፀመበት ቦታ ዝውውር የሚፈፀመው፤ ባለመብቱ በቅድሚያ ኣግባብ ያለው ኣካል በሚወስነው የመሬት ሊዝ መብት መሸጫ ዋጋ ከተስማማ ይሆናል፡፡

5) በዚህ ኣንቀፅ ከንኡስ (1) እስከ (3) ባለው መሰረት ከውርስ በስተቀር ወደ ሶስተኛ ኣካል የተላለፈ የሊዝ መብት የስም ዝውውር የሚፈፀመው መብቱን የሚያስተላልፈው ሰው ኣግባብ ላለው ኣካል ቅድመ ክፍያው ወይም ሌላ ተጨማሪ ክፍያም ከፈፀመ ይህ ገንዘብ በኢትዮጵያ ንግድ ባንክ በቁጠባ ሒሳብ ቢቀመጥ ኖሮ ያገኘ የነበረው ወለድ ታስቦ እና ለመንግስት ገቢ ከሚሆነው 95 በመቶ ትርፍ ተቀንሶ ቀሪውን ክፍያ ገቢ ሲያደርግ እና ገዥው ኣግባብ ላለው ኣካል ተገቢውን የሊዝ ክፍያ በቀጣይነት ለመፈፀም ውል ከተዋዋለ

እንትኸውን፤ በዓል ትሕዝቶ መሬት ዝኸፈሎ ኸፍሊት ሊዝ ዝተጠቐመሉ እዋን ተሓስቢ ይግበር። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

6. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4 ዝተደንገገ መሰል ሊዝ ንምትሕልላፍ ቅርታ ዘለዎ አካል ቅርትኡ ብፅሑፍ ከቐርብ ይኸእል። አግባብ ዘለዎ አካል ኩነታቱ ብዝርዝር ሪኡ ብጨረታ ንምትሕልላፍ አድላይ ኮይኑ እንተረኺብዎ አብ ውሽጢ ዓሰርተ ሓሙሽተ መዓልቲ ስራሕ ነቲ ቦታ ናብ ጨረታ ብምቐራብ ብመሰረት እቲ አዋጅ ዓንቀፅ 24 ንኡስ ዓንቀፅ 3 መሰሉ ዝተሓለወ እዩ።

7. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 6 መበገሲ ዋጋ ጨረታ፣ መሰል መሬት ሊዝ መሸጢ ዋጋ፣ ዋጋ ህንፃት ተደሚሩ ዝርከብ ውፅኢት ይኸውን።

8. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 7 ዝተቀመጠ ግምት ህንፃት አግባብ ዘለዎ አካል ብግልፂ ይግምቶ ፣ ህንፃቱ ንምግማት ዝወፁ ወፃኢታት እንተሃልዮም ካብቲ መሸጣ ዝተሸጦ ተቐናሲ ይኸውን፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

44. ፍርቂ ህንፃት አብ ዝተካየደሎም ቦታታት መሰል ሊዝ አብ ምትሕልላፍ ዝተቐመጡ ክልከላታት፡-

በኋላ ሲሆን፤ የተከፈለው የሊዝ ክፍያ ባለይዞታው በመሬቱ ላይ የተጠቀመበትን ጊዜ ታሳቢ ይደረጋል። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።

6/ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 4 በተደንገገው መሰረት የሊዝ መብቱን ለማስተላለፍ ቅሬታ ያለው አካል ቅሬታውን በፅሁፍ ማቅረብ ይችላል። አግባብ ያለው አካልም ሁኔታውን በዝርዝር አይቶ በጨረታ ማስተላለፍ ተገቢ ሆኖ ካገኘው በአስራ አምስት የስራ ቀን ውስጥ ቦታውን ለጨረታ በማቅረብ በአዋጁ አንቀፅ 24 ንኡስ አንቀፅ 3 መሰረት መብቱን የተጠበቀ ነው።

7) በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 6 መሰረት የጨረታ መነሻ ዋጋ፣ የመሬት ሊዝ መብት መሸጫ ዋጋ፣ የግንባታው ዋጋ ተደምሮ የሚገኘው ውጤት ይሆናል።

8) በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 7 የተመለከተውን የግንባታ ግምት አግባብ ያለው አካል በግልፅ ይገምታል፤ ግንባታን ለመገመት የወጡ ወጪዎች ካሉ ከሸያጩ ላይ ተቀናሽ ይሆናል፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።

44. ግማሽ ግንባታ የተከናወነበትን ቦታ የሊዝ መብት ማስተላለፍ የተቀመጡ ክልከላዎች

1. ብመሰረት እቲ አዋጅ ዓንቀፅ 24 ንኡስ ዓንቀፅ 7 ብዝተቀመጠ እዋኑ ሓሊኻ ካብ መሬት ዝመፅእ ጥቅሚ ንምርካብ ተባሂሉ ቅድሚ ህንፀት ምጅማሩ ወይ ብመሰረት እዚ ደንብ ዓንቀፅ 2 ንኡስ ዓንቀፅ 20 ህንፀቱ ልዕሊ ፍርቂ ቅድሚ ምህናፁ ኣብ ውሽጢ ሰለስተ ዓመት መሰል ሊዙ ንሰለስተ ግዜ ዘመሓላለፉ እንተኾይኑ ንክልተ ዓመት ካብ ዝኾነ ጨረታ ሊዝ መሬት ከይሳተፍ ይግበር፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተመልከተ ውሳኔ እግድ ዝተመሓላለፈሉ ሰብ ተኣጊዱ እናሃለወ ኣብቲ ዝተኣገደሉ ግዜ ውሽጢ ኣብ ከይዲ ጨረታ እንተተሳተፉ ካብ ጨረታ ተሰሪዙ፤ ዘትሓዞ መኻብሪ ጨረታ ገንዘብ ንመንግስቲ ኣታዊ ይግበር፤ ኣብ ጨረታ ሊዝ ንክይሳተፍ ንተወሳኺ ሓደ ዓመት እቲ እግድ ይናዋሕ፡፡

45. ዋጋ መሸጢ መሰል ሊዝ

1. ዝኾነ በዓል መሰል ሊዝ ህንፀት ዘይተኻየደሉ መሬት ወይ ትሕቲ ፍርቂ ህንፀት ዝተኻየደሉ መሬት መሰል ሊዙ ናብ ሳልሳይ ወገን እንተተሓላልፍ ኣገባብ ዘለዎ ኣካል መሰል ዝተመሓላለፈሉ ዋጋ ዝውስኖ ብመሰረት መሸጢ ዋጋ ሊዝ ይኸውን፡፡

1) በአዋጁ አንቀፅ 24 ንኡስ አንቀፅ 7 በተመለከተው መሰረት በመሬት የወቅት ጥበቃ የሚመጣ ጥቅም ለማግኘት ሲባል ግንባታ ከመጀመሩ ወይም በዚህ ደንብ አንቀፅ 2 ንኡስ አንቀፅ 20 መሰረት ግንባታውን ከግማሽ በላይ ከመገንባቱ በፊት በሶስት ኣመት ውስጥ ለሶስት ጊዜ የሊዝ መብቱን ያስተላለፈ ከሆነ ለሁለት ኣመት ከማንኛውም የመሬት ሊዝ ጨረታ እንዳይሳተፍ ይደረጋል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

2) በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 በተመለከተው መሰረት የእግድ ውሳኔ የተላለፈበት ሰው በእግዱ ጊዜ ውስጥ በጨረታ ሂደት የተሳተፈ ከሆነ ከጨረታው ተሰርዞ ለጨረታ ማስከበሪያ ያስያዘው ገንዘብ ለመንግስት ገቢ ይደረጋል፤ በሊዝ ጨረታ እንዳይሳተፍ ለተጨማሪ ኣንድ ኣመት እግዱ ይራዘማል፡፡

45. የሊዝ መብት መሸጫ ዋጋ

1. ማንኛውም የሊዝ ባለመብት ግንባታ ያልተከናወነበትን መሬት ወይም ከግማሽ በታች ግንባታ ያረፈበትን መሬት የሊዝ መብት ወደ ሶስተኛ ወገን ሲያስተላልፍ ኣግባብ ያለው ኣካል መብቱ የተላለፈበትን ዋጋ የሚወስነው በሊዝ መብት መሸጫ ዋጋ መሰረት ይሆናል፤

2) ዋጋ መሸጢ መሰል ሊዝ ዝውሰን እቲ ቦታ ዝተሓለለፈሉ ዘሎ ከባቢ ዝለዓለ እዋናዊ ዋጋ ጨረታን እቲ መሬት ቅድም ክብል ንበዓል መሰል ዝተሓለለፈሉ ዋጋን ተደሚሩ ንክልተ ተኻፊሉ ብዝህሉ ማእኸላይ ውፅኢት ይኸውን፡፡

3. ዓዳጊ ነቲ መሬት መጥቀሚ ዝሃቦ ዋጋ ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተረኸበ ማእኸላይ ውፅኢት ማዕረ ወይ ዝበልፅ እንተኾይኑ ከይዲ ምትሕልላፍ አገባብ ብዘለዎ አካል ተቐባልነት ይህልዎ፡፡

4. ዓዳጊ ዋጋ አብ ዘየቐመጠሉ ኩነታት መሸጢ ዋጋ መሰል ሊዝ ማእኸላይ ውፅኢቱ አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተጠቀሰ ተቐባልነት አለዎ፡፡

5. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ማእኸላይ ውፅኢቱ ካብቲ ቅድም ክብል ነቲ በዓል መሰል መሬት ዝተመሓለፈሉ ዋጋ ዝተሓተ እንተኾይኑ አገባብ ዘለዎ አካል ካብቶም ክልተ ተደመርቲ በቲ ዝሓሸ መሸጢ ዋጋ ይውሰን፡፡

6. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተመልከተ ሕልው ኮይኑ ዓዳጊ ዝሃቦ ዋጋ ትሕቲ ዝተረኸበ ማእኸላይ ዋጋ እንተኾይኑ አገባብ ዘለዎ አካል ማእኸላይ ውፅኢቱ መሰረት ብምግባር እቲ ቦታ ናብ ጨረታ የቐርብ፡፡

2. የሊዝ መብት መሸጫ ዋጋ የሚወሰነው ቦታው በተላለፈበት አካባቢ ያለው የወቅቱ ከፍተኛ ጨረታ ዋጋ እና መሬቱ ቀደም ሲል ለባለመብቱ የተላለፈበት ዋጋ ተደምሮ እና ለሁለት ተካፍሎ በሚኖረው አማካይ ውጤት ይሆናል፡፡

3. ገዥ ለመሬቱ መጠቀሚያ የሰጠው ዋጋ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት ከተገኘው አማካይ ውጤት እኩል ወይም የሚበልጥ ከሆነ የማስተላለፍ ሂደቱ አግባብ ባለው አካል ተቀባይነት ይኖረዋል፡፡

4) ገዥ ዋጋ ባለስቀመጠበት ሁኔታ የሊዝ መብት መሸጫ ዋጋው አማካይ ውጤቱ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 የተጠቀሰው ተቀባይነት አለው፡፡

5) በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት አማካይ ውጤቱ ለባለመብቱ መሬቱ ቀደም ሲል ከተላለፈበት ዋጋ በታች ከሆነ አግባብ ያለዉ አካል ከሁለቱ ተደማሪዎች በተሻለው የመሸጫ ዋጋውን ይወስናል፡፡

6) በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ገዢው የሰጠው ዋጋ ከተገኘው አማካይ ዋጋ በታች ከሆነ አግባብ ያለዉ አካል አማካይ ውጤቱን መነሻ በማድረግ ቦታውን ለጨረታ ያቐርባል፡፡

ክፍሉ ትሸፃተ**መሰል ሊዝ ብውሕስና ምትሓዝ****46. ህንፃዎች ዘይተኸየደሉ ቦታ ብውሕስና ብዛዕባ ምትሓዝ ወይ ብካፒታል አስተዋፅኦነት ምጥቃም**

1. ዝኾነ በዓል ትሕዝቶ ሊዝ ብመሰረት እቲ አዋጅ ዓንቀፅ 24 ህንፃዎች ቅድሚያ ምጅማሩ መሰል ሊዝ ብውሕስና ንምትሓዝ ወይ ዝኸፈሎ ቅድመ ክፍሊት ብካፒታል አስተዋፅኦነት ክጥቀም ይኸእል፡፡
2. ዝኾነ በዓል ትሕዝቶ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብውሕስና ከትሕዝ ዝኸእል ካብ ቅድመ ክፍሊት ሊዝ ወይ ካብ ቅድመ ክፍሊት ብተወሳኺ ዝኸፈለ እንተኾይኑ በቲ አዋጅ ዓንቀፅ 22/3 ካብቲ መጠን ክፍሊት ክቕነስ ዝግብኦ ነቲ መሬት ዝተጠቐመሉ ክፍሊት ግዜ ተሓሲቡ ብዝቐሪ መጠን ገንዘብ ጥራሕ ይኸውን፡፡
3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰል ሊዝ ብውሕስና ዘትሓዝ ሰብ ግቡእ ውሕስና ብዘይምውፅኡ ብመሰረት ሕጊ ብዝተቀመጠ ዝፍፀም ይኸውን፡፡

47. ብዛዕባ ህንፃዎች ዝዓረፎ ቦታ ብውሕስና ምትሓዝ ወይ ብካፒታል አስተዋፅኦነት ምጥቃም፡፡

- 1) ዝኾነ በዓል መሰል ሊዝ ኣብ ዝኾነ ብርኪ ዝርከብ ህንፃዎች ዝዓረፎ ትሕዝቶ መሰል ሊዝ

ክፍል ዘጠኝ**የሊዝ መብትን በዋስትና ማስያዝ****46. ግንባታ ያልተከናወነበትን ቦታ በዋስትና ስለማስያዝ ወይም በካፒታል አስተዋፅኦነት ስለመጠቀም**

1. ማንኛውም የሊዝ ባለይዞታ በአዋጁ አንቀፅ 24 መሰረት ግንባታ ከመጀመሩ በፊት የሊዝ መብቱን በዋስትና ለማስያዝ ወይም የከፈለውን ቅድመ ክፍያ በካፒታል አስተዋፅኦነት መጠቀም ይችላል፤
2. ማንኛውም ባለይዞታ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት በዋስትና ማስያዝ የሚችለው ከሊዝ የቅድመ ክፍያው ወይም ከቅድመ ክፍያው ተጨማሪ የከፈለ ከሆነ ከክፍያ መጠኑ በአዋጁ አንቀፅ 22/3 መቀነስ የሚገባው መሬቱን የተጠቀመበት የጊዜ ክፍያ ታስቦ በሚቀረው የገንዘብ መጠን ላይ ብቻ ይሆናል፡፡

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት የሊዝ መብቱን በዋስትና ያስያዝ ሰው የዋስትና ግዴታውን ባለመወጣቱ በህጉ መሰረት የተመለከተው የሚፈፀም ይሆናል፡፡

47. ግንባታ ያረፈበትን ቦታ በዋስትና ወይም በካፒታል አስተዋፅኦነት ስለመጠቀም

1. ማንኛውም የሊዝ ባለይዞታ በማንኛውም ደረጃ ላይ ግንባታ ያረፈበትን ይዞታ የሊዝ መብቱን

ብውሕስና ንምትሓዝ ወይ ብካፒታል

አስተዋፅኦነት ንምጥቃም ይኸእል፡፡

2) ዝኾነ በዓል ትሕዝዩ ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብውሕስና ከትሕዞ ዝኸእል ካብ ቅድመ ክፍት ሊዝ ወይ ካሊእ ብተወሳኺ ዝተፈፀመ ክፍሊት እንተሃልዩ ካብ ዝተኸፈለ መጠን ድምር ብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 22/3 ክቕነሱ ዝግበኡምን ነቲ መሬት ዝተጠቀመሉ ክፍሊት ጊዜ ተሓሲቡ ብዝቀሪ መጠን ገንዘብን ዋጋ ህንፀትን ተሰሊሑ ዝፍፀም ጥራሕ ይኸውን፡፡

3) በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ኣብ መሬት ዘለዎ ሓበሬታ መጠን መሰል ሊዝ ኣገባብ ዘለዎ ኣካል ዝህብ እንትኾን ግምት ዋጋ ህንፀት ብውሕስና ዝሕዞ ኣካል ሓላፍነት ይኸውን፡፡

4. ነቲ ትሕዝዩ ብውሕስና ዝሕዞ ኣካል ግምት እቲ ንብረትን መጠን ዘለቀሖ ገንዘብን ነቲ ዕዳ ዝምዝግብ ኣካል ብፅሑፍ ከፍልጥ ኣለዎ፡፡

5. ቅድሚ እዚ ደንቢ ምውፅኡ ብውሕስና ዝተትሓዙ መሰላት ሊዝ እዚ ደንቢ ካብ ዝፀደቀሉ ዕለት ጀሚሩ ንሓደ ዓመት ጊዜ ጥራሕ ብቲ ዝነበረ ኣሰራርሓ ዝፍፀም ይኸውን፡፡

6. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ 5 ዝተመልከተ ከምዘሎ ኮይኑ ብመትሓጃነት ዝተትሓዘ ዕዳ ሊዝ ዘለዎ ትሕዝዩ ብፍላይ ህንፀቱ ኣብ ጅምር ወይ

በዋስትና ለማስያዝ ወይም በካፒታል

አስተዋፅኦነት ለመጠቀም ይችላል፡፡

2. ማንኛውም ባለይዞታ በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 መሰረት በዋስትና ማስያዝ የሚችለው ከሊዝ የቅድመ ክፍያው ወይም ሌላ በተጨማሪ የተፈፀመ ክፍያ ካለው በተከፈለው መጠን ድምር በአዋጁ ኣንቀፅ 22/3 ሊደረጉ የሚችሉ ተቀናሾች እና መሬቱን የተጠቀመበት ጊዜ ክፍያ ታስበው በሚቀረው የገንዘብ መጠን እና የግንባታ ዋጋው ብቻ ተሰልቶ የሚፈፀም ይሆናል፡፡

3. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 2 በመሬቱ ላይ ያለውን የሊዝ መብት መጠን መረጃ ኣግባብ ያለው ኣካል የሚሰጥ ሲሆን፤ የግንባታ ዋጋ ግምቱ በዋስትና የሚይዘው ኣካል ሃላፊነት ይሆናል፡፡

4. ይዞታውን በዋስትና የሚይዘው ኣካል የንብረቱን ግምት እና ያበደረውን የገንዘብ መጠን እዳውን ለሚመዘግበው ኣካል በፅሁፍ ማሳወቅ ኣለበት፡፡

5. ይህ ደንብ ከመውጣት በፊት በዋስትና የተያዙ የሊዝ መብቶች ደንቡ ከፀደቀበት ቀን ጀምሮ ለኣንድ ኣመት ጊዜ ብቻ በቀድሞው ኣሰራር መሰረት የሚፈፀም ይሆናል፡፡

6. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ 5 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ በመያዣነት የተያዘ የሊዝ እዳ ያለበት ይዞታ በተለይ ግንባታው በጅምር ወይም

ትሕቲ ፍርቂ ኮይኑ ዕድኡ ከይተወደአን ተለቃሓይ ግቡኡ ብዘይ ምወዕኡ ዝሸየጥ ኮይኑ እንተተረኺቡ ዝምልከቶ ኣካል ዝቀረየ ዕዳ ሊዝ ካብ መሸጣ ይረክብ፡፡

7. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 6 ዝቀረየ ዕዳ ሊዝ እንተዘይተኸፈሉ ኣገባብ ዘለዎ ኣካል ዝውውር ሽም ኣይፍፅምን፡፡

ክፍሊ ዓሰርተ

ኣወሳስና ዘበን ሊዝ፣ ሕድሳት ውዕሊ ሊዝን

ምቁራፅ ውዕሊ ሊዝን

48. ኣወሳስና ዘበን ሊዝ

ዘበን ሊዝ ቦታ ከተማ ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 18 ብዝተመልከተ ይኸውን፤ ኮይኑ ግን ኣብቲ ኣዋጅ ብግልፂ ኣብ ዘይተደንገጉ ስራሕቲ ልምዓት ወይ ግልጋሎት ዘበን ሊዝ ዝምልከት ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እዚ ክልል ወይ ብከተማ ኮሚቴ ስራሕ ፈፃሚ ይውሰን፡፡

49. ሕድሳት ውዕሊ ሊዝ

1. ሕድሳት ዘበን ሊዝን ኩነታት ኣፈፃፀምኡን ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 19 ብዝተመልከተ ይኸውን፡፡

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተመልከተ ሕልው ኮይኑ በዞም ዝሰዕሱ መሰረታዊ ምክንያታት ክሕደስ ይኸእል፡-

ሀ) ብለውጢ መዋቅራዊ ፕላን፤

ከግማሽ በታች ሆኖ እዳው ሳይጠናቀቅ እና ተበዳሪ ግዴታውን ባለመወጣቱ የሚሸጥ ሆኖ ሲገኝ የሚመለከተው ኣካል ቀሪ የሊዝ እዳው ከሽያጩ ላይ ያገኛል፡፡

7. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 6 መሰረት ቀሪ የሊዝ እዳ ያልተፈፀመ ሆኖ ሲገኝ ኣግባብ ያለው ኣካል የስም ዝውውሩን ኣይፈፅምም፡፡

ክፍል አስር

የሊዝ ዘመን ኣወሳስን፤ የሊዝ ውል እድሳት እና

የሊዝ ውል ማቋረጥ

48. የሊዝ ዘመን ኣወሳስን

የከተማ ቦታ የሊዝ ዘመን በኣዋጁ ኣንቀፅ 18 የተመለከተው ይሆናል፤ ሆኖም በኣዋጁ በግልፅ ባልተደንገጉ የልማት ስራዎች ወይም ኣገልግሎቶች የሊዝ ዘመንን በተመለከተ በክልል የስራ ኣስፈፃሚ ምክር ቤት ወይም በከተማ ስራ ኣስፈፃሚ ኮሚቴ ይወሰናል፡፡

49. የሊዝ ውል እድሳት

1. የሊዝ ዘመን እድሳትና የኣፈፃፀሙ ሁኔታ በኣዋጁ ኣንቀፅ 19 በተመለከተው ይሆናል፡፡

2. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ በሚከተሉት መሰረታዊ ምክንያቶች ሊታደስ ይችላል፡-

ሀ) በመዋቅራዊ ፕላን ለውጥ፤

ለ) እቲ ቦታ ንረብሓ ህዝቢ እንትድለ፤

ሐ) እቲ ነባር ቦታ ልምዓት ናብ ዝጠልቦ ብርኪ ልምዓት ብኣግባቡ ንምልዋጥ በዓል ትሕዝቶ ዘይኸእል እንተኾይኑ ውዕሊ ሊዝ ዳግም ከይሕደስ ይኸእል፡፡

50. ሕድሳት ውዕሊ ሊዝ ሓፂር ግዝ

1) ውዕሊ ሊዝ ሓፂር ግዝ እቲ ቦታ ንኻሊእ ልምዓት ዘይድለ ምዃኑ ብዝምልከቶ ኣካል እንትረጋገፅ ንሓደ ግዜ ክሕደስ ይኸእል፤ ኮይኑ ግና እቲ ሕድሳት ውዕሊ ካብ ሓሙሽተ ዓመት ክበልፅ ኣይኸእልን፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

51. ምቁራፅ ውዕሊ ሊዝን ኣከፋፍላ ካሕሳን

1. ትሕዝቶ ሊዝ ቦታ ከተማ ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 25 ንኡስ ዓንቀፅ 1/ሀ እንትቋረፅ ዝግባእ ወፃኝን መቐፃዕትን ተነክዩ ክፍሊት እቲ ሊዝ ንበዓል መሰል ተመላሲ ይኸውን፡፡

2. ትሕዝቶ ሊዝ ቦታ ከተማ ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 25 ንኡስ ዓንቀፅ 1/ለ እንትቋረፅ በዓል ትሕዝቶ ኣገባብ ብዘለዎ ሕጊ ተመጣጣኒ ካሕሳ ይኸፈሎ፡፡

3. ትሕዝቶ ሊዝ ቦታ ከተማ ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 25 ንኡስ ዓንቀፅ 1/ሐ እንትቋረፅ በዓል ትሕዝቶ ክሳብ ሓደ ዓመት ኣብ ዘሎ ግዜ ውሽጢ ኣፍቲ ቦታ ዘስፈሮ

ለ) ቦታው ለህዝብ ጥቅም ሲፈለግ፤

ሐ) ነባሩን የልማት ቦታው ወደ ሚጠየቀው የልማት ደረጃ እና በኣግባብ ለመቀየር ባለይዞታው የማይችል ከሆነ የሊዝ ውሉ ዳግም ላይታደስ ይችላል፡፡

50. የኣጭር ጊዜ የሊዝ ውል እድሳት

1. የኣጭር ጊዜ የሊዝ ውል ቦታው ለሌላ ልማት የማይፈለግ መሆኑ በሚመለከተው ኣካል ሲረጋገጥ ለኣንድ ጊዜ ሊታደስ ይችላል፤ሆኖም የውል እድሳቱ ከኣምስት ኣመት ሊበልጥ ኣይችልም፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

51. የሊዝ ውል ስለማቋረጥ እና ካሳ ኣከፋፈል

1. የከተማ ቦታ የሊዝ ይዞታ በኣዋጁ ኣንቀፅ 25 ንኡስ ኣንቀፅ 1/ሀ መሰረት ሲቋረጥ ተገቢው ወጪና መቀጫ ተቀንሶ የሊዝ ክፍያው ለባለመብቱ ተመላሽ ይሆናል፡፡

2. የከተማ ቦታ የሊዝ ይዞታ በኣዋጁ ኣንቀፅ 25 ንኡስ ኣንቀፅ 1/ለ መሰረት ሲቋረጥ ባለይዞታው ኣግባብ ባለው ህግ መሰረት ተመጣጣኝ ካሳ ይከፈለዋል፡፡

3. የከተማ ቦታ የሊዝ ይዞታ በኣዋጁ ኣንቀፅ 25 ንኡስ ኣንቀፅ 1/ሐ መሰረት ሲቋረጥ ባለይዞታው እስከ ኣንድ ኣመት ባለው ጊዜ ውስጥ በቦታው ላይ ያስፈረውን

ንብረት ንምልዓል መሰሉ ተሓልዶ እቲ ንብረት አልዒሉ እቲ ቦታ ንዝምልከቶ አካል ከረከብ አለዎ፡፡

4. ባዓል ትሕዝቶ አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ

3 ብዝተመልከተ ገደብ ግዜ ውሽጢ ንብረት እንተዘይልዒሉ፤ ዝምልከቶ አካል ነቲ ንብረት ክፍሊት እንተይፈፀመ ነቲ ቦታ ክወስዶ ይኽእል፡፡ ንአፈፃፀምኡ አድላይ ኮይኑ እንተረኺብዎ ፖሊስ ክእዝዝ ይኽእል፡፡

52. ምቕራብ ጥርዓን ውፅኢቱን

ምስ ምልሳታቶ ገዛ ከተማ ተተሓሒዞም ዝቐርቡ ጥርዓናትን አብ ዝተውሃቡ ውሳኔታት ዝቐርቡ ሕቶታት ይግበኣኒ ብመሰረት አብቲ አዋጅ ዓንቀፅ 28፣ 29ን 30ን ዝፍፀም ኮይን ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

53. አወሃህባ ትእዛዝ መልቀቂ ቦታ ከተማ

1. እዚ ተግባር ንምፍፃም ስልጣን ዝተውሃቦ አካል መልቀቂ መጠንቀቂታ ትእዛዝ ብፅሑፍ ንበዓል ትሕዝቶ ይህብ፤ ግዜ ገደብ ከከም ከተምኡ ጭቡጥ ኩነታት ዝውሰን እንተኾነውን ብዝኾነ ኩነት ካብ 90 መዓልቲ ክንእስ አይኽእልን

2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝወሃብ ትእዛዝ ወይ መጠንቀቂታ በዚ ዝስዕብ አገባብ ንበዓል ትሕዝቶ ክበፀሖ ይግበር፡-

ንብረት የማንሳት መብቱን በመጠበቅ ንብረቱን በማንሳት ቦታውን ለሚመለከተው አካል ማስረከብ አለበት፡፡

4. ባለይዞታው በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ

3 በተመለከተው የጊዜ ገደብ ውስጥ እና በተሰጠው ጊዜ ንብረቱን ካላነሳ፤ አግባብ ያለው አካል ለንብረቱ ክፍያ ሳይፈፅም ቦታውን ሊወስደው ይችላል፡፡ ለአፈፃፀሙም አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ፖሊስን ማዘዝ ይችላል፡፡

52. አቤቱታ ማቅረብና ውጤቱ

የከተማን ቦታን ከማስለቀቅ ጋር ተያይዘው የሚቀርቡ አቤቱታዎች እና በተሰጡ ውሳኔዎች ላይ የሚቀርቡ ይግባኞች በአዋጅ አንቀፅ 28፣29 እና 30 መሰረት የሚፈፀም ሆኖ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወስናል፡፡

53. የከተማ ቦታ የማስለቀቅ ትእዛዝ አሰጣጥ

1. ይህንን ተግባር ለመፈፀም ስልጣን የተሰጠው አካል የማስለቀቅ ትእዛዝ ማስጠንቀቂያ በፅሑፍ ለባለይዞታው ይሰጣል፤ የጊዜ ገደብ እንደየከተማው ተጨባጭ ሁኔታ ቢሆንም በማንኛውም ሁኔታ ከ90 ቀን ማነስ አይችልም፤

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የሚሰጠው ትእዛዝ ወይም ማስጠንቀቂያ በሚከተለው አግባብ ለባለይዞታው እንዲደርሰው ይደረጋል፡-

ሀ) ብፅሁኖች ናብ አድራሻኡ ክበፅሐ ይግበር፡፡

ለ) ብአድራሻኡ ዘይተረሸበ እንተኾይኑ አብቲ ዝለቆ ትሕዝቶ፣ አብ ምልክታ መጠቅሚ ሰሌዳ ህዝቢ አብዝእከበሎም ቦታታት ክልጠፍ ይግበር፡፡

ሐ) ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ 2/ለ ዝተጠቀሰ መጠንቀቕታ ንበዓል ትሕዝቶ ከምዝበፅሐ ይቐፀር፡፡

3. ብትእዛዝ ዝልቀቕ ትሕዝቶ ንብረት መንግስቲ ዝሰፈሮ እንተኾይኑ፣ መልቀቂ ትእዛዝ ነቲ ንብረት ዘመሓድር መንግስታዊ ትካል ዝውሃቦ ይኸውን፤

4. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 መልቀቂ ትእዛዝ ዝተፅሓፈሉ ንብረት ተኻርዮ እንተነይሩ ትእዛዝ ዝበፅሐ አካል እዋን መጠንቀቕታ ቅድሚ ምውድኡ ውዕሊ ኪራይ ክቋረፀሉ ዝኸእል ስጉምቲ ክውሰድ አለዎ፡፡

6. ምስ ምልቃቕ ቦታ ከተማ ተተሓሒዞም ክፍፀሙ ዝግበኦም ዋኒናት ብመሰረት እቲ አዋጅ ዓንቀፅ 27ን 28 ዝፍፀም ኮይኑ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውስን፡፡

ክፍሊ ዓሰርተ ሓደ

ዝተፈላለዩ ድንጋጋታት

54. ቅድሚ ሕዚ ብሊዝ ተታሒዞም ህንፀት ዘይዛዘሙ ብዝምልከት

ሀ. በአድራሻው በፅሁፍ እንዲደርሰው ይደረጋል፡፡

ለ. በአድራሻው ያልተገኘ ከሆነ በሚለቀቀው ይዞታ ላይ የማስታወቂያ ሰሌዳ፣ ህዝብ በሚሰበሰቡበባቸው ቦታዎች ላይ እንዲለጠፍ ይደረጋል፡፡

ሐ) በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2/ለ መሰረት የተለጠፈ ማስጠንቀቂያ ለባለይዞታው እንደደረሰው ይቆጠራል፡፡

3. በትእዛዝ የሚለቀቀው ይዞታ የመንግስት ንብረት የሰፈረበት ከሆነ የማስለቀቂያ ትእዛዙ የሚሰጥ ንብረቶቹን ለሚያስተዳድረው መንግስታዊ ተቋም ይሆናል፤

4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (3) መሰረት የማስለቀቂያ ትእዛዝ የተላለፈበት ንብረት ተከራይቶ ከነበረ፣ ትእዛዙ የደረሰው አካል የማስጠንቀቂያ ጊዜው ከማብቃቱ በፊት የኪራይ ውሉን ሊቀረጥበት የሚችል እርምጃ መውሰድ አለበት፡፡

5. የከተማ ቦታ ከማስለቀቅ ጋር ተያይዞ መከናወን የሚገባቸው ጉዳዮች በአዋጁ አንቀፅ 27 እና 28 መሰረት የሚፈፀም ሆኖ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

ክፍል አስራ አንድ

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

54. ከዚህ በፊት በሊዝ ተይዘው ግንባታ ያላጠናቀቁትን በተመለከተ

ቅድም እንትብል ብኣገባብ ሊዝ ቦታ ወሲዶም ህንፃዎም ዘይተዛዘሙ ትሕዝቶታት ዝምልከት፤

እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ መርሃ ግብሪ ይፍፀም ፡፡

55. ግብኝ ምትሕብባር

ዝኾነ ሰብ ነዚ ደንቢ ንምፍፃም ክትሓባበር ግብኝ ኣለዎ፡፡

56. ቅፅዓት

ብመሰረት ሕጊ ገበን ዝበለፀ ዘቐፅፅ ኮይኑ እንተዘይተረኽቡ፡-

1. ነዚ ደንብን ብመሰረት እዚ ደንቢ ንምፍፃም ዝወፁ መምርሒታትን ንክፈፅም ዝተመደበ ዝኾነ ይኹን ሓላፊ ወይ ሰራሕተኛ ዘይግባእ ጥቕሚ ንባዕሉ ወይ ንካሊእ ሰብ ክጠቅም ብምሕሳብ፡-

ሀ) ኣብዚ ደንቢ ካብ ዝተደንገገ ወፃኢ ቦታ ከተማ ዝፈቐደ፡ካብ 7 ክሳብ 15 ዓመት ፅኑፅ እስራትን ካብ ብር 40,000 /ኣርባዓ ሺሕ ክሳብ ብር 200,000 /ክልተ ሚሊዲ ሺሕ ብር የቐፅ

ለ) መረዳእታታት ጨረታ ግልፂ ዘይገበረ፤ ከይዲ ጨረታ ዘዛብፀ ፤ ውፅኢት ጨረታ ዝለወጠ፤ ካብ 5 ክሳብ 12 ዓመት ፅኑፅ እስራትን ካብ ብር 30,000 /ሰላሳ ሺሕ/ ብር ክሳብ ብር 150,000 /ሓደ ሚሊትን ሓምሳን ሺሕ/ ብር ብገንዘብ የቐፅፅ

ሐ) ኣብዚ ደንቢ ካብ ዝተደንገገ ወፃኢ ፈፂሙ እንተተረኽቡ ወይ ብመሰረት እዚ ደንቢ ክውሰድ ዝግበኦ ስጉምቲ ዘይወሰደ፤ኣብዚ ዓንቀፅ ፊደል “ለ” ብዝተደንገገ ቅፅዓት የቐፅፅ፡፡

ቀደም ሲል ቦታ በሊዝ ኣግባብ ወስደው ግንባታቸው ያልተጠናቀቁ ይዞታዎችን ብተመለከተ፤ ቢሮው በሚያወጣው መርሃ ግብር ይፈፀማል፤

55. የመተባበር ግዴታ

ማንኛውም ሰው ይህንን ደንብ ለማስፈፀም የመተባበር ግዴታ ኣለበት፡፡

56. ቅጣት

በወንጀል ህግ መሰረት የበለጠ የሚያስቀጣ ሆኖ ካልተገኘ ፡-

1. ይህን ደንብ እና በዚህ ደንብ መሰረት የወጡ መመሪያዎችን ለማስፈፀም የተመደበ ማንኛውም ሃላፊ ወይም ሰራተኛ ተገቢ ያልሆነ ጥቅም ለራሱ ወይም ለሌላ ሰው ለማስገኘት በማሰብ፡-

ሀ. በዚህ ደንብ ከተደንገገው ዉጭ የከተማ ቦታን የፈቀደ፤ ከ7 እስከ 15 ዓመት የፅኑ እስራት እና ከብር 40,000 /ኣርባ ሺ እስከ ብር 200,000 /ሁለት መቶ ሺ/ብር መቀጮ ያስቀጣል፡፡

ለ. የጨረታ መረጃዎችን ይፋ ያላደረገ፤ የጨረታ ሂደቱን ያዛባ፤ የጨረታ ዉጤቱን የለወጠ፤ ከ5 እስከ 12 ዓመት ፅኑ እስራት እና ከ30,000 /ከሰላሳ ሺ/ እስከ 150,000 /ኣንድ መቶ ሃምሳ ሺ/ ብር የገንዘብ መቀጮ ያስቀጣል፡፡

ሐ. በዚህ ደንብ ከተደንገገው ዉጪ ፊፅሞ ከተገኘ ወይም በዚህ ደንብ መሰረት መውሰድ የሚገባውን እርምጃ ያልወሰደ፤ በዚህ ዓንቀፅ ፊደል “ለ” የተደንገገው ቅጣት ያስቀጣል፡፡

2. ዝቸነ ሰብ ብመሰረት እዚ ደንብ ወይ በዚ ደንብ ዝወፀ መምርሒ ብምትሕልላፍ ቦታ ከተማ-ሓፂሩ እንተሒቱ፤ ህንፃት እንተሃኒፁ ወይ ምስ ኣዋሳኒ ትሕዝትኡ እንተሓዊሱ፤ ካብ 7 ክሳብ 15 ዓመት ፅኑ ማእሰርትን ካብ ብር 40,000 ክሳብ 200,000 ብር ዝበፀሕ ብገንዘብ ይቕፃፅ፡፡

3. ዝቸነ ሰብ ኣብ ቦታ ከተማ ጨረታ ሊዝ ዝወዳደር ሓሰተኛ መረዳእታ እንተቐረበ፤ ክገልፅ ዝግባእ መረዳእታ እንተሓበሑ ወይ ምስ ካሊኦ ተወዳዳሪ ብምምሽጣር ሓሰተኛ ውድድር እንተገይሩ፤ ብመሰረት ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1/ለ ብዝተደንገገ የቐፅፅ፡፡

57. ስልጣን ምውፃእ መምርሒ

ቢሮ ነዚ ደንብ መፈፀሚ ዝርዝር መምርሒ ከወፅእ ይኸእል፡፡

58. ዝተሰዓሩን ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕግታትን

1. ቦታ ከተማ ብሊዝ ንምሓዝ ተመሓይሹ ዝወፀ ቁፅሪ ደንብ 62/2002 በዚ ደንብ እዚ ተሳቢሩ ኣሎ
2. ምስ እዚ ደንብ ዝፃባእ ዝቸነ ደንብ፤ መምርሒ፤ ልምዳዊ ኣሰራርሓን ኣብዚ ደንብ ኣብ ዝተሸፈኑ ዋኒናት ተፈፃሚነት የብሉን፡፡

59. እዚ ደንብ ዝፀንዑ እዋን

እዚ ደንብ ካብ 30 ታሕሳስ 2005 ጀሚሩ ዝፀነዐ ይኸውን፡፡

አባይ ወልዱ
ኘረዚደንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ
ትግራይ

2. ማንኛውም ሰው ይህን ደንብ ወይም በዚህ ደንብ መሰረት የወጣ መመሪያ በመተላለፍ የከተማ ቦታን አጥሮ ከያዘ፤ ግንባታ ካካሄደ ወይም ከኣዋሳኝ ይዞታው ከቀላቀለ፤ ከ7 እስከ 15 ዓመት ፅኑ እስራትና ከብር 40,000 /አርባ ሺ/ እስከ 200,000 /ሁለት መቶ ሺ/ ብር የሚደርስ በገንዘብ ይቀጣል፡፡

3. የከተማ ቦታ የሊዝ ጨረታ የሚወዳደር ማንኛውም ሰው የሃሰት ማስረጃ ካቀረበ፤ መግለፅ የነበረበትን መረጃ ከደበቀ፤ ወይም ከሌላ ተወዳዳሪ ጋር በመመሳጠር የሃሰት ውድድር ካደረገ፤ በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1/ለ በተደንገገው መሰረት ያስቀጣል፡፡

57. መመሪያ የማውጣት ስልጣን

ቢሮው ይህን ደንብ ለማስፈፀም ዝርዝር መመሪያ ሊያወጣ ይችላል፡፡

58. የተሻሩና ተፈፃሚነት የሌላቸው ህጎች

1. የከተማ ቦታን በሊዝ ለመያዝ ተሻሽሎ የወጣ ደንብ ቁጥር 62/2002 በዚህ ደንብ ተሸሯል፡፡
2. ከዚህ ደንብ ጋር የሚቃረን ማንኛውም ደንብ፤ መመሪያ፤ ልምዳዊ ኣሰራር በዚህ ደንብ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት የለውም፡፡

59. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ደንቡ ከታህሳስ 30/2005 ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አባይ ወልዱ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ኘረዚደንት

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቆ. 3 መቼለ
-77/2005 ዓ.ም

ብሔራዊ ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

20ኛ ዓመት ቆ. 3 መቼለ
77/2005 ዓ/ም

ቁፅሪ ደንቢ 77/2005

ምውዳብን ምስፍሕፋሕን ሕብረት ስራሕ

ማሕበራት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ

ትግራይ ንምውሳኔ ዝወፀ ደንቢ

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 145/2000 ዝርዝር መፈፀሚ ደንቢ ክወፀሉ ኣገዳሲ ኾይኑ ብምርካብ፡

ቤት ምክር ስራሕ ፈፃሚት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 145/2000 ዓንቀፅ 53 እዚ ዝስዕብ ደንቢ ኣውጺኡ ኣሎ፡፡

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ "ምውዳብን ምስፍሕፋሕን ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ቁፅሪ ደንቢ 77/2005" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል፡፡

2. ትርጉም

ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ፡-

1. "ምዝገባ" ማለት ኣብ ኣዋጅ ቁፅሪ 145/2000 ብዝተቐመጠ ረቋሓታት መሰረት ኣብ መሰረታዊ

ደንብ ቁጥር 77/2005

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

የሕብረት ስራ ማህበራት ኣደረጃጀትና

ማስፋፋት ለመወሰን የወጣ ደንብ

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕብረት ስራሕ ማህበራት ለማቋቋም የወጣ ኣዋጅ ቁጥር 145/2000 ዝርዝር ማስፈፀሚያ ደንብ እንዲወጣለት ኣስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፡

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ ኣስፈፃሚ ምክር ቤት በኣዋጅ ቁጥር 145/2000 ኣንቀፅ 53 መሰረት የሚከተለው ደንብ ኣውጥቷል፡፡

ክፍል ኣንድ

ጠቅላላ

1. ኣጭር ርእሲ

ይህ ደንብ "የሕብረት ስራ ማሕበራት ኣደረጃጀትና ማስፋፋት ደንብ ቁጥር 77/2005" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንቢ ውስጥ፡-

1. "ምዝገባ" ማለት በኣዋጅ ቁጥር 145/2000 የተቐመጠ መስፈርቶች መሰረት በመሰረታዊ

ይኹን ልዕሉኡ ክውደባ ዝደልዎ ማሕበራት ዘድሊ ረቂቁ ኣማሊኡን ኣግባብ ብዘለዎ በዓል መዚ ሕጋዊ ኣፍልጦ ረኺቦን እንትምዝገባ እዩ፤

2. "ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ" ኣብ ኣዋጅ ቁፅሪ 145/2000 ዝተውሃበ ትርጉም ይሕዝ፡፡

ክፍሊ ክልተ

ኣመሰራርታ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት

3. ኣመሰራርታ መሰረታዊ ሕብረት ስራሕ ማሕበር

1. "መሰረታዊ ሕብረት ስራሕ ማሕበር ኣብ ዝተወሰነ ቁሽት፣ ጣብያ ወይ ወረዳ ዝነበሩ፣ ዝሰርሑ ወይ ኣብ ዝተወሰነ ሙያ ዝተዋፈሩ ዓሰርተን ካብኡ ንኣዕልን ዝኾኑ ፈቃደኛ ውልቀ ሰባት ክውደቡ ይኽእሉ፤
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተቐመጠ ድንጋግ ሕልው ኮይኑ ኣብ ሓደ ክፍል ስራሕ ካብ ሓደ ንኣዕሊ ዝተፈላለዩ ዓይነት ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ክወደባ ይኽእላ፡፡ ብፍሉይ ምክንያት እንተዘይኮይኑ ኣብ ሓደ ክልል ስራሕ ሓደ ዓይነት ዕላማን ተግባርን ዘለዎን ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ምውዳብ ኣይከኣልን፡፡

4. ኣመሰራርታ ዩኔን ሕብረት ስራሕ ማሕበር

1. ክልተን ካብ ክልተ ንኣዕልን ተመሳሳሊ ዕላማን ተግባርን ዘለዎን መሰረታዊ ማሕበራት ብሓባር ኮይነን ዝምስርትኦ ውዳብ እዩ፡፡ ምስ ዩኔን ተመሳሳሊ ዕላማን ተግባርን ዝፍፅም መትከላት ሕብረት ስራሕ ማሕበር ዝተቐበለ ውልቀ ሰብ'ውን ኣባል ኽኸውን ይኽእል፤

ይሁን ከዛበለይ ለመደረጃት የሚፈልጉ ማሕበራት ኣስፈላጊው መስፈርት ኣማልተው ኣግባብ ያለው ባለስልጣን ሕጋዊ እውቅና ኣግኝተው ሲመዘገቡ ነው፤

2. "ኣግባብ ያለው ባለስልጣን" በኣዋጅ ቁጥር 145/2000" የተሰጠው ትርጉም ይይዛል፡፡

ክፍል ሁለት

የሕብረት ስራ ማህበሮች ኣመሰራረት

3. የመሰረታዊ ሕብረት ስራ ማሕበር ኣመሰራረት

1. መሰረታዊ ሕብረት ስራሕ ማሕበር በተወሰነ መንደር፣ ቀበሌ ወይም ወረዳ የሚኖሩ፣ የሚሰሩ ወይም በተወሰነ ሙያ የተሰማሩ ኣሰር እና ከዛ በላይ የሆኑ ፈቃደኛ ግለሰቦች ልደራጁ ይችላሉ፤
2. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ /1/ የተቀመጠው ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ በኣንደ የስራ ክልል ኣንድና ከኣንድ በላይ ሕብረት ስራ ማሕበራት ሊደራጁ ይችላሉ፡፡ በልዩ ምክንያት ካልሆነ በቀር በኣንድ የስራ ክልል ኣንድ ዓይነት ኣላማና ተግባር ያላቸው ሕብረት ስራ ማሕበራት ማደረጃት ኣይቻልም፡፡

4. ስለ ዩኔን ሕብረት ስራሕ ማሕበር ኣመሰራረት

1. ሁለት እና ከሁለት በላይ ተመሳሳይ ዓላማና ተግባር ያላቸው መሰረታዊ ማህበራት በጋራ ሆኖው የመሰረተቱ ደርጅት ነው፡፡ ከዩኔን ተመሳሳይ ዓላማና ተግባር የሚፈፀም፣ የህበረት ስራ ማህበር መርህ የተቀበለ ግለሰብም ኣባል መሆን ይችላል፤

2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተጠቐሰ ሕልው ኮይኑ ዝተፈላለያ ዓይነት ማሕበራት ምስተመስረታ ዩኒን ተመሳሳሊን ቀጥታ ጥቕምን ዘለዎን ማሕበራት አባላት ክኾና ይኽእላ፡፡

5. አመሰራርታ ፌዴሬሽን

1. ፌዴሬሽን ክልተን ካብ ክልተ ንላዕሊ ዝኾና ተመሳሳሊ ዕላማን ተግባርን ዘለዎን ዩኒናት ዝምስርትኦ ውዳበ እዩ፤
2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተቐመጠ ድንጋጌ ሕልው ኮይኑ ተመሳሳሊ ዕላማን ተግባርን ዘለዎ ውልቀ ሰብ አባል ፌዴሬሽን ክኸውን ይኽእል፤
3. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተቐመጠ ድንጋጌ ሕልው ኮይኑ ምስ ፌዴሬሽን ቀጥተኛ ምትእስሳር ጥቕሚ ዘለዎን ካልኦት ዓይነት ሕብረት ስራሕ ማሕበራትውን አባላት ፌዴሬሽ ክኾና ይኽእላ፡፡

6. ክልል ስራሕ

1. ክልል ስራሕ አግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ቁሽት፣ ጣብያ፣ ወረዳ፣ ዞባ ወይ ክልል ኢሉ ብዝወሰኖ መሰረት ኣብ ዝኾነ ማሕበር መተሓዳደሪ ደንቢ ብግልፂ ዘቐመጦ ኮይኑ ካብ ዩኒን ንላዕሊ ዝተወደባ ማሕበራት ዘለውኦ ከባቢ ክልል ስራሕ እታ ማሕበር ይኸውን፤
2. ዝኾነት ማህበር ክልል ስራሕ እንትቐምጥ ጥቕሚ ካልኦት ማሕበራት ወይ ክልል ስራሕ ዘይትንክፍ ክኸውን ኣለዎ፡፡

2. በዚ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተጠቀሰ እንደተጠበቀ ሆኖ የተለያዩ ዓይነት ሕብረት ስራሕ ማህበራት ከተመሰረተው ዩኒን ተመሳሳይና ቀጥታ ጥቅም ያላቸው ማህበራት አባል ሊሆኑ ይችላሉ፡፡

5. ስለፌዴሬሽን አመሰራረት

1. ፌዴሬሽን ሁለት እና ከሁለት በላይ ተመሳሳይ አላማና ተግባር ያላቸው ዩኒኖች የሚመሰርቱት ማህበር ነው፤
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተቀመጠ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ተመሳሳይ አላማና ተግባር ያለው ግለ ሰብ የፌዴሬሽን አባል ሊሆን ይችላል፤
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተቀመጠው ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ከፌዴሬሽን ጋር ቀጥተኛ የጥቅም ትስስር ያላቸው ሌሎች ዓይነት ሕብረት ስራ ማሕበራትም የፌዴሬሽን አባል ሊሆን ይችላል፡፡

6. የስራ ክልል

1. የስራ ክልል አግባብ ያለው ባለስልጣን መንደር፣ ቀበሌ፣ ወረዳ፣ ዞባ ወይም ክልል ብሎ በሚወሰኖው መሰረት ማንኛውም በማህበር በመተዳደሪያ ደንብ በግልፅ ያስቀመጠው ሆኖ ከዩኒን በላይ የተደረጁ ማህበራት ያሉበት ከባቢ የማህበሩ የስራ ክልል ይሆናል፤
2. ማንኛውንም ማህበር የስራ ክልል ሲያስቀምጥ የሌሎች ማህበራት ጥቅም ወይም የስራ ክልል የሚነካ መሆን የለበትም፡፡

7. ዓይነት ሕብረት ስራ ማሕበራት

1. ዝተፈላለዩ ሕብረት ስራ ማሕበራት ብመሰረት ማሕበራውን ኢኮኖሚያዊን ዘፈር እቲ ክልል ክውደባ ይኸእላ፤
2. ቀንዲ መለለይ ባህሪ ሕብረት ስራ ማሕበራት ዝውደባሉ ዕላማ፣ ተግባር፣ ክልል ስራሕን ሞያ ስራሕን ይኸውን፡፡

8. ተግባር ሕብረት ስራ ማሕበር

ዝኾነት ሕብረት ስራ ማሕበር ምፍራይ ወይ ግልጋሎት ምሃብ ወይ ምፍራይን ግልጋሎት ምሃብን ስራሕቲ ክህልዎ ይኸእል፡-

ሀ. ስራሕቲ ምፍራይ ትፍፅም ማሕበር

ስራሕቲ፣ ምፍራይ ትፍፅም /ትሰርሕ/ ሕብረት ስራ ማሕበር ሓዱሽ አቅሓ፣ ምፍራይ፣ ወይ ጥረ አቅሓ ናብ ሃላፊ አቅሓ ምልዋጥ ወይ ድማ ብውሱን ክፋሉ ናብ ሃላፊ አቅሓ ዝቐየሩ ምህርትታት ከተፍሪ ትኸእል፡፡

ለ. ግልጋሎት ትህብ ሕብረት ስራ ማሕበር

ግልጋሎት ስራሕቲ ትፍፅም ሕብረት ስራ ማሕበር ንአበላት ዝተፈላለዩ ግልጋሎት ትህብ ወይ ግልጋሎታት ክረኽቡ ትገብር እያ፡፡

ሐ. ስራሕቲ ምፍራይን ግልጋሎት ምሃብን ዝፍፅም ሕብረት ስራ ማሕበር

በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /ሀ/ን /ለ/ን ዝተቐመጡ ተግባራት ብሓባር ትፍፅም ማሕበር ኩለመዳይ ሕብረት ስራ ማሕበር ትኸውን፡፡

9. ምዝገባ ሕብረት ስራ ማሕበራት

ብክልል ብርኪ ዝተጣየሽ ሕብረት ስራ ማሕበር ብክልል ብርኪ ብዝተጣየሽ አግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ይምዝገብ፤ ካብኡ ንታሕቲ ዝተወደቡ ሕብረት

7. የህብረት ስራ ማሕበር ዓይነት

1. የተለያዩ ሕብረት ስራ ማህበራት በክሉሉ ማህበራዊ እና ኢኮኖሚያዊ ዘርፍ መሰረት ልደረጃ ይችላሉ፤
2. የሕብረት ስራ ማህበራት ዋና መለያ ባህሪ የሚደራጁበት አለማ፣ ተግባር፣ የስራ ክልል እና የሞያ ስራ ይሆናል፡፡

8. የሕብረት ስራ ማህበር ተግባሮች

ማንኛውም ሕብረት ስራ ማህበር ማምረት ወይም ግልጋሎት መስጠት ወይም ማምረትና ግልጋሎት መስጠት ስራዎች ሊኖሮው ይችላል፡-

ሀ. የማምረት ስራ የሚያከናውን ማሕበር

የማምረት ተግባር የሚያከናውን ሕብረት ስራ ማሕበር አዲስ እቃ፣ ማምረት ወይም ጥሬ ዕቃ ወደ አላቂ እቃ መለወጥ ወይም ደግሞ የተወሰነ ክፍሉ ወደ አላቂ እቃ የሚቀየሩ ምርቶች ሊያፈራ ይችላሉ፡፡

ለ. አገልግሎት የሚሰጥ ሕብረት ስራ ማሕበር

የአገልግሎት ስራዎች የሚያከናውን ሕብረት ስራ ማሕበር ለአባላት የተለያዩ አገልግሎት የሚሰጥ ወይም አገልግሎት እንዲያገኙ የሚያደርግ ነው፡፡

ሐ. የማምረትና አገልግሎት ስራዎች የሚያከናውን ሕብረት ስራ ማህበር

በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /ሀ/ እና /ለ/ የተቀመጡት ተግባራት በጣምራ የሚያከናውን ማህበር ሁለገብ ሕብረት ስራ ማሕበር ይሆናል፡፡

9. የሕብረት ስራ ማህበራት ምዝገባ

በክልል ደረጃ የተቋቋመ ሕብረት ስራ ማሕበር በክልል ደረጃ በተቋቋመ አግባብ ባለው ባለስልጣን ይመዘገባል ከዛ በታች የተደረጁ ሕብረት ስራ

ስራሕ ማሕበራት በቢብሮክ ብዙም አግባብ ዘለም በዓል መዜ ክምዝገቡ ይኸክላሉ፡፡

ማህበራት በየደረጃው ባለው አገባብ ያለው ባለስልጣን ሊመዘገብ ይችላል፡፡

10. ዝርዝር ትሕዝቶታት መተሓዳደሪ

ደንቢ ሕብረት ስራሕ ማሕበር

ሀ. መትከላት፣ ዕላማን ተግባርን ሕብረት ስራሕ ማሕበር፤

ለ. ምምሕዳራዊ መሓውር እቲ ማሕበር፤

ሐ. በጀት ዓመት እቲ ማሕበር፤

መ. አተሓሕዛን አጠቃቅማን ገንዘብ እቲ ማሕበር፤

ረ. እቲ ማሕበር ካብ ካሊ እንትልቃሕ ይኹን

ንካልእ እንተለቅሕ ዝህልዎ ወለድ፤

ሰ. አባላት ብዝተፈላለዩ ምክንያት ካብ

ማሕበር እንትለቁ ዘለዎም መሰልን ግቡእን፤

ሸ. ዓይነትን በዝሒ እኹላን ማሕበር ምንፃር፤

ቀ. መረፃን ስራሕ ዘመንን እቲ ማሕበር፤

በ. አብ መንጎ ቁፃር ሰራሕተኛታትን ተመራሕቲ አካላትን ዝህሉ ርክብ፤

ተ. አመዳደባን ክፍፍልን ትርፌ እቲ ማሕበር፤

ቸ. መተሓዳደሪ ደንቢ እቲ ማሕበር

ንምምሕያሽ እንትከፋፈል፤ እንትወሃድ

ወይ እንትፈረስ ተፈፃሚ ዝኾነሉ አሰራርሓ

ምዝርዛር፤

ነ. ካልኣት አግባብነት ዘለዎም ጉዳያት ከከም

ዓይነትን ባህርን እቲ ማሕበር እንዳተረአዩ አብቲ

መተሓዳደሪ ደንቢ ክቐመጥ ይኸክላሉ፡፡

11. ዕፃ ሰርተፊኬት አባላት ሕብረት ስራሕ

ማሕበር

1. ዝኾነ አባል ማሕበር ንዝገዝኦ ዕፃ ሰርተፊኬት ይወሃቦ፤

10. የሕብረት ስራ ማሕበር መተሓደሪያ

ደንብ ዝርዝር ይዘት

ሀ. የሕብረት ስራ ማሕበር መርሆዎች፣ አላማና ተግባር፤

ለ. የማሕበሩ አስተዳደራዊ መዋቅር፤

ሐ. የማሕበሩ በጀት ዓመት፤

መ. የማሕበሩ ገንዘብ አያያዝና አጠቃቀም፤

ረ. ማሕበሩ ከሌላ ሲበደር ይሁን ለሌላ

ሲያበደር የሚኖሮው ወለድ፤

ሰ. አባሎች በተለያዩ ምክንያት ከማሕበሩ

ሲለቁ የሚኖራቸው መብትና ግዴታ፤

ሸ. የማሕበሩ የስብሰባ ዓይነትና ብዛት ለይቶ ማስቀመጥ፤

ቀ. የማሕበሩ የምርጫና ስራ ዘመን፤

በ. በስራ አመራሩና ቅጥር ሰራተኞች መካከል

የሚኖር ግንኙነት፤

ተ. የማሕበሩ የትርፍ አመዳደብ እና ክፍፍል፤

ቸ. የማሕበሩ መተሓደሪያ ደንብ ለማሻሻል፤

ማሕበሩ ሲከፋፈል፤ ሲዋሃድ ወይም ሲፈርስ

ተፈፃሚ የሚሆንበት አሰራር መዘርዘር፤

ነ. ሌሎች አግባብነት ያላቸው ጉዳዮች እንደየ

ማሕበሩ ዓይነትና ባህሪ እየታዩ

በመተሓደሪያ ደንቢ ማስቀመጥ ይችላሉ፡፡

11. የሕብረት ስራ ማሕበር አባላት የዕጣ

ሰርተፊኬት

1. ማንኛውም አባል ማሕበር ለገዛው ዕጣ ሰርተፊኬት ይሰጠዋል፤

2. ዕፃ ሰርትፊኬት ብሚስጥር ዝሕተም ኮይኑ እዞም ዝስዕቡ ክሕዝ ኣለዎ፡-
- ሀ. ሽም ማሕበር፤ ኣድራሻን ኣርማን፤
- ለ. እቲ ማሕበር ሕጋዊ ሰብነት ዝረኽበሉ ዕለትን ዓ.ምን፤
- ሐ. መፍለይ ቁፅሪ ዝገዝእ ዕፃ፤
- መ. ዋጋ ሓደ ዕፃ፤
- ረ. ሽም፤ ኣድራሻን መፍለይ ቁፅሪን ኣበል፤
- ሰ. ዕፃ ሰርትፊኬት ዝሃቦ በዓል መዚ ሽምን ፊርማን፤
- ሸ. ማህተም እቲ ማሕበር፤
- ቀ. ዕፃ ሰርትፊኬት ዝተውሃበሉ ዕለትን ዓመተ ምህረትን
3. ብማሕበር ሽም ዝሸጥ ዕፃ፤ ብጥረ ገንዘብ ወይ ብዓይነት ክኸውን ይኽእል፡፡ ብዓይነት ዝሸጥ ዕፃ ትሕዝትኡን መለኪዑኡን ዘነፅር ኣሰራርሓ ብመምርሒ ይውሰን፤
4. ዕፃ ኣባል ካብ ሓደ ማሕበር ናብ ካሊኦ ወይ ካብ ሓደ ኣባል ናብ ካሊኦ ኣባል ወይ ናብ ሳልሳይ ወገን ብዘይ ፍቓድ ኣባል ክመሓላፍ ኣይክእልን፤
5. ዋሕዲ ካፒታል ዘጋጠማ ማሕበር ምስ ጥቕሚ ኣባላት ብዘይሃረር መንገዲ ኣባላት ንዘይኮኑ ሰባት ዕፃ ክትሸይጥ ትኽእል፡፡ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብመተሓዳደሪ ደንቢ ይውሰን፡፡

12. ኣባል ካብ ማሕበር ምስገባት

ኣባል ማሕበር በዞም ዝስዕቡ ምኽንያታት ካብ ኣባልነት ክሰናበት ይኽእል፡-

ሀ. ብመሰረት ኣብ መምርሒ ዝተቐመጠ ግዘ ገደብ ዋጋ ዕዕኡ እንተዘይከፈሉ፤

2. የዕጣ ሰርትፊኬት በምስጥር የሚታተም ሆኖ የሚከተሉትን መያዝ ኣለበት፡-
- ሀ. የማህበሩ ስም፤ ኣድራሻና ኣርማ፤
- ለ. ማህበሩ ሕጋዊ ሰውነት ያገኘበት ዕለትና ዓ.ም፤
- ሐ. የገዛው ዕጣ መለያ ቁጥር፤
- መ. የአንድ ዕጣ ዋጋ፤
- ረ. የአባል ኣድራሻ እና መለያ ቁጥር፤
- ሰ. የዕጣ ሰርትፊኬት የሰጠ ባለስልጣን ስምና ፊርማ፤
- ሸ. የማህበሩ ማህተም፤
- ቀ. የሰርቲፊኬት ዕጣ የተሰጠበት ዕለት እና ዓመት ምህረት፤
3. በማህበር ስም የሚሸጥ ዕጣ በጥረ ገንዘብ ወይ በዓይነት ሊሆን ይችላል በዓይነት የሚሸጥ ዕጣ ይዘቱና መለኪያው የሚገልፅ አሰራር በመመርያ ይወሰናል፤
4. የማህበር አባል ዕጣ ያለ አባሉ ፈቃድ ከአንድ ማህበር ወደ ሌላ ማህበር ወይም ከአንድ አባል ወደ ሌላ አባል ወይም ወደ ሶስተኛ ወገን መተላለፍ አይቻልም፤
5. የካፒታል እጥረት ያጋጠመው ማህበር የአባላቱ ጥቅም በማይቃረን መንገድ አባል ሊሆኑ ሰዎች ዕጣ መሸጥ ይችላል፡፡ የአፈፃፀሙ ዝርዝር በመተሓደሪያ ደንቢ ይወሰናል፡፡

12. ኣባል ከማህበር ማሰናበት

የማህበር ኣባል በሚከተሉት ምክንያቶች ከኣባልነት መሰናበት ይችላል፡-

ሀ. በመመሪያ በተቀመጠው የጊዜ ገደብ መሰረት የዕጣው ዋጋ ያልከፈለ እንደሆነ፤

ለ. ካብ ማሕበሩ ዝተውሃቦ ብሂሒት ስራሕ ክልተ ግዘን ካብኡ ንላዕልን ከይፈፀመ እንተተሪፉ፤
ሐ. እታ ማሕበር ኣብ ትህቦም ግልጋሎት ንሓደ ዓመት ዝኣክል ከይተሳተፈ እንተተሪፉ፤
መ. ብዘይ ብቁዕ ምኽንያት ንተኸታታሊ ክልተ ግዘ ካብ ስራዕ ኣኼባ ዝተረፈ፤
ረ. ኮነ ኢሉ ኣብ ንብረት ማሕበር ጉድኣት ዘብዕሐ፤
ሰ. ገንዘብን ንብረትን ማሕበር ንውልቀ ጥቕሙ እንተውዒሉ፤
ሸ. ብሽም ማሕበር ጉቦ ዝተቐበለ ወይ ዝሃበ ወይ ዝደለለ እንተኾይኑ፤
ቀ. ንማሕበር ግልጋሎት ዝውዕል ንብረት ልዕሊ ዋጋ ዝገዝእ ወይ ትሕቲ ዋጋ ክሸየጥ ዝገበረ፤
በ. ኣብ መንጎ ኣባላት ማሕበር ኣፈላላይ ዋጋ ዝገበረ፤

13. ንምስክር ወረቐት ዝኸፈል ክፍሊት

ዝኾነ ማሕበር ሕጋዊ ሰውነት ወይ መተካእታ ምስክር ወረቐት ንምርካብ ግቡእ ክፍሊት ፈጻሙ ክወስድ ይኽእል፡-

1. ማሕበር ፈለማ ዝተውሃቦ ወረቐት ምስክር ብዝተፈላለዩ ምኽንያት እንተጠፈኡ ወይ ካብ ግልጋሎት ወፃኢ እንተኾይኑ ብዝምልከቶ ኣካል ተፃሪዩ መተካእታ ይወሃቦ፤
2. ዝተፈላለለዩ ክፍሊታት፡-
ሀ. ሓዱሽ ሕጋዊ ሰውነት ንምውሳድ ብር 60፤
ለ. ንመተካእታ ሕጋዊ ሰውነት ብር 30፤
ሐ. ንግዝያዊ ሕጋዊ ሰውነት ብር 30 ክፈሉ ክወስድ ይኽእል፤

ለ. በማህበሩ ከተሰጠው የስራ ድርሻ ሁለት ጊዜ እና ከዛ በላይ ሳይፈፅም ከቀረ፤
ሐ. ማህበሩ በሚሰጣቸው አገልግሎቶች ለአንድ አመት ያህል ሳይሳተፍ በቀር፤
መ. ያለ በቂ ምክንያት ለተከታታይ ሁለት ጊዜ ከመደበኛ ስብሰባ የቀረ፤
ረ. ሆነ ብሎ በማህበር ንብረት ላይ ጉዳት ያደረሰ፤
ሰ. የማህበር ንብረት እና ገንዘብ ለግል ጥቅሙ ያለ እንደሆነ፤
ሸ. በማህበር ስም ጉቦ የተቀበለ ወይም የሰጠ ወደ ያደለለ እንደሆነ፤
ቀ. ለማህበር አገልግሎት የሚውል ንብረት ከዋጋው በላይ የገዛ ወይም ከዋጋው በታች እንዲሸጥ ያደረገ፤
በ. በማህበር አባላት መካከል ላይ የዋጋ ልዩነት ያደረገ፡፡

13. ለምስክር ወረቀት የሚከፈል ክፍያ

ማንኛውም ማህበር ሕጋዊ ሰውነት ወይም የምስክር ወረቀት መተኪያ ለማግኘት ተገቢ ክፍያ ፈፅሞ ሊወስድ ይችላል፡-

1. ማህበር መጀመሪያ የተሰጠው የምስክር ወረቀት በተለያዩ ምክንያቶች ከጠፋ፤ ወይም ከአገልግሎት ውጪ ከሆነ በሚመለከተው ኣካል ተጣርቶ መተኪያ ይሰጠዋል፤
2. የተለያዩ ክፍያዎች፡-
ሀ. አዲስ ሕጋዊ ሰብነት ለመውሰድ ብር 60፤
ለ. ለሕጋዊ ሰውነት መተኪያ ብር 30፤
ሐ. ለጊዚያዊ ሕጋዊ ሰብነት ብር 30 ክፍሎ ሊወስድ ይችላል፤

3. ሓዲሽ ወረቀት ምስክር ይኹን መተካከያ ወረቀት ምስክር ንምውሳድ እቲ ማሕበር አግባብ ንዘለዎ በዓል መዚ መመልከቲ ካብ ዘቐረበሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 10 መዓልቲ መልሲ ይወሃቦ፤
4. ሓዲሽ ይኹን መተካከያ ንምርካብ አግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ብዘውፀእ መምርሒ መሰረት ይወሃቦ፤
5. መተካከያ ወረቀት ምስክር እንትውሃብ ብመሰረት እቲ ማሕበር ሕጋዊ ኣፈልጦ ዝተውሃበሉ ግዘ ይኸውን፡፡

14. ምዝገባ ምኽልካል

ዝኾነ ማሕበር በዞም ዝስዕቡ ምኽንያታት ምዝገባ ክኸልከል ይኽእል፡-

1. ኣብ ሓደ ሰራሕ ክልል ኣቐዲሙ ሕጋዊ ሰብነት ምስ ዝረኽበ ማሕበር ተመሳሳሊ ዕላማ፣ ተግባር፣ ሽምን ኣርማን ዘለዎ እንተኾይኑ፤
2. ትልሚ ስራሕ ዘይብሉ እንተኾይኑ፤
3. ወረቀት ምስክር ንምርካብ ዘብቅዑ ኣብ ሕጊ ዝተቐመጡ ረቋሓታት ዘየማለእ እንተኾይኑ፤
4. ዕላማን ጥቕምን እቲ ማሕበርን ሞራል ሕብረተሰብን ዝነክእን ሕጋዊት ዝፃረርን እንተኾይኑ

ክፍሊ ሰለስተ

ስሩዕን ህፁፅ ኣኼባን

15. ስሩዕ ኣፈሻዊ ጉባኤ/ኣኼባ/ ሕብረት ስራሕ ማሕበር

1. ዝኾነ ሕብረት ስራሕ ማሕበር እንተነኣሰ ኣብ ዓመት ሓደ ግዘ ስሩዕ ኣኼባ ይህልዎ፤

3. ኣዲስ የምስክር ወረቀት ይሁን የምስክር ወረቀት መተኪያ ምስክር ወረቀት ለመውሰድ ማህበሩ አግባብ ላለው ባለስልጣን ማመልከቻ ካቀረበበት ቀን ጀምሮ በ10 ቀን ውስጥ መልስ ይሰጠዋል፤
4. ኣዲስም ይሁን ምትክ ህጋዊ ሰውነት አግባብ ያለው ባለስልጣን በሚያወጣው መመሪያ መሰረት የሚሰጥ ይሆናል፤
5. የመተኪያ ምስክር ወረቀት ሲሰጥ ማህበሩ ሕጋዊ እውቅና በገኘበት ጊዜ መሰረት ይሆናል፡፡

14. ምዝገባ መከልከል

ማንኛውም ማህበር በሚከተሉት ምክንያቶች ምዝገባ መከልከል ይቻላል፡-

1. በአንድ የስራ ክልል አስቀድሞ ሕጋዊ ሰውነት ካገኘ ማህበር ተመሳሳይ ኣላማ፣ ተግባር ስምና ኣርማ ያለው ከሆነ፤
2. የስራ እቅድ የሌለው ከሆነ፤
3. የምስክር ወረቀት ለማግኘት የሚያስችሉ በሕግ የተቀመጡ መስፈርቶች ያላሟላ ከሆነ፤
4. የማህበሩን ኣላማና ጥቅምና የህብረተሰብን ሞራል የሚነካና ሕጎችን የሚፃረር ከሆነ፡፡

ክፍል ሶስት

መደበኛና አስቸኳይ ስብሰባ

15. መደበኛ ጠቅላላ ስብሰባ /ጉባኤ/ ሕብረት ስራ ማሕበር

1. ማንኛውም የሕብረት ስራ ማህበር በዓመት ቢያንስ አንድ ጊዜ መደበኛ ጠቅላላ ጉባኤ ይኖራል፤

2. እቲ ስሩዕ አኼባ 50+1 አባላት እንተተረኽቦም ምልአተ ጉባኤ ይኸውን፤
3. እቲ ዝተፀወዐ ስሩዕ አኼባ ንምልአተ ጉባኤ ዘብቅዑ አባላት እንተዘይተረኽቦም አብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ን2^ይ ግዝ መፀዋዕታ ይግበር፡፡ አብዚ እዋንዙይ ምልአተ ጉባኤ እንተዘይመልኡ ቦቶም ዝተረኽቡ አባላት እቲ አኼባ ይካየድ፡፡ ውሳኔ ይመሓላለፍ፤
4. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /3/ ብዝተረኽቡ አባላት ዝመሓላለፍ ውሳኔ ኩሎም አባላት አብ አኼባ ተረኽቦም ከምዝወሰኑ ተቆጂሩ ኩሉ አባል የተግብሮ፡፡

16. ህፁፅ አኼባ

1. ብማሕበር አባላት ዝውሰን አገደሲ ጉዳይ እንትህሉ እቲ አመራርሓ ህፁፅ አኼባ ክፀውዕ ይኸኣል፡፡ ምልአተ ጉባኤ ክልተ ሲሶ አባላት እንተተረኽቦም ይኸውን፡፡ ንምልአተ ጉባኤ ዘብቅዑ አባላት እንተዘይተረኽቦም ንኻልኣይ ግዝ አብ ውሽጢ 15 መዓልቲ መፀዋዕታ ይግበር፡፡ አብዚ አኼባ ብዝተረኽቡ አባላት ውሳኔ ይመሓላለፍ፡፡ ኩሎም አባላት ንተግባራዊነቱ ተገዛእቲ ይኾኑ፤
2. ስሩዕ ይኹን ህፁፅ አኼባ ብመራኽቢ ማዕኸናት ምዕዋዕ ይከኣል፡፡

17. አወሃህባ ድምዒ

1. አብ መተሓዳደሪ ደንቢ ማሕበር ዝተቐመጠ ድንጋጌ እንተዘይሃልዩ አብ ስሩዕ ይኹን ህፁፅ አኼባ ውሳኔ ብኣብዝሓ ድምዒ ይመሓላለፍ፤
2. ድምዒ ማዕረ እንተኾይኑ አቦ ወንበር ዘለዎ ወገን ዝሃቦ ድምዒ ውሳኔ ኮይኑ ይሓልፍ፤

2. በመደበኛ ጠቅላላ ጉባኤ /ስብሰባ/ 50+1 አባላት ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል፤
3. የተጠራው መደበኛ ስብሰባ ለምልአተ ጉባኤ የሚያበቁ አባላት ካልተገኙ በ15 ቀናት ውስጥ ለ2ኛ ጊዜ ጥሪ ይደረጋል፡፡ በዚህ ጊዜ ምልአተ ጉባኤ ካልሞላ በተገኙ አካላት ስብሰባው ይካሄዳል፡፡ ውሳኔ ያስተላልፋል፤
4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /3/ መሰረት በተገኙ አባላት የሚተላለፍ ውሳኔ ሁሉም አባላት በስብሰባ ተገኝተው እንዲወሰኑት ተቆጥሮ ሁሉም አባል ያስፈፅመዋል፡፡

16. አስቸኳይ ስብሰባ

1. በማህበር አባላት የሚወሰን አስፈላጊ ጉዳይ ሲኖር አመራሩ አስቸኳይ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል፡፡ ሁለት ሶስተኛ አባላት ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል፡፡ ለምልአተ ጉባኤ የሚያበቁ ካልተገኙ ለሁለተኛ በ15 ቀናት ውስጥ ጥሪ ይደረጋል፡፡ በዚህ ስብሰባ በተገኙ አባላት ውሳኔ ይተላለፋል፡፡ ሁሉም አባላት ደግሞ ለተግባራዊነቱ ተገዥ ይሆናሉ፤
2. መደበኛ ይሁን አስቸኳይ ስብሰባ በመገናኛ ቡዙሓን መጥራት ይቻላል፡፡

17. የድምፅ አሰጣጥ

1. በማህበር በመተዳደሪያ ደንብ የተቀመጠ ድንጋጌ ከሌላ በቀር በመደበኛ ይሁን በአስቸኳይ ስብሰባ ውሳኔ በአብዝሃ ድምዒ ይተላለፋል፤
2. ድምፅ እኩል ከሆነ ሊቀመንበር ያለው ወገን የሰጠው ድምፅ ውሳኔ ሆኖ ያልፋል፤

3. አካላት አመራርላ ማሕበር ብግል፤ ወይ ብሚስጦር ክመርፀ ይኸኑሉ፡፡ ብሚስጦር ዝተመረፀ አመራርላ ናብ አባላት ኣኼባ ቀሪቡ ክፀድቑ ኣለዎ፡፡

18. ድጋፍ መንግስቲ

መንግስቲ ንሕብረት ስራሕ ማሕበራት እዞም ዝስዕቡ ድጋፍ ክገበር ይኸኑል፡-

1. ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ካብ ዝተፈላለዩ ኣታዊ ግብርን ከባቢ ግልጋሎት ክፍሊትን ነፃ ምግባር፤
2. ኣብ ከተማ ንዝምስረት ሕብረት ስራሕ ማሕበር ግልጋሎት ዝውዕል መሬት ብመሰረት ደንቢ ሊዝ ይወሃብ፤
3. ኣብ ገጠር ዝምስረት ሕብረት ስራሕ ማሕበር ግልጋሎት ዝውዕል መሬት ብመሰረት ኣዋጅ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን ገጠር መሬት ይወሃብ፤
4. ስልጠና ምሃብ፤ ሒሳብ ምርመራ ምክያድ፤
5. ምርምርን መፅናዕቲን ትካል ምጥያሽ፤
6. ኣድለይቲ ዝኾኑ እታዎታትን ቴክኖሎጂታትን ምጥቃም ዘኸኸል ልቓሕ ምቕራብ፤
7. ሰፊሕ ግልጋሎት ዕደጋ ማእኸላት ንምርካብ መራኽቢ ሜላታት ክህሉ ኩነታት ምምችቻው፤
8. ኣብ ሰደድ ወፃኢ ክሳተፉ ብቀረባ ሓገዝ ምግባር፡፡

19. ዘይክፋፈል ንብረት ማሕበር

1. እዞም ዝስዕቡ ዘይመቓቐሉ ንብረት ማሕበር እዮም፡-
ሀ. ኣብ መጠባበቂ ሒሳብ ዝተቐመጠ ገንዘብ፤

3. የማህበሩና የአመራር አካላት በግልፅ ወይም በሚስጦር ሊመረጡ ይችላሉ፡፡ በሚስጦር የተመረጡ አመራሮች ወደ አባላት ስብሰባ ቀርቦ መፅደቅ ኣለበት፡፡

18. የመንግስት ድጋፍ

መንግስት ለሕብረት ስራ ማሕበራት የሚከተለው ድጋፍ ማድረግ ይችላል፡-

1. የሕብረት ስራ ማሕበራት ከተለያዩ የገቢ ግብር የአከባቢ አገልግሎት ክፍያ ነፃ ማድረግ፤
2. በከተማ ለሚመሰረት ሕብረት ስራ ማህበር አገልግሎት የሚውል መሬት በሊዝ ደንብ መሰረት ይሰጣል፤
3. በገጠር የሚመሰረት የሕብረት ስራ ማህበር አገልግሎት የሚውል መሬት በገጠር መሬት አስተዳደርና ኣጠቃቀም ኣዋጅ መሰረት ይሰጣል፤
4. ስልጠና መስጠት የሂሳብ ምርመራ ማካሄድ፤
5. የጥናትና ምርምር ድርጅት ማቋቋም፤
6. አስፈላጊ የሆኑ ማደባረቃችና ቴክኖሎጂዎች መጠቀም የሚያስችል ብድር ማቅረብ፤
7. ሰፊ የገበያ ማእከላት አገልግሎት ለማግኘት የመገናኛ ዜዴዎች እንዲኖሩ ሁኔታዎች ማመቻቸት፤
8. ወደ ውጭ በመላክ እንዲሳተፉ በቅርብ ድጋፍ ማድረግ፡፡

19. የማይክፋፈል የማህበር ንብረት

1. የሚከተሉት የማይክፋፈሉ የማህበር ንብረተ ናቸው፡-
ሀ. በመጠባበቂያ ሂሳብ የተቀመጠ ገንዘብ፤

ለ. ብውህብቶ፣ ብውርሲ፣ ዝተረኸበ ቀዋሚ ይኹን ተንቀሳቃሲ ንብረት፤

2. ማሕበር ብሕጋዊ መንገዲ ከይፈረስ ካብ ማሕበር ዝለቐ ሰባት ብዚሒት ንምሃብ ተባሂሉ ቀዋሚ ንብረት ማሕበር ኣይሸየጥን፡፡ እቲ ማሕበር ብዚሒትን ጥቅማ ጥቅምን ዝለቐቐ ኣባላት ብመሰረት ድንጋገ መተሓዳሪ ደንብ ክህብ ይኸእል፡፡
3. ኣብ መንጎ ኣባላት ማሕበር ቀዋሚ ይኹን ተንቀሳቃሲ ንብረት ኣመልኪቶም ዝለዓሉ ክርክራትን ጥቅማ ጥቅምን ዒስራ ዓመት እንተሓለፍዎም ቀራይ ይኾኑ፡፡

20. ንኣባላት ዝውሃብ ትርፌ መቐሎ

1. ማሕበር ኦዲት ተገይሩ ካብዝተረኸበ ዝተፃረየ ትርፌ ሰብዓ ሚኒሳታዊ /70%/ ተነክዩ ዝገበር ድልድል ኮይኑ እቲ ድልድል ዝፍፀም ብመሰረት ውሳኔ ሓፈሻዊ ጉባኤ ይኸውን፤
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ ውልቀ ኣባል ብትርፌ መቐሎ ዝረኸቦ ገንዘብ ብሓፈሻዊ ኣኼባ ውሳኔ ሓበራዊ ገንዘብ ምግባር ኣይከኣልን፡፡

21. ምጅማር ስራሕ

1. ሕጋዊ ኣፍልጦ ዝረኸበ ዝኾነ ማሕበር ብመሰረት ዝተውሃቦ ሰርትፊኬት ስራሕ ይጀምር፤
2. ዝኾነ ማሕበር ሕጋዊ ሰውነት ንምርካብ ክማልኡ ዝገበኦም መምዘኒታት እንተዘይማልኡ እቶም መምዘኒታት እስካብ ዝማልኡ ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ንኣደ ዓመት ዘግልግል ጊዚያዊ ሰርትፊኬት ክህብ ይኸእል፤

ለ. በስጦታ፣ በውርሲ፣ የተገኘ ቀዋሚ ይሁን ተንቀሳቃሽ ንብረት፤

2. ማሕበር በሕጋዊ መንገድ እንዳይፈርስ ከማህበር የሚለቁ ከኣባላት ድርሻ ለመስጠት ተብሎ የማህበር ቀዋሚ ንብረት ኣይሸይጥም፡፡ ማሕበሩ የሚለቁ በኣባላት ድርሻና ጥቅማ ጥቅም በመተዳደሪያ ደንብ ድንጋጌ መሰረት መስጠት ይችላል፤
3. በማህበር ኣባላት መካከል ተንቀሳቃሽና ቀዋሚ ንብረት ኣስመልክተው የሚነሱ ጥቅማ ጥቅሞች ክርክሮች 20 ዓመት ካለፈ ቀሪ ይሆናሉ፡፡

20. ለኣባላት የሚሰጥ የትርፍ ክፍያ

1. ማህበር ኦዲት ተደርጎ ከተገኘ የተጣራ ትርፍ ሰባ በመቶ /70%/ ተቀንሶ የሚደረግ ድልድል ሆኖ ድልድሉ የሚፈፀመው በጠቅላላ ጉባኤ ውሳኔ መሰረት ይሆናል፤
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ኣባል በትርፍ ክፍፍል ያገኘው ገንዘብ በጠቅላላ ሰብሰባ ውሳኔ የጋራ ገንዘብ ማድረግ ኣይቻልም፡፡

21. ስራ መጀመር

1. ሕጋዊ እውቅና ያገኘ ማንኛውም ማህበር በተሰጠው ሰርትፊኬት መሰረት ስራ ይጀምራል፤
2. ማንኛውም ማህበር ሕጋዊ ሰውነት ለማግኘት የሚያስችሉ መመዘኛዎች ካላሟላ መመዘኛዎቹ እስካማሉ ኣግባብ ያለው ባለስልጣን ለኣንድ ዓመት የሚያገለግል ጊዚያዊ ሰርትፊኬት ሊሰጥ ይችላል፤

3. ዝኾነት ማሕበር ብሕጊ ካብዝተወሃባ ስራሕ ወፃኢ ካሊእ ስራሕ እንዳሰርሓት እንተተረኺባ ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ እገዳ ክገብር ይኽእል። ዝርዝር ኣፈፃፀምኡ ብመምርሒ ይወፅእ።

3. ማንኛውም ማህበር በህግ ከተሰጠው ስራ ውጪ ሌላ ስራ እየሰራ ከተገኘ ኣግባብ ያለው ባለስልጣን እገዳ ሊያደርግ ይችላል። ዝርዝር ኣፈፃፀሙ በመመሪያ ይወጣል።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ምውሃድ፣ ምምቃልን ምፍራስን ማሕበራት

22. ምውሃድ ማሕበራት

ማሕበር እንትዋሃድ እዞም ዝስዕቡ ነጥባት ክማልኡ ኣለዎም፡-

1. ኢኮኖሚያዊን ማሕበራዊን መፅናዕቲ ዝወሃዳ ማሕበራት፤
2. ንምውሃድ መሰረታዊ ምኽንያት ዝኾነ ፍሉይ ውሳኔ ማሕበራት፤
3. ውፂኢት ምርመራ ሒሳብ፤
4. ንቲ ማሕበር ዘለቐሉ ትካላት ዝገብሩዎ ስምምዕነት፤
5. ንምውሃድ ዝተስማዕዎ ማሕበራት ዝነበሮም መሰልን ግቡእን ነቲ ብምውሃድ ዝፍጠር ማሕበር ዝመሓላለፍ ምዃኑ ዝገልፅ መረዳእታ፤
6. ዝውሃዱ ነባር ማሕበራት ዝነበሮም ሰነድ ሕጋዊ ሰውነት ምስ ሕቶ ምውሃድን ምርካብ ሓዱሽ ሕጋዊ ሰውነትን ሓቢሩ ንምዝገባ ዝቐረበ ምዃኑ።

23. ምምቃል ማሕበር

ማሕበር እንትመቃቐል ክማልኡ ዝግበኦም ረቋሓታት ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ብመምርሒ ዝዝርዝርዎ ኮይኑ እዞም ዝስዕቡ ክሓውስ ይኽእል፡-

1. ቁፅሪ ኣባላት ካብ ዝግባእ ንዓዕሊ ብምብዝሒ ምኽንያት ግቡእ ግልጋሎት እንተሊኦም፤

ክፍል አራት

የማህበራት መወሃድ፣ መከፋፈልና መፍረስ

22. የማህበራት መዋህድ

ማህበር ሲዋሃድ የሚከተሉት ነጥቦች መሟላት ኣለባቸው፡-

1. የሚዋሃዱ ማህበራት ኢኮኖሚያዊ ማህበራዊ ጥናት፤
2. ለመዋሃድ መሰረታዊ ምክንያት የሆነ የማህበራት ልዩ ውሳኔ፤
3. የሒሳብ ምርመራ ውጤት፤
4. ለማህበሩ ያበደሩ ድርጅቶች ያደረጉት ስምምነት፤
5. ለመዋህድ የተስማሙ ማህበራት የነበራቸው መብትና ግዴታ በውህደት ለሚፈጠረው የሚተላለፍ መሆኑ የሚገልፅ ማስረጃ፤
6. የሚወሃዱ ነባር ማህበራት የነበራቸው የሕጋዊ ሰውነት ሰነድ ከመዋሃድ ጥያቄ እና አዲስ ሕጋዊ ሰውነት ማግኘት ጋር ኣብሮ ለምዝገባ የቀረበ መሆኑ።

23. የማህበር መከፋፈል

ማህበር ሲከፋፈል ሊሟሉ የሚገባቸው መመዘኛዎች ኣግባብ ያለው ባለስልጣን በመመሪያ የሚዘረዝራቸው ሆኖ የሚከተሉት የሚጨምር ይሆናል፡-

1. የኣባላት ቁጥር ከሚገባው በላይ በመብዛቱ ምክንያት የሚገባ ኣገልግሎት ካጡ፤

- 2. ብምክንያት አቀማምጣ መሬት አባላት ካብ ማሕበር ተጠቀምቲ እንተዘይኮይኖም፤
- 3. ብሰንኪ ፀገም ምምሕዳራዊ መሓውር፤
- 4. አባላት ብድሌቶም ንምምቻል እንተወሰኖም፡፡

24. ምፍራስ ማሕበር

ምክንያታት ምፍራስ ማሕበር እዞም ዝስዕቡ ክሓውስ ይኸእል፡-

- ሀ. አባላት ማሕበር ማሕበሮም ክፈርስ እንትውስኑ፤
- ለ. ቁፅሪ አባላት ማሕበር ብሕጊ ካብዝተደንገገ እንትትሕት፤
- ሐ. ምፍራስ ማሕበር ብቤት ፍርዲ እንትውሰን፤
- መ. ብስሕተት ምስክር ወረቐት /ሕጋዊ ሰውነት/ እንትውሃብ፤
- ረ. እታ ማሕበር ብዘጋጠማ ተደጋጋሚ ኪሳራ ንሓደጋ ዝተቻለዐት እንተኾይና፤
- ሰ. ካብ ዝተፈላለዩ ወገኖት ብውህብቶን ውርስን ዝተረኸበ ሃፍትን ብዓል ዋና ዘይብሉ ዝተረኸበ ንብረትን ማሕበር እንትትፈርስ ኣብ ዝተጣየሸትሉ ከባቢ ንዘሎ ሕብረተሰብ ብውህብቶ ይመሓላለፍ፡፡ ዝርዝር ኣፈፃፀምኡ ብዝወፀእ መምርሒ ይውሰን፡፡

ክፍሊ ሓሙስተ

አደላድላ ዝተፃረየ ትርፌ፣ ምልዋጥ ሽም ማሕበር ምምላስ ዝተጠፋፈለ ንብረት

25. አደላድላ ዝተፃረየ ትርፌ

- 1. ማሕበር ኦዲት ምስተገበረ ዝተረኸበ ዝተፃረየ ትርፌ ሰላሳ ሚሊታዊ /30%/ እናተነከየ ንመጠባበቂ ይቐመጥ እዙይ ዝእከብ ካፒታል ሰላሳ ሚሊታዊ /30%/ እስካብ ዝመልእ እዩ፤

- 2. በመሬት አቀማመጥ ምክንያት አባላት ከማህበሩ ተጠቃሚዎች ካልሆኑ፤
- 3. በምክንያት አስተዳደራዊ መዋቅር ችግር፤
- 4. አባላት በፍላጎታቸው ለመከፋፈል ከወሰኑ፡፡

24. የማህበር መፍረስ

የማህበር መፍረስ ምክንያቶች የሚከተሉት ሊጨምር ይችላል፡-

- ሀ. አባላት ማህበሩ እንዲፈርስ ሲወሰኑ፤
- ለ. የማህበር አባላት ቁጥር በሕግ ከተደነገገው ሲያንስ፤
- ሐ. የማህበሩ መፍረስ በፍርድቤት ሲወሰን፤
- መ. በስሕተት የምስክር ወረቀት ሲሰጥ፤
- ረ. የማህበሩ በአጋጠመው ተደጋጋሚ ኪሳራ ለአደጋ የተጋለጠ ሲሆን፤
- ሰ. ከተለያዩ ወገኖች በስጦታና በውርስ የተገኘ ሃብትና ባለቤት የሌለው የተገኘ ንብረት ማሕበሩ ሲፈርስ በተቋቋመበት አከባቢ ላለው ሕብረተሰብ በስጦታ ይተላለፋል፡፡ ዝርዝር ኣፈፃፀሙ በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

ክፍል አምስት

የተጣራ ትርፍ አደላደል፣የማህበር ስም መለወጥ፣ የጠፋ ንብረት መመለስ

25. የተጣራ ትርፍ አደላደል

- 1. ማሕበሩ ኦዲት ተደርጎ የተገኘ የተጣራ ትርፍ ሰላሳ በመቶ /30%/ እየተቀነሰ ለመጠባበቂያ ይቀመጣል፡፡ ይህም የማህበሩ የተጠራቀመ ካፒታል ሰላሳ በመቶ /30%/ እስከሚሞላ ነው፤

2. በቢዓመቱ ካብዝተፃረየ ትርፌ እናተነክየ ብማሕበር ሽም መሐለዊ /መጠባበቂ/ ሒሳብ ቼጠባ ተኸፊትሉ ይቅመጥ፤
3. እቲ መጠባበቂ ገንዘብ እታ ማሕበር አብ መኸሰቢ ዓውደ ስራሕቲ ክትዋፈር ዘኸለል ይኸውን፡፡ ዝርዝር አጠቓቕምኡ ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን፡፡

26. ምልዋጥ ሽም ማሕበር

ዝኾነ ማሕበር ብዝስዕቡ ምክንያታት ሽም ክኸፍር ይኸእል፡-

1. ክልል ስራሕ ንምስፋሕ ትልሚ እንተሃልዩ፤
2. አባላት ሽም ንምኸፍር ድልየት እንትህልዮም
3. ብስሕተት አብ ሓደ ክልል ስራሕ ተመሳሳሊ ሽም ንክልተ ማሕበራት አግባብ ዘለዎ ብዓል መዚ አፍልጦ እንተሂቡ፤
4. ማሕበር ምስ ካልኦት ማሕበራት ንምውሃድ እንትውሰን፡፡

27. ዝተጠፋፈኦ ገንዘብን ንብረትን ማሕበር

ምምላስ

1. ዝተጠፋፈኦ ገንዘብን ንብረትን ማሕበር ክምለስ ዝሕተት ብኦዲት ምርመራ ዝተረጋገፀ ኮይኑ በዞም ዝስዕቡ አካላት ክምልስ ይኸእል፡

ሀ. ብኣካላት አመራርሓ ማሕበር፤
ለ. ውክልና ብዝተውሃቦ ቁፃር ሰራሕተኛ፤
ሐ. ውክልና ብዝተውሃቦ አግባብ ዘለዎ በዓል መዚ፤
መ. ብዕርቂ ዝውከሉ ዓበይቲ ሽማግሌ ዓዲ፤
ረ. ብውሳኔ ስሩዕ ቤት ፍርዲ፤

2. በየአመቱ ከተጣራ ትርፍ እየተቀነሰ በማህበሩ ስም መጠባበቂያ የቁጠባ ሂሳብ ተከፍቶለት ይቀመጣል፤
3. የመጠባበቂያ ገንዘቡ ማህበሩ በአትራፊ አውደ ስራዎች እንድትሰማራ የሚያስችል ይሆናል፡፡ ዝርዝር አጠቓቀሙ በሚወጣ መመሪያ ይወሰናል፡፡

26. የማህበር ስም መለወጥ

ማንኛውም ማህበር በሚከተሉት ምክንያቶች ስም መቀየር ይችላል፡-

1. የስራ ክልል ለማስፋት እቅድ ሲኖር፤
2. አባላት ስም ለመቀየር ፍላጎት ሲኖራቸው፤
3. በአንድ የስራ ክልል ተመሳሳይ ስም በስህተት ለሁለት ማህበራት አግባብ ያለው ባለስልጣን ከሰጠ፤
4. ማህበሩ ከሌሎች ማህበራት ለመወሃድ ሲወሰን፡፡

27. የማህበር የተጠፋፋ ገንዘብና ንብረት

መመለስ

1. የማህበር የተጠፋፋ ገንዘብና ንብረት እንዲመለስ የሚጠየቅ በኦዲት ምርመራ የተረጋገጠ ሆኖ በሚከተሉት አካላት ሊመለስ ይችላል፡-

ሀ. በማህበር የአማራር አካላት፤
ለ. ውክልና በተሰጠው ቅጥር ሰራተኛ፤
ሐ. ውክልና በተሰጠው አግባብ ባለው ባለስልጣን፤
መ. በእርቅ በሚወከሉ የአገር ሽማግሌዎች፤
ረ. በመደበኛ ፍርድቤት ውሳኔ፤

2. አብ እዋን ቀዳሞት አመራርሓ አካላት ተጠፋፊኡ ዝፀንሐ ገንዘብን ንብረትን ማሕበር ንዕኡም ተኪኦም ዝተመረፀ አመራርሓ አካላት ከሲሶም ክምለስ ምግባር ሓላፍነት አለዎም፤ 3. አብ ገንዘብን ንብረትን ተንክፍ ሰራሕቲ ዝቐፀሩ ሰራሕተኛታት ዋሕስ ከቕርቡ ይግበር፡፡ ዝርዝር አፈፃፅምኡ ብመምርሒ ይውሰን፤ 4. ብኡዲት ምርመራ ጉድለት ገንዘብ ዝተረኽበዎ ውልቀ ሰባት ብሕጊ ተሓታቲ ኮይኖም ዘጠፋፍኡዎ ገንዘብ ክመልሱ ይግበር፡፡ ጉድለት ገንዘብ ዘለዎም ሰባት ዘጠፋፍኡዎ ገንዘብ ክመልሱ ዘለዎም ሓላፍነት ሕሉው ኮይኑ በዞም ስዕቡ ምኽንያታት ዕዳ ምስራዝ ይክኣል፡ ሀ. እቲ ገንዘብን ንብረትን ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያት ብውሕጅ እንተተወሰዱ ወይ ካብ ጥቕሚ ወፃኢ እንተኾይኑ፤ ለ. ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያት ብሓዊ እንተተቐረቡ፤ ሐ. ብዓመፅ ዝተወረረ እንተኾይኑ፡፡ 5. አብዚ ደንብ ዓንቀፅ 27 ንኡስ ቁፅሪ 4/ሀ/ለ/ሐ/ ዝተዘርዘሩ ተፈፃሚነት ዝህልዎም ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ እዩ፡፡ 28. ምቕፃር ሰብ ሞያታት ዝኾነ ማሕበር ምስ ዓቕሙ ዝመጣጠን በዓል ሙያ ሰራሕተኛ ክቐፅር ይኽእል፡፡ ዝርዝር አፈፃፅምኡ ብመሰረት መተሓዳደሪ ደንብ ይኸውን፡፡	2. በቀደምት አመራር አካሎች ጊዜ ተጠፋፍቶ የማህበር የቆዩ ገንዘብና ንብረት እነሱን ተከተው የተመረጡ የአመራር አካላት ከሰው እንዲመለስ የማድረግ ሃላፊነት አላቸው፤ 3. በገንዘብና ንብረት ነክ ስራ የተቀጠሩ ሰራተኞች ዋስ እንዲቀርቡ ይደረጋል፡፡ ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወሰናል፤ 4. በኢዲት ምርመራ የገንዘብ ጉድለት የተገኘባቸው ግለሰቦች በሕግ ተጠያቂ ሆኖ ያጠፋት ገንዘብ እንዲመለሱ ይደረጋል፡፡ የገንዘብ ጉድለት ያላቸው ሰዎች ያጠፉት እንዲመልሱ ያለባቸው ሃላፊነት እንደተጠበቀ ሆኖ የሚከተሉት ምክንያቶች ዕዳ መሰረዝ ይቻላል፡፡ ሀ. ገንዘብና ንብረቱ ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት በውሃ ሙላት የተወሰደ ከሆነ ወይም ከጥቅም ውጪ ከሆነ፤ ለ. ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት በእሳት ከተቃጠለ፤ ሐ. በአመፅ የተወረረ እንደሆነ፡፡ 5. በዚህ ደንብ ዓንቀፅ 27 ንኡስ ቁጥር 4/ሀ/ለ/ሐ/ የተዘረዘሩት ተፈፃሚነት የሚኖራቸው በፍርዲ ቤት ሲረጋገጥ ነው፡፡ 28. ባለሞያዎች መቅጠር ማንኛውም ማህበር ከአቅሙ ጋር የሚመጣጠን ባለሞያ ሰራተኛ መቅጠር ይችላል፡፡ ዝርዝር አፈፃፀሙ በመተዳደሪያ ደንብ ይሆናል፡፡

29. ምምላእ ሰነድ

ዝኾነ ማሕበር ቅድሚያ ስራው ምጅማሩ ነቲ ስራው ምጅማር ዘኸለሉ ሕጋዊ ሰነዳት ከማልእ አለዎ፡፡

30. ስልጣን ምውፃእ መምርሒ

ኤጀንሲ ምስፍሕፋሕ ሕብረት ስራው ማሕበራትን ልምዓት ዕዳጋን ነዚ ደንብ መፈፀሚ ዝኸውን መምርሒ የውፅእ፡፡

31. ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕጎታት

ነዚ ደንብ ዝፃረር ዝኾነ ደንብ ወይ መምርሒ ኣብዚ ደንብ ንዝተሸፈኑ ድንጋጌታት ተፈፃሚነት ኣይህልዎን፡፡

32. እዚ ደንብ ዝፀንዓሉ ግዝ

እዚ ደንብ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

አባይ ወልዱ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ

29. ሰነድ ማሟላት

ማንኛውም ማህበር ስራ ከመጀመሩ በፊት ለስራው መጀመር የሚያስችሉ ሕጋዊ ሰነዶች ማሟላት አለበት፡፡

30. መመሪያ የማውጣት ስልጣን

የሕብረት ስራ ማሕበራት ማስፋፋትና የገበያ ልማት ኤጀንሲ የዚህ ደንብ ማስፈፀሚያ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል፡፡

31. ተፈፃሚነት የሌላቸው ሕጎች

ይህ ደንብ የሚቃረን ማንኛውም ደንብ ወይም መመሪያ በዚህ ደንብ ለተሸፈኑ ድንጋጌዎች ተፈፃሚነት አይኖረውም፡፡

32. ይህ ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ታትሞ ከወጣበት ጊዜ ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አባይ ወልዱ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ፕረዚዳንት

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቁ. 4 መቼለ
78/2005 ዓ.ም

ብሔላዊት ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

20ኛ ዓመት ቁ. 4 መቼለ -
78/2005 ዓ/ም

dNb! q}f 78/2005

BWLq NKsR/# Zt fቆd lOM

፳፯!t%TN ናይ ሒሳብ ፈላጣትን NMM?ÄR

ተመሓይሹ Zwi dNb!

b}T }? fT êÄ ፳፯!tR KLL TG%Y ተማሓይሹ
Zwi "êJ q}f 230/2005 >Nq} 6/16½7/3
BZtqm - l# SLÈNN tGÆRN msrT BWLq
ZsR/# ፳፯!t%TN ናይ ሒሳብ ፈላጣትን "Bt! äÄ
KsR/# H<XL ምስክር wrqT NM!B½ NM?ÄS½
NMXUDN½ MS%ZN kmኡ-ýN አፈፃፅማ ZtW!iM
WKLÂ BZRZR MWúN "DSY BM"ኳn#½
ፌደራልን ካልኦት ክልላትን ዝኸተልዎ ዘለው አሰራር-አ
ኣብ ውሱን ጉዳያት ምዕርዮነት ንክህሉ
ብምግባር፣ነጋዳይ ብስፍሓት ሒሳብ መዝገቡ ዝሕዘሉ
ባይታ ብምቃድ፣ ምስ ክልልና ዘሎ ወድዓዊ
ኩነታትን ድሌትን ብምግንዛብ ዝፀንሐ ደንቢ
ምምሕያሽ አድላይ ኾይኑ ስለዝተረኸበ

b}T Mኸf Bÿ%ê: KLSê: mNGSt! TG%Y
ብመሰረት t¥ኣY¹# Zwi ?g-mNGSt! Bÿ%ê:
KLSê: mNGSt! TG%Y >Nq} 49/3/hN/wN nz!
dNb! "WÉ!x# "lO::

ደንብ ቁጥር 78/2005

በግል ለመስራት የተፈቀደላቸው ኦዲተሮችና

የሒሳብ አዋቂዎች ለማስተዳደር ተሻሽሎ

የወጣ ደንብ፤

የትግራይ ክልል ዋና ኦዲተር ዕሕፈት ቤት ተሻሽሎ
የወጣ አዋጅ ቁጥር 230/2005 >Nq} 6/16½7/3
በተቀመጠለት ስራና ሃላፊነት መሰረት በግል ለሚሰሩ
ኦዲተሮችና ሂሳብ አዋቂዎች በሞያው ሊያሰራ የሚችል
ምስክር ወረቀት ለመስጠት፣ ለማደስ፣ ለማገድና
ለመሰረዝ እንዲሁም በውክልና የተሰጣቸው የአፈፃፀም
ዝርዝር መወሰን አስፈላጊ በመሆኑ፤
የፌደራል እና ሌሎች ክልሎች እየተከተሉት ያሉ
አሰራር በተወሰኑ ጉዳዮች ወጥነት እንዲኖረው
ለማድረግ፣ነጋዴዎች የሒሳብ መዝገቡን በስፋት
የሚይዙበት ሁኔታ በማመቻቸት፣ በክልላችን ያለው
ወቅታዊ ሁኔታዎችና ፍላጎቶች በማገናዘብ የነበረውን
ደንብ ማሻሻል አስፈላጊ ስለሆነ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት
ተሻሽሎ በወጣው ህገ-መንግስት ዓንቀፅ 49/3/(ሀ) እና
(ወ) መሰረት ይህን ደንብ አውጥቶል።

ናይ ሓደ ዋጋ

ያንዱ ዋጋ

ብር 4.60

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፓ.ሳ

ነጋሪት ጋዜጣ ፓ.ሳ.ቁ

291

ፊኔስጠቅላላ**1. ፊኔስ ሪፖርት**

Xz! dNb! “ብውልቅ ንዝሰርሑ ኦዲተራትን ሒሳብ ፈላጣትን ንምምሕዳር ተመሓይሹ ዝወፀ ደንብ ቁፅሪ 78/2005 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል፡፡

2. ፊኔስ ሪፖርት

ስልጣንን ተግባርን ከተገኘ ትግራይ ፊኔስ ሪፖርት ሒሳብ ፈላጣትን ንምምሕዳር ተመሓይሹ ዝወፀ ደንብ ቁፅሪ 78/2005 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል፡፡

1. “ፊኔስ ሪፖርት” ማለት ትግራይ ፊኔስ ሪፖርት ሒሳብ ፈላጣትን ንምምሕዳር ተመሓይሹ ዝወፀ ደንብ ቁፅሪ 78/2005 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል፡፡

2. “ፊኔስ ሪፖርት” ማለት ትግራይ ፊኔስ ሪፖርት ሒሳብ ፈላጣትን ንምምሕዳር ተመሓይሹ ዝወፀ ደንብ ቁፅሪ 78/2005 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል፡፡

3. “ፊኔስ ሪፖርት” ማለት ትግራይ ፊኔስ ሪፖርት ሒሳብ ፈላጣትን ንምምሕዳር ተመሓይሹ ዝወፀ ደንብ ቁፅሪ 78/2005 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል፡፡

4. “ፊኔስ ሪፖርት” ማለት ትግራይ ፊኔስ ሪፖርት ሒሳብ ፈላጣትን ንምምሕዳር ተመሓይሹ ዝወፀ ደንብ ቁፅሪ 78/2005 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል፡፡

5. “ፊኔስ ሪፖርት” ማለት ትግራይ ፊኔስ ሪፖርት ሒሳብ ፈላጣትን ንምምሕዳር ተመሓይሹ ዝወፀ ደንብ ቁፅሪ 78/2005 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል፡፡

1. አጭር ርዕስ፡-

ይህ ደንብ “ብግል ለሚሰሩ ኦዲተሮችና የሂሳብ አዋቂዎች ለማስተዳደር ተሻሽሎ የወጣ ደንብ ቁጥር 78/2005 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጉም፡-

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ስልጣን እና ሃላፊነት ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 230/2005 የተሰጠው ትርጉም እንዳለ ሁኖ በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. “አዋጅ” ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ስልጣንና ሃላፊነት ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 230/2005 ነው።

2. “ፅሕፈት ቤት” ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ነው።

3. “የሞያ ማህበር” ማለት በፌዴራል ደረጃ ወይም የክልሉ የኦዲተር ሂሳብ ሞያ አዋቂዎች ያቋቋሙት ማህበር ነው።

4. “የተፈቀደለት ኦዲተር” ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ውስጥ እና በሌላ የኦዲተር ስራ ለማካሄድ በፅሕፈት ቤቱ አዋጅና ደንብ መሰረት ምስክር ወረቀት ያገኘ ግለሰብ ነው።

5. “የተፈቀደለት ሂሳብ አዋቂ” ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልል ውስጥ እና በሌላ የሂሳብ ስራ ለማካሄድ በዚህ አዋጅና ደንብ መሰረት በዚህ ፅሕፈት ቤት የምስክር ወረቀት ያገኘ ግለሰብ ነው።

3. ወሰን ተፈጻሚነት

እዚ ደንቢ ፍቻድ ምስክር ረዥሞ ኣብ መንግስታዊን ዘይምንግስታዊን ክፍለ ኢኮኖሚ ተዋፊሮም ኣብ ልዕሊ ዝሰርሑ ውልቀ ኦዲተራትን ሒሳብ ፈላጣትን ተፈጻሚ ይኸውን

4. ኣገላለጻ ምታ

ኣብዚ ደንቢ ብምታ ወዲ ተባዕታይ ዝተገለፀ ንጓል ኣንስተይቲ ዝሓወሰ እዩ፡፡

KFI! KLt

tGÆ%T Zt fቐdlôM åÄ!t%TN ናይ ሒሳብ

ፈላጣትን

5. tGÆ%T Zt fቐdl# åÄ!tR

1. ZtÄlw mGIÉ!¬T /!úB åÄ!T MGÆRN
"BèM mGIÉ!¬T BmsrT Zt fl-#
mmzn!¬T åÄ!T Rx!è MGS}

2. "B "t ^?² /!úB: ÍYÂNS åÄ!TN
SLmÂ M!B

3. ¥NêL åÄ!T½ /!úB½ NBrT :dUN
MM?ÄRN MD\$W

4. B²:Æ S%?t! /!úBN åÄ!TN äÃዊ Mኸዛ
ምሃብን ካልኣት ተመሳሰልቲ ስራሕቲ እቲ ቤት
ዕሕፈት እንትፈቅድ ምስራሕ

6. tGÆ%T Zt fቐdl# ናይ ሒሳብ ፈላጥ

1. /!úB M:ÉWን mGI}¬T /!úB MD\$Wን

2. "t ^?² /!úB SR>T W>-! q}}RN
MZRU?

3. ኣብ ኣተሓሕዛ ሒሳብን ፋይናንስን ስልጠና ምሃብ

4. bj T MD\$W

5. TNtÂ ÍYÂNS MD\$W

3. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ ደንብ የምስክር ወረቀት አግኝተው በመንግስታዊና መንግስታዊ ባልሆነ ክፍለ ኢኮኖሚ ተሰማርተው በሚሰሩ የግል ኦዲተሮችና የሒሳብ አዋቂዎች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

4. የምታ ኣገላለፅ

በዚህ ደንብ በወንድ ምታ የተገለፀው ለሴትም ያጠቃልላል፡፡

ክፍል - ሁለት

የተፈቀደላቸው ኦዲተሮችና ሂሳብ አዋቂዎች፤

ተግባሮች

5. የተፈቀደለት ኦዲተር ተግባሮች፡-

1. የተዘጋጁ የሂሳብ መግለጫዎች ኦዲት ማድረግና በመግለጫዎቹ የታወቁ የኦዲት መለኪያዎች መሰረት የኦዲት አስተያየት መግለፅ፤

2. የሂሳብ ኣያያዝ፣ የፋይናንስና ኦዲት ስልጠና መስጠት፤

3. የኦዲት፣ ሂሳብ፣ ንብረትና ግብይት አስተዳደር ማንዋል ማዘጋጀት፤

4. የሒሳብ እና ኦዲት ስራዎች የሞያ ምክር መስጠትና ሌሎች ተመሳሳይ ስራዎች ጽ/ቤቱ ሲፈቅድ መስራት፤

6. የተፈቀደለት ሂሳብ አዋቂ ተግባሮች፡-

1. ሂሳብ መዝጋት፣ የሂሳብ መግለጫዎችን ማዘጋጀት፤

2. የሂሳብ ኣያያዝና የውስጥ ቁጥጥር ስርዓትን መዘርጋት፤

3. በሂሳብ ኣያያዝ እና ፋይናንስ ስልጠና መስጠት

4. በጀት ማዘጋጀት፤

5. የፋይናንስ ትንተና ማካሄድ፤

6. NS%? t! /!úB GLUIÔT Mñ¶ M|B
7. ¥NêL /!úB½ NBrT :dUN MM?ÄRN MD\$W
8. mZgB /!úB ¬KSN GBRN MS%? ካልኦት አድለይቲ ስራሕቲ እንትህልዉ እቲ ቤትፅሕፈት እንትፍቅድ ይሰርሕ

KFI! s|St

ረቂሕN g#b#“TN ዝt fቐdlÔM ናይ ሒሳብ ፈላጣትን ብውልቀ ዝሰርሑ ልሊt%TN

7. ገብረሐ Z t fቐdl# ልሊtR

1. BRK! ትምህርቲ፡ BO>T äÄN LMÄ! S%?N zIäM ዝt fqdIÔM ውስቀ ልሊt%T YHLW::
2. “Bz! >Nq} Nx#S >Nq}-1 ZtdNgg ?LW ኸYn# zIäM BRK! äÄ፡ ZêfRI# S%?N >ቐN |Fትን msrT Zgbr ብርክታት ሞያ ኦዲት ይህልው፡፡ ዝርዝሮም ብመምርሒ ይውሰን
3. ዝተፈቐደሉ ኦዲተር ካብ መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ኣብያተ ዕዮን ውልቀ ትካላትን ስራሕ ዝለቐቐ ኮይኑ ሙሉእ ብሙሉእ ኣብ ናይ ውልቁ ስራሕቲ ዝተዋፈረ ክኸውን ኣለዎ፡፡

8. ገብረሐ Z t fቐdl# ናይ ሒሳብ ፈላጣት

1. BRK! ትምህርቲ፡ BO>T äÄN LMÄ! S%?N zIäM ዝt fqdIÔM ሒሳብ ፈላጣት YHLW

6. የሂሳብ ስራ የምክር አገልግሎት መስጠት፤
7. የሂሳብ ንብረትና ግብይት አስተዳደር ማንዋል ማዘጋጀት፤
8. የታክስና ግብር ሂሳብ መዝገብ መስራትና ሌሎች አስፈላጊ ስራዎች ጽ/ቤቱ ሲፈቅድ ይሰራል፤

ክፍል - ሦስት

የተፈቀደላቸው ሂሳብ አዋቂዎች እና የግል ኦዲተሮች፤ ሊያሟሉት የሚገባ መስፈርትና

ግዴታዎች፤

7. የተፈቀደለት ኦዲተር ሊያሟላ የሚገባው መስፈርት፤

1. የትምህርት ደረጃ፡ የሞያ ብቃትና የስራ ልምድ ያላቸው በግል የተፈቀደላቸው ኦዲተሮች ይኖራሉ፤
2. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ - 1 የተደነገገ እንደተጠበቀ ሆኖ ያላቸው የሞያ ደረጃዎች፤ የሚሰማሩባቸው ስራና የሃብት መጠን መሰረት ያደረገ የሞያ ኦዲት ደረጃዎች ይኖራሉ፡፡ ዝርዝሩን በመመሪያ ይወሰናል
3. የተፈቀደለት ኦዲተር ከመንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ መስሪያቤቶች እና የግል ድርጅቶች ስራ የለቀቀ ሆኖ ሙሉ በሙሉ በግል ስራዎቹ የተሰማራ መሆን አለበት፡፡

8. የተፈቀደለት የሂሳብ አዋቂ መስፈርት፤

1. የትምህርት ደረጃ፡ የሞያ ብቃትና የስራ ልምድ ያላቸው የተፈቀደላቸው ሒሳብ አዋቂዎች ይኖራሉ፤

2. ኣBz! >Nqj} Nx#S >Nqj}-1 ZtdNgg ?LW
 ኮYn# zIãM BRk! äÃ: ZêfRI# S%?ን >ቐN
 ታፍትን msrT Zgbr ብርክታት ሞያ ክኢላ
 ሒሳብ ይህልው:: ዝርዝርም ብመምርሒ ይውሰን

3. ዝተፈቐደሉ ናይ ሒሳብ ፈላጥ ካብ መንግስታዊን
 ዘይመንግስታዊን ኣብያተ ዕዮን ውልቀ ትካላትን
 ስራሕ ዝለቐቐ ኮይኑ ሙሉእ ብሙሉእ ኣብ ናይ
 ውልቀ ስራሕቲ ዝተዋፈረ ክኸውን ኣለዎ::

9. ፈተና መዐቀኒ ሞያ

1. ዝተፈቐደሉ ናይ ሒሳብ ፈላጥን ውልቀ ኦዲተርን
 ኮይኑ ንምስራሕ ናይ ትምህርትን ስራሕ ልምድን
 ሮጃሓ ዘማልእ፤ ኣመልካቲ ንስራሕ መእተዊ ዘድሊ
 ፈተና ተፈቲኑ ዝሓለፈ ጥራሕ ይኸውን::

2. ናይ ሙያ ምስክር ወረቐት ንምርካብ ዘድሊ ፈተና
 ነንብርኮም ብዝምጥን ዝወፅእ ኮይኑ ፈተና ናይ
 ምውፃእ ሓላፍነትን መሕለፊ ነጥቢን ናይ ምውሳን
 ነዚ ቤት ዕሕፈት ተዋሂቡ ኣሎ::

3. ኣብዚ ዓንቀፅ ኣብ ተራ ቁፅሪ 2 ዝተገለፀ ከምዘሎ
 ኮይኑ እዚ ቤት ዕሕፈት ከከም ኣድላይነቱ ፈተና
 ዝህቡ ኪኢላታት ካብዚ ቤት ዕሕፈት ወፃኢ ካብ ደገ
 ክጥቀም ይኸእል እዩ::

10. ZêfሩI# ዓውደ S%?I

1. Z t fቐdIOM ናይ ሒሳብ ፈላጣት ኣብ
 መንግስታዊ፤mNGS-ዊ zY÷n# TμSTN WLq
 sÆTN têðéM YsR /፤::

2. ዝተፈቐደሎም ኦዲተራት ከካይድዎ ዝኸእሉ ናይ
 ኦዲት ስራሕ ብዝምልከት ኣብ መንግስታዊ ዘይኮኑ
 ትካላትን ውልቀ ሰባትን ኮይኑ እዚ ቤት ዕሕፈት

2. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ - 1 የተደነገገ እንደ
 ተጠበቀ ሆኖ ያላቸው የሞያ ደረጃዎች፤
 የሚሰማሩባቸው ስራና ሃብት መጠን መሰረት
 ያደረገ የሂሳብ አዋቂዎች ደረጃዎች ይኖራሉ፤
 ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል

3. የተፈቀደለት ሂሳብ አዋቂ ከመንግስታዊና
 መንግስታዊ ያልሆኑ መስሪያቤቶች እና የግል
 ድርጅቶች ስራ የለቀቀ ሆኖ ሙሉ በሙሉ በግል
 ስራዎች የተሰማራ መሆን አለበት::

9. የሞያ መለኪያ ፈተና

1. የተፈቀደለት የሂሳብ አዋቂ እና የግል ኦዲተር ሆኖ
 ለመስራት ተፈላጊውን የትምህርት ደረጃና ስራ
 ልምድ መመዘኛ ያጋላ ኣመልካች የሚሰጠውን
 የስራ መግቢያ ፈተና ተፈትኖ ያለፈ ብቻ
 ይሆናል::

2. የሙያ ምስክር ወረቀት ለማግኘት የሚያስፈልግ
 ፈተና ለየደረጃው የሚመጥን የሚዘጋጅ ሆኖ
 ፈተና የማዘጋጀትና የማሳለፊያ ውጤት የመወሰን
 ሃላፊነት ለጽ/ቤቱ ተሰጥሏል::

3. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 የተገለፀው
 እንደተጠበቀ ሆኖ ዕህፈት ቤቱ ኣስፈላጊ ሆኖ
 ካገኘው ከውጭ ባለሞያዎችን መጠቀም
 ይችላል::

10. የሚሰማሩባቸው የስራ ዘርፎች:-

1. የተፈቀደላቸው የሂሳብ አዋቂዎች በመንግስታዊ፤
 መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅትና በግለሰቦች
 ተሰማርተው ይሰራሉ፤
2. የተፈቀደላቸው ኦዲተሮች ሊያካሄዱት የሚችሉ
 የኦዲት ስራዎች የሚመለከት በዋናነት
 መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅት እና በግል

እንትፈቅድ ፡፡ B mNGS ፡ ል፤ b፤T ፡ x MS%? YኸXI፤፡

11. GbX ናይ ሒሳብ ፈላግትን ውልቀ

፳፲t%TN

1. Z tW፤፤M S%?N ^SFnTN BZ t fቐdI፤M ስራሕ ሞያ _%? MS%? ½
2. ዝስራሕ ናይ ሒሳብን ኦዲትን ስራሕቲ ሃገርና ዝተቐበለቶምን ዘተኣታተወቶምን መትከላትን ብርኪታትን መሰረት ጌሮም ናይ ምስራሕ ግቡእ ኣለዎም
3. ኣብ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ንዝሰርሕዎ ስራሕቲ ኦዲት ፀብዓብ ነቲ ቤት ዕሕፈት ናይ ምቕራብ ግቡእ ኣለዎም፤
4. ፡፡ B ውልቀ ትካላትን ዘይmNGS ፡ ል፤ b፤T ፡ x ንዝሰርሕዎ S%? t፤ ሒሳብ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ^d QÄ? iBÉB nt፤ b፤T }? fT ምቕራብ ½
5. ፡፡ B WLq Tμ\$TN zYmNGS ፡ ል፤ b፤T ፡ xN NZsR? ä S%? t፤ ኦዲትን ሒሳብን ZMLkT bt፤ b፤T }? fT ፡፡ B Z? tTI# XêN iBÉBን ደገፍትን mrÄX ፡ MO%B½
6. Z tW፤፤M FቐD bb!>m t፤ M?ÄS äÄê፤ Sn-MGÆR ^ LxM ናይ MS%? GቡኣT YHL äM½
7. ፡፡ Bz! >Nq} Nx#S >Nq} 4 Z t dNgg ?LW ÷Yn# XH፤ b፤T }? fT bzWiâ mMR /! Sn-MGÆR ናይ ሒሳብ ፈላግትን ፳፲t%TN tgHIX t፤ Yኸn#½

ድርጅቶች ሆኖ ፅህፈት ቤቱ ሲፈቅድ በመንግስት መስራቤት መስራት ይችላሉ።

11. የሂሳብ አዋቂዎችና የኦዲተሮች

ግዴታዎች፡-

1. የተሰጣቸው ስራና ሓላፊነት፣ በተፈቀደላቸው ሞያ ስራ ብቻ መስራት፤
2. የሚሰራ የሒሳብና የኦዲት ስራ አገራችን የተቀበለቻቸውና ተግባራዊ ያደረገቻቸው መርሆዎችና ደረጃዎች መሰረት ያደረጉ መሆን ኣለባቸው
3. በመንግስት መስሪያ ቤት ውስጥ ለሚሰሩት የኦዲት ስራዎች ሪፖርት ለፅህፈት ቤቱ የማቅረብ ግዴታ ኣለባቸው
4. በግልና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች የሰሩትን የሂሳብ ስራዎች አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ አንድ ግልባጭ ሪፖርት ለፅህፈት ቤቱ ማቅረብ፤
5. በግለ ሰብ ድርጅትና መንግስታዊ ያልሆኑ መስራቤቶች ለሚሰሩት የኦዲት እና ሂሳብ ስራዎች በሚመለከት በዕሕፈት ቤቱ በሚጠየቁበት ጊዜ ሪፖርትና ደጋፊ ማስረጃዎች ማቅረብ፤
6. የተሰጣቸው ፈቃድ በየዓመቱ የማሳደስና፣ ሞያዊ ስነ-ምግባር ጠብቀው የመስራት ግዴታ ኣለባቸው፤
7. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 4 የተደነገገ እንደተጠበቀ ሆኖ ዕሕፈት ቤቱ በሚያወጣው የስነ ምግባር መመርያ የሂሳብ አዋቂ እና ኦዲተሮች ተገዥ ይሆናሉ።

12. g#b#'' T ቤት ፀሕፈት

- እዚ ቤት ፅሕፈት ናይ ሒሳብ ፈላግትን ኦዲተራትን ከምኡ'ውን ሞያ ማሕበሮምን ናይ ምድጋፍ ናይ ምጥንኻርን ግልጋሎት ምኽርን ስልጠናን ምሃብን ናይ ምትሕብባርን ግቡእ ይህልዎ።
- XH, b|T }? f T ናይ ሒሳብ ፈላግትን ውልቀ ልሳኒትን TμSê m0qn! ማለት በዝሕን ዓይነትን ዝዋፈር ኣይሊሰብን መሳርሕን ናይ ምውፃእ ኣላፍነት ኣለዎ

13. ናይ ካልኣት ኣብያተ ዕዮ ግቡኣት

1. blé LM>T kt¥ NGድን XNDST¶N ቡቲ
ዝወፅእ ናይ ሒሳብ ፈሳማትን ውስቀ ልሳተፊትን TµSê
m0qn! msrT gY,, NGÄ! FቻD ናይ M|B½
ምሕዳስ½ ምእጋድን MS%0ZN ስልጣን "lã::

14. BzY FǞD S%? t| ħÄ!T wY /!úB

MKÃD Z t ħLħl B²:Æ M ħn#

1. BmsrT Xz! dNb! Wr~~ᄒ~~T MSKR አብዚ b፤T
 }? fTN፣ NGÄ! F " D D¥ μB ንግድን
 ኢንድስትሪን ካብ ዝተውሃቦ ወፃኢ ብውልቀ ልላት
 wY /!úB MS%? K L K L X†:

12. የጽ/ቤቱ ግዴታዎች

1. ፅሕፈት ቤቱ የግል ሂሳብ አዋቂዎች እና አዲተሮች እንዲሁም የሞያ ማህበራቸው፣ የመደገፍ፣ የማጠናከር፣ የምክር አገልግሎትን ስልጠና የመስጠትና የመተባበር ግዴታ አለበት፤
2. ይህ ፅሕፈት ቤት የሒሳብ አዋቂዎች እና የግል አዲተሮች ተቋማዊ መለኪያ ማለት በስራው የሚሰማራ የሰው ሃይልና የመሳሪያ ግዴነትና ብዛት የመቅረብ ሃላፊነት አለበት።

13. የሌሎች መ/ቤቶች ግዴታ

1. የከተማ ልማት ንግድ እና ኢንዱስትሪ በሚወጣው የሒሳብ አዋቂዎች እና የግል ኦዲተሮች ተቋማዊ መለክያ መሰረት የንግድ ፈቃድ መስጠት፣ማደስ ማገድና የመሰረዝ ስልጣን ይኖረዋል፡፡
2. ማንኛውም የክልሉ መንግስት መስርያ ቤት ህጋዊ ምስክር ወረቀት በሌለው የሂሳብ አዋቂ ወይም ኦዲተር የተሰራ ሰነድ እንደ መረጃ ወስዶ መጠቀም ተቀባይነት አይኖረውም፡፡

14. የአዲት ወይም የሂሳብ ስራዎች ያለ ፍቃድ

መስራት የተከለከለ ስለመሆኑ፤

1. በዚህ ደንብ መሰረት የተፈቀደለት አዲተር ወይም የሂሳብ አዋቂ ሆኖ ለመስራት ከፅሕፈት ቤት የምስክር ወረቀት እና ንግድ ፈቃድ ከንግድና ኢንዱስትሪ ፈቃድ ካልተሰጠው በስተቀር በግል አዲት ወይም ሂሳብ ማከናወን የተከለከለ ነው።

2. "B μLåT KLST ወይ ካብ ፌደራል ኣብያተ ዕዮ
 ወገኖታ MSKR ZtW፣፤ም sB äÃ ናይ ሒሳብ
 ፈላጣትን ኦዲተራትን BÂY KLLÂ ^ÉIR MZgÆ
 XNtYgbr "B KLLÂ ምስራሕ Zt፡፡፻Lkl
 Xt፡፡
3. ውልቀ ኦዲተራትን ናይ ሒሳብ ፈላጣትን
 ክሰርሕዎ μB ዝተፈቐደሎም >YnT S%? wY
 TμL wÉx! MS%? KLKL Xt
4. "Bz! >Nq} Nx#S >Nq}1፣2፣3N ዝተቐመጡ
 ድንጋገታት ZÈ /s Z፡፡n Y፡፡፻#N sB "GÆB
 Bzlã ?g! t ^ ፡ t፣ Y፡፡፻WN

ክፍል ኣርባዕተ

ወረቓት ምስክር ብዛዕባ ምሕዳስ፣ ምእጋድ

፤ምስራዝን ዳግም ምውፃእን

15. ወረቓት ምስክር ዝሕደሱሉ ኩነታት

እዚ ቤት ፅሕፈት ወረቓት ምስክር ዘሕድሱሉ እዋን
ክምዝስዕብ ይኸውን

ሀ. በጀት ዓመት ምስ ኣተወ ክሳብ 3^ተ ወርሒ ካብ
ኣምላ 1 ክሳብ መስከረም 30 ስሩዕ መሓደሲ እዋን
ኮይኑ ካብ ጥቅምቲ 1 ክሳብ ሰኔ 30 ዘሎ ድማ
ብቐፅዓት ዝሕድሱሉ ጊዜ ይኸውን፡፡

ለ. ካብ ጥቅምቲ 1 ክሳብ ሰኔ 30 ኣብ ዘሎ ጊዜ በቢ
ወርሒ ብር 100 ቅፅዓት እናተወሰነ ይሕደስ

ሐ. ብውልቀ ዝሰርሑ ኦዲተራት ወይ ናይ ሒሳብ
ፈላጣት ወረቓት ምስክርዎ እንትሕድሱ ኩነታት
ስራሕቶም ዝገልፅ ናይ ፅሑፍ መረዳእታ
የቐርቡ፡፡

2. ክሌሎች ክልሎች ወይም ክፌደራል
 መስሪያቤት ምስክር ወረቀት የተሰጣቸው የሂሳብ
 እና የኦዲት ባለሞያዎች በክልላችን ውስጥ
 ለመስራት መስፈርት ታይቶ አጭር ምዝገባ
 ሳያደርግ ለመስራት የተከለከለ ነው።
3. ኦዲተሮች እና ሂሳብ አዋቂዎች ሊሰሩበት
 ከተፈቀደላቸው የስራ አይነት ወይም ድርጅት
 ውጭ መስራት ክልክል ነው።
4. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 1፣ 2፣3 የተቀመጡ
 ድንጋጌዎች የጣሰ ማንኛውም ሰው አግባብ
 ባለው ሕግ ተጠያቂ ይሆናል።

ክፍል አራት

ስለ ምስክር ወረቀት እደሳት፣ እገዳ፣ ስረዛ እና

ድጋሚ ማውጣት፤

15. የምስክር ወረቀት የሚታደስበት ሁኔታ፤

ይህ ዕህፈት ቤት ምስክር ወረቀት የሚያሳድስበት
ጊዜ እንደሚከተለው ይሆናል

ሀ. በጀት ዓመት በገባ እስከ 3 ወር ከኣምሌ 1 እስከ
መስከረም 30 መደበኛ የማሳደሻ ወቅት ሆኖ
ከጥቅምት 1 እስከ ሰኔ 30 ደግሞ ቅጣት
ተጨምሮ የሚታደስበት ጊዜ ይሆናል

ለ. ከጥቅምት 1 እስከ ሰኔ 30 ባለ ጊዜ በየወሩ ብር
100 ቅጣት እየተከፈለበት እንዲታደስ
ይደረጋል፡፡

ሐ. በግል የሚሰሩ ኦዲተሮች ወይም የሂሳብ
አዋቂዎች ምስክር ወረቀት ሲያሳድሱ
የስራቸው ሁኔታ የሚገልፅ የፅሑፍ ማስረጃ
ያቀርባሉ፡፡

16. wrቐT MSKR ZXGdI# ከነታት

h. ውፅኢት ስርሐ መዐቀኒታት ብርኪ ሞያ ዘየማልአ ምኃኑ እንትረጋገፅ

l. åÄ!tR BZMLkT "B S%? zW>I0 ሃፍቲ X'ከ-L zYM'ኃn#N BO>T zIãM S%? t¾-T öÉ!,, kSR? zYM'ከ" I# XNTrUg}½

ሐ. ናይ መሐደሲ እዋን እንተሓላፉዎ

መ. "GÆB BzIã b!T FRÄ! BM+BRÆR wY XMnT ብMg#ÄL XNTFrDI#½

ረ. ፀገም አእምሮ ከምዘለዎ B^k!M XNTrUg}½

ሰ. "D%š qY,, KúB 6 />Ç>t/ wR/! XNtY "FI - XNTtRF½

ሸ. µB >¥ê!# wY úLúY "µL BmrÄX- Ztdgf ቅሬታ XNTቐRb#N XèM ቅሬታታት "GÆBnT zIãM M'ኃñM XNTrUg}½

ቀ. እዚ b!T }?fT wrቐT MSKR kñGÇ ይኸXI# X×M ZBI0M ብመምርሒ ዘውሰኑ µLåT ተመሳሳይ ጥፍኣታት ዝፈፀመ ምኃኑ እንትረጋገፅ

በ. ኣብዚ ዓንቀፅ ካብ ሀ-ቀ ዝተዘርዘሩ ጥፍኣታት በዚ ቤት ፅሕፈት እንትረጋገፅ ካብ ፅሕፍ መጠንቀቕታ ክሳብ 3 ዓመት ዝበፅሕ ጊዜ ይእገድ፡፡ ዝርዝር አፈፃፅምኡ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

17. wrቐT MSKR ዝSRzI# ከነታት

h. Æ>L F" D µBz! >IM B ä T XNTFI½

l. "D%ኸx# NkFL_ BdBዳb! wY µ!X m%ኸb! mNgÄ! †^t!t! KúB 3/s!St/ wR/! XNtY"FI - XNt t¶û½

16. ምስክር ወረቀት የሚታገድበት ሁኔታ፡-

ሀ. የስራ ውጤቱ የሞያ መለክያዎች ደረጃ

የማያሟላ መሆኑን ሲረጋገጥ፤

ለ. አዲተር በሚመለከት በስራ ላይ የሚያውለው

ሃብት በቂ አለመሆኑን እና ብቃት ያላቸው

ሰራተኞች ቀጥሮ አለመስራቱን ሲረጋገጥ፤

ሐ. የሚታደስበት ጊዜ ካለፈበት

መ. አግባብ ባለው ፍርድ ቤት በማጭበርበር

ወይም እምነት በማጉደል ከተፈረደበት፤

ረ. የአእምሮ ችግር እንዳለበት በህክምና ሲረጋገጥ፤

ሰ. አድራሻው ቀይሮ እስከ 6(ስድስት) ወር

ሳያሳውቅ ሲቀር፤

ሸ. ከደንበኛው ወይም በ3ኛ ወገን በኩል በመረጃ

የተደገፉ ቅሬታዎች ሲቀርቡ እና ቅሬታዎቹ

አግባብነት ያላቸው መሆኑን ሲረጋገጥ፤

ቀ. ፅህፈት ቤቱ ምስክር ወረቀትን ማሳገድ

ያስችላሉ የሚላቸውን በሚወጣ መመሪያ

የሚወሰኑ ሌሎች ተመሳይ ጥፋቶች የተፈፀመ

መሆኑ ሲረጋገጥ፤

በ. በዚህ ዓንቀፅ ከፈደል ሀ-ቀ የተዘረዘሩትን

ጥፋቶች የተፈፀመ መሆኑ በፅህፈት ቤቱ

ሲረጋገጥ ከጽሁፍ ማስጠንቀቂያ እስከ 3 ዓመት

በሚደርስ ጊዜ ይታገዳል፡፡ ዝርዝር አፈፃፀም

በመመሪያ ይወሰናል፡፡

17. የምስክር ወረቀት የሚያሰርዙ ሁኔታዎች ፡-

ሀ. ባለፈቃዱ ከዚህ ዓለም በሞት ሲለይ፤

ለ. አድራሻው ለማሳወቅ በደብዳቤ ወይም በሌላ

መገናኛ ዘዴ ተጠይቆ እስከ 3(ሦስት) ወር

ሳያሳውቅ ሲቀር፤

/ . ብሽም እዚ ወረቆት ምስክር ክሰርሐሉ ካብ ዝተውሃቦ ዝርዝር ስራሕ ወፃኢ ዝሰርሐ፡

መ. WrቐT MSKR XNtY ፡ ፡ ^ ds L:!! ^ d >m T XNt dNg#†½

r. ምስ ምስክር ወረቆት ዘይብሎም ሰባት ተመሻጢሩ ንስራሕቶም ማህተም ዝገበረ

s. L:L x!!# ፡ ፡ B Nx#S >Nq}13 Zt - qs# wrቐT MSKR zእGÇ MKNÃ¬T kbD t! MኳሽMን bዚ ቤት ፅሕፈት Zt fቐdI# åÄ!tR wY ናይ ሒሳብ ፈላጥ Km ^yሽ zYKXI# MኳሽM እንትረጋገፅ½

ሸ. ወረቆት ምስክር ክሰርዙ ይኸእሉ እዮም ዝባሃሉ µLåT ተመሳሰልቲ ከበድቲ ጥፍኣታት ዝፈፀመ ምዃኑ እንትረጋገፅ

18. ዝተኣገደን ዝተሰረዘን ወረቆት ምስክር ዳግም ዝወፀሉ ኩነታት

ኣብ ላዕሊ ኣብ ዓንቀፅ 15ን 16ን ተደንጊጉ ብዘሉ መሰረት ዝተኣገደን ዝተሰረዘን ወረቆት ምስክር ዳግም ዝወፀሉ ኩነታት ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

KFI! ሓሙሽተ

Zt f§I† DNUg¬T

19. =NfR b†T }? fT

1. Zt fቐdI# ውልቀ åÄ!tRN ናይ ሒሳብ ፈላጥን ኣብ ካሊእ ክሰርሕ እንትደልዩ ጨንፈር ቤት ፅሕፈት ናይ ምኽፋት ግቡእ ኣለዎ፡፡
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ጨንፈር ከፊቱ ዘውፀኦ ሪፖርት ሙሉእ ተሓታትነት ይህልዎ፡፡

ሐ. በዚህ የምስክር ወረቆት ስም ሊሰራበት ከተሰጠው ዝርዝር ስራ ውጭ የሰራ፡

መ. ምስክር ወረቆት ሳያሳድስ ከኣንድ ዓመት በላይ ከቆየ፡

ረ. ምስክር ወረቆት ከሌላቸው ግለሰቦች ተመሳጥሮ ለስራዎቻቸው ማሕተም ያደረገ፡

ሰ. ከላይ በንዑስ ዓንቀፅ - 1 የተጠቀሰ ምስክር ወረቆት የሚያሳግዱ ምክንያቶች ከፍ ያሉ እንደሆኑ እና በፅህፈት ቤቱ በተፈቀደለት ኦዲተር ወይም ሂሳብ አዋቂ ሊያሻሽላቸው እንደማይችል መሆኑ ሲረጋገጥ፡

ሸ. ምስክር ወረቆት ሊያሰርዙ ይችላሉ የሚባሉ ሌሎች ተመሳይ ከፍ ያሉ ጥፋቶች የፈፀመ እንደሆነ ሲረጋገጥ፡

18. የታገደ እና የተሰረዘ ምስክር ወረቆት እንደገና የሚወጣበት ሁኔታ

እላይ በኣንቀፅ 15 እና 16 በተደነገገው መሰረት የታገደና የተሰረዘን ምስክር ወረቆት ደግሞ የሚወጣበትን ሁኔታ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

ክፍል - አምስት

የተለያዩ ድንጋጌዎች፤

19. የፅሕፈት ቤት ቅርንጫፍ፡

1. የተፈቀደለት ኦዲተር እና የሒሳብ አዋቂ በሌላ ቦታ ቅርንጫፍ ለመክፈት ከፈለገ ፅህፈት ቤት የመክፈት ግዴታ ኣለበት፡፡
2. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ1 መሰረት ቅርንጫፍ ከፍቶ በሚያወጣውን ሪፖርት ሙሉ ተጠያቅነት ይኖረዋል፡፡

3. አብዚ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 1ን2ን ዝተጠቐሱን ዝሕዝዎ በዝሒ ዓማዊልን መዝገብን ዝምልከት ዝርዝር ኣፈፃፀም ብመምርሒ ይውሰን፡፡

20. BWKLÂ MS%?

1. ወረቐት ምስክር ZW|B NWLq klx!§ SIZ፡ኸn Nµl!X ተመሳሳሊ ወረቐት ምስክር ዘይብሉ BWKLÂ MT?L§F ፡፡YFqDN፡፡
2. ወረቐት ምስክር ንዘለዎ ክኢላ ምውካል ዝክኣል ኮይኑ ዝወሃብ ውክልና ንዝሓዞ ብርኪ ዝመጣጠን ክኸውን ይግባእ

21. B²:Æ qê , ፡፡D%§ን ትካላዊ ብቕዓትን ዝምልከት

1. Z t fቐdl# ውልቀ ኦዲተርን ናይ ሒሳብ ፈላጥን qê , b!T }? fTን ፡፡D%§N ክህልዎ ይግባእ፡፡
2. አብ ዝሰርሑሉ ቦታ ንስራሕ ኣድለይቲ ዝበሃሉ ክምፒተርን ስልኪን ካልኣት መሳርሒታት ክህልዎም ይግባእ
3. ፡፡Bz! >Nq} Nx#S >Nq}-1Z t dNg7 kMz!0 ÷Yn# ዝተፈቐደሉ ውልቀ ኦዲተር ቀዋሚ ኣድራሻ ገይሩ አብ ዝሰርሑሉ ቦታ ክልተን ካብኡ ንላዕልን ኣባላት ዘለዎ ጉጅለ ኦዲት ናይ ምቕፃር ግቡእ ኣለዎ ፡፡

22. KFI!T GLUI0T ብዝምልከት

1. Z t fቐdl# ውልቀ åÄ!tRን ሒሳብ ፈላጥን NMS%? ወረቐት ምስክር zW}X WLq sB nøM ZS:b# ÂY GLUI0T KFI!-T KF}M YGÆX

3. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 1 እና 2 የተጠቀሱ እና የሚይዙት ብዛት ደንበኞች እና መዝገብ የሚመለከት ዝርዝር ኣፈፃፀም በመመሪያ ይወሰናል፡፡

20. በውክልና መስራት፡-

1. ምስክር ወረቀት የሚሰጥ ለግለሰብ ባለሞያ ስለሆነ ለሌላ ተመሳሳይ የምስክር ወረቀት ለሌለው በውክልና ማስተላለፍ አይፈቀድም፤
2. ምስክር ወረቀት ላለው ውክልና መስጠት የሚቻል ሲሆን የሚሰጠው ውክልና ለተፈቀደለት ደረጃ የሚመጣጠን መሆን አለበት፡፡

21. ቋሚ ኣድራሻና ተቋማዊ መለክያ በሚመለከት፡-

1. የተፈቀደለት የግል ኦዲተር እና የሂሳብ አዋቂ ቋሚ ፅ/ቤት እና ኣድራሻ ሊኖርበት ይገባል፤
2. በሚሰራበት ቦታ ለስራ አስፈላጊ የሚባሉ እንደ ኮምፒውተርና ስልክ እንዲሁም ሌሎች መሳርያዎች ሊኖሩት ይገባል
3. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ -1 የተደነገገ እንዳለ ሆኖ የተፈቀደለት የግል ኦዲተር ቀዋሚ ኣድራሻ ኣድርጎ በሚሰራበት ቦታ ሁለት እና ከዛ በላይ ኣባላት ያሉበት የኦዲት ቡድን የመቅጠር ግዴታ አለበት፡፡

22. የአገልግሎት ክፍያ በተመለከተ፤

1. በተፈቀደለት የግል ኦዲተር እና የሂሳብ አዋቂ ለመስራት ምስክር ወረቀት የሚያወጣ ግለሰብ የሚከተሉት የአገልግሎት ክፍያዎች መፈፀም ይገባዋል፡-

ሀ. ንመመዝገቢን ንመፈተኒን ብር 150/ብር ሓደ ምእትን ሓምሳን/

ለ. ወረቆት ምስክር ንምውፃእ ብር 100/ብር ሓደ ሚኢቲ/

ሐ. ወረቆት ምስክር ንምሕዳስ ብር 100/ብር ሓደ ሚኢቲ/

23. መሰጋገሪ ድንጋገ

ዝኾነ ይኹን ሰብ ብቐፅሪ ደንብ 59/2002 ፍቓድ ኣውጺኡ ኣብ ስራሕ ዝርከብ ናይ ሒሳብ ፈላጥ እዚ ደንብ ካብ ዝፀድቐሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ተቐጺሩ ካብ ዝሰርሐሉ ትካል መረዳኢታ መልቀቂ ስራሕ እንተዘይኣቕሪቡ ክሰርሕ ኣይክእልን ከምኡውን ስራሕ ፍቓድ ኣይሕደሰሉን፡፡

24. mMR /! ÂY MWÉX SLÈN

nz! dNb! መፈፀሚ ZRZR መምርሕታትን ስነ-ምግባርን Xz! b!T }? f T yW}X::

25. Z t S> r dNb!

B፱Lq NZsR /# åÄ!t%TN ናይ ሒሳብ ፈላጣትን ወረቆት ምስክር mW፶b! dNb! q!}¶ 59%2002 bz! dNb! Xz! t ú>! „ “ lÖ::

26. Xz! dNb! ZiN> l# XêN

Xz! dNb ብቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ µB ዝፀድቐሉ ጥሪ 22/2005 ዓ.ም j , „ ZiN; YኸWN::

ኣባይ ወልዱ

ፕረዚዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ሀ. ለመመዝገቢያና ለፈተና ብር150(አንድ መቶ አምሳ ብር)፤

ለ. ምስክር ወረቀት ለማውጣት ብር 100 (አንድ መቶ ብር/

ሐ. ምስክር ወረቀት ለማሳደስ ብር 100/አንድ መቶ ብር/

23. የመሸጋገርያ ድንጋጌ

ማንኛውም ሰው በደንብ ቁጥር 59/2002 መሰረት ፍቃድ ኣውጥተው በስራ የሚገኝ የሂሳብ አዋቂ ይህ ደምብ ከፀደቀበት ቀን ጀምሮ በአንድ አመት ውስጥ ተቀጥሮ ከሚሰራበት ድርጅት የስራ መልቀቅያ ማስረጃ ካላቀረበ መሰረት ኣይችልም እንዲሁም የስራ ፍቃድ ኣይታደስለትም፡፡

24. መመሪያ የማውጣት ስልጣን፤

የዚህ ደንብ ዝርዝር ማስፈፀምያ ስነምግባርና መመሪያ ፅሕፈት ቤቱ ያወጣል።

25. የተሻረ ደንብ፤

በግል ለሚሰሩ ኦዲተሮች እና ሂሳብ አዋቂዎች ምስክር ወረቀት መስጫ ደንብ ቁጥር 59/2002 በዚህ ደንብ ተሻረዋል።

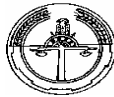
26. ይህ ደንብ የሚፀናበት ጊዜ፡-

ይህ ደንብ በትግራይ ምክር ቤት ከፀደቀበት ጥር 22/2005 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ኣባይ ወልዱ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕረዚደንት

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቁ. 5 መቼለ
79/2005 ዓ.ም

ብሔራዊ ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

20ኛ ዓመት ቁ. 5 መቼለ
79/2004 ዓ/ም

ቐፅሪ ደንቢ 79/2005 ዓ/ም

አብ መንግስታዊ አወሃህባ ግልጋሎት

አመልኪቱ ንዝለዓል ጥርዓንን ቅርታን

አቀራርባን አወሳስናን ንምውሳኔ ዝወፀ ደንቢ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

አብ መንግስታዊ አወሃህባ ግልጋሎት ንዝለዓል ጥርዓንን ቅርታን አግባብ አቀራርብኡን አወሳስኑኡን ብደንቢ ምዝርዛር ከይዲ አወሃህባ ግልጋሎት መንግስቲ ንምምሕያሽን ሰናይ ምምሕዳር ንምዕሳልን ሓጋዛይ ብምኃን፤

ስርዓት አቀራርባ ጥርዓንን ቅርታን ብኸመይ ከምዝቀርብን ከምዝውሰንን፤ ተግባራዊ አፈፃፀማ እቲ ዝተወሰነ ውሳኔ ብደንቢ ምውሳኔ አድላይ ምኃን ስለዝተኣመነለ፤

ቤት ምክር ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት አዋጅ ቁፅሪ 215/2004 ዓንቀፅ 21 ዝተውሃቦ ስልጣን እዚ ዝስዕብ ደንቢ አውጺኡ አሎ፡፡

ክፋሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ “አብ መንግስታዊ አወሃህባ ግልጋሎት ንዝለዓል ጥርዓንን ቅርታን አግባብ አቀራርባን

ደንብ ቁጥር 79/2005 ዓ.ም

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

የመንግስት አገልግሎት አሰጣጥን አስመልክቶ

የሚነሳ አቤቱታና ቅሬታ አቀራረብና አወሳሰን

ለመወሰን የወጣ ደንብ

በመንግስት አገልግሎት አሰጣጥ ላይ ለሚነሳ አቤቱታ እና ቅሬታ አቀራረብና አወሳሰን በደንብ መዘርዘር የመንግስት አገልግሎት አሰጣጥን ለማሻሻልና መልካም አስተዳደርን ለማስፈን የሚያግዝ በመሆኑ፤

የአቤቱታ እና ቅሬታ አቀራረብ ስርዓት እንዴት እንደሚቀርብና እንደሚወሰን የተሰጠውን ውሳኔ ተግባራዊ አፈፃፀም በደንብ መወሰን አስፈላጊ መሆኑ ስለታመነበት፤

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በአዋጅ ቁጥር 215/2004 ዓንቀፅ 21 በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን ደንብ አወጥቷል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቐላላ

አንቀፅ 1. አጭር ርእሲ

ይህ ደንብ “በመንግስት አገልግሎት አሰጣጥ ለሚነሳ አቤቱታ እና ቅሬታ የአቀራረብ እና

አወሳስኛን ንምውሳኝ ዝወፀ ቁፅሪ ደንብ 79/2005"ተባሂሉ ይጥቀስ፡፡

ዓንቀፅ 2. ትርጉም

አብ ውሽጢ እዚ ደንብ፡-

1. “ጥርግንን ቅሬታን” ማለት ንህዝቢ ግልጋሎት ንክህብ ዝተጣየሽ መንግስታዊ ቢሮ ወይ ቤት ዕዮ ሓላፊ ወይ ሰራሕተኛ ብዝህቦ ውሳኔ ዘይዓገበ ተገልጋሊ ዜጋ ወይ ዝኾነ ተገልጋሊ ዘልዕሎ ግድፈት አሰራርሓ ብመልክዕ ጥቆማ ወይ ሪኢቶ ናብ አብ ትሕቲ ርእሰ ምምሕዳር ዝተወደበ ከይዲ ሰራሕ ጥርግን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን ዝቐርብ ጥርግንን ቅርታን ኢዩ፡፡
2. “መንግስታዊ ቤት ዕዮ” ማለት ካብ ክልል ክሳብ ጣብያ ዘሎ ብሙሉእ ወይ ብኸፋል ብበጀት መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝመሓደርን ንህዝቢ ግልጋሎት ክህብ ዝተጣየሽ ቤት ዕዮ እዩ፡፡
3. “ምምሕዳራዊ ተንከፍ ግልጋሎት” ማለት ድልየት ሕብረተሰብ ንምምላእ ወይ ግቡእ ንምፍፃም ብመንግስታዊ ቤት ዕዮ ዝፍፀም ተግባር እዩ፡፡
4. “ተገልጋሊ” ማለት ዘለዎ መሰል ንምክባር ወይ ግቡእ ንምፍፃም ካብ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ግልጋሎት ንክረክብ ዝሓተተ ተፈጥሯዊ ሰብ ወይ ሕጋዊ ሰውነት ዝተውሃቦ ትካል እዩ፡፡
5. “ግልጋሎት ውሃቢ” ማለት ብቀጥታ ምስ ተገልጋሊ አብ ዘራኽብ መደብ ሰራሕ

አወሳስን አገባብ ለመወሰን የወጣ ደንብ ቁጥር 79/2005” ተብሎ ይጠቀሳል፡፡

አንቀፅ 2. ትርጉም

በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. “አቤቱታና ቅሬታ” ማለት ለህዝብ አገልግሎት ለመስጠት የተቋቋመ የመንግስት ቢሮ ወይም መስሪያ ቤት ሃላፊ ወይም ሰራተኛ በሰጠው ውሳኔ ያልረካ ተገልጋይ ዜጋ ወይም ማንኛውም ተገልጋይ የሚያነሳው የአሰራር ግድፈት በጥቆማ ወይም አስተያየት መልክ በርእሰ መስተዳድርና ስር ለተደራጀ የህብረተሰብን አቤቱታ እና ቅሬታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት የስራ ሂደት የሚቀርብ አቤቱታ እና ቅሬታ ነው፡፡
2. “መንግስታዊ መስሪያ ቤት” ማለት ከክልል እስከ ቀበሌ ያለው በሙሉ ወይም በከፊል በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በጀት የሚተዳደርና ለህዝብ አገልግሎት እንዲሰጥ የተቋቋመ መስሪያ ቤት ነው፡፡
3. “አስተዳደራዊ ነክ አገልግሎት” ማለት የህብረተሰቡን ፍላጎት ለማሟላት ወይም ግዴታን ለመፈፀም በመንግስታዊ መስሪያ ቤት የሚፈፀም ተግባር ነው፡፡
4. “ተገልጋይ” ማለት ያለውን መብት ለማስከበር ወይም ግዴታውን ለመፈፀም ከመንግስታዊ መስሪያ ቤት አገልግሎት ለማግኘት የጠየቀ ተፈጥሯዊ ሰው ወይም ሕጋዊ ሰውነት የተሰጠው ድርጅት ነው፡፡
5. “አገልግሎት ሰጪ” ማለት በቀጥታ ከተገልጋይ በሚያገናኝ የስራ መደብ የተመደበ ሰራተኛ ወይም ሃላፊ ነው፡፡

ዝተመደበ ሰራሕተኛ ወይ ሓላፊ እዩ፡፡

6. “ላዕለዋይ ሓላፊ” ማለት ንሓደ መንግስታዊ ቢሮ ወይ ቤት ዕዮ ንኸመርሕ ዝተመደበ ወይ ዝተሾመ ተፈጥሯዊ ሰብ እዩ፡፡
7. “ጥርፃን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን” ማለት ከከም ኣድላይነቱ ካብ ክልል ክሳብ ጣብያ ጥርፃንን ቅርታን ሕብረተሰብ ከተኣናግድን ውሳኔ ክህብን ኣብ ትሕቲ ርእሰ ምምሕዳር ዝተወደበ ከይዲ ስራሕ እዩ፡፡
8. “ኣማኻሪ ርእሰ ምምሕዳርን መተሓባበሪ ጥርፃን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን” ማለት ብክልል ብርኪ ካብ ሕብረተሰብ ዝቐርብ ጥርፃንን ቅርታን ዘተኣናግድን ውሳኔ ዝህብን እዩ፡፡

ዓንቀፅ 3. ኣገላለፃ ዖታ

ኣብዚ ደንቢ ብተባዕታይ ዖታ ዝተገለፀ ንኣንስተይቲ ዖታ ውን ዝሓውስ እዩ፡፡

ዓንቀፅ 4. ወሰን ተፈፃምነት

1. እዚ ደንቢ ኣብ ኩሎም ግልጋሎት ውሃብቲ ኣብያተ ዕዮ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተፈፃምነት ይህልዎ፡፡
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተገለፀ እንተሃለወ ውን እዚ ደንቢ፡-
 - ሀ/ ብጣብያ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ፣ ብኮሚቴ ጣብያ ዳይነት መሬት፣ ብከተማ ቤት ፍርዲ፣ ኣብ ወረዳ፣ ዞባ፣ ክልልን ፌዴራልን ብስሩዕ ኣብያተ ፍርዲ ኣብ ምርኣይ ዘለው ወይ ውሳኔ ዝረኽቡ ዋኒናት፤

6. “የበላይ ሃላፊ” ማለት ኣንድን የመንግስት ቢሮ ወይም መስሪያ ቤት እንዲመራ የተመደበ ወይም የተሾመ ተፈጥሯዊ ሰው ነው፡፡
7. "የህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት " ማለት እንደየአስፈላጊነቱ ከክልል እስከ ቀበሌ የህብረተሰቡን ኣቤቱታና ቅሬታ ለማስተናገድ እና ውሳኔ ለመስጠት በርእሰማስተዳደሩ ስር የተደራጀ የስራ ሂደት ነው፡፡
8. “የርእሰ መስተዳድር ኣማካሪና የህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት ማለት” በክልል ደረጃ ከህብረተሰብ የሚቀር ብኣቤቱታና ቅሬታ የሚያስተናግድና ውሳኔ የሚሰጥ ነው፡፡

ኣንቀፅ 3. የዖታ ኣገላለፅ

በዚህ ደንብ በወንድ ዖታ የተገለፀው ለሴት ዖታም የሚያጠቃልል ነው፡፡

ኣንቀፅ 4. የተፈፃሚነት ወሰን

1. ይህ ደንብ በሁሉም የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ኣገልግሎት ሰጪ የመንግስት መሰሪያቤቶች ተፈፃሚነት ይኖረዋል፤
2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ የተገለፀ ቢኖርም ይህ ደንብ፡-
 - ሀ- በቀበሌ ማህበራዊ ፍርድ ቤት፣ በመሬት ዳኝነት ኮሚቴ፣ በከተማ ፍርድቤት፣ በወረዳ፣ ዞን፣ ክልል እና ፌዴራል መደበኛ ፍርድ ቤቶች በመታየት ላይ ያሉ ወይም ውሳኔ ያገኙ ጉዳዮች፤

ለ. ብሕጊ ስቪል ሰርቪስ ወይ ብናይ ባዕሎም ፍሉይ ደንቢ አብ ዝመሓደሩ ዋኒናት ሰራሕተኛታት መንግስትን ብክይዲ ሰራሕ አተኣላልያ ጥርፃን ቢሮ ስቪል ሰርቪስ አብ ምርኣይ ዘሎ ወይ ክርኣይ አብ ዝግበኦ ዋኒን

ሐ. ብሰማዒ ይግበኣኒ ዋኒናት ግብሪ አብ ምርኣይ ዘሎ ወይ ውሳኔ ዝረኽበ ዋኒን፤

መ. ብቢሮ ፍትሒ፣ ኮሚሽን ስነ- ምግባርን ፀረ ግዕዝይናን ኮሚሽን ፖሊስ ክፃረ ወይ ክተሓዝ አብ ዝግብኦ ዋኒን፤

ሰ. አብ ዋኒን ትርጉም ሕገ - መንግስቲ ክልል ወይ ፌዴራል፣ዝምልከት

ረ. ብፍሉይ ብዓል ሞያ፣ ዶክተር፣ መሃንዲስ፣ ትራፊክን ካልኦት ተመሳሰልትን ዝውሃብ መረዳኢታ አመልኪቱ ዝቐርብ ጥርፃን፤

ሸ. ብቦርድ አሰራሕን ሰራሕተኛን ዝርኣ ወይ ክርኣ አብ ዝግበኦ ዋኒን፤

ቀ. ብቤት ዕሕፊት ዋና ኦዲተር አብ ምዕራይ ዘሎ ወይ ክርኣ አብ ዝግበኦ ዋኒን ተመስሪቱ ዝቐርብ ጥርፃን፤

በ. ብቤት ምኽሪ ተወከልቲ ህዝቢ ፌዴራል ወይ ብቤት ምኽሪ እዚ ክልልን ወረዳን ወይ ብቀወምቲ ኮሚቴ ቤት ምኽሪ አብ ምርኣይ ዘሎ ወይ ክርኣ አብ ዝግበኦ ዋኒን ተመስሪቱ ዝቐርብ ጥርፃን

ተ. ብሸሪፃ ቤት ፍርዲ አብ ምርኣይ ዘሎ ወይ ክርኣይ አብ ዝግበኦ ዋኒን ተፈፃምንት አይህልዎን፡፡

ለ. በስቪል ሰርቪስ ሕግ ወይም በራሳቸው ልዩ ደንብ የሚተዳደሩ የመንግስት ሰራተኞች ጉዳዮች እና በስቪል ሰርቪስ ቢሮ በቅሬታ ማስተናገድ የሰራ ሂደት በመታየት ላይ ያለ ወይም ሊታይ በሚገባው ጉዳይ ፤

ሐ. በግብር ይግባኝ ሰሚ በመታየት ላይ ያሉ ወይም ውሳኔ ያገኙ ጉዳዮች፤

መ. በፍትህ ቢሮ፣ ፀረ ሙስና እና ስነ-ምግባር ኮሚሽን ፣ ፖሊስ ኮሚሽን ሊጣራ ወይም ሊያዝ በሚገባው ጉዳይ ፤

ሰ. የፌዴራል ወይም ክልል ሕገ- መንግስት ትርጉም የሚመለከት ጉዳይ፤

ረ. በተለየ ባለሞያ፣ ዶክተር፣ መሃንዲስ፣ ትራፊክ እና ሌሎች ተመሳሳይ የሚሰጥ ማስረጃን አስመልክቶ በሚቀርብ አቤቱታ፤

ሸ. በሰራተኛ እና አሰሪ ቦርድ የሚታይ ወይም ሊታይ በሚገባው ጉዳይ፤

ቀ. በዋና ኦዲተር ዕሕፊት ቤት በመጣራት ላይ ያለ ወይም ሊጣራ በሚገባው ጉዳይ ላይ ተመስርቶ በሚቀርብ አቤቱታ

በ. በፌዴራል የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ወይም በክልል ወይም ወረዳ ምክር ቤት ወይም በምክር ቤት ቀዋሚ ኮሚቴዎች በመታየት ላይ ያለ ወይም ሊታይ የሚገባው ጉዳይ ተመስርቶ የሚቀርብ አቤቱታ

ተ. በሸሪክ ፍርድ ቤት በመታየት ላይ ያለ ወይም ሊታይ በሚገባው ጉዳይ ላይ ተፈፃሚነት አይኖረውም፡፡

ክፍለ ክልተ

አወዳድባ ፣ ተፀዋዕነት፣ ስራሕን ሐላፍነትን

ጥርዓን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ

ምሃብን

ዓንቀፅ 5. አወዳድባን ተፀዋዕነቱን

1. መሐወር ጥርዓን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን ብብርኪ ክልል፣ ዞባ፣ ወረዳ፣ ከተማ፣ ክፍለ ከተማን ጣብያን ይህልው፡፡
2. ተፀዋዕነት ክልል ጥርዓን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን ንርእሰ ምምሕዳር፣ ጥርዓን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን ጣብያ፣ ወረዳ፣ ክፍለ ከተማ፣ ከተማን ዞባን ንበብብርኩ ዘለው ዋና አማሓዳርቲ ወይ ከንቲባታት ይኸውን፡፡

ዓንቀፅ 6. ስራሕን ሐላፍነትን ጥርዓን

ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ

ምሃብን

በቢብርኩ ዝርከብ ጥርዓን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን ዝስዕብ ስራሕን ሐላፍነትን ይህልዎ፡-

1. ንዝቐርበሉ ምምሕዳራዊ ተንከፍ ጥርዓንን ቅርታን ንምውሳኔ ዘኸእሎ አድላይ ዝኾነ ናይ ሰብን ፅሑፍን መረዳእታ ንክቐርበሉ ይእዝዝ፣ የፃሪ፣ ይምርምር፣ ውሳኔ ይህብ፣ ዝተውሃበ ውሳኔ ተግባራዊ ንክኸውን መምርሒ ይህብ፣ አብ ተግባር ምውዓሉ ይከታተል፡፡
2. ብምኽንያት ስእነት ሰናይ ምምሕዳር ጥርዓን ዝቐረበሉ ቤት ዕዮን ግልጋሎት ውሃቢ አካልን ማንዋልን አሰራርሓን ይንፅር፣ መማሓየሺ

ክፍለ ሁለት

የህብረተሰብ አቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ

መስጠት አደረጃጀት፣ ተጠሪነት ፣ ስራና

ሐላፊነት

አንቀፅ 5. አደረጃጀትና ተጠሪነት

1. የህብረተሰብ አቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት መዋቅር በክልል ፣ በዞን ፣ በወረዳ፣ በከተማ፣ ክፍለ ከተማና ቀበሌ ደረጃ ይኖራል
2. የክልል የህብረተሰብ አቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት ተጠሪነት ለርእሰ መስተዳድሩ፣ የቀበሌ፣ የወረዳ፣ የዞን፣የክፍለ ከተማና ከተማ የህብረተሰብ አቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት በየደረጃው ላሉት ዋና አስተዳዳሪዎች ወይም ከንቲባዎች ይሆናል

አንቀፅ 6. የህብረተሰብ አቤቱታ ማስተናገድ

ና ውሳኔ መስጠት ሰራና ሐላፊነት

በየደረጃው የሚገኝ የህብረተሰብ አቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት የሚከተለው ስራ እና ሐላፊነት ይኖረዋል፡-

1. የሚቀርብለትን አስተዳደራዊ ነክ አቤቱታና ቅሬታ ለመወሰን የሚያስችለውን አስፈላጊ የሆነ የሰው እና የፅሑፍ ማስረጃ እንዲቀርብለት ያዛል፣ ያጣራል፣ ይመረምራል፣ ውሳኔ ይሰጣል፣ የተሰጠው ውሳኔ ተግባራዊ እንዲሆን መመሪያ ይሰጣል፣ በተግባር ላይ መዋሉን ይከታተላል፡፡
2. በመልካም አስተዳደር እጦት ምክንያት አቤቱታ የሚቀርብበት መስሪያ ቤትና አገልግሎት ሰጪ አካል ማንዋል እና አሰራር

ስጉምቲ ንኸውሰድ ንዝምልከቶ አካል የፍልጥ፤ ንተግባራዊነቱ ይከታተል፤	ይለያል፤ የማሻሻያ እርምጃ እንዲወሰድ ለሚመለከተው አካል ያሳውቃል፤ ለተግባራዊነቱ ይከታተላል፤
3. አብ አወሃህባ ግልጋሎት መንግስቲ ንጥርፃንን ቅርታን መበገሲ ዝኾኑ ምክንያታት መፅናዕቲ የካይድ፤ መፍትሒ ሓሳብ የቐምጥ፤ ናብ ዝምልከቶ አካል ብምቅራብ ንኸመሓየሹ ይሰርሑ፤	3. በመንግስት አገልግሎት አሰጣጥ ለአቤቱታ እና ቅሬታ መንስኤ የሆኑ ምክንያቶችን ያጠናል፤ መፍትሄ ሃሳብ ያስቀምጣል ለሚመለከተው አካል በማቅረብ እንዲሻሻሉ ይሰራል፤
4. ሰናይ ምምሕዳር ንምዕሳል ተሓታትነትን ግልፅነትን ንምርግጋፅ ዘኸለል ሜላ ይቅይስ፤ ዝርዝሩ ርእሰ ምምሕዳር ብዘውፅኦ መምርሒ ይውስን፤	4. መልካም አስተዳደርን ለማስፈን ተጠያቂነትንና ግልፅነትን ለማረጋገጥ የሚያስችል ስልት ይቀይሳል፤ ዝርዝሩ ርእሰ መስተዳድሩ በሚያወጣው መመሪያ ይወስናል
5. አብ መትከላት ሰናይ ምምሕዳርን ስራሕን ሓላፍነትን ሰራሕተኛታት ተመስሪቱ ንሰራሕተኛታቱ ስልጠና ይህብ፤	5. በመልካም አስተዳደር መርሆች እና የሰራተኞች የስራ ሃላፊነት ላይ ተመስርቶ ለሰራተኞቹ ስልጠና ይሰጣል፤
6. በቢብርኩ ዝርከብ አመራርሓ ጥርፃንን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን አብ ትሕቲኡ ዘሎ ሰራሕተኛ ስርሑ እናፈፀመ ምኃኑ ይከታተል፤ የተሓባበር፤ ፀብዓብ ስራሕ የቐርብ፤ ስራሕቱ ብህዝቢ ክግምገም ይገብር፤	6. በየደረጃው የሚገኝ የህብረተሰብ አቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መሰጠት አመራር በስሩ የሚገኝ ሰራተኛ ስራውን እየፈፀመ መሆኑን ይከታተላል፤ ያስተባብራል፤ የስራ ሪፖርት ያቀርባል፤ ስራዎቹ በህዝብ እንዲገመገሙ ያደርጋል
7. ብቃል ንዝቐረበሉ ጥርፃንን ቅርታን ብፅሑፍ የስፍር፤ ነቲ መቅረቢ ጥርፃንን ቅርታን ነቲ ፅሑፍ ምስ አንበበሉ ክፍርመሉ ይገብር፤ ብፅሑፍ ምላሽ ንኸውሃሶ ዝሓትት ብዓል ጉዳይ ብፅሑፍ ምላሽ ይህብ፤	7. በቃል የቀረበለትን አቤቱታና ቅሬታ በፅሁፍ ያሰፍራል፤ ለአቤቱታና ቅሬታ አቅራቢው ፅሑፉን ካነበበለት በኋላ እንዲፈርምበት ያደርጋል፤ በፅሁፍ መልስ እንዲሰጠው ለሚጠይቅ ባለጉዳይ በፅሁፍ መልስ ይሰጣል፤
8. አብ ምዕሳል ሰናይ ምምሕዳርን ምጉልባት ዲሞክራሲን ምስ ዝሰርሑ መንግስታውን ዘይመንግስታውን አካላትን ትካላትን ተሓባቢሩ ይሰርሑ፤	8. መልካም አስተዳደርን በማስፈንና ዴሞክራሲን በማጎልበት ላይ ከሚሰሩ መንግስታዊ እና መንግስታዊ ያልሆኑ አካላትና ድርጅቶች ጋር ተባብሮ ይሰራል፤

9. ምምሕዳራዊ በደል አሎ አሊኩ ጥርፃፃን ቅሬታን ዘቅረበ ሰብ በዚ ምክንያት ፀገም ንኸይበፅሖ ሓለዋ ሕጊ ክግበረሉ ይሰርሑ። ዝርዝሩ ርእሰ ምምሕዳር ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን
10. ኣብ እዋን ከይዲ ምፅራይ ጥርፃፃን ቅርታን ንዑኡ ዘይምልከቶ ዋኒን እንተጋጥም ናብ ዝምልከቶ ኣካል የሕልፍ።

ክፍሊ ሰለስተ

ዓንቀፅ 7. ብጥርፃፍ ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን ዝረኣዩ ጥርፃፍት

በቢ ብርኩ ዝርከብ ጥርፃፍ ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን ነዞም ዝስዕቡ ጥርፃፍት ናይ ምውሳኔ ስልጣን ኣለዎ፡-

1. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 4 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ፊደል /ሀ - ተ/ ዝተገለፀ ሕሉው ኮይኑ ኣብ መንግስታዊ ኣብያተ ዕዮ ብዝውሃብ ግልጋሎት ኣመልኪቱ ዝቐርብ ምምሕዳራዊ ተንከፍ ጥርፃፍ፤
2. ግልጋሎት ውሃቢ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ብዝፈፀሞ ጉድለት ኣብ ልዕሊ ተገልጋሊ ዝበፅሖ በደል ኣመልኪቱ ኣብ ዝቐርብ ጥርፃፍን ቅርታን፤
3. ውሃብቲ ግልጋሎት ኣብያተ ዕዮ መንግስቲ ኣብ ልዕሊ ተገልጋሊ ዘበፅሖ ምጉልእላእን ምምልላስን ኣመልኪቱ ኣብ ዝቐርብ ጥርፃፍን ቅርታን፤

9. ኣስተዳደራዊ በደል ኣለ ብሎ ኣቤቱታና ቅሬታ ያቀረበ ሰው በዚህ ምክንያት ችግር እንደይደርስበት የህግ ጥበቃ እንዲደረግለት ይሰራል። ዝርዝሩ ርእሰ መስተዳድሩ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል
10. ኣቤቱታና ቅሬታን በማጣራት ሂደት እሱን የማይመለከት ጉዳይ ሲያጋጥም ወደ ሚመለከተው ኣካል ያስተላልፋል ፡፡

ክፍል ፋስት

ኣንቀፅ 7. በህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድ ና ውሳኔ መስጠት የሚታዩ ኣቤቱታዎች

በየደረጃው የሚገኝ የህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት የሚከተሉትን ኣቤቱታዎች የመወሰን ስልጣን ኣለው፡፡

1. በዚህ ደንብ ዓንቀፅ 4 ንኡስ ኣንቀፅ 2 ፊደል /ሀ - ተ/ የተገለፀው እንደተጠበቀ ሆኖ በመንግስታዊ መስሪያቤቶች የሚሰጥ ኣገልግሎትን ኣስመልክቶ የሚቀርብ ኣስተዳደር ነክ ኣቤቱታ፤
2. ኣገልግሎት ሰጪ መንግስታዊ መስሪያ ቤት በፈፀመው ጉድለት በተገልጋዩ ላይ የሚደርስ በደል ኣስመልክቶ የሚቀርብ ኣቤቱታና ቅሬታ፤
3. በኣገልግሎት ሰጪ የመንግስት መስሪያ ቤቶች በተገልጋዩ የሚያደርሱት መጉላላትና ምልልስ ኣስመልክቶ የሚቀርብ ኣቤቱታና ቅሬታ፤

ዓንቀፅ 8. ናብ ጥርዓን ሕብረተሰብ

ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን

ዝቐርብ ጥርዓንን ቅርታን

ናብ በቢ ብርኩ ዝርከብ ጥርዓን ሕብረተሰብን ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን ዝቐርብ ጥርዓንን ቅርታን

1. ብላዕለዋይ ሓላፊ እቲ ግልጋሎት ዝህብ ዘሎ ቤት ዕዮ ውሳኔ ዝረኽበ ተገልጋሊ በቲ ዝተውሃበ ውሳኔ ዘይግባበ እንተተኾይኑ ወይ
2. ላዕለዋይ ሓላፊ እቲ ግልጋሎት ዝህብ ዘሎ ቤት ዕዮ ነቲ ዝቐረበሉ ጥርዓን ምላሽ ኣብ ምሃብ ምጉልእላእን ምምልላስን ዝበፅሖ እንተተኾይኑ ጥርዓን ምቕራብ ይከኣል

ዓንቀፅ 9. ኣገባብ ኣቀራርባ ጥርዓንን ቅርታን

1. ጥርዓንን ቅርታን ዘቐርብ ብዓል ዋኒን ጥርዓኑን ቅርታኡን ብቃል ወይ ብፅሑፍ ናይ ምቕራብ መሰል ኣለዎ፡፡
2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/1/ ብቃል ዝቐረበ ጥርዓንን ኣቤቲታን ኣብዚ ደንብ ዓንቀፅ 6 ንኡስ ዓንቀፅ 7 ብዝተቀመጠ መሰረት ክፍፀም ኣለዎ፡፡
3. ቁፅሮም ክልተን ካብ ክልተ ንላዕሊ ዝኾኑ ጥርዓንን ቅርታን መቐረብቲ ብሕጋዊ ወኪሎም ኣቢሎም ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ጥርዓንን ቅርታን ናይ ምቕራብ መሰል ኣለዎም፡፡
4. ብዓል ዋኒን፣ ሕጋዊ ወኪል ወይ ሕጋዊ ሞግዚት እንተዘይኮነውን ኣብያተ ዕዮ መንግስቲ ኣብ ልዕሊ ተገልጋሊ ዘበፅሖ

ኣንቀፅ 8. ለህብረተሰብ ኣቤቲታ ማስተናገድ

ና ውሳኔ መስጠት የሚቀርብ

ኣቤቲታና ቅሬታ

በየደረጃው ለሚገኝ የህብረተሰብ ኣቤቲታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት የሚቀርብ ኣቤቲታ እና ቅሬታ

1. ኣገልግሎቱን እየሰጠ ባለው መስሪያ ቤት የበላይ ሃላፊ ውሳኔ ያገኘና ተገልጋዩ በተሰጠው ውሳኔ ያልረካ ከሆነ ወይም
2. ኣገልግሎት እየሰጠ ያለው የበላይ ሓላፊ ለቀረበለት ኣቤቲታ መልስ በመስጠት መጉላላትና ምልልስ ያደረሰ ከሆነ ኣቤቲታ ማቅረብ ይቻላል

ኣንቀፅ 9. የኣቤቲታና ቅሬታ ኣቀራርብ

ኣገባብ

1. ኣቤቲታ እና ቅሬታ የሚያቀርብ ባለጉዳይ ኣቤቲታውን እና ቅሬታውን በቃል ወይም በፅሁፍ የማቅረብ መብት ኣለው፡፡
2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/1/ መሰረት በቃል የቀረበ ኣቤቲታ እና ቅሬታ በዚህ ደንብ ዓንቀፅ 6 ንኡስ ኣንቀፅ 7 በተቀመጠው መሰረት መፈፀም ኣለበት፡፡
3. ቁጥራቸው ሁለትና ከሁለት በላይ የሆኑ የኣቤቲታ እና ቅሬታ ኣቅራቢዎች በህጋዊ ወኪሎቻቸው ኣማካኝነት በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ መሰረት ኣቤቲታ እና ቅሬታ የማቅረብ መብት ኣላቸው፡፡
4. ባለጉዳይ፣ ህጋዊ ወኪል ወይም ህጋዊ ሞግዚት ባይሆንም የመንግስት መስሪያ ቤቶች በተገልጋይ ላይ ለሚያደርሱት በደል ጥቆማ

በደል ሓበሬታ ክህብ ይኸክል እዩ፤

5. ብዓል ዋኒን ወይ ሕጋዊ ወኪል ብስልኪ፣ ፋክስን ካልኦት ሜላታትን ተጠቂሙ ጥርፃንን ቅርታን ከቅርብ ይኸክል እዩ፤ መልሱ ብፅሑፍ ክወሃቦ ዝሓትት እንተኾይኑ ግን ባዕሉ ወይ ወኪሉ ብኣካል ክቐርቡ ኣለዎም፡፡
6. ጥርፃንን ቅርታን መቐረብቲ ብናይ ባዕሎም ተበግሶ ወይ ብሕቶ ሰማዒ ጥርፃንን ቅርታን ንምፅራይ ዘድሊ ኣብ ኢዶም ዝርከብ መረዳእታ ከቅርቡ ግቡእ ኣለዎም፡፡

ፃንቀፅ 10. ቅደም ሰዓብ ኣቀራርባ ጥርፃንን ቅሬታን

1. ወሃቢ ግልጋሎት ጣብያ ብዝሃቦ ግልጋሎት ዘይፃገበ ተገልጋሊ ዘለዎ ጥርፃንን ቅርታን ናብ ጥርፃን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን ጣብያ የቅርብ፤ ብውሳኔ ጥርፃን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን ጣብያ ዘይፃገበ ናብ ዋና ኣማሓዳሪ ጣብያ የቅርብ፤
2. ብውሳኔ ዋና ኣማሓዳሪ ጣብያን ግልጋሎት ኣብያተ ዕዮ ወረዳን ዘይፃገበ ጥርፃኑ ናብ ወረዳ ጥርፃን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን የቅርብ ፡፡ ብውሳኔ ጥርፃን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን ወረዳ ዘይፃገበ ጥርፃኑ ናብ ዋና ኣማሓዳሪ ወረዳ ወይ ከንቲባ የቅርብ፡፡
3. ብውሳኔ ዋና ኣማሓዳሪ ወረዳን ግልጋሎት ኣብያተ ዕዮ ዞባን ዘይፃገበ ናብ ዞባ ጥርፃን

ሊሰጥ ይችላል፤

5. ባለጉዳይ ወይ ሕጋዊ ወኪል በስልክ፣ ፋክስ እና ሌሎች ዘዴዎች ተጠቅሞ ኣቤቱታ እና ቅሬታ ሊያቀርብ ይችላል፤ መልስ በፅሑፍ እንዲሰጠው የሚጠይቅ ከሆነ ግን ራሱ ወይም ህጋዊ ወኪሉ በኣካል መቅረብ ኣለባቸው፡፡
6. የኣቤቱታ እና ቅሬታ ኣቅራቢዎች በራሳቸው ተነሳሽነት ወይም በኣቤቱታ እና ቅሬታ ሰሚ ጥያቄ ኣቤቱታውን እና ቅሬታውን ለማግራት የሚያስፈልግ በእጃቸው የሚገኝ ማስረጃ የማቅረብ ግዴታ ኣለባቸው፡፡

ኣንቀፅ 10. የኣቤቱታና ቅሬታ ኣቀራርብ ቅደም ተከተል

1. በቀበሌ ኣገልግሎት ሰጪ ኣካል በተሰጠው ኣገልግሎት ያልረካ ተጋልጋይ ያለውን ኣቤቱታ እና ቅሬታ ለቀበሌ የህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት ያቀርባል፤ በህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት ያልረካ ለቀበሌ ዋና ኣስተዳደሪ ያቀርባል
2. በቀበሌ ዋና ኣስተዳዳሪ ውሳኔና በወረዳ መስሪያቤቶች ኣገልግሎት ያልረካ ተገልጋይ ኣቤቱታውን ለወረዳ የህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ ማስጠት ያቀርባል፤ በወረዳ የህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት ውሳኔ ያልረካ ተገልጋይ ኣቤቱታውን ለወረዳ ዋና ኣስተዳዳሪ ወይም ከንቲባ ያቀርባል
3. በወረዳ ዋና ኣስተዳዳሪ ውሳኔና በዞን መስሪያቤቶች ኣገልግሎት ያልረካ ተገልጋይ ኣቤቱታውን ለዞን የህብረተሰብ ኣቤቱታ

ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምህብን የቅርብ፣ ብውሳኔ ዞባ ጥርዓን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምህብን ዘይዓገበ ጥርዓት ናብ ዞባ ዋና አማሓዳሪ የቅርብ፡፡ 4. ብውሳኔ ዞባ ዋና አማሓዳርን ግልጋሎት አብያተ ዕዮ ክልልን ዘይዓገበ ጥርዓት ናብ ክልል ጥርዓን ሕብረተሰብ ምትእንጋድ ውሳኔ ምህብን የቅርብ፡፡ 5. ብውሳኔ አማካሪ ርእሰ ምምሕዳርን መተሓባበሪ ጥርዓን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምህብን ክልል ትግራይ ዘይዓገበ ጥርዓት ናብ ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ የቅርብ፡፡ ብርእሰ ምምሕዳር ዝተውሃበ ውሳኔ ናይ መወደእታ ይኸውን፡፡ 6. አብ ከተማ አብዝርከባ ጣብያታትን ወረዳታትን አብያተ ዕዮ መንግስቲ ብዝወሃብ ግልጋሎት ዘይዓገበ ተገልጋሊ ጥርዓት ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1-5 ይፍፀም፡፡ 7. ብውሳኔ ዋና አማሓደርቲ ክፍለ ከተማታት ከተማ መቐለን ግልጋሎት አብያተ ዕዮ ከተማ መቐለን ዘይዓገበ ጥርዓት ብመቐለ ብርኪ ናብ ዝርከብ ጥርዓን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምህብን የቅርብ፡፡ 8. ብውሳኔ ጥርዓን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምህብን ከተማ መቐለ ዘይዓገበ ጥርዓት ናብ ከንቲባ የቅርብ፡፡ ብውሳኔ ከንቲባ ዘይዓገበ ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4ን 5ን ይፍፀም፡፡ 9. አብዚ ዓንቀፅ ካብ 1 - 8 ዘለው ንኡሳት ዓንቀፃት ዝተሓለው ኾይኖም ንረብሓ ህዝቢ	ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት ያቀርባል፡፡ ብዞን የህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት ውሳኔ ያልረካ ኣቤቱታውን ለዞን ዋና አስተዳዳሪ ያቀርባል፡፡ 4. ብዞን ዋና አስተዳዳሪ ውሳኔና በክልል መስሪያቤቶች አገልግሎት ያልረካ ተገልጋይ ኣቤቱታውን ለክልል የህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት ያቀርባል፡፡ 5. በርእሰ መስተዳድሩ አማካሪና የትግራይ ክልል የህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት አስተባባሪ ውሳኔ ያልረካ ኣቤቱታውን ለትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር ያቀርባል በርእሰ መስተዳድሩ የተሰጠ ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል፡፡ 6. በከተማ በሚገኙ ቀበሌዎችና ወረዳዎች የሚገኙ አገልግሎት ሰጪ የመንግስት መስሪያቤቶች ውሳኔ ያልረካ ተገልጋይ ኣቤቱታ ውን በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1-5 መሰረት ይፈፀማል፡፡ 7. በመቐለ ከተማ ክፍለ ከተሞች አስተዳደሪዎች ውሳኔ እና በመቐለ ከተማ አገልግሎት ሰጪ መስሪያቤቶች አገልግሎት ያልረካ ኣቤቱታውን በመቐለ ደረጃ ላለው የህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት ያቀርባል፡፡ 8. በመቐለ ከተማ የህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት ውሳኔ ያልረካ ኣቤቱታውን ለከንቲባ ያቀርባል፡፡ በከንቲባ ውሳኔ ያልረካ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 4 እና 5 መሰረት ይፈፀማል፡፡ 9. በዚህ አንቀፅ ከ1 - 8 ያሉት ንኡስ አንቀፆች እንደተጠበቁ ሆኖው የህዝብን ጥቅም የሚነኩ

ዝትንክፉ ዋኒናት እንተጋጥሙ ቅደም ሰዓብ ከይሓለኻ ናብ ጥርዓን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን ክልል ትግራይ ብቐጥታ ጥርዓን ምቕራብ ይከኣል እዩ።

ዓንቀፅ 11. ትሕዝቶ ጥርዓንን ቅርታን

ዝቐርብ ጥርዓንን ቅሬታን ዝስዕብ ትሕዝቶ ይህልዎ፡-

1. ሙሉእ ሽምን አድራሻን መቅረቢ ጥርዓንን ቅርታን፤
2. ቀንዲ ዛዕባ እቲ ጥርዓንን ቅርታን፤
3. ሽም እቲ ጥርዓን ዝቐርበሉ ዘሎ ቤት ዕዮ፤ ሰራሕተኛ ወይ ሓላፊ፤
4. ዝርዝር ጥርዓንን ቅርታን፤ ነዚ ዘረጋግፅ ናይ ሰባት ወይ ዕሑፍ መረዳእታን ዝርከብሉ አድራሻን።

ዓንቀፅ 12. ምፅራይ ጥርዓንን ቅርታን

ጥርዓንን ቅርታን በዞም ዝስዕቡ አገባባት ምፅራይ ይካኣል፡-

1. ናብቲ ጥርዓን ዝተልዓለሉ ቦታ ወይ ትካል ብኣካል ብምኻድ፤
2. ንሰብ ዋኒን ብምዝርራብ፤
3. መረዳእታ ሰብ ብምስማዕ ወይ መረዳእታ ዕሑፍ ብምርኣይ ይኸውን፤
4. ኣብዝኾነ ብርኪ ንዝግበር ምፅራይ ዝፅውዑ መሰኻኽርን ተኸራኽርቲ ወገናትን ነናይ ባዕሎምን መሰኻኽርምን ወፃኢ ተከራኽርቲ ይሸፍኑ።

ክፍሊ ኣርባዕተ

አወሃህባ መልስን ጊዜ ገደብን

ጉዳዩች ሲያጋጥሙ ቅደም ተከተሉን ሳይጠብቅ ለክልል ትግራይ የህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት በቀጥታ ኣቤቱታ ማቅረብ ይቻላል።

ኣንቀፅ 11. የአቤቱታ እና ቅሬታ ይዘት

የሚቀርበው አቤቱታ እና ቅሬታ የሚከተለው ይዘት ይኖረዋል፡-

1. የአቤቱታ እና ቅሬታ አቅራቢ ሙሉ ስም እና አድራሻ፤
2. የአቤቱታ እና ቅሬታ ዋና ጉዳይ፤
3. አቤቱታው እየቀረበበት ያለው መስሪያ ቤት፤ ሰራተኛ ወይም ሃላፊ ስም፤
4. የአቤቱታው እና ቅሬታው ዝርዝር እና ይህንን የሚያረጋግጡ የሰዎች ወይም የዕሑፍ ማስረጃ እና የሚገኙበት አድራሻ።

ኣንቀፅ 12. የአቤቱታ እና ቅሬታ ማጣራት

አቤቱታ እና ቅሬታ በሚከተሉት አግባቦች ማጣራት ይቻላል፡-

1. ወደ አቤቱታ መነሻ ቦታ ወይም ድርጅት በአካል በመሄድ፤
2. ባለ ጉዳዩችን በማነጋገር፤
3. የሰው ማስረጃ በመስማት ወይም የዕሑፍ ማስረጃ በማየት ይሆናል፤
4. በማንኛውም ደረጃ ለሚካሄደው ማጣራት ለሚጠሩ ምስክሮችና ተከራካሪ ወገኖች የራሳቸውንና የምስክሮቻቸውን ወጪ ተከራካሪዎች ይሸፍናሉ።

ክፍል አራት

የመልስ አሰጣጥ እና የጊዜ ገደብ

ዓንቀጽ 13. አወሃህባ መልሲ

1. ባዕሉ ወይ ብሕጋዊ ወኪሉ አቢሉ ብአካል ንዝቐረበ ተገልጋሊ ዝውሃብ መልሲ ብፅሑፍ ይኸውን፤ ንምፅራይ አድላይ ዝኾነ መረዳእታ ንምቕራብ ብፅሑፍ ትእዛዝ ይወሃብ፤
2. እቲ ዝቐረበ ጥርዓንን ቅርታን ነዚ ደንቢ ተኸቲሉ ዝቐረበ ምዃኑ አብቲ ዝውሃብ መልሲ ክግለፅ አለዎ፤
3. እቲ ዝቐረበ ጥርዓንን ቅርታን ብአግባቡ ዝተመርመረ ምዃኑን እቲ ዝተረኸበ ውፅኢትን አብቲ ብፅሑፍ ዝውሃብ መልሲ ክግለፅ አለዎ፤
4. እቲ ዝቐረበ ጥርዓንን ቅርታን ብምርድዳእን ብስምምዕነት ተኸራኽርቲ ወገናትን ፍታሕ ዝረኸበ እንተኾይኑ አብቲ ብፅሑፍ ዝውሃብ መልሲ ክግለፅ አለዎ፤
5. እቲ ዝቐረበ ጥርዓንን ቅርታን ካብ ስልጣኑ ወፃኢ እንተኾይኑ ወይ አብዚ ደንቢ ዓንቀጽ 4 ንኡስ ዓንቀጽ 2 ፊደል /ሀ - ተ/ ዝወድቕ እንተኾይኑ ሽዑ ንሽዑ መልሲ ክውሃብ አለዎ፤
6. ላዕለዋይ ሓላፊ ግልጋሎት ውሃቢ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ንዝቐረበሉ ጥርዓንን ቅርታን ወይ ሕቶ አብ ውሽጢ 10 ናይ ስራሕ መዓልቲ ፍታሕ ወይ ውሳኔ ይህብ፤
7. እቲ ዝቐረበ ጥርዓንን ቅርታን ንምፅራይ ናብቲ ጥርዓን ዝቐረበሉ ቦታ ወይ ትካል ምኻድ ዘድሊ ወይ ሰባት ንምዝርራብ ዝጠልብ እንተኾይኑ ተፃርዖ ምስተወድአ አብ ውሽጢ 10 ናይ ስራሕ መዓልቲታት ፍታሕ ወይ ውሳኔ ይወሃቦ፤

አንቀጽ 13. መልስ አሰጣጥ

1. ራሱ ወይም በህጋዊ ወኪሉ በአካል ለሚቀርብ ተገልጋይ የሚሰጥ መልስ በፅሁፍ ይሆናል፤ ለማጣራት አስፈላጊ የሆነ ማስረጃ ለማቅረብ በፅሑፍ ትእዛዝ ይሰጣል፤
2. የቀረበው አቤቱታ እና ቅሬታ ይህንን ደንብ ተከትሎ የቀረበ መሆኑ በሚሰጠው መልስ መገለፅ አለበት፤
3. የቀረበው አቤቱታ እና ቅሬታ በአግባቡ የተመረመረ መሆኑ እና የተገኘውን ውጤት በሚሰጠው የፅሁፍ መልስ መገለፅ አለበት፤
4. የቀረበው አቤቱታ እና ቅሬታ በተከራካሪ ወገኖች ስምምነት እና መግባባት መፍትሄ ያገኘ ከሆነ በሚሰጠው ፅሁፍ መገለፅ አለበት፤
5. የቀረበው አቤቱታ እና ቅሬታ ከስልጣኑ ውጭ ከሆነ ወይም በዚህ ደንብ ዓንቀጽ 4 ንኡስ አንቀጽ 2 ፊደል /ሀ - ተ/ የሚወድቅ ከሆነ ወዲያውኑ ለአቤቱታ እና ቅሬታ አቅራቢ መልስ መሰጠት አለበት፤
6. የአገልግሎት ሰጪ መንግስታዊ መስሪያ ቤት የበላይ ሃላፊ ለቀረበለት አቤቱታ እና ቅሬታ ወይም ጥያቄ በ10 የስራ ቀናት ውስጥ መፍትሄ ወይም ውሳኔ ይሰጣል፤
7. የቀረበውን አቤቱታ እና ቅሬታ ለማጣራት አቤቱታ ወደ ቀረበበት ቦታ ወይም ድርጅት መሄድ የሚያስፈልግ ወይም ሰዎችን ማነጋገር የሚጠይቅ ከሆነ ተጣርቶ ከተጠናቀቀ በኋላ በ10 የስራ ቀናት ውስጥ መፍትሄ ወይም ውሳኔ ይሰጠዋል፤

8. አብዚ ደንብ አብ ዓንቀፅ 13 ንኡስ ዓንቀፅ 5 ዝወድቕ ጥርፃንን ቅርታን አብ ውሽጢ 1 መዓልቲ መልሲ ክውሃብ ኣለዎ፤
9. ምስ ስራሕቲ ምምሕዳር ተኣሳሲሩ ዝተፈጠረ ፀገም ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ተቐራራብካ ዝፍታሕ እንተኾይኑ አብ ውሽጢ - 5 ናይ ስራሕ መዓልቲ ፍታሕ ወይ ውሳኔ ይረክብ፤
10. አብ ዝኾነ ብርኪ ዝርከብ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ዝኾነ መርትዖ ወይ ሰነድ ንክቐርብ ብጥርፃንን ቅርታን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምሃብን እንትሕተት ትእዛዝ ካብ ዝበፅሖ ግዘ ጀሚሩ አብ ውሽጢ 10 ናይ ስራሕ መዓልቲ መልሲ ክህብ ኣለዎ፤ ሰብ ዋኒን ነዚ ዝኸውን ወፃኢ ክሸፍኑ ኣይሕተቱን፡፡

ዓንቀፅ 14. ግዝ ገደብ ይግበእኒ

1. ሓደ ተገልጋሊ ንኖብ ብርኪ ዝርከብ ላዕለዋይ ጥርፃንን ቅርታን ሰማዒ ይግበእኒ ከቐርብ ዝኸለል እቲ ታሕተዋይ ሰማዒ ጥርፃንን ቅርታን ውሳኔ ካብ ዝሃበሉ ዕለት ጀሚሩ አብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ጥራሕ ይኸውን፤
2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/1/ ዝተገለፀ እንተሃለውን እቲ መቅረቢ ጥርፃንን ቅርታን አብቲ ዝተቐመጠ ግዝ ገደብ ይግበእኒ ዘየቐረበ ካብ ዓቕሚ ብላዕሊ ብዝኾነ ምክንያት እንተኾይኑ እቲ ዝተቐመጠ ግዝ ገደብ ተፈፃሚ ኣይኸውንን፤ ዝርዝሩ ርእሰ ምምሕዳር ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን፡፡

ዓንቀፅ 15. ግቡእ ምትግባር ውሳኔን

ትእዛዝን

8. በዚህ ደንብ ዓንቀፅ 13 ንኡስ አንቀፅ 5 የሚወድቅ አቤቱታ እና ቅሬታ በ 1 ቀን ውስጥ መልስ መስጠት አለበት፤
9. ከአስተዳደር ስራዎች ጋር ተዛምዶ የተፈጠረ ችግር ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመቀራረብ የሚፈታ ከሆነ በ5 የስራ ቀናት ውስጥ መፍትሄ ወይም ውሳኔ ያገኛል፤
10. በማንኛውም ደረጃ የሚገኝ መንግስታዊ መስሪያ ቤት ማንኛውም ማስረጃ ወይም ሰነድ እንዲያቀርብ በህብረተሰብ አቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት ሲጠየቅ ትእዛዝ ከደረሰው ጊዜ ጀምሮ በ10 የስራ ቀናት ውስጥ መልስ መስጠት አለበት፤ ባለጉዳዮች የዚህን ወጪ እንዲሸፍኑ አይጠየቁም፡፡

አንቀፅ 14. የይግባኝ ጊዜ ገደብ

- 1- አንድ ተገልጋይ በየደረጃው ለሚገኝ የበላይ አቤቱታ እና ቅሬታ ሰሚ ይግባኝ ሊያቀርብ የሚችለው የበታች የአቤቱታ እና ቅሬታ ሰሚ ውሳኔ ከሰጠበት ቀን ጀምሮ በ30 ቀናት ውስጥ ብቻ ነው፤
- 2- በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ የተገለፀ ቢኖርም የአቤቱታ እና ቅሬታ አቅራቢ በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ይገባኝ ያላቀረበው ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ከሆነ የተቀመጠው የጊዜ ገደብ ተፈፃሚ ኣይሆንም፤ ዝርዝሩ ርእሰ መስተዳድሩ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

አንቀፅ 15. ውሳኔ እና ትእዛዝ የመተግበር

ግዴታ

1. በቢብሊዮቲክ ብዝሃነት ሰማዒ ጥርግንን ቅርታን ወይ ላዕለዋይ ሓላፊ ቢሮ ወይ ቤት ዕዮ ውሳኔ ዝተውሃቦ ጥርግንን ቅርታን ዝምልከቶ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ኣብ ውሽጢ 5 ናይ ስራሕ መዓልቲ ተግባራዊ ክገብር ኣለዎ፡፡
2. እቲ ዝቐረበ ጥርግንን ቅርታን ብስምምዕነት ወይም ምርድዳእ ተኻታዕቲ ወገናት ዝተወደእ እንተኾይኑ ዝምልከቶ መንግስታዊ ቤት ዕዮ እቲ ውሳኔ ካብ ዝበፅሖ ግዘ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 2 ናይ ስራሕ መዓልቲ ተግባራዊ ክገብር ኣለዎ፤

ዓንቀፅ 16. ምቁራፅ ጥርግንን ቅርታን

1. መቐረቢ ጥርግንን ቅርታን ዘቐረቦ ጥርግንን ቅርታን ኣብ ዝኾነ እዋን ጥርግንን ቅርታን ኣብ ቃል ወይ ብፅሑፍ ኣፍሊጡ ከቋርዖ ይኸእል
2. መቐረቢ ጥርግንን ቅርታን ጥርግንን ቅርታን ዘቋርዖ ምዃኑ ብቻሉ እንተቐርብ ሰማዒ ጥርግን ብፅሑፍ ኣስፊሩ ምስ ኣንበበሉ ነቲ ጠራዒ የፈርሞ፤
3. ዝኾነ መቐረቢ ጥርግንን ቅርታን ዘቐረቦ ጥርግንን ቅርታን ከይተኸታተለ 60 መዓልቲ እንተሕለፉ ፈሊጡ ከምዝገደፎ ተቐቒሩ ይዕዮ፤ ካብዚ ዋኒን እዚ ተበጊሱ ደጊሙ ናይ ምሕታት መሰል ኣይህልዎን፡፡
4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/3/ ዝተገለፀ እንተሃለው'ውን መቐረቢ ጥርግን ነቲ ዋኒን ዘይተኸታተለ ካብ ዓቕሚ ብላዕሊ ብዝኾነ ምክንያት እንተኾይኑ እቲ ዝተቐመጠ ጊዜ ገደብ ተፈፃሚ ኣይኾንን፤
5. ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ዝበሃል ብመሰረት እዚ ደንቢ ዓንቀፅ 14/2/ ርእሰ ምምሕዳር

1. በየደረጃው በሚገኝ የአቤቱታ እና ቅሬታ ሰሚ ወይም የቢሮው ወይም የመስሪያ ቤቱ የበላይ ሃላፊ ውሳኔ የተሰጠው አቤቱታና ቅሬታ የሚመለከተው መንግስታዊ መስሪያ ቤት በ5 የስራ ቀናት ውስጥ ተግባራዊ ማድረግ ኣለበት፤
2. የቀረበው አቤቱታና ቅሬታ በተካራካሪ ወገኖች ስምምነት ወይም መግባባት ያለቀ ከሆነ የሚመለከተው መንግስታዊ መስርያቤት ውሳኔው ከደረሰው ጊዜ ጀምሮ በ2 የስራ ቀናት ውስጥ ውሳኔውን ተግባራዊ ማድረግ ኣለበት፤

ኣንቀፅ 16. አቤቱታ እና ቅሬታን ማቋረጥ

1. የአቤቱታና ቅሬታ አቅራቢ ያቀረበውን አቤቱታና ቅሬታ በማንኛውም ጊዜ በቃል ወይም በፅሁፍ ኣስታውቆ ማቋረጥ ይችላል
2. የአቤቱታና ቅሬታ አቅራቢ አቤቱታውንና ቅሬታውን ያቋረጠ መሆኑን በቃል ሲያቀርብ የአቤቱታ ሰሚ ቃሉን በፅሑፍ ኣስፍሮ ካንበበለት በኋላ ኣመልካቹን ያስፈርመዋል፡፡
3. ማንኛውም አቤቱታና ቅሬታ አቅራቢ ያቀረበው አቤቱታና ቅሬታ ሳይከታተል 60 ቀናት ካለፈው ኣውቆ እንደተወው ተቆጥሮ ይዘጋል፤ብዚህ ጉዳይ ተመስርቶ እንደገና የመጠየቅ መብትም ኣይኖረውም፤
4. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/3/ የተገለፀው ቢኖርም የአቤቱታ አቅራቢ ጉዳዩን ያልተከታተለው ከኣቅም በላይ በሆነ ምክንያት ከሆነ የተቀመጠው የጊዜ ገደብ ተፈፃሚ ኣይሆንም፤
5. ከኣቅም በላይ የሚባለው በዚህ ደንብ ዓንቀፅ 14/2/ መሰረት ርእሰ መስተዳድሩ

ብዙሃኑ መምርሒ ዝውሰን ይኸውን፤

በሚያወጣው መመሪያ የሚወሰን ይሆናል፤

ዓንቀፅ 17. ቕፅዓት

ዝኾነ ዝምልከቶ ሓላፊ ወይ ፈፃሚ ስራሕ ቤት ዕዮ መንግስቲ ብመሰረት እዚ ደንብ ዓንቀፅ 15/1-2/ ተግባራዊ ክገብር ፍቃደኛ እንተዘይ ኮይኑ ምምሕዳራዊ ስጉምቲ ዝውስደሉ ኾይኑ ብመሰረት ኣግባብነት ዘለዎም ድንጋጌታት ሕጊ ገበያውን ይቅፃቦ፡፡

ዓንቀፅ 17. ቅጣት

ማንኛውም የሚመለከተው የመንግስታዊ መስሪያቤት ሃላፊ ወይም ሰራተኛ በዚህ ደንብ ዓንቀፅ 15/1-2/ መሰረት ተግባራዊ ለማድረግ ፍቃደኛ ካልሆነ ኣስተዳደራዊ እርምጃ የሚወሰድበት ሆኖ ኣግባብነት ባላቸው የወንጀል ህግ ድንጋጌዎች መሰረትም ይቀጣል፡፡

ዓንቀፅ 18. ወፃኢታት ጥርዓንን ቅሬታን

ኣብ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ዝርከብ መርትዖ ወይ ሰነድ እንተዘይኮይኑ ንዋኒኑ ዘድልይ ዝኾነ ወፃኢ ቦቲ ብዓል ዋኒን ዝሸፍን ይኸውን፡፡

ኣንቀፅ 18. የአቤቱታና ቅሬታ ወጪዎች

በመንግስታዊ መስሪያቤቶች የሚገኝ ማስረጃ ወይም ሰነድ ካልሆነ በስተቀር ለጉዳዩ የሚያስፈልግ ማንኛውም ወጪ በባለጉዳዩ የሚሸፍን ይሆናል፡፡

ዓንቀፅ 19. መሰጋገሪ ድንጋገ

1. ኣብ ጣብያታት ብስሩዕ ጥርዓን ሕብረተሰብ ምትእንጋድን ውሳኔ ምህብን ክሳብ ዝምደብ በቢጣብይኡ ዝቐርብ ጥርዓንን ቅርታን ሕብረተሰብ ብጣብያ ስራሕ መካየዲ እናተኣናገደ ይፀንሕ፡፡
2. ኣብ ከይዲ ዝርከብ ጥርዓንን ቅሬታን በዚ ደንብ ስልጣን ብዝተውሃቦም ኣካላት ተዛዊሩ ዝፍፀም ይኸውን

ኣንቀፅ 19. መሸጋገርያ ድንጋጌ

1. በቀበሌዎች መደበኛ የህብረተሰብ ኣቤቱታ ማስተናገድና ውሳኔ መስጠት እስከሚመደብ በየቀበሌው የሚቀርብ የህብረተሰብ ኣቤቱታ እና ቅሬታ በቀበሌ ስራ ኣስኪያጅ እየተስተናገደ ይቆያል፡፡
2. በሂደት የሚገኝ ኣቤቱታና ቅሬታ በዚህ ደንብ ስልጣን ለበተሰጣቸው ኣካላት ተዛውሮ የሚታይ ይሆናል፡፡

ዓንቀፅ 20. ስልጣን ምውፃእ መምርሒ

ርእሰ ምምሕዳር ነዚ ደንብ'ዙይ መፈፀሚ ዝርዝር መምርሒ ከውፅእ ይኸእል ፡፡

ኣንቀፅ 20. መመሪያ የማውጣት ስልጣን

ርእሰ መስተዳድሩ የዚህን ደንብ ማስፈፀሚያ ዝርዝር መመሪያ ማውጣት ይችላል፡፡

ዓንቀፅ 21. ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕግጋት

ነዚ ደንብ ዝፃባእ ዝኾነ ደንብ፣ መምርሒ ወይ

ኣንቀፅ 21. ተፈፃሚነት የሌላቸው ሕጎች

ይህን ደንብ የሚቃረን ማንኛውም ደንብ መመሪያ

ልማዳዊ አሰራር ላይ አብዛኛውን የሥራ ሰዓት የሚያሳጥምበት ሆኖ ተፈጻሚነት አይሰጥም፡፡

ዓንቀጽ 22. እዚ ደንብ ዝፀንዐሉ ግዜ

እዚ ደንብ ብፅሕና ምክር ቤቱ ፈጻሚነት ክልል ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ ለካቲት 15/2005 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

አባይ ወልደ
ፕሬዝዳንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ

ወይም ልማዳዊ አሰራር በዚህ ደንብ በተሸፈነ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም፡፡

አንቀጽ 22 ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ክልል ስራ አስፈጻሚ ምክር ቤት ከፀደቀበት የካቲት 15/2005 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አባይ ወልደ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዝዳንት

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቁ. 6 መቐለ
80/2005 ዓ.ም

ብሔራዊ ቤት ምክር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝፀፀ

20ኛ ዓመት ቁ. 6 መቐለ
80/2005 ዓ/ም

ቁፅሪ ደንቢ 80/2005 ዓ/ም

አተኣኻኸባን አጠቓቕማን ውሽጢ እቶት አብያተ ትምህርቲ ክልል ትግራይ ንምውሳን

ዝፀፀ ደንቢ

ትምህርቲ ኣብ ምዕባል ሕብረተሰብ ዘለዎ ዑዞዝ ግደ መሰረት ብምግባር ብፅሬትን ብዝድለ መንገድን ንምክያድ መርሃ ግብሪ ተኣንዚፁ ፓኬጅ ምርግጋፅ ፅሬት ትምህርቲ ብምትእትታው መስርሕ ኣሳታፋይነት፣ ግልፅነትን ተሓታትነትን ብምዝርጋሕ እቶት ፋይናንሳዊ ዓቕሚ ኣብያተ ትምህርቲ ምጥንኻር ኣገዳሲ ስለዝኾነ፣

ካብ ዝተፈላለዩ ውሽጣውን ደጋውን ኣካላት ብገንዘብን ብንብረትን ዝርከብ ውሽጢ እቶት ዝርዝር ኣፈፃፀምኡ ብዘርእ መንገዲ ደንቢ ምውፃእ ኣገዳሲ ምኻኑ ስለዝተኣመነሉ ቤት ምክር ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብኣዋጅ ቁፅሪ 216 / 2004 ዓ/ም ዓንቁፅ 14 ንኡስ ዓንቁፅ 1 ዝተውሃበ ስልጣን መሰረት እዚ ዝስዕብ ደንቢ ኣውጺኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ « አተኣኻኸባን አጠቓቕማን ውሽጢ እቶት ኣብያተ ትምህርቲ ክልል ትግራይ ንምውሳን

ደንብ ቁጥር 80/2005 ዓ/ም

የትግራይ ክልል ትምህርት ቤቶች የውስጥ ገቢ አሰባሰብና አጠቃቀም ለመወሰን የወጣ ደንብ

ትምህርት በህብረተሰብ እድገት ያለው ከፍተኛ ሚና መሰረት በማድረግ ጥራት በሚፈለገው መንገድ ለማካሄድ መርሃ ግብር ተዘጋጅቶ የትምህርት ጥራት ማረጋገጫ ፓኬጅ ተቀርቦ የአሳታፊነት፣ የግልፅነትና ተጠያቂነትን አሰራር ስርዓት በመዘርጋት የትምህርት ቤቶች የፋይናንስ ገቢ ኣቅም ማጠናከር አስፈላጊ ስለሆነ፣

ከተለያዩ ከውስጥም ሆነ ከውጭ ኣካላት የሚገኝ የገንዘብ ሆነ የንብረት የውስጥ ገቢ ዝርዝር ኣፈፃፀም በሚያሳይ መንገድ ደንብ ማውጣት አስፈላጊ መሆኑ ስለታመነበት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ ኣስፈፃሚ ምክር ቤት በኣዋጅ ቁፅሪ 216 / 2004 ዓ/ም ኣንቀፅ 14 ንኡስ ኣንቀፅ 1 በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን ደንብ ኣውጥተዋል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

አንቀፅ 1. አጭር ርእስ

ይህ ደንብ « የትግራይ ክልል ትምህርት ቤቶች የውስጥ ገቢ ኣሰባሰብና ኣጠቃቀም ለመወሰን የወጣ ደንብ

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ

ብር 2.25

ነጋሪት ጋዜጣ ቁጥሩ
ነጋሪት ጋዜጣ ፓሳቁ

291

ዝወፀ ቁፅሪ ደንብ 80/2005 ” ተባሂሉ ኸጥቀስ ይኸክላል፡፡

ዓንቀፅ 2. ትርጉም

አብዚ ደንብ :-

1. ” ቢሮ ” ማለት ቢሮ ትምህርቲ ክልል ትግራይ እዩ፡፡
2. ” ቤት ዕሕፈት” ማለት ቤት ዕሕፈት ትምህርቲ ወረዳ እዩ፡፡
3. ” ቤት ትምህርቲ ” ማለት ብመንግስቲ ዝመሓደር ቀዳማይን ካልኣይን ብርኪ ትምህርቲ ዝወሃበሉ ትካል እዩ፡፡
4. ” እቶት” ማለት አብያተ ትምህርቲ ብዝተፈላለየ አገባብ ብገንዘብ ወይ ብዓይነት መልክዕ ዝረኽበኦ አታዊ እዩ፡፡
5. ” ምሽታዊ ትምህርቲ” ማለት ካብ ስሩዕ ትምህርቲ ወፃኢ ብምሽታዊ ዝውሃብ ትምህርቲ እዩ፡፡
6. ” ክፍሊት ” ማለት ኣብ ብስሩዕን ዘይስሩዕን መደብ ስራሕቲ ትምህርቲ ዝፍፀም ክፍሊት እዩ፡፡
7. ” ወፃኢ” ማለት ንግልጋሎት ትምህርቲ ዝውዕሉ ንዝተፈላለዩ ስራሕቲ መፈፀሚ፣ ንዝተውሃበ ግልጋሎት መኸፈልን ንመሳርሕታት መግዝኢ ዝውዕል ገንዘብ እዩ፡፡
8. ” ቦትስ ” ማለት ቦርድ አመራርሓ ትምህርትን ስልጠናን እዩ፡፡
9. ” ወተመሕ” ማለት ወለዲ፣ ተምሃሮን መምህራንን ሕብረት እዩ፡፡
10. ” ቀዳማይ ብርኪ ” ማለት ካብ ቀዳማይ ክሳብ ሻምናይ ክፍሊ ዘምህር ቤት ትምህርቲ እዩ፡፡
11. ” ካልኣይ ብርኪ ” ማለት ካብ ታሽዓይ ክሳብ ዓስርተ ክልተ ክፍሊ ዘምህር ቤት ትምህርቲ እዩ፡፡
12. ” ሰብ ” ማለት ብተፈጥሮ ወይ ብሕጊ መሰል ሰብነት ዝተውሃቦ አካል እዩ፡፡

ዓንቀፅ 3. አገላለፃ ይታ

አብዚ ደምቢ ብተባዕታይ ይታ ዝተገለፀ ንኣንስታይ ይታውን ዝሓውስ እዩ፡፡

ቁጥር 80/2005 ” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል ፡፡

አንቀፅ 2. ትርጉም

በዚህ ደንብ:-

1. ” ቢሮ ” ማለት የትግራይ ክልል ትምህርት ቢሮ ነው፡፡
2. ” ዕህፈት ቤት” ማለት የወረዳ ትምህርት ዕህፈት ቤት ነው፡፡
3. ” ትምህርት ቤት” ማለት በመንግስት የሚተዳደር የኣንደኛና የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት የሚሰጥበት ተቋም ነው፡፡
4. ” ገቢ” ማለት ትምህርት ቤቶች በተለያዩ አግባብ በገንዘብ ወይም በዓይነት የሚያገኙት ገቢ ነው፡፡
5. ” የማታ ትምህርት” ማለት ከመደበኛ ትምህርት ውጪ በማታ የሚሰጥ ትምህርት ነው፡፡
6. ” ክፍያ” ማለት በመደበኛና መደበኛ ባልሆነ ለሚፈፀሙ የትምህርት ስራዎች የሚከፈል ክፍያ ነው፡፡
7. ” ወጪ” ማለት ለትምህርት አገልግሎት ለሚውሉ ለተለያዩ ስራዎች ማስፈፀም ያ፣ ለተሰጠ አገልግሎት መክፈያና መሳርያዎች መግ, የሚውል ገንዘብ ነው፡፡
8. ” ቦትስ ” ማለት የትምህርትና ስልጠና አመራር ቦርድ ነው፡፡
9. ” ወተመሕ” ማለት ወላጅ፣ ተማሪዎችና መምህራን ህብረት ነው፡፡
10. ” ኣንደኛ ደረጃ” ማለት ከኣንደኛ እስከ ስምንተኛ ክፍል የሚያስተምር ትምህርት ቤት ነው፡፡
11. ” ሁለተኛ ደረጃ ” ማለት ከዘጠነኛ እስከ አስራ ሁለተኛ ክፍል የሚያስተምር ትምህርት ቤት ነው፡፡
12. ” ሰው ” ማለት በተፈጥሮ ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፡፡

አንቀፅ 3. የይታ አገላለፅ

በዚህ ደንብ በወንድ ይታ የተገለፀ የሴት ይታም የሚያጠቃልል ነው፡፡

ዓንቀፅ 4. ወሰን ተፈጻሚነት

እዚ ደንብ ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ ዝርከባ ቀዳማይን ካልኣይን ብርኪ መንግስታዊ ኣብያተ ትምህርቲ ተፈጻሚ ይኸውን፡፡

ክፍሊ ክልተ**አወዳድባ፣ አተኣኻኸባን አጠቓቕማን እቶት****ኣብያተ ትምህርቲ****ዓንቀፅ 5. አወዳድባ ኣብያተ ትምህርቲ**

ኣብያተ ትምህርቲ ዝስዕብ አወዳድባ ይህልወን ፡-

- ሀ. ቀዳማይ ብርኪ
- ለ. ካልኣይ ብርኪ

ዓንቀፅ 6. ፍልፍል እቶት

እቶት ኣብያተ ትምህርቲ ስዒቦም ካብ ዝተዘርዘሩ ፍልፍላት ኣታዊ ክርከብ ይኸኣል፡-

1. ካብ ግልጋሎት ክፍሊት ምሽታዊ ትምህርቲ፤
2. ካብ ክፍሊት መመዝገቢ ተምሃሮ ዓሰርተ ሓደን ዓሰርተ ክልተን ክፍሊ፤
3. ካብ ክፍሊት መውፅኢ መለለይ ካርድ ተምሃሮ፤
4. ካብ ክፍሊት መውፅኢ ትራንስክርቢት ተምሃሮ፤
5. ካብ መሸጣ ንብረት ቤት ትምህርቲ ብውሽጢ እቶትን ዝገዝእኦ ዝኣረገ ቐዋሚ ወይ ሃላፊ ንብረት ዝርከብ፤
6. ብውሽጢ እቶት ቤት ትምህርቲ ዝተገዝእ መፃሕፍቲ ካብ ዘጥፍኡ ወይ ዘበላሸው ወይ ንብረት ዝሰበሩ ንመተካእታ ወይ መፀገኒ ዝኸፈል ክፍሊት፤
7. ካብ መሸጣ ኣብ ቀፅሪ ቤት ትምህርቲ ዝርከብ እቶት ሕርሻን ውፅኢት ሕርሻን ውፅኢት ኢደ - ጥበብን ዝርከብ፤ እቶት
8. ካብ ክራይ ኣብ ቀፅሪ ቤት ትምህርቲ ዝርከብ መሬት፣ ህንፃ፣ ኣዳራሽን ዝተፈላለዩ ኣቐሑትን ዝኸፈል ክፍሊት፤

አንቀፅ 4. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ ደንብ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በሚገኙ አንደኛና ሁለተኛ ደረጃ የመንግስት ትምህርት ቤቶች ተፈጻሚ ይሆናል ።

ክፍል ሁለት**የትምህርት ቤቶች አደረጃጀት፣ ገቢ አሰባሰብና****አጠቃቀም****አንቀፅ 5. የትምህርት ቤቶች አደረጃጀት**

ትምህርት ቤቶች የሚከተለውን አደረጃጀት ይኖራቸዋል ፡

- ሀ. አንደኛ ደረጃ
- ለ. ሁለተኛ ደረጃ

አንቀፅ 6. የገቢ ምንጭ

የትምህርት ቤቶች ገቢ ከሚከተሉት ምንጮች ሊገኝ ይችላል ፡-

1. ከማታ ትምህርት አገልግሎት ክፍያ ፤
2. ከአስራ አንደኛና አስራ ሁለተኛ ክፍል ተማሪዎች መመዝገብ ክፍያ፤
3. ለተማሪዎች መታወቂያ ካርድ መውጫ ከሚከፈል ክፍያ፤
4. ለተማሪዎች ትራንስክርቢት መውጫ ከሚከፈል ክፍያ ፤
5. ትምህርት ቤቶች ከውስጥ ገብያቸው ከዝዞ ያረጀ ሃሚ ወይም አላቂ ንብረት በመሸጥ የሚገኝ፤
6. በትምህርት ቤቶች የውስጥ ገቢ የተገዙትን መፃህፍት ካጠፉት ወይም ካበላሹት ወይም ንብረት ከሰበሩት ለመተካካያ ወይም መጠገኛ ተብሎ ከሚከፈል ክፍያ፤
7. በትምህርት ቤት ግቢ ከሚገኝ ከእርሻና ከእርሻ ውጤቶችና የእጅ ጥበብ ውጤቶች በመሸጥ ከሚገኝ፤ ገቢ
8. በትምህርት ቤት ግቢ ከሚገኝ መሬት፣ ህንፃ ፣ አደራሽና የተለያዩ ዕቃዎች ኪራይ ከሚከፈል ክፍያ፤

9. ካብ ምንቅስቃሴ ክለብ፣ ኮሚቴን ውዳበን ዝርከብ፤

10. ወለዲ ተምሃሮ፣ ነበር ተምሃሮ እቲ ቤት ትምህርትን ካልኦት ዝተፈላለዩ አካላት ካብ ዝገብርዎ ወፊያ ዝርከብ ፤

11. እቲ ቤት ትምህርቲ ካብ ዘዳለዎ መድረኽ መተአካኸቢ እቶት ዝርከብ፤

12. ካብ ዝተፈላለዩ ሽልማታት ዝርከብ፤

13. ካብ ድጎማ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት ዝርከብ፤

14. ካብ ሓገዝ ውሽጢ ዓዲ ዝርከብ፤

15. ካብ ሓገዝ ወፃኢ ዓዲ ዝርከብ፤

16. ካልኦት ብቦትስን ብወተመሕን ብዝውሰኑ ሕጋዊ ፍልፍላት ዝርከብ

ዓንቀፅ 7. አተአኻኸባ እቶት

1. ዝኾነ ውሽጢ እቶት ብሕጋዊ ቅብሊት ውሽጢ አታዊ ጥራሕ ይእከብ ፤

2. ብሕጋዊ መንገዲ ዝተሓተመ ሰነድ መቐበሊ ገንዘብ ተቆሂሩን ተመዝጊቡን ናብቲ ቤት ፅሕፈት አታዊ ምስተገበረ ብሕጋዊ መንገዲ ናብተን አብያተ ትምህርቲ ተኸፋፊሉ አታዊ ይግበር ፤

3. አብያተ ትምህርቲ ስራሕቲ ምእካብ እቶት ብቐጥታ ብናይ ባዕለን ሰራሕተኛ ወይ ብውክልና ክፍፅማ ይኸእላ፤

4. እቲ ዝተኣከበ ውሽጢ እቶት ብአፍልጦ ቤት ፅሕፈት ትልምን ፋይናንስን በቢከባቢኡ አብ ዝርከብ ንግዲ ባንኪ ኢትዮጵያ ወይ አብ ደደቢት ትካል ልቓሕን ዕጁን ብሽም እቲ ቤት ትምህርቲ ዝቐመጥ ይኸውን፡፡

ዓንቀፅ 8. አጠቓቕማ እቶት

እቲ ዝተኣከበ ውሽጢ እቶት አብያተ ትምህርቲ ብሽም እቲ ቤት ትምህርቲ አብ ባንኪ ወይ ትካል አብ ዝተኸፈተ ሒሳብ አታዊ ኾይኑ ብቤት ምኽሪ ጣብያ ምስፀደቀ አሰራርሓ ፋይናንስ ብምክታል ስዒቦም አብ ዝተዘርዘሩ ተግባራት ይውዕል ፡-

9. ከክለቦች፣ ኮሚቴና ድርጅት ከሚያደርጉት እንቅስቃሴዎች የሚገኝ፤

10. የተማሪዎች ወላጆች፣ የትምህርት ቤቱ ተማሪዎች የነበሩ ከሚያደርጉት መዋጮ የሚገኝ፤

11. ትምህርት ቤቱ ከሚያዘጋጀው የገቢ ማሰባሰቢያ መድረክ የሚገኝ፤

12. ከተለያዩ ሽልማቶች የሚገኝ፤

13. ከመንግስትና መንግስታዊ ካልሆኑ ተፃሞች ከሚገኝ ድጎማ

14. ከሃገር ውስጥ እርዳታ የሚገኝ፤

15. ከውጭ ሃገር እርዳታ የሚገኝ፤

16. ሌሎች በቦትስና በወተመሕ በሚወሰኑት ህጋዊ ምንጮች የሚገኝ

አንቀፅ 7. የገቢ አሰባሰብ

1. ማንኛውም የውስጥ ገቢ በህጋዊ የውስጥ ገቢ ደረሰኝ ብቻ ይሰበሰባል፤

2. በህጋዊ መንገድ የታተመ የገንዘብ መቀበያ ሰነድ ተቆጥሮና ተመዝግቦ ወደ ፅህፈት ቤት ገቢ ከተደረገ በ%4 በህጋዊ መንገድ ለትምህርት ቤቶች ተከፋፍሎ ገቢ ይደረጋል፤

3. ትምህርት ቤቶች ገቢ የመሰብሰብ ስራ በቀጥታ በራሳቸው ሰራተኛ ወይም በውክልና መፈፀም ይችላሉ፡፡

4. የተሰበሰበው የውስጥ ገቢ በእቅድና ፋይናንስ ፅህፈት ቤት እውቅና በየአካባቢው በሚገኘው የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ ወይም በደደቢት የብድርና ቁጠባ ተቋም በትምህርት ቤቱ ስም የሚቀመጥ ይሆናል፡፡

አንቀፅ 8. የገቢ አጠቃቀም

የተሰበሰበው የትምህርት ቤቶች የውስጥ ገቢ በትምህርት ቤቱ ስም በባንክ ወይም በተቋም በተከፈተው ሂሳብ ገቢ ሆኖ በቀበሌው ምክር ቤት ከፀደቀ በ%4 የፋይናንስ አሰራር በመከተል በሚከተሉት ተግባራት ላይ ይውላል፡-

ዓቕሚ አብያተ ትምህርቲ ንምዕባይ ዝሕግዝ ተወሳኺ ህንፃ መስርሒ፣ ንመስርሒ ሓፁር፣

1. ንምጥንኻር ቤት ንባብ፣ ዝተፈላለዩ ዓይነታት ፅገና፣ ንመግዝኢ ፅሕፈት መሳርሕታት ንክፍሊት ጉልበት ስራሕተኛታት፣
2. ንስራሕቲ ትምህርቲ ኣብ ቤት ትምህርቲ ዝውዕል መሳርሒ ኤሌክትሮኒክስን ቐረብ ዝተፈላለዩ መሳርሕታት ትምህርቲ ንምምሕያሽ፣ ንምምላእን ንምፅጋንን ዝኸፈል፣
3. ኣብ ኣብያተ ትምህርቲ ዝወሃቡ ግልጋሎት ንምግፋሕ ኣብ ዝሕግዙ ስራሕቲ ሕትመት ፣ ዕደጋታት ቐወምትን ሃለቕትን ኣቑሑት ዝውዕል ክፍሊት ፣
4. ንተግባራት ስራሕቲ ምዕባይ ዓቕሚ ትምህርቲ ዝውዕሉ ክፍሊት ፣
5. ንፅሬት ትምህርቲ ዝሕግዝ ስልጠና ብኣብያተ ትምህርቲ ዝለኣኹ ኣካላት ካብ ሓደ ሰሙን ዘይበልፅ መኸፈሊ ውዕሎ ዓሰቢ ክፍሊት፣
6. ንመሳለጢ ውድድርን ሽልማትን ትምህርቲ ክፍሊት፣
7. ስርዓት ኣተሓሕዛ መረዳእታን ኣፈፃፅማ ስራሕን ትምህርቲ ንምትእትታውን ንምምሕያሽን ዝውዕል ክፍሊት፣
8. ንግልጋሎት ክራይ ፖስታ፣ ቴሌፎን፣ ማይ፣ መብራህቲ፣ ኢንተርኔትን ቴሌን ዝውዕል ክፍሊት፣
9. ካልኣት ምስ ስራሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ተታሓሕዝነት ዘለዎም ተግባራት ኽይኖም ብኣካላት ኣመራርሓ ኣብያተ ትምህርቲ ብቦትስን ብወተመሕን ዝውሰኑ ተግባራት ንምፍፃም ዝኸፈል ክፍሊት ፣
10. ኣብ መወዳእታ በጀት ዓመት ኣብ ስራሕ ዘይውዓለ ውሽጢ እቶት ናብ ካዝና መንግስቲ ፈሰስ ከይተገብረ ንቤት ፅሕፈት ትልምን ፋይናንስን ብምፍላጥን ኣብ ቤት ምኽሪ ጣብያ ብምፅዳቕን ኣብ ቀፃሊ ዓመት ምስ ዝምደብ ሓድሽ በጀት ተሓዊሱ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይግበር

ዓንቀፅ 9. ክፍሊት ምሽታዊ ትምህርቲ

ብምሽታዊ ትምህርቲ ካብ ተምሃሮ ዝርከብ 10

የትምህርት ቤቶች ኣቅም ለማሳደግ የሚያግዝ ተጨማሪ ህንፃ መስርዶ፣ ኣጥር መስርዶ፣ ቤተ - ንባብ

1. ማጠናከሪያ፣ የተለያዩ ጥገናዎች ለማካሄድ፣ ለፅህፈት መሳርዶዎች መግና ለጉልበት ስራተኞች ክፍያ፣
2. ለትምህርት ስራዎች ለትምህርት ቤቱ የሚውል የኤሌክትሮኒክስ መሳርዶዎች ፣ የተለያዩ የትምህርት መሳርዶዎች ለማሻሻል፣ ለሚሟላትና ለመጠገን የሚከፈል ክፍያ፣
3. በትምህርት ቤቶች የሚሰጥ ኣገልግሎቶች ለማስፋት በሚያግዙ የህትመት ስራዎች ፣ የቀዋሚና ኣላቂ ዕቃዎች ግዢ የሚውል ክፍያ፣
4. ለትምህርት ስራዎች የሚውል የኣቅም ግንባታ ስራዎች ክፍያ ፣
5. ለትምህርት ጥራት ለሚያግዝ ስልጠና ክትምህርት ቤቶች ለሚላኩ ኣካላት ክኣንድ ሳምንት ለማይበልጥ ጊዜ የውሎ ኣበል ክፍያ ፣
6. ለትምህርት ውድድርና ሽልማት ማቀላጠፊያ የሚከፈል ክፍያ፣
7. የትምህርት መረጃ ኣያያዝ ስርዓትና የስራ ኣፈፃፀም ለማስተዋወቅና ለማሻሻል የሚከፈል ክፍያ ፣
8. ለፖስታ፣ ቴሌፎን፣ ውሃ፣ መብራት፣ ኢንተርኔት እና ቴሌ ግን የኣገልግሎት ኪራይ የሚከፈል ክፍያ፣
9. ሌሎች ክትምህርት ቤቶች ስራ ጋር ተያያዥነት ያላቸው ተግባራት ሆነው በትምህርት ቤቶች ኣመራር ኣካላት በቦትስና ወተመሕ የተወሰኑት ተግባራት ለማስፈፀም የሚከፈል ክፍያ፣
10. በበጀት ዓመት መጨረሻ በስራ ላይ ያልዋለ የውስጥ ገቢ ወደ መንግስት ካዝና ፈሰስ ሳይደረግ ለእቅድና ፋይናንስ ፅህፈት ቤት በማሳወቅና በቀበሌ ምክር ቤት በማፅደቅ በሚቀጥለው ዓመት ከሚመደብ ኣዲስ በጀት ጋር በመደመር በስራ ላይ እንዲውል ይደረጋል፡፡

ኣንቀፅ 9. የማታ ትምህርት ክፍያ

ከማታ ትምህርት ከተማሪዎች ከሚገኝ ገቢ 10 %

1. % አታዊ ንግልጋሎት ናውቲ ትምህርትን መፀደጊ መሳርሒ ዕሕፈትን ዝውዕል ንኣብያተ ትምህርቲ ዝኸፈል ይኸውን፡፡
2. ብምሽታዊ ትምህርቲ ካብ ተምሃሮ ዝርከብ 90 % አታዊ ንወሃብቲ ግልጋሎት ምሽታዊ ትምህርቲ ብመምርሒ ትልምን ፋይናንስን መሰረት ተገይሩ ዝኸፈል ይኸውን፡፡ ዝርዝር አፈፃፀምኡ ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን፡፡

ዓንቀፅ 10. ወሃብቲ ግልጋሎት ምሽታዊ ትምህርቲ

ኣብቲ ቤት ትምህርቲ ዝሰርሑ ፡-

- ሀ. ስሩዓት መምህራን
- ለ. ናይ ትርፌ ሰዓት መምህራን
- ሐ. ርእሰ-መምህርን ምክትል ርእሰ-መምህርን
- መ. ፀሓፊት፣ ምምሕዳር ፋይናንስን ንብረትን ፣
- ዋርድያን ካልኦት ድጋፍ ወሃብቲ
- ሰራሕተኛታትን እዮም፡፡

ዓንቀፅ 11. ብውሽጢ እቶት ዘይሸፈኑ ወፃኢታት

ኣብዚ ደንብ ዓንቀፅ 8 ዝተደነገገ ከምዘሎ ኾይኑ ስዒቦም ዝተዘርዘሩ ወፃኢታት ብውሽጣዊ እቶት ኣብያተ ትምህርቲ ኣይሸፈኑን ፡-

1. ንቐወምቲ ሰራሕተኛታት መንግስቲ መሃያ ዝውዕል
2. ንልዕሊ ሓደ ሰሙን ዝካየድ ስልጠና ውዕሎ ኣበል መኸፈሊ ዝውዕል፤
3. ንህንፀት ዘይተጀመረ ሓዱሽ ቤት ትምህርቲ ዝውዕል፡፡

ዓንቀፅ 12. ኣመዘጋግባ ወፃኢታት

1. ዝኾነ ቤት ትምህርቲ ዝእክቦ እቶት ብመሰረት ቦትስ ዘፀደቐ ትልሚ ኣብ ጥቕሚ ብምውዓል እቲ ወፃኢ ኣግባብነት ኣብ ዘለዎ መደብ ሒሳብ ይምዝገብ ፤

1. የትምህርት መሳርያዎችና የዕህፈት መሳርያዎች መግዣ የሚውል ለትምህርት ቤቶች የሚከፈል ይሆናል፡፡
2. ከማታ ትምህርት ከተማሪዎች ከሚገኝ ገቢ 90 % ለማታ ትምህርት አገልግሎት ሰጪዎች በእቅድና ፋይናንስ መምርያ መሰረት የሚከፈል ይሆናል፡፡ ዝርዝር አፈፃፀም በሚወጣው መመርያ ይወሰናል፡፡

አንቀፅ 10. የማታ ትምህርት አገልግሎት ሰጪዎች

በትምህርት ቤቱ የሚሰሩ፡-

- ሀ. መደበኛ መምህራን
- ለ. የትርፍ ሰዓት መምህራን
- ሐ. ርእሰ-መምህርና ምክትል ርእሰ-መምህር
- መ. ፀሃፊት፣ ፋይናንስና ንብረት አስተዳደር ፣
- ዘበኛና ሌሎች ድጋፍ ሰጪ ሰራተኞች
- ናቸው፡፡

አንቀፅ 11. በውስጥ ገቢ የማይሸፈኑ ወጪዎች

በዚህ ደንብ አንቀፅ 8 የተደነገገ እንደተጠበቀ ሆኖ ቀጥለው የተዘረዘሩት ወጪዎች በትምህርት ቤቶች የውስጥ ገቢ ኣይሸፈኑም ፡-

1. ለፃሚ መንግስት ሰራተኞች ደመወዝ የሚውል፤
2. ከአንድ ሳምንት በላይ ለሚካየድ ስልጠና የውሎ አበል መክፈያ የሚውል፤
3. ህንፃ ላልጀመረ አዲስ ትምህርት ቤት ግንባታ የሚውል፡፡

አንቀፅ 12. የወጪዎች ኣመዘጋገብ

1. ማንኛውም ትምህርት ቤት የሚሰበሰበው ገቢ ቦትስ በሚያፀድቀው እቅድ መሰረት ጥቅም ላይ በማዋል ውጭው ኣግባብነት ባለው የሒሳብ መደብ ይመዘገባል

2. ዝነኝ ቤት ትምህርቲ ካብ ዝኣከሦ እቶት ዝኸፈል ክፍሊት ኣብ ፍሉይ መዝገብ መዝጊቡ ይሕዝ ፤
3. ዝነኝ ቤት ትምህርቲ ካብ ዝኣከሦ እቶት ወፃኢ ክገብር ዝኸእል ስርዓት ኣፈፃፀማ ወፃኢ መንግስቲ ተኸቲሉ ክኸውን ኣለዎ፡፡

ክፍሊ ሰለስተ

ስራሕን ሓላፍነትን ኣመራርሓ ኣብያተ

ትምህርቲ

ዓንቀፅ 13. ኣባላት ቦርድ ኣመራርሓ

ትምህርትን ስልጠናን ቤት

ትምህርቲ (ቦትስ)

እዚ ኣካል ብብርኪ ቤት ትምህርቲ ዝጣየሽ ኾይኑ ተሳትፎ ደቂ - ኣንስትዮ ኣብ ግምት ዘእተወ ክኸውን ይግባእ እዞም ዝስዕቡ ኣባላት ድማ ይህልዎ ፡-

1. ሓደ ተወካሊ ሕብረተሰብ እቲ ጣብያ ኣቦ ወንበር
2. ናይቲ ቤት ትምህርቲ ርእሰ መምህር - ፀሓፍን ኣባልን
3. ሓደ ተወካሊ ምምሕዳር እቲ ጣብያ - ኣባል
4. ሓደ ተወካሊ ወለዲ ካብ ወተመሕ - ኣባል
5. ሓንቲ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ናይ ደቂ- ኣንስትዮ ኣማኻሪት ኮሚቴ ጠርፍፊት - ኣባል
6. ሓደ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ፓርላማ ተምሃሮ ኣቦ ወንበር - ኣባል
7. ሓደ ተወካሊ ናይቲ ቤት ትምህርቲ መሰረታዊ ማሕበር መምሃራን - ኣባል ኾይኖም ብድምር 7 ኣባላት ይህልው፡፡

ዓንቀፅ 14. ተግባርን ሓላፍነትን ቦርድ ኣመራር

ሓ ትምህርትን ስልጠናን (ቦትስ)

እዚ ኣካል ንወለድን መምህራንን ሕብረት ብላዕለዎይነት ዝመርሕን ደገፍ ዝህብን ካብ ሕብረተሰብ ብዝተመረፀ ኣካላት ዝምራሕ ኾይኑ ዝስዕቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልዎ፡-

2. ማንኛውም ትምህርት ቤት ክሚሰበሰበው ገቢ የሚከፈል ክፍያ በልዩ መዝገብ መዝግቦ ይይዛል፤
3. ማንኛውም ትምህርት ቤት ክሚሰበሰበው ገቢ ወጪ ማድረግ የሚችለው የመንግስት የወጪ ኣፈፃፀም ስርዓት በመከተል መሆን ኣለበት፡፡

ክፍል ሰስት

የትምህርት ቤቶች ኣመራር ስራና ሃላፊነት

አንቀፅ 13. የትምህርትና ስልጠና ቦርድ

ኣመራር ኣባላት (ቦትስ)

ይህ ኣካል በትምህርት ቤት ደረጃ የሚቋቋም ሆኖ የሴቶች ተሳትፎ ግምት ውስጥ ያስገባ መሆን ያለበት ሲሆን የሚከተሉት ኣባላት ይኖሩታል ፡-

1. አንድ የቀበሌ ህብረተሰብ ተወካይ - ሊቀ መንበር
2. የትምህርት ቤቱ ርእሰ - መምህር - ፀሓፍን ኣባል
3. አንድ የቀበሌ አስተዳደር ተወካይ - ኣባል
4. አንድ የወተመሕ ወላጅ ተወካይ - ኣባል
5. አንድ የትምህርት ቤቱ የሴቶች ኣማካሪ ኮሚተ ሰብሳቢ - ኣባል
6. አንድ የትምህርት ቤቱ የተማሪዎች ፓርላማ ሊቀመንበር - ኣባል
7. አንድ የትምህርት ቤቱ የመምህራን መሰረታዊ ማህበር ተወካይ - ኣባል ሆኖው በድምር 7 ኣባሎች ይኖሩታል፡፡

አንቀፅ 14. የትምህርትና ስልጠና ቦርድ

ኣመራር (ቦትስ) ተግባርና

ሃላፊነት

ይህ ኣካል የወላጆችና መምህራን ህብረት በበላይነት የሚመራና ድጋፍ የሚሰጥ ከህብረተሰብ በተመረጡ ኣካላት የሚመራ ሆኖ የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነት ይኖሩታል ፡-

1. ዓመታዊ ዝርዝር ትልምን በጀትን ቤት ትምህርቲ አብ ጣብያ ቤት ምክሪ ምስ ፀደቀ አፈፃፀምኡ ይከታተል፤
2. ተግባራውነት ስራሕቲ ምምሕያሽ ቤት ትምህርቲ ይከታተል፤ አድላይ ሓገዝ ይህብ፤
3. ንስራሕቲ ምምሕያሽን ምግፋሕን ቤት ትምህርትን ካልኣት ተግባራትን ዝግበሩ ደገፋት ምስ ወተመሕን እቲ ከባብን ይትልምን የተሓባብርን፤
4. ብመዳይ ፋይናንስ ንወተመሕ ብላዕለዋይነት ይመርሕ፤ ደገፍ ይህብ፤ አፈፃፀምኡ ይከታተል፤ መስተኻኸሊ ስጉምቲ ይወስድ፤
5. ንምጥንኻር አፀደ ህፃናት! ሳተላይት አብያተ ትምህርቲ፤ ትምህርቲ ንዓባይትን አማራጺ ትምህርትን ዘድሊ ደገፍ ፋይናንስ ንክህሉ ንቤት ምክሪ ጣብያ የቐርብ፤
6. ኣተኣኻኸባ እቶትን አጠቓቕማ በጀትን ትልሚ መሰረት ገይሩ ዝቐረበ ፀብዓብ ርብዒ፤ ፍርቅን ሙሉእ ዓመትን እቲ ቤት ትምህርቲ መርሚሩ የፅድቕ፤
7. አብያተ ትምህርቲ ውሽጢ አታዊኣን ንምዕባይ አብ ዝግበሩ ፃዕርታት ግድኡ ንክፃወት ምስ ሕብረተሰብን ጣብያ ቤት ምክሪን ኾይኑ ስራሕቲ ምትሕብባር ይሰርሕ፤
8. ብብርኪ ሃገር-ለኽ አብ ዝወፀ ፖሊሲን ስትራተጂን ዘፈር ትምህርቲ፤ ኤች ኣይ ቪ ኤድስን ካልኣት ተግባራትን አብ ግልጋሎት ንክውዕል ዝተውሃበ ሓገዝ ገንዘብ አብ ስራሕ ምውዓሉ ይከታተልን የረጋግፅን፤
9. ብብርኪ ሃገር-ለኽ ዝተዳለወ መምርሕን ስትራተጂን ጥዕናን ስርዓተ ምገባን ንተግባራውነቱ አድላይ ድጋፍ ይህብ፤ ክትትልን ቛዕፅርን የካይድ፤
10. ካልኣት ንስራሕቲ ትምህርቲ ምጥንኻር ዝሕገዙ ተግባራት ስራሕቲ ይፍፅም፡፡

ዓንቀፅ 15. አባላት ወለዲ ! መምህራንን

ተምሃሮን ሕብረት (ወመተሕ)

እዚ ኣካል ብብርኪ ጣብያን ብብርኪ ቤት ትምህርትን

1. የትምህርት ቤቱ ዝርዝር አመታዊ እቅድና በጀት በቀበሌው ምክር ቤት እንደፀደቀ አፈፃፀሙን ይከታተላል፤
2. የትምህርት ቤቱ ማሻሻያ ስራዎች ተግባራዊነታቸው ይከታተላል፤ አስፈላጊ እገዛ ያደርጋል፤
3. የትምህርት ቤቱ ማሻሻያ፣ ማስፋፋት ስራዎች እና ሌሎች ተግባራት ከወተመሕና ከአካባቢው ህብረተሰብ ጋር በመሆን ለትምህርተ ቤቱ የሚያደርጉትን ድጋፍናእገዛ ያቅዳል ያስተባብራል
4. በፋይናንስ በኩል ለወተመሕ በበላይነት ይመራል፤ ድጋፍ ይሰጣል፤ አፈፃፀሙ ይከታተላል፤ የማስተካከያ እርምጃ ይወስዳል፤
5. አፀደ ህፃናት፣ የትምህርት ቤቶች ሳተላይት፣ ለጎልማሶች ትምህርትና አማራጭ ትምህርት ለማጠናከር የምያስፈልግ የፋይናንስ ድጋፍ እንዲኖር ለቀበሌ ምክር ቤት ያቀርባል፤
6. የገቢ አሰባሰብና የበጀት አጠቃቀም እቅድ መሰረት አድርጎ የቀረበውን የሩብ፣ ግማሽና ሙሉ አመት የትምህርት ቤቱ ሪፖርት መርምሮ ያፀድቃል፤
7. ትምህርት ቤቶች የውስጥ ገብያቸው ለማሳደግ በሚደረጉት ጥረቶች ሚናቸውን እንዲጫወቱ ከህብረተሰቡና ከቀበሌ ምክር ቤት ጋር በመሆን የማስተባበር ስራዎች ይሰራል፤
8. በአገር አቀፍ ደረጃ በትምህርት ዘርፍ፣ በኤች ኣይ ቪ ኤድስ እና ሌሎች ተግባራት በወጣው ፖሊሲ እና ስትራተጂ አገልግሎት ላይ እንዲውል የተሰጠ የገንዘብ እገዛ ተግባራዊ መሆኑን መከታተልና ማረጋገጥ፤
9. በአገር አቀፍ ደረጃ ለተዘጋጀ የጤናና የስርዓተ ምገባ መመርያና ስትራተጂ ለተግባራዊነቱ አስፈላጊ ድጋፍ ይሰጣል፤ ክትትልና ቁጥጥር ያካሂዳል፤
10. ሌሎች የትምህርት ስራ ለማጠናከር የሚያገዙ ተግባራት ይፈፅማል፡፡

አንቀፅ 15. የወላጅ መምህራንና ተማሪዎች

ህብረት (ወመተህ) አባላት

ይህ አካል በቀበሌና በትምህርት ቤት ደረጃ የሚገጥም

ዝግየሽ ኾይኑ ተሳትፎ ደቂ- አንስትሮ አብ ግምት ዘእተወ ኾይኑ እዞም ዝስዕቡ አባላት ይህልዎ፡-

1. ብወለዲ፣ መምህራንን ተምሃሮን ጉባኤ ዝምረፅ ወላዲ- አቦ ወንበር
2. ርእሰ መምህር እቲ ቤት ትምህርቲ ፀሓፊን አባልን
3. ብወለዲ፣ መምህራንን ተምሃሮን ጉባኤ ዝምረፁ 3 መምህራን - አባላት
4. ክልተ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ፓርላማ ተምሃሮ ተወክልቲ - አባላት
5. ብወለዲ፣ መምሃራንን ተምሃሮን ጉባኤ ዝምረፁ 4 ተወክልቲ ወለዲ ተምሃሮ-አባላት ኾይኖም ብድምሩ 11 አባላት ይህልው፡፡

ዓንቀፅ 16. ተግባርን ሓላፍነትን ወለድን

መምህራንን ተምሃሮን ሕብረት (ወመተሕ)

እዚ አካል ግልጋሎት ትምህርቲ ንክመሓየሽ ፅሬት ትምህርቲ ንክረጋገፅ አመራርሓ ስራሕ ብምኃን ዝሰርሕ አካል ኾይኑ ዝስዕቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልዎ፡-

1. ተምሃሮ ብዕቡቕ ስነ - ምግባር ክህነፁ ንምግባር ዘኸኸለ ፋይናንሳዊ ምምሕዳር ምምዕባል፤
2. መምህራን ሞያዊ ዓቕሞም ብምዕባይ ውፅኢታዊ ስራሕቲ ንምፍፃም ዘኸኸለ ፋይናንሳዊ ዓቕሚ ምዕባይ፤
3. ምስ ስራሕቲ ፋይናንስ ዝትሓሓዝ ዕቡቕ ንጥፈት ስራሕቲ ንዘመዝገቡ ምትብባዕ፤
4. ንኮሚቴ ምምሕያሽ ትምህርቲ አድላይ ፋይናንሳዊ ሓገዝ ምሃብ፤
5. ማሕበረሰብ እቲ ቤት ትምህርትን ካልኦት የእትወና ባሃልትን ንስራሕቲ ምምሕያሽ ቤት ትምህርቲ ብመዳይ ምዕባይ እቶት አስተዋፅኦ ዝገብርሉ መንገዲ ምምሃዝ፤
6. ውሽጢ እቶት እቲ ቤት ትምህርቲ ዝዓብየሉ መንገዲ ምስ ቤት ትምህርቲ ማናጅመንት ወይ ወተመሕን ቦትስን ብምኃን ወለዲ፣ ሕብረተሰብ፣ ሰብ ሃፍትን ገበርቲ ሰናይን አድላይ

ሆኖ የሴቶች ተሳትፎ ግምት ውስጥ ያስገባ ሆኖ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፡-

1. በወላይ፣ መምህራንና ተማሪዎች ጉባኤ የሚመረጥ ወላይ - ሊቀ መንበር
2. የትምህርት ቤቱ ርእሰ - መምህር - ፀሓፊና አባል
3. በወላይ፣ መምህራንና ተማሪዎች ጉባኤ የሚመረጡ 3 መምህራን - አባሎች
4. ሁለት የትምህርት ቤቱ የተማሪዎች ፓርላማ ተወካዮች - አባሎች
5. በወላይ፣ መምህራንና ተማሪዎች ጉባኤ የሚመረጡ 4 የተማሪዎች ወላጆች ተወካዮች አባሎች ሆኖው በድምር 11 አባሎች ይኖሩታል፡፡

አንቀፅ 16. የወላጅ! መምህራንና ተማሪዎች

ህብረት (ወመተሕ) ተግባርና ሃላፊነት

ይህ አካል የትምህርት አገልግሎት እንዲሻሻል ! የትምህርት ጥራት እንዲረጋገጥ የስራ አመራር በመሆን የሚሰራ አካል ሲሆን የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነት ይኖሩታል፡-

1. ተማሪዎች በመልካም ስነ - ምግባር እንዲታነፁ ለማድረግ የፋይናንስ አስተዳደር ማሳደግ
2. መምህራን ሞያዊ ብቃታቸውን በማሳደግ ውጤታማ ስራዎች ለመፈፀም የምያስችል የፋይናንስ አቅም ማሳደግ
3. ከፋይናንስ ስራዎች ጋር የተያያዘ ጥሩ የስራ አፈፃፀም ያስመዘገቡ ማበረታታት፤
4. ለትምህርት ማሻሻያ ኮሚቴ አስፈላጊ የፋይናንስ እገዛ ማድረግ፤
5. የትምህርት ቤቱ ማህበረሰብና ሌሎች ያገባናል ባዮች ትምህርት ቤቱን ለማሻሻል ስራ የሚውል ገቢ በማሳደግ ረገድ አስተዋፅኦ የሚያደርጉበት መንገድ መፈለግ፤
6. ከትምህርት ቤቱ ማናጅመንት ወይም ወተመሕና ቦትስ ጋር በመሆን የትምህርት ቤቱ የውስጥ ገቢ እንዲያድግ ወላጆች፣ ማህበረሰብ፣ ባለሀብቶችና በጎ አድራጊዎች አስፈላጊ ተሳትፎ

ተሳትፎ ክግብሩ ምትሕብባር፤

7. አብ ሳተላይት ቤት ትምህርቲ አብ ስሩፅ ትምህርትን ህፃን ብህፃንን ዝዋሃብ ትምህርቲ ብመዳይ ፋይናንስ ክጉልብት ኣድላይ ሓገዝን ክትትልን ምግባር ፤
8. ወለዲ ኣቀባብላ ትምህርቲ ደቆም ምክትታልን ብመዳይ ፋይናንስ ክሕግዙ ከምዘለዎም ምልዕዓልን ምትሕብባርን ፤
9. ንወለዲ ተምሃሮን ነቲ ጠቅላላ ሕብረተሰብ ብምትሕብባር ንትምህርቲ ዝሕግዙ ተወሰኹቲ ሓደሽቲ ህንፃታት ምስራሕ፣ ዝኣረጉ ህንፃታት ምፅጋንን ውሽጣዊ ትሕዝትኡ ንምምላእን ዘኸለል ዓቕሚ በጀት ምፍጣር ፤
10. አብ ኃረባብቲ ኣብያተ ትምህርቲ ምስ ትምህርቲ ዝተትሓሓዙ ኣፀደ ህፃናት ምጥያሽን ምጥንኻርን ዘኸለል ስራሕቲ ፋይናንስ ምስራሕ ፤
11. ኣብያተ ትምህርቲ ውሽጣዊ እቶተን ዘዕብያሉ መንገዲ ምምሃዝ ፣ መደባት ግዳማዊ ትምህርቲ ተጠናኺሮም ተግባራት ምምሃር ምስትምሃር ከማዕብሉ ፋይናንሳዊ ደገፍ ምሃብ ፤
12. መምህራን ሞይኦም ክፈትውን ኣብቲ ዝስርሓሉ ከባቢ ንነዊሕ እዋን ንክገልግሉ ኣብ መነባብሮ ዘጋጥሞም ፀገማት ብምፅናዕ ነቲ ሕብረተሰብ ብምትሕብባር ከም ፀገም መንበሪ ገዛ ዝበሉ ፀገማት ፍታሕ ብምትእልላሽ ብሓይሊ ሰብን ገንዘብን ምድጋፍ፡፡

ዓንቀፅ 17. ኣቕራርባ ፀብዓብ

1. ዝኾነ ቤት ትምህርቲ ዓመታዊ ዝርዝር ትልሚ ንቦትስ፣ ንቤት ፅሕፈት ትምህርትን ንቤት ፅሕፈት ትልምን ፋይናንስን የቕርብ ፤
2. ዝኾነ ቤት ትምህርቲ ፍፃመ ስርሑ፣ ኣተሓኻሽባ እቶት፣ ኣጠቓቕማን ኣተሓሕዛን ገንዘብን ንብረትን፣ ዘጋጠመ ፀገምን ዝተወሰደ መፍትሕን ዘርእ ፀብዓብ ንቦትስ በቢ ሰለስተ ወርሒ የቕርብ፤

እንዲያደርጉ ማስተባበር፤

7. በትምህርት ቤቱ ሳተላይት በመደበኛ ትምህርትና ህፃን ለህፃን የሚሰጥ ትምህርት በፋይናንስ በኩል እንዲያጎለብት ኣስፈላጊ ድጋፍና ክትትል ማድረግ፤
8. ወላጆች የልጆቻቸውን የትምህርት ኣቀባብል መከታተልና በፋይናንስ በኩል ማገዝ እንዳለባቸው ማነሳሳትና ማስተባበር ፤
9. የተማሪዎች ወላጆችና ጠቅላላ ህብረተሰብ በማስተባበር ተጨማሪ ኣዳዲስ ህንፃዎች መስራት፣ ያረጁትን መጠገንና ውስጣዊ ይዘቱን ለጋላት የሚያስችል የበጀት ኣቅም መፍጠር
10. ቅርብ ለቅርብ በሚገኙ ትምህርት ቤቶች የተያያዙ መዋእለ ህፃናት ለማቋቋምና ለማጠናከር የሚያስችል የፋይናንስ ስራዎችን መስራት ፤
11. ትምህርት ቤቶች የውስጥ ገቢያቸውን የሚያሳድጉበት መንገድ መፍጠር፣ ኃናዊ የትምህርት መርሃ ግብሮች ተጠናክረው የመማር ማስተማር ተግባራት እንዲያሳድጉ የፋይናንስ ድጋፍ መስጠት ፤
12. መምህራን መያቸው እንዲወዱና በሚሰሩበት ኣካባቢ ለረጅም ጊዜ እንዲያገለግሉ በኑራቸው የሚያጋጥማቸው ችግሮች በማጥናት ህብረተሰቡን በማስተባበር እንደ የመኖርያ ቤት ችግር የመሳሰሉ ችግሮች መፍትሔ በማፈላለግ በሰው ሃይልና በገንዘብ መደገፍ፡፡

ኣንቀፅ 17. የሪፖርት ኣቀራረብ

1. ማንኛውም ትምህርት ቤት ኣመታዊ ዝርዝር እቅድ ለቦትስ፣ ለትምህርት ፅሕፈት ቤትና ለፕላንና ፋይናንስ ፅሕፈት ቤት ያቀርባል ፤
2. ማንኛውም ትምህርት ቤት የስራ ኣፈፃፀም ፣ የገቢ ኣሰባሰብ፣ የገንዘብና ንብረት ኣጠቓቀምና ኣያያዝ፣ ያጋጠመ ችግርና የተወሰደው መፍትሄ የሚያሳይ ሪፖርት በየሰዓት ወሩ ለቦትስ ያቀርባል፤

3. ዝኾነ ቤት ትምህርቲ ኣተኣኻኸባን ኣጠቓቕማን ገንዘብን ንብረትን ንቤት ምኽሪ ጣብያ፣ ንቤት ፅሕፈት ትምህርትን ንቤት ፅሕፈት ትልምን ፋይናንስን በቢ ሰለስተ ወርሒ ፀብዓብ የቕርብ፡፡

ዓንቀፅ 18. ተሓታትነት

1. ስራሕቲ ኦዲትን ኢንስፔክሽንን ኣብ ነብስ ወከፍ ቤት ትምህርቲ ዝተረኸበ እቶት ንዝተተለመሉ ፅላማ ምውጻሉ ንምርግጋፅ ብዝምልከቶ ኣካል መንግስቲ ደገፍ፣ ቁፅፅርን ክትትልን ምሃብ፡
2. ዝኾነ ብጥረ ገንዘብ ወይ ብቸክ ወይ ብዓይነት ዝእከብ ኣታውን ወፃኢን ኣብ ዓመት ሓደ ጊዜ ብኦዲተር ቤት ፅሕፈት ትልምን ፋይናንስን ይምርመር፡፡
3. ፀብዓብ ኦዲት ንቤት ምኽሪ ጣብያ፣ ንቤት ፅሕፈት ትምህርቲ፣ ንቤት ፅሕፈት ትልምን ፋይናንስን ንቦትስን ካልኣት ዝምልከቶም ኣካላትን ክበፅሑ ኣለዎ፡፡

ክፍሊ ኣርባዕተ

ዓንቀፅ 19. ስልጣን ምውፃእ መምርሒ

ቢሮ ትምህርቲ ክልል ትግራይ ነዚ ደንብ መፈፀሚ ዝኸውን መምርሒ ከውፅእ ኣለዎ፡፡

ዓንቀፅ 20. ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕግታት

ነዚ ደንብ ዝፃረር ዝኾነ ደንብ ወይ መምርሒ ወይ ልማዳዊ ኣሰራርሓ በዚ ደንብ ንዝተሸፈኑ ዋኒናት ተፈፃሚነት ኣይህልዎምን፡፡

ዓንቀፅ 21. እዚ ደንብ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ደንብ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ክልል ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ ለካቲት 15/2005 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

አባይ ወልዱ

ፕረዝዳንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ
ትግራይ

3. ማንኛውም ትምህርት ቤት የገቢ ኣሰባሰብና፣ የገንዘብና ንብረት ኣጠቓቀም ለቀበሌው ምክር ቤት፣ ለትምህርት ፅህፈት ቤትና ለፕላንና ፋይናንስ ፅህፈት ቤት ሪፖርት በየሰዓዓት ወሩ ይቀርባል፡፡

አንቀፅ 18. ተጠያቂነት

1. የኦዲትና ኢንስፔክሽንን ስራዎች በእያንዳንዱ ትምህርት ቤት የተገኘ ገቢ ለታቀደለት ዓላማ መዋሉ ለማረጋገጥ በሚመለከተው የመንግስት ኣካል ቁጥጥርና ክትትል በማድረግ ድጋፍ ይሰጣል፡፡
2. ማንኛውም በጥሬ ገንዘብ ፣ በቸክ ወይም በዓይነት የሚሰበሰብ ገቢና ወጪ በእቅድና ፋይናንስ ፅህፈት ቤት ኢዲተር በዓመት ኣንድ ጊዜ ይመረመራል #
3. የኦዲት ሪፖርት ለቀበሌው ምክር ቤት፣ ለትምህርት ፅህፈት ቤት፣ ለፕላንና ፋይናንስ ፅህፈት ቤት፣ ለቦትስና ሌሎች የሚመለከታቸው ኣካላት መድረስ ኣለበት #

ክፍል አራት

አንቀፅ 19. መመሪያ ማውጣት ስልጣን

የትግራይ ክልል ትምህርት ቢሮ የዚህ ደንብ ማስፈፀሚያ መመሪያ ማውጣት ኣለበት፡፡

አንቀፅ 20. ተፈፃሚነት የሌላቸው ሕጎች

ይህን ደንብ የሚቃረን ማንኛውም ደንብ ወይም መመሪያ ወይም ልማዳዊ ኣሰራር በዚህ ደንብ በተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈፃሚነት ኣይኖራቸውም፡፡

አንቀፅ 21. ይህ ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ክልል ስራ ኣስፈፃሚ ምክር ቤት ከፀደቀበት የካቲት 15/2005 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አባይ ወልዱ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕረዝዳንት

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 20 ዓመት ቅ. 7 መቸለ
81/2005 ዓ.ም

ብሔላዊት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

20ኛ ዓመት ቅ. 7 መቸለ
81/2005 ዓ/ም

ቁፅሪ ደንቢ 81/2005 ዓ/ም

ደንቢ ኦተሓሕዛን ኦተሓላልያን ጓሓፍ

ከተማታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ጓሓፍ ኣብ ጥዲና ሕብረተሰብ ከስዕሶ ዝኸእል ፀገም ንምእላይ ብሕጊ ምድንጋግ ኣድላይ ብምኃኑ፤

ዕሬትን ፅባቸን ከተማታት ምሕላውን ጓሓፍ ተመሊሱ ኣብ ጥቕሚ ዝውዕለሉ ዕድል ምፍጣርን ኣገዳሲ ብምኃኑ፤

ምምሕዳር ኣብ ከተማታት፤ መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ትካላት ኣብ ኦተሓሕዛን ኦተሓላልያን ጓሓፍ ክሳተፉ ብደንቢ ምድንጋግ ኣገዳሲ ብምኃኑ ቤት ምክሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ኦተሓሕዛን ኦተሓላልያን ጓሓፍ ንምድንጋግ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 191/2003 ዓንቀፅ 24/1/ን ኣዋጅ ቁፅሪ 220 /2004 ዓንቀፅ 2/12/ ዝስዕብ ደንቢ ኣውጺኡ ኣሎ፡-

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ፡-

ዓንቀፅ 1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ” ደንቢ ኦተሓሕዛን ኦተሓላልያን ጓሓፍ”ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 81/2005 ዓ/ም”ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል።

ደንብ ቁጥር 81/2005 ዓ/ም

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተሞች

የቆሻሻ ኣያያዝ እና ኣወጋገድ ደንብ

ቆሻሻ በህብረተሰብ ጤና ላይ የሚያስከትለው ችግር ለማስወገድ በሕግ መደንገግ ኣስፈላጊ በመሆኑ፤

የከተሞች ፅዳትና ውበት ለመጠበቅና ቆሻሻ ተመልሶ ጥቅም ላይ የሚውልበት እድል መፍጠር ኣስፈላጊ በመሆኑ፤

የከተሞች ኣስተዳደር፤ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች በቆሻሻ ኣያያዝና ኣወጋገድ እንዲሳተፉ በደንብ መደንገግ ኣስፈላጊ በመሆኑ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ ኣስፈፃሚ ምክርቤት የቆሻሻ ኣያያዝና ኣወጋገድ ለመደንገግ በወጣው ኣዋጅ ቁጥር 191/2003 ዓንቀፅ 24/1/ እና ኣዋጅ ቁጥር 220/2004 ኣንቀፅ 2/12/ መሰረት የሚከተለው ደንብ ኣውጥቷል፡-

ክፍል ኣንድ

ጠቅላላ፡-

ኣንቀፅ 1. ኣጭር ርእስ

ይህ ደንብ” የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ቆሻሻ ኣያያዝና ኣወጋገድ ደንብ ቁጥር 81/2005” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ዓንቀፅ 2. ትርጉም፦

አብ አተሓሕዛን አተሓላፊያን ዓላፍ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ አዋጅ ቁፅሪ 191/2003 ዝተውሃቡ ትርጉማት ኣብዚ ደንብ ተፈፃሚ ኮይኖም ኣብዚ ደንብ

1. “ቢሮ” ማለት ቢሮ ልምዓት ከተማ ንግድን ኢዱስትሪን እዩ፤
2. “አዋጅ” ማለት አዋጅ አተሓሕዛን አተሓላፊያን ዓላፍ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 191/2003 እዩ፤
3. “ኤጀንሲ” ማለት ኤጀንሲ ሓለዋ ስነ-ከባቢ ምምሕዳርን አጠቓቕማን ገፀር መሬት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፤
4. “ ቤት ፅሕፈት “ማለት ኣብ ከተማ መቐለ ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ፣ ኣብ ካልኦት ከተማታትን ዕሽል ከተማታትን ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማን ንግድን ኢንዱስትሪን እዩ
5. “ጣብያ” ማለት ታሕተዋይ መሓውር ምምሕዳር ከተማ እዩ፤
6. “ተገልጋሊ” ማለት ኣብ ከተማ ዝውሃብ ግልጋሎት ፅሬት ዝረክብ ሰብ እዩ ፤
7. ”ምብስባስ ዓላፍ“ ማለት ኣብ ጉድጓድ ወይ ኣብ ልዕሊ መሬት ማይን ሙቐትን እናረኸበ ንውስን ጊዜ ምፅናሕ ትሕዝትኡ ናብ ድኽዒ ምልዋጥ እዩ፡፡
8. ” ዝብስባስ ዓላፍ” ማለት ምስ ሓመድ ተዋሃሂዱ ትሕዝትኡ ዝልውጥ እዩ፤
9. “ ዘይብስባስ ዓላፍ “ ማለት ምስ ሓመድ ተዋሃሂዱ ትሕዝትኡ ዘይቅይር ወይ ዘይብስባስ እዩ፤
10. ‘መርዛም ዓላፍ ማለት” ብዝምልከቶ ኣካል መርዛማነቱ ዝተረጋገፀ ኣብ ጥዕና ደቂ ሰብ፤ እንስሳን ተኸልን ሓደጋ ዘብዕሕ እዩ፡፡
11. “ትካል”ማለት ተወሳኺ እቶት፤ ፍርያትን ትርፍን ንምርካብ ኣብ ስራሕቲ ንግዲ ዝተዋፈሩ ብውልቀን መንግስትን ወይ ንትርፌ ዘይተጣየሹ መንግስታዊ ዘይኮኑ ወሃብቲ ግልጋሎት እዮም፤

አንቀፅ 2. ትርጉም

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አዋጅ ቁጥር 191/2003 የቆሻሻ አያያዝ እና አወጋገድ ላይ የተሰጡ ትርጉሞች በዚህ ደንብ ተፈፃሚ ሆነው በዚህ ደንብ ፦

1. “ቢሮ “ማለት የከተማ ልማት ንግድና ኢንዱስትሪ ቢሮ ነው፤
2. አዋጅ ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ አዋጅ ቁጥር 191/2003 ነው፡፡
3. “ኤጀንሲ “ ማለት የስነ ከባቢ ጥበቃ፣ የገጠር መሬት አጠቃቀምና አስተዳደር ኤጀንሲ ነው
4. “ ፅሕፈት ቤት” ማለት በመቀለ ከተማ የከተማ ልማት ፅህፈት ቤት፣ በሌሎች ከተሞችና ታዳጊ ከተሞች የከተማ ልማት ንግድና ኢንዱስትሪ ፅህፈት ቤት ነው
5. “ ቀበሌ” ማለት ታችኛው የከተማ አስተዳደር መዋቅር ነው፤
6. “ ተገልጋይ” ማለት በከተማ የሚሰጥ የፅዳት አገልግሎት የሚያገኝ ሰው ነው፡፡
7. “ቆሻሻ መበስበስ” ማለት በጉድጓድ ወይም ከመሬት በላይ ውሃና ሙቀት እያገኘ ለተወሰነ ጊዜ በማቆየት ይዘቱን ወደ ማዳበርያ መለወጥ ነው፤
8. “ የሚበስባስ ቆሻሻ” ማለት ከአፈር ተዋህዶ ይዘቱን የሚለውጥ ነው፤
9. ”የማይበስባስ ቆሻሻ” ማለት ከአፈር ጋር ተዋህዶ ይዘቱን የማይለውጥ ወይም የማይበስባስ ነው፤
10. ”መርዛም ቆሻሻ ማለት” በሚመለከተው ኣካል መርዛማነቱን የተረጋገጠ በሰው ልጅ፣ እንስሳትና እፅዋት ኣደጋ የሚያስከትል ነው፡፡
11. “ድርጅት”ማለት ተጨማሪ ገቢ፣ ምርትና፣ ትርፍ ለማግኘት በንግድ ስራ የተሰማሩ የግልና የመንግስት ወይም ለትርፍ ያልተቋቋሙ ኣገልጋሎት ሰጪ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ናቸው

12. “ምእካብ ዓሓድ” ማለት ካብ መንበሪ፣ ትካላት ንግዲ መንገዲን ቦታ ዕዳጋን ተፀሪጉ ዝወፅእ ዝብስብስን ዘይብስብስን ተፈልዩ ዝተዋህለለ ዓሓድ ብተሸከርከርትን ካሊእን እናዞርካ ምእካብ እዩ፤
13. “ምጉዕዓዝ ዓሓድ” ማለት ዝተዋህለለ ዓሓድ ኣኪብካ ናብ መወዳእታ መእለይ ቦታ ወሲድካ ምርጋፍ እዩ፤
14. “ምውህላል ዓሓድ” ማለት ኣብ መንበሪ፣ ትካል ንግዲ፣ ደረቕ ዓሓድ ናብ ምእላይ ቦታ ክሳብ ዝጓዓዝ ኣብ መንበሪ ወይ ትካል ኣብ ዝተዳለወሉ እቕሓ ተኣኩቡን ተፈልዩን ዝፀንሖሉን ከምኡውን ፈሳሲ ዓሓድ ተመጢጡ ናብ መእላይ ቦታ ንምጉዕዓዝ ኣብ መዋህለሊ ገንኢ ክፀንሖ ምግባር ዮ፤
15. “ምእላይ ዓሓድ” ማለት ኣኪምካ ኣብ ጥቕሚ ክውዕል ዘይኸእል ዓሓድ ኣብ ልዕሊ ሕብረተሰብን ከባቢን ሓደጋ ብዘየስዕብ መንገዲ ምእላይ እዩ፤
16. “ምሕካም ዓሓድ” ማለት ዓሓድ ሕብረተሰብን ከባቢን ብዘይጎድእ ናብ ረብሓ ምቕያርዮ
17. “ምምጣጥ ዓሓድ” ማለት ካብ መንበሪ ገዛ ወይ ትካል ኣብ መዋህለሊ ገንኢ ዝተዋህለለ ረሳሕ ፈሳሲ ብመጠጢ መኪና ምልዓል እዩ፤
18. “ጥፍኣት” ማለት ዓሓድ ብኣግባቡ ብዘይምሓዝን ንከባቢያዊ ዕሬት ተፃባኢ ዝኾነ ተግባር ምፍፃም እዩ፤
19. “ተረፈ ኮንስትራክሽን” ማለት ካብ ስራሕቲ ህንፀት ዝተረፈ ዓሓድ እዩ፤
20. “ተቆፃፀርቲ ዕሬት” ማለት ኣብ ውሽጢ ዝተፈላለዩ ብርክታት ምምሕዳር ኣብ ቁፅፅር ደረቕን ፈሳሲን ዓሓድ ቁፅፅር ዘካይዱ ሰራሕተኛታት እዮም፤

12. “ቆሻሻ መሰብሰብ” ማለት ከመኖርያ፣ ከንግድ ድርጅት ከመንገድና የገበያ ቦታ ተጠርጎ የሚወጣ የሚሰሰብስ እና የማይሰሰብስ ተለይቶ የተጠራቀመ ቆሻሻ ብተሸከርከሪዎችና በሌላ እየተዘዋወሩ መሰብሰብ ነው፤
13. “ቆሻሻ ማንጓዝ” ማለት የተጠራቀመ ቆሻሻ ሰብስቦ ወደ መጨረሻ ማስወገጃ ቦታ ወስዶ ማራገፍ ነው፤
14. “ቆሻሻ ማጠራቀም” ማለት በመኖርያ፣ በንግድ ድርጅት፣ ደረቅ ቆሻሻ ወደ ማስወገጃ ቦታ እስከሚጓዝ በመኖርያ ቤት ወይም ድርጅት በተዘጋጀ እቃ ተሰብስቦና ተለይቶ የሚቆይበት እንዲሁም ፈሳሽ ቆሻሻ ተመጦ ወደ ማስወገጃ ቦታለማንጓዝ በማጠራቀም ጋን ተሰብስቦ እንዲቆይ ማድረግ ነው፤
15. “ቆሻሻ ማስወገድ” ማለት ታክም ጥቅም ላይ ሊውል የማይችል ቆሻሻ ህብረተሰብና አካባቢ ላይ አደጋ በማያስከትል መንገድ ማስወገድ ነው፤
16. “ቆሻሻ ማከም” ማለት ቆሻሻን ሕብረተሰብንና አካባቢን በማይጎዳ መንገድ ወደ ጥቅም መቀየር ነው፤
17. “ቆሻሻ መምጣጥ” ማለት ከመኖርያ ቤት ወይም ድርጅት በማጠራቀም ጋን የተጠራቀመ ፈሳሽ ቆሻሻ በመጣጭ መኪና ማንሳት ነው፤
18. “ጥፋት” ማለት ቆሻሻ በኣግባቡ ባለመያዝ ለአካባቢ ዕዳት ተፃራሪ የሆነ ተግባር መፈፀም ነው፤
19. “የኮንስትራክሽን ትርፌ” ማለት ከግንባታ ስራዎች የቀረ ቆሻሻ ነው፤
20. “የዕዳት ተቆጣጣሪዎች” ማለት በተላያዩ የኣስተዳደር መዋቅር ውስጥ በደረቅና ፈሳሽ ቆሻሻ ቁጥጥር የሚያካህዱ ሰራተኞች ናቸው።

ዓንቀፅ 3. ወሰን ተፈጻሚነት

እዚ ደንቢ ኣብ ኩለን ምምሕዳር ከተማታትን ፅሕፈ ከተማታትን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተፈጻሚነት ይህልዎ።

ክፍሊ ክልተ**አተሓሕዛ፣ አተኣኻኸባን አተኣላልያን ደረጃ****ጓሓፍ****ዓንቀፅ 4. አተሓሕዛ ደረጃ ጓሓፍ**

1. ዝኾነ ሰብ ደረጃ ጓሓፍ በቢዓይነቱ ፊልዩ ከባቢ ብዘይብክል ይሕዝ፤
2. ዝኾነ ሰብ ብወልቀ ይኹን ብሓባር ገዝኡ፣ ኣብ ውሽጢ ከባቢ ትካሉን ቤትፅሕፈቱን ጓሓፍ ከይድርበይ ይከላኸል፤ የፅሪ፤
3. ዝኾነ ሰብ ብካሊኦ ኩነታት ክሳብ ዘይተረጋገፀ ኣብ መንበሪኡ ወይ ትካሉ ወይ ከባቢኡ ኣብ 20ሜትሮ ፊድያስ ዝርከብ ደረጃ ጓሓፍ ባዕሉ ከምዝደርበዮ ይቐፀር ፤ ዝብል ሕሉው ኮይኑ እቲ ጓሓፍ ብካሊኦ ሰብ ዝተደርበዮ ኮይኑ ንምልዓል ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ እንተኾይኑ ንቤት ፅሕፈት ሪፖርት ይገብር።
4. ደረጃ ጓሓፍ ኣብ መንገዲ፣ አደባባይ፣ ውሓዚ ማይ፣ ማይ ጉድጓድ፣ ውሕጅ መኸዲ ቦታ፣ ክፍቲ ቦታ፣ ንሸንጥሮ፣ ግድብን ኣብ ዘይተፈቐደ ቦታ ምፍሳስ ክልክል እዩ፤
5. ዝኾነ ሰብ ደረጃ ጓሓፍ ክልዕሉ ዝተመደቡ ሰራሕተኛታት ክሳብ ዘልዕልዎ ክዳን ብዘለዎ መእከቢ ጓሓፍ ይሕዝ፤ ንፅሬት ሰራሕተኛ የረክብ፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን ፤
6. ዝኾነ ኣብ ከተማ እንስሳት ዘፍሪ ሰብ ካብተን እንስሳት ዝወፅእ ፈሳሲ ጓሓፍ ፅሬት ከባቢ ብዘየበላሹ አገባብ ብክሕዝ ኣለዎ ።
7. ንመንበርን ካልኣት ግልጋሎትን ዝውዕሉ ህንፃታት ዝሰርሑ ኣካላት ቅድሚ ስራሕ ምጅማሮም ጓሓፍ

ኣንቀፅ 3. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ ደንብ በሁሉም የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ከተሞች እና ታደጊ ከተሞች አስተዳደር ተፈጻሚነት ይኖረዋል።

ክፍል ሁለት**የደረጃ ቆሻሻ ኣያያዝ፣ አሰባሰብና አወጋገድ፤****ኣንቀፅ 4. ደረጃ ቆሻሻ ኣያያዝ**

1. ማንኛውም ሰው ደረጃ ቆሻሻ በየአይነቱ ለይቶ ኣካባቢን በማይበክል ይይዛል፤
2. ማንኛውም ሰው በግልም ሆነ በጋራ በቤቱ፣ በድርጅቱና በፅህፈት ቤቱ ውስጥና ኣካባቢ ቆሻሻ እንዳይጣል ይከላከላል፤ የፀዳል፤
3. ማንኛውም ሰው በሌላ ሁኔታ እስካልተረጋገጠ ድረስ ከመኖርያው ወይም ከድርጅቱ በ20 ሜትር ፊድያስ የሚገኝ ደረጃ ቆሻሻ ራሱ እንደጣለው ይቆጠራል፤ የሚለው እንደተጠበቀ ሆኖ ቆሻሻው በሌላ ሰው የተጣለ ሆኖ ለማንሳት ከኣቅሙ በላይ ከሆነ ለፅህፈት ቤት ሪፖርት ያደርጋል።
4. ደረጃ ቆሻሻ በመንገድ፣ ጎርፍ፣ በአደባባይ፣ ወራጅ ውሃ፣ የውሃ ጉድጓድ ፣ ክፍት ቦታ፣ ሸለቆ፣ በግድብና በጎርፍ መሄጃ ቦታ፣ ባልተፈቀደ ቦታ ማፍሰስ ክልክል ነው፤
5. ማንኛውም ሰው ደረጃ ቆሻሻ ለማንሳት የተመደቡ ሰራተኞች እስከሚያነሱት መክደኛ ባለው ቆሻሻ ማጠራቀም ይይዛል፤ ለፅዳት ሰራተኛ ያስረክባል ፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፤
6. ማንኛውም በከተማ እንስሳት የሚያራባ ሰው ከእንስሶቹ የሚወጣ ፈሳሽ ቆሻሻ የኣካባቢው ፅዳት በማያበላሽ አገባብ ይይዛል ፤
7. ለመኖርያና ሌሎች አገልጋሎት የሚውሉ ህንፃዎች የሚሰሩ ኣካላት ስራ ከመጀመራቸው በፊት ቆሻሻ

ንምውህላል ዝጥቀምሉ ቦታ ከዳልዉ ካብ ዝምልከቶ ፍቃድ ክረኽቡ ይግባእ፡ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፤	ለማጠራቀም የሚጠቀሙበት ቦታ እንዲያዘጋጁ ከሚመለከተው አካል ፍቃድ ሊያገኙ ይገባል፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፤
8. ንመንበርን ካልኣት ግልጋሎትን ዝውዕሉ ህንፃታት ንምህናፅ ዘድልዩ ኣቐሕት ከባቢ ብዘየበላሹ ይሕዝ፤ ህንፃቶም ምስወድኡ ዘየድሊ ተረፍ ንብረት ህንፃ የልዕል፤ ከባቢ የፅሪ ፤	8. ለመኖርያና ሌሎች ኣገልግሎቶች የሚውሉ ህንፃዎች ለመገንባት አስፈላጊ ዕቃዎች አከባቢ በማያበላሽ ይይዛል፤ ግንባታው ካጠናቀቀ በኋላ የማያስፈልግ የግንባታ ንብረት ያነሳል፤ ኣከባቢ ውን ያፀዳል ።
9. ዝኾነ ሰብ ንሓፍ መእከቢ ኣቕሓ ይጥቀም፤ ድሕንነቱ ክሕሎ ይገብር፤	9. ማንኛውም ሰው ቆሻሻ ማጠራቀምያ ዕቃ ይጠቀማል፤ ደህንነቱ እንዲጠበቅ ያደርጋል፤
10. ዝኾነ ንምፅዓን ዘገልግል ፈረስ ዘለዎ ሰብ ብፋንድያ ከባቢ ከየበላሹ መእከቢ ፋንድያ /መኾፊ/ ይገብር፤	10. ማንኛውም ለጭነት የሚያገለግል ፈረስ ያለው ሰው ኣከባቢውን በፋንድያ እንዳይበላሽ የፋድያ ማጠራቀምያ ያደርጋል ፤
11. ዝኾነ ትካል ካብ ባህሪ ስርሑ ዝፍልፍል ንሓፍ እስካብ ናብ መእለይ ቦታ ዝውሰድ ብዓይነት ፈልዩ ኣብ መኽደኒ ዘለዎ መእከቢ ገይሩ ይፅንሕ ፤	11. ማንኛውም ድርጅት ከስራው ጠባይ የሚመነጭ ቆሻሻ ወደ ማስወገጃ ቦታ እስክወሰድ በዓይነት ተለይቶ መክደኛ ባለው ማጠራቀሚያ ኣድርጎ ይቆያል።
12. እቲ ትካል ዝተጠቐመሎምን ካብቲ ትካል ዝወፁ ዝተፈላለዩ ላስቲካት፤ ፊስታል፤ማይ መትሓዚ ኅማን ካልኣትን ኣብዘይተፈቐደ ቦታ ምድርባይ ክልኩል እዩ፤	12. ድርጅቱ የተጠቀመባቸው እና ከድርጅቱ የሚወጡ የተለያዩ ፕላስቲኮች፤ ፊስታል፤ የውሃ መያዣ ኅማና ሌሎች ባልተፈቀደ ቦታ መጣል የተከለከለ ነው፤
13. ዝኣረገ ጐማ መኪናን ካልኣት ውፅኢት ላስቲክን ምቕፃል ክልኩል እዩ፤	13. ኦሮጌ የመኪና ኅማና ሌሎች የፕላስቲክ ውጤቶች ማቃጠል ክልክል ነው፤
14. ኣምፃእቲ ጠራሙዝ ትካላት ንግዲ ንሓደጋ ብዘየቃልፅን ንጥዒና ብዘይፃባእን ይሕዙ፤	14. ጠርሙስ አስመጪ የንግድ ድርጅቶች ለኣደጋ በማያጋልጥና ለጤና በማይፃረር ይይዛሉ ፤
15. ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ርሑስ ይኹን ደረቕ ንሓፍ ብፌስታል ጠቕሊሉ ምድርባይ ወይ ምስ ደረቕ ንሓፍ ሓዊሱ ምቕማጥ ክልኩል እዩ፤	15. ማንኛውም ሰው ወይ ድርጅት እርጥብ ይሁን ደረቅ ቆሻሻ በፌስታል ጠቅልሎ መጣል ወይም ከደረቅ ቆሻሻ ጋር ኣደባልቆ ማስቀመጥ ክልክል ነው ፤
16. መንግስታዊ ወይ ዘይመንግስታዊ ግልጋሎት ወሃቢ ትካል ግልጋሎቱ ዝወደአ ኮምፒተር፤ ተሌቭዥን፤ ባትሪ፤ ቀለም ናይ ብሪንተር፤ ፎቶኮፒ ማሽን ነዚ ዝውዕል ቀለም ጥቕሚ ዘለዎን ዘይብሉን ፈልዩ ይሕዝ፤	16. መንግስታዊ ወይም መንግስታዊ ያልሆነ ኣገልጋሎት ሰጪ ድርጅት ኣገልጋሎቱን የጨረስ ኮምፒተር፤ ቴሌቭዥን፤ ባትሪ፤ የብሪንተር ቀለም፤ ፎቶኮፒ ማሽን፤ ለዚህ የሚያገለግል ቀለም ጥቅም የሚሰጥና የማይሰጥ ለይቶ ይይዛል።
17. ካብ መሕረዲ እንስሳት ዝወፅእ ንሓፍ ጥዒና ሕብረተሰብን ከባቢን ብዘይብክል ክሕዝ ሓላፍነት	17. ከቁራ የሚወጣ ቆሻሻ የህብረተሰቡ ጤናና ኣከባቢ በማይበክል የመያዝ ሃላፊነት ኣለበት፤ ዝርዝሩ

አለም፣ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፤

18. ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ኣብ ስራሕቲ ግልጋሎት መሕረድቲ ዝተዋፈረ እንተኾይኑ ብምኽንያት ስራሕ መሕረድቲ ዝፍጠር ሕማቕ ጨናን ካልኣት ፀገማትን ንምእላይ ቴክኖሎጂታት ብምትእትታው ከወግድ ኣለዎ፤
19. ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ኣብ ስራሕ ግልጋሎት መሕረዲ ክፍቲ ዝወፅእ ንሓፍ መሊሰካ ኣብ ጥቕሚ ዝውዕለሉ ኣሰራርሓ የተኣታቲ፤
20. ወናኒ ኢንዱስትሪ ኣብ ትካሉ ዝፍልፍል ንሓፍ ዓይነቱን መጠኑን ኣቐዲሙ ንዝምልከቶ ክፍልጥ ኣለዎ፤
21. ወናኒ ኢንዱስትሪ ኣብ ትካሉ ዝወፅእ መርዛም ባህሪ ተግዳእነት ዘለዎ ንሓፍ፣ ንጥዕና ብዘይፃባእ ኩነታት ብዓይነቱ ፈልዩ ብምሓዝ ንኤጀንሲን ቢሮን ክፍልጥ ግቡእ ኣለዎ፤
22. ትካል ኣፍራይ መትሓዚ ማይ ዘፍሪዮ ከረጢት ንኣስቲክ መሊሱ ብምእካብ ኣብ ረብሓ ዝውዕለሉ ኣሰራርሓ ክፈጥር ግቡእ ኣለዎ

ዓንቀፅ 5. ኣተኣኻኸባን ምጉዕፃዝን ደረቕ

ጉሓፍ

1. ደረቕ ንሓፍ እንትእከብን እንትጓዓዝን ንጥዕና ሕብረተሰብን ከባቢን ብዘይፃባእ ክኸውን ኣለዎ፤
2. ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ስራሕቲ ምጉዕፃዝ ደረቕ ንሓፍ ንምክያድ ፍቓድ ዝምልከቶ ኣካል ክሕዝ ኣለዎ፣ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፤
3. ኣብ ግልጋሎት ወፃኢ ዝኾኑ ተሽከርካርቲ ወይ ሓፂን፣ ሓፂን፣ ሓመድ፣ ስሚንቶን ዝመሳሰሉን ኣብ መንገድን ኣደባባይን ምእካብ ክልክል እዩ፤
4. ኣብ ምእካብ ደረቕ ንሓፍ ዝተዋፈረ መንግስታዊ ወይ ዘይመንግስታዊ ትካል ኣብ ደረቕ ንሓፍ መእለይ ቦታ ወፃኢ ምጉሓፍ ክልክል እዩ፤

በመመሪያ ይወሰናል፤

18. ማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት በቁራ ኣገልግሎት ስራ የተሰማራ ከሆነ በእርድ ምክንያት የሚፈጠር መጥፎ ሽታ ና ሌሎች ችግሮች ለማስወገድ ቴክኖሎጂ በመጠቀም ማስወገድ ኣለበት፤
19. ማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት ከቁራ ኣገልግሎት ስራ የሚወጣ ቆሻሻ መልሶ ጥቅም ላይ የሚውልበት ኣሰራር ይዘረጋል፤
20. የኢንዱስትሪ ባለቤት ከድርጅቱ የሚመነጭ ቆሻሻ ኣይነቱና መጠኑ ኣስቀድሞ ለሚመለከተው ማሳወቅ ኣለበት፤
21. የኢንዱስትሪ ባለቤት ከድርጅቱ የሚወጣ መርዛማ ጎጂ ጠባይ ያለው ቆሻሻ ለጤና በማይፃረር ሁኔታ በዓይነቱ ለይቶ በመያዝ ለኤጀንሲና ለቢሮ የማሳወቅ ግዴታ ኣለበት፤
22. ውሃ መያዣ የሚያመርት ድርጅት ያመረተው የንኣስቲክ ከረጢት መልሶ በመሰብሰብ ጥቅም ላይ የሚያውልበት ኣሰራር መፍጠር ግዴታ ኣለበት

ኣንቀፅ 5. የደረቅ ቆሻሻ ኣሰባሰብና ማንጓዝ

1. ደረቕ ቆሻሻ ሲሰብሰብና ሲጓዝ የሕብረተሰቡን ጤናና ኣካባቢን በማይፃረር መሆን ኣለበት።
2. ማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት ደረቅ ቆሻሻ ለማንጓዝ የሚመለከተው ኣካል ፍቓድ መያዝ ኣለበት፣ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፤
3. ከግልጋሎት ውጪ የሆኑ ተሽከርካሪዎች ወይም ብረት፣ኣሸዋ፣ ድንጋይ፣ኣፈር፣ ስሚንቶና የመሳሰሉት በ መንገድናኣደባባይ መሰብሰብ የተከለከለ ነው፤
4. ደረቅ ቆሻሻ በመሰብሰብ ላይ የተሰማራ መንግስታዊ ወይም መንግስታዊ ያልሆነ ድርጅት ከደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታ ውጪ ማፍሰስ የተከለከለ ነው፤

5. ካብ መንበሪን ዝተፈላለዩ ትካላትን ጓሓፍ ዘጓዓዕዩ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት ብተሽከርካሪ፣ ብጋሪ፣ ወይ ብሓይሊ ሰብ ብምጥንቃቕን ከባቢ ብዘይብክልን ናብ መእለይን መሓከምን ቦታ ክበፅሕ ኣለዎ፤

6. ደረቕ ጓሓፍ ዘጓዓዕዩ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት ጓሓፍ እንትፅዕኑ ብጉድለት ጥንቃቄ ከባቢ ከይበላሸው ክቆፃፀሩ ኣለዎም፤

ፃንቀፅ 6. ፍሉይ ባህሪ ዘለዎ ሓደገኛ ደረቕ ጓሓፍ

1. መርዛም ከሚካል ዘለዎ ጓሓፍ ዘጓዓዕዩ ዝኾነ ትካል ወይ ውልቀ በዓል ሃፍቲ ካብ ኤጀንሲ ፍቓድ ክረክብ ኣለዎ፤
2. መርዛም ከሚካል ዘለዎ ጓሓፍ ዘጓዓዕዩ ትካል ክየንጠባጠብ ናብ ዝተነፀረሉ ፍሉይ ቦታ ክወስድ ሓላፍነት ኣለዎ፤
3. ወናኒ ትካል ካብ ትካሉ ዝወፅእ መርዛም ጓሓፍ ብኸለት ከባቢ ዝቐንስ ኣሰራርሓ ከተኣታቲ፤ ብኣግባቡ ክሕዝን ክኣልን ግቡእ ኣለዎ፤

ፃንቀፅ 7. ኣተኣላልያ ደረቕ ጓሓፍ

1. ደረቕ ጓሓፍ መእለይን መሓከምን ቦታ ዝምልከቶ ቤት ፅሕፈት የዳሉ፣ቤት ፅሕፈት እንተዘይኣዳልዩ ነበርቲ ከተማ ፣ ምምሕዳር ከተማ ወይ ምምሕዳር ጣብያ ኣብ ዝነፀሮ ቦታ ወሲዶም ይኣልዩ፤
2. መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ትካላት ደረቕ ጓሓፍ ንምእላይ ናብ ዝተዳለወ ቦታ ወሲዶም ይኣልዩ፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፤
3. ንኸባቢ ዝበክሉ መርዛም ዝኾነ ጓሓፍ ዘመንጩዉ ትካላት ኣብ ውሽጢ ቁፅሮም

5. ከመኖርያና ከተለያዩ ድርጅቶች ቆሻሻ የሚያጓጉዙ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ብተሽከርካሪ፣ በጋራ፣ወይም በሰው ሃይል፣ በጥንቃቄና ኣክባቢ በማይበክል ወደ ማስወገጃና ማከምያ ቦታ ማድረስ ኣለበት፡፡

6.. ደረቅ ቆሻሻ የሚያጓጉዙ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ቆሻሻ ሲጭኑ በጥንቃቄ ጉድለት ኣክባቢ እንዳያበላሹ መቆጣጠር ኣለባቸው፤

ኣንቀፅ 6. የተለየ ባህሪ ያለው አደገኛ ደረቅ ቆሻሻ

1. መርዛማ ከሚካል ያለው ቆሻሻ የሚያጓጉዝ ማንኛውም ድርጅት ወይም የግል ባለሀብት ከኤጀንሲው ፍቓድ ማግኘት ኣለበት፤
2. መርዛማ ከሚካል ያለው ቆሻሻ የሚያጓጉዝ ኣካል ሳያንጠባጥብ በጥንቃቄ ወደ በተመደበለት ልዩ ቦታ የመውሰድ ሃላፊነት ኣለበት፤
3. የድርጅት ባለቤት ከድርጅቱ የሚወጣ መርዛማ ቆሻሻ የኣክባቢው ብክለት የሚቀንስ ኣሰራር መዘርጋት፣ በኣግባቡ መያዝና የማስወገድ ግዴታ ኣለበት፤

ኣንቀፅ 7. የደረቅ ቆሻሻ አወጋገድ

1. ደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃና ማከሚያ ቦታ የሚመለከተው ጽ/ቤት ያዘጋጃል ፅህፈት ቤቱ ካላዘጋጀ የከተማ ነዋሪዎች፣ የከተማው ኣስተዳደር ወይም የቀበሌው ኣስተዳደር ወደ መረጠው ቦታቆሻሻው ወስደው ያስወግዳሉ፤
2. መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ደረቅ ቆሻሻ ለማስወገድ በተዘጋጀ ቦታ ወስደው ያስወግዳሉ፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።
3. ኣክባቢ የሚበክሉ መርዛም ቆሻሻ የሚያመነጩ ድርጅቶች በቅጥር ግቢያቸው ያስወግዳሉ፤ማቃጠል ወይም መቅበር የሚቻለው የኣክባቢው፣ ጤና

ይካሄድ፤ምቅፃል ወይ ምቕባር ዝካእል ሰብ ሞያታት ከባቢያዊ ሓለዋ ጥዕናን ኤጀንሲን እንተረጋገፁ ኣብ ፍሉይ ቦታ ክእለ፡፡

4. ሓደገኛ ንሓፍ ዘፈልፍል ወናኒ ትካል ዝምልከቶ ኣካል ኣብ ዝነፀሮ ቦታ ብጥንቃቄ ክብፅሕ ኣለዎ፤
5. ብሕማም ወይ ብዕድመ ምክንያት ዝሞተ ዝኾነ እንስሳ ንሕብረተሰብ፣ ንቀለብ እንስሳት ዝውዕል ሳዕሪን፣ ተኸልን ብዘይብክል ኩነታት እቲ በዓል እንስሳን ዝምልከቶ ኣካልን ክኣልዩ ግቡእ ኣለዎም፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፤
6. ካብ በዓል ሰለስተ ኮኾብን ልዕሊኡን ዝኾኑ ሆቴላት፣ ኢንዱስትሪ ፣ ሆስፒታል፣ ዩኒቨርሲቲን ካልኦት ምስኪኦም ዝመሳሰሉ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላትን ዝፍልፍል ንሓፍ ምምሕዳር ከተማ ወይ ቤትዕሕፈት ናብ ዘዳለዎ ቦታ ብናይ ባዕሎም ወፃኢ ክኣልዩ ኣለዎም፤
7. ምምሕዳር ከተማ ፣ ክፍለ ከተማ፣ ወረዳን ዕሽል ከተማን በዓል ዋና ዘይብሉ ሞይቱ ዝተረኸበ እንስሳ ክኣሊ ግቡእ ኣለዎ፤
8. ዝሞተ እንስሳ ዋንኡ ዝፍለጥ እንተኾይኑ ባዕሉ ክኣሊ ሓላፍነት ኣለዎ፡፡
9. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /8/ ዝተቐመጠ ከምዘሎ ኾይኑ ምምሕዳር ከተማ ሞይቱ ዝተረኸበ እንስሳ ኣግባብ ኣማውትኡ ብሰብ ሞያ ጥዕና እንስሳት ከመርምር ኣለዎ፤ ዝሞተሉ ምክንያት ብተመሓላለፍቲ ሕማማት እንተኾይኑ እቲ በዓል ሞያ ጥዕና እንስሳት ብዝእገዝ ይእለ፤

ክፍሊ ሰለስተ

ኣተሓሕዛ፣ኣተኣኻኸባን ኣተኣላልያን ረሳሕ

ፈሳሲ

ኣጠባበቅና የኤጀንሲ ባለሞያዎች ሲያረጋገጡ በልዩ ቦታ መወገድ ኣለበት፤

4. ኣደገኛ ቆሻሻ የሚያመነጭ ድርጅት ባለቤት የሚመለከተው ኣካል በመደበለት ቦታ በጥንቃቄ ማድረስ ኣለበት
5. በበሽታ ወይ በዕድሜ ወይም በማንኛው ምክንያት የሞተ ማንኛውም እንስሳ ለህብረተሰብ፣ ለእንስሳት ቀለብ የሚውል ሰርና ተክልን በማይበክል ሁኔታ ባለ እንስሳውና የሚመለከተው ኣካል የማስወገድ ግዴታ ኣለባቸው፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፤
6. ከባለ ሶስት ኮከብና ከዚያ በላይ የሆኑ ሆቴሎች፣ ኢንዱስትሪ፣ ሆስፒታል፣ ዩኒቨርሲቲ እና ሌሎች ከእነሱ ጋር የሚመሳሰሉ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች የሚመነጭ ቆሻሻ የከተማው ኣስተዳደር ወይም ዕህፈት ቤቱ ወደ ኣዘጋጀው ቦታ በራሳቸው ወጪ ማስወገድ ኣለባቸው፤
7. የከተማ ኣስተዳደር፣ ክፍለ ከተማ፣ ወረዳና ታዳጊ ከተማ ባለቤት የሌለው ሞቶ የተገኘ እንስሳ የማስወገድ ግዴታ ኣለበት፤
8. የሞተው እንስሳ ባለቤቱ የሚታወቅ ከሆነ ራሱ የማስወገድ ሃላፊነት ኣለበት፡፡
9. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/8/ የተቀመጠ እንዳለ ሆኖ፣ የከተማ ኣስተዳደር ሞቶ የተገኘ እንስሳ የኣሟሟቱ ሁኔታ በእንስሳት ጤና ባለሙያ ማስ መርመር ኣለበት፤ የሞተው በተላላፊ በሽታ ምክንያት ከሆነ የእንስሳት ጤና ባለሙያው ባዘዘው ይወገዳል፤

ክፍል ሶስት

የፈሳሽ ቆሻሻ ኣያያዝ፣ኣሰባሰብና ኣወጋገድ

ግንቀፅ 8. አተሓሕዛ ረሳሕ ፈሳሲ፡-

1. ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ብውልቁ ወይ ብሓባር ሽቻቸው ሰራሐ ክጥቀም ግቡእ አለዎ፤
2. ካብ መንበሪ ወይ ካብ ዝተፈላለዩ ትካላት ረሳሕ ፈሳሲ ናብ መንገዲ፣አደባባይ፣ መንገዲ ውሕጅ፣ ግድብ፣ ድህረ ማይን ክፍቲ ቦታን ምፍሳስ ክልክል እዩ፤
3. ብኻለእ ኩነታት እንተዘይተረጋገፀ ዝኾነ ሰብ ኣብ ከባቢ መንበሪኡ ወይ ትካሉ ኣብ ከባቢ 20 ሬድያስ ሜትር ዝርከብ ረሳሕ ፈሳሲ ካብ ገዝኡ ወይ ትካሉ ከምዝወፀ ይቐርብ፤ ዝብል ሕልው ኮይኑ እቲ ንሓፍ ብካለእ ሰብ ዝተደርበየ ኮይኑ ንምልዓል ካብ ዓቕሙ ንሓፅሊ እንተኾይኑ ንቤት ፅሕፈት ሪፖርት ይገብር
4. ረሳሕ ፈሳሲ መዋህለሊ ገንኢ መንበሪ ወይ ትካል ምስ መኻየዲ ውሕጅ ብምትሕሓዝ ከባቢ ብሕማቕ ጨና ምብካል ወይ ረሳሕ ፈሳሲ ናብ ደገ ምስዳድ ክልክል እዩ፤
5. ተሽከርከርቲ ኣብ ሩባ፣መንገዲ ወይ አደባባይ ምሕዓብ ክልክል እዩ፤
6. ካብ መዐደሊ ነዳዲ ወይ ጋራኻር ዝወፅእ ረሳሕ ፈሳሲ ከምዘይቲ፣ ናፍጣን ቤንዚንን ናብ መትረብ፣ ሩባ፣ ኣትክልቲ፣ ሕርሻ ናብ ክፍቲ ቦታ ምስዳድ ክልክል እዩ፤
7. ካብ ሽቻቸው ወፃኢ ምፍታንን ምሻንን ክልክል እዩ፤
8. ዝኾነ ሰብ ካብ ገዝኡ ወይ ትካሉ ዝወፅእ መርዛም ረሳሕ ፈሳሲ ብኣግባቡ ይሕዝ፤
9. ኣብ ምርባሕ እንስሳ ዝተዋፈሩ ኣካላት ካብ ደንበኦም ዝወፅእ ደረቕን ፈሳስን ርስሓት ዝእለየሉ ቦታ ኣቐዲሞም ከዳልው ወይ ብቤት ፅሕፈት ኣብ ዝተነፀረ ቦታ ክኣልዩ አለዎም።

ኣንቀፅ 8. የፈሳሽ ቆሻሻ ኣያያዝ፡-

1. ማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት በግሉ ወይም በጋራ ሽንት ቤት ሰርቶ የመጠቀም ግዴታ አለበት
2. ከመኖርያ ወይም ከተለያዩ ድርጅቶች ፈሳሽ ቆሻሻ በመንገድ፣አደባባይ፣ የጎርፍ መውረጃ፣ ግድብ፣ ወራጅ ውሃና ክፍት ቦታዎች ላይ ማፍሰስ ክልክል ነው፤
3. በሌላ ሁኔታ ካልተረጋገጠ ማንኛውም ሰው ከመኖርያው አከባቢ ወይም ድርጅቱ በ20 ሬድያስ ሜትር አከባቢ የሚገኝ ፈሳሽ ቆሻሻ ከመኖርያው ወይም ከድርጅቱ እንደወጣ ይቆጠራል፤ የሚለው እንደተጠበቀ ሆኖ ቆሻሻው በሌላ ሰው የተጣለ ሆኖ ለማንሳት ከአቅሙ በላይ ከሆነ ለፅህፈት ቤት ሪፖርት ይደርጋል፡፡
4. የመኖሪያ ወይም የድርጅት ፈሳሽ ቆሻሻ ማጠራቀሚያ ጋን ከጐርፍ መሄጃ ጋር በማያያዝ አከባቢ በመጥፎ ሽታ መበክል ወይም ፈሳሽ ቆሻሻ ወደ ውጭ መልቀቅ ክልክል ነው፡፡
5. ተሽከርካሪዎች በወንዝ፣በመንገድ ወይም አደባባይ ማጠብ የተከለከለ ነው፤
6. ከነዳጅ ማደያ ወይም ጋራኻር የሚወጣ ፈሳሽ ቆሻሻ እንደ ዘይት፣ ናፍጣና ቤንዚን ወደ ውሃ መውረጃ ቦይ፣ ወንዝ፣ ኣትክልት፣ እርሻና ክፍት ቦታ መልቀቅ ክልክል ነው፤
7. ከሽንት ቤት ውጭ መፀዳዳት እና መሸናት ክልክል ነው፤
8. ማንኛውም ሰው ከቤቱ ወይም ድርጅቱ የሚወጣ መርዛማ ፈሳሽ ቆሻሻ በኣግባቡ ይይዛል፤
9. እንስሳት በማረባት የተሰማሩ ኣካላት ከበረታቸው የሚወጣ ደረቅና ፈሳሽ ቆሻሻ የሚወግድበት ቦታ አስቀድመው ማዘጋጀት ወይም ፅህፈት ቤት ባዘጋጀው ቦታ ማስወገድ አለባቸው።

ዓንቀፅ 9. ምምጣጥን ምጉዕዓዝን ረሳሕ ፈሳሲ

1. አብ ምምጣጥን ምጉዕዓዝን ረሳሕ ፈሳሲ ክዋፈር ዝደሊ ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ካብ ቢሮ ከተማ ልምዓትን ንግድን ኢንዱስትሪን ፍቃድ ክረክብ ኣለዎ፤
2. ዝኾነ ረሳሕ ፈሳሲ ዘገዓዕዝ ሰብ ወይ ትካል ከባቢብዘይ ብክል ክመጥጥን ከንዓዕዝን ኣለዎ፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፤
3. ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ዝጥቀመሉ ገንኢ ሽቓቕ ቅድሚ ምምልኡ ከምጥጥ ኣለዎ፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፤

ዓንቀፅ 10. አተኣላይሪ ረሳሕ ፈሳሲ

1. ዝኾነ አብ ምእላይ ርስሓት ፈሳሲ ዝተዋፈረ ሰብ ወይ ትካል ካብ መእለይ ቦታ ወፃኢ ክደፍእ የብሉን፤
2. መራሒ ረሳሕ ፈሳሲ መጠጢት መኪና አብ መእለይ ቦታ ዝርከብ ሰራሕተኛ ዝምልከቶ ኣካል ክምዝገብ ኣለዎም፤ ግልጋሎት ክፍሊት ክኸፍሉ ኣለዎም፤
3. ዝኾነ ወናኒ ፋብሪካ፣ ኢንዱስትሪ፣ ሕክምና ካብ ትካሉ ዝወፅእ ረሳሕ ፈሳሲ ሕብረተሰብን ከባቢን ከይብክል ኣፃርዮን ሓኪሙን ናብ ዝተፈቐደሉ ቦታ ወሲዱ ክኣሊ ግቡእ ኣለዎ፤

ዓንቀፅ 11. መእለይ ቦታ

ኩለን ከተማታት ደረጃኦንን ዓቕመንን መሰረት ዝገበረ ንሓፍ መእለይን መሓከምን ቦታ ከዳልዋ ኣለወን፤ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ደረቕ ንሓፍ ዳግም አብ ጥቕሚ ምውዓል

ዓንቀፅ 12. ደረቕ ንሓፍ ምንካይን መሊስካ

ኣንቀፅ 9. ፈሳሽ ቆሻሻ መምጣጥና ማንጓዝ

1. ማንኛውም በፈሳሽ ቆሻሻ መምጣጥና ማንጓዝ መሰማራት የሚፈልግ ሰው ወይም ድርጅት ከከተማ ልማት ንግድና ኢንዱስትሪ ቢሮ ፍቃድ ማግኘት ኣለበት፤
2. ማንኛውም ፈሳሽ ቆሻሻ የሚያንጉዝ ሰው ወይም ድርጅት ኣከባቢው በማይበክል መምጣጥና ማንጓዝ ኣለበት፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፤
3. ማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት የሚጠቀምበት ማፀዳጃ ቤት ጋን ከመሙላቱ በፊት ማስመጠጥ ኣለበት፤ ዝርዝሩ በመመርያ ይወሰናል፤

ኣንቀፅ 10. የፈሳሽ ቆሻሻ አወጋገድ

1. ማንኛውም ፈሳሽ ቆሻሻ በማስወገድ የተሰማራ ሰው ወይም ድርጅት ከማስወገጃ ቦታ ውጪ ማፍሰስ የለበትም፤
2. ፈሳሽ ቆሻሻ የሚያንጓዙ መጣጭ መኪና ሽፌሮች ማስወገጃ ቦታ ለሚገኝ የሚመለከተው ኣካል ሰራተኛ መመዝገብ ኣለባት፤ የኣገልግሎት ክፍያ መክፈል ኣለባቸው፤
3. ማንኛውም የፋብሪካ፣ የኢንዱስትሪ የሕክምና ባለቤት ከድርጅቱ የሚወጣ ፈሳሽ ቆሻሻ ሕብረተሰብና ኣከባቢው እንዳይበክል ኣጣርቶና ኣክሞ ወደ ተፈቀደለት ቦታ ወስዶ የማስወገድ ግዴታ ኣለበት፤

ኣንቀፅ 11. ማስወገጃ ቦታ

ሁሉም ከተሞች ደረጃቸውናን ኣቅማቸውን መሰረት ያደረገ የቆሻሻ ማስወገጃና ማከምያ ቦታ ማዘጋጀት ኣለባቸው፤ ዝርዝሩ በመመርያ ይወሰናል።

ክፍል አራት

ደረቕ ቆሻሻ መልሶ ጥቅም ላይ ማዋል

ኣንቀፅ 12. ደረቕ ቆሻሻ መቀነስና መልሶ

አብ ጥቕሚ ምውዓልን

1. ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ዝጥቀመሉ መጠን መጠቅለሊ ዓሓፍ ወይ መሸፈኒ ይቕንስ፤ ካብ ገዝኡ ዘውዕኦ ዓሓፍ ዳግም አብ ጥቕሚ የውዕል፤ ናብ መእለይን መሓከምን ቦታ ዝጎዓዓዝ መጠን ዓሓፍ ክንኪ ይገብር፤
2. ዝኾነ መጠቅለሊ ንብረት ወይ መትሓዚ ዘፍሪ ወይ ካብ ዓዲ ወፃኢ ዘእቱ ሰብ ወይ ትካል ብተደጋጋሚ ወይ ንነዊሕ ግዜ ዘገልግል፤ ብክለት ከባቢ ዘየስዕብ ምዃኑ ካብ ኤጀንሲ መረጋገዒ ክረክብ አለዎ፤
3. ዝኾነ አብ ስራሕቲ ዓሓፍ መልሲካ አብ ጥቕሚ ምውዓል ክዋፈር ዝድለ ሰብ ወይ ትካል ካብ ዝምልከቶ አካል ፍቓድ ክረክብ አለዎ፡፡

ክፍሊ ሓሙሽተ

አብ ኦተሓሕዛን ኦተአላልያን ዓሓፍ ተግባርን

ሓላፍነትን ዝተፈላለዩ አካላት

ንንቀፅ 13. ቢሮ ዝስዕቡ ሓላፍነታት

ይህልዉዎ፦

- 1- ምስ ቢሮ ሓለዋ ጥዲና፡ኤጀንስን ካልኣት ዝምልከቶም አካላትን ብምትሕብባር መእለይን መሓከምን ቦታ ዓሓፍ ንምድላው ረቋሒ የውዕእ፤
- 2- ኦተሓሕዛን ኦተአላልያን ዓሓፍ ዝምልከት መምርሒታትን ማንዋላትን የዳሉ፤
- 3- መሓውር ፅሬትን ፅባቕን ይቐርፅ
- 4- ንሰራሕተኛታት ፅሬትን ፅባቕን ስርሖምን ሓላፍነቶምን የፍልጥ፤
- 5- ጥቕሚ ሰራሕተኛታት ንምዕባይ ስልጠና ይህብ፤
- 6- ፅሬትን ፅባቕን ከባቢ ምሕላው ዘክእል ሞያዊ ሓገዝ ይህብ፤

ጥቅም ላይ ማዋል

1. ማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት ለቆሻሻ መጠቅለያ ወይም መሸፈኛ የሚጠቀምበት መጠን ይቀንሳል፤ ከቤቱ የሚወጣ ቆሻሻ መልሶ ጥቅም ላይ ያውላል፤ ወደ ማስወገጃ እና ማከምያ ቦታ የሚጓዝ መጠን ቆሻሻ እንዲቀነስ ያደርጋል፤
2. ማንኛውም ንብረት መጠቅለያ ወይም መያዣ የሚያመርት ወይም ከውጭ አገር የሚያስገባ ሰው ወይም ድርጅት ብተደጋጋሚ ወይም ለረጅም ጊዜ የሚያገለግል፤ የአከባቢ ብክለት የማያስከትል መሆኑን ከኤጀንሲ ማረጋገጫ ማግኘት አለበት፤
3. ቆሻሻ መልሶ ጥቅም ላይ በማዋል ስራላይ ለመሰማራት የሚፈልግ ፤ ማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት ከሚመለከተው አካል ፍቓድ ማግኘት አለበት፤

ክፍል አምስት

በቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ የተለያዩ አካላት

ተግባርና ሃላፊነት

አንቀፅ 13. ቢሮው የሚከተሉት ሃላፊነቶች

ይኖሩታል፦

1. ከጤና ጥበቃ ቢሮ ፡ኤጀንሲና ሌሎች የሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ቆሻሻ ማስወገጃና ማከምያ ቦታ ለማዘጋጀት መስፈርት ያወጣል፤
2. የቆሻሻ አያያዝ እና አወጋገድና ብተመለከተ መመሪያዎችና ማንዋሎች ያዘጋጃል፤
3. የፅዳትና ውበት መዋቅር ይቀርፃል፤
4. ለፅዳትና ውበት ሰራተኞች ስራቸውንና ሃላፊነታቸው ያሳውቃል፤
5. የሰራተኞችን አቅም ለማሳደግ ስልጠና ይሰጣል፤
6. የአከባቢ ፅዳትና ውበት መጠበቅ የሚያስችል ሞያዊ ድጋፍ ይሰጣል፤

- 7- አብ አፈፃፅማ አተክላልያን አተሓሕዛን
 ጓሓፍ ክትትልን ቁፅፅርን ይገብር፤
- 8- አብ አተሓሕዛን አተክላልያን ጓሓፍ
 ኢንቨስትመንት ክጋፋሕ ምኹው ባይታ
 ይፈጥር፤ የተባብሶ፤
- 9- ክፍሊት ግልጋሎት ፅሬት የፅንዕት፤አብ
 ተግባር ምውጃሉ ይከታተል፤የማሓይሽ፤
 ዝመሓየሽሉ ቀፃሊ ፅንዓት የካይድ፤
- 10- አብ አዋጅን ደንብን ዝርአዩ ክፍተታት
 የፅንዕት ሓሳብ የቐርብ፤
- 11- ምስ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት
 ብምኃን ምርምርን ፅንዓትን የካይድ፤
- 12- ምስ ዝምልከቶም ብምትሕብባር ጓሓፍ
 ተመሊሱ አብ ጥቕሚ ክውዕል ዘኸእሉ
 ሓደሽቲ ቴክኖሎጂታት ክተኣታተዉ፤
 ይፅዕር፤

ዓንቀፅ 14. ምምሕዳር ከተማ ዝስዕብ

ሓላፍነት ይህልዎ፡-

- 1- ነበርቲ ብምስታፍ ጉሓፍ ቀፃልነት ብዘለዎ
 ኩነታት ክእከብን ክእለን ይገብር፤
- 2- ነበርቲ አብ አተክላልያን አተሓሕዛን ጓሓፍ
 ዘለዎም ግንዛቤ ክዓቢ ስልጠናታት ይህብ፤የለዓዕል፤
- 3- ጓሓፍ ብአግባቡ ምእካቡን አብ መእለይ
 ቦታ ዝበፅሖ ምኃንን የረጋግፅ፤
- 4- ደቀቕትን እናእሸተይን ትካላት አብ አተሓሕዛን
 አተክላልያን ጓሓፍ ክሳተፉ የተባብሶ፤
- 5- ገምጋም ፅልዎ ስነ-ከባቢ የካይድ፤
 አተክላልያን አተሓሕዛን ጓሓፍ የጠናኸር፤
- 6- ካብ መንበሪ፤ትካላት ንግዲን ሆስፒታላትን
 ዝወፅእ ረሳሕ ፈሳሲ ምስ መኸየዲ ውሑጅ
 ከይራኸብን ከይድፋእን ይቆፃፀር፤
- 7- ምምሕዳር ከተማ ብዛዕባ አተሓሕዛን
 አተክላልያን ጓሓፍ አካላቱ ዝቆፃፀረሉ

7. በቆሻሻ አያያዝና አወገገድ አፈፃፀም ክትትልና
 ቁጥጥር ያደርጋል፤
8. የቆሻሻ አያያዝና አወገገድ ኢንቨስትመንት
 እንዲስፋፋ ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል፤ያበረታታል፤
9. የዕዳት አገልግሎት ክፍያ ያጠናል፤
 ተግባራዊመሆኑን ይከታተላል፤ ያሻሽላል፤
 የሚሻሻልበት ቀጣይ ጥናት ያካሄዳል፤
10. በአዋጅና ደንብ የሚታዩ ክፍተቶች ያጠናል፤
 ማሻሻያ ሃሳብ ያቀርባል፤
11. ከመንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች
 ጋር ምርምርና ጥናት ያካሄዳል፤
12. ከሚመለከታቸው ጋር በመተባበር ቆሻሻ መልሶ
 ጥቅም ላይ ለማዋል የሚያስችሉ አዳዲስ
 ቴክኖሎጂዎች እንዲስፋፉ ይጥራል፤

አንቀፅ 14. የከተማ አስተዳደር የሚከተለው

ሃላፊነት ይኖረዋል

1. ነዋሪዎችን በማሳተፍ ቆሻሻ ቀጣይነት ባለው ሁኔታ
 እንዲሰበሰብና እንዲወገድ ያደርጋል
2. ነዋሪዎች በቆሻሻ አያያዝና አወገገድ ያላቸው ግንዛቤ
 እንዲያድግ ስልጠና ይሰጣል፤ያነሳሳል፤
3. ቆሻሻ በአግባቡ መሰብሰቡና ማስወገጃ ቦታ መድረሱ
 ያረጋግጣል፤
4. ጥቃቅንና አነስተኛ ተቋማት በቆሻሻ አያያዝና
 አወገገድ እንዲሳተፉ ያበረታታል፤
5. የስነ-ከባቢ ተፅእኖ ገምጋም ያካሄዳል የቆሻሻ አያያዝና
 አወገገድ ያጠናክራል፤
6. ከመኖርያ፤ንግድ ድርጅትና ሆስፒታሎች የሚወጣ
 ቆሻሻ ከጎርፍ መሄጃ ቦይ እንዳይገናኝ እና እንዳይደፋ
 ይቆጣጠራል፤
7. የከተማ አስተዳደር ስለ ቆሻሻ አያያዝና አወገገድ
 አካሎቹን የሚቆጣጠርበት ስርአት ይዘረጋል፤

ስርዓት ይዘርግሏል፡

- 8- ጓሓፍ ብአግባቡ አብ ዘይአለየ አካል ምምሕዳራዊ ስጉሚቲ ይወስድ
- 9- ምስ ካልኦት ተሓባቢሩ መእለይን መሐከምን ጓሓፍ ክዳሎ ይገብር፤
- 10- አብ መእለይን መሐከምን ቦታ ዝበፅሐ ጓሓፍ ብአግባቡ ክሐከምን ተመሊሱ አብ ጥቕሚ ክውፅዕን ይገብር፤
- 11- ፅሬት ከተማታትን ንምርግጋፅ ዝወፁ ሕግታትን አሰራርታትን ብአግባቡ ይትግብር፤
- 12- ካብ ግልጋሎት ፅሬት ዝርከብ እቶት ይእክብ፤
- 13- ንህዝቢ ዘገልግሉ ሽቓቓት ክስፋሕፍሑ ይገብር፤
- 14- መጠራቕሚ ፎኪስ ደረቕ ጓሓፍ ክጋፋሕ ይገብር፤
- 15- ጓሓፍ ተመሊሱ አብ ጥቕሚ ንምውዓል ዝሕግዙ፡ ሓደሽቲ ቴክኖሎጂታት የተኣታቱ፤ የተግብር፤
- 16- ጓሓፍ ተመሊሱ አብ ጥቕሚ ንምውዓል ዝሕግዙ ሓደሽቲ ቴክኖሎጂታት ንክስፋሕፍሑ ንዝገበረ ትካል የተባብፅ፤

ዓንቀፅ 15. ሓላፍነት ምምሕዳር ጣብያ፡-

- 1- ጓሓፍ አብ ዘይተፈቐደ ቦታ ከይድርበይ ይከታተል፤ ይቆፃፀር፤
- 2- ብንጡፍ ተሳትፎ ህዝቢ ፅሬት ከተማን ከባቢኣን ክሕሎን ለውጢ አተሓሳስባ ክመፅእን ብቐፃሊ ይስራሕ፤
- 3- ካብ ጓሓፍ ዝፀረየት ጣብያ ይፈጥር፤
- 4- ካብ መንበርን ትካላት ንግድን ዝወፅእ ጓሓፍ ናብ መእለይ ቦታ ዝበፅሐ ምዃ ኑ የረጋግፅ፤

ዓንቀፅ 16. ሓላፍነት ኢጀንሲ ሓለዋ ስነ-ከባቢ ምምሕዳርን አጠቓቕማ ገጠር መሬት

8. ቆሻሻ በአግባቡ ባላስወገደ አካል ላይ አስተዳደራዊ እርምጃ ይወሰዳል፤
9. ከሌሎች ጋር በመተባበር ቆሻሻ ማስወገጃና ማከምያ ቦታ እንዲዘጋጅ ያደርጋል፤
10. በማስወገጃና ማከምያ ቦታ የደረሰ ቆሻሻ በአግባቡ እንዲታከምና ተመልሶ ጥቅም ላይ እንዲውል ያደርጋል፤
11. የከተሞች ፅዳት ለማረጋገጥ የወጡ ሕጎችና አሰራሮችን በአግባቡ ይተገብራል፤
12. ከፅዳት ግልጋሎት የሚገኝ ገቢ ይሰበስባል፤
13. የህዝብ ሽንት ቤቶች እንዲስፋፉ ያደርጋል፤
14. የቀላል ደረቅ ቆሻሻ ማጠራቀምያ እንዲስፋፋ ያደርጋል፤
15. ቆሻሻ ተመልሶ ጥቅም ላይ እንዲውል የሚያግዙ አዳዲስ ቴክኖሎጂዎች ያስፋፋል ይተገብራል፤
16. ቆሻሻ ተመልሶ ጥቅም ላይ ለማዋል የሚረዱ አዳዲስ ቴክኖሎጂዎች እንዲስፋፉ ላደረገ ድርጅት ያበረታታል፤

አንቀፅ 15. የቀበሌ አስተዳደር ሃላፊነት

1. ቆሻሻ ባልተፈቀደ ቦታ እንዳይጣል ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፤
2. በቀበሌ ነዋሪ ህዝብ ንቁ ተሳትፎ የከተማና የአካባቢ ፅዳት ለመጠበቅና የአስተሳሰብ ለውጥ እንዲመጣ በቀጣይ ይሰራል፤
3. ከቆሻሻ የፅዳት ቀበሌ ይፈጥራል፤
4. ከመኖርያና ንግድ ድርጅቶች የሚወጣ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታ የደረሰ መሆኑን ያረጋግጣል፤

አንቀፅ 16. የአካባቢ ጥበቃ፣ የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ኢጀንሲ ሃላፊነት

- 1- አዋጅን ደንብን ይትግበር ምህላዎም ይከታተላል፤
- 2- ሓላፍነት ዝተውሃቡ ሰባት ስርሐም ዝተዋዕኡ ምዃኖም ይቆፃፀር፤
- 3- አብ ኣተሓሕዛን ኣተሓላልያ ጓሓፍ መፅናዕቲታት ብምክያድ ዝረኣዩ ሕፅረታት ዝፈትሑ ስልጠናታት ይህብ ፡፡
- 4- ስርሒ ጠጠው ዘበለ ቦታ መእለይ ጓሓፍ ንኻሊእ ግልጋሎት ክውዕል ይውስን፤
- 5- ኣብ አዋጅን ደንብን ዝረኣዩ ክፍተታት እናፈተሸን እናገምገመን መማሓየሺ ሓሳባት ንዝምልከቶ የቕርብ፤ ክመሓየሹ ይገብር፤
- 6- ሕጊ ንዝጥሕሱ ኣካላት ብሕጊ ይሓትት፤
- 7- ዝብስብስን ዘይብዝብስን ጓሓፍ ኣብ ጥቕሚ ክውዕል ዝሕግዝ ቴክኖሎጂ ክተኣታተው ይገብር፤
- 8- መርዛምን ተቃሚሉ ከባቢ ዝብክልን ጓሓፍ ብኣግባቡ ይተሓዝን ይእለይን ምህላው ይከታተላል፤ ጉድለት እንትርከብ ስጉምቲ ይወስድ፤
- 9- ውዕኢት ላስቲክ ዘፍሪዩ ትካላት ተመሊሶም ክእክብዎን ኣብ ጥቕሚ ክውዕልዎን ዘኸኸል መስርሕ የተኣታተው፤ ጉድለት እንትርከብ ስጉምቲ ይወስድ ፡
- 10- ፌስታልን ተመሳሳሊቲ መጠቕለሊ ኣቐሑትን ከባቢ ዘይብክል ቴክኖሎጂ ክተኣታተው ይገብር፤ ነዚ ዘተኣታትዎ ትካላትን ውልቀ ሰባትን የተባብዕ፤

ዓንቀፅ 17. ተቆፃፃሪ ፅሬት እዞም ዝስዕቡ

ሓላፍነት ይህልውዎ፦

- 1- ነቲ አዋጅ፣ ነዚ ደንቢን መምርሒን ዝጥሕሱ ብመሰረት ኣብዚ ደንቢ ዝተቐመጠ ሕዛል ብገንዘብ ይቐዕዕ፤
- 2- ኣብ መንበሪ፣ ትካላት፣ ጎደናታት፣ ዕዳጋን ካልኣት ከባቢታትን ጓሓፍ ብግቡእ ምእካቡን ምእላዩን ይቆፃፀር፤
- 3- ኣብ ስራሕቲ ጓሓፍ መሊሰኻ ምጥቃም ዝተዋፈሩ ሰባት ስራሕቶም ብኣግባቡ ይትግብሩ ምህላዎም

1. አዋጅና ደንብ እየተተገበሩ መሆናቸው ይከታተላል፤
2. ሃላፊነት የተሰጣቸው ሰዎች ስራቸው እየተዋጡ መሆናቸው ይቆጣጠራል፤
3. በቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ ጥናቶች በማካሄድ ጉድለቶች ለማስተካከል ስልጠናዎች ይሰጣል፡፡
4. ስራው ያቆመ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታ ለሌላ አገልግሎት እንዲውል ይወስናል፡፡
5. በአዋጅና ደንብ የሚታዩ ጉድለቶች እያጠናና እየገመገመ ማሻሻያ ሃሳቦችን ለሚመለከተው ያቀርባል፤ እንዲሻሻሉ ያደርጋል፤
6. ህግ ለሚጥሱ አካሎች በሕግ ይጠይቃል፤
7. የሚበሰብስና የማይበሰብስ ቆሻሻ ጥቅም ላይ እንዲውል የሚያግዝ ቴክኖሎጂ እንዲስፋፋ ያደርጋል፤
8. መርዛማና ተቃጥሎ አከባቢን የሚበክል ቆሻሻ በኣግባቡ እየተያዘና፣ እየተወገደ መሆኑን ይከታተላል፤ ጉድለት ሲያጋጥም እርምጃ ይወስዳል ፤
9. የፕላስቲክ ውጤቶች የሚያመርቱ ድርጅቶች ዳግም ሰብስበው ጥቅም ላይ ለማዋል የሚያስችል አሰራር ይዘረጋል፤ ስህተት ሲያጋጥም እርምጃ ይወስዳል
10. ፌስታልና ተመሳሳይ እቃዎች አከባቢ በማይበክል ቴክኖሎጂ እንዲገቡ ያደርጋል፤ ያስፋፋል ድርጅቶችና ባለሀብቶች ያበረታታል፤

አንቀፅ 17. የፅዳት ተቆጣጣሪ ሃላፊነት

1. አዋጁን፣ ይህን ደንብና መመሪያ የሚጥስ በዚህ ደንብ በተቀመጠው አባሪ መሰረት በገንዘብ ይቀጣል፤
2. ከመኖርያ፣ ድርጅቶች፣ ጎደናዎች፣ ገበያና ሌሎች አከባቢዎች ቆሻሻ በኣግባቡ መሰብሰቡና መወገዱን ይቆጣጠራል፤
3. በቆሻሻ መልሶ መጠቀም የተሰማሩ ሰዎች ስራቸውን በኣግባቡ እየተገበሩ መሆናቸው ይከታተላል

ይከታተል፤

- 4- ኣብ ልዕሊ ጥዕናን ድሕንነትን ደቂ ሰባት፣ ዕሬትን ፅባቕን ስነ-ክባቢ ጉድኣት ዘብፅሖ ምንቅስቃስ ጠጠው ክብል ይገብር፤ ስጉምቲ ይወስድ፤
- 5- ሕጋዊነት ዘለዎ መለለይ መንነት ይሕዝ፤ እንትሕተት የርእይ፤
- 6- ኣብ ስራሕ ሰዓት ደንቢ ክዳን ክኸደን ኣለዎ፤
- 7- ካብ ቅፅዓት ዝተረኸበ ገንዘብ ብእዋኑ ናብ ዝምልከቶ ብመሰረት ሕጊ ፋይናንስ ኣታዊ ይገብር፤
- 8- ኣፈሻዊ ምንቅስቃስ ስርሑ ብእዋኑ ፀብፃብ የቐርብ።
- 9- ንኣፍ ኣብ ዘይተፈቀደ ቦታ ከይድርበ ይቆፃፀር

ክፍሊ ሽዱሽተ

መሰልን ግብእን ነበርቲ

ዓንቀፅ 18. ነበርቲ ዝስዕቡ መሰላት

ይህልዉዎም፦

- 1- መሰል ምንባር ዕሬቱ ኣብ ዝተሓለወ ከባቢ፤
- 2- ካብ ገዝኦም ዝወፅእ ንኣፍ ንክባቢ ብዘይብክል ኣብ ጥቕሚ ምውፃል፡፡

ዓንቀፅ 19. ጉቡኣት ነበርቲ ፦

- 1- ዕሬት ከተማ ንምርግጋዕ ዝወፀ ሕግታት ይትግበሩ፤
- 2- ገዝኦምን ከባቢኦምን የፅርዩ፤ይሕልዉ፤
- 3- ክፍሊት ግልጋሎት ዕሬት ይኸፍሉ፤
- 4- ካብ ገዝኦም ዝወፅእ ንኣፍ ይእክቡ፤ ክንዓዓዝ ይገብሩ፤
- 5- ንኣፍን ኣብ ምእላይ ንኣፍን ንዝተዋፈሩ ውልቀ ወይ መንግስታዊ ትካል ይህቡ።

ክፍሊ ሸውዓተ

ድሕንነት ሰራሕተኛታት

ዓንቀፅ 20. ድሕንነት ኣብ ዕሬት ዝተዋፈሩ

4. በሰው ልጆች፣ ጤናና ደህንነት፣ በአካባቢ ፅዳትና ውበት ጉዳት ሊያስከትል የሚችል እንቅስቃሴ እንዲቆም ያደርጋል፤ እርምጃ ይወስዳል፤
5. ህጋዊነት ያለው መታወቂያ ይይዛል፤ ሲጠየቅ ያሳያል
6. በስራ ስኣት የደንብ ልብስ መልበስ አለበት፤
7. በቅጣት የተገኘ ገንዘብ በጊዜው ለሚመለከተው አካል በፋይናንስ ሕጊ መሰረት ገቢ ያደርጋል፤
8. የጠቅላላ የስራ እንቅስቃሴ ሪፖርት በወቅቱ ያቀርባል፤
9. ቆሻሻ ባልተፈቀደ ቦታ እንዳይጣል ይቆጣጠራል

ክፍል ስድስት

የነዋሪዎች መብትና ግዴታ

ኣንቀፅ 18. ነዋሪዎች የሚከተሉት መብቶች

ይኖሯቸዋል

1. ዕዳቱ በተጠበቀ አካባቢ የመኖር መብት፤
2. ከቤታቸው የሚወጣ ቆሻሻ አካባቢን በማይበክል ጥቅም ላይ ማዋል፤

ኣንቀፅ 19. የነዋሪዎች ግዴታ፦

1. የከተማ ዕዳት ለማረጋገጥ የወጡ ሕጎች ይተገብራሉ፤
2. ቤታቸውን እና አካባቢያቸውን ያፀዳሉ፤ይጠብቃሉ፤
3. የዕዳት አገልግሎት ክፍያ ይከፍላሉ፤
4. ከቤታቸው የሚወጣ ቆሻሻ ይሰበስባሉ፤ እንዲንጓዝ ያደርጋሉ፤
- 5- ቆሻሻና ቆሻሻ በማዕዳት ለተሰማሩ የግል ወይም መንግስታዊ ድርጅት ይሰጣሉ፤

ክፍል ሰባት

የሰራተኞች ደህንነት

ኣንቀፅ 20. በዕዳት ስራ የተሰማሩ ሰራተኞች

ሰራሕተኛታት

1. ግልጋሎት ምእላይ ንሓፍ ዝህብ ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ንዘዋፍሮም ሰራሕተኛታት ንጥዕነኦምን ስርሐምን ዘድልዮዎም ነገራት የማልእ፤ አስተምህሮ ጥንቃቄ ይህብ፤ ዝርዝር አፈፃፅምኡ ብመምርሒ ይውሰን፤
2. መከላኸሊ ግልጋሎት ዕሬት ክገብሩ አለዎም።

ክፍለ ሸሞንተ**ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት****ዓንቀፅ 21. ክትትልን ቁፅፅርን**

1. ምምሕዳር ከተማ ፣ ክፍለ ከተማ ወረዳን ዕሽል ከተማን ንሓፍ ብግቡእ ምእካቡን ምእላዩን ነዚ ሰራሕ ክቆፃፀሩ ብዝመደቦም አካላት አቢሉ ይቆፃፀሩ፤
2. ሰራሕተኛታት ብመሰረት ሕጊ አብ ዝኾነ መንበሪ ወይ ትካል አትዮምይቆፃፀሩ፤ ስጉምቲ ይወስዱ፤ ዝርዝሩ ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን።

ዓንቀፅ 22. ምቕራብ ቅርታ

1. ብመሰረት ድንጋጌ ዓንቀፅ 22 ተቆፃፀርቲ ብዝወሰድዎ ስጉምቲ ወይ ውሳኔ ቅርታ ዘለዎ አካል ቅፅዓት ከፊሉ አብ ውሽጢ 10 መዓልቲ ሰራሕ ናብ ቢሮ ወይ ቤት ፅሕፈት ሓላፊ ቅርትኡ ከቕርብ ይኸእል።
2. ብቢሮ ወይ ብቤት ፅሕፈት ዝተውሃበ ውሳኔ ዘይገባበ አብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ይግበኣኒ ናብ ቤት ፍርዲ ወረዳ ከቕርብ ይኸእል።

ዓንቀፅ 23. ግቡእ ምትሕብባር

ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ነዚ ደንብ ክትግበር ግቡእ ምትሕብባር አለዎ።

ዓንቀፅ 24. ቕፅዓት

1. ነዚ ደንብ ተገባኢ ዘይኾነ ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ንዝፈፀሞ ጥፍአት እቲ አዋጅ ብዘቐመጠ ቅፅዓት ሽዑ

ደህንነት

1. የፅዳት አገልግሎት የሚሰጥ ማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት ለሚያሰማራቸው ሰራተኞች ለጤናቸውና ስራቸው የሚያስፈልጋቸው ነገሮች ያሟላል፤ የጥንቃቄ ትምህርት ይሰጣል፤ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፤
2. የፅዳት አገልግሎት መከላከያ ማድረግ አለባቸው።

ክፍል ስምንት**የተለያዩ ድንጋጌዎች****አንቀፅ 21. ክትትልና ቁፅፅር**

1. ቆሻሻ በተገቢው መሰብሰብና መወገዱን የከተማ አስተዳደር ፣ ክፍለ ከተማ፣ ወረዳና ታዳጊ ከተማ ስራውን እንዲቆጣጠሩ በሚመድባቸው አማካይነት ይቆጣጠራል፤
2. ሰራተኞች በህግ መሰረት ከሆነ መኖርያ ወይም ድርጅት ገብቶ ይቆጣጠራል፤ እርምጃ ይወስዳሉ፤ ዝርዝሩ በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል።

አንቀፅ 22. ቅሬታ ማቅረብ

1. በአንቀፅ 22 በተደነገገው መሰረት ተቆጣጣሪዎች በሚወስዱት እርምጃ ወይም ውሳኔ ቅሬታ ያለው አካል ቅጣቱ ከፍሎ በ10 የስራ ቀናት ውስጥ ወደ ቢሮው ወይም ፅህፈት ቤት ሃላፊ ቅሬታ ሊያቀርብ ይችላል።
2. በቢሮ ወይም በፅህፈት ቤት በተሰጠ ውሳኔ ያልረካ በ15 ቀናት ውስጥ ይግባኝ ለወረዳ ፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላል።

አንቀፅ 23. የመተባበር ግዴታ

ማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት ይህን ደንብ እንዲፈፀም የመተባበር ግዴታ አለበት።

አንቀፅ 24. ቅጣት

1. ለዚህ ደንብ ተገዥ ያልሆነ ማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት በፈፀመው ጥፋት ወዲያውኑ አዋጁ

ንሽቡ ይቅፃፅ ፡፡

2. ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል አብዚ ደንብ'ዚ ዝተቐመጡ ደንጋጊታት ጥሒሱ እንተተረከቡ አብቲ አዋጅ ዝተቐመጡ ደንጋጊታት ቅፅዓት ገበን ተፈፀሚቲ ይኾኑ፤

ዓንቀፅ 25. ዝተስዓሩ ሕግታት፤

1. ነዚ ደንብ ዝፃረር ደንብ መምርሒ፤ ልማዳዊ አሰራርታን ተፈፃሚነት የብሉን።

ዓንቀፅ 26. ስልጣን ምውፃእ መምርሒ

ቢሮ ነዚ ደንብ እዚ መፈፀሚ ዝኾነውን መምርሒ ከውፅእ ይኽእል።

ዓንቀፅ 27. ደንብ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ደንብ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ክልል ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ ለካቲት 4/2005 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

አባይ ወልዱ

ፕሬዚደንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ
ትግራይ

ባስቀመጠው የቅጣት መጠን ይቀጣል

2. ማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት በዚህ ደንብ የተቀመጡ ደንጋጊዎች ጥሶ ከተገኘ በአዋጁ ላይ የተቀመጡ የወንጀል ቅጣት ደንጋጌዎች ተፈፃሚዎች ይሆናሉ፤

አንቀፅ 25. የተሻሩ ሕጎች

1. ይህን ደንብ የሚፃረር ፣ ደንብ፣መመሪያና ልማዳዊ አሰራር ተፈፃሚነት የለውም።

አንቀፅ 26. መመሪያ የማውጣት ስልጣን

ቢሮው ይህንን ደንብ ለማስፈፀም መመሪያ ሊያውጣ ይችላል።

አንቀፅ 27. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ከፀደቀበት የካቲት 4/2005 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አባይ ወልዱ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዚዳንት